REUELATIONUM SANCTAE BRIGITTAE LIBRI TRES POSTERES À CONSALUO...

Birgitta santa (santa),
Consalvo Duranti, ...

REVELATIONV̄. S.^tæ BRIGITTÆ LIBRI TRES POSTER.^ES

À Consaluo Duranto Epō Feretrano nouis Notationibus, varijsq, lectionibus locupletati:

Vnà cum Regulis S. Saluatoris, Sermone de Virg. excellentia; necnon quatuor Orationibus eid. Sanctæ diuinitus reuelatis.

His accedunt S.S. Brigittæ & Catharinæ eius Filiæ Vitæ ac miracula plura à Beata Brigitta edita quæ in impress: hucusque Codicibus desiderantur.

Additis tribus Indicibus Textus Notationum, & Tractatus copiosissimus.

TOMVS. II.

ROMÆ: Apud Ludouicum Grignanum Superiorum permissu. An.º MDCXXVIII.

SIGISMVNDO III. POLONIAE REGI POTENTISSIMO.

Magno Duci Lithuaniæ, Rußiæ, Prußiæ, Masouiæ, Samogitiæ, Liuoniæq. Necnon Succiorum, Gothorum, Vandolorumq. hæreditario Regi.

CONSALVVS DVRANTVS EPISCOPVS FERETRANVS

Perpetuam felicitatem.

QVOD iusti Voluminis magnitudinem excedebat opus, & mole sua Lectorem morari poterat, in alterum distributum spectandum sese iterum offert Maiestati tuæ, sub cuius patrocinio, sicut nunc in lucem prodit, ità pari studio illud ei offero. Amplum sanè ob rerum, quas continet multitudinem, varietatem, ac vtilitatem, sed exiguum, ac tenue, quod Serenitatis tuæ magnitudini meritorum non respondet, repulsam tamen non timet, cùm vel ex limine amplissima Regij patrocinij beneficia in se deriuata senserit, & excitatum ad ampliora expectanda, quæ tunc vidit, nunc tenet, vt sperare me fecerit forè, vt non solum, quòd ex prompta voluntate obseruantiaq. erga te mea ortum habet, non paruipendat, sed & immensa,

ac ſolita benignitate illud accipiat: habet excelſi animi tui magnitudo non aliundè accerſita, ſed innata, quæ ad aliorum, & copiam, & ornamentum profundat: hinc hauritur, non exhauritur, vt iuremeritò eximia beneficia, quæ copia ipſa ſua aliorum ſingularem perennitatem obruerent, munificentiſſimè liberalitatis tuæ irritamentum potiùs dicantur, quàm detrimentum. Hinc labori, & induſtriæ noſtræ quies, quæ vt maximè augeatur, habebit in vna tua Sereniſſima Maieſtate, quod ſatietati ſufficiat, quod voluptati, vt hinc, qui ad aliorum commodum, & ornamentum præſunt, & ampliſſima hac luce intelligant, illud ad ſummam gloriam ita patere ſtudioſorum induſtriæ, vt tunc ornamenti terminos inueniant, quando laboris. Accipe igitur Potentiſsime Rex læta fronte meas has qualeſcumque ſint lucubrationes, & munus hoc litterarium, quod quantumuis tuis ingentibus in Chriſtianā Rempublicam meritis longè impar ſit, dignum eſt tamen Principi, qui ſingularem ſuum erga Diuinam Maieſtatem amorem tantò pietatis, ac religionis ſtudio teſtatum omnibus facit, dedicationis huius Operis, quod de Cæleſtibus Reuelationibus, rebusq diuinis tractat, argumentum præbere eorum, quæ & ſcitu digniſſima ſunt, & quæ rerum ſpiritualium deſiderium foueant, & iter rectum ad cælum dirigant. Deus Maieſtatem tuam in hac vita fęlicem ſeruet, & in alia veram, & æternam fęlicitatem tribuat. Datum Romæ Pridie Idus Nouembris MDCXXVIII.

INCIPIT SEXTVS LIBER

REVELATIONVM CAELESTIVM SANCTAE BRIGITTAE DE SVETIA.

Tomus Secundus.

VERBA MATRIS DEI AD SPONSAM Narrantia pulchritudinem Christi, & qualiter frequenter Iudæi in aliquo agone cordis positi ibant ad inspiciendum vultum eius, & consolabantur.

CAPVT PRIMVM.

MATER DEI loquebatur ad Sponsam dicens. Ego sum Regina Cæli, Filius meus diligit te toto corde. Ideò consulo tibi, vt nihil diligas nisi ipsum. Ipse enim est ita desiderabilis, quòd si habueris eum, nihil aliud poteris desiderare. Sic pulcher, quòd pulchritudo elementorum, vel lucis ad comparationem eius est quasi vmbra. Vndè cum ego enutrirem Filium meum, tanta pulchritudine præditus erat, vt quicumque eum inspiceret, consolabatur à dolore cordis, quem habebat, ideò & multi Iudæi dicebant ad inuicem. Eamus ad videndum Filium Mariæ, vt consolari possumus. 1 Et licet ignorarent eum esse Filium Dei, tamen consolationem recipiebant magnam ex aspectu eius. Sic etiam corpus

eius mundum erat, quòd numquam super illud aliquis pediculus, vel alius vermis venit. Quia vermis reuerentiam Factori suo exhibebat, nec etiam aliqua perplexitas, nec immunditia in eius capillis inueniebatur, nec nutriebatur.

CONSALVI DVRANTI EPISCOPI FERETRANI

NOTAE, ET VARIAE LECTIONES Ad Librum Sextum Cælestium Reuelationum Sanctæ Brigittæ.

1 ET licet ignorarent esse Filium Dei, tamen cósolationem recipiebant magnã ex aspectu eius.

In præsenti Nota breuiter à Nobis inuestigandum est, an verè Iudæi cognouerint Christum esse Messiam in Lege promissum, & an ignorauerint eum fuisse Filium Dei, quemadmodum hoc loco insinuari videtur, qua de re tripertita est Doctorum sententia. Prima est dicentium, Iudæos non cognouisse Christum, nec fuisse Messiam, nec verum Deum, sic habet Abulensis Matth. 2. Caiet. 3. part. quæst. 47. art. 1. & Lucæ 23. ad ea verba, Ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt; horum Doctorum ratio potissima est, quia Iudæi sperabant Messiam futurum Regem temporalem. Vndè nihil spirituale in diuinis promissionibus, ac Prophetis intelligere poterant, & hinc Discipulos, vel in principio conuersionis dixiße legimus, Domine si in tempore hoc restitues Regnum Israel, sic Act. 1. scribitur, & Lucæ 24. Nos sperabamus, quòd esset redempturus Israel. Secunda sententia huic omninò contraria est, asserẽtium Iudæos cognouisse Christum, vt Messiam, & vt verum Deum, & tamen illum ex ira, inuidia, & odio occidisse, ita sensit Origen. tract. 19. in Matth. quem sequuntur Chrysost. hom. 40. in Matth. & Beda lib. 3. in Matth. & alij plures sacrarum Litterarum Interpretes super illud Matthæi 21. Agricolæ autem videntes filium dixerunt intra se, hic est hæres, venite occidamus eum: hæc sententia probari potest ex illo Ioan. 15. vbi de Iudæis loquens, sic ait Dominus, Si non venissem, & locutus eis non fuissem, peccatum non haberent, nunc autem excusationem non habent de peccato suo, quia, & viderunt, & nouerunt me, & Patrem meum. Tertia sententia media est inter has duas extremas, quæ habet, Iudæos nouisse Iesum esse Messiam, non tamen esse verum Deũ, hanc secuti sunt Theophyl. Matthæi 21. Euthym & Lyran. ibid. Sixtus Senen. lib. 6. Annot. 98 D. Thom. 3. par. quæst. 47. art. 5. & latius Burgẽsis Matthæi 21. addit. 4. vbi dicit, quòd licet sacræ Litteræ, & Prophetæ meminerint expresŝè diuinitatis Christi, sintq. sa-

tis euidentes ad Incarnationis mysteriũ fidelibus propalandum, non tamen ex illis efficax sumi posse argumentum ad hoc, vt Principes Iudæorum de Diuinitate Christi, eiusq. Incarnatione apertam cognitionem habuerint, hoc enim (inquit) mysterium tantum excedere capacitatem nostram, vt rarò, vel nũquam absque diuina reuelatione intelligi possit, atque hinc factum esse credit Burgensis, quòd Iudæi omnes auctoritates veteris Testamenti denotantes Christi Diuinitatem asserant esse intelligendas metaphoricè, & similitudinariè, quia credunt Deum Incarnari, importare compositionem, & naturarum confusionem in Deo, quæ manifestè sunt impossibilia, & contra simplicitatem diuinæ naturæ. hactenus Burgensis. His positis. Dico primò Iudæos cognouisse innocentiam Christi euidentèr, & ideò eum occidendo, non ex ignorantia, sed ex odio peccasse grauitèr, & probari potest, Primo, quia non potuerunt inuenire testes, qui eum alicuius criminis conuincerent, & crimina, quæ illi opponebant, nouerant esse conficta, quod patet primò ex testimonio Pilati, qui dixit nullam inuenio in eo causam mortis, sic Lucæ 23. & Ioannis 18. Secundo ex confessione ipsius proditoris Iudæ, Matth. 27. Peccaui tradens sanguinem iustum; Tertio ex falsitate testiũ Matth. 26. Inuenerunt duo falsi testes, & testimonia conuenientia non erant. Quarto ex testimonio vxoris Pilati, qui illi dicebat Matth. 27. Quid tibi, & iusto illi. Quinto hoc etiam ostenditur, quia Christus Dominus dixerat Iudæis Ioan. 8. Quis ex vobis arguet me de peccato, & nemo ausus est illi quidquam opponere.

Dico secundò ex Iudæis, qui erant de plebe communi, quique Christum secuti non sunt, Christum non agnouisse, neque vt Messiam, nec vt Filium Dei, sic habet D. Thomas vbi suprà, quam sententiam sequuntur hi, quos pro prima opinione citauimus, & patet ex eo, quia hìc supponimus huiusmodi inferiores Iudæos minimè fuisse capaces, vt possent ad hãc cognitionem peruenire, ignorabant enim scripturas, nec ad virtutem miraculorum, nec ad sensum verborum attendebant, vndè possent sibi sufficientem ad hoc cognitionem cõparare.

Dico tertiò maiores Iudęos, quos Principes Synagogæ appellat Augustinus in lib. quæst. Noui, & Veteris Testamenti q. 66. potuisse dupliciter cognoscere Christum esse verum Messiã, & Filium Dei. Primò ex scripturis, & ex his, quæ per Prophetas de eo dicta erãt; Secundò ex miraculis, quæ ab eo ad hanc probandam veritatem facta fuerant, & quidem non pauciotibus scripturæ locis probari potest Iudæorum Principes potuisse cognoscere, immò & nouisse Iesum fuisse Messiam, & verum Deum, & primo ex illo Ioan. 7. Et me scitis, & vndè sim scitis, Secundò ex parabola Vineæ Matth. 21. Hic est hæres, venite occidamus eum, & nostra erit hæreditas, quod exponens Beda euidenter (inquit) ex his probatur, Principes Iudæorum cognouisse ipsum esse Filiũ Dei. Tertio de Iudæis Ioan. 13. loquens Dominus ait, Si non venissem, & locutus eis non fuissem, & si non fecissem opera, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent.

Dico quarto Principes Iudæorum numquã pro certo habuisse, & credidisse Christum esse Messiã, quod probatur apertè Primò Luc. 22. vbi scribitur, eos aliquando fuisse in concilio coram Pontifice, & interrogasse Dominum, an ipse esset Messias, quibus respondens dixit, si dixero vobis non credetis mihi, ex quibus colligit Caietanus, eos non cognouisse Christum esse Messiam: & Ioan. 8. narratur, Principes Synagogæ venisse ad Christum, & dixisse, Quousque animam nostram tollis, dic nobis palàm, quibus respondit, si dixero vobis non credetis, opera, quæ ego facio, testimonium perhibent de me: his addi potest, quòd, cum illi essent superbi, inuidi, & sectatores gloriæ, difficilè videbatur, quòd sibi possent persuadere, vt hominem pauperem, & humilem in Messiam, ac Regem reciperent, tùm maximè, quòd ipsemet Christus magnificabatur à populo, ipsi verò contemnebantur propter illum, eòq. magis, quod publicè eorum flagitia frequentèr redarguebat, vndè fiebat, nè illum agnoscerent, existimantes Messiã daturũ illis ma-

maxima beneficia, & venturum cum ingenti potestate, & gloria: atque ob hanc ignorantiam censendum non est, eos fuisse excusatos, non recipiendo Christum, eumq. occidendo, quia cum, vt probauimus, illius innocentiam agnouerint, ac etiam illum, vt Messiam ex sacris Litteris cognoscere potuerint meritò, ac iustè condẽnati sunt. fuit enim hæc ignorantia crassa, supina, & affectata, quæ facit homines reprehensibiles, cum ex incuria, & negligentia, & industria illud nesciãt, quod scire possunt, & tenentur, & hoc faciunt, vt liberius peccent, atque secundum hunc sensum interpretanda sunt illa verba, Act. 3. Scio, quia per ignorantiam fecistis: verùm loco potest quispiam obijcere, Principes Iudæorum verò nouisse Christum vt Messiam, ex Parabola Matth. 21. Hic est hæres, sed non obstat, sensus enim illorum verborum est, ipse se facit hæredem, Messiam, & Filium Dei, & ideò dixerunt, Venite occidamus eum, vel etiam dicendum est, illa verba fuisse posita ibi parabolicè, ac figuratè, vt sensus sit, iste reputatur, & colitur tanquam hæres, & magnus Propheta, ideò occidamus eum, vt nos domini simus. Postremò hic quoque probari posset huiusmodi Iudæos nouisse Christum vt Messiam, ex loco illo Ioannis 7. à Nobis suprà citato, vbi alloquens eos Christus dixit, Et me scitis, & viam meam scitis, sed huic respondemus cum Iustino Martyre ad Quæstionem orthodoxam 140. dicit enim ignorantiam affectatam, qua quis ideò non scit, quia non vult scire, aliquãdo in Scripturis vocari ignorantiam, quia re vera actu ignorat, qui illam habet, aliquando verò scientiam, quia in potestate eius est scire, si vult scire, ergò qui peccat ex hac ignorantia, perindè peccat, ac si ex scientia peccaret, & Dominus noster vtrumq. dixit in proposito de Iudæis, & primum, Et me scitis, & vndè sim scitis, cap. 8. & rursus, Neque me sciunt, neque Patrem meum cap. 7.

CHRISTVS LOQVITVR Sponsæ de quodam, qui malè vixerat, & in morte habuit bonam voluntatem se emendandi, si viueret, & dicit, quòd propter illam voluntatem bonam non iudicatur ad pœnam æternam, sed ad horribile Purgatorium.

CAP. II.

FILIVS loquebatur Sponsæ dicens. Ille, qui nunc infirmatur, pro quo tu oras, nimis remissus fuit circa me, & fecit totam vitam suam mihi contrariam. Sed nunc facias ei dici, quòd si habuerit voluntatem emendandi se, si euaserit mortem, adhùc dabo ei gratiam. Moneatur ergò ad emendationis voluntatẽ, quia ex magna misericordia, & amaritudine pœnæ eius compatior ei. [1] Cumque idem antè primæ decãtionem moreretur. Iterùm apparuit Dominus Sponsæ, & ait. Ecce considera, quàm iustus sum in iudicio meo. Iste, qui tanta infirmitate grauabatur, venit ad iudicium meum, & licet ex voluntate bona fuerit iudicatus ad gratiam, tamen antequam ad plenum sit purgatus, sic in Purgatorio amarum habebit anima eius supplicium, quod nullus mortalis est, qui possit illud cogitare. Quid ergò patientur illi, qui omnẽ voluntatem suam habent in mundo, & nullis tribulationibus fatigantur.

1 var. lect.

NOTÆ.

1 var. lect. IN *vulgatis, vbi legitur,* Cumque idem antè primæ decantationem moreretur.

Hunc textum corrigendum omninò esse arbitror cum M.S. Farnesiano sic, Cumq. idem antè Galli decantationem moreretur: est enim sermo in præsenti Capite de quodam, qui infirmabatur ad mortem, & his verbis insinuatur à Christo Domino B. Brigittæ, illum antè Auroram mortuum esse; consueuerunt namq. Galli suo cantu Auroram indicare.

QVALITER VIDEBAT SPONSA quemdam Dæmonem cum cõfusione fugere à quodam viro deuotè orãte, quem ipse Dæmon fortiter tentando diù turbauerat, & qualiter Angelus bonus declarat visionem Sponsæ.

CAP. III.

VIDEBATVR à Sponsa quidam Dæmon astare ligatis manibus cuidam oranti. Cumq. ad horam astaret, subitò Dæmon terribilem, & altissimam vocem emisit, cum magno rugitu, & sic confusus recessit. De quo ait Angelus bonus ad Sponsam. Iste Dæmon ad tempus virum illum turbauerat, & ideò vinctus est manibus, quia nõ potest præualere in eum, sicut habet voluntatem. 1 Quia ex quo homo iste à Dęmone impugnatus viriliter restiterat, Dei iudicium est, vt non possit ei Dæmon facere, sicut vellet. Adhùc tamen habet spem Dæmon, vt possit præualere in eum, sed in ista hora victus est de facili, & numquam in eum ampliùs præualebit. Gratia autem Dei de die in diem augebatur isti homini, & ideò Dæmon nõ immeritò clamat, quia amisit eum, quem toties impugnabat, vt vinceretur.

Declaratio.

Hic Frater duodecim annis tentatus de Sacramento Corporis Christi, & nomine Beatæ Mariæ, quod sine sordida cogitatione numquam poterat nominare, per preces Dominæ Brigittæ liberatus est, intantùm, quòd numquam poterat lætari, nisi in die quo Corpus Christi sumeret, & nomen Beatissimæ Mariæ suauissimum sibi in corde, & in ore fuit. Item quidam Sacerdos fascinatus ab incantatrice de incontinentia carnis. Rogabat dominam Brigittam pro se orare, quæ rapta in spiritu audiuit: Miraris filia, quare Diabolus dominatur in homine, hoc facit inconstantia voluntatis hominum, sicut perpendere poteris in Sacerdote isto, à muliere fascinato. Scias ergò, quòd mulier illa habet tria, scilicet infidelitatem, obdurationem, cupiditatem pecuniæ, & carnis. Ideò appropinquans ei Diabolus propinat ei de fece amaritudinis suæ. Scias etiam, quòd lingua mulieris huius erit finis eius, & manus eius mors eius, & ipse Dæmon conditor testamenti eius. Hæc omnia sic euenerunt. Nam tertia nocte illa incantatrix facta furiosa, & arreptò cultro læsit se in inguine, clamansq. cunctis audientibus dixit. Veni Diabole sequere me, & statim cum horribili clamore finiuit vitam. Sacerdos verò prædictus à tentatione carnis liberatus, statim intrauit Religionem, in qua Deo vsque in finem vitæ fructum fecit gratiosum.

NOTÆ.

1 QVia ex quo homo iste à Dæmone impugnatus viriliter restiterat, Dei iudicium est, vt non possit Dæmon facere, sicut vellet, adhùc tamen habet spem Dæmon, vt possit præualere in eum.

Ex verbis præsentis Notæ satis apertè colligitur, Dæmonem quantumcumq. victum ab aliquo, posse iterum eumdem ad tentandum aggredi, quod optimè probat D. Thom. p. 1. q. 114. art. 5. vbi confutans opinionem dicentium, Dæmonem victum, nec posse eum ampliùs tentare, à quo superatus est, nec quempiam alium, non solum de eodem peccato, sed neque de alio, concludit nõ tantum posse alios, sed & eumdem tentationibus aggredi, immò tantò acriùs tunc contra eumdem insurgit, quantò fortiùs ab eodem pulsus est, & hoc maximè in fine vitæ efficit, vt eos, quos in vita decipere minimè potuit, in fine saltem

decipiat,

decipiat; sic habet D. Isidorus lib. 3. de Sũmo bono cap. 5. Hominem (inquit) quem Diabolus in cursu præteritæ vitę nõ decipit, in nouissimis supplantare disponit, proindè quamuis in hac vita quisquã sit iustus, numquam necessè est, vt sit in hac vita securus. Sed animaduertendum, quòd non statim, vt rectè probat D. Thomas, ad tentandũ redire permittitur, sed solùm intercedente aliquo spatio temporis propter infirmitatem naturæ nostræ, & hoc patet ex illo Lucæ 4. vbi dicitur, quod consummata omni tentatione Diabolus recessit à Christo ad tempus, ex quo deduci potest, quòd transacto aliquo tempore ad tentandum redierit, hoc idem probatur ex D. Ambros. in 4. cap. Lucæ, vbi dicit, quòd Diabolus instare formidat, quia refugit triumphari, & idcircò probabilissimum est, non statim ad pugnam cum eodem redire, timens tunc rursus de amissione triumphi. Ceterùm Durandus in 2. sent. d. 7 q. 2. fatetur quidem Dæmonem victum ab aliquo ad eumdem tentandum redire, non tamen illum tentare de eodem vitio, de quo victus est. Quandoquidem (inquit) si tentatus, semper eodem modo esset dispositus, de ea tentatione victoriam semper reportaret; dempta autẽ victoriæ spe, Dæmon non reuertitur, quòd sanè credo esse verissimũ, si semper eodẽ modo tentatus se haberet, ideò Dæmõ etiã eumdẽ frequẽter de eodẽ vitio tentare studet.

CHRISTVS DICIT SPONSAE, quòd omnis virtuosus vir, & sapiens prædicet audacter verba, & gratiam Dei in istis Libris contentam gentibus desiderantibus, & etiam nolentibus, tàm pauperibus, quàm diuitibus, & habebit ex hoc ipsum Deum in præmium æternum.

CAP. IV.

QVI habet aurum sapientiæ Domini sui, tenetur tria facere. Primo distribuere illud habere volentibus, & insuper præbere nolentibus. Secundo debet esse patiens, & moderatus. Tertio debet esse rationabilis, & æquus in distribuendo. Ipse enim homo, qui dictas virtutes habet, ipse est, qui habet aurum meum, idest sapientiã meam. Quid enim inter metalla preciosius auro? sic nec aliquid in scripturis dignius sapientia mea. Hac sapientia impleui eum, pro quo tu oras. Et ideò ipse debet prędicare audacter, tamquam miles meus verba mea, & non solum desiderantibus audire eum, immò etiam nolentibus loquetur gratiam meam. Secundò sit ipse patiens pro nomine meo, sciens se habere Dominũ, qui omnia opprobria audiuit. Tertiò dico, quòd sit æquus in distribuendo, sic pauperi, sicut diuiti. Nulli parcat, nullum vereatur, quia ego sum in eo, & ipse in me. Quis nocebit ei, cùm Ego Omnipotens sum in eo, & extrà eum? Ego dabo ei pretiosum stipendium pro labore suo, non corporale aliquid, nec terrenum, sed meipsum, in quo est omne bonum, & in quo est omnis abundantia.

CHRISTVS GRAVISSIME comminatur hipocritas Religiosos, & superbos, qui simplicitatem simplicium, & innocentium deridẽdo, perturbant cornibus detractionis, & malorum operum. Monet tamẽ eos piè, vt se ad virtutes citò conuertant, alioquin grauitèr punientur.

CAP. V.

EGO sum Creator omniũ, & à nullo creatus. Ego lõgo tempore auerti oculos meos ab hoc loco, propter iniquitatem inhabitantium. Sicut enim primi fundatores festinabant de virtute in virtute ascendere, sic nunc isti moderni de malo in malum, quilibet alium præire curat, & gloriantur de peccato. Nunc igitur preces dilectissimæ Matris meæ ad miseran-

ſerandum me flectunt. Sed de peſsima progenie adhùc remanent quædam radices, ſicut per ſimilitudinem meliùs intelliges. Quaſi eſſet paſtor, qui diceret ad Dominum Deum ſuum. Domine (inquit) in ouili tuo ſunt paucæ oues, & manſuetæ, inter quas arietes cornupetæ inueniuntur, turbantes oues. Quorum caput ad nihilum eſt vtile. Pellis corrupta, caro putrida, inteſtina fœtentia. Cui reſpondit Dominus. Nè turbentur oues meæ manſuetæ. Caput arietum abſcindam ferro acutiſsimo. Pellis, quia non portat mihi lanam, decorietur. Inteſtina, & carnes quaſi putrida proijciantur ad agros, & dentur volatilibus, quæ neſciunt diſcernere inter mūdum, & immundum. Ego ſum Dominus, qui in hoc loco quoſdā ſimplices quaſi oues habeo, inter quos, quidam ſunt quaſi arietes cornuti, lacerantes eos, qui ſicut arietes, primò præcipitanter accurrendo, diſcerpunt lanam, indè cornibus impellendo, proſternunt ad terram. Sic ipſi ſimplicitatem innocentum deridendo perturbant, & cornibus detractionis, & malorum operum ad terrā proſternunt. Propterea caput eorum, ideſt intentio elata cornibus arrogantiæ, & præſumptionis abſcindetur ab eis iudicio meo ſeuero, quod eſt gladius acutiſsimus, pellis eorum, ideſt hipocriſis, quā pro ſimplicitate Religionis induti ſunt, auferetur ab eis, & pro ipſa hipocriſi anima eorum à Dæmonibus ab omni bono decoriabitur, quia oſtendebant aliud, & aliud erant. Seruiebant mihi ore, & diſſentiebant opere. Caro eorum voluptati dedita, quæ in conſpectu meo eſt quaſi caro meretricis, igne cremabitur abſque miſericordia. Inteſtina eorum, ideſt cogitationes, & affectiones, quas ad mūdum habent, & non ad me, in quibus fouebantur inimici mei, ideſt peccata, & dæmones, & non ego, plagabuntur à Dæmonibus, vt non ſit affectio praua, pro qua non puniantur. Ideò dum adhùc tempus eſt, caput eorum, ideſt voluntas diſtorta, & ſuperbia deponatur ad humilitatem, pellis ſimplicitatis aſſumatur. Caro à voluptatibus refrenetur. Inteſtina, ideſt cogitationes pœnitentia ſanentur, nè iuſtitiam ab eis ſecundum merita eorum celerem exigam, & poteſtati Dæmonum ſubijciam eos. Ita quòd nihil aliud poſsint, niſi quòd Dæmonibus placet, & ab eis impellentur de malo in malum.

Additio.

Item loquitur Chriſtus. Adhùc aſſumetur parabola ſuper domum iſtam, dicentium. Quare fecit Deus huic domui ſic? Reſpondebitur. Quia noluerunt audire verba monentis. Nam ponam eis cuſtodes, qui de excelſis ſpeculantes, terram voluptatis eorum redigēt in ſeruitutem, & dabitur eis panis in menſura, & præ paucitate numerabuntur.

CHRISTVS BENIGNE reprehendit Sponſam de quadam impatientia, quam habuit, inſtruens eam non debere vlteriùs iraſci. Nec aliquid reſpondere prouocantibus, donec commotio animi eius fuerit pacificata, & viderit poſſe aliquid proficere in verbis ſuis.

CAP. VI.

EGO ſum Creator tuus, & Sponſus. Tu Sponſa mea noua quadrupliciter peccaſti nunc in ira tua. Primò, quòd impatiēs fuiſti in corde tuo ad verba. Cùm ego ſuſtinui pro te verbera, & ſtans antè Iudicem, non reſpondi vnum verbum. Secundò, quia atrociora reſpondiſti, & exaltaſti nimis vocem tuam exprobrando. Cùm ego affixus clauis, ſuſpexi in

cæ-

cælum, & non aperui os meum. Tertiò, quia contempsisti me, propter quem deberes omnia patientèr tolerasse. Quartò, quia proximo tuo non profuisti, per patientiam enim tuam, qui errauit ad meliora debuisset prouocari. Ideò volo, quod de cęterò non irascaris.

1 Cum enim ab aliquo ad irã prouocata fueris, vsquequo ira ab animo semota fuerit, non loquaris ei. Sed transacta commotione animi, & causa cõmotionis diligẽter pensata, loquere cum mansuetudine. Si autem aliquid fuerit, in quo loquendo nil profeceris, nec tacendo peccaueris, meliùs est propter meritum silere.

NOTÆ.

1 CVm enim ab aliquo ad irã prouocata fueris, vsquequo ira ab animo semota fuerit, non loquaris ei.

Egregium sanè remedium in præsenti Capite affertur cõtra iram, quo & ipsiusmet iræ, ac etiam impatientiæ motus de facili vitabimus, si cum hoc vitio nos esse irretitos animaduertimus, tamdiù tacere, & obmutescere curabimus, quousque ab animo ebullientes iracundiæ motus deposuerimus, secùs enim fiet, si verba cũ ira adiungemus, vehemens enim iræ affectus est, ac omni flamma vehementior, quare sicut, si ignem cum igne coniunges, maior flamma succenditur, ita si iracundiæ multiplicia verba addas, ipsa tunc ampliùs augebitur, & idcircò præcipit Dominus hoc loco B. Brigittæ, nè de cæterò irascatur, quòd si fortè id accidat, saltem quousque ab animo semota fuerit ira, nullo pacto eum, qui causam iræ dedit alloquatur, atque hoc idem remedium adhibendum esse tradit D. Chrysost. homil. 47. in Ioannem, Huiusmodi (inquit) est irati animus, qui si in te prosiliet, tace, & opportunam ei plagam infliges: atque hoc à nobis eò magis pro viribus obseruandum est, quòd scimus, iram non esse aliud, quàm speciem quamdam insaniæ, teste D. Gregor. Nazianzeno in Carmine de calamitatibus animæ suæ, non longè ab initio, immò ebrietas quædam est; & ipsamet ebrietate turpior, vt idem Chrysostom. probat homil. 29. ad populum Antiochenum, & homil. 3. in Ioannem, qui iratum hominem comparat stultis, cum enim circà præcordia efferbuit ira, iratus ignem emittit, tota inflammatur facies, incompositè manus mouentur, ridiculè prosiliunt pedes, monitoribus, & rixam dirimere conantibus insultat, ac in eos nulla ab insanientibus differentia irruit, & cùm hæc iratus facit, nihil intelligit, & Asinorum more morsibus, calcibusq. insultat: atque hinc vnusquisque contra iram remedia sumet, de quibus latè D. Greg. agit. 31. Moral. cap. 17. & Epistola 126. Cæterùm si quis diligenter consideret, quòd cum aliquis hac animi perturbatione laborat, inutilis est Reipublicæ in hominum cętu importunus fit, diffidet si quidẽ ab alijs, nemini cedit, omnemq. humanam societatem dirimit, Principum Aulas conturbat, seditionibus quoque omnia penè inficit, huiusmodi profectò vitium fugiet: atque hi sunt praui effectus eius, quos tamen tres esse ex Salomone colligimus; Primus quidem est Iurgium, quod sequitur ex ira, de quo Prou. 17. Melior est bucella sicca cũ gaudio, quàm domus plena victimis cum ira; Secundus effectus est recessus ab amico, sic Prou. 18. Occasiones quærit, qui vult recedere ab amico; Tertius est contemptus alterius, cui quis irascitur, quem effectum deducit Lyranus ex illo Prouer. 19. Melior est pauper, qui ambulat in simplicitate sua, quàm diues torquens labia sua, atque hi tres habentur in præsenti Capite, vbi, & triplicem iræ gradum colligimus. Primus namq. gradus est Irasci, & motum animo retinere, & habetur ibi, Primò impatiens fuisti in corde. Secundus est voce commotionem illam internam exprimere, & sumitur ibi, Quia atrociora respondisti, & exaltasti vocem tuam nimis. Tertius est contumelijs afficere, ac ferire eum, cui irascimur, ideò scribitur hìc, Exaltasti vocem exprobrando: atque hos omnes tres gradus insinuauit Dominus Matth. 5. ibi, Omnis qui irascitur. Postremò sciendum est, quòd, licet

ira

ira peccatum sit, non tamen omnis ira culpam inuoluit, nam cum illa sit appetitus vindictæ, si vindicta iusta sit, & secundùm iuris ordinem appetita, cùm causam habet iustam, peccatum non est, cui sensui aptari posse videtur versus ille Psalm. 4. Irascimini, & nolite peccare: secùs verò dicendum, si appetitur vindicta illi, qui non meruit, vel plus quàm meruit, vel absque ordine debito, vel propter indebitum finem, vt si tantummodò propter particularem vindictam, non ob bonum commune, & propter iustitiam, hoc enim est irasci, & peccare.

CHRISTVS PER SPONSAM, præcipit cuidam deuoto Diacono, quòd cũ feruore, & audacia prædicet verbum Dei socijs suis, & alijs peccatoribus, instruẽdo infirmos, arguẽdo indisciplinatos, & exponendo animam suam morti pro aliorum animarum salute.

CAP. VII.

EGO sum Deus tuus, & Deus omnium, & Creator, licet neglectus sũ, & despectus. Hæc dices illi, pro quo tu oras, quem me diligere nosti. 1 Cum tibi Diaconatus officium impositum est, prædicãdi auctoritatem accepisti, vt instrueres infirmos, & argueres indisciplinatos. Hoc Ego per meipsum facere non renui, hoc & Apostoli, & Discipuli mei fecerunt, qui pro acquisitione vnius animæ diuersa loca, & Ciuitates, & Villas circuiuerũt, & pro salute animarum animas suas vsque ad mortem tradiderũt, ergò quia officium tuum est prædicare, nec decet, nec expedit tibi, vt sileas, quia circà te sunt inimici mei pessimi, & in medio eorum ambulas. Ipsorum quippè maledicta gula sic mihi odiosa est, ac si in die parasceues carnes comederent. Ipsi sunt quasi vas ex vtraq. parte apertum, cui si totum mare infunderetur, numquàm impleretur, nec ipsi satiari poterunt, quorum gulam augmentat in peccatum immoderata lasciua. Ipsi etiam Angelos meos custodes eorum elogant à se, 2 & aduocant Dæmones, qui nunc propinquiores sunt eis, quàm boni, quia stant in choro meo, nõ vt mihi placeãt, sed nè ab alijs arguantur, vel displiceant. Apparent Patrum antiquorum imitatores, sed verè sunt in cõspectu meo mẽdaces, & defraudatores, fregerunt enim fidem, quam mihi promiserunt, & defraudant animas, quorum beneficijs viuunt, quia nec vita, nec precibus eis rependunt. Propterea coram Angelis, & Sanctis omnibus iuro in veritate mea, qui sum veritas, & de ore meo numquã nisi veritas processit, quòd nisi se emendauerint, permittã eos modico tempore incedere per viam voluntatis suæ: Deindè ducam eos per viã similẽ spinis, & punctionibus acutissimis, à qua nè diuertant, statuam seruos meos à dextris eorum, & sinistris, qui eos prohibeant diuertere, & compellent incedere. Indè quemadmodum corpus mortuum cadit in terram, 3 sic animæ eorum descendent in Infernum tàm profundè, quòd numquam resurgẽt.

2 var. lect.

3 var. lect.

NOTÆ.

1 CVm tibi Diaconatus officium impositum est, prædicandi auctoritatem accepisti, vt instrueres infirmos.

Ex his verbis palàm fit, ad Diaconos spectare in Ecclesia Euangelium prædicare, non quidem absolutè, sed per modum chatechizantis, & ideò legimus hìc, prædicandi auctoritatem accepisti, vt instrueres infirmos, & argueres indisciplinatos: quòd vt explicemus apertiùs, sciendũ est, officium prædicandi præcipuè ad Episcopum pertinere, ita vt nè Presbyteris quidem liceat prædicare, nisi facta illis ab Episcopo potestate, Episcopi enim propriè loco Apostolorum successerunt: Apostoli autem sunt, qui Actorum 6. dicunt, Non est bonum

bonum derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis, & propterea in Concilio Vasensi Can. 4. legimus, collatam ab Episcopis facultatem Presbyteris concionadi: ex his libet inferre, quod indicauimus in principio praesentis Notae, munus praedicandi non spectare absolutè ad Diaconos, nisi per modum chatechizantis, vt egregiè probant D. Thom. 3. p. q. 67. art. 1. ad primum. Caeterùm D. Greg. lib. 4. Epistolarum cap. 88. officium praedicandi pertinere ad Diaconos docuit, & ipsummet adhùc Diaconum existentem praedicasse, testatur Ioannes Diaconus in vita ipsius libro 1. c. 41. Vndè in Concilio citato Vasensi legimus, Si Presbyter aliqua infirmitate prohibente per se ipsum nō poterit praedicare, Sanctorum Patrum Homeliae à Diaconis recitentur, si enim digni sunt, quae Christus in Euangelio locutus est, legere, quare indigni iudicētur sanctorum Patrum expositiones publicè recitare, idem habetur in Synodo Rhemensi Canone 4. Diaconorum autem inter caetera officia proprium est Sacerdoti sacrificanti assistere, & tempore sacrificij Euangelium legere, sic Hieronymus ad Sabinianum Epistola 40. D. Gregor. vbi supra, & Conc. Vasense Cannone 4. & Rhemense Canone 5.

2 var. lect. Circà medium praesentis Capitis, vbi legimus, & aduocant Daemones, qui nunc propinquiores sunt eis, quàm boni.

M. S. Farnesianus habet, Qui propinquiores sunt eis, quàm boni Angeli.

3 var. lect. Sic animae eorum descendunt in Infernum tàm profundè, quòd numquam resurgent.

M. S. Farnes. sic legit, Animae eorum descendunt in Infernum, operiendo se tàm profundis peccatis, quòd numquam resurgent.

var. lect. *At verò Vatic. sic habet, Sic animae eorum descendunt in Infernum, & operientur poenas Inferni tàm profundè, quòd numquam resurgent.*

CHRISTVS PRAEBET AVDACIAM Sponsae formidanti, reprehendendi fiducialiter quosdam Religiosos in peccatis grauibus existentes, apud quos ipsa hospitabatur, dicens, quòd reprehensio sua non imputabitur ei ad peccatum, sed ad meritum, etiam si ipsi ex hoc scandalizentur, & indurentur.

CAP. VIII.

COGITASTI ò Sponsa apud te multoties sic: Cū Deus meus sit Dominus omnium, & omnia potēs, & patienter sustinuit proditorem suum, cur ego creatura sua non magis sustineam habitantes mecum? Nè forte ex admonitione, & reprehensione mea deteriores fiant, ad quam cogitationem respondeo tibi, quòd ex parte pia erat, sed minùs feruens. Bonus enim miles inter malos constitutus, videns offensionem Domini sui, & si non potest corrigere opere, saltem de decore Domini sui loquitur, indè acceptis contumelijs patienter suffert. Sic tu loquere eis nunc fiducialiter excessus eorum, qui mihi nimis ex diuturnitate peccati abominabiles sunt. Et quocumque modo ex hoc ipsi contra me indurantur, non tibi in peccatum reputabitur, quia locuta es, sed merces maior tibi accrescet. Sicut enim Apostoli multis prędicabāt, quamuis nō omnes cōuertebātur, nihilominùs tamen merces eorum non minor erat. Sic erit & tibi, quia, & si omnes non audierint te, tamen erūt aliqui, qui ex verbis tuis ędificentur, & sanentur. Dicito ergò eis, quòd nisi se emendauerint, tàm velox, & seuerus veniam eis, quòd omnes, qui audierint, ingemiscēt, omnes etiam, qui experientur, deficient. Iudicabo enim eos quasi fures confusione inenarrabili, coram Angelis, & Sanctis omnibus, quia Religionis habitum non pro-

propter meritum benè viuendo assumpserant. In conspectu meo sunt quasi fures possidentes bona, quæ sua non sunt, sed illorum, qui benè viuunt, & quasi defraudatores iudicabo eos gladio meo, qui omnia membra eorum à capite vsq. ad pedes cōscindet. Implebo quoque eos igne ebulliente, & non deficiente, quia sicut pater pius monui eos, & non audierunt. Ostēdi eis verba oris mei, sicut numquam factum fuit priùs, & spreuerunt. Si enim verba mea misissem Gentilibus forsitā recepissent, & pœniterent. Propterea non parcam eis, nec recipiā pro eis preces dilectæ Matris meæ, & Sāctorum meorum, sed quamdiù ego sum in gloria mea, quæ est sine fine, ipsi erunt in pœna. Verumtamen quamdiù anima includitur in corpore, tamdiù misericordia mea aperta est eis.

CHRISTVS REVELAT hìc Sponsæ, quàm abominabilis est coram Deo Presbyter celebrans in mortali peccato, & qualiter Dęmones assistunt & in celebratione Missæ, & de eius grauissima pęna futura, si non conuertatur.

CAP. IX.

ILLE Presbyter pro quo tu oras, est quasi forceps, per quam aurum virtutis meę extrahetur. Ipse est quasi ouis degenerās, nō curans audire vocem matris. Cùm accedit ad altare meū, astant ad latera eius Dæmones, cuius & animam inhabitant, quia ipsa est mortua antè me. 1 Cùm imponit sibi Superhumerale, Dæmones obūbrant animam eius, vt non cogitet, & nō intelligat, quàm terribile est accedere ad altare meū, & quàm mūdus esse deberet, qui mihi mundissimo astare debet. 2 Cùm induit se Alba, duritia cordis, & indeuotione induitur, quia cogitat peccatum suum non esse graue, suppliciū æternum futurum non magnum. Et quale gaudium est æternum, numquam venit in mentem eius. 3 Cùm imponit sibi Stolam Diabolus graue iugum imponit collo eius, ita quòd delectat eum peccati dulcedo. Et sic onerat animam eius, quòd non sinit eum ingemiscere, vel considerare peccatū suum. 4 Cùm imponit sibi Manipulum, omnia opera ad Deum fiunt sibi grauiā, & onerosa, & erubescibilia, terrena autē leuia. 5 Cùm autem cingit se Cingulo, tunc ligatur voluntas eius cū Diabolo, ita quòd velit, & proponit morari in peccato, & tunc dissoluitur charitas mea cum eo, quia voluntas eius est ad omne illud, quod Diabolus ei inspirant in mētem, nisi refrenaretur occulto iudicio meo. 6 Cùm induit se Casulam, tunc perfidia induit eum Diabolus. Quando autē legit Confiteor, Dæmones respōdent, mentitus es, nos sumus testes, quòd confessio eius est similis Iudæ, quia dicit aliud ore, & aliud habet in corde. Cùm accedit ad altare, tunc ego auerto faciem meam ab eo. De quocumq. autē legit Missam, siuè de Matre mea, siuè de Sanctis, sic mihi charum est, acsi meretrix menstruum suum in vase positum offeret alicui nobili ad bibendum. Aut si aliquis diceret inimico suo, caue tibi, ego quæro damnum tuum. Quando verò consecrat corpus meum, & dicit, Hoc est corpus meum, tunc fugiunt Dæmones ab eo, & corpus eius remanet quasi truncus, quia anima eius mortua est antè oculos meos. Cùm autem corpus meum applicat ad os suum ex præsumptione illa, omnis turba Dæmonum reuertitur ad eum, quia charitatem nullam ad me habet. Ego quippè sic misericors sum, quòd, si diceret cum contrito corde, & emendationis proposito, Domine propter tuam passionem, & charitatem, quam erga hominem habes, indulge mihi peccata mea. Ego susciperem eum,

&

& non reuerterentur Dęmones ad Deum, sed ipse stercus mundi habet in ore, in corde autem sunt vermes scaturientes, & ideò non placet ei dulcedo verborum meorum. In corde cogitationes inutiles comedunt eum, nè cogitet aliquid de me. Propterea numquam accedet ad Altare meum. Quid autem est Altare meum, nisi illa cælestis mensa, & gloria in cælis, de qua Angeli, & Sancti lætantur. Hoc repræsentat Altare illud in Ecclesia de lapidibus, vbi quotidiè Corpus meum in Cruce crucifixum immolatur, sicut olim in Lege sacrificia repræsentabant, quæ nunc aguntur in Ecclesia. Quid notat mensa cælestis, nisi iubilationem, & gaudium Angelorum? Hoc gaudium numquam experietur ipse in gloria æterna. Antè hoc Altare meum numquam stabit, nec videbit faciem meam; filij autem mei ipsi videbunt faciem meam.

7 Ego sum sicut verus Pellicanus, quia proprium sanguinem dabo eis, & reficio in præsenti, & in futuro vsque ad satietatem. Illum autem pascet Aquila illa abominabilis, cuius consuetudo est pullis suis post satietatem aliquo tempore subtrahere necessaria, ita quòd macies ex fama prouenient omni tempore vitæ eorum apparet in eis. Sic Diabolus delectatione sua ad tempus pascet eum, vt posteà famem gaudij sentiat, & durabit sine fine in eo. Verumtamen cùm viuit, misericordia mea aperta est ei, si conuertatur.

Declaratio.

Hic Sacerdos fuit Aduocatus, & Collector pecuniarum, & ad persuasionem Dominæ Brigittæ depositus ab officio, qui totus furibundus dixit ei, Domina iam priuastis me honore, & beneficio me, quantùm lucrata estis. Meliùs fuisset vobis sedere in domo vestra, quàm discordias seminare. Illa respondit dicens, quidquid Rex egit, ego consului sibi pro salute animæ vestræ, & honore. Non enim potest clericus, qui sors Dei est, tale officium habere sine periculo animæ. Respondit ille. Quid vobis cum anima mea? Dimitte me trãsire in hoc mundo, vt possum, quia anima mea benè placitabit in futuro pro se. Cui iterùm Domina inquit, ideò dico tibi, & absque dubio erit, sicut audiui in iudicio Dei, quòd nisi citiùs caueris tibi, & correxeris te, sicut ego vocor Brigitta, sic tu nec euades singulare iudicium Dei, & consuetam mortem. Ideò non longè post, idem Sacerdos per Episcopum priuatus Ecclesia, horribili, & inaudita morte mortuus est. Nam cum Campana quædam funderetur, æs ebulliens exilijt de formella, & circumquaque eum combussit.

NOTÆ.

1 CVm imponit sibi Superhumerale, Dæmones obumbrant animam eius, vt non cogitet, & non intelligat, quàm terribile est accedere ad Altare meum.

Plurima in præsenti Capite traduntur, quæ quidẽ à Sacerdote in mortali peccato celebrante diligentèr examinanda sunt, ac etiam memoriæ mandanda, & sanè quemadmodum sacrarum vestium multiplicitas, quibus celebraturus Sacerdos induitur, indicat, quibus in specie virtutibus, bonus Sacerdos præditus esse debet, vt in Altari dignè ministret, ita ex eisdem colligitur hic, quæ nam vitia sint, quæ eundem ad celebrandum indignum reddunt, atq. hoc loco à Superhumerali initiũ sumitur, idq. primum genus vestis est, quòd sacra facturus Sacerdos assumit, quo vndiq. collum cingit, ac super humeros distendit, & hinc hodie superhumerale appellari arbitror, quod alij communitèr vocant Amictum, vt annotarunt Raban. Maur. de Instit. Cleric. cap. 15. Alcuin. de diuin. offic. cap. de singulis vestibus, Guliel. Duran. in Rationali diuin. offic. lib. 3. c. 2. & quãquam nõ me fugiat superhumerale propriæ fuisse ornamentum Pontificis ex hya-

cinto, cocco, purpura, & auro contextum, de quo Exodi 28. & Ioseph lib. 3. Antiquitatū cap. 8. tamen hodie quo ad nominis Ethymologiam coincidit cum amictu, vt diximus, quamuis nihil, aut parum habere commune cum ipso videatur, sed quidquid sit, Amictū significare asserunt, vel ipsam fidem, de qua sub similitudine Galeæ ad Ephesios 6. verba facit Paulus, Galeam (inquit) salutis assumite, vel etiam, vt tradunt Vgo Victorinus lib. 2. de Sacram. par. 4. & Alensis quæst. 26. part. 4. bonorum operum fortitudinem, vel vt placet Amalario lib. 2. de Ecclesiastic. offic. cap. 4. & Gulielmo Duranto loco citato ipsiusmet vocis, ac linguæ castigationem, & refrenationem, in collo namque vox est, & Amictus collum tegit: postremò castitatis etiam virtutem designare potest, quia, & renes, & pectus ambit, ac in renibus stringitur, vbi luxuria peculiariter dominatur. Sacerdos ergò sacra facturus, dum primò sumit Amictū, intelligat his virtutibus ornatum se esse debere, sed quoniam peccatorū tenebris, ac caligine quandoque obcæcatus est, quod significari per Amictū hoc loco scribitur, ideò ista minimè percipit, & hoc est, quod legimus hìc; Cum imponit sibi superhumerale, Dæmones obumbrant animam eius, vt cogitet, & non intelligat, quàm terribile est accedere ad Altare meum, & quàm mundus esse deberet, qui mihi mundissimo astare debet.

2 Cùm induit se Alba, duritia cordis, & indeuotione induitur.

Secundū genus vestis sacræ Alba dicitur, quæ, vt habet D. Hieronym. ad Fabiolam, ex lino tunica est talaris, seù poderis ab alijs nūcupatur, quippè quæ vsque ad talos, vel pedes protenditur, teste D. Isid. lib. 19. Ethymolog. cap. 21. huius meminit Raban. Maurus vbi suprà, & Alcuinus de diuin. offic. in cap. Quid vestimenta significent: hi ergò docent, hoc genus vestis indicare perseuerantiā in bonis actionibus in tota vita, quæ Sacerdoti penitùs necessaria est, & colligunt ex eo, quod vestis hæc ad talos vsq. pertingit, sicut ergò bonus Sacerdos hanc vestem assumendo perseuerantiam assumpsisse profitetur, ita è contrà, malus, cùm induit se Alba, duritiam cordis, & indeuotionem induisse hoc loco perhibetur.

3 Cùm imponit sibi Stolam, Diabolus graue iugum imponit collo eius.

Stola, cuius in præsenti Nota mentio fit, Orarium etiam ab aliquibus appellatur, quia vt tradit Alcuin. de diuinis offic. cap. quid significent vestimenta, et Raban. Maur. lib. 1. de institut. Cleric. cap. 19. oratoribus tantummodò; idest prædicatoribus conceditur, idem habet Amalar. Fortunat. lib. 2. cap. 20. & Concil. Tolet. 4. Can. 59. & Can. Vnum orarium d. 25. vbi dicitur, Vnum ergò orarium oportet Leuitā gestare in sinistro humero, propter quod orat, hoc est prædicat, Sacerdos verò vtroque humero, cùm celebrat circumseptus esse debet ex Conc. Bracharensi 3. Can. 3. Cæteri verò ministri inferioris ordinis Stola non vtuntur, ex Synodo Laodicena Can. 22. & 23. constat, & Can. non oportet dist. 23. admonet tamen Durantus in rationali lib. 3. cap. 5. quòd postquam à Sacerdotibus Alba deferri cœpit, Stola in torquem mutata est, quæ ad eam est redacta formam, quā celebraturi Sacerdotes vbique hodierna die vtuntur, addit autem ibidem, Sacerdotem Stolam assumere, vt memor sit, se sub Christi iugo esse positum, quod suaue, ac leue est: hinc est, quòd Pontifex ordinando, stolam aptat antè pectus in modum Crucis dicens, accipe iugum Domini, idipsum annotarunt Alcuinus, & Amalarius vbi suprà, Sicut ergò stola boni Sacerdotis collo aptata iugum Christi suaue ipsi impositum esse denotat, ita quoque scribitur hìc, à malo Sacerdote indignè celebraturo Stola suscepta, Diabolum grauè iugum illi imposuisse notat.

4 Cùm imponit sibi Manipulum, omnia opera ad Deum fiunt sibi grauia, onerosa, & erubescibilia, terrena autem leuia.

Quamplures ex Doctoribus duabus superioribus Notis citatis Manipulū diuersimodè appellant, alij namq. Mappam, seù Mapulam, communitèr verò Phanonem appellat vulgus, vide Alcuinum vbi suprà, & Ra-

Rabanum Maurum lib. 1. de Instit. Cleric. cap. 18. & Cōcil. Rhemense relatum à Burchard. lib. 2. cap. 50. Beda in lib. quem collectanea, seu flores inscripsit, cap. de septem ordinibus; atque hi omnes concordant Manipulo, seu Mappa antiquitùs Sacerdotes vsos esse ad abstergendas manus, quod etiam affirmauit Durant. vbi suprà, dicit autem Manipulum bona opera, ac etiam vigilantiam designare, vndè, & sudarium etiam appellatur, quatenùs, & sudorem mentis abstergat, & saporem, ac tædium cordis excutiat; vndè Prouerb. 6. Sacerdos admonetur sic, Discurre, festina, suscita amicum tuum, nè dederis somnum oculis tuis: est ergò Manipulus bonorum operum, ac vigilantiæ symbolū, quibus cum malus Sacerdos careat, mirùm non est, si eum sibi imponendo designet, vt scribitur hìc, opera Dei sibi onerosa, ac grauia esse, mundi verò leuia.

5 Cùm autem cingit se cingulo, tunc ligatur voluntas eius cum Diabolo.

Cingulum inter sacras vestes etiam ponitur, quod à Duranto in Rationali lib. 3. cap. 4. & alijs quoque Zona, aut Balteum appellatur. Cingulo Sacerdotes vtuntur, nè tunica defluat, & gressum impediat, dicit autem Diuus Hieronym. in Psalm. 132. quòd cingit, lumbos stringit, & mortificat, & hoc dixisse credo insinuans, quòd Cingulum castitatis symbolum est, quod affirmauit Innocentius III. lib. 1. mysteriorum Missæ cap. 15. Cingebat (inquit) se balteo, significans castitatem, quæ circà lumbos debet accingi, vt restringant concupiscentiam: hinc Dominus dixit, Sint lumbi vestri precincti, idem tradit Rabanus Maurus lib. 1. de Institutione Clericor. cap. 13. Isichius verò lib. 5. in Leuiticum, per Zonam fortitudinem intelligit, qua debet esse munitus Sacerdos. Sed ego etiam arbitror cingulum illud summam quamdam vnionem designare, per quam cum Deo bonus Sacerdos se charitatis, & perseuerantiæ vinculo fortitèr vnit, & è contrà malus, se pluribus peccatorum funibus cum Dæmone stringit, & ligat, & hoc est, quod legimus hoc loco, Cùm autem cingit se cingulo, tunc ligatur voluntas eius cum Diabolo.

6 Cum induit se Casulam, tunc perfidia induit eum Diabolus.

Postremum Sacerdotis indumentum Casula est, quæ Auctoribus Rabano lib. 1. Instit. Clericor. cap. 20. & Duranto in Rationali lib. 3. cap. 7. appellatur à casa, eò quod totum hominem tegat, quasi parua casa, & vulgus Planetam communitèr vocat, quod autem hæc omnibus alijs sacris vestibus superponatur, & tegat, charitatem indicat, quam non habens Sacerdos, veluti Es sonans, aut Cymbalum tinniens est, sic Apostolus primo Corinth. 13. Ipsa enim est, quæ omnibus virtutibus supereminet, & formam tradit, ideò Casula charitatis symbolum est, quòd indicant Innocentius III. lib. Mysterior. Missæ cap. 58. Alcuinus de diuinis officijs cap. quid significent vestimenta, Rabanus Maurus eodem cap. 21. Beda in Collectan. cap. de septem ordinibus, plura de Casula habet Vgo Victorinus lib. 1. de Sacramentis cap. 50. Sicut ergò celebraturus bonus Sacerdos Casulam cæteris vestibus superponens charitatem alijs virtutibus adiungere indicat, ita quoque malus Sacerdos Casulam assumens, reliquis vitijs perfidiam, & obstinationem addere insinuat, & ideò legimus hìc, quòd tunc Diabolus perfidia induit eum.

7 Ego sum sicut verus Pellicanus, quia proprium sanguinem dabo eis, & reficio in præsenti, & in futuro, vsque ad satietatem.

Pellicanus Auis Aegyptia in solitudine Nili fluminis habitat, vel vt alij volunt, nascitur, & indè suum sumpsisse nomen tradit Diuus Isidorus lib. 12. Ethymolog. cap. 7. ferunt hanc, etsi certum non sit, vt asserunt Diuus Augustin. in Psalm. 101. et Diuus Isidorus loco citato, Rostro pullos suos occidere, eosque in nido occisos triduo lugere, ac demùm se ipsam grauitèr vulnerare, & sanguinem suum super filios fundere, quo illi perfusi ad vitam redeunt: ex his optimè colligunt, Christum per Pellicanum designari, qui suo sanguine, peccato occisos viuificat, aut etiam teste D. August. Christus est Pellicanus solitudinis,

quia solus de Virgine natus est, sic habent D. Hieronym. D. Gregor. Euthym. Glossa, & alij plures in citatum Psalm. Eucher. de Spiritualibus formulis cap. 5. sed de Pellicano plura habet Hieronym. ab Oleastro in Leuiticum cap. 11. vbi Pellicani mentio fit, quo loco notat Oleaster, vulgatum interpretem vertisse non Pellicanum, sed Onocrotalum; & nomen à Græcis fuisse mutuatum dicit, Pellicanum verò Auem Cigno similem esse, ex aliquorum sententia refert, sic dictum, quod collum in aqua mergens, spiransq. veluti ruditum asini adat, & Hebraicè Auem hanc dici Raath, ab eo scilicet, quod cibum euomat: rursus dicit Pellicani mētionem nullam inueniri apud Arist. sed Isidor. vbi suprà affirmat, Auem hanc longo esse rostro, gulosam etiam, & quæ multum Anguillis insidietur.

MATER DEI NARRAT SPONSÆ dignitatem suam, & beneficia, quæ recipiunt ab ea vniuersi, dicit etiam modum, & suffragia, per quæ anima cuiusdam Principis defuncti, pro quo ipsa Sponsa orabat liberari posset ab horribili Purgatorio, optimum documentum.

CAP. X.

EGO sum Regina cæli. Ego Mater misericordiæ. Ego iustorum gaudium, & aditus peccatorum ad Deum. Nulla etiam pœna est in Purgatorij igne, quæ propter me non remissior erit, & lenior ad ferendum, quàm alitèr esset. Nullus est adeò maledictus, qui quamdiù viuit, careat misericordia mea, quia propter me leuiùs tentatur à Dæmonibus, quàm aliter tentaretur. 1 Nullus ita alienatus est de Deo, nisi omninò fuerit maledictus, qui si me inuocauerit, non reuertatur ad Deum, & habebit misericordiam. Ego enim, quia sum misericors, & à Filio meo misericordiam consecuta, ostendere tibi volo, quomodo ille amicus tuus defunctus, de quo doles, saluari potest de septem plagis, quas tibi Filius meus dixit. Primò saluabitur ab igne, quem patitur pro luxuria, si aliquis vellet secundùm tres Ordines Ecclesiæ, coniugatorum scilicet, viduarum, & virginum, vnam fœminam tradere nuptui pro anima eius, aliam Religioni, tertiam, quæ possit stare in viduitate, quia in luxuria grauitèr, etiam in matrimonium proprium thorum excedendo, peccauit. Secundò, quia in gula triplicitèr peccauit. Primò lautè, & vltrà mensuram comedendo, & bibendo. Secundò propter superbiam, & ostentationem plura fercula præparando. Tertiò nimis diù in mensa sedendo, & opus Dei prætermittendo. Et ideò, qui voluerit colligere in honore Dei, qui est trinus, & vnus, propter hanc triplicem gulam, tres pauperes per vnum annum integrum, & ministret eis talia fercula, & æquè bona, qualia ipse personalitèr comedit, qui colliget eos. Nec priùs comedat ipse, quàm illos tres viderit comedere, vt per hanc modicam expectationem deleatur illa longa mora, quam amicus tuus habuit sedendo in mensa. Insuper ministret illis tribus vestes sufficientèr, & lectisternia, prout eis expetere, & expedire viderit. Tertiò pro superbia, quam habuit multiplicitèr, debet, qui voluerit, septem pauperes colligere, in qualibet septimana per vnum annum, quali die voluerit, & lauet pedes ipsorum humilitèr, cogitando sic secum in corde, dum lauat eos. Domine Iesu Christe, qui captus es à Iudæis miserere ei. Secundò. Domine Iesu Christe, qui ligatus es ad columnam miserere ei. Tertiò. Domine Iesu Christe, qui iudicatus es innocens à nocentibus, miserere ei. Quartò. Domine Iesu Christe, qui proprijs vestibus exutus es, & indutus vestibus derisionis, miserere ei. Quintò. Domine Iesu Christe, qui ita grauitèr flagellatus es, vt costæ

1 var. lect.

tuæ

tuæ viderentur, & non esset in te sanitas, miserere ei. Sextò. Domine Iesu Christe, qui colaphizatus, & consputus es, miserere ei. Septimò. Domine Iesu Christe, qui in stipite extensus es, cuius manus, & pedes fuerunt clauis perforati, & caput cruentatum spina, oculi fuerunt pleni lacrymis, os, & aures plenæ sanguine, miserere ei. Lotis autem pauperibus, reficiet eos, vt melius poterit, & expedire eis viderit. Et roget eos humiliter, vt orent pro anima illius. Quartò, peccauit in accidia tripliciter. Primò fuit accidiosus in eundo ad Ecclesiam. Secundò in quęrendo indulgentias. Tertiò in visitando loca Sanctorum. Pro primò igitur, qui voluerit, vadat ad Ecclesiam semel in mense per vnum annum, & faciat dici vnam Missam pro defunctis pro anima eius. Pro secundò vadat quoties commodè poterit, & voluerit, & specialiter pro anima eius ad loca, vbi dantur Indulgentiæ, & vbi deuotiores eos audit, qui dant illas. Pro tertiò mittat oblationem suam per aliquem fidelem, & iustum ad pręcipuos Sanctos in Regno isto Suetiæ, vbi conuentus populi ex deuotione, & causa Indulgentiarum fieri solet, vtpotè Beati Erici, & Sancti Sigfridi, & similium. Et eum, qui portat oblationem, fideliter, remuneret pro labore. Quintò, quia peccauit in inani gloria, & lætitia, colligat, qui voluerit, omnes pauperes, qui sunt in curia eius, vel in vicinio eius in quolibet mense semel per vnum annum, & statuet eos in vna domo, & faciat antè eos dici vnam Missam pro defunctis, quam cum incęperit Sacerdos, roget, moneat eos, vt orent pro anima eius. Dicta autem Missa reficiantur pauperes omnes, talitèr quòd recedant de conuiuio læti, vt defunctus lætetur precibus eorum, & pauperes letentur de refectione. Sextò, quia vsque ad nouissimum quadrantem soluet debita, & morabitur in pœna. 2. Scire debes, quòd circà finem suum, & in fine, voluntatem habuit, licet non ita feruentem, vt deberet, soluendi debita sua, propter quam voluntatem in statu saluandorum est. Ex quo perpendere potest homo quanta est misericordia Filij mei, qui tàm pro modico dat requiem. Et nisi illam voluntatem habuisset, ipse sine fine damnatus fuisset. Ideò debent parentes sui, qui in bonis suis successerunt, habere voluntatem soluendi, & soluere debita sua, quibuscumque nouerint debere, & quibus soluunt debitum suum, rogent eos humiliter, vt indulgeant animę eius, si damnum ex longa expectatione incurrerint. Alioquin dicti parentes defuncti, peccatum illius portabunt, si nō soluerint. Deindè cuilibet Monasterio in Regno mittat oblationem qualem voluerit, & faciat dici vnam Missam in Conuentu publicè, & antequam incipiatur Missa, rogetur pro anima eius, vt placatus sit ei Deus. Postea dicatur vna Missa pro defunctis in qualibet Ecclesia Parochiali, in qua bona sua habuit, quam Sacerdos præsenti omni populo cantet, & antequam incipit cantare, dicat populo, ista Missa celebranda est pro anima illius. Rogo vos per nomen Christi, vt si aliquid contra vos verbo, vel facto, vel mandato deliquit, indulgete ei, & sic accedat ad Altare. Pro septimò scilicet, quòd Iudex fuit, & iudiciū suum commisit Vicarijs iniquis, propter quod in manibus est Dæmonū. Verumtamen, quia contrà voluntatem eius erat, vt iniquè agerent, licet minùs curabat, & attendebat, quàm deberet, liberari potest, si habebit auxilium. Sed per quale auxilium? vtique per sanctissimum corpus Filij mei, quod quotidiè immolatur in Altari. Panis enim ille, qui in Altari ponitur, antè verba illa. Hoc est Corpus meum, panis est, sed post verba dicta vertitur in corpus Filij mei, quod de me sine macula sumpsit, quod crucifixum est. Tunc Pater honoratur, & adoratur in spiritu ex membris Filij. Filius exultat in potentia, & maiestate Patris.

Mater eius, quæ ego sum, honoratur ab omni exercitu cælesti, quæ eum genui, omnes Angeli conuertunt se ad eum, & adorant, animæ iustorum gratias referunt, quòd per eum redempti sunt. O quàm horrendum est miseris, qui talem, & tàm dignissimum dominum indignis tractant manibus, hoc ergò corpus, quod pro charitate mortuū est, potest eum liberare. Ideò dicatur vna Missa de qualibet solemnitate Filij mei, scilicèt vna de Natiuitate, vna de Circumcisione, vna de Epiphania, vna de Corpore Christi, vna de Passione, vna de Pascha, alia de Ascensione, & vna de Pentecoste. Item vna Missa de qualibet solemnitate, quæ in honore meo celebratur. Item nouem Missæ in honore nouem Ordinum Angelorū, quæ Missæ Angelorum cùm celebrantur, nouem pauperes colliguntur, quibus victus, & vestitus ministretur. Vt Angeli quibus ad custodiam datus fuit, & quos multipliciter offendit, per hanc modicam oblationem placari possint, & animam eius Deo suo offerre valeant. Deindè vna Missa generaliter pro omnibus defunctis dicatur, vt ipsi per eam requiem obtineant, & ipsa tantùm cum digna requie habeatur.

Declaratio.

Hic fuit Nobilis, & misericors, qui mortuus apparuit Dominæ Brigittæ dicens. Nihil me tantùm eleuat à tribulationibus meis, sicut oratio iustorum, & Sacramētum Altaris. Verùm quia Iudex fui, & iudicia mea commisi his, qui minùs diligebant iustitiam. Ideò adhùc detineor in exilio, sed citiùs liberarer, si hi, qui mei deberent esse, & fuerunt, essent ad meam salutem mitiores. Item de eodem habetur in isto Libro Cap. 21.

N O T Æ.

1 var. lect. NVllus ita alienatus est de Deo, nisi omninò fuerit maledictus, qui si me inuocauerit, non reuertatur ad Deum, & habebit misericordiam.

Farnesianus Codex M.S. sic vulgatam lectionem restituit. Nullus à Deo alienatus est, nisi omninò fuerit maledictus, qui si me inuocauerit, & reuertetur ad Deū, misericordiam consequetur, atq. hic scito, sermonē fieri de maledictione cōsequente ad mortale peccatum, quod causa est, vt homo separetur à Deo.

2 Scire debes quòd circà finem suum, & in fine voluntatem habuit, licet non ita feruentem, vt deberet, soluendi debita sua, propter quam voluntatem in statu saluandorum est.

Ex his verbis, & sequentibus duo colligi possunt, Primò quidem morientē, qui sua debita quamdiù vixit nō soluerit, si potuerit, aut saltem in fine vitæ nulli soluendi voluntatem habuerit, neque hæredibus, vt soluant commiserit, omninò damnari, quod nulla indiget probatione, quandoquidem iste mortalitèr peccauit, alienum retinendo inuitis Dominis. Secundò, hoc loco colligitur, quòd si hunc huius negligentiæ pœnituerit, quòd huiusmodi debita adhuc non soluerit, & hæredibus, quod soluant mandauerit, si ad pœnas deindè Purgatorij fuerit adiudicatus, vt pro tali negligentia satisfaciat, dico hunc in Purgatorio non tamdiù retineri, quamdiù hæredes debita soluerint, sed solùm quamdiù ipse diuinæ iustitiæ pro negligentia satisfecerit, neque enim defuncti retinentur in Purgatorio, donec debita soluantur, vt probat D. Thom. in quodlibetis quodlibet. 6. art. 13. vbi ait, quòd solùtio debiti parùm prodest defuncto, idem habet Adrian. quodlibet. 8. & ratio est, quia fieri potest, quòd iste debitor, aut moriatur Martyr, aut etiam tantam habeat contritionem, quæ fuerit sufficiens ad delēdam omnem pœnam, & sic ad cælum volaret, etiam non solutis debitis per ipsum, vel per hæredes, dummodò soluendi habuerit voluntatem, & quòd hactenùs non soluerit, verè eum pœnituerit, quod etiam animaduertit Sot in 4. dist. 45. quæst. 2. art. 3. vbi probat huiusmodi restitutionem non iuuare, si fiat, nec obesse defuncto, si non fiat, Deus enim non punit, nisi pro culpa propria in hac vita contracta, vel ergò de-

defunctus peccauit non restituendo, vel non peccauit, quia fortè non potuit, vel bona fide possedit, & si sic non peccauit, puniri non debet; si verò peccauit, punietur pro culpa illius negligentiæ in Purgatorio, sed postquam pro illa diuinæ iustitiæ satisfecerit, certè liberabitur à Purgatorio, siuè res illa restituatur, siuè non, ille enim iam est simpliciter factus impotens ad restituendum, neque salus eius pendere debet ab alterius voluntate, alioqvin posset eius anima manere in Purgatorio in æternum, si numquam hæredes restituerent: nec obstat, quod contrarium senserit Angelus probans hoc ex cap. in litteris de Rapt. in illis verbis, Vt à peccatis suis valeat liberari, nam egregiè Nauarr. in Man. cap. 17. num. 67. circà finem, legendum ibi esse putat (valeāt) referendo verba non ad defunctum, sed ad hæredes, ita vt significetur, per solutionem debitorum defuncti, hæredes liberari à peccato suo, si soluant, & ideò legimus in hoc Capite, Debent parentes sui, qui in bonis suis successerunt, habere voluntatem soluendi, & soluere debita sua quibuscumque nouerint debere, & quibus soluunt debitum suum, rogent eos humiliter, vt indulgeant animæ eius, si damnum ex longa expectatione incurrerint, alioquin dicti parentes peccatum defuncti portabunt, nisi soluerint, & hic est sensus eorum verborum, Vt valeant à peccato suo liberari.

MATER DEI MONET Sponsam, quòd semper recordetur de dolorosa Passione Christi, quia in illa hora passionis eius, quasi omnia turbabātur, scilicet Deitas, & Humanitas, & ipsa Mater eius, Angeli, & omnia elementa, & omnes animæ viuentium, & mortuorū, & etiā Dæmones.

CAP. XI.

MATER Dei loquitur ad Spōsam dicens. In morte Filij mei omnia conturbabantur. Nam deitas, quæ numquam ab eo separabatur, nec in morte, in illa horula mortis tamquam compatiens videbatur, licet nullum dolorem, vel pœnam deitas pati possit, quia impassibilis, & immutabilis est. 1 Filius ipse patiebatur dolorem in omnibus membris, & etiam in corde, qui tamen secūdum deitatem erat immortalis, Anima etiā eius, quæ immortalis erat patiebatur, quia exiuit de corpore. 2 Congregati Angeli, etiam quasi turbari videbantur, cùm viderunt Deum in humanitate pati in terra. Sed quomodo turbari possunt Angeli, qui immortales sunt, vtiq. sicut iustus, cum viderit amicum suum pati aliqua, de quibus cōsequeretur maximam gloriam. Et gauderet quidem de gloria eius adipiscenda, sed tamen propter passionem, quasi quodammodo contristaretur. Sic Angeli, quasi contristabantur de pœna eius, cum tamen impassibiles sint, sed gaudebant de gloria eius futura, & de vtilitate ex passione eius ventura. Omnia quoque elementa turbabantur, & Sol, & Luna dimiserunt splendorem suum, terra tremuit, lapides scindebantur, sepulchra aperiebantur in hora mortis Filij mei. Omnes Gentiles turbabantur vbicumq. erant, quia in corde eorum venit, quasi quædam punctura doloris, licet nescierunt vndè esset. Tribulabatur etiam cor crucifigentium eum in illa hora, sed non ad gloriam eorum. Adhuc etiam immundi spiritus turbabantur in illa hora, & quasi in vnum congregati turbabantur. Illi autem, qui erant in sinu Abrahæ, multùm turbabantur, intantùm, quòd mallent in ęternum esse in Inferno, quàm talem pœnam videre in Domino suo. Ego autem, quæ tunc eidem Filio meo astabam Virgo, & Mater eius, qualem dolorem tunc patiebar, nullus potest considerare. Ideò filia mea recordare passionem Filij mei, fuge instabilitatem mundi, qui non est, nisi quidam visus, & flos citò arescens.

NOTAE.

1 Filius ipse patiebatur dolorem in omnibus membris.

Hoc loco à Nobis breuiter explicandum est, quomodo ipse Filius, qui erat beatus, & comprehensor, tot tantosq. dolores in omnibus mēbris eius pati potuerit, vt scribitur hic, cùm hoc statui beatifico repugnare videatur: & quidem circà hanc rem sunt varij modi dicendi, Et in primis non placet, quod dicit Canus lib. 12. de locis Theologicis cap. 14. fuisse in passione separatam fruitionem, & gaudium ab ipsa beatitudine, vt posset Christus pro hominum salute pati, nam hoc est inauditum in scholis, & ab antiquis etiam Theologis non receptum, posse separari fruitionem à beatitudine, quippè quæ ad eius essentiam, vel integritatem pertinet, siuè comparetur cum illa vt passio, siuè vt proprietas, siuè vt aliquid integrans eam, quamquam Durandus in 4. dist. 48. quæst. 2. hoc de potestate absoluta Deū posse facere affirmauerit, Quia (inquit) contradictionem nō implicat: quòd intellectus creatus videat ipsum Deum nudè, & apertè, & tamen non delectetur, quod, an verum sit, nostrum non est hoc loco definire, Respondent secundò Scot. in 3. dist. 16. q. 1. ad primum, & Henric. quodlibet. 8. quæst. 7. dicentes, dolorem, & gaudium posse esse simul, quia sunt de diuersis obiectis, sed non videtur vndèquaque satisfacere, quia difficultas est ex parte potentiæ, quomodo in vna eademque possint esse passiones contrariæ, quomodo possint exerceri, circà idem materiale obiectum.

Respondent alij quorum meminit Palud. in 3. distin. 15. quæst. 2. qui asserunt potuisse consistere gaudium beatitudinis cum tristitiâ & dolore, quia gaudium erat in potentia animæ rationalis, dolor verò, & tristitia erat in parte sensitiua, sed hæc Responsio peccat in eo, quia supponit non fuisse dolorem in parte rationali, contrà id, quod scribitur in præsenti Capite, cùm dicitur, quòd Filius patiebatur in omnibus membris, & in corde, at in anima, & hoc etiam repugnat communi sententiæ Scholast. in 3. dist. 15. & 16. & Patribus etiam, qui admittunt dolorem in parte rationali, vt Damasc. lib. 3. de Fide c. 23. & 26. Ambros. lib. 2. de Fide cap. 2 Respōdet quartò D. Thom. 3. p. q. 46. art. 7. & 8. potuisse simul consistere dolorem, & gaudium, quia hoc erat in parte superiori animæ rationalis, dolorem in parte inferiori, sed hæc responsio optimè videtur impugnata ab Henrico, quoniam ratio superior, & inferior sola ratione distinguntur, remanet ergò eadem difficultas, quomodo duo actus contrarij possint manare ab eadem potentia, deindè etiam, vt probat Scot. in 3. d. 15. q. 1. negare non possumus, in parte superioris animæ fuisse multa obiecta doloris, & tristitiæ, v. g. dolor de interitu Iudæorum, de exiguo fructu passionis, & de grauitate peccati. His positis, quid in re difficillima sentiendum sit, ignorare me ingenuè fateor, duo tamen pro ingenioli mei imbecillitate afferam, quibus legenti propositæ dubitationis soluendæ aditus patere poterit. Dico ergò gaudium, & dolorem esse quidem passiones pugnātes ex suo genere, posse tamen Deum aliquid supplere per quod non repugnet eas simul esse, sicut, si in naturalibus Deus à qualitatibus actiuis circumscribat vim agendi, non repugnaret eas esse simul in eodem subiecto, secundùm totam intensionem, saltem ratione actiuitatis, ergò sicut Deus facere potuit, vt eadem Christi voluntas esset comprehensoris, & viatoris, sic facere potuit, vt eadem Christi voluntas diuersa ratione haberet gaudium, & dolorem, cum vnum pertineat ad comprehensorem, alterum ad viatorē: Dico secundò ex D. Thom. in quæst. de potentijs animæ art. 10. ad 7. quod sicut potest esse in intellectu assensus, & dissensus respectu diuersorum, sic in eadē voluntate tristitia, & gaudium, & sicut vnus assensus potest esse causa alterius, sic vna nolitio est causa alterius volitionis, vt quia diligo vitam, amo abstinentiam, & quia diligo vitam, odi abstinentiam, quia primò eam concipio, vt vitæ proficuam; secundò verò vt vitæ laboriosam, & nociuam, sic Christus, quia diligebat Deum, & vidit à Deo passionem esse volitam, & esse redemptio-

ptionis pretium, & medium ad suam glorificationem, de illa gaudebat, & rursus, quia Deum diligebat, & videbat illam mortem non exequutores Iudaeos siue peccato, de illa dolebat, & sic patet quomodo de eadem re possit esse tristitia, & gaudium.

2 Congregati Angeli etiam quasi turbati videbantur, cum viderunt Deum in humanitate pati in terra.

In superiori Nota indicauimus tristitiam, & dolorem cum statu beatifico pugnare; & ideò legimus hic, Sanctos Angelos de passione Domini non absolutè, sed quasi fuisse turbatos, tùm quia, cum ipsi voluntati diuinæ, ac iustitiæ penitùs conformarentur, omninò credendum est, ab his quoque etiã Christi passionem fuisse volitam, nec doluisse de ea, quatenùs per illã à Demonis seruitute genus liberabatur humanum, eorumq. per malos Angelos relictæ vacuæ sedes reparabantur: atque hinc patet eos propriè non doluisse, nec indè tristitiam hausisse, est enim tristitia, vt tradit D. Augustin. lib. 14 de Ciuit. cap. 7. de his quæ nobis nolentibus accidunt, dicuntur autem hoc loco, quasi turbati Angeli, quia se habuerunt per modum compatientis, ac condolentis cum Christo, videntes illũ tot, tantisq. flagellis, ac doloribus cruciari, vndè Luc. 22. legimus apparuisse Angelum, & Saluatorẽ confortasse, quam cõfortationem fuisse arbitror per modũ compatientis, & condolentis, vel etiã lenientis, & mitigantis tristitiam, vel vt auctor est Theophylact. per modum exaltantis, & glorificantis eum: non ergò mirùm est, si hoc loco Angeli quasi turbati dicantur, cùm Isai. capit. 33. eos fleuisse dixerit, Angeli (inquit) pacis amarè flebunt, hoc enim fortasse dixerat Propheta, videns in spiritu Angelos debuisse condolere, ac compati Christo patienti, licet secundùm litteralem sensum hoc videtur intelligi de nuntijs Exechiæ, qui fleuerunt propter verba Rapsacis, vt annotauit Lyran. ibidem, vel secundùm allegoricum sensum, Angeli pacis sunt Apostoli, & Concionatores, alijque Religiosi viri, qui quotidiè flent pro peccatis hominum.

MATER DEI DICIT, QVOD ipsa est similis alueario Apum, quia illa benedicta Apis, scilicet Dei Filius repleuit eam melle dulcissimo, quando descendit in vtero ejus, sic copiosè, quòd ex illa dulcedine omnis sapor venenatus à nobis sublatus est.

CAP. XII.

BEATA Virgo loquitur ad Sponsam dicens. Sponsa Filij mei tu salutabas me, & comparabas alueario Apum. Ego certè fui apiarium; nam corpus meũ fuit quasi lignum solum in vtero matris, antèquam animæ coniungeretur. Fuit etiam corpus meum post mortem meam, quasi lignum separata anima, vsquequo animam meam Deus in corpore ad deitatem sublimauit. hoc lignum factum est aluearium, quando illa benedicta Apis Filius Dei traxit se de Cælis, & Deus viuus descendit in corpus meum. In me denique fuit quidam dulcissimus, & subtilissimus fauus, qui præparatus erat omnibus modis, & accessionibus ad suscipiendum suauissimum mel gratiæ Spiritus sancti. Hic fauus tũc impletus est, quando Filius Dei venit in me cum potentia, & charitate, & honestate. Venit cum potentia, quia Dominus, & Deus meus erat. Venit cum charitate, quia pro charitate, quam ad animas habuit, carnem assumpsit, & Crucem. Venit cum honestate, quia omne peccatũ Adæ segregatum fuit à me. Vndè Filius Dei honestissimus, honestissimam carnem assumpsit. Sed sicut Apis aculeum habet, cum quo tamen non pungit, nisi inuita. Sic Filius meus habet seueritatem iustitiæ, quam tamen non exercet, nisi quando est à peccatis prouocatus. Huic Api malè retributum est. Nam pro potentia traditus est in manus iniquorum. Pro charitate datus est in manus crudelium.

lium. Pro honestate nudatus est, & immisericorditer flagellatus. Benedicta ergò sit Apis illa, quę de ligno meo fecit sibi apiarium, & impleuit illud melle suo sic copiosè, vt de dulcedine mihi data, sapor ille venenatus de ore omnium auferretur.

CHRISTVS MONET SPONSAM, quòd omne tempus dispenset secundũ voluntatem Dei, nec aliquid faciat, nisi quòd Deo placere credat, & quòd semper habeat voluntatem standi in seruitio Dei, & mentem iugitèr eleuet ad cælestia, corpus quoque suum fatiget in præsenti, talitèr, quòd posset resurgere ad futuram gloriam.

CAP. XIII.

LOQVITVR Filius ad Sponsam. Tu debes habere tria. Primò non ire nisi ad voluntatem meam. Secundò non sedere, nisi ad honorem meum. Tertiò non stare debes nisi ad vtilitatem Spósi. Tunc autem vadis ad voluntatem meam, quando omne tempus tuum dispensas ad voluntatem meam. Quando nec comedis, nec dormis, nec aliud quidquam facis, nisi sicut Deo placere intelligis. Stas autem firmitèr, cùm voluntatem habes, stare in seruitio meo. Sedes verò tunc, quando mentem tuam iugitèr ad cælestia eleuas, considerando qualis sit gloria Sanctorũ, & vita sempiterna. His ergò tribus alia tria debes addere. Primò debes disposita esse sicut virgo desponsanda, quæ cogitat sic apud se. Omnia, quę possum de bonis Patris mei, quæ casura sunt, congregabo mihi ad Sponsum meum, cum quo debeo esse in necessitate, & aduersitate. Sic & tu facere debes, quia quasi pater tuus corpus tuum est, ab hoc enim omnem laborem, quem poteris, in pauperes, & alia bona exigere debes, vt mecum quasi cum Sponso lętari possis, quia corpus tuũ casurum est, nec ei parcẽdum est in pręsenti, vt in futuro resurgat ad meliorem vitam. Secũdò cogita tecum sicut bona vxor cogitat secum, si vir meus diligit me, cur debeo sollicitari, si pacificus est mihi, quem tunc habeo timere? Ideò nè irascatur mihi, exhibebo ei omnem honorem, & stabo semper ad voluntatem eius. Tertiò cogita tecum, quòd Sponsus tuus est æternus, & ditissimus, cum quo habebis honorem perpetuum, & diuitias æternas, & ideò noli diligere casura, vt possis obtinere æternaliter permansura.

CHRISTVS DECLARAT Sponsę, qualiter ipse fecerat per Angelum eam more paruuli enutriri in vita spirituali, & virtutibus, iterùm recommendat eam Angelo. Narrat etiam qualiter sancta deceptione deduxit eam de mundo ad quietis portũ, & præcipit, quòd omnes tentationes reueles suis Patribus spiritualibus, & habebit finem perfectum.

CAP. XIV.

QVIDAM Angelorum loquebatur ad Dominum dicens. Laus tibi sit Domine ab omni exercitu tuo, pro omni dilectione tua. Tu assignasti custodiæ meæ hanc Sponsam hìc stantem, ecce ipsam iterũ tibi reassigno, ego enim alliciebam eam ad te quasi paruulam, primò dando pomum, deindè comesto pomo, primò dixi ei. Sequere me filia ampliùs, & dabo tibi vinum dulcissimum, quia in pomo non est, nisi modicus sapor, in vino verò dulcedo, & animæ exultatio. Gustato autem vino, dixi iterùm ad eam. Procede adhùc vlteriùs, & dispono tibi, quod est in æternum, in quo est omne bonũ. His dictis, dixit Dominus ad Sponsam. Verùm est, quod seruus meus te audiente loquebatur. Ipse vtique quasi per pomum alliciebat te

tunc ad me, quando cogitabas tecum omnia esse à me, quę habebas, & regratiabaris mihi soli pro eis, quia sicut in pomo non est nisi quidam sapor, & modica satietas. Sic tunc temporis non multum sapiebat tibi charitas mea, nisi quasi quidam sapor cogitationis Dei esset in corde tuo. Tunc verò vlteriùs processisti, quando cogitasti tecũ sic. Gloria Dei est æterna, & mundi lætitia nimis breuis, & in fine mũdi nimis inutilis. Quid mihi prodest, quòd ista temporalia sic diligam? Ex tali cogitatione cępisti viriliter abstinere à delectationibus mundi, & facere bona, quæ poteras in nomine meo. Et tunc quasi desiderio affecta vini, ampliùs me sitisti. Deindè cùm cogitasti, me esse Omnipotẽtem Dominum, à quo est omne bonum, & reliquisti voluntatẽ tuam, faciendo meam, tunc iure facta es mea, & consensi in te, & feci te esse meã. Quo dicto, dixit Dominus ad Angelum. Serue meus tu diues es in me, honor tuus est æternus. 1 Ignis charitatis tuæ inextinguibilis, Virtus mea indeficiens, tu assignasti mihi Sponsam meã, sed volo, quòd custodias eam adhùc, donec venerit ad ætatem. Custodi eam, nè Diabolus aliqua incautè sibi obijciat. Prouide sibi vestes virtutum, vestes totius pulchritudinis. Ciba eã verbis meis, quæ sunt tamquam carnes recentes, quibus sanguis melioratur. Caro infirma conualescit, & delectatio bona in anima excitatur. Ego enim feci isti, sicut aliquis solet facere amico suo, quem pro charitate, & bono suo captiuat, dicit enim ei captiuans. Amice ingredere in domum meam, & vide ibi, quę aguntur, quæ tibi sunt facienda, quo ingrediente, non ostendit ei captiuator vilissimos serpentes, & ferocissimos leones, qui habitant in domo, nè terreatur amicus, sed in consolationem amici, facit serpentes videri quasi sint oues mansuetissimæ, leones quasi oues pulchras, dicẽs amico suo. Amice scito, quòd diligo te, & pro bono tuo captiuaui te. Ideò quæcumque videris, dic amicis meis, ipsi enim custodient te, & consolabuntur te. Ita quòd meliùs placebit tibi captiuitas mea, quàm propria libertas tua. Sic filia dilecta simili modo feci ego tibi. Ego enim quasi captiuaui te, cùm à dilectione tua reuocaui te ad amorem meum. Cùm à mundi periculis vocaui te in hunc quietis portum, in quo, quos tu putas esse virgines per continentiam, veracitèr leones sunt per maliciã. Quos tu credis oues per diuinam contemplationem, hi quasi serpentes gradiuntur in ventre gulæ, & cupiditatis. Ideò quæcumque vidreis, & audieris, non alium referas, sed ad amicos meos qui te custodiunt, & instruunt, quia spiritus, qui te duxit ad portũ, ipse te ducet ad patriam, & qui te duxit ad principium bonum, ipse te ducet ad meliorem finem.

1 var. lect.

NOTÆ.

1 var. lect. IGnis charitatis tuæ inextinguibilis, virtus mea indeficiens.

Legendum videtur cum M.S.Vat. Virtus tua indeficiens: colligitur hoc ex antecedentibus, nam Deus alloquens Angelum dicit: Serue meus tu diues es in me, honor tuus est æternus, ignis charitatis tuæ inextinguibilis, & virtus tua indeficiens.

CHRISTVS DICIT SPONSÆ, quòd Pręlati, & Litterati, qui de scientia gloriantur, & ditantur, & malè viuunt, comparantur meretricibus, & potatoribus vini, qui seipsos, & alios iñ peccatis pręcipitant, cũ tamen deberẽt esse magis virtuosi, quàm alij. 1 Occurret tamen cum misericordia omni se conuertenti sicut pater adepto filio.

1 var. lect.

CAP. XV.

ILLE Prælatus pro quo tu oras. Iam auertit oculos suos à me, & vertit se ad mundum cum ornatu dignitatis suæ. Si enim vellet esse meus, respiceret me quotidie, lege-

legeret librum meum attentiùs, & non sic sollicitè cogitaret in lege, quæ dicitur Ecclesiæ. Cui illa respondit. Numquid non Domine mi est lex tua lex Ecclesiæ? Et Dominus respondit. Lex mea erat quamdiù mei legerunt eam, & propter me legebatur. Nunc autem non est mea, quia legitur iam in domo taxillatorum, qui tres punctos super vnum taxillum iaciunt, quia pro modica iustitia, quam in lege Ecclesiæ inueniunt, magnam summam pecuniæ acquirunt. Nec legitur iam pro honore meo, sed ad finem illum quomodo pecunia acquiratur. In domo autem ludentium ad taxillos sunt meretrices, sunt potatores vini. Tales nunc legunt legem meam. Tales nunc nominantur scientes, sed verè sunt insipientes.

2 2 Quid enim facere solet meretrix. Vtiq. solet esse procax in verbis, leuis in moribus, pulchra facie, ornata vestibus. Tales sunt iam, qui legunt, & addiscunt legem meam. Scurrilitas est in verbis eorum, numquam aperitur os eorum ad prædicationem meam, numquam ad laudem meam. Leues sunt in moribus, ita quòd etiam sæculares erubescunt de moribus eorum, nec solùm seipsos præcipitant, immò secum alios exemplo suo trahunt. Ipsi nihil affectant, nisi videri à mundo, & laudari, honesti, & honorati incedere vestibus suis, diuitias, & honores acquirere, verba mea, & præcepta sunt eis amara, vita mea, & via est eis abominabilis. Verè conuersatio eorum, & vita sic fœtet in cōspectu meo sicut meretrix. Quia sicut præ alijs mulieribus vilior, & abiectior videtur meretrix, sic ipsi præ alijs sunt mihi odiosi, dicunt enim, & gloriātur se scire legem, sed ad aliorū deceptionem, & suam voluptatem. In domo etiam mea vbi lex legitur, sunt potatores vini, & incontinentes, quorum gloria est præ alijs excedere, & naturam ad superflua irritare. Tales nunc sunt Magistri legis, qui gaudent ad superflua, de excessibus suis modicùm verecūdantur, de aliorum peccatis minimè contristantur. Verumtamen, si benè legerent legem meam inuenirent, se præ alijs debere esse cōtemptiores, prę alijs humilibus, prę alijs ad benè viuendū obligatiores. Ego autem sum quasi potens Dominus, amans multarum Ciuitatum oues, qui quāuis potens est, nō tamen recipit alicuius alterius Ciuitatis

3 oues, nisi quas tenetur ex iustitia habere. 3 Sic ego, qui omnium Creator sum, & potentissimus. Nō tamen recipio aliquos, nisi quos teneor ex iustitia habere, & quæ ex charitate cognoscunt se esse meos. Verumtamen quicumque à me errauerit, & ad me redire voluerit, & vocem meam audire, saluari potest. Numquid non ouis vagabunda à proprio grege alteri mixta, si audit balatum matris, festinantèr currit ad matrem? Et similiter, cùm mater audit vocem partus sui, toto conatu currit in occursum eius. Ita quòd si potestate libera est, non obstat labor, non pœna,

4 var. lect. quin currat. 4 Sic ego omnium Creator libentèr suscipio eum, qui vocem meam audit, & gaudentèr occurro, tamquam pater exultans de adepto filio perdito, & quasi mater gaudens de deductione agni sui.

Declaratio.

Hic fuit Præpositus Ecclesiæ Sancti Petri, & posteà Cardinalis, de quo Filius Dei loquitur. Multi, qui sunt sors Dei, & eleemosynarij Dei, thesaurizant alienis dona Dei, quia clericus, qui sors Dei est, quidquid habet vltrà victum, & vestitum & necessaria, non suum est, sed pauperū. Ideò fęlix est, qui colligit in æstate, vndè viuat in hyeme. Ecce enim, sicut vides, quàm auidè dispergunt parentes, quæ congregauit iste, non curantes animam eius. Verumtamen, quia ipse habuit bonam voluntatem distribuendi bona sua, peruenit ad id, quod desiderabat, tamen multò fęlicior fuisset, si sua viuens erogasset.

NO-

NOTÆ.

1 var. lect. IN argumento Capitis ad finem, vbi hactenùs impressi Codices legunt, Occurret tamen cum misericordia omni se conuertenti sicut pater adepto filio.

M.S. habet Sicut pater exultans occurrit adepto filio.

2 Quid enim facere solet meretrix, vtiq. solet esse procax in verbis, leuis in moribus, pulchra facie, ornata vestibus, tales sunt iam, qui legunt, & addiscunt legem meam.

Christus Dominus hoc loco malos Doctores meretricibus similes facit, quæ similitudo, vt legentibus palàm fiat, in memoria reuocandæ sunt duæ illæ meretrices, quas coram Salomone 3. Reg. 3. contendisse legimus, quarũ altera filium suum vigilans lactare consueuerat, dormiens verò occiderat, atque huic prauum Doctorem comparari posse crediderim, qui, etsi scientia vigilat, vita tamen dormit, quique auditores per vigilias prædicationis nutrit, sed dum quod dicit, facere negligit, per somnũ corporis interimit, & negligẽdo opprimit, quos alere verborum lacte videbatur, & idcircò legimus de his hoc loco, Verè conuersatio eorũ sic fœtet in conspectu meo, sicut meretrix, quæ sicut præ alijs vilior, & abiectior videtur, sic ipsi præ alijs sunt mihi odiosi, dicunt enim, & gloriantur se scire legem, sed ad aliorũ deceptionem, & suam voluntatem, sed hac de re legendus est D. Gregor. Magnus lib. 21. Moral. cap. 8. vbi hanc similitudinem egregiè explicat.

3 Sic ego, qui omnium Creator sum, & potentissimus, non tamen recipio aliquos, nisi quos teneor ex iustitia habere.

Cum inter Deum, & homines nulla sit æqualitas, immò infinita distantia, sequitur quòd, nec inter eos propriè possit esse cõmutatiua iustitia, quæ æqualitatem quamdam exigit, immò ipsa iustitia æqualitas quædam est, vt probat Arist. 5. Ethic. hinc ergò dubitare meritò quispiam posset, quomodo teneatur Deus, vt scribitur hic, aliquos recipere ex iustitia, & quomodo nobis debitor factus est: dicendum ergò est, quòd licet inter Deum, & creaturas non possit esse propriè commutatiua iustitia, potest tamen esse aliquis modus iustitiæ, posito pacto, & ordinatione diuina: dicitur enim mereri ex iustitia homo, in quantùm consequitur per suam operationem mediante gratia Dei id, quod illi Deus est pollicitus, nimirùm gloriam, & vitam æternam, ad hanc ergò sic consequendam requiritur pactum, & gratia Dei, per quam homo potens ad operandum reddatur, & supposito pacto diuino, factus est debitor Deus, primò sibi ipsi, secundò implentibus ordinationem suam, vndè Paulus Apostolus 1. ad Timoth. 2. scribit, Fidelis Deus seipsum negare non potest: et hinc est, quòd in sacris Litteris, operibus nostris mercedem esse repositam legimus, & Regnum cælorum merces dicitur, Hierem. 3. Quiescat vox à lacrymis, quia est merces operi tuo, et Psal. 118. Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes propter retributionem Matth. 20. Voca operarios, & redde mercedem, Roman. 2. Reddet vnicuique secundum opera sua, sed hoc ipsum egregiè explicat Sacrum Concil. Trid. sess. 6. cap. 16. & Chrysostomus homil. 3. in Matth. Cyprianus serm. de Opere, & clementia, Petrus Chrysologus serm. 25. Augustin. in Psalm. 83. vbi exponens locum illum 2. ad Timothæum 4. Reposita est mihi corona iustitiæ, quam reddet, &c. Quod (ait) reddet, quod tibi debet? vndè tibi debet? quod illi dedisti? debitorem ipse se fecit, non accipiendo, sed promittendo: atque ita esse explicanda censeo verba præsentis Notæ, in quibus indicatur, Deum nobis esse debitorem, & ex iustitia nos recipere in gloria.

4 var. lect. *In impressis vbi legimus,* Sic ego omniũ Creator libenter suscipio eum, qui vocem meam audit, & gaudentèr occurro, & tamquam pater exultans de adepto filio perdito, & quasi mater gaudens de deductione agni sui.

Farnesianus Codex M. S. habet sic, Ego omnium pater gaudentèr occurro redeunti;

& audienti vocem meam, exultans de filio perdito adepto, & quasi mater gaudens de reditu agni.

QVIDAM SANCTVS DIXIT Sponsæ, quòd etiam si homo semel quotidiè moreretur pro Deo, nõ sufficientèr posset regratiari Deo pro gloria æterna. Narrat etiã pœnas terribiles, quas quædam fęmina defuncta pro delectatione carnis, in qua vixerat, patiebatur in omnibus membris.

CAP. XVI.

QVIDAM Sanctorum loquebatur Sponsæ dicens. Si pro qualibet hora, quam in mundo vixi, vnam mortem pro Deo sustinuissem, & semper iterùm reuixissem, numquam cũ toto hoc plenè possem regratiari Deo pro charitate sua, quia laus eius numquã recedit ab ore meo, gaudium numquam exit ab anima mea, gloria, & honor numquam fraudatur à visu, exultatio numquam abest ab auditu meo. Tunc Dominus ait ad eundem Sanctum. Dic (inquit) isti Sponsæ astanti, quid merentur illi, qui de mundo plùs curãt, quàm de Deo, qui creaturam plùs diligunt, quàm Creatorem, & quale supplicium nunc illa fęmina habet, quæ in mundo, dum viueret, in voluptate tota vixit. Respondit ille Sanctus, supplicium eius grauissimum est, nam pro superbia, quam in omnibus membris habuit, caput eius, & manus, & brachia, & pedes, quasi fulmine horrendo inflammantur. Pectus eius pungitur quasi pelle ericij, cuius spinæ quasi carni eius infiguntur, & inconsolabiliter pungendo præmunt. Brachia, & reliqua membra, quæ ipsa ad amplexum hominis tàm suauitèr extendebat, sunt quasi duo serpentes, qui circumuoluuntur ei, & inconsolabilitèr deuorando laniant eam, & in laniando nõ fatigantur. Venter eius sic miserabilitèr torquetur, ac si naturali membro eius palus esset acutissimus infixus, & toto conamine fortisimè impelleretur, vt ampliùs ingrederetur. Crura eius, & genua sunt quasi glacies durisima, & inflexibilis, nihil habentia de requie, nihil de calore. Pedes quoque eius, quibus ad delectandum se ferebat, & alios secum traxit, stãt quasi per nouacula acutisima secantia incessantèr.

Declaratio.

Hęc Domina multùm abhorrens confesiones, sequensque voluntatem propriam, præuenta tumore gutturis sine confesione mortua est. Hæc visa est stare in iudicio Dei, quam omnes Dæmones accusabant clamantes, Ecce mulier abscondere se voluit à te Deus, nobis autem cognita fuit. Respondit Iudex, confesio est optima lotrix, propterea, quia se lauare noluit tempore suo, denigrabitur ammodò immunditijs vestris, & quia seipsam confundere noluit coram paucis, iustum est, vt confundatur ab omnibus coram multis.

MATER DEI DOCET SPONSAM qualitèr resistendo respondeat Diaboli suggestionibus cupiditatis, & amicitiæ mundialium, & luxuriæ: qualitèr etiam anima, quæ est coniuncta Deo per charitatem, licet inquietetur per cogitationes varias, si tamen resistit, non imputantur ei ad peccatum, sed ad meritum, & coronam.

CAP. XVII.

MARIA loquebatur ad Sponsam. Si filia inimicus tuus blanditur tibi in delectatione bonorũ temporalium, responde sibi. Inimice tu nihil creasti. Ideò nihil dare

po-

potes, & etiam si possis, citiùs casura sunt, & finitura. Si verò blanditur tibi in amicitia mundialium, dic sibi. Amicitia mundi finitur cum væ. Si autem blanditur tibi cum voluptate carnis. Responde sibi. Hanc nolo habere, quia in fine est quasi venenum, & cum dolore terminatur. Tunc in ipso momento videbatur Diabolus. Cui dixit Beata Virgo. Dic ista audiente, vbi est quod creasti? Respondit Dæmon. Nihil ego creaui, quia creatura fui bona, & à me ipso malus. Tunc iterùm Beata Virgo dixit. Numquid aliquando amicitia tua terminum habuit fęlicem, & cum gaudio? Respondit Dæmon. Nũquam fuit hoc, & numquam erit. Tertiò ait Beata Virgo, responde, & dic. Numquid aliquando voluptas tua bonum finem habuit? Et Dæmon. Numquam habuit bonum finem, & numquam habebit, quia in malo incipit, & ad malum tendit. Tunc Dæmon subiunxit ad Virginem. Tu Virgo da mihi potestatem super istam. Et Virgo. Quare non recipis eam in potestatem tuam? Et Dęmon. Non (inquit) hoc possum, quia duplicem sanguinem in vno vase commixtum, ego non possem separare, & diuidere, quia sanguis charitatis Dei est mixtus sanguini charitatis cordis eius. Tunc iterùm ait Beata Virgo. Quare non permittis eam esse in sua quiete? Respondit Dæmon. Hoc numquam faciam, quia, si non potero interficerè eam per mortale peccatum, tunc apponam curam, vt flagelletur pro veniali peccato. Et si non potero hoc perficere, tunc in fimbriam eius iaciam paliurũ meum, quem vt euellat, multipliciter inquietabitur. Hoc est, diuersas cogitationes cordi eius immittam, à quibus vndique perturbabitur. Tunc Virgo ait. Ego volo adiuuare eam. Quoties enim ipsa euellit eas, & in frontem tuam proijcit, toties dimittetur sibi peccatũ, & corona eius, & pręmium augmentabitur.

Declaratio.

Quadam die tentabatur Domina Brigitta de Castrimargia, tunc rapta in spiritu vidit Æthiopem habentem in manu quasi buccellam panis, & iuuenẽ quemdam habentem vas deauratum. Tunc dixit iuuenis Æthiopi. Cur sollicitas eam, quæ tradita est custodiæ meæ? Respondit Æthiops, quia gloriatur de abstinentia, quam non habuerat, ideò porrigo ei buccellam meam, vt dulcescant ei grossiora. Nam Christus vester ieiunauit quodam tempore nihil comedens, Prophetæ quoque comederunt panem, & biberunt ad mensuram, ideò promeruerunt sublimia. Et quomodo ista merebitur, quę semper sentit satietatem? Respõdit iuuenis. Christus docuit ieiunare, nè debilitetur corpus, nec quærit impossibilia naturæ, sed moderantiam, nec quærit qualia, & quanta quis sumit, sed quali intentione sumit, & charitate, quia consuetudo educationis bonæ cum gratiarum actione tenenda est, nè caro grauiùs infirmetur. Post hæc disparuit Diabolus, & Domina liberata est à tentatione.

CHRISTVS DICIT SPONSÆ, quòd Religiosi, & alij spirituales recipientes consolationes Spiritus sancti, qui non humilitèr regratiantur Deo, sed vilipendunt gratiã, & superbiunt ex ea, & delectantes se in mundo, attediantur de vita spirituali, assimilantur ingrato pauperi sitienti, qui postquàm gustat potum, proijcit illum cum cõtumelia in oculos datoris.

CAP. XVIII.

QVIDAM sunt quasi homo indigens, & sitim patiens. Cuius vocem paterfamilias audiens dat ei potum, quem habet optimum, accepto autem potu, & gustato di-

dicit. Non placet mihi potus iste, nec regratior tibi pro eo, & proijcit potum in oculos datoris, faciens ei contumeliam pro charitate. Accepta autem tali contumelia paterfamilias, quia mitis est, cogitat apud se. Ecce hospes meus magnam iniuriam mihi fecit, sed nolo me vindicare de illo, antequam ambo venerimus ad Iudicem, & tempus iudicij fuerit, & tunc abstergit à facie sua, & fronte maculam, & desiccat. Sic faciunt mihi nunc multi Religiosi, ipsi enim in paupertate sua, & despectione, & contrarietate mundi clamant ad me, & dicunt. Domine vndique nobis despectio, & tribulatio est, da nobis aliquam consolationem. Tunc ego ex misericordia mea magna compatior eis, & do eis vinum optimum, idest Spiritum sanctum, cuius dulcedo replet animas eorum. Cuius ardor non facit eos curare de despectione, & paupertate. Gustato autem vino spiritus mei, & ad tempus habito, vilipendunt hoc, nec regratiantur mihi, sed proijciunt illud in faciem meam quando deliberant, & optant magis esse cum mundo, & quando ex gratia, quam habent, intumescunt. Sic etiam ille mihi nunc facit, quem tu nosti. Qui, cum esset pauper, & destitutus, consolabar eum spiritu meo. Cum esset despectus, nec haberet animo exultationem, ego fouebam eum gaudio meo, quia licet non quasi voce corporis loquar, vel verba mea non apertè audiantur, tamen spiritus meus in electis meis occulta inspiratione monet eos ad faciendum bona, & incitat confortando ad meliora. Sed ille gustato spiritu meo, & accepta gratia consolationis meæ, quasi nihil reputat, quæ dedi ei, & iam in faciem meam proijcere deliberat potum meum, attamen non dum proiecit. Vide hìc, & considera, quàm patiens, & misericors sum ego, quia non solum patientèr suffero eum, sed & pro ingratitudine rependo ei bona. Nam maiorem nunc quàm priùs ab hominibus habet honorem, & beneuolentiam, & sufficientiùs nunc solitò impenduntur ei necessaria, sed ipse minùs pro his, quàm priùs deseruit mihi. Gratiam meam habet pro nihilo, & dilectionem nullius reputationis. Sic autem stat quasi homo deliberans secum, vt potum proijciat in oculos datoris, quia mundus, quem reliquit, plus delectat mentem eius, quàm ego. Onerosa videntur ei esse assumpta, tędio habetur vita spiritualis. Hæc vt meliùs probes, satis ostendit tibi odor immutatus. Quamdiù enim mihi toto corde seruiuit, & se ad me feruentiùs applicuit, fragrantia quædam suauis sentiebatur in vestibus eius. Nec mirùm, quia Angeli virtute pleni amicos Dei circumdant quotidiè, & protegunt. Nunc autem immutata voluntate, immutatus est odor & talis odor nunc sentitur, qualis mentis est intentio, & voluntas. Quid autem ego facturus sum, cùm potus meus in faciem meam proijcitur? Verè abstergam eum quasi homo mitis, & sufferam patientèr, vsquequo tempus iudicij mei venerit, & generale placitum, vt tunc omnibus appareat ingratitudo, & præsumptio contumeliosi, & patientia Domini sufferentis demonstretur.

Declaratio.

Hic fuit Monachus Monasterij Sancti Pauli, qui compunctus quieuit bono fine.

CHRI-

CHRISTVS CONQVÆRITVR DE hominibus, qui delectantur in temporalibus delicijs, despicientes futuram gloriam, & beneficia Passionis eius, quorum oratio assimilatur voci cannæ, & voci collisorum lapidum, & tales damnabuntur, & tunc videbunt gloriam Dei intrà cælum, & suprà, & infrà, & extrà, & in omni loco ad confusionem suam.

C A P. XIX.

ILLE, quem tu nosti, cantat: Eripe me Domine ab homine malo. Hæc vox est in auribus meis quasi vox de fistula, & quasi sonus cãnæ, vox labiorũ eius est quasi sonus duorum lapidum collisorum. Quis poterit respondere ad sonitum eius, cùm, quid figuratur, ignoratur. Eius enim cor quasi cum tribus vocibus clamat ad me. Prima dicit. Ego volo habere voluntatem meã, dormiam, & surgam, cùm mihi placet, verba placita erunt in labijs meis. Quod delectat, & dulce est, intrabit in os meum. Parsimoniam habere non curo, sed quæro satietatem naturæ, & quod appetit, sufficientèr dabo ei. Pecuniam desidero in bursa. Mollitiem vestium in dorso, cum hæc habuero, tunc habeo gaudium meũ, & quod desidero, hoc enim reputo felicitatem. Secunda vox eius clamat, & dicit: Mors non est sic dura, vt dicitur, iudiciũ non est tàm seuerum, vt scribitur, 1 minantur enim prædicatores plura, & duriora propter cautelã, sed reddentur minora propter misericordiam. Ideò si habeo voluntatem meam in præsenti, delectabile est mihi, & optimum, anima autem vadat vbi possit. Tertia autem vox clamat, & dicit, Deus non me creasset, nisi vellet dare mihi cæleste Regnum. Non passus fuisset, nisi vellet introducere in patriam. Et quare tàm amaram pœnam pati voluit? Quis compulit eum, aut quæ indè vtilitas? quomodo scire possim cæleste regnum, non intelligo, nisi ex quodam auditu. Bonitatem non video, verum credendum sit, an non, nescio, si voluntatem meam haberem, hoc gaudium scio, & hoc haberem pro cælesti Regno. Ecce talis est cogitatio eius, & voluntas, proptereà quasi sonus lapidum vox clamoris eius sonat in auribus meis, sed ad primam vocem cordis eius respondeo ei. Amice via tua non est ad cælum, nec cogitatio Passionis meæ sapit tibi, ideò apertus est tibi Infernus, quia 2 vita tua diligit infima, & vita tua tendit ad inferiora. Ad secundam vocem respondeo tibi. Fili mors venit tibi dura. Iudicium erit intolerabile. Impossibile erit tibi fugere, pœnam amaram habebis, nisi te emendaueris. Ad tertiam vocem cordis tui respondeo tibi. 3 Frater omnia, quæ ego feci ex charitate feci pro te, vt esses mihi similis, & auersus redires ad me. Nunc autem charitas mea extincta est in te, opera mea onerosa sunt tibi, verba mea videntur tibi fatua, via mea difficilis. Ideò restat tibi supplicium amarum, & societas Dæmonum, nisi cor tuum mutaueris ad meliora. Tu denique vertis ad me pijssimum Dominum, & Creatorem tuum dorsum, & non faciem. Diligis inimicum meum in contemptum meum. 4 Calcas sub pedibus signa mea, & erigis audactèr signa inimici. Ecce, qui videntur esse mei, quomodo stant coram me. Ecce quomodo auersi sunt. Hæc autem ego videò, & patientèr tolero. Sed tamen ex duritia adhùc nolunt attendere, quid feci pro eis, quomodo steti antè eos. Ego enim steti antè eos tripliciter. Primò, quasi homo, cuius ocellos acutissimus cultellus penetrabat. Secundò, quasi homo, cuius cor gladio perforabatur. Tertiò, quasi homo, cuius membra omnia deriguerunt præ amaritudine instantis passionis.

1 var. lect.

2 var. lect.

3 var. lect.

4

Sic ſteti ante eos. Quid autem ſignificat ocellus, niſi corpus meum, cui ſic erat amara paſſio, quaſi dolor, & punctura ocelli, nihilominùs tamen eá ex charitate patiebar. 5 Quid verò ſignificat gladius, niſi dolorem Matris meę, qui plus afflixit cor meum, quàm dolor proprius. Tertiò omnia interiora mea, & membra contremuerunt in paſſione. Sic ſteti ante eos, & talia paſſus ſum pro eis. Sed hæc omnia contemnunt, hæc omnia negligunt, ſicut filius negligens matrem ſuam. Numquid ego ſicut Mater fui eis, quæ habens in vtero filium, optat in hora partus, vt procedat infans viuus de vtero, & ſi conſequitur baptiſma, non curat de morte ſua. Sic ego feci homini. Ego quaſi mater peperi hominem de tenebris Inferni Paſſione mea ad diem perpetuum. Ego portaui eum quaſi in vtero cum magna difficultate. Cùm omnia, quæ prophetata erant, compleui. Ego paui eum cum lacte meo, quãdo verba bona oſtendi, & vitæ præcepta dedi. Sed ipſe homo quaſi malus filius negligens dolorem matris, contemnit me pro charitate, & exaſperat, facit mihi pro dolore vteri ploratum, ſuperaddit vulneribus meis infirmitatem, porrigit mihi pro eſurie lapides. Pro ſiti ſatiat me luto. Quis eſt autem dolor iſte, quem facit mihi homo, cum imperturbabilis, & impaſſibilis ſim, in æternum manens Deus? Verè tunc facit mihi homo quaſi dolorem, quando per peccatum ſe ſeparat à me, non quòd aliquis dolor in me cadere poſſit, ſed ſicut alius pro alterius caſu dolere ſolet: faciebat autem homo tunc mihi dolorẽ, quando neſciebat, quid erat peccatum, & quàm graue, quando non habuit Prophetas, nec Legem, nec adhùc audierat verba oris mei. Nunc autem facit mihi ſuper dolorem, quaſi quemdam ploratum, licet immutabilis ſim, quando cognita charitate mea, & voluntate mea, facit contrà mandata mea, & audactèr peccat contrà rationem conſcientiæ ſuæ. Ex quo multi nunc profundiùs deſcendunt ad Infernum per cognitionem voluntatis meæ, quàm ſi mandata non obtinuiſſent, faciebat etiam homo mihi quaſi quędam vulnera, licet ego Deus vulnerari non poſſem, quando peccatum ſuper peccatum addebat. Nunc autem ſuper vulnera mea quaſi quamdam addunt infirmitatem nociuam. Cùm non ſolum multiplicant peccata, ſed gloriantur, & non compunguntur de eis. Dat inſuper mihi homo lapides pro pane, & lutum pro ſiti. Quid eſt panis, quem deſidero, niſi profectus animarum, contritio cordis, deſiderium diuinum, & humilitàs in charitate feruens? Pro his enim præſtat mihi homo lapides per cordis duritiam. Satiat me luto per impęnitentiam, & vanam confidentiam. Contemnunt ad me reuerti per monitiones, & flagella, dedignantur ad me reſpicere, & charitatem meam perpendere. Propterea benè conquæri poſſum, quòd quaſi mater peperi eos cum dolore paſſionis meæ in lucem, ſed ipſi magis volunt eſſe in tenebris. Paui eos lacte dulcedinis meæ, & paſco, & negligunt. Propterea audactèr ad dolorem ignorantiæ addunt lutum malitiæ. Satiant me peccato, quem lacrymis virtutum deberent reficere. Protendunt mihi lapides, cui morum protendere deberent dulcedinem. Ideò quaſi iuſtus Iudex patientiam habens in iuſtitia, & in iuſtitia miſericordiam, & in miſericordia ſapiẽtiam, 6 Exurgam tempore ſuo contrà eos iuxtà merita eorum, & videbunt gloriam meam intrà cælum, & ſuprà, & infrà, & extrà, & in omni loco, & in omnibus collibus, & vallibus, & etiam, qui damnantur, videbunt, & confundentur confuſione digna.

Declaratio.

Hic Monacus Monaſterij Sancti Laurentij diſſolutus, ab inimicis occiſus, mortuus eſt, & in Eccleſia Sancti Laurentij ſe-

ſepultus, Sanctus autem Laurentius viſus eſt loqui ad Iudicem. Quid agit cum electis meis iſte girouagus, quorum corpora ſanguinem fuderunt pro te? Iſte verò Monachus nõnè dilexit voluptatem ſuam? & ſtatim viſum eſt corpus ſuum proijci de ſepulchro cum fętore peſſimo, & horrore. Deindè Iudex dixit ad animã, quæ aſtare videbatur. Vade miſera ad incircumciſos, & abortiuos, quos ſequebaris, quia noluiſti audire vocem Patris tui, & ſic viſio diſparuit.

NOTÆ.

1 var. lect. MInantur enim prædicatores plura, & duriora propter cautelam, ſed reddentur minora.

M. S. Farneſianus habet, ſed reddentur pauciora, & mitiora.

2 var. lect. Et aliquantò poſt, vbi in impreſſis habetur, Vita tua diligit infima, & vita tua tendit ad inferiora.

Videtur corrigendum, Vita tua diligit infima, & opera tua tendunt ad inferiora.

3 var. lect. Frater, omnia, quæ ego feci, ex charitate feci, vt eſſes mihi ſimilis, & auerſus redires à me.

M. S. Farneſianus legit, & conuerſus redires ad me, hìc autem notandum, quod cũ ſcribitur, ex charitate feci, vt eſſes mihi ſimilis, agi, vel de ſimilitudine in cæleſti gloria, ad quam per ſuam Paſſionem Chriſtus effecit, vt homo ſubleuaretur, aut etiam de ſimilitudine morum, ac vitæ ipſius Chriſti, quam imitari debemus, quandoquidem omnis actio eius fuit inſtructio noſtra, et in hunc ſenſum explicat Gloſſ. Interlinearis illud Geneſ. 1. Fecit hominem ad imaginem, & ſimilitudinem noſtram, morum, ſcilicet ſanctitate, & iuſtificatione, innocentia, & iuſtitia.

4 Calcas ſub pedibus ſigna mea, & erigis audactèr ſigna inimici.

Per ſigna hoc loco intelligendum eſſe arbitror, Crucem, Paſſionem, & Sanguinem Chriſti, aut etiam Reſurrectionem, vel Aſcenſionem eius, & alia huiuſmodi, quæ Chriſtianus homo, tunc pedibus ſuis calcat, quando illa flocci faciens mundana ſectatur, & virtutibus poſthabitis, vitia amplectitur, de his autem ſignis in ſacris Litteris pluribus in locis mentio fit, vt Ionæ ſignum, quod Paſſionem Chriſti indicauit Matth. 12. Marci 8. Lucæ 11. ſignum ſerpentis Aenei Numer. 21. ſignum Coccineum, quod ſuſpendit Acab in feneſtra Ioſue 2. ſignum in profundum Inferni, ſiuè in excelſum, Iſaia 7. ſigna etiam Dei, à quibus turbabuntur termini terræ, Pſalm. 64. ſigna, quæ miſit Deus in medio Aegypti, Pſalm. 134. hæc, & alia plura, quæ hoc loco poſſemus adducere, ſigna fuerunt Dominicæ Paſſionis, Reſurrectionis, &c. quod etiam annotarunt Arnob. & Baſil in Pſalm. 59. Origen. ſuper Ioſue hom. 3. & ſuper Iſai. hom. 2. D. Hieron. ſuper Iſai. cap. 7. & 19. & Ierem. cap. 4. D. Gregor. 33. Moral. cap. 1. D. Auguſt. ſuper Pſalm. 85. D. Ambroſ. ſerm. 55.

5 Quid verò ſignificat gladius, niſi dolorem Matris meæ, qui plus afflixit cor meum, quàm dolor proprius.

De gladio, cuius in præſenti Nota ſermo fit, iam fuerat per Simeonem prophetatum, quod eſſet B. Virginis animam vulneraturus Lucæ 2. Et tuam ipſius animam pertranſibit gladius, vbi omnes communitèr fatentur gladium non propriè, ſed metaphoricè ibi accipi, vt etiam accipitur hoc loco, quod etiam annotarunt D. Ambroſ. & Beda, Nec littera (inquit) Ambroſius, nec hiſtoria docet, ex hac vita Mariam corporalis necis paſſione migraſſe, nõ enim anima materiali gladio tranſuerberatur. Cæterùm quid per gladium metaphoricè intelligẽdum ſit, apud Doctores aliqualis eſt controuerſia, alij per gladium amorem interpretati ſunt, quaſi prophetauerit Simeon, futurum aliquando, vt amor erga patientem Filium Mariæ animum vulneraturus eſſet, probant autem hanc interpretationem, quia in ſacris Litteris amor comparatur gladio, & diligentis animum vulnerare dicitur amor, Cant. 4. Vulneraſti cor meum ſoror mea: ſed quia hìc non de amore, ſed de dolore ſermo fit, ideò hæc interpretatio textui non multum eſſe conſona videtur, alij gladium ver-

verbum Dei esse affirmarunt, ut Paulus Ephes. 6. Verbum Dei gladium appellat, & hunc gladium Mariæ animam pertransiuisse, quia Maria verbum Dei, ac mysteria eius intellexit: sed quoniam hoc loco non de verbo Dei, sed de dolore agitur, ideò mihi hæc interpretatio nõ admodum arrisit: minus placet eorum sententia, qui per gladium violentam mortem intelligunt, nõ quòd gladio Maria interempta fuerit, sed quòd, dum iuxtà Christi Crucem moraretur, præ magnitudine doloris animam exalauerit; sed hoc nec in sacris Litteris habetur, nec auctoritate grauissimorum Doctorum, & Patrum, neque ratione aliqua probatur, immò D. Ambros. vbi suprà habet, nullatenùs Mariam corporalis necis passione ex hac vita migrasse, idem probat Augustin. Epistol. 58. Mariam (inquit) nusquam legimus occisam, vt de corporali gladio sanctus ille ei futurã passionem prophetasse videatur. Postremò sunt, qui affirment, per gladium hoc loco intelligendum esse, vel scandalum, vel dubitationem aliquam in fide, quam passa fuerit Beatissima Virgo in morte Filij sui, sed hoc etiam esse falsum probauimus fusè Lib. 3. Reuel. Cap. 30 Nota 2. non enim Maria in fide vllo vnquam tempore aliqua de re dubitauit, nec peccatum aliquod admisit, quòd impium esset asserere, ideò probabilissimum mihi videtur, quòd legimus hìc, per gladium dolorem vehementem intelligi; quem ex Filij sui passione perceptura erat Virgo, immò, & maiorem fuisse Christi dolorem ex compassione Matris, quàm ipsiusmet Matris ex cõpassione Filij scribitur hoc loco: sequuntur hanc interpretationem D. Hieron. serm. 1. de Assumptione, Beda, Theophylact. & Euthym. Lyran. Iansen. Ioan. Maldonat. Card. Tolet. in 2. cap. Lucæ annot. 56. & alij plures in Comment. in locum citat. Lucæ.

6 Exurgam tempore suo cõtrà eos, iuxtà merita eorum, & videbunt gloriã meam intrà cælum, & suprà, & infrà, & extrà, & in omni loco, & in omnibus collibus, & vallibus, & etiam, qui damnantur videbunt.

Verba præsentis Notæ Nobis ansam præbent, vt quæramus, an in vniuersali iudicio quando Christus Dominus ad iudicandũ venerit, sicut prædestinati Saluatorẽ nostrũ in maiestate, & gloria visuri sunt, sic quoq. præsciti eundem in eadẽ maiestate sint visuri, & sanè hoc videtur esse affirmandum, vt Lucæ 21. innuitur. Tũc videbunt Filium hominis venientem in nube cũ potestate magna, & maiestate, & Isa. 33. Regem in decore suo videbunt, & affirmat D. Augustin. lib. 1. de Trinit. cap. 13. Deindè (inquit) venit ad visionem suæ claritatis, in qua venturus est ad iudicium, quæ visio communis erit, & impijs, et iustis, & infrà, Accepit potestatem iudicandi, vt boni, & mali eum videant iudicantem. Sed animaduertendũ est, quòd valdè distabit visio illa prædestinatorum, à visione reproborũ: ea namq. bonis erit delectabilis, malis verò summè formidabilis, eisque timorem incutiet, sicuti enim excellens sensibile, quandoquè videntis sensum lædit, propter indispositionem organi, sic etiam reprobis continget, qui indispositi ea visione lædentur, et confundentur, vt legimus hìc, Videbũt, & confundentur confusione digna: quemadmodum ergò amici gloria est delectabilis, ita decor, & potestas eius, qui odio habetur, maximè contristat, ideò sicut visio gloriæ humanitatis Christi erit iustis in præmium, ita inimicis Christi in supplicium; quod declarans Augustin. vbi suprà, Alij (inquit) ad damnationem, alij ad vitam æternam videbunt eum, & infrà, Quando autem Iudicem videbunt mali, non eis videbitur bonus, quia non ad eum gaudebunt corde, sed tunc plangent; quod etiam annotauit Magister Sent. in 4. distin. 48. Apparebit, ait, terribilis impijs, & mitis iustis, terror erit malis, & lumen iustis, idipsum admonuerunt Durandus ibidem quæst. 1. & habetur in Supplemento ad 3. par. S. Thomæ quæst. 90. art. 2. ad 4. & Lyran. in citatum cap. Lucæ.

MA-

MATER MISERICORDIÆ dicit, quòd homo, qui habet contritionem, & voluntatem se emendandi, & tamen est frigidus in deuotione, & amore Dei, debet impetrare à Deo scintillam ignis diuini, per frequentem meditationem Passionis Christi, & ex hoc calefiet anima diuino calore, & lactabitur vberibus Virginis, idest virtute timoris Dei, & obedientiæ.

CAP. XX.

VIRGO Maria ait. Ego sum quasi mater, quæ habet duos filios, sed hi non possunt tangere vbera matris, quia nimis frigidi sunt, & in domo frigida commorantes, tamen ipsos mater intantùm diligit, quòd si possibilè esset, libentèr secaret vbera sua ad vtilitatem filiorum. Ego verè sum Misericordiæ Mater, quia omnium miserorum veniam petentium misereor.

1 Ego habeo quasi duos filios. Primus est contritio illorum, qui delinquunt contrà Filium meum. Secundus est voluntas emendandi de commissis. Sed isti duo filij sunt nimis frigidi, quia nullum habent calorem charitatis, nullum desiderium delectationis diuinæ, & domus animæ eorum sic frigida est à flamma diuinæ consolationis, quòd non possunt recipere vbera mea. Ego autem, quia misericors sum, iui ad Filium meum, & dixi, Fili mi laus tibi sit, & honor pro omni dilectione, quam fecisti mecum. Ego habeo duos filios, miserere eis, quia propter frigiditatem non possunt capere vbera matris. Tunc respondit mihi Filius meus. Mater dilecta propter te mittam scintillam in domum, vndè copiosiùs ignis accendi potest. Reficiatur ergò scintilla, & nutriatur, & calefac filios tuos, vt recipere valeant vbera tua. Deindè Mater loquebatur ad Sponsam dicens. Ille talis, pro quo tu oras, specialem deuotionem ad me habuit, & licet infinitis se immiscuit miserijs, tamen semper confidebat de auxilio meo, & ad me quemdam calorem habuit, sed ad Filium meum nullam habuit charitatem, nec ab eo timorem diuinum. Et ideò iste, si tunc de mundo vocatus fuisset, inter opera sua mala sine fine cruciaretur. Sed quia ego misericordia plena sum, ideò non fui oblita eius, sed adhuc in eo propter me aliqua spes boni est, si ipse personalitèr se iuuare voluerit. Habet enim contritionem nunc de commissis, & voluntatem emendandi, sed frigidus nimis est in charitate, & deuotione, & ideò vt calefieri possit, & recipere vbera mea, debet mitti scintilla in domum animæ eius, idest consideratio Passionis Filij mei debet esse ei frequens in cogitatione. Consideret enim quomodo Dei Filius, & Filius Virginis, qui est vnus Deus, cum Patre, & Spiritu sancto passus est. Quomodo captiuatus, & colaphizatus, quomodo consputus. Quomodo flagellatus vsque ad interiora, ita vt caro extraheretur cum flagris. Quomodo omnibus neruis distentis, & perforatis stabat dolorosus in Cruce, quomodo clamans in Cruce tradidit spiritum. Si hanc scintillam frequentèr afflauerit, tunc ipse calefiet, & ego tunc applicabo eum ad vbera mea, idest ad duas virtutes, quas ego habui, quæ sunt timor Dei, & obedientia. Ego enim quamuis numquam peccauerim, tamen timui omni hora nè verbo, vel incessu offenderem Deum meum. Per hunc timorem lactabo Filium meum, scilicet contritionem prædicti deuoti mei, pro quo tu oras, vt non solum conteratur, quòd malè egit, immò etiam timebit supplicium, timebit etiam offendere deinceps Filium meum Iesum Christum. Lactabo etiam voluntatem eius ad mãmam obedientię meę. Ego quippè sum illa, quę numquam fui inobediẽs Deo. Immittam

verbum Dei esse affirmarunt, vt Paulus Ephes. 6. Verbum Dei gladium appellat, & hunc gladium Mariæ animam pertransiuisse, quia Maria verbum Dei, ac mysteria eius intellexit: sed quoniam hoc loco non de verbo Dei, sed de dolore agitur, ideò mihi hæc interpretatio nō admodum arrisit: minùs placet eorum sententia, qui per gladium violentam mortem intelligunt, nō quòd gladio Maria interempta fuerit, sed quòd, dum iuxtà Christi Crucem moraretur, præ magnitudine doloris animam exalauerit; sed hoc nec in sacris Litteris habetur, nec auctoritate grauissimorum Doctorum, & Patrum, neque ratione aliqua probatur, immò D. Ambros. vbi suprà habet, nullatenùs Mariam corporalis necis passione ex hac vita migrasse, idem probat Augustin. Epistol. 58. Mariam (inquit) nusquam legimus occisam, vt de corporali gladio sanctus ille ei futurā passionem prophetasse videatur. Postremò sunt, qui affirment, per gladium hoc loco intelligendum esse, vel scandalum, vel dubitationem aliquam in fide, quam passa fuerit Beatissima Virgo in morte Filij sui, sed hoc etiam esse falsum probauimus fusè Lib. 3. Reuel. Cap. 30 Nota 2. non enim Maria in fide vllo vnquam tempore aliqua de re dubitauit, nec peccatum aliquod admisit, quòd impium esset asserere, ideò probabilissimum mihi videtur, quòd legimus hìc, per gladium dolorem vehementem intelligi; quem ex Filij sui passione perceptura erat Virgo, immò, & maiorem fuisse Christi dolorem ex compassione Matris, quàm ipsiusmet Matris ex cōpassione Filij scribitur hoc loco: sequuntur hanc interpretationem D. Hieron. serm. 1. de Assumptione, Beda, Theophylact. & Euthym. Lyran. Iansen. Ioan. Maldonat. Card. Tolet. in 2. cap. Lucæ annot. 56. & alij plures in Comment. in locum citat. Lucæ.

6 Exurgam tempore suo cōtrà eos, iuxtà merita eorum, & videbunt gloriā meam intrà cælum, & suprà, & infrà, & extrà, & in omni loco, & in omnibus collibus, & vallibus, & etiam, qui damnantur videbunt.

Verba præsentis Nota Nobis ansam præbent, vt quæramus, an in vniuersali iudicio quando Christus Dominus ad iudicandū venerit, sicut prædestinati Saluatorē nostrū in maiestate, & gloria visuri sunt, sic quoq. præsciti eundem in eadē maiestate sint visuri, & sanè hoc videtur esse affirmandum, vt Lucæ 21. innuitur, Tūc videbunt Filium hominis venientem in nube cū potestate magna, & maiestate, & Isa. 33. Regem in decore suo videbunt, & affirmat D. Augustin. lib. 1. de Trinit. cap. 13. Deindè (inquit) venit ad visionem suæ claritatis, in qua venturus est ad iudicium, quæ visio communis erit, & impijs, et iustis, & infrà, Accepit potestatem iudicandi, vt boni, & mali eum videant iudicantem. Sed animaduertendū est, quòd valdè distabit visio illa prædestinatorum, à visione reproborū: ea namq. bonis erit delectabilis, malis verò summè formidabilis, eisque timorem incutiet, sicuti enim excellens sensibile, quandoquè videntis sensum lædit, propter indispositionem organi, sic etiam reprobis continget, qui indispositi ea visione lædentur, et confundentur, vt legimus hìc, Videbūt, & confundentur confusione digna: quemadmodum ergò amici gloria est delectabilis, ita decor, & potestas eius, qui odio habetur, maximè contristat, ideò sicut visio gloriæ humanitatis Christi erit iustis in præmium, ita inimicis Christi in supplicium; quod declarans Augustin. vbi suprà, Alij (inquit) ad damnationem, alij ad vitam æternam videbunt eum, & infrà, Quando autem Iudicem videbunt mali, non eis videbitur bonus, quia non ad eum gaudebunt corde, sed tunc plangent, quod etiam annotauit Magister Sent. in 4. distin. 48. Apparebit, ait, terribilis impijs, & mitis iustis, terror erit malis, & lumen iustis, idipsum admonuerunt Durandus ibidem quæst. 1. & habetur in Supplemento ad 3. par. S. Thomæ quæst. 90. art. 2. ad 4. & Lyran. in citatum cap. Lucæ.

MATER MISERICORDIÆ dicit, quòd homo, qui habet contritionem, & voluntatem se emendandi, & tamen est frigidus in deuotione, & amore Dei, debet impetrare à Deo scintillam ignis diuini, per frequentem meditationem Passionis Christi, & ex hoc calefiet anima diuino calore, & lactabitur vberibus Virginis, idest virtute timoris Dei, & obedientiæ.

CAP. XX.

VIRGO Maria ait. Ego sum quasi mater, quæ habet duos filios, sed hi non possunt tangere vbera matris, quia nimis frigidi sunt, & in domo frigida commorantes, tamen ipsos mater intantùm diligit, quòd si possibilè esset, libentèr secaret vbera sua ad vtilitatem filiorum. Ego verè sum Misericordiæ Mater, quia omnium miserorum veniam petentium misereor.

1 Ego habeo quasi duos filios. Primus est contritio illorum, qui delinquunt contrà Filium meum. Secundus est voluntas emendandi de commissis. Sed isti duo filij sunt nimis frigidi, quia nullum habent calorem charitatis, nullum desiderium delectationis diuinæ, & domus animæ eorum sic frigida est à flamma diuinæ consolationis, quòd non possunt recipere vbera mea. Ego autem, quia misericors sum, iui ad Filium meum, & dixi. Fili mi laus tibi sit, & honor pro omni dilectione, quam fecisti mecum. Ego habeo duos filios, miserere eis, quia propter frigiditatem non possunt capere vbera matris. Tunc respondit mihi Filius meus. Mater dilecta propter te mittam scintillam in domum, vndè copiosiùs ignis accendi potest. Reficiatur ergò scintilla, & nutriatur, & calefac filios tuos, vt recipere valeant vbera tua. Deindè Mater loquebatur ad Sponsam dicens: Ille talis, pro quo tu oras, specialem deuotionem ad me habuit, & licet infinitis se immiscuit miserijs, tamen semper confidebat de auxilio meo, & ad me quemdam calorem habuit, sed ad Filium meum nullam habuit charitatem, nec ab eo timorem diuinum. Et ideò iste, si tunc de mundo vocatus fuisset, inter opera sua mala sine fine cruciaretur. Sed quia ego misericordia plena sum, ideò non fui oblita eius, sed adhuc in eo propter me aliqua spes boni est, si ipse personalitèr se iuuare voluerit. Habet enim contritionem nunc de commissis, & voluntatem emendandi, sed frigidus nimis est in charitate, & deuotione, & ideò vt calefieri possit, & recipere vbera mea, debet mitti scintilla in domum animæ eius, idest consideratio Passionis Filij mei debet esse ei frequens in cogitatione. Consideret enim quomodo Dei Filius, & Filius Virginis, qui est vnus Deus, cum Patre, & Spiritu sancto passus est. Quomodo captiuatus, & colaphizatus, quomodo consputus. Quomodo flagellatus vsque ad interiora, ita vt caro extraheretur cum flagris. Quomodo omnibus neruis distentis, & perforatis stabat dolorosus in Cruce, quomodo clamans in Cruce tradidit spiritum. Si hanc scintillam frequentèr afflauerit, tunc ipse calefiet, & ego tunc applicabo eum ad vbera mea, idest ad duas virtutes, quas ego habui, quæ sunt timor Dei, & obedientia. Ego enim quamuis numquam peccauerim, tamen timui omni hora nè verbo, vel incessu offenderem Deum meum. Per hunc timorem lactabo Filium meum, scilicet contritionem prædicti deuoti mei, pro quo tu oras, vt non solum conteratur, quòd malè egit, immò etiam timebit supplicium, timebit etiam offendere deinceps Filium meum Iesum Christum. Lactabo etiam voluntatem eius ad mămam obedientię meę. Ego quippè sum illa, quę numquam fui inobediēs Deo. Immittam

ergò in eum, qui calidus fuerit charitate Filij mei, obedientiam, qua obediet in omnibus, quæ sibi fuerint imperata.

Declaratio.

Hic cognatus Dominæ Brigittæ fuit, & multùm mundanus, admonitione diuina compunctus, & conuersus est. Qui solitus erat dicere, Quamdiù (inquit) abhorrui pœnitentias, sensi me grauatũ quasi pondere cathenarum. Postquã cœpi frequentare confessiones, sentio me sic alleuiatũ, & animo pacatum, quòd nec attendo ad honores, nec ad dãna domus. Et nihil est mihi dulce, nisi loqui, & audire de Deo. Hic susceptis Sacramentis Dei, & in ore habens Iesum, dicens. Iesu dulcis miserere mei, obdormiuit in Domino.

NOTÆ.

1 Ego habeo quasi duos filios, primus est contritio illorũ, qui delinquunt contrà Filium meum, secundus est voluntas emendandi de commissis.

Animaduertendum est, cùm scribitur hic, Ego habeo duos filios, primus est contritio, per primum filium non esse intelligendam contritionem omnibus numeris absolutam, qualem descripsimus Lib. 3. Reuel. Cap. 26. Nota 4. cum enim illa secùm adiunctam habeat gratiam, vt ibi ex Concil. Trident. & pluribus Theologis probauimus, profectò dicendum est, huiusmodi perfectam contritionem habere charitatis calorem, quo tamen carere contritionem illam, cuius hoc loco mentio fit, legimus ibi. Sed isti duo filij sunt nimis frigidi, quia nullum habent calorem charitatis: per contritionem ergò hoc loco attritionem intelligas, quæ dolor quidam imperfectus est, & vt tradit Concil. Trident. sess. 14. cap. 4. qui ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ, & pœnarum metu communiter concipitur, & donum Dei est, & Spiritus sancti impulsus, non adhùc quidem inhabitantis, sed tantùm mouentis; quo pœnitens adiutus, viam sibi ad iustitiam parat: traditur autem modus in præsenti Capite, quo quis potest ad eum contritionis gradum peruenire, vt charitatis calorem obtineat, & optimus esse scribitur hic, sedula, ac frequens Passionis Christi meditatio, per quam sine dubio, qui frigidus est, calefiet, ideò legimus hic, Consideret enim, quomodo Dei Filius, et Filius Virginis, qui est vnus Deus cum Patre, & Spiritu sancto passus est, & paulò post, Si hanc scintillam afflauerit, tunc ipse calefiet.

ORANTE VIRGINE MARIA pro quodam defuncto suo deuoto, dicit Christus, quòd beneficia successorum illius exhibita pro anima eius modicùm ei prosunt, quia fiebant potiùs ad superbiam, & honorem mundi, quàm ex deuota charitate ad Deũ, propter preces tamen Virginis alleuiatur pœna.

CAP. XXI.

MARIA loquitur. Benedictum sit nomen tuum, Fili mi. Tu es Rex gloriæ, & Dominus potens, habens iustitiam cum misericordia. Corpus tuum mihi charissimum, quod in ventre meo generabatur, & nutriebatur sine peccato, hodie pro anima istius defuncti consecratum est. Rogo igitur te Fili charissime, vt prosit animæ eius, & miserere ei. Respondit Filius. Benedicta sis tu Mater benedicta ab omni creatura, quia misericordia tua innumerabilis est. Ego sum similis homini, qui emit paruulum agrum, quasi quinque pedum pro maximo pretio, in quo aurum optimum erat absconditum. Hic ager homo iste est quinque sensuum, quem pretiosissimo sanguine meo comparaui, & redemi, in quo erat aurum pretiosum, idest anima à deitate mea creata, quæ nunc à corpore sublata est, & terra sola remanet. Eius successores

sunt

sunt similes homini potenti, qui vadens ad iudicium, clamat lictori. Separa cum gladio caput eius à corpore eius, non permittas eum diù viuere, nec parcas sanguini eius. Sic faciunt illi, ipsi enim quasi ad iudicium vadunt, cùm pro salute animæ patris decentèr laborant. Sed lictori clamant, separa caput eius à corpore. Quis est ille lictor, nisi Diabolus separans animam consentientem sibi à Deo suo. Huic clamant, separa, quando contempta humilitate, illa bona, quę agunt, faciunt pro superbia, & honore mundi, plùs quàm ex diuina charitate. Per superbiam enim caput, idest Deus separatur ab homine, & coniungitur ei per humilitatem, 1 ipsi enim clamant non diù viuere, quando nó curant de morte eius, vt obtineant bona. Clamant, & non parcere sanguini, quando non curant de amara pœna eius, nec quamdiù in ea fuerit, si voluntatem suam perficere possint, eorum quippè cogitatio tota est ad mundum, & pro modico est eis passio mea. Tunc respondit Virgo. Vidi iustitiam tuam Fili mi seueram, ad quam non loquor, sed misericordiā tuam pijssimam, ideò propter preces meas miserere isti, quia quotidiè legebat horas meas in honore meo, nec imputes ei superbiam successorum eius, quam pro eo exercent, ipsi enim gaudent, & iste plorat, & punitur inconsolabilitèr. Cui respondit Filius, Benedicta sis tu Mater charissima, verba tua plena sunt dulcedine, & dulciora melle, verba tua procedunt de corde, quod misericordia plenum est, & ideò misericordiam sonant verba tua. Iste pro quo tu oras, triplicem misericordiam habebit propter te. Primò saluabitur de manibus Dæmonum, qui tamquam corui insatiabilitèr affligunt eum. Sicut enim aues, cùm aliquem terribilem sonum audiunt, prædam, quam vnguibus tenent, præ timore sonitus relinquunt, & fugiunt, sic propter te Dæmones relinquent animam eius, nec vlterius tangent, aut infestabunt eam. Secundò transferetur de grauiori ardore in leuiorem. Tertiò consolabuntur eum Angeli sancti, adhùc tamen non est ex toto liberatus, adhùc auxilio indiget, scis enim, & vides omnem iustitiam in me, quòd nullus ad beatitudinem ingredi potest, nisi tamquam aurum per ignem purgatum mūdatus fuerit. Ideò propter preces tuas adueniente tempore misericordiæ, & iustitiæ liberabitur ex toto.

1 var. lect.

NOTÆ.

1 var. lect. *Circa medium præsentis Capitis, vbi legimus.* Ipsi etiam clamant non diù viuere.

Manuscriptus Farnesianus habet, Ipsi etiam clamant, nè permittas eos diù viuere, & immediatè post ibi, Clamant, & non parcas sanguini, corrige, Clamant, nè parcas sanguini.

CHRISTVS RECIPIT AD misericordiam quemdam Episcopum precibus Matris suæ nudum bonis operibus, sed nouitèr conuersum ad contritionem, & sanctum propositum vitæ, & induit eum misericordia, & diuina dulcedine, informando eum, qualitèr humilitèr viuat sine cupiditate, & qualitèr delinquentes subditos cum misericordia, & iustitia corrigat.

CAP. XXII.

FILIVS loquitur. Ille Prçlatus, pro quo tu Sponsa rogas me, iàm reuersus est ad me triplicitèr. Primò, sicut homo nudus. Secundò sicut habens in manu gladium. Tertiò sicut extendens manum, & petens veniam, ideò propter preces Matris meæ, ego etiam iam conuerto me ad ipsum, & occurram ei, quasi mater adepto filio perdito, & quamuis Apostoli mei pre-

preces suas pro eo mihi obtulerunt, modicam tamen gratiam pro eo habuerunt, quia postquam iste dignitatem suscepit Ecclesiæ meæ, contrarius mihi fuit, nec vt Prælatus se pro ea posuit, nunc autem vestiam eum, nè nudus sit. Quid est nuditas eius, nisi pauca bona opera eius? Quæ quidem opera bona deberent vestire animam eius virtutibus, quæ nuda in conspectu meo apparet, quamuis sibi vestita videbatur. Ego dabo ei auxilium nunc propter preces Matris meæ, & Sanctorum meorum, vt tegi, & indui possit, quia nudus venit ad me. Tunc autem venit nudus, quando cogitat sic apud se. Ego nihil boni habeo à me, nihil boni possum sine Deo, nec dignus sum alicuius boni. Si enim scirem quomodo placere possem Deo, & quid est placitum ei, etiam si mori deberem, libentèr facerem, per talem itaque cogitationem venit ipse nudus ad me, ideò occurram ei, & vestiam eum. Habuit etiam gladium in manibus, quando considerabat iudicij mei austeritatem, dicens apud se. Iudicium Dei intolerabile est, & impossibile fugere, ideò illa omnia, quæ Deus vult de me, ego libentèr volo, & paratus sum ad voluntatem eius cum voluntate mea, quia nulla habeo bona opera, fiat secundùm voluntatem eius, & non secundùm meam. Hæc cogitatio, & hæc voluntas abstulit ab eo gladium seueritatis meæ, & attulit ad eum misericordiam. Tertiò porrexit manum, quando sic considerabat apud se. Ego scio, me vltrà modum peccasse, ac iudicio dignum. Attamen de bonitate tua Domine Deus confidens, spero auxilium. Non enim spreuisti Paulum persecutorem, nec contempsisti Magdalenam peccatricē. Ideò Domine verto me ad te, vt facias mihi secundum magnam pietatem, & misericordiam tuam. Pro hac enim cogitatione, & hoc desiderio, porrigam ei manum misericordiæ meæ, & augumentabo ei dulcedinem meam, si tamen hæc tria, quæ loquar virilitèr compleuerit. Debet enim primò auferre à se omnem superbiam, & ostentationem, & assumere veram humilitatem. Secundò auferat à corde suo omnem cupiditatem, vt temporalia ista ei concessa habeat quasi homo dispensator bonus, Domino suo redditurus rationem. Tertiò sit sollicitus, vt peccatum suum, & suorum subditorum non negligat, sed cum iustitia, & misericordia corrigat, considerando opera mea, qui ex misericordia collegi Publicanos, & Meretrices. Qui ex iustitia contempsi superbientes. Numquid non scribitur, quòd quodam veniente ad me, & dicente. Magister sequar te quocumque vadis. Respondi ei non, quia vulpes foueas habent, & quare contempsi eum? nisi quia vidi cor eius, & voluntatem, quia voluit habere gloriam, & sustentationem sine labore, & ideò ex iustitia fuit à me refutatus, sic faciat, & ipse. Quicumque enim delinquens venerit ad eum humilians se, & emendationem congruam exhibens petierit veniam, tunc ipse misericordiam illi facere tenetur. Quem autem in voluntate peccandi manere deprehenderit, nec resipiscere voluerit, castiget ipsum moderatè, & discretè flagellis, aut mulctabit eum pecunia. Caueat tamen, quòd non faciat illam castigationem propter cupiditatem, sed propter charitatem, & iustitiam, & illam pecuniam in tales vsus conuertat, quòd bonam rationem Deo reddere valeat, videlicet, quòd secundum iustitiam misericorditèr ab illo delinquente, illa pecunia ablata sit, & sapientèr in vsus diuinos erogata. Si autem ille castigatus semel pœna pecuniæ, noluerit adhùc resipiscere, tunc priuet eum beneficio, & gradu altiori, vt sic ille confusus remaneat, tamquam asinus, qui cum portauerit auream sellam, magnæ reputationis creditur. Illa verò ablata, vt animal insensatum dimittitur, sicut priùs. Sic etiam ego omnium conditor facio. Ego enim

pri-

primò castigo hominem per tribulationem temporalem, per infirmitatem, & voluntati suæ contraria, & si tunc ipse resipiscere noluerit, tunc aufero ab eo misericordiam meam, & dimitto eum in pœnam sibi ex iustitia præparatam.

VIRGO MARIA APPARVIT Sponsæ rogans Filium pro quodam Magno Domino, quem comparat latroni, cui Christus narrat grauia peccata illius, & tamen precibus eius facit illi tres gratias. Dat enim illi magistrum spiritualem, & intelligentiam grauissimæ pœnæ æternæ, & spem rectam misericordię cum timore discreto.

CAP. XXIII.

MARIA loquitur ad Filium dicens. Fili mi. Benedictus sis tu, ego peto à te misericordiam pro latrone isto, pro quo Spósa tua orando plorat. Respondit Filius. Quare Mater rogas pro eo? nam ipse fecerat tria latrocinia. Primò, deprædatus est Angelos, & electos meos. Secundò, deprædatus est corpora multorum hominum, quia animas eorum antè tempus à corporibus separauit. Tertiò, spoliauit multos homines innocentes bonis suis. Primò enim deprædatus est Angelos, quia animas multorum, qui Angelorum consortio iungi debebant dissociauit, per verba scurrilia, per opera, & exempla mala, per occasionem, & attractionem ad malum, & quia patiebatur malos in malitia sua, quos iustè punire debuisset. Secundò, multos innocentes punire, & interfici iussit, ex indignatione sua. Tertiò, bona innocentum sibi iniustè vsurpauit, & miseris calumniam intolerabilem imposuit. Cum his tribus, & alia tria mala habet. Primò nimiam cupiditatem mundi. Secundò, vitam incontinentem, nam licet coniugio alligatus est, hoc tamen non tenet ex diuina charitate, sed propter expletionem cupiditatis suę. Tertiò habet superbiam; ita quòd nullum reputat sibi similem. Ecce qualis est iste, pro quo tu oras, tu vides omnem iustitiam in me, & quid vnicuique debetur. Numquid cum mater Iacobi, & Ioannis accessisset ad me, & petijsset, vt vnus eorum sederet ad dextram, & alter ad sinistram meam. Ego respondi ei, quòd ille, qui plus laborauerit, & qui se plus humiliauerit, hic ad dextram meam sedebit, & ad sinistram. Quomodo ergò debetur alicui sedere mecum, & esse mecum, qui nil laborat mecum, vel pro me, sed magis contra me? Respondit Mater. Benedictus sis tu Fili mi plenus omni iustitia, & misericordia. Ego video iustitiam tuam terribilem, quasi ignem fortissimum, & quasi montem, & ad hanc appropinquare nullus audet, sed è contra video misericordiam tuam leuissimam, ad hanc Fili mi ego loquor, & accedo. Nam licet modicam iustitiam habeo ad te ex parte latronis, tamē ex ea nequaquam, nisi misericordia tua grandis interuenerit, saluari potest. Ipse quippè similis est puero, qui licet habeat os, & oculos, manus, & pedes, non tamen loqui potest ore, nec visu discernere inter ignem, & claritatem Solis, nec incedere potest pedibus, vel laborare manibus. Sic iste latro est, ipse denique à natiuitate creuit ad opera Diaboli. Aures eius fuerunt obduratæ ad audiendum bona. Oculi eius caligauerunt ad intelligentiam futurorum. Os etiam clausum erat ad laudem tuam, & manus operationis bonæ ad Deum fuerunt ei totaliter debiles, intantùm, quòd omnis virtus, & omnis bonitas erat quasi mortua antè eum. Attamen cum vno pede suo, quasi in duobus vesti-

riatus est. Ideò in aliqua Ecclesia, vt sibi conuenientiùs videbitur de proprijs sumptibus construi faciat vnum Altare, in quo vsque in finem mundi vna Missa quotidiè pro his, quibus intulerat damnum celebretur. Et vt istud firmum, & stabile permaneat, tantùm de redditibus dabit ad altare, quòd vnus Cappellanus perpetuò celebrans, indè posset se sustentare. Propterea, quia ab eo longè fuit humilitas. Ideò debet se humiliare inquãtùm potest, & eos, quos offenderat, ad pacem, & concordiam rogare, prout conuenientiùs poterit fieri. Nec non & cum aliquando peccata, & vitia sua, quæ commiserat, reprehendi, aut laudari ab aliquibus audierit, non defendat ea præsumptuosè, nec delectando glorietur in eis, sed cogitet humiliter, & dicat, verè nimis delectabat me peccatum, quod ad nihil mihi profuit. Nimis in præsumptione excessi, & si voluissem benè potuissem cauisse. Ideò rogate fratres Dominum, vt det mihi nunc spiritum, quo resipiscam à talibus, & possim admissa peccata viriliter emendare. Pro eo verò, quod in carne sua excedẽdo multipliciter me offendit, rationabili temperantia temperet corpus suum. Si autem audierit verba mea hæc, & compleuerit ea opere, tunc salus erit ei, & vita perpetua. Sin autem, vsque ad nouissimum quadrantem exigam peccata eius, & amariorem habebit pœnam, quia ista sibi dici feci, quàm aliter habuisset.

POST TRES ANNOS postquam Sponsa habuit supra proximam reuelationem, Christus dicit ei, quòd nisi cito se emendet latro prædictus, cito damnabitur sententia horribili in generatione sua, & in bonis, & etiam in anima, vt pessimus latro, quæ posteà omnia sic euenerunt, quia noluit se emendare.

CAP. XXV.

FILIVS Dei loquebatur ad Sponsam. Dixi tibi priùs de latrone pulchrã cantilenã, immò pulcherrimum antidotum, nunc autem dico sibi non carmen, sed lamentationem, & vę, nisi enim cito conuerterit se ad aliud latus, sentiet horribilem iustitiam meam. Nam dies eius abbreuiabuntur, semen eius non faciet fructũ, congregatas diuitias eius diripient alij, & ipse iudicabitur, vt pessimus latro, & sicut filius inobediens contemnens monita patris.

CHRISTVS DICIT SPONSÆ oranti pro quodam Rege, quod ipse conetur in Regno suo consilio spiritualium iustorum, sapientum virorum reparare muros Hierusalem, idest Ecclesiæ, & fidei Catholicæ, qui quasi iam corruunt spiritualiter; cuius murus per communitatem Christianorum, & vasa templi per Clerũ, & Religiones designantur.

CAP. XXVI.

FILIVS loquitur. Is, qui factus est mẽbrum meũ de Diaboli membro, laboret, sicut hi, qui ædificabant muros Hierusalem, qui pro legis districtè reparatione laborabant, qui vtensilia domus Dei abdu-

1 abducta congregabant. 1 Verè conqueror de tribus. Primò, quod murus Hierusalem destructus est. Quis est murus Hierusalem, idest Ecclesiæ meæ, nisi corpora, & animæ Christianorum. Ex his enim ædificari debet Ecclesia mea. Cuius murus Ecclesiæ nunc corruerat, quia voluntatem suam omnes perficere quærunt, & non meam. Auertunt oculos suos ad me, & nolunt me clamantem audire. Verba mea sunt eis importabilia, opera mea vana, passio mea abominabilis ad cogitandum, vita mea intolerabilis, & videtur impossibilis ad imitãdum. Secundò conqueror, quod instrumenta domus meę asportata sunt in Babylonem. Quæ sunt instrumenta Ecclesiæ meæ, & vasa diuersa nisi dispositio, & conuersatio Clericorum, & Religiosorum? Horum bona dispositio, & ornatus asportatus est à tẽplo meo ad superbiam mundi, & ad voluntatem, & delectationem propriam. Sapientia mea, & doctrina est eis vana, mandata mea onerosa, promissionem mihi factam irritant, legem meam, & constitutionem amicorum meorũ prædecessorum suorum prophanauerunt, & suas adinuentiones faciunt, & habent pro lege. Tertiò conqueror, quòd lex decem mandatorum meorum perdita est. Numquid non legitur in Euangelio meo, quod cum vnus interrogaret me dicens: Magister quid faciam, vt vitam æternam habeam? Respondi ei: Serua mandata mea, quæ iam nunc perdita, & neglecta sunt. Ideò Rex iste, pro quo tu oras debet congregrare viros spirituales sapientes sapientia mea, & eos, qui spiritum meũ habent interroget, & inquirat diligenter secundùm consilium eorum, quomodo murus Ecclesiæ meæ reædificetur in Christianis, & honor Deo exhibeatur. Fides recta refloreat, charitas diuina ferueat, & passio mea in corde hominũ imprimatur. Inquirat etiam quomodo vasa domus meę restituantur in pristinũ statum, scilicet, vt Clerici, & Religiosi relicta superbia resumant humilitatem. Innocentes diligant castitatem. Cupidi, & mundiales abstineant à nimio mundi appetitu, vt lucere possint alijs. Laboret etiam fortitèr, & sapientèr, vt mandata mea attentiùs diligantur. Congreget iustos Christianos, vt cum eis diruta spiritualitèr reædificet. Verè Ecclesia mea nimis longè recessit à me, intantùm quòd nisi preces Matris meæ interuenirent non esset spes misericordiæ. Sed inter omnes status laicorum, milites plus alijs apostatauerunt. Quorum apostatantium periculum, & pęna tibi priùs ostensa fuerunt.

NOTÆ.

1 VErè conqueror de tribus: Primò quòd murus Hierusalem destructus est.

Ad horum præsentis Notæ verborum intelligentiam, inuestigandum est, quid per muros hoc loco intelligendum sit, quod vt palàm fiat, sciendum est, vt ex narratione huius Capitis colligitur, Beatam Brigittam orasse pro quodam Rege, cuius negligentia fides Catholica in suo Regno ferè perierat, id enim Christus ei indicat hìc sub hac metaphora, affirmans, quod muri Hierusalem corruerint, & idcircò præcipit ei, vt eum Regem admoneat, vt huiusmodi muros pro viribus reparare studeat, hìc ergò per muros Hierusalem intelligendi sunt fideles; sicut enim muri sunt, qui Vrbes cingunt, & protegunt, ita quoque fideles, qui vitæ sanctitate, & verbo prædicationis Catholicam fidem defendere debent, hi Ecclesiæ muri, ac defensores meritò dici possunt, vndè pro muro dicuntur esse defensores 1. Reg. 25. & Isaiæ 49. Muri tui coram oculis tuis, vbi Glossa Interlinearis vocat muros Patriarchas, Prophetas, cæterosque, qui orationibus suis Syon defendebant, idem annotauit D. Hieronym. Isaia 56. & super Hier. cap. 1. & Eucher. de Spiritualib. form. cap. 10. secùs verò dicendum est, si muri huiusmodi, nimirũ fideles, neque vitæ sanctitate,

verbum Dei esse affirmarunt, vt Paulus Ephes. 6. Verbum Dei gladium appellat, & hunc gladium Mariæ animam pertransiuisse, quia Maria verbum Dei, ac mysteria eius intellexit: sed quoniam hoc loco non de verbo Dei, sed de dolore agitur, ideò mihi hæc interpretatio nō admodum arrisit: minùs placet eorum sententia, qui per gladium violentam mortem intelligunt, nō quòd gladio Maria interempta fuerit, sed quòd, dum iuxtà Christi Crucem moraretur, præ magnitudine doloris animam exalauerit; sed hoc nec in sacris Litteris habetur, nec auctoritate grauissimorum Doctorum, & Patrum, neque ratione aliqua probatur, immò D. Ambros. vbi suprà habet, nullatenùs Mariam corporalis necis passione ex hac vita migrasse, idem probat Augustin. Epistol. 58. Mariam (inquit) nusquam legimus occisam, vt de corporali gladio sanctus ille ei futurā passionem prophetasse videatur. Postremò sunt, qui affirment, per gladium hoc loco intelligendum esse, vel scandalum, vel dubitationem aliquam in fide, quam passa fuerit Beatissima Virgo in morte Filij sui, sed hoc etiam esse falsum probauimus fusè Lib. 3. Reuel. Cap. 30 Nota 2. non enim Maria in fide vllo vnquam tempore aliqua de re dubitauit, nec peccatum aliquod admisit, quòd impium esset asserere, ideò probabilissimum mihi videtur, quòd legimus hìc, per gladium dolorem vehementem intelligi; quem ex Filij sui passione perceptura erat Virgo, immò, & maiorem fuisse Christi dolorem ex compassione Matris, quàm ipsiusmet Matris ex cōpassione Filij scribitur hoc loco: sequuntur hanc interpretationem D. Hieron. serm. 1. de Assumptione, Beda, Theophylact. & Euthym. Lyran. Iansen. Ioan. Maldonat. Card. Tolet. in 2. cap. Lucæ annot. 56. & alij plures in Comment. in locum citat. Lucæ.

6 Exurgam tempore suo cōtrà eos, iuxtà merita eorum, & videbunt gloriā meam intrà cælum, & suprà, & infrà, & extrà, & in omni loco, & in omnibus collibus, & vallibus, & etiam, qui damnantur videbunt.

Verba præsentis Notæ Nobis ansam præbent, vt quæramus, an in vniuersali iudicio quando Christus Dominus ad iudicandū venerit, sicut prædestinati Saluatorē nostrū in maiestate, & gloria visuri sunt, sic quoq. præsciti eundem in eadē maiestate sint visuri, & sanè hoc videtur esse affirmandum, vt Lucæ 21. innuitur, Tūc videbunt Filium hominis venientem in nube cū potestate magna, & maiestate, & Isa. 33. Regem in decore suo videbunt, & affirmat D. Augustin. lib. 1. de Trinit. cap. 13. Deindè (inquit) venit ad visionem suæ claritatis, in qua venturus est ad iudicium, quæ visio communis erit, & impijs, et iustis, & infrà, Accepit potestatem iudicandi, vt boni, & mali eum videant iudicantem. Sed animaduertendū est, quòd valdè distabit visio illa prædestinatorum, à visione reproborū: ea namq. bonis erit delectabilis, malis verò summè formidabilis, eisque timorem incutiet, sicuti enim excellens sensibile, quandoquè videntis sensum lædit, propter indispositionem organi, sic etiam reprobis continget, qui indispositi ea visione lædentur, et confundentur, vt legimus hìc, Videbūt, & confundentur confusione digna: quemadmodum ergò amici gloria est delectabilis, ita decor, & potestas eius, qui odio habetur, maximè contristat, ideò sicut visio gloriæ humanitatis Christi erit iustis in præmium, ita inimicis Christi in supplicium; quod declarans Augustin. vbi suprà, Alij (inquit) ad damnationem, alij ad vitam æternam videbunt eum, & infrà, Quando autem Iudicem videbunt mali, non eis videbitur bonus, quia non ad eum gaudebunt corde, sed tunc plangent; quod etiam annotauit Magister Sent. in 4. distin. 48. Apparebit, ait, terribilis impijs, & mitis iustis, terror erit malis, & lumen iustis, idipsum admonuerunt Durandus ibidem quæst. 1. & habetur in Supplemento ad 3. par. S. Thomæ quæst. 90. art. 2. ad 4. & Lyran. in citatum cap. Lucæ.

M A-

MATER MISERICORDIÆ dicit, quòd homo, qui habet contritionem, & voluntatem se emendandi, & tamen est frigidus in deuotione, & amore Dei, debet impetrare à Deo scintillam ignis diuini, per frequentem meditationem Passionis Christi, & ex hoc calefiet anima diuino calore, & lactabitur vberibus Virginis, idest virtute timoris Dei, & obedientiæ.

CAP. XX.

VIRGO Maria ait. Ego sum quasi mater, quæ habet duos filios, sed hi non possunt tangere vbera matris, quia nimis frigidi sunt, & in domo frigida commorantes, tamen ipsos mater intantùm diligit, quòd si possibilè esset, libentèr secaret vbera sua ad vtilitatem filiorum. Ego verè sum Misericordiæ Mater, quia omnium miserorum veniam petentium misereor.
1 Ego habeo quasi duos filios. Primus est contritio illorum, qui delinquunt contrà Filium meum. Secundus est voluntas emendandi de commissis. Sed isti duo filij sunt nimis frigidi, quia nullum habent calorem charitatis, nullum desiderium delectationis diuinæ, & domus animæ eorum sic frigida est à flamma diuinæ consolationis, quòd non possunt recipere vbera mea. Ego autem, quia misericors sum, iui ad Filium meum, & dixi, Fili mi laus tibi sit, & honor pro omni dilectione, quam fecisti mecum. Ego habeo duos filios, miserere eis, quia propter frigiditatem non possunt capere vbera matris. Tunc respondit mihi Filius meus. Mater dilecta propter te mittam scintillam in domum, vndè copiosiùs ignis accendi potest. Reficiatur ergò scintilla, & nutriatur, & calefac filios tuos, vt recipere valeant vbera tua. Deindè Mater loquebatur ad Sponsam dicens. Ille talis, pro quo tu oras, specialem deuotionem ad me habuit, & licet infinitis se immiscuit miserijs, tamen semper confidebat de auxilio meo, & ad me quemdam calorem habuit, sed ad Filium meum nullam habuit charitatem, nec ab eo timorem diuinum. Et ideò iste, si tunc de mundo vocatus fuisset, inter opera sua mala sine fine cruciaretur. Sed quia ego misericordia plena sum, ideò non fui oblita eius, sed adhuc in eo propter me aliqua spes boni est, si ipse personalitèr se iuuare voluerit. Habet enim contritionem nunc de commissis, & voluntatem emendandi, sed frigidus nimis est in charitate, & deuotione, & ideò vt calefieri possit, & recipere vbera mea, debet mitti scintilla in domum animæ eius, idest consideratio Passionis Filij mei debet esse ei frequens in cogitatione. Consideret enim quomodo Dei Filius, & Filius Virginis, qui est vnus Deus, cum Patre, & Spiritu sancto passus est. Quomodo captiuatus, & colaphizatus, quomodo consputus. Quomodo flagellatus vsque ad interiora, ita vt caro extraheretur cum flagris. Quomodo omnibus neruis distentis, & perforatis stabat dolorosus in Cruce, quomodo clamans in Cruce tradidit spiritum. Si hanc scintillam frequentèr afflauerit, tunc ipse calefiet, & ego tunc applicabo eum ad vbera mea, idest ad duas virtutes, quas ego habui, quæ sunt timor Dei, & obedientia. Ego enim quamuis numquam peccauerim, tamen timui omni hora nè verbo, vel incessu offenderem Deum meum. Per hunc timorem lactabo Filium meum, scilicet contritionem prædicti deuoti mei, pro quo tu oras, vt non solum conteratur, quòd malè egit, immò etiam timebit supplicium, timebit etiam offendere deinceps Filium meum Iesum Christum. Lactabo etiam voluntatem eius ad mãmam obedientię meę. Ego quippè sum illa, quę numquam fui inobediés Deo. Immittam

ergò

ergò in eum, qui calidus fuerit charitate Filij mei, obedientiam, qua obediet in omnibus, quæ sibi fuerint imperata.

Declaratio.

Hic cognatus Dominę Brigittę fuit, & multùm mundanus, admonitione diuina compunctus, & conuersus est. Qui solitus erat dicere, Quamdiù (inquit) abhorrui penitentias, sensi me grauatũ quasi pondere cathenarum. Postquã cępi frequentare confessiones, sentio me sic alleuiatũ, & animo pacatum, quòd nec attendo ad honores, nec ad dãna domus. Et nihil est mihi dulce, nisi loqui, & audire de Deo. Hic susceptis Sacramentis Dei, & in ore habens Iesum, dicens. Iesu dulcis miserere mei, obdormiuit in Domino.

NOTÆ.

1 EGo habeo quasi duos filios, primus est contritio illorũ, qui delinquunt contrà Filium meum, secundus est voluntas emendandi de commissis.

Animaduertendum est, cùm scribitur hìc, Ego habeo duos filios, primus est contritio, per primum filium non esse intelligendam contritionem omnibus numeris absolutam, qualem descripsimus Lib. 3. Reuel. Cap. 26. Nota 4. cum enim illa secum adiunctam habeat gratiam, vt ibi ex Concil. Trident. & pluribus Theologis probauimus, profectò dicendum est, huiusmodi perfectam contritionem habere charitatis calorem, quo tamen carere contritionem illam, cuius hoc loco mentio fit, legimus ibi, Sed isti duo filij sunt nimis frigidi, quia nullum habent calorem charitatis: per contritionem ergò hoc loco attritionem intelligas, quæ dolor quidam imperfectus est, & vt tradit Concil. Trident. sess. 14. cap. 4. qui ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ, & pœnarum metu communitèr concipitur, & donum Dei est, & Spiritus sancti impulsus, non adhùc quidem inhabitantis, sed tantùm mouentis; quo pœnitens adiutus, viam sibi ad iustitiam parat: traditur autem modus in præsenti Capite, quo quis potest ad eum contritionis gradum peruenire, vt charitatis calorem obtineat, & optimus esse scribitur hìc, sedula, ac frequens Passionis Christi meditatio, per quam sine dubio, qui frigidus est, calefiet, ideò legimus hìc, Consideret enim, quomodo Dei Filius, et Filius Virginis, qui est vnus Deus cum Patre, & Spiritu sancto passus est, & paulò post, Si hanc scintillam afflauerit, tunc ipse calefiet.

ORANTE VIRGINE MARIA pro quodam defuncto suo deuoto, dicit Christus, quòd beneficia successorum illius exhibita pro anima eius modicùm ei prosunt, quia fiebant potiùs ad superbiam, & honorem mundi, quàm ex deuota charitate ad Deũ, propter preces tamen Virginis alleuiatur pœna.

CAP. XXI.

MARIA loquitur. Benedictum sit nomen tuum, Fili mi. Tu es Rex gloriæ, & Dominus potens, habens iustitiam cum misericordia. Corpus tuum mihi charissimum, quod in ventre meo generabatur, & nutriebatur sine peccato, hodie pro anima istius defuncti consecratum est. Rogo igitur te Fili charissime, vt prosit animæ eius, & miserere ei. Respondit Filius. Benedicta sis tu Mater benedicta ab omni creatura, quia misericordia tua innumerabilis est. Ego sum similis homini, qui emit paruulum agrum, quasi quinque pedum pro maximo pretio, in quo aurum optimum erat absconditum. Hic ager homo iste est quinque sensuum, quem pretiosissimo sanguine meo comparaui, & redemi, in quo erat aurum pretiosum, idest anima à deitate mea creata, quæ nunc à corpore sublata est, & terra sola remanet. Eius successores

sunt

ſunt ſimiles homini potenti, qui vadens ad iudicium, clamat lictori. Separa cum gladio caput eius à corpore eius, non permittas eum diù viuere, nec parcas ſanguini eius. Sic faciunt illi, ipſi enim quaſi ad iudicium vadunt, cùm pro ſalute animæ patris decentèr laborant. Sed lictori clamant, ſepara caput eius à corpore. Quis eſt ille lictor, niſi Diabolus ſeparans animam conſentientem ſibi à Deo ſuo. Huic clamant, ſepara, quando contempta humilitate, illa bona, quę agunt, faciunt pro ſuperbia, & honore mundi, plùs quàm ex diuina charitate. Per ſuperbiam enim caput, ideſt Deus ſeparatur ab homine, & coniungitur ei per humilitatem, 1 ipſi enim clamant non diù viuere, quando nõ curant de morte eius, vt obtineant bona. Clamant, & non parcere ſanguini, quando non curant de amara pœna eius, nec quamdiù in ea fuerit, ſi voluntatem ſuam perficere poſſint, eorum quippè cogitatio tota eſt ad mundum, & pro modico eſt eis paſſio mea. Tunc reſpondit Virgo. Vidi iuſtitiam tuam Fili mi ſeueram, ad quam non loquor, ſed miſericordiã tuam pijſſimam, ideò propter preces meas miſerere iſti, quia quotidiè legebat horas meas in honore meo, nec imputes ei ſuperbiam ſucceſſorum eius, quam pro eo exercent, ipſi enim gaudent, & iſte plorat, & punitur inconſolabilitèr. Cui reſpondit Filius, Benedicta ſis tu Mater chariſſima, verba tua plena ſunt dulcedine, & dulciora melle, verba tua procedunt de corde, quod miſericordia plenum eſt, & ideò miſericordiam ſonant verba tua. Iſte pro quo tu oras, triplicem miſericordiam habebit propter te. Primò ſaluabitur de manibus Dæmonum, qui tamquam corui inſatiabilitèr affligunt eum. Sicut enim aues, cùm aliquem terribilem ſonum audiunt, prædam, quam vnguibus tenent, præ timore ſonitus relinquunt, & fugiunt, ſic propter te Dæmones relinquent animam eius, nec vlterius tangent, aut infeſtabunt eam. Secundò transferetur de grauiori ardore in leuiorem. Tertiò conſolabuntur eum Angeli ſancti, adhùc tamen non eſt ex toto liberatus, adhùc auxilio indiget, ſcis enim, & vides omnem iuſtitiam in me, quòd nullus ad beatitudinem ingredi poteſt, niſi tamquam aurum per ignem purgatum mũdatus fuerit. Ideò propter preces tuas adueniente tempore miſericordiæ, & iuſtitiæ liberabitur ex toto.

1 var. lect.

NOTÆ.

CIrca medium præſentis Capitis, vbi legimus. Ipſi etiam clamant non diù viuere. (1 var. lect.)

Manuſcriptus Farneſianus habet, Ipſi etiam clamant, nè permittas eos diù viuere, & immediatè poſt ibi, Clamant, & non parcas ſanguini, corrige, Clamant, nè parcas ſanguini.

CHRISTVS RECIPIT AD miſericordiam quemdam Epiſcopum precibus Matris ſuæ nudum bonis operibus, ſed nouitèr conuerſum ad contritionem, & ſanctum propoſitum vitæ, & induit eum miſericordia, & diuina dulcedine, informando eum, qualitèr humilitèr viuat ſine cupiditate, & qualitèr delinquentes ſubditos cum miſericordia, & iuſtitia corrigat.

CAP. XXII.

FILIVS loquitur. Ille Pręlatus, pro quo tu Sponſa rogas me, iàm reuerſus eſt ad me triplicitèr. Primò, ſicut homo nudus. Secundò ſicut habens in manu gladium. Tertiò ſicut extendens manum, & petens veniam, ideò propter preces Matris meæ, ego etiam iam conuerto me ad ipſum, & occurram ei, quaſi mater adepto filio perdito, & quamuis Apoſtoli mei pre-

preces suas pro eo mihi obtulerunt, modicam tamen gratiam pro eo habuerunt, quia postquam iste dignitatem suscepit Ecclesiæ meæ, contrarius mihi fuit, nec vt Prælatus se pro ea posuit, nunc autem vestiam eum, nè nudus sit. Quid est nuditas eius, nisi pauca bona opera eius? Quæ quidem opera bona deberent vestire animam eius virtutibus, quæ nuda in conspectu meo apparet, quamuis sibi vestita videbatur. Ego dabo ei auxilium nunc propter preces Matris meæ, & Sanctorum meorum, vt tegi, & indui possit, quia nudus venit ad me. Tunc autem venit nudus, quando cogitat sic apud se. Ego nihil boni habeo à me, nihil boni possum sine Deo, nec dignus sum alicuius boni. Si enim scirem quomodo placere possem Deo, & quid est placitum ei, etiam si mori deberem, libentèr facerem, per talem itaque cogitationem venit ipse nudus ad me, ideò occurram ei, & vestiam eum. Habuit etiam gladium in manibus, quando considerabat iudicij mei austeritatem, dicens apud se. Iudicium Dei intolerabile est, & impossibile fugere, ideò illa omnia, quæ Deus vult de me, ego libentèr volo, & paratus sum ad voluntatem eius cum voluntate mea, quia nulla habeo bona opera, fiat secundùm voluntatem eius, & non secundùm meam. Hæc cogitatio, & hæc voluntas abstulit ab eo gladium seueritatis meæ, & attulit ad eum misericordiam. Tertiò porrexit manum, quando sic considerabat apud se. Ego scio, me vltrà modum peccasse, ac iudicio dignum. Attamen de bonitate tua Domine Deus confidens, spero auxilium. Non enim spreuisti Paulum persecutorem, nec contempsisti Magdalenam peccatricē. Ideò Domine verto me ad te, vt facias mihi secundum magnam pietatem, & misericordiam tuam. Pro hac enim cogitatione, & hoc desiderio, porrigam ei manum misericordiæ meæ, & augumentabo ei dulcedinem meam, si tamen hæc tria, quæ loquar viriliter compleuerit. Debet enim primò auferre à se omnem superbiam, & ostentationem, & assumere veram humilitatem. Secundo auferat à corde suo omnem cupiditatem, vt temporalia ista ei concessa habeat quasi homo dispensator bonus, Domino suo redditurus rationem. Tertiò sit sollicitus, vt peccatum suum, & suorum subditorum non negligat, sed cum iustitia, & misericordia corrigat, considerando opera mea, qui ex misericordia collegi Publicanos, & Meretrices. Qui ex iustitia contempsi superbientes. Numquid non scribitur, quòd quodam veniente ad me, & dicente. Magister sequar te quocumque vadis. Respondi ei non, quia vulpes foueas habent, & quare contempsi eum? nisi quia vidi cor eius, & voluntatem, quia voluit habere gloriam, & sustentationem sine labore, & ideò ex iustitia fuit à me refutatus, sic faciat, & ipse. Quicumque enim delinquens venerit ad eum humilians se, & emendationem congruam exhibens petierit veniam, tunc ipse misericordiam illi facere tenetur. Quem autem in voluntate peccandi manere deprehenderit, nec resipiscere voluerit, castiget ipsum moderatè, & discretè flagellis, aut mulctabit eum pecunia. Caueat tamen, quòd non faciat illam castigationem propter cupiditatem, sed propter charitatem, & iustitiam, & illam pecuniam in tales vsus conuertat, quòd bonam rationem Deo reddere valeat, videlicet, quòd secundum iustitiam misericordit̀er ab illo delinquente, illa pecunia ablata sit, & sapientèr in vsus diuinos erogata. Si autem ille castigatus semel pœna pecuniæ, noluerit adhùc resipiscere, tunc priuet eum beneficio, & gradu altiori, vt sic ille confusus remaneat, tamquam asinus, qui cum portauerit auream sellam, magnæ reputationis creditur. Illa verò ablata, vt animal insensatum dimittitur, sicut priùs. Sic etiam ego omnium conditor facio. Ego enim

pri-

primò castigo hominem per tribulationem temporalem, per infirmitatem, & voluntati suæ contraria, & si tunc ipse resipiscere noluerit, tunc aufero ab eo misericordiam meam, & dimitto eum in pœnam sibi ex iustitia præparatam.

VIRGO MARIA APPARVIT Sponsæ rogans Filium pro quodam Magno Domino, quem comparat latroni, cui Christus narrat grauia peccata illius, & tamen precibus eius facit illi tres gratias. Dat enim illi magistrum spiritualem, & intelligentiam grauissimæ pœnæ æternæ, & spem rectam misericordię cum timore discreto.

CAP. XXIII.

MARIA loquitur ad Filium dicens. Fili mi. Benedictus sis tu, ego peto à te misericordiam pro latrone isto, pro quo Spósa tua orando plorat. Respondit Filius. Quare Mater rogas pro eo? nam ipse fecerat tria latrocinia. Primò, deprædatus est Angelos, & electos meos. Secundò, deprædatus est corpora multorum hominum, quia animas eorum antè tempus à corporibus separauit. Tertiò, spoliauit multos homines innocentes bonis suis. Primò enim deprædatus est Angelos, quia animas multorum, qui Angelorum consortio iungi debebant dislociauit, per verba scurrilia, per opera, & exempla mala, per occasionem, & attractionem ad malum, & quia patiebatur malos in malitia sua, quos iustè punire debuisset. Secundò, multos innocentes punire, & interfici iussit, ex indignatione sua. Tertiò, bona innocentum sibi iniustè vsurpauit, & miseris calumniam intolerabilem imposuit. Cum his tribus, & alia tria mala habet. Primò nimiam cupiditatem mundi. Secundò, vitam incontinentem, nam licet coniugio alligatus est, hoc tamen non tenet ex diuina charitate, sed propter expletionem cupiditatis suę. Tertiò habet superbiam; ita quòd nullum reputat sibi similem. Ecce qualis est iste, pro quo tu oras, tu vides omnem iustitiam in me, & quid vnicuique debetur. Numquid cum mater Iacobi, & Ioannis accessisset ad me, & petijsset, vt vnus eorum sederet ad dextram, & alter ad sinistram meam. Ego respondi ei, quòd ille, qui plus laborauerit, & qui se plus humiliauerit, hic ad dextram meam sedebit, & ad sinistram. Quomodo ergò debetur alicui sedere mecum, & esse mecum, qui nil laborat mecum, vel pro me, sed magis contra me? Respondit Mater. Benedictus sis tu Fili mi plenus omni iustitia, & misericordia. Ego video iustitiam tuam terribilem, quasi ignem fortissimum, & quasi montem, & ad hanc appropinquare nullus audet, sed è contra video misericordiam tuam leuissimam, ad hanc Fili mi ego loquor, & accedo. Nam licet modicam iustitiam habeo ad te ex parte latronis, tamẽ ex ea nequaquam, nisi misericordia tua grandis interuenerit, saluari potest. Ipse quippè similis est puero, qui licet habeat os, & oculos, manus, & pedes, non tamen loqui potest ore, nec visu discernere inter ignem, & claritatem Solis, nec incedere potest pedibus, vel laborare manibus. Sic iste latro est, ipse denique à natiuitate creuit ad opera Diaboli. Aures eius fuerunt obduratæ ad audiendum bona. Oculi eius caligauerunt ad intelligentiam futurorum. Os etiam clausum erat ad laudem tuam, & manus operationis bonæ ad Deum fuerunt ei totaliter debiles, intantùm, quòd omnis virtus, & omnis bonitas erat quasi mortua antè eum. Attamen cum vno pede suo, quasi in duobus vesti-

gijs stabat. Pes autem ille erat desiderium suum, & cogitatio, qua cogitabat apud se cum desiderio, dicens: Vtinam inuenirem aliquem, qui diceret mihi, quomodo me emendare possem, quomodo placare Deum meum deberem, quia, etiamsi pro eo mori deberem, libenter facerem. Primum vestigium erat, quòd frequenter timebat, & pensabat, quàm dura erat illa pœna æterna. Secundum vestigiũ erat dolor de amissione Regni cælorum, ergo Fili mi dulcissime propter bonitatem tuam, & preces meas, qui te in vtero meo portaui, miserere ei. Respondit Filius. Benedicta sis tu Mater dulcissima, verba tua plena sunt sapientia, & iustitia, & quia in me est omnis iustitia, & misericordia, ideò iam rependi latroni tria bona pro tribus bonis, quę mihi obtulit. Nam, quia propositum emendandi se habuit, ostendi ei amicum meum, qui ostendit illi viam vitæ. Pro secundo, scilicet pro cognitione sędula æterni supplicij, dedi ei maiorem intelligentiã æternæ pœnæ, quàm priùs, vt intelligat in corde suo, quàm amara est æterna pœna. Pro tertio, scilicet pro dolore, & amissione Regni cælestis, illuminaui spem suam, vt rectiùs speret nunc, quàm priùs, & sapientiùs, & discretiùs timeat nunc, quàm priùs. Tunc iterùm loquebatur Mater. Benedictus sis tu Fili mi ab omni creatura in cælo, & in terra, quòd ista tria rependisti latroni ex iustitia tua. Ideò nunc rogo, vt digneris ei dare etiam misericordiam tuam, quia tu nihil facis sine misericordia. Da ergò ei ex misericordia tua vnam gratiam propter preces meas, & aliam propter famulum tuum, qui me ad rogandum pro latrone sollicitat. Tertiam verò gratiam da ei propter lacrymas, & preces filiæ meę Sponsæ tuæ. Cui respondit Filius. Benedicta sis tu Mater charissima domina Angelorum, & Regina omnium spirituum. Verba tua dulcia sunt mihi, quasi vinum optimum, delectabilia super omnia, quę cogitari possunt, & probata in omni sapientia, & iustitia. Et benedictum sit os tuum, & labia tua, de quibus omnis misericordia procedit in miseros peccatores. Tu verè misericordiæ Mater prædicaris, & es, quia miserias omnium consideras, & me ad misericordiam flectis, pete ergo, quod vis, non enim inanis potest esse charitas, & petitio tua. Tunc respondit Mater. Iste latro Domine mi, & fili mi nimis periculosè positus est, stat enim vno pede, quasi in duobus vestigijs, ergò da ei, vt firmiùs stare possit, hoc, quod mihi est charissimum, idest sanctissimum corpus tuũ, quod de me, sine aliqua concupiscentia mundissimum in Deitatem tuam assumpsisti. Hoc corpus tuum est promptissimum infirmorum auxilium, hoc reddit cęcis visum, surdis auditum, claudis gressum, manibus opus. Hoc etiam est fortissimum, & suauissimum emplastrum, de quo citiùs conualescunt infirmi. Da ergò ei hoc, vt sentiat in se auxilium, & delectetur in eo cum charitatis feruore. Secundò rogo, vt digneris ei ostendere, quid acturus est, & quomodo poterit te placare. Tertiò rogo, vt detur ei requies de ardore carnis suæ propter preces eorum, qui te pro eo rogant. Respondit iterùm Filius. Charissima Mater, verba tua dulcia sunt, quasi mel in auribus meis, sed quia ego iustus sum, & tibi nihil negari potest, ideò petitione tua, quasi sapiens dominus deliberare mecum volo, non ideò quòd aliqua mutatio sit apud me, vel quòd non scis, & vides omnia in me, sed propter Sponsam astantem differo, vt valeat intelligere sapientiam meam.

CHRISTVS DICIT QVOD si ille latro suprà proximo dictus Cõmunionem altaris sumere voluerit, habeat antè contritionem de commissis cum voluntate emendandi, & non ampliùs peccandi, sed in bonis persistendi: docet etiam alia remedia, quibus se possit Deo, & Angelis, & Sanctis, & proximis reconciliare, quæ, si non fecerit, grauiter punietur.

CAP. XXIIII.

MARIA loquebatur. Benedictus sis tu Fili mi, Rex gloriæ & Angelorum, rogo te iterum pro latrone. Respondit filius. Benedicta sis tu charissima Mater. Sicut lac tuum in corpus humanitatis meæ intrauit, & omnia membra mea confortauit. Sic verba tua intrant, & delectant cor meũ. quia omnis petitio tua cum discretione est, & omnis voluntas ad misericordiam. Ideò faciam propter charitatem tuam misericordiam cum latrone. Respondit Mater, da ergò ei fili charissime hoc, quod mihi charissimum est, scilicet corpus tuum, & gratiam tuam, quia latro iste esuriens est, & vacuus à bono. Ideò da ei gratiam, vt extinguatur esuries praua, roboretur infirmitas, accendatur voluntas ad bona, quæ hactenùs torpuit à tua charitate. Respondit Filius. Sicut puer, cui subtrahitur cibus, cito moritur in corpore. Sic iste, qui à pueritia sua à Diabolo nutritus fuit, non potuerit reuiuiscere, nisi pascatur cibo meo, ideò si corpus meum desiderat sumere, si fructus eius dulcedine refici affectat, cum his tribus virtutibus accedat ad me, scilicet contritione vera commissorum, cum voluntate emendandi commissa, cum voluntate non ampliùs faciendi mala, & in bonis perseuerandi. Ad preces verò eorum, qui pro eo rogant, respondeo tibi, quòd ista, quæ dicam, facienda sunt latroni, si salutem quærit. Primo, quia ausus fuit resistere Regi gloriæ, ideò nunc propter emendationem delictorum debet fidem sanctæ Ecclesiæ meæ defendere, & vitam suam pro eius tuitione paratam habere vsque ad mortem, vt sicut priùs laborauit totis viribus pro honore mundi, & commodo dominij temporalis, sic & nunc laboret, vt fides mea augeatur, & inimici fidei Ecclesiæ deprimantur, & omnes trahat, quos poterit trahere ad me, verbo, & exemplo, sicut priùs subtraxit, cùm pro mundo laborauit, pro certo dico tibi, quòd, si non plus fecerit, quàm quòd ligauerit galeam suam pro honore meo, & clypeum in brachium posuerit, hac intentione, vt stet pro fide Sancta, reputabitur ei pro opere, si in illo puncto vocatus fuerit. Quòd si etiam hostes appropinquauerint, nullus ei nocere potest. Ideò laboret audactèr, quia potentem habet Dominum, cum me habuerit. Laboret viriliter, quia pretiosum dabitur ei stipendium, scilicet vita sempiterna. Pro eo autem, quòd Sanctos, & Angelos offenderat, & corpora animabus priuauerat, faciat dici omni die vnam Missam de omnibus Sanctis per vnum integrum annum, vbi sibi videbitur, dando Presbytero celebranti mercedem, vt per hoc sacrificium Sancti, & Angeli offensi placari quæant, & ad eum oculos suos conuertere, per talem enim placantur oblationem, quando corpus meum, quòd Regale est sacrificium ex charitate, & humilitate sumitur & offertur. Deindè, quia bona aliorum deripuerat, viduis, & orphanis fecerat iniuriam. Ideò omnia, quæ scit se scienter habere iniustè, reddere debet humilitèr. Rogando iniuriatos, vt ei misericorditer indulgeant, & quia non omnibus poterit satisfacere, quibus iniu-

riatus est. Ideò in aliqua Ecclesia, vt sibi conuenientiùs videbitur de proprijs sumptibus construi faciat vnum Altare, in quo vsque in finem mundi vna Missa quotidiè pro his, quibus intulerat damnum celebretur. Et vt istud firmum, & stabile permaneat, tantùm de redditibus dabit ad altare, quòd vnus Cappellanus perpetuò celebrans, indè posset se sustentare. Propterea, quia ab eo longè fuit humilitas. Ideò debet se humiliare inquãtùm potest, & eos, quos offenderat, ad pacem, & concordiam rogare, prout conuenientiùs poterit fieri. Nec non, & cum aliquando peccata, & vitia sua, quæ commiserat, reprehendi, aut laudari ab aliquibus audierit, non defendat ea præsumptuosè, nec delectando glorietur in eis, sed cogitet humiliter, & dicat, verè nimis delectabat me peccatum, quod ad nihil mihi profuit. Nimis in præsumptione excessi, & si voluissem benè potuissem cauisse. Ideò rogate fratres Dominum, vt det mihi nunc spiritum, quo resipiscam à talibus, & possim admissa peccata viriliter emendare. Pro eo verò, quod in carne sua excedẽdo multipliciter me offendit, rationabili temperantia temperet corpus suum. Si autem audierit verba mea hæc, & compleuerit ea opere, tunc salus erit ei, & vita perpetua. Sin autem, vsque ad nouissimum quadrantem exigam peccata eius, & amariorem habebit pœnam, quia ista sibi dici feci, quàm aliter habuisset.

POST TRES ANNOS postquam Sponsa habuit supra proximam reuelationem, Christus dicit ei, quòd nisi cito se emendet latro prædictus, cito damnabitur sententia horribili in generatione sua, & in bonis, & etiam in anima, vt pessimus latro, quæ posteà omnia sic euenerunt, quia noluit se emendare.

CAP. XXV.

FILIVS Dei loquebatur ad Sponsam. Dixi tibi priùs de latrone pulchrã cantilenã, immò pulcherrimum antidotum, nunc autem dico sibi non carmen, sed lamentationem, & vę, nisi enim cito conuerterit se ad aliud latus, sentiet horribilem iustitiam meam. Nam dies eius abbreuiabuntur, semen eius non faciet fructũ, congregatas diuitias eius diripient alij, & ipse iudicabitur, vt pessimus latro, & sicut filius inobediens contemnens monita patris.

CHRISTVS DICIT SPONSÆ oranti pro quodam Rege, quod ipse conetur in Regno suo consilio spiritualium iustorum, sapientum virorum reparare muros Hierusalem, idest Ecclesiæ, & fidei Catholicæ, qui quasi iam corruunt spiritualiter, cuius murus per communitatem Christianorum, & vasa templi per Clerũ, & Religiones designantur.

CAP. XXVI.

FILIVS loquitur. Is, qui factus est mẽbrum meũ de Diaboli membro, laboret, sicut hi, qui ædificabant muros Hierusalem, qui pro legis districtè reparatione laborabant, qui vtensilia domus Dei abdu-

1 abducta congregabant. 1 Verè conquęror de tribus. Primò, quod murus Hierusalem destructus est. Quis est murus Hierusalem, idest Ecclesiæ meæ, nisi corpora, & animæ Christianorum. Ex his enim ædificari debet Ecclesia mea. Cuius murus Ecclesiæ nunc corruerat, quia voluntatem suam omnes perficere quærunt, & non meam. Auertunt oculos suos ad me, & nolunt me clamantem audire. Verba mea sunt eis importabilia, opera mea vana, passio mea abominabilis ad cogitandum, vita mea intolerabilis, & videtur impossibilis ad imitãdum. Secundò conquęror, quod instrumenta domus meę asportata sunt in Babylonem. Quæ sunt instrumenta Ecclesiæ meæ, & vasa diuersa nisi dispositio, & conuersatio Clericorum, & Religiosorum? Horum bona dispositio, & ornatus asportatus est à tẽplo meo ad superbiam mundi, & ad voluntatem, & delectationem propriam. Sapientia mea, & doctrina est eis vana, mandata mea onerosa, promissionem mihi factam irritant, legem meam, & constitutionem amicorum meorũ prædecessorum suorum prophanauerunt, & suas adinuentiones faciunt, & habent pro lege. Tertiò conquęror, quòd lex decem mandatorum meorum perdita est. Numquid non legitur in Euangelio meo, quod cum vnus interrogaret me dicens: Magister quid faciam, vt vitam æternam habeam? Respondi ei: Serua mandata mea, quæ iam nunc perdita, & neglecta sunt. Ideò Rex iste, pro quo tu oras debet congregrare viros spirituales sapientes sapientia mea, & eos, qui spiritum meũ habent interroget, & inquirat diligenter secundùm consilium eorum, quomodo murus Ecclesiæ meæ reædificetur in Christianis, & honor Deo exhibeatur: Fides recta refloreat, charitas diuina ferueat, & passio mea in corde hominũ imprimatur. Inquirat etiam quomodo vasa domus meę restituantur in pristinũ statum, scilicet, vt Clerici, & Religiosi relicta superbia resumant humilitatem. Innocentes diligant castitatem. Cupidi, & mundiales abstineant à nimio mundi appetitu, vt lucere possint alijs. Laboret etiam fortitèr, & sapientèr, vt mandata mea attentiùs diligantur. Congreget iustos Christianos, vt cum eis diruta spiritualitèr reædificet. Verè Ecclesia mea nimis longè recessit à me, intantùm quòd nisi preces Matris meæ interuenirent non esset spes misericordiæ. Sed inter omnes status laicorum, milites plus alijs apostatauerunt. Quorum apostatantium periculum, & pęna tibi priùs ostensa fuerunt.

NOTÆ.

1 VErè conquęror de tribus: Primò quòd murus Hierusalem destructus est.

Ad horum præsentis Notæ verborum intelligentiam, inuestigandum est, quid per muros hoc loco intelligendum sit, quod vt palàm fiat, sciendum est, vt ex narratione huius Capitis colligitur, Beatam Brigittam orasse pro quodam Rege, cuius negligentia fides Catholica in suo Regno ferè perierat, id enim Christus ei indicat hìc sub hac metaphora, affirmans, quod muri Hierusalem corruerint, & idcirò præcipit ei, vt eum Regem admoneat, vt huiusmodi muros pro viribus reparare studeat, hìc ergò per muros Hierusalem intelligendi sunt fideles, sicut enim muri sunt, qui Vrbes cingunt, & protegunt, ita quoque fideles, qui vitæ sanctitate, & verbo prædicationis Catholicam fidem defendere debent, hi Ecclesiæ muri, ac defensores meritò dici possunt, vndè pro muro dicuntur esse defensores 1. Reg. 25. & Isaiæ 49. Muri tui coram oculis tuis, vbi Glossa Interlinearis vocat muros Patriarchas, Prophetas, cæterosque, qui orationibus suis Syon defendebant, idem annotauit D. Hieronym. Isaia 56. & super Hier. cap. 1. & Eucher. de Spiritualib. form. cap. 10. secus verò dicendum est, si muri huiusmodi, nimirũ fideles, neque vitæ sanctitate,

nec optimis exemplis, aut orationibus defendat Ecclesiam, tunc enim meritò, vt legimus hic corruisse muros, Hierusalem dicimus, vbi per Hierusalem militantem Ecclesiam intelligas: Hierusalem namq. in sacris Litteris Ecclesiam militantem designare tradunt Origen. super Iosue hom. 21. & super Cant. hom. 3. D. Augustin. super Psalm. 61. & 64. Diuus Hieronym. super Ezech. cap. 16. Gregor. super Cantic. cap. 5. & 6.

CHRISTVS PROHIBET SPONSÆ audire noua, & opera mundanorum, & bella procerum, sed dicit quòd consideret opera Dei, quæ stupenda, & admiranda sunt. Reprehendit etiam illos, qui solùm intendunt ad diuitias, & honores, & delectationes dicens, quòd numquam intrabunt in terram illam fluentem lac, & mel, idest in cælestē gloriam, nisi conuertantur, & iustè viuant secundum statum suum, sed intrabunt iusti, & exultabunt.

CAP. XXVII.

CVR delectat te audire opera mundanorum, & bella procerum, & cur tali inani auditu occuparis. Cum ego sum omnium Dominus, & nulla delectatio est sine me reputanda? Si verò tu velles audire facta dominorum, si cōsiderare opera magnalia deberes vtique considerare, & audire facta mea, quæ intellectu incomprehensibilia sunt, cogitatione stupenda, & auditu admiranda. Quamuis autem Diabolus mouet dominos mundi ad voluntatem suam, quamuis prosperantur ex occulta iustitia mea. Attamē ego sum Dominus eorum, & iudicio meo iudicabuntur. Ipsi inceperunt sibi nouam legem contra legē meam. Curam quippè omnem apponunt, quomodo possint à mundo honorari, quomodo diuitias possunt acquirere, quomodo voluntatem suam perficere, quomodo progeniem suam dilatare. Ideò iuro in Deitate, & Humanitate mea, quod si in tali statu moriātur, numquam intrabunt in terram illam, quæ promittebatur filijs Israel sub figura, quæ fluebat lacte, & melle, non magis quàm illi, qui desiderabant olla carnium, & subitanea morte moriebantur. Sicut enim illi morte corporali moriebantur, sic isti morientur morte animæ. Illi verò, qui voluntatem meam faciunt ipsi intrabunt in terram, quæ fluit lac, & mel, idest in cælestem gloriam, in qua non est terra subtùs, nec cælum superiùs; sed ego ipse Creator omnium, & Dominus ego sum subtùs, & suprà. Ego extrà, & intrà, quia ego impleo omnia, & satiabo amicos meos dulcedine non mellis, sed ineffabili suauitate, & admirabili replebo eos, vt nihil desiderent nisi me, nullo egent nisi me, in quo est omne bonum. Hoc bonum inimici mei numquam gustabunt, nisi conuertantur à prauitate sua. Si enim ipsi cogitarent, quid ego feci pro eis, si considerarent, quid dedi eis, numquam me sic ad iram prouocarent. Ego namq. dedi eis omnia necessaria, & desiderabilia habere cum temperantia. Ego permisi eis moderatè habere honores, habere etiam amicos, & habere voluptatē moderatè. Quicūq. ergò in honore positus cogitat sic apud se. Ex quo sum in honore positus, honestè iuxtà statum meū volo me habere. Exhibeam Deo meo reuerentiā, nullos opprimam, minores fouebo, diligā omnes, iste talis in honore suo mihi placet. Qui verè diuitias habet, & cogitat apud se. Ex quo diuitias habeo, nullius rem accipiam iniustè, nemini faciam iniuriam, cauebo mihi à mortali peccato, subueniam pauperibus, iste talis in diuitijs suis gratus est mihi. Qui autem in voluptate est, & cogitat apud se. Caro mea infirma est, nec spero me posse cōtinere, ideò ex quo legitimā

vxorem habeo, nó concupiſcam plures, conſeruabo enim me ab omni turpitudine, & inordinatione. Iſte talis mihi placere poteſt, ſed pleriq. nunc legem ſuam præponunt legi meæ. Nam in honore ſuo nullos volũt habere ſuperiores, de diuitijs numquam poſſunt ſatiari. In voluptate ſua extrà modum, & laudabilem conſtitutionem volunt excedere. Ideò, niſi ſe emẽdauerint, & aliam viam inceperint, non intrabunt in terram meam, in qua lac, & mel ſpirituale eſt, ideſt dulcedo, & ſatietas, quam, qui accipiunt, nihil ampliùs deſiderant, nec aliquo indigent, niſi quod habent.

DAMNATVR QVÆDAM ANIMA defuncti à Chriſto pro peccatis grauibus, & pro eo, quod non doluit de doloribus, & vulneribus Paſſionis Chriſti, quę anima vt filius abortiuus aſſimilatur, & condemnatur. Et per illos, qui ſequebantur malitioſè Chriſtum in prædicatione, & per crucifixores, & cuſtodes ſepulchri eius notabilitèr deſignatur.

CAP. XXVIII.

MAGNVS exercitus viſus eſt aſtare Deo, cui loquebatur Deus dicens. Ecce illa anima non eſt mea. De vulnere quippè lateris mei, & cordis mei non plus compaſſus eſt, quàm ſi perforaretur clypeus inimici eius. De vulneribus manuum mearum tantùm curauit, ſi pannus gracilis rumperetur, vulnera etiam pedum meorum, tàm mollia ei fuerunt, ac ſi videret ſcindi molle pomum. Tunc Dominus loquebatur ad ipſam dicens. Tu frequenter quæſiuiſti in vita tua, quare ego Deus in corpore mortuus fui? Nunc autem ego quæro à te, quare tu miſera anima mortua es? Reſpondit illa, quia non dilexi te. Et Dominus reſpondit animę.

1 Tu (inquit) fuiſti mihi, quaſi puer abortiuus matris ſuę, quę non minorem dolorem patitur pro eo, quàm pro illo, qui viuus procedit de vtero eius. Sic ego tanto precio, & tanta amaritudine te redemi, ſicut aliquem Sanctorum meorum, licet modicũ curaſti. Verùm ſicut puer abortiuus non habet dulcedinem de vberibus maternis, nec conſolationem de verbis, nec calorem de pectore. Sic tu numquam habebis dulcedinem electorum meorum ineffabilem, quia dulcedo tua placuit tibi. Numquá audies verba mea ad profectum tuum, quia verba oris tui, & mundi placuerunt tibi, & verba oris mei erant tibi amara. Numquam ſenties charitatem, & bonitatem meam, quia frigida eras, quaſi gelu ad omne bonum. Vade igitur in locum, vbi abortiui proijci ſolẽt, vbi viues in morte tua æternaliter, quia noluiſti viuere in luce, & vita mea. 2 Poſteà Deus loquebatur ad exercitum. O amici mei, ſi omnes ſtellæ, & planetæ verterentur in linguas, ſi omnes Sancti rogarẽt me, non facerem miſericordiam cum illo, qui ex iuſtitia debita damnari tenetur. Iſta autem anima ſimilis fuit tribus. Primò illis, qui ſequebantur me in prędicatione ex malitia, vt inuenirent occaſionẽ in verbis, & factis meis accuſandi, & prodendi me. Ipſi viderunt opera mea bona, & miracula, quæ nullus facere poterat, niſi Deus. Ipſi audierunt ſapientiam meam, & probauerunt vitam meam laudabilem, & tamen ex hoc inuidebant mihi, & iram contra me in animo conceperunt, ſed quare? Nempè quia opera mea erant bona, & opera eorum mala, & quia non conſenſi peccatis eorum, ſed acritèr redarguebá eos. Sic anima iſta ſequebatur quidem me cum corpore ſuo, non ex diuina charitate, ſed ſola apparentia hominum, audiebat opera mea, & oculis videbat, & indè iraſcebatur, audiebat mandata mea, & deridebat. Sentiebat bonitatem

meam, & non credebat. Videbat amicos meos proficientes in bonis, & inuidebat. Sed quare? quia verba mea, & electorum meorum erant contra malitiam eius, mandata mea, & monita contra eius voluptatem, charitas etiam mea, & obedientia erant contra eius voluntatem. Attamen conscientia eius dicebat sibi, me præ cæteris honorandum. Ex motu verò siderum intelligebat me omnium creatorem. Ex fructu terræ & aliarum rerũ dispositione sciebat me esse creatorem, & quamuis sic sciebat tamen ad verba mea irascebatur, quia opera eius mala reprehendebam. Secundò similis erat illis, qui occiderunt me, qui dixerunt ad inuicem, occidamus eum audactèr; nequaquam enim resurget. Ego verò prædixi Discipulis meis, quòd resurgerem tertia die, sed inimici mei mundi dilectores non credebant, me cũ iustitia resurrecturum. 2 Quia me purum hominem viderunt, sed deitatem latentem non viderunt. Ideò & fiducialitèr peccabant, & ex iustitia quasi præualerũt, si enim sciuissent, nũquam occidissent me. Sic quoque anima ista cogitauit, facio (inquit) voluntatem meam, vt placet, occidam eum audactèr per voluntatem, & per opera, quæ delectant, quid enim nocet mihi, & quare abstineam? Non enim resurget ad iudicandum. Non iudicabit iuxtà opera hominum. Si enim iudicaret sic districtè, non redemisset hominem, & si sic odiosum haberet peccatum, non tàm patientèr peccantes supportaret. Tertiò similis erat illis, qui custodiebant sepulchrum meum, qui armauerunt se, & munierunt sepulchrum cum custodibus nè resurgerem; dicentes, custodiamus diligenter nè resurgat, & nè fortè seruiamus ei. Sic faciebat anima ista, armauit enim se duritia peccati. Custodiebat enim diligenter sepulchrum, idest conuersationem electorum meorum, in quibus quiesco, seruabat sollicitè, nè verba mea, & monita eorum ingrederentur ad eum, cogitans sic secum, obseruabo me ab eis, nè audiam verba eorum. Nè fortè stimulatus aliquibus cogitationibus diuinis incipiã dimittere delectationem inceptam. Nè fortè audiam, quæ voluntati meę displiceãt, & sic subtraxit se ab illis ex malitia, quibus ex charitate sociari debuisset.

Declaratio.

Hic fuit Nobilis, & de Deo modicùm curans in mensa, quod sanctos Dei blasphemans, sternutando mortuus est sine Sacramentis. Cuius anima visa est stare in iudicio. Cui dixit Iudex. Tu locutus es, vt voluisti, & fecisti, vt potuisti. Ideò tacere tibi nunc conuenit, & audire. Responde igitur mihi ista audiente, quãuis omnia scio. Numquid non audisti, quòd ego dixi. Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur. Cur ergò non es reuersus ad me, cùm potuisti? Respondit anima. Audiui quidem, sed non curaui. Dixit iterùm Iudex. Numquid dixi. Ite maledicti in ignem, & venite benedicti. Cur ergò non festinabas ad benedictionem? Cui anima. Audiui quidem, sed non credebam. Iterùm dixit Iudex Numquid non audisti, quòd ego Deus fui iustus, & ęternus Iudex terribilis, quare ergò non timuisti iudicium futurum. Cui anima, audiui quidem, sed dilexi meipsùm, & clausi aures, nè audirem iudicium. Obturaui cor, nè cogitarem ista. Cui Iudex. Ideo nunc iustitia est, vt tribulatio, & confusio aperiant tibi intellectum, quia noluisti intelligere, cùm potuisti. Tunc anima eiecta à iudicio eiulabat, & clamabat, heù heù qualis remuneratio, sed quando erit finis? Audita est statim vox, sicut ipsum principium omnium rerum non habet finem, sic nec erit tibi finis.

NOTÆ.

1 TV (inquit) fuisti quasi puer abortiuus.

Quemadmodum puer abortiuus antè tempus à natura præfinitum natus, & non seruato naturali ordine in lucem editus, lumen non vidit vnquam, quia mortuus de matris vtero egreditur, ita quoque is, cuius hoc loco mentio fit, abortiuus à Christo appellatur, quia numquam veram lucem intueri, aut etiam Dominicæ passionis mysteria contemplari voluit, vndè lux vera emanat, meritò ergò proijcitur in tenebras, qui in luce noluit habitare. Vade igitur, legimus infrà hoc eodem Capit. paulò antè medium, in locum, vbi abortiui proijci solent, vbi viues in morte tua æternalitèr, quia noluisti in luce viuere, quòd egregiè explicauit sub hac eadem metaphora Origenes super Iob lib. 3. ad illa verba, Sicut abortiuum absconditum nō subsisterem, Abortiua (inquit) de ventre matris exeuntia non viderunt lucem, sed ex tenebris in tenebras eunt, ex tenebris atque angustia materni vteris in tenebras, & angustias terræ, atque sepulchri, sic impij de tenebris in tenebras eūt, ex angustia in angustiam expellentur, de corpore in sepulchrum, ex sepulchro in iudicij damnationem, & tenebras exteriores.

2 Quia me purum hominem viderunt, sed Deitatem latentem non viderunt, ideò fiducialitèr peccabant, & ex iustitia, quasi præualerunt.

Ex verbis præsentis Notæ admodū apertè colligi potest, modò Christianos peccatis suis in Christum sæuientes grauiùs delinquere, quàm tunc temporis Iudæi, aut etiam passionis ministri, qui armis, ac verberibus in eum sæuierunt: & ratio huius esse potest, quod illi Christum purum hominem nō Deum esse crediderunt, quod saltem procedit de inferioribus Iudæis, alijsq. non Legis peritis, vt Nos declarauimus suprà hoc eodem Lib. 6. Cap. 1. Nota 1. ideò legimus hìc, quod ipsi fiducialiter peccabant, & ex iustitia, quasi præualuerunt, vndè notandum, quòd dicuntur quasi ex iustitia præualuisse, comparata namq. Iudæorum, ac Carnificum iniustitia, cum Christianorum iniustitia, illa dicitur, quasi iustitia, quia minor est iniustitia, licet enim iniustitia fuerit maxima, quod hominem iustissimum, & nulla morte dignum occiderint, Christianorum tamen iniustitia longè maior est, tùm quia Christum vt Messiam, & Filiū Dei nouerunt, tùm etiam, quia in sacramento Baptismatis illum sequi, eiusq. obtemperare mandatis promiserunt, quod non solùm non faciunt, sed quod deteriùs est, eum toties crucifigunt, quoties peccata sua iterantes, eum in dies offendunt, vndè Apostolus Hebræorum 6. de his scripsit, Rursus crucifigentes sibi met ipsis Filium Dei.

PRÆCIPITVR SPONSÆ, quòd frequentèr sumat corpus Christi, quod per Manna, quod pluit patribus in deserto, & per Farinam Viduæ, quæ pauit Prophetam designatur. Enarrat etiam virtutes magnas, & gratias, quæ animæ deuotę sumenti ex communione prædicta perueniunt.

CAP. XXIX.

EGO sum Deus tuus, & Dominus. Cuius vocē Moyses audiuit in rubo, & Ioannes in Iordane. Ab isto die volo, quòd recipias frequentiùs corpus meum. Hoc est enim medicamentum, & cibus, de quo anima confortatur. Infirmus in anima, & debilis in virtutibus conualescit. 1 Numquid nō scribitur, quòd Propheta mittebatur ad mulierem, quæ pauit eum modica farina, & non minuebatur, vsque dum pluuia venit super terram. Ego sum ille Propheta in figura, Corpus meum est farina illa, hoc cibus est animæ, hoc non consumitur, nec minuitur, sed cibat animam, & semper inconsumptum est. Nam corporalis cibus

meam, & non credebat. Videbat amicos meos proficientes in bonis, & inuidebat. Sed quare? quia verba mea, & electorum meorum erant contra malitiam eius, mandata mea, & monita contra eius voluptatem, charitas etiam mea, & obedientia erant contra eius voluntatem. Attamen conscientia eius dicebat sibi, me præ cæteris honorandum. Ex motu verò siderum intelligebat me omnium creatorem. Ex fructu terræ & aliarum rerũ dispositione sciebat me esse creatorem, & quamuis sic sciebat tamen ad verba mea irascebatur, quia opera eius mala reprehendebam. Secundò similis erat illis, qui occiderunt me, qui dixerunt ad inuicem, occidamus eum audactèr, nequaquam enim resurget. Ego verò prædixi Discipulis meis, quòd resurgerem tertia die, sed inimici mei mundi dilectores non credebant, me cũ iustitia resurrecturum. 2 Quia me purum hominem viderunt, sed deitatem latentem non viderunt. Ideò & fiducialitèr peccabant, & ex iustitia quasi præualerũt, si enim sciuissent, nũquam occidissent me. Sic quoque anima ista cogitauit, facio (inquit) voluntatem meam, vt placet, occidam eum audactèr per voluntatem, & per opera, quæ delectant, quid enim nocet mihi, & quare abstineam? Non enim resurget ad iudicandum. Non iudicabit iuxtà opera hominum. Si enim iudicaret sic districtè, non redemisset hominem, & si sic odiosum haberet peccatum, non tàm patientèr peccantes supportaret. Tertiò similis erat illis, qui custodiebant sepulchrum meum, qui armauerunt se, & munierunt sepulchrum cum custodibus nè resurgerem, dicentes, custodiamus diligenter nè resurgat, & nè fortè seruiamus ei. Sic faciebat anima ista, armauit, enim se duritia peccati. Custodiebat enim diligenter sepulchrum, idest conuersationem electorum meorum, in quibus quiesco, seruabat sollicitè, nè verba mea, & monita eorum ingrederentur ad eum, cogitans sic secum, obseruabo me ab eis, nè audiam verba eorum. Nè fortè stimulatus aliquibus cogitationibus diuinis incipiã dimittere delectationem incœptam. Nè fortè audiam, quæ voluntati meæ displiceãt, & sic subtraxit se ab illis ex malitia, quibus ex charitate sociari debuisset.

Declaratio.

Hic fuit Nobilis, & de Deo modicùm curans in mensa, quod sanctos Dei blasphemans, sternutando mortuus est sine Sacramentis. Cuius anima visa est stare in iudicio. Cui dixit Iudex. Tu locutus es, vt voluisti, & fecisti, vt potuisti. Ideò tacere tibi nunc conuenit, & audire. Responde igitur mihi ista audiente, quãuis omnia scio. Numquid non audisti, quòd ego dixi. Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur. Cur ergò non es reuersus ad me, cùm potuisti? Respondit anima. Audiui quidem, sed non curaui. Dixit iterùm Iudex. Numquid dixi. Ite maledicti in ignem, & venite benedicti. Cur ergò non festinabas ad benedictionem? Cui anima. Audiui quidem, sed non credebam. Iterùm dixit Iudex Numquid non audisti, quòd ego Deus sui iustus, & æternus Iudex terribilis, quare ergò non timuisti iudicium futurum. Cui anima, audiui quidem, sed dilexi meipsum, & clausi aures, nè audirem iudicium. Obturaui cor, nè cogitarem ista. Cui Iudex. Ideò nunc iustitia est, vt tribulatio, & confusio aperiant tibi intellectum, quia noluisti intelligere, cùm potuisti. Tunc anima eiecta à iudicio eiulabat, & clamabat, heù heù qualis remuneratio, sed quando erit finis? Audita est statim vox, sicut ipsum principium omnium rerum non habet finem, sic nec erit tibi finis.

NO-

NOTÆ.

1 TV (inquit) fuisti quasi puer abortiuus.

Quemadmodum puer abortiuus antè tempus à natura præfinitum natus, & non seruato naturali ordine in lucem editus, lumen non vidit vnquam, quia mortuus de matris vtero egreditur, ita quoque is, cuius hoc loco mentio fit, abortiuus à Christo appellatur, quia numquam veram lucem intueri, aut etiam Dominicæ passionis mysteria contemplari voluit, vndè lux vera emanat, meritò ergò projicitur in tenebras, qui in luce noluit habitare. Vade igitur, legimus infrà hoc eodem Capit. paulò antè medium, in locum, vbi abortiui proijci solent, vbi viues in morte tua æternalitèr, quia noluisti in luce viuere, quòd egregiè explicauit sub hac eadem metaphora Origenes super Iob lib. 3. ad illa verba, Sicut abortiuum absconditum nõ subsisterem, Abortiua (inquit) de ventre matris exeuntia non viderunt lucem, sed ex tenebris in tenebras eunt, ex tenebris atque angustia materni vteris in tenebras, & angustias terræ, atque sepulchri, sic impij de tenebris in tenebras eũt, ex angustia in angustiam expellentur, de corpore in sepulchrum, ex sepulchro in iudicij damnationem, & tenebras exteriores.

2 Quia me purum hominem viderunt, sed Deitatem latentem non viderunt, ideò fiducialitèr peccabant, & ex iustitia, quasi præualerunt.

Ex verbis præsentis Notæ admodũ apertè colligi potest, modò Christianos peccatis suis in Christum sæuientes grauiùs delinquere, quàm tunc temporis Iudæi, aut etiam passionis ministri, qui armis, ac verberibus in eum sæuierunt: & ratio huius esse potest, quod illi Christum purum hominem nõ Deum esse crediderunt, quod saltem procedit de inferioribus Iudæis, alijsq. non Legis peritis; vt Nos declarauimus suprà hoc eodem Lib. 6. Cap. 1. Nota 1. ideò legimus hìc, quod ipsi fiducialiter peccabant, & ex iustitia, quasi præualuerunt, vndè notandum, quòd dicuntur quasi ex iustitia præualuisse, comparata namq. Iudæorum, ac Carnificum iniustitia, cum Christianorum iniustitia, illa dicitur, quasi iustitia, quia minor est iniustitia, licet enim iniustitia fuerit maxima, quod hominem iustissimum, & nulla morte dignum occiderint, Christianorum tamen iniustitia longè maior est, tùm quia Christum vt Messiam, & Filiũ Dei nouerunt, tùm etiam, quia in sacramento Baptismatis illum sequi, eiusq. obtemperare mandatis promiserunt, quod non solùm non faciunt, sed quod deteriùs est, eum toties crucifigunt, quoties peccata sua iterantes, eum in dies offendunt, vndè Apostolus Hebræorum 6. de his scripsit, Rursus crucifigentes sibi met ipsis Filium Dei.

PRÆCIPITVR SPONSÆ, quòd frequentèr sumat corpus Christi, quod per Manna, quod pluit patribus in deserto, & per Farinam Viduæ, quæ pauit Prophetam designatur. Enarrat etiam virtutes magnas, & gratias, quæ animæ deuotę sumenti ex communione prædicta perueniunt.

CAP. XXIX.

EGO sum Deus tuus, & Dominus. Cuius vocẽ Moyses audiuit in rubo, & Ioannes in Iordane. Ab isto die volo, quòd recipias frequentiùs corpus meum. Hoc est enim medicamentum, & cibus, de quo anima confortatur. Infirmus in anima, & debilis in virtutibus conualescit.

1 Numquid non scribitur, quòd Propheta mittebatur ad mulierem, quæ pauit eum modica farina, & non minuebatur, vsquè dum pluuia venit super terram. Ego sum ille Propheta in figura, Corpus meum est farina illa, hoc cibus est animæ, hoc non consumitur, nec minuitur, sed cibat animam, & semper inconsumptum est. Nam corporalis cibus

cibus habet tria. Primò contritus liquescit. Secundò adnihilatur. Tertiò cibat ad tempus. 2 Sed meus cibus teritur, & manet intritus, secundò non adnihilatur, sed manet idem. Tertiò non cibat ad tempus, sed ęternalitèr. 3 Hic cibus persigurabatur in Manna, quod comederunt illi antiqui Patres in deserto, hic est caro, quam in Euangelio promisi, quę satiat in ęternum. 4 Ergò sicut ęger crescit ad fortitudinem virium corporali cibo. Sic omnis, qui hoc corpus meũ cum bona intentione sumit, crescit ad spiritualem fortitudinem, hoc est fortissimum medicamentum, quod ingreditur ad animam, & satiat eam, hoc sensum corporis latet, & intellectui animæ manifestum est, hic cibus insipidus est malis, quibus non sapit, nisi dulcedo temporalium, quorum oculi nihil vident, nisi cupiditatem suam, quorum intellectus nihil discernit nisi voluntatem suam.

N O T Æ.

1 NVmquid non scribitur, quod Propheta mittebatur ad mulierem, quæ pauit eum modica farina.

Indicat hoc loco Saluator noster Christus B. Brigittæ subcinericium panem ex farina Viduæ confectum sacrosancti Eucharistiæ Sacramenti fuisse figuram; qua de re agitur 3. Reg c. 17. vbi hoc idem annotarunt Rabanus, Eucherius, & Angelomus: huius autem figuræ ratio in eo posita est, quòd sicut panis ille numquam defecit Viduæ, nec imminuetus est, donec Deus super terram pluuiam misit, quemadmodum Heliæ Prophetæ Deus fuerat pollicitus, ita quoque Angelicus hic panis, numquã in militante Ecclesia defuturus est, iuxtà promissionem nobis ab ipso met Christo factam Matth. 28. Ego vobiscum sum, vsque ad consummationem sæculi: & hoc est, quod scribitur hîc, Pauit eum modica farina, & non minuebatur, vsque dum pluuia venit super terram: cui addendum esse etiam arbitror, quòd ideò subcinericius panis Eucharistiæ figuram gerit, quia, sicut ille sub cinere latuit, ita quoque diuinitas sub Humanitate, & vtrumq. sub speciebus panis in Sacramento latent. Cæterùm panem in sacris Litteris figuram fuisse Christi Domini, & Eucharistiæ Sacramenti, tradunt D. Hieronym. super Hierem. c. 11. & super Ezech. cap. 18. Tertullianus aduersus Iudæos, Origen. homil. 4. super Psalm. 26. D. August. serm. 2. Domini in Monte, & super Ioan. tract. 125.

2 Sed meus cibus teritur, & manet intritus.

Vt præsentis Notæ verba intelligantur, recolendum est, in sacramento Altaris, post consecrationem præter Christi Domini Diuinitatem, & Humanitatem, remanere etiam accidentia panis, absque substantia eius, quæ quidem à sumẽte Eucharistiam franguntur, & in partes minutas rediguntur, hoc enim est terere, ipsa tamen Diuinitate, ac Humanitate integra remanente, quæ impassibilia sunt, & hoc est, quod scribitur hîc, Cibus meus teritur, & manet intritus.

3 Hic cibus præfigurabatur in Manna, quod comederunt illi antiqui Patres.

Manna huius Sacramenti peculiarẽ fuisse figuram, vt scribitur hîc ex Scripturis, & sanctis Patribus habemus, vt Ioan. 6. Exodi 16. Deuter. 8. Sapient. 16. 1. Corint. 10. hoc idem annotarũt ex Patribus Orig. hom. 7. in Leuit. & homil. 35. in Matth. D. Chrysostom. homil. 44. in Ioan. Cyrillus Alexand. lib. 4. in Ioan. cap. 37. D. August. in Psal. 77. D. Basilius de Spiritu sancto c. 14. D. Thom. 1. 2. quæst. 102. art. 4. & 3. part. q. 80. art. 10. ad 2.

4 Ergò sicut æger crescit ad fortitudinem virium corporali cibo, sic omnis, qui hoc corpus meum cum bona intentione sumit, crescit ad spiritualem fortitudinem.

Propalat Christus Dominus hîc, vnum huius Sacramenti effectum, qui est refectio spiritualis, & fortitudo quædam intrinseca, quæ ab eo manat, cum enim hoc Sacramentũ conferatur per modum cibi, cibus verò sicut come-

comedenti affert robur, & corporalem fortitudinem, sic iste suauissimus, & Angelicus cibus spiritualem quamdam virtutem, ac vim sumenti tribuit, & quò frequentiùs quis eum dignè sumit, eò maiorem fortitudinem, & plura quoque dona obtinet: continetur enim in eo realiter ipse Christus, qui est fons, ac origo omnium bonorum; sed præter hunc effectum innumerabiles etiã recensent Theologi, qui ad hæc capita possunt reuocari, vt dare quamdam dulcedinem, & deuotionem spiritualem, & actualem, promouere in bono, remouere malum pœnæ, vitæ spirituali conseruationem, ac perfectionem tribuere, vim conferre contra tentationes, virtutem quoque dat ad frangendos impotentes animi motus contra fomitem, vt annotarunt Cyrillus Alexandrin. lib. 3. in Ioan. cap. 37. & lib. 4. cap. 17. D. Bernard. serm. de Cœna Domini, D. Thomas Opusc. 59. dicitur etiam hoc Sacramentum, eximiam quamdam animi puritatem tribuere, vt ne peccatis quidem cogitationem aliquam admittat, quod affirmarunt D. Dionys. Areopagita de Ecclesiastica Hierarchia cap. 3. D. Damascenus lib. 4. de Fide cap. 14. D. Cyprianus serm. de Cœna Domini: Sed de effectibus huius Sacramenti latè egerunt Concil. Florent. in decreto vnionis Armenorum; Trident. Sess. 13. cap. 2. & 3. Can. 5. & 11. Ioan. Gerson. tract. 9. super Magnificat ad ea verba, Esurientes impleuit bonis, Gulielm. Parisiensis tract. de Sacrament. Eucharist. versus finem, Magister in 4. sentent. distinct. 12. & ibi plures Scholastici.

CHRISTVS PRÆCIPIT SPONSAE, quòd totaliter conformet volũtatem suam voluntati Dei, tàm in prosperis, quàm in aduersis. Nam voluntas cõparatur radici arboris, quæ si bona est, tunc arbor, idest anima fructificat bonum fructum, si verò instabilis est, tunc roditur à Talpa, idest à Diabolo, & anima impletur à vento aduersitatum, aut arescet à calore Solis, idest mundi amore vano.

CAP. XXX.

FILIVS loquebatur ad Sponsam. Licet ego omnia scio, tamen dic mihi in tua propria loquela qualis est voluntas tua? Respondit pro Sponsa statim Angelus, qui datus erat ei ad custodiam dicens: voluntas sua est sicut legitur. Fiat voluntas tua sicut in cælo, & in terra. Respondit Dominus. Hoc est, quod quæro, & volo, hoc est gratissimum mihi obsequium. Ergò Sponsa mea oportet te esse, sicut arborem benè radicatam, quæ tria mala aduenientia timere non habet. Primò, si arbor benè radicata fuerit, non perfoditur à Talpa: Secundò, non incutitur impulsu ventorum. Tertiò nõ arescit ex feruore Solis. Arbor verò tua, anima tua est, huius radix principalis voluntas bona est, secundùm voluntatem Dei. De hac enim radice voluntatis tot virtutes procedunt, quot sunt radices in arbore. Radix ergò principalis, de qua aliæ succrescunt, debet esse fortis, & grossa, debet etiam esse profundè in terra radicata. Sic voluntas tua debet esse fortis in patientia, grossa in diuina charitate, profundè depressa in vera humilitate, & si sic radicata fuerit voluntas tua, tunc nõ habet timere Talpam. Quid autem significat Talpa subtus terram vadens, nisi Diabolum, qui inuisibiliter animam circũuagatur,

uagatur, & perturbat? Hic radicem voluntatis, si fuerit instabilis ad patiendum, morso suo findit, & mordendo dissipat, quando affectiones prauas, & cogitationes immittendo cordi, voluntatem tuam in diuersa rapit, & facit te desiderare aliquid contra voluntatem meam. Tunc verò vitiata principali radice, omnes aliæ radices vitiantur, & arescit truncus, id est, si voluntas tua, & affectio fuerit corrupta, etiam virtutes aliæ maculantur, & displicent mihi, immò etiam per voluntatem ipsam malam, nisi corrigatur pœnitentia, 11 digna es Diaboli subdi domino, quãuis voluntas non procedat ad effectum. Si verò radix voluntatis fuerit fortis, & grossa, rodere quippè potest eam Talpa, sed non findere, & tunc ex corrosione illa radix fortiùs succrescit iterum ad maiorem fortitudinem. Sic si voluntas tua fuerit semper firma in contrarijs, & prosperis, rodere quippè potest eam Diabolus, idest cogitationes prauas immittere, sed, si illis resistitur, & non consentitur voluntate, tunc non erunt tibi ad supplicium, sed proficiunt tibi per patientiam, ad maius meritum, & virtutum sublimitatem. Quod si fortè contingat te ruere per impatientiam, vel ex improuiso. Consurge citiùs per penitentiam, & contritionem, & tunc ego remitto peccata, & dabo tibi patientiam, & fortitudinem, ad immissiones Diaboli tolerandas. Secundò, si arbor benè radicata fuerit, non habet timere impulsum ventorum. Sic si voluntas tua fuerit secundùm voluntatem meam, non debes sollicitari de aduersitate mundi, quæ est tamquam ventus, cogitando tecum, quod fortè sic expedit tibi, scilicet pati aduersitates. Non debes conturbari de contemptu, & opprobrio tuo, quia ego, quos volo exaltare, & deprimere, possum. Non debes dolere de passione corporis, quia ego sanare, & percutere possum, quia nihil facio sine causa. Qui verò voluntatem habet mihi contrariam, hic in præsenti tribulatur, quia non potest perficere, quod quærit, & adhùc in futuro pro voluntate mala punietur. Quod si voluntatem suam mihi committeret, omnia faciliter potuisset aduenientia tolerasse. Tertio arbor benè radicata nó habet timere nimium calorem, idest qui voluntatem habent perfectam non siccantur ab amore Dei per amorem mundi, non retrahuntur ab amore Dei aliquo prauo impulsu. Illi autem, qui instabiles sunt, horum anima à bono incępto, & à charitate Dei citò euertitur, aut suggestione Diaboli, aut contrarietate mundi, aut ab amore eius, vana inutilitèr concupiscendo. Propterea non bona arbor est ille homo, de quo tu nunc cogitas, huius capitalis radix fracta est, scilicet, Fiat voluntas tua sicut in cælo, & in terra. Ipse enim assumpsit vitæ continentis austeritatem, sed refriguit in eo charitatis ardor, hunc ego iuui propter preces Matris meę, quia habuit tria, paupertatem in diuitijs, infirmitatem in membris, defectum in scientia, hæc fuit voluntas mea, quòd si patientèr in his tribus stetisset, haberet æternam abundantiam, haberet & æternam sanitatem, & pulchritudinem, haberet & cognitioné, & visionem Dei, & ad hæc obtinenda, ego iuui eum dando ei spiritualium fortitudinem, inspirando ei voluntatem meam. Sed voluntas eius est voluntati meæ contraria, tepidè requirit auxilium. Angustiatur enim de paupertate non propter me, sed propter vtilitaté suá. Angustiatur, & de infirmitate, nè patiatur dolorem. Angustiatur de defectu scientiæ, nè ab alijs contemnatur. Ideò ex occulta scientia mea tria hæc, ex quibus turbabatur, obtinuit ad voluntatem suam, habet quippè tunc maioré abundantiam, quàm prius necessitatem corporis, habet & maiorem sciétiam, habet

&

& maiorem reputationem, propterea cùm Talpa diabolica tangit eum cum tentatione, timendus est ei casus, quia voluntas capitalis fracta est. Et ideò si amor mundi incaluerit, statim arescit à bono, & procedit ad cupiditatem. Si verò ingruerit tribulatio angustiatur ab omni parte. Sicut arbor concussa vento in nullo stabilis; & ad omnia quærulosus. Si verò afflauerit honor non minùs sollicitabitur, quomodo omnibus placeat, quomodo ab omnibus vocari possit bonus, & ad ingruentia possit occurrere sapienter. Ecce quanta instabilitas prouenit ex instabilitate radicis vitiatæ. Quid autẽ ego facturus sum? Ego autem sum quasi bonus hortulanus, in cuius horto multæ sunt infructuosæ arbores, & paucæ bonæ, si abscindantur penitùs illæ bonæ arbores, quis tunc intrabit hortum? Si verò omnes infructuosæ arbores radicitùs euellantur, nimis deformis apparet hortus ex fossis, & ex suffossione pulueris. Sic ego, si omnes bonos ad me de carne educerem, quis tunc ingrederetur sanctam Ecclesiam? Si verò omnes malos in vno puncto auferrem, tunc nimis deformes fossę apparerent in horto, & tũc omnes seruirent mihi ex timore pœnæ, & non ex amore. Ideò ego facio sicut bonus insertor, qui surculum arido truncos inserit, quo crescente, & firmitèr radicato, illud, quod aridum est, proijcit in ignem. Sic ego faciam, plantabo quippè mihi plantationem dulcedinis; & surculos virtutum, quibus succrescentibus abscindam, quod aridum est, & proijciam in ignem, & purgabo hortum meum, nè aliquid infructuosum remaneat, quod ramos nouellos, & fructificantes possit impedire.

Declaratio.

De Priore quodam compũcto de verbis Christi, qui posteà factus est deuotus. Hic idem Prior vidit Christum extendentem manus ad eum, & dicentẽ. Per istud (inquit) solidum os intrauerunt claui. Isto Priore mortuo dixit Christus. Frater, ille amicus tuus non est mortuus, sed viuit, quia operibus impleuit nomen fratris. Sed potes quærere. Quis est verus frater? Respondeo tibi. Ille est verus frater, qui secundum commune prouerbium, omnia sua portat in dorso, qui nihil desiderat nisi Deum, & nouit necessarijs contentari, qui me Deum factum carnem fratrem suum agnoscit, & diligit vt fratrem. Item de eodem fratre. Cum idem frater difficilis esset ad credendum gratiæ Dominæ Brigittæ datæ, vidit in extasi Dominam, & ignem de cælo descendentem in eam. Cumq. miraretur, & putaret illusionem, expergefactus, iterũ obdormiuit, & exaudiuit apertè bis vocem dicentem. Nullus prohibere potest ignem istum, vt non egrediatur. Ego enim ipsa potentia emittam hunc ignem ad Orientem, & Occidentem, ad Aquilonem, & ad Austrum, & inflammabit multos. Post hæc idẽ frater factus est credulus Reuelationũ, & defensor earũ, & operibus impleuit nomen fratris, & benè finiuit. Item in eodem Capitulo. Frater quidam infirmabatur tribus annis, ita quòd pes eius computruit, & medulla indè fluebat, qui tantæ patientiæ fuit, quod semper Iesum habebat in corde, & ore dicendo. IESV dignissime Deus miserere mei. Qui appropinquans morti clamabat. Desidero, desidero, desidero. O desiderium meum veni. Qui cum interrogaretur, quid desideraret. Respõdens (inquit) Deum, & ex desiderio eius, & visione gaudeo, & exulto, intantùm quòd si cẽtum annis viuere posse in ista infirmitate, libenter contentus essem. Post hæc idem frater circà mediam noctem exultans mortuus est in manibus fratrum. Sequenti verò Dominica die, Domina rapta in spiritu audiuit.

O filia, quia domini, & magistri nolunt venire ad me humiles. Ideò colligo pauperes, & idiotas in regnum cælorũ. Nam iste pauper, & idiota hodie inuenit sapientiam suprà Salomonem, diuitias, quę non veterascunt, & coronam, quæ semper augetur, & numquam finietur. Dic etiam illi fratri, qui ei pro pęnitentia sua seruiuit in infirmitate sua, quod propter seruitium eius liberabitur à tentationibus, & habebit fortitudinem ad spiritualia, finem quoque gaudiosum, & vigilabit in requie Lazari.

NOTÆ.

1 Digna es Diaboli subdi dominio, quamuis voluntas non procedat ad effectum.

Per effectum hoc loco omninò intelligendum esse arbitror actum externum, & opus consummatum, licet enim voluntas in moralibus actibus ad externum non exeat opus, dum tamen consensum peccando præstat, facta est, & æternæ pœnæ Rea, & Diaboli captiua, & ideò propter hoc illius imperio subditur, vt legimus hìc, quod tamen Scribæ, & Pharisæi negabant, qui totam iustitiam in externis tantummodò operibus ponebant; sed Dominus Matth. quinto, hanc illorum peruersam confutans sententiam, Qui viderit (inquit) mulierem ad concupiscendum, iam mœchatus est in corde suo; quod egregiè declarauit Chrysostomus, siue quisquis fuerit operis imperfecti auctor homil. 17. Dominus (ait) admonere non est contentus, vt solummodo corpus à malis actibus, sed vt prius animam quoque à malis cogitationibus auerteret, quia enim Spiritus sancti gratiã mẽte suscipimus, meritò ipsam purificat, propterea non dixit, qui concupiuerit ad adulterandum, sed qui viderit ad concupiscendum, idem annotarunt in locum citatum Matth. Beda, Lyranus, & Glossa Ordinaria.

VIDEBATVR A SPONSA in diuino iudicio vnus Dæmon, & vna anima cõsimilis formę horribilis animalis, & damnabatur illa anima, quia semper perseuerauerat in malo, nec in fine pœnituit, & qualiter Christus est charitatiuus, & pius bonis, & districtus malis, & qualiter anima alia ascendebat, vt stella clarissima.

CAP. XXXI.

VIDEBANTVR à Sponsa in diuino iudicio stare quasi duo Dæmones, consimiles in omnibus membris. Quorum ora erant aperta quasi luporum. Oculi quasi vitrum intùs ardens flammantes, aures dependẽtes quasi canum, venter tumidus, & nimiùm potensus, manus quasi grifi. Crura sine iuncturis, pedes erant quasi mutilati, & quasi ad medium abscissi. Tunc vnus eorum ait ad Iudicem. Iudex iudica hanc animam mihi consimilem istius Militis mihi in coniugem ad meam coniunctionem. Respondit Iudex. Diç qualem iustitiam, & rationem habes ad eam. Respondit Dæmon. Ego quæro à te primò, quia iustus es, nonnè vbi animal aliquod simile inuenitur alij, solet dici, hoc animal leonini generis est, vel lupini, vel aliquod huiusmodi. Nunc ergò quæro, cuius generis sit anima ista, aut cui similis, angelis, aut dæmonibus? Cui ait Iudex. Non est similis Angelis, sed tibi, & tuis consimilibus, sicut satis patet. Tunc quasi deridendo ait Dæmon. Cùm hæc anima de ardore vnctionis, idest charitatis tuæ creata fuit, similis erat tibi. Nunc autem contempta tua dulcedine, facta est mea triplici iure. Primò, quia est similis mihi in dispositione. Secundò, quia similem gustum habemus. Tertiò, quia

quia vnam habemus ambo voluntatem. Respondit Iudex. Licet ego omnia scio, tamen propter istam Sponsam meam, quæ astat, dic quomodo est similis tibi dicta anima in dispositione? Et Dæmon ait. 1 Sicut conformia habemus membra, sic etiam conformes habemus actus. Nos enim habemus apertos oculos, nihil tamen videmus. Ego quippè nihil volo videre, quod ad te, & tuam dilectionem pertineat, sic nec ipsa videre voluit, cùm potuit, quod ad te, & salutem animæ pertineret, sed sola delectabilia, & temporalia attendebat. Nos etiam habemus aures, sed non audimus ad profectum nostrum, sic & ista nihil, quod ad honorem tuum pertinuit audire voluit, & mihi similiter omnia tua amara sunt, ideò vox dulcedinis, & bonitatis tuæ numquã intrabit in aures nostras, ad consolationem nostram, & profectum. Nos habemus ora aperta, quia sicut ipsa os suum apertum habuit ad omnia suauia mundi, & clausum ad te, & honorem tuum. Sic & ego habeo os meum apertum ad offensionem tuam, & turbationem, & numquam continerem illud à malo tuo, si possibile esset te turbari, vel à gloria immutari. Manus istius sunt quasi grifi, quia quidquid de temporalibus obtinere potuit vsque ad mortem tenuit, & tenuisset diutiùs, si permisisses sibi viuere vlteriùs. Sic & ego omnes, qui in manus potestatis meæ veniũt, tàm firmiter tenerem, quòd numquam relinquerem, nisi ex iustitia tua auferentur à me inuitò. Venter eius tumidus est, quia cupiditas eius prætendebatur absque mensura, implebatur enim, & non satiabatur, tanta quippè fuit eius cupiditas, quòd si sola totum mundum obtinere potuisset libenter laborasset, & adhùc suprà in cælis regnare voluisset. Consimilem etiam cupiditatem habeo ego. Nam si omnes animas in cælo, & in terra, & in Purgatorio solus obtinere possem, libenter raperem. Et si superesset vna sola anima, hanc propter cupiditatem meam non dimitterem liberam à tormento. Pectus quoque eius frigidissimum est sicut & meum, quia nullam charitatem habuit ad te, & numquam sapiebant ei monita tua. Sic & ego nulla charitate afficior circà te, immò ex inuidia, quam habeo ad te, libenter me amarissima morte semper occidi permitterem, & semper ad idem renouari supplicium, ad hoc, vt tu occidereris, si possibile esset, te occidi. Crura etiam nostra sunt sine iuncturis, quia voluntas nostra vna est. 2 Nam à principio creationis meæ voluntas mea statim mouebatur contra te, & numquam volui, quod tu. Sic volũtas eius fuit semper tuis præceptis contraria. Pedes nostri quasi mutilati sũt, quia sicut cum pedibus proceditur ad corporis vtilitatem, sic cum affectu, & opere bono proceditur ad Deum. Sic anima ista numquam voluit procedere ad te cum effectu, nec opere. Sicut nec ego. Ideò in omnibus sumus consimiles in dispositione membrorum. Habemus etiam similem gustum, quia licet sciamus te summè bonum, non tamen gustamus, quàm dulcis, & bonus es. Ergò sicut similes sumus in omnibus, sic iudica nos ad coniunctionem. Tunc respondit corã Domino vnus Angelorum dicens. Domine Deus. Postquam ista anima corpori iuncta fuit, ego semper eam sequebar, nec separaui me ab ea, quamdiù in ea aliquid boni reperi. Nunc autem relinquo eam quasi saccum vacuum ab omni bono. Ipsa deniq. habuit tria mala. Primò, quòd verba tua reputabat pro mẽdacio. Secũdò, tenuit iudicium tuum pro falsitate. Tertiò misericordiã tuam habuit pro nihilo, immò hæc misericordia tua quasi mortua fuit antè eã. Ista anima fuit etiam in coniugio, nec habuit nisi vnam vxorẽ, & non miscuit se alteri fœmi-

fęminæ, & hanc fidelitatem matrimonij ipse seruauit non propter diuinam charitatem, & timorem, sed quia sic tenerè diligebat carnem illam vxoris, quòd non affectabat cum alia carne copulari. Audiebat quoque Missas, & interfuit diuinis, non propter deuotionem, sed vt nô esset segregatus, & nè notaretur ab alijs Christianis. Accessit etiam cum alijs ad Ecclesiam hac intentione, & ea ratione, vt ei dares sanitatem corporis, diuitias mundi, & honores, nec non vt conseruares eum à casu, quod ab hominibus infortunium appellatur, domine huic animæ totum tribuisti in mundo, & plus, quàm seruiuit. Nam dedisti ei filios formosos, dedisti sanitatem corporis, & diuitias, seruasti eum ab infortunio, quod timuit. Dedisti ei ex iustitia effectum cupiditatis suæ, intantùm, quòd pro vno centum rependisti sibi, & nihil irremuneratum remansit. Ideò relinquo eam nunc vacuã ab omni bono. Tunc respondit Dæmon, ergò Iudex, quia sequebatur meam voluntatem, & centuplum rependisti ei omne, quod debebat habere de te. Ideò iudica nos ad coniunctionem. Numquid non in lege tua scriptum est, quòd vbi vna voluntas, & vnus cõsensus matrimonialis fuerit, ibi coniunctio legalis fieri potest? Sic inter nos est, sua enim voluntas est mea, & mea est sua. Cur ergò à coniunctione mutua defraudamur. Respondit Iudex. Aperiat anima voluntatem suam qualiter sibi de coniunctione tua videtur. Quæ respondit Iudici. 3 Magis volo esse in pœna Inferni, quàm venire in gaudium Cæli, nè tu Deus habeas de me consolationem, tantùm enim mihi odiosus es, quod minùs curo de cruciatu meo, si tu non consoleris. Tunc Dæmon ait ad Iudicem. Talem voluntatem habeo etiam ego. Mallem quippè in perpetuum cruciari, quàm venire in gloriam, ad hoc vt tu haberes indè consolationem. Tunc Iudex ait ad animam. Voluntas tua est Iudex tuus, & secundùm hanc iudicium sustinebis. Et tunc Iudex conuersus ad me, quę hęc omnia videbam, dixit mihi. Væ isti, quia peior fuit latrone, habuit enim animam suam venalem. Carnis sitiuit immunditias, proximum suum defraudauit. Ideò voces hominum clamant super eum vindictam. Angeli auertunt ab eo faciem. Sancti fugiunt consortium eius. Et tunc Dæmon appropinquans ad animam illam sibi similem, dixit. O Iudex, ecce ego, & ego. 4 Ego, quia malitia mea malus sum, & non redemptus, nec redimendus. Iste verò, est quasi alius ego, quia redemptus est, & assimilauit se mihi, obediendo magis mihi, quàm tibi. Ideò iudica mihi eam. Cui Iudex. Si tu adhùc humiliares te, ego darem tibi gloriam, & si anima ista in vltimo puncto vitæ petiuisset veniam cum proposito emendandi, numquam staret in manibus tuis. Sed quia perseuerando vsque ad finem obediuit tibi. Ideò iustitia est, vt sit æternaliter tua. Verumtamen bona, quæ fecit in vita sua, si tamen aliqua sunt, restringent malitiam tuam, nè posses eam cruciare, quantùm velis. Et Dæmon dixit, ergò mea est, propterea sicut dici solet. Caro eius erit caro mea, licet carnalis non sim, & sanguis eius, sanguis meus erit. Et multum lætari videbatur de hoc Diabolus, & cœpit plaudere manibus. 5 Cui dixit Iudex, quare lætaris tantùm, & quæ lætitia est tibi de animæ perditione? Dic audiente Sponsa mea, quæ astat, quia licet ego omnia nouerim, tamen propter istam Sponsam, quæ spiritualia absque similitudine capere non potest, Responde. Tunc Dæmon ait. Cùm anima ista ardet, ego plus, & atrociùs ardeo, & cùm eam incendero, ego magis incendor, sed qui redemisti eam sanguine tuo, & tantùm eam dilexisti, vt teipsum Deum pro ipsa dares, & cum eam

deci-

decipere potui, in hoc ego gaudeo. Respondit Iudex, malitia tua magna est, sed circumspice, permitto enim te videre. Et ecce Stella pulcherrima ascendebat ad superiora cæli, & vidēs hanc Dæmon obmutuit. Cui dixit Dominus. Cui est illa similis. Respondit Dæmon, ipsa est splendidior Sole, sicut ego nigrior fumo. Illa est plena omni dulcedine, & diuina dilectione, & ego plenus sum omni malitia, & amaritudine. Et Dominus, quomodo sedet hoc in animo tuo, & quid dare velles ad hoc, quod ipsa daretur in potestate tua? Respondit Dęmon. Omnes animas, quæ sunt in Inferno ab Adam vsque ad horam hanc, libēter darem pro ea, & adhùc tàm amaram pœnam pati vellem, tamquam si cuspides gladiorum innumerabilium infigerentur in vna columna, cuspis iuxtà cuspidem, & tam densissimè, vt non esset distantia vnius acus inter hæc, libenter transirem à summo Cęli, vsque ad Infernum, vt illa Stella daretur in potestate mea. Respondit Dominus. Malitia tua magna est ad me, & ad electos meos. Ego autem sum sic charitatiuus, quòd si esset possibile, me iterum mori, libenter vnum tale supplicium paterer pro vnaquaque anima, & pro vnoquoque spiritu immundo, quale semel passus sum in Cruce pro omnibus animabus, ita vt non remaneret vnus spiritus immundus. Sed tu ita inuidus es, quòd non vis, quòd etiam vna sola anima veniret ad me. Tunc Dominus ait ad illam bonam animam, quæ videbatur vt Stella. Veni electa mea in gaudium, quod desiderasti. Veni in dulcedinem, quæ numquam finietur. Veni ad Deum tuum, & Dominum, quem toties desiderasti. Ego dabo tibi meipsum, in quo est omne bonum, & omnis dulcedo. Veni ad me de mundo, qui similis est dolori, & pœnæ, quia in eo non est nisi miseria. Et tunc Dominus conuersus ad me, quæ hæc omnia in spiritu videbam, dixit mihi. Ecce filia, hæc in vno puncto facta sunt apud me, sed quia tu sine similitudine spiritualia capare nō potes, ideò tibi sic ista ostendo, vt intelligat homo, quàm districtus sum malis, & quàm pius bonis.

Declaratio.

Anima quædā præsentabatur Iudici, quā quattuor Æthiopes insequebantur, qui dexerunt Iudici. Ecce prę da, sequebamur eam, & omnes vias eius notauimus, & iam incidit in manus nostras, quid faciemus? Quibus Iudex, quid (inquit) causæ habetis contra eam? Respondit primus Æthiops. Tu Deus dixisti. Ego sum iustus, & misericors, & præstabilis super peccata, hæc autem anima posuit se in prædestinatione tamquam creata esset ad æternam damnationem. Secundus Æthiops dixit, tu Domine dixisti, quòd homo deberet esse iustus cum proximo suo, & non defraudare eum, hic autem defraudauit proximum suum, & mutuauit quod potuit, & recepit quidquid voluit, nullam habens voluntatem restituendi. Tertius Æthiops dixit. Tu dixisti, quòd homo non deberet diligere creaturam super Creatorem, hæc autem omnia prę ter te dilexit, Quartus Æthiops dixit, quòd nullus potest intrare Cælum, nisi qui desiderat, & quærit toto corde Deum, hæc autem nihil boni desiderabat, nec aliqua spiritualia placuerunt sibi. Sed quæ fecit pro te, solummodo, nè notaretur à Christianis, non esse Christianus faciebat. Tunc dixit Iudex animæ, quid dicis de te ipsa? Respondit, Induratum est cor meū, & cupio tibi malū, & non bonum, qui es Creator meus, & Redemptor. Verumtamen coacta veritatem dicam. Ego sum quasi abortiuus cęcus, & claudus contemnens monita patris. Ideò iudicium meum dicit mihi conscientia mea, vt illos sequar in pœnis, quorum mores,

mores, & consilia sequebar in terris. Quibus dictis anima cum maximis lacrymis egressa est à conspectu Domini, & visio disparuit. In fine huius Reuelationis habetur de fratre Algoto Priore Scarensi, & Magistri in Theologia, qui tribus annis cęcus, & laborans calculo, fine quieuit beato. Nam Beata Brigitta orante pro eo, vt sanaretur, audiuit in spiritu responsum. Ipse est Stella fulgida, non expedit, vt sanitate denigretur anima. Iam enim certauit, & consummauit, & nihil restat, nisi vt coronetur. Et hoc erit sibi signum, quòd ab ista hora alleuiabuntur dolores carnis, & anima tota inflammabitur charitate mea.

NOTÆ.

1 Sicut conformia habemus membra, sic etiam conformes habemus actus.

Ex hac conformitate membrorum, non colligendum est hoc loco, Animas, & Dæmones, vel corpus, vel aliquas corporis partes habere, hoc enim similitudinariè intelligitur, Animam scilicet, & Dæmonem similitudinem quampiam aßumpsisse corporis, prout insinuatur in principio præsentis Capitis, & hoc fuisse factum, vt Beatissima Brigitta percipere posset, quæ illi diuinitus in hac visione de illa anima propalabantur, & propterea circà finem illi dixisse Christum legimus, Quia sine similitudine spiritualia capere non potes, ideò sic ista ostendo, & hoc spectat ad visionem spiritualem, seù imaginariam, in qua non corpora, sed imagines corporum cernuntur.

2 Nam à principio creationis meæ voluntas mea statim mouebatur contra te.

Dæmonem non in primo suæ creationis instanti, sed post primum instans voluntatem suã contra Deum mouiße, probauimus suprà Lib. 4. Reuel. Cap. 106. Nota 1. & hanc esse communem Doctorum omnium opinionem ostendimus ibi, cum ergò hic legimus Dæmonem à principio suæ creationis mouisse volũtatem contra Deum, intelligendum est post primum instans suæ creationis.

3 Magis volo esse in pœna Inferni, quã venire in gaudium cæli, nè tu habeas de me consolationem, tantùm enim mihi odiosus es.

Duo in præsenti Nota breuitèr examinãda sunt: Primo quidem quomodo verum sit, & qua de causa hæc anima, quæ hoc loco dãnata iam esse dicitur, malit permanere in pœnis Inferni, quàm ire ad gaudium cæli, quod etiam procedit in Dæmone: legimus enim aliquantò post verba præsentis Notæ dicentem Dæmonem. Talem voluntatem habeo etiam ego, mallem quippè ego cruciari, quàm venire in gloriam, ad hoc vt tu haberes indè cõsolationem: atque hoc etiam discutiendum est, quod nam gaudium habeat Christus ex salute animarum. Et vt à prima dubitatione sumamus exordium, hic animaduertendum est, Nos in præsenti Nota inuestigare cõmunem rationem hominibus damnatis, & Dæmonibus, quare hi deponere nolint prauã voluntatis affectionem circà vltimum finem, volentes permanere in tormentis, quibus cruciantur: & vt omittamus id, quod omnes concedunt, in Dæmonibus prouenire hoc ex inflexibilitate liberi arbitrij, dicẽdum videtur, huius obstinationis causam in vtrisque pendere ex natura status, quia iam sunt in termino, & quia in eo statu reperiuntur multa, per quæ eorum voluntas firmatur in illo, vt mirùm non sit, si hæc anima, & Dæmon dixerint malle in pœnis Inferni permanere, quàm ire ad gaudium cæli, neque enim, vt probat D. August. lib. de fide ad Petrum cap 3. damnati poßunt esse sine mala voluntate, nec sine pœna: quod vt explicemus apertiùs, sciendũ est, quod damnati, cum sciant se penitùs diuino fauore, ac auxilio destitutos esse, seq. nũquam peruenturos ad rectitudinis statũ, nullam spem habent, nec habere poßunt consequẽdi veniam, aut perueniendi ad rectitudinem supernaturalem, & hinc fit, quòd in statu permanere se velle affirment. Secundò etiã, quia damnati semper actu considerant Deum esse illarum pœnarum auctorem, qui pro sua punitiua iustitia seuerißimam de illis sumit vltionem, & ex hoc contra Deum feruntur,

cum

tum blasphemantes, & propterea ipsi semper sunt in actuali peccato, & obstinati in malo. Tertiò damnati semper sunt in actuali consideratione sui miserrimi status, & pœnarum, quibus crudeliter vexantur, si enim possent per aliquod spatium temporis cogitationem auertere à miserijs suis, certè non paterentur summam, & extremam calamitatem, quæ illius status propria est, & proindè non sinit illos esse absque praua illa affectione circà illum statum, semper actualiter etiam peccantes: quod, vt hoc exemplo palàm fiat, nemo est, qui ignoret, quòd sicut in grauibus, & leuibus, quamdiù naturalia sunt extrà proprium locum sita, constitutus illis est debitus à natura generalis concursus, quo se ad locum connaturalem moueant, ad quem cum peruenerint, neque illis adest, nec debetur talis concursus, quo vlteriùs moueantur, sed potiùs quo quiescant in illo, sic quoque rationali, ac intellectuali naturæ accidit, quæ pro sua libertate mouentur in finem vltimum, quòd quamdiù in statu viæ sunt, hoc creaturæ in promptu est diuinum auxilium, quo se mouere possunt ad finem vltimum, cū verò ad statum termini peruenerint, iam vltrà non egent auxilio huiusmodi, quo in finem moueantur, sed quo potiùs quiescant in illo fine, ad quem se liberè conuerterant, dum erant in via. Sed vt rem hanc Epilogo colligamus, dico peruersam hanc voluntatem, quam hoc loco legimus habere damnatam animam, & Dæmonem, prouenire ex natura status, & ex inflexibilitate liberi arbitrij Dæmonis, & hæc est sententia D Thom. q. 16. de Malo, art. 5. & 1. par. quæst. 64. art. 2. & ibidem Card. Caietan. sequuntur Alexand. Alensis 3. par. quæst. 1. membr. 2. Capreolus in 2. distinct. 7. quæst. 2. Paludan. in 4. dist. 50. quæst. vnica: posset etiam probari hoc ex sacris Litteris Isaiæ 8. Ecce tribulatio, tenebræ, & angustia, & confusio, & non poterit auolare ab angustia sua, Apocalyps. 20. Cruciabuntur die, ac nocte in sæcula sæculorum, Ecclesiast. 11. Vbi ceciderit lignum, ibi manebit. Superest modo gradum faciamus ad vidēdum, quod nam gaudium ex salute hominum percipiat Christus, & sanè Deum gaudere de salute, & gloria Sanctorum supponitur hìc cum legimus. Nè tu Deus habeas de me consolationem. Quod vt explicemus, sciendum est ex amore procedere gaudium, vel propter præsentiam boni amati, vel propter hoc, quod ipsi bono amato proprium bonum inest, & conseruatur, quod maximè pertinet ad amorem beneuolentiæ, per quem maximè gaudet de amico prosperè se habente, cum ergò Deus creaturam rationalem creauerit, ad hoc, vt secum gaudio cælesti frueretur, cumq. Filium suum misisset in mundum, vt sua Morte, ac Passione eam à Diaboli potestate liberatam ad cælestes sedes duceret, ideò hoc loco gaudere dicitur, quando aliquem ex electis suis huiusmodi gloriā consequitur, quia videt creaturam exaltari, eiq. bonum proprium nimirùm gloriæ inesse, & in ea conseruari, immò propter hoc Lucæ 15. magis gaudere dicitur de pœnitente, quam innocente, non quidem, vt rectè explicat D. Cyprianus de duplici Martyrio, quod Deo gratiùs sit peccantem post lapsum ad pietatem redire, quàm non lapsum in innocentia perseuerare, sed scriptura aliquando loquitur secundùm humanos affectus, per illud indicās, Deo gratissimam esse peccatorum conuersionē, qua Deus vehemēter lætatur, quia tunc maximè beneficientiam suam extendit ad homines, quibus cùm benefacit, gaudere dicitur, vt annotauit Lyranus super Isaiam cap. 65. & in hunc sensum interpretāda sunt verba præsentis Notæ, cùm dicitur, Magis volo esse in pœna Inferni, quàm venire in gaudiū Cæli, nè tu Deus habeas de me consolationem.

4 Ego quia malitia mea malus sum, & non redemptus, nec redimendus.

Hoc loco duo indicantur, primò quidem, Dæmonem non natura, sed sua culpa malum factum esse, qua de re latè egimus Lib. 1. Reuelation. Cap. 1. Nota 6. & Lib. 4. Cap. 88. Nota 1. secundo legimus hìc Dæmonem, nec fuisse redemptum, nec redimendum, quod probauimus suprà Lib. 4. Cap. 106. Nota 2. cōtra Origenem, qui vt plures ex sanctis Patribus à Nobis ibi citatis tradiderunt, affirmasse videtur, Dæmonem aliquando fore saluādum,

dum, & redimendum, quamquam non defuerint, qui hunc errorem in eius libris ab Hæreticis fuisse insertum affirmarint, vt Sotus in 4. sent. dist. 54. quæst. 2. art. 2. & dist. 50. quæst. vnica, art. 1. & Picus Mirandulanus, & Iacob. Merlin. in Apolog. pro Origene.

5 Cui dixit Iudex, quare lętaris tãtùm; & quæ lætitia est tibi de animæ perditione.

Supponitur hoc loco tamquam certum, Dæmones de victoria, quam ex hominibus tentando reportant, lætari: tantùm enim hominibus inuident, vt cùm eos ad peccandum inducunt, vehementer eos gaudere scribitur, videntur enim tunc sitim ingentem suam expleuisse, per quam mala hominibus exoptãt, quod manifestè declaratur infrà Lib. 8. Reuelat. Cap. 48. cùm dicitur, Sic Diabolus ex inuidia, qua ardet, Deo faciente iustitiam contra homines, exhilarescit, & lætatur, vt quasi malitiæ suæ sitis sic refrigeretur, & leniatur. Cæterùm, an hoc verùm sit, meritò quispiam dubitare posset, quoniam cum Dæmon summum patiatur dolorem, nullum eum admittere posse gaudium, credendũ videtur, nõ enim vt testis est Aristot. Ethicorum 7. summus dolor admittit aliquam lætitiam, quod etiam experientia patet, qui enim vehementi dolore cruciatur, & maxima mæstitia afficitur, nulla re delectatur: his tamen non obstantibus probabilissimum esse arbitror, quod legimus hìc, Dæmones aliquo modo lætari, Primò quidem, quia hoc tradit D. August. lib. de Genesi contra Manichæos cap. 17. Dæmones (inquit) de tam infęlici potestate, quam exercent super peccatores lætantur; quod etiam admittit D. Thom. in 4. dist. 45. art. 1. quæst. 1. illud tamen gaudium vocat phantasticum, Secundò patet etiam ratione, quia Dæmones, cùm homines tentando vincunt, consequuntur id, quod vehementer desiderabant, & ad desiderij impletionem naturaliter sequitur gaudiũ: verùm in hac re explicanda aliqualis est cõtrouersia apud Doctores, vt videre est apud Interpretes D. Thomæ 1. par. quæst. 64. ar. 3. Molina quidem vocat hãc lætitiam complacentiã quandam sine gaudio, ac delectatione, Quia tamen (inquit) hæc solet naturaliter habere coniunctam lætitiam ex ea resultantem, ideò ab effectu appellari solet lætitia. Sed Zumel, & Bannes negant in Dæmonibus formalitèr gaudium reperiri, Sed verè negari non potest, quòd saltem causaliter non inueniatur, quatenùs adimpletio desiderij ex natura sua est delectationis, & gaudij productiua; quam delectationem inquiunt de facto causaret, si Dæmonum voluntas à summo dolore, quo afficiuntur, non esset præuenta, sed huic obiectioni responderi posset, quòd & si ille dolor, quem Dæmones habent summus sit, vt benè aliqui asserunt secundum intensionem proportionatam culpæ, non tamen est simpliciter summus, neque intensiuè, quia nõ adæquat totam capacitatem voluntatis, nec extensiuè, quia non dolent de omnibu rebus, de quibus, si Deus vellet dolerent, quia illos punit citrà condignum, & eorum supplicium posset esse maius, & ita absque diminutione doloris, & tristitia essentialis, possunt quoquomodo gaudere, & lætari accidentalitèr de aliqua re.

VERBA CHRISTI AD SPONSAM, qualiter Parentes instruentes filios in mundanis moribus, ad acquirendum honores, & mũdanam gloriam, cum superbia: per Serpentes nutrientes filios suos, & docentes eos pungere cum stimulo, & veneno notabiliter designantur.

CAP. XXXII.

SERPENS, & femella eius cùm commiscẽtur, habent in semine commixtionis venenum, & de natura eorum venenatus concipitur serpens. Concepto autem serpente, non potest viuificari nisi per gratiam meam, quia nihil sine me est, vel esse potest, nec spiritum obtinere nisi mediante virtute mea. Nato verò serpente, quia mater non habet vbera, quæ

quæ natus sugere possit, componit se super suum natum, & sic fortiter calefacit eum, vt ferè suffocetur, qui sentiens ex superiori parte calorem nimium, & ex terra nimium frigus, vrgēte necessitate, applicat os ad terram, & incipit terram paulatim sugere, & comedere. Deindè informans eum mater ad mouēdum se, pungit natum suum in cauda; quam cū incipit extendere, iterum pungit, vt retrahat. Similiq. modo docet caput pungendo extendere, dorsumq. curuare. Posteà mater attendit aliquem locum vbi calor Solis est feruentior, & illuc secum trahit natum suum, præcedens antè eum leuitèr, vt addiscat sequi, quo sequente, & in calore Solis dormiente. Cogitat sic mater secum, filius meus habet venenum ad malitiam, ideò necesse est, vt addiscat pungere, sed quia adhùc tenerum habet stimulum, si adhibuero aliquid durum citiùs frangetur, antequam assuetus, & fortis fuerit ad pungendum. Ideò mater sapienter prouidens filio inquirit aliquid mollissimum, & apportās ponit antè natum suum dormientem. Posteà valentèr flatu suo perflans in aures eius, excitat eum duritèr, intantùm, quòd quasi extrà se factus ex cōmmotione flatus, incipit stimulare in illud molle, quod antè eum appositum est, in quo tamdiù assuefacit stimulum, quod crescente duritia stimuli, & consuetudine punctionis, discit pungere lapides, & ligna, & quæq. fortia, tamdem informato nato, relinquit eum mater. Talis est ille homo, quem tu nosti. Est enim sicut natus serpentinus, quia de patre serpentino, & femella serpentina natus est. Nam isti ambo conuenerunt cum pessimo veneno, idest superbia, quæ damnabiliùs nocuit animæ, quàm corpori venenum materiale. Ipse deniq. serpens, cum nimium haberet ambiendi affectū, & cupiditatem inextinguibilem, arsit in concupiscentiam femellæ, quæ considerans eum sapientem, formosum, & strenuum ardebat in serpentē amore æquali. Ideò cum omni superbia, contempto timore meo, conuenerunt isti, & de venenato genere venenatum generauerūt serpentem, in quorum semen, quia misericors sum, & iustitia sic exigit, dedi animam à diuinitate mea creatam. Verum, quia mater non habet vbera diuinæ dilectionis, quibus lactet natū suum. Ideò calefacit eum sub se, idest nutrit eum ad amorem mundi, & cum excellentioribus educit eum, desiderans toto affectu, quomodo reputari posset cum magnatibus, & incitans eum ad subuersionem sui, alloquitur eum dicendo. Si haberes illud dominium, & principatū posses esse consimilis parenti, & talis honor decet te, & pro tali honore laborare teneris. Talibus igitur verbis natus serpentinus instructus à matre, & ad terrena calefactus, ex frigore diuinæ charitatis incipit terrena desiderando comedere, & comedendo arctiùs estuare. Deindè vt addiscat mouere membra, & erigere caput, pungitur in cauda à matre; quando ab ea informatur, & inducitur, vt alios sibi alliciat promissionibus, alios associet sibi verbis, & fauoribus, quando iubetur non parcere bonis, vt vocetur bonus, non parcere vitæ, vt vocetur strenuus. Non habere quietem, vt celebretur nomen eius. Docet etiam mater natum serpere, & præcedēdo ducit ad feruorem Solis, quando viuendo superbè, & dissolutè incitat eum ad consimilia, dicens ei priuatim, & publicè. Sic vixit pater tuus, & antecessores tui. Sic magnates decet incedere, pudor est, si velis esse illis sanctior, dedecus est, si tu velis esse illis humilior, qui ex blanda locutione acquisierunt fauorem hominum, & ex conformatione morum eorum obtinuerunt magnum nomen. His monitis natus serpentinus illectus, sequitur matrem ab vno peccato in aliud, vsque dum venerit in luxuriam carnis, tamquam in Solis ardorē, vbi cum inceperit quie-

quiescere, & dulcescere carnis ardor; tunc docetur à matre pungere, & stimulare. Verùm quia mater considerat infirmitatem eius in stimulo, ac paupertatem in facultatibus, & in viribus defectum. Ideò suadet ei. Primò molliora, scilicet vt acquirat primò temporalia minoris reputationis. Ascendat ad honores minores, quæ omnia videntur in principio mollia, & suauia ad habendũ. Qui venenato acquiescens consilio, pungit miseros, quibus vis resistendi nulla est, ablatione suorum, pungit alios iniuria, alios pungit odio, atque priuat vita. Deindè confortato malitiæ stimulo in istis inferioribus, perflatus iterùm à matre incipit ad altiora ascendere, maioribus inuidere, proditiones tendere, & suscitare litigia, in tantùm quòd etiam in fortissima non formidat extendere stimulum suum, idest ad sanctæ Ecclesiæ iniuriam, nisi sollicitè præuideatur, & caueatur sapientèr. Ad huius verò stimuli extirpandam malitiam non est nisi vnum remedium, vt abscindatur lingua serpentis, hoc verò erit sapientum discernere, quomodo abscindatur, & quæ sit eius lingua. Deindè subiunxit ei Dominus, sicut pannus transfunditur, & non sentit, & sicut pomum decoriatur, & possessor eius non læditur. Sic passio mea est in corde istius serpentis, quia numquam eam in corde suo attentè recordatur. Nam in prædestinatione ponit fidem suam dicens. Si Deus me præsciuit damnandum, cur ampliùs laborabo, si verò saluandum, facilitèr recipiet pœnitentiam meam. Væ illi nisi sè citiùs emendauerit, quia nullus propter præscientiam meam reprobatur. Scias etiam, quòd illa serpens femella mater istius non consequetur, quod insipientèr desiderat. Sed nec filij, nec generatio illa prosperabitur, immò ipsa in amaritudine morietur, & memoria eius erit in obliuione.

Additio.

Filius Dei loquitur. Caueatur summo opere, nè de genere femellæ, & serpentis quæratur auxilium, & stabilitas Regni, quia iam appropinquant iudicio Dei, & dies eorum non prolongabuntur. Item aliàs Christus apparuit, dicens. Scias pro certissimo, quòd hæc Domina non consequetur, quod desiderat, nec filij eius prosperabuntur. Nec facient semen. Nec memoria eorum in generatione, & generationem erit.

DEVS PATER LOQVITVR FILIO qualiter ipse est similis Sponso, qui tantùm dilexit Sponsam, quòd propter eam Crucifixus est, ipsa verò dilexit adulterum, & interfecit Sponsum: qualiter anima per Sponsam, thalamus per Ecclesiam, portæ thalami per voluntatem, adulter verò per corporis delectationes designatur, prædicit etiam de futura Sponsa sponsanda Christo.

CAP. XXXIII.

1 PATER loquitur ad Filium. Tu es similis Sponso, qui desponsauit sibi Sponsam decoram facie, & honestam moribus, & induxit eam in thalamo suo, & dilexit sicut se. Sic tu Fili mi. Tu desponsasti Sponsam nouam, quando ad animas hominum tãta arsisti charitate, quòd teipsum pro eis lacerari, & in stipite extendi voluisti, has introduxisti in sanctam Ecclesiam tuam, quam sanguine tuo dedicasti, quasi in quemdam thalamum. 2 Sed verè Sponsa tua nunc facta est adultera, fores thalami sunt clausæ, & in loco Sponsæ iacet adultera pessima, quæ cogitat sicut apud se, quando vir meus dormiet, & nudus iacuerit,

iacuerit, tunc producam contra eum gladium acutum, & interficiam eum, quia non placet mihi. Quid notat sponsa nisi animas, quas sanguine tuo redemisti. Quæ quamuis multæ sunt, tamen propter vnitatem fidei, & dilectionis vna vocari possunt, & multæ hæ nunc sunt factæ adulteræ, quia diligunt mundum plùs, quàm te. Delectationem alterius quærunt non tuam, fores thalami, idest Ecclesiæ sunt clausæ. Quid significant fores, nisi voluntatem bonam, per quam ad animam ingreditur Deus, hæc clausa est, quasi nullius boni habens effectum, voluntas verò inimici tui completur. Nam quidquid placet, quidquid delectat ad corpus, hoc diligitur, hoc honoratur, hoc sanctum, & bonum prædicatur. Voluntas autem tua, quæ est, quòd homines debeant diligere te feruentèr, desiderare te prudentèr, omnia pro te dare rationabilitèr, omninò clausa est & neglecta. Necnon & aliqui, qui fortè quandoque fores thalami tui patentèr intrant, non hac intentione intrant, vt voluntatem tuam faciant, & vt te toto corde diligant, sed præ verecundia hominum, nè videantur iniqui, nè sciantur publicè ab hominibus, quales sunt intùs apud Deum. Sic igitur malè clausa est ianua thalami tui, & plùs est delectatio adulteri, quàm tua. Cogitant etiam apud se, quòd cum nudus, & dormiens fueris, interficient te. Tunc quippè videris eis nudus, quando corpus tuum, quod de purissimis visceribus Virginis suscepisti, non tamen amittendo diuinitatem, vident sub specie panis in Altari, & nihil cernentes in eo de diuinitatis tuæ potentia, reputant te quasi panem modicum. Cum tamen verè Deus & homo sis, quem oculi videre non possunt, tenebris mundi obscurati. Tunc quoque videris eis dormiens, quando eos pateris impunitos, & ideò præsumptuosè ingrediuntur thalamum tuum, cogitantes apud se. Ingrediar, & recipiam corpus Christi sicut cæteri, nihilominùs tamen post sumptionem faciam, quod mihi placet. Quid enim obest, si non sumpsero, & quid mihi prodest, si sumpsero? Ecce miseri per tales cogitationes, & per talem voluntatem interficiunt te à cordibus suis, nè regnes in eis, quamuis immortalis es, & in omni loco per potentiam tuæ diuinitatis. Verum quia non decet fili mi te esse sine sponsa, nec sponsam habere nisi castissimam. Ideò mittam amicos meos, qui accipiant tibi sponsam nouam, venustam aspectu, honestam moribus, desiderabilem tactu, & in thalamum tuum introducant. Ipsi autem amici mei erunt celeres tales sicut aues volantes, quia spiritus meus cum meipso ducet eos. Erunt & fortes sicut illi, antè quorum manus murus dissoluitur. Erunt & magnanimes tamquam illi, qui non timent mortem, & parati sunt dare vitam. Hi adducent ad te sponsam nouam, idest animas electorum meorum aquirent tibi cum magno honore, & decore, cum magna deuotione, & charitate, cum virili labore, & perseuerantia forti. Ego sum ille, qui nunc loquor, qui in Iordane, & in Monte clamaui, Hic est Filius meus dilectus. Verba mea citiùs complebuntur.

NOTÆ.

1 TV es similis Sponso, qui desponsauit sibi sponsam decoram faciæ.

Deus Pater in præsenti Capite Filium suum Sponso similem facit, eò quòd nouam sibi sponsam desponsauerit, cùm Verbum caro factum, humanam sibi hypostaticè naturam vniuit, sicque moriendo, eiecto mundi principe, ac resurgendo, animas nostras à Dæmonis seruitute liberauit, easque ad gloriam cælestem secum duxit, ad has ergò

spirituales nuptias vocati sumus omnes, in quibus Christus Dominus Sponsus est, vt Dauid Psalmus 18. testatur his verbis, Et ipse tamquam sponsus procedens de thalamo suo: hanc ergò dignitatem, & hæc singularia beneficia nobis collata sedulò perpendamus, & quomodo Sponso placere possumus studeamus, nosque met ipsos hac de re, vt faciebat D. Bernardus alloquamur, sic enim habet serm. 2. Domini post Epiphaniam. Vide tibi tam inæstimabilis gloria, vt eius Sponsa merearis esse, in quem desiderant Angeli prospicere, vndè tibi hoc, vt ipse sit Sponsus tuus; cuius pulchritudinem Sol, & Luna mirantur, ad cuius nutum vniuersa mutantur, quod retribues Domino, pro omnibus, quæ retribuit tibi, vt sis socia mensæ, socia regni, socia thalami, idem animaduertit D. August. Epistola 120.

2 Sed verè Sponsa tua nunc facta est Adultera.

Tunc anima adulterari dicitur, quando coniungens se creaturis eas colit, & adhærens mundo, cælestia deserit relicto Christo, cum quo spirituali matrimonio coniũcta erat, sicut enim cùm alter coniugum à fide in matrimonio præstita fornicando recedit, adulter fit, sic anima cùm à vera fide Christi Sponsi discedit, mundum sequens, adulterium committit, & ideò scribitur hìc paulò post verba præsentis Nota, Et multæ factæ sunt adulteræ, quia diligunt mundum plus, quàm te, sed hoc quoque explicat D. Augustin. in serm. Domini in Monte, & contra Adimant. cap. 7. definit enim ipse hanc fornicationem adulterinam, esse auersionem à fæcunditate sapientia, & ad conceptum temporaliũ illecebrarum, corruptionumq. conuersionem, idem habent Origenes super Num. homil. 20. & super Hierem. homil. 14. Isichius super Leuit. cap. 17. Beda super Exodum cap. 20.

MATER DEI DECLARAT SPONSÆ per similitudinem, qualiter verba istius Libri cælestis ipsa Virgo impetrauit à Filio ad supplicationem omnium electorum mundi, quæ verba promittunt maledictionem superbis, & misericordiam humilibus: continentur etiam verba, in quibus datur certis personis potestas expellẽdi Dæmonia, & concordandi discordes, & specialiter Reges Franciæ, & Angliæ.

CAP. XXXIIII.

MARIA loquebatur. Filius meus est similis Regi, qui habebat Ciuitatem in qua septuaginta Principes erãt & in cuiuslibet dominio non erat, nisi vnus fidelis Regi. Tunc illi fideles videntes, quòd infidelibus non instabat nisi mors, & damnatio, scripserunt ad quamdam dominam familiarissimam Regi, rogantes eam, vt rogaret pro eis, & vt suggereret Regi, quatenùs scriberet eis verba admonitionis suæ, quibus resipiscerent à pertinacia sua. Qua suggerente Regi de salute illorum infidelium. Respondit ei Rex, nihil restat eis nisi mors, & ea digni sunt. Verumtamen propter preces tuas scribam eis duo verba. In primo autem verbo sunt tria. Primo damnatio, quam merentur. In secundo paupertas. In tertio confusio, & dehonestatio, qua digni sunt pro suis factis. Secundum verbum est, quòd omnis, qui se humiliauerit, habebit gratiam, & fruetur vita. Cumq. littera continens hæc duo verba venisset ad illos infideles, dixerunt quidam ex eis. Nos sumus ita fortes sicut Rex, & ideò defendemus nos, alij dixerunt. Non est nobis cura de vita, & morte, quod magis euenerit, non est nobis magna cura. Alij quoque dixe-

dixerunt: Falsum est, quod audiuimus,& confictum. Nam hęc littera de ore Regis non emanauit. Auditis ergò respõsis istis, scripserunt illi fideles, iterùm secundò ad prędictam Dominā familiarissimam Regi dicentes. Non credunt isti infideles verbis Regis, seù nostris. Ideò postula à Rege, vt in signum credulitatis mittat eis aliquod speciale signum, quo credant litteram de ore Regis processisse. Quod audiens Rex dixit, duo specialitèr pertinent ad Regem, coronam scilicet, & Clypeus. Corona Regis nullus portare potest, nisi Rex, clypeus quippè Regis pacificat discordantes. Ergò duo ista mittā eis, si fortè credant verbis meis, & à malitia sua resipiscant. 1 Iste Rex nõ aliud significat, nisi Filium meũ, qui est Rex gloriæ, & Filius Dei, atq; meus. Hic habet Ciuitatem idest mundũ, in quo septuaginta sunt linguę, quasi septuaginta dominia. Et in qualibet lingua vnus amicus Filij mei est, idest nulla lingua est, in qua nõ inueniantur aliqui amici Filij mei, qui signãtur in vno propter vnitatem fidei, & charitatis. Ego autē sum illa Domina familiarissima Regi, & ad me amici mei, vidētes mundo instare miseriam, miserunt preces suas, rogantes, vt Filium meũ pro mundo mitigarem. Qui precibus meis, & Sanctorum flexus, misit mundo verba ista oris sui ab æterno pręscita. Ad quorum credulitatē, nè reputarētur aliundè conficta, impetraui in signum coronam, & clypeum Regis. Coronam propter potestatē, quæ dabitur vni super spiritus immundos. Clypeum propter opus pacis, quod dabitur alteri, scilicet discordantia corda reformare in vnum cor, & mutuā charitatem. Verba autem Filij mei non sunt, nisi quasi duo verba, quia in omnibus illis non sunt alia, nisi ista duo, scilicet maledictio in indurantes se, & misericordia in humiliantes se. His dictis Filius loquebatur ad Matrem. Benedicta sis tũ, tu es quasi mater illa, quæ mittitur, vt accipiat filio suo vxorē. Sic ego mitto te ad amicos meos, qui animas electorũ coniungant mihi in coniugium spirituale, quale decet Deum. Ergò propter magnam tuam misericordiam, & charitatem, qua sic feruentèr diligis animas, do tibi auctoritatem super coronam illam, & clypeum, vt non solum duobus, sed alijs, quibus volueris, dare possis. Tu enim plena es misericordia, & ideò omnem misericordiā trahis à me ad peccatores. Benedictus sit ille quicumq. tibi seruit, quia nec relinquetur in morte, nec in vita. Deindè iterùm loquebatur Mater ad Sponsam. Scriptum est, quòd Ioannes Baptista præcessit antè faciem Filij mei, quem non omnes viderunt, quia in Eremo erat. Sic ego antè terribile Iudicium illud futurum Filij mei præcedo cum misericordia mea. Ergò ex parte mea dic illi, qui habet coronam, quòd quoties senserit spiritum solitum, & feruorem in se Filij mei, super vexatum legat ista verba. Deus Pater, qui es cum Filio, & Spiritu sancto Creator omnium rerum, & Iudex eorum, quæ facta sunt, qui misit benedictum Filium suum in viscera Virginis Mariæ propter nostram salutem, pręcipio tibi immunde spiritus, vt ad gloriam eius & propter preces Virginis Mariæ exeas de ista creatura Dei, in nomine eius, qui natus est de Virgine Iesus Christus vnus Deus, qui est Pater, & Filius, & Spiritus sanctus. Deindè dicetur ex parte mea alteri, qui habet clypeum. Tu sæpè me misisti quasi nuncium tuũ ad Deum, & rogaui Filium meum pro te. Nunc ego rogo te, vt tu vadas nuncius meus ad Summum caput Ecclesiæ, quia etiam si sederit ibi Lucifer, verba Filij mei secundum eius voluntatem perficientur. Cum autem venerit in Franciam. Cõuentis autē se Principibus, dicat in audientia eorum hęc verba. Deus, qui est cum Patre, & Spiritu sancto Creator omnium rerum, & eorum, quæ facta sunt, qui dignatus est descendere in viscera Virginea, & vnire Diuinitatem suam Humanitati, non tamen separans se à Diuinitate, qui fixit

ſic charitatem ſuam ad hominem, vt cum videret lanceam, & acutos clauos,& omnia inſtrumenta mortis antè ſe,magis voluit mori, & omnia horribilia mortis inſtrumenta ſufferre, neruosque incidi, manus, & pedes perforari, quàm charitatem ad hominem fixam relinquere. Ipſe vos propter ſuam Paſſionem cõiungat in vnum cor, qui hactenùs fueratis diſſociati. Deindè ſicut ſpiritus meus informabit eum, proponat ei pœnas Inferni, gaudium iuſtorum, & retributionem iniquorum.

NOTÆ.

1 ISte Rex nõ aliud ſignificat,niſi Filium meum, qui eſt Rex gloriæ, & Filius Dei, & meus,hic habet Ciuitatem, ideſt mundũ, in quo ſeptuaginta ſunt linguæ.

In præſenti Nota duo inſinuantur, primò quidem Saluatorem noſtrum Regem eſſe: ſecundò eum Ciuitatem habere quamdam, in qua ſeptuaginta linguæ ſunt, quaſi ſeptuaginta dominia, hoc eſt ſeptuaginta nationes, ſeptuaginta linguarum idiomatè diſtincta, quorum omnium Chriſtus eſt Dominus: videndum ergo breuiter, quomodo, & quibus titulis Chriſtus dicatur Dominus,& Rex, poſteà inueſtigandũ, an ſeptuaginta tantummodò linguæ, vt legimus hic inueniantur in vniuerſo. Et quantùm ſpectat ad primum, Chriſtus, vt Deus, fuit non modo in ſpiritualibus, ſed & temporalibus cælorum etiam, at Angelorum omnium,& cæleſtium Beatorum Dominus, eo iure, quo cuncta de nihilo condidit, et cuncta poteſt in nihilum redigere: ſi verò eumdem conſideremus, vt hominem, etiam fatendum eſt iure redemptionis fuiſſe propriè Regem Regni Cælorum, quo iure ſpectabat ad eum omnia, quæ ad æternam ducebant hæreditatem, adminiſtrare, regere, ac diſpenſare, Eccleſiam fundare, Sacramenta, Sacerdotes, ac iuſtitiæ leges condere, omnes iudicare, & pro meritis, ac demeritis pœnas, ac premia decernere, vniuerſos etiam Reges, vt ſibi obtemperarent cõpellere, eorumq. etiam leges tollere, ſi ſuis aduerſarentur, hinc eſt, quòd eum meritò D. Io. Apoc. 17. appellauit Regem Regum, & Dominum dominantium. Et Pſal. 2. de ſe ipſo teſtatur, Ego conſtitutus ſum Rex ab eo ſuper Syon Montem Sanctum eius, hoc eſt ſuper Eccleſiam,& Matth. 28. Data eſt mihi omnis poteſtas in Cælo,& in terra, ſed hac de re latiùs egerunt Orig. in Cant. hom. 1. & 2. & ſuper Matth. hom. 7. D. Aug. 17. lib. de Ciuit. cap. 7. & 8. & ſuper Pſal. 71. D. Hieron. ſuper Eccleſiaſt. cap. 8.

Quod autem attinet ad ſecundam dubitationem ſunt, qui exiſtimãt, numerum linguarum fuiſſe deſumptum ex numero diſcipulorum, qui ſicut fuerũt ſeptuaginta duo, totidem fuiſſe linguas putarũt, ſic habet Raban. Act. 2. ediſſerens illa verba, Quoniam audiebat vnuſquiſq; lingua ſua illos loquentes, & D. Aug. lib. 1. de Mirabilibus ſacræ Script. c. 9. Linguas (inquit) illas ſeptuaginta duas eſſe plurimi auctores conſentiunt, quas in ædificatione turris illius, in terra Sennaar, quæ & nunc Dominus ſeptuaginta duos diſcipulos, exceptis illis primarijs Apoſtolis elegiſſe ſermone Euangelij refertur. Alij tamen arbitrati ſunt, iuxtà numerum nationũ fuiſſe conſtitutum numerum linguarũ, gentes autem, quibus terra diuiſa eſt, fuerunt ſeptuaginta tres, vel ſeptuaginta duæ, vt aſſerit D. Iſid. lib. 9. Etym. c. 2. totidẽ ergò fuiſſe linguas affirmat, quod etiam annotauit D. Aug. lib. 16. de Ciu. Dei c. 3. & 6. vbi etiã dicit auctũ poſteà fuiſſe numerum gentiũ multò ampliùs, quàm linguarum, nam & in Africa Barbaras plures gentes ſe nouiſſe ait, vna lingua loquentes, fauet huic ſententiæ Eucher. in Geneſ. lib. 2. c. 7. Hieron. in cap. 26. Matth. ad illa verba, An putas, quia non poſſum rogare Patrem meum, Epiph. in princ. Panarij, Proſp. lib. 2. de vocat. gent. cap. 4. & fauet etiam Origen. hom. 11. in lib. Numer. & fusè hac de re diſputat Benedict. Perer. in Geneſ. lib. 16. diſput. 19. vbi communem hanc de ſeptuaginta duabus linguis ſententiam improbare videtur, legendus eſt etiam hac de re Ioannes Loiinus Societat. Ieſu Theolog. in Comment. in Actu. Apoſtolor. verſ. 4. ibi, Et repleti sũt omnes Spiritu ſancto: ſed quidquid ſit de numero linguarum,

pro-

probabiliter censeo, cum scribitur hic, linguas tantummodò septuaginta fuisse, indicari fortasse septuaginta Scripturæ sacræ interpretes, qui mirabili quodam consensu, sacras Litteras interpretati sunt, quod colligi potest ex verbis præsentis Capitis, cùm dicitur, In qualibet lingua vnus amicus Filij mei est, idest nulla lingua est, in qua non inueniantur aliqui amici Filij mei, qui signantur in vno propter vnitatem fidei, & charitatis. Cæterùm si quis quærat, quare Deus voluerit tot linguarum genera per vniuersum cõstituere, respondendum est, hoc ex superbia hominũ euenisse, vt colligi potest ex Genes. cap. 11. vbi agitur de ædificatione turris Babel, ad quam ædificandam homines moti sunt, non solum, vt se ab aquis diluuij seruarent indemnes, sed vt etiam eorũ nomina apud posteros celebrarent, & ideò voluit eos Deus varietate linguarum confundere, de quo Cassian. collat. 4. cap. 12. & D. Augustin. lib. 16. de Ciuitat. cap. 4. verba faciens, Quoniam (inquit) damnatio imperantis in lingua est, ibi damnata est superbia, vt non intelligeretur iubens homini, qui noluit intelligere, vt obediret iubenti Deo, idipsum habet serm. 6. in Ioan. & D. Gregor. homil. 30. Eucherius loco suprà citato, & Lyranus super Genes. cap. 11. addunt alij diuersitatis linguarum aliam causam, & id factum esse affirmant, ad præfigurationem, & confirmationem miraculi in die Pentecostes faciendi; quo Discipulis donum linguarum diuinitùs Deus daturus erat, sic enim tunc linguas iuxtà nationum numerum in nationes distribuit, ita in Spiritus sancti Aduentu omnium linguarũ intelligentiam Discipulis contulit; quatenùs Euangelium suum omnibus nationibus prædicarent. Sed legendus est Ioan. Lorin. vbi suprà, qui hac de re fusè egit.

CHRISTVS OSTENDIT SPONSÆ, qualiter anima cuiusdam Monachi deuoti purgabatur in vita per infirmitates corporis, & ostendebatur eius gloria sub specie Stellæ ante mortem: & qualiter anima alterius Religiosi aliam damnata, expetebatur à nouem Dæmonijs antè Principem Dæmoniorum, & assignatur hìc ratio, quare mali Religiosi tolerantur à Deo.

CAP. XXXV.

FILIVS Dei loquebatur ad Sponsam. Vidisti animam illius Monachi defuncti in specie Stellę, et meritò, quia idem in vita sua lucidus, & ardens erat quasi stella, quia me prę omni creatura dilexit, vixit, & in obseruantia propositi sui. Hæc etiam anima ostendebatur tibi antequam moreretur, in statu illo, in quo tunc fuit, quando monstrabatur tibi, & hoc fuit, quãdo ipsa venit ad vltimum terminum vitæ suæ, & quando signa ægritudinis demõstrantia mortem aderant. Hæc ergò cum ad vltimum terminum mortis appropinquaret, venit ad Purgatorium, & istud purgatorium erat corpus suũ. Vbi purgabatur doloribus, & infirmitatibus. Et ideò quasi Stella in vase aperto demõstrabatur tibi, & hoc fuit, quia arsit charitate mea, & ideò est nunc in me, & ego in ea. Quia sicut stella, si veniret in copiosiorem, & splendidiorem ignem, non vlteriùs appareret. Sic ipse nunc in me conclusus est, & ego in eo, & gaudebit gloria illa ineffabili, quæ numquam finietur. Cum autem esset in Purgatorio suo, tanta charitate adhùc tunc arsit ad me Stella ista, & ego ad eam, quòd ipsa doloris vehementiam corporis reputauit leuissimam. Cuius lætitia in tribulatione incępit, & ad perpetuum gaudium excreuit. Quod Diabolus cernens, & in ea aliquid iuris sui inuenire vo-

volens propter dilectionem, quam illa anima ad me habuit, libenter alias animas propter eam dimisisset. Alia etiam anima monstrabatur tibi, quam Diabolus nouem iuribus possidet. Cuius iudicium, quia ostendi tibi priùs, ideò eius nunc supplicium ostendere volo, sicut coram Deo omnia in vno puncto fuerũt, quæ tamen corporaliter absque prolixitate non possunt præferri, nec audiri. Anima ergò illius cum peruenisset ad supplicium, statim septem Dæmones occurrerunt ei ante Principem suum dicentes. Hæc anima nostri iuris est. Primò Dæmon superbiæ dicebat. Ipsa est mea, quia nullum reputauit sibi similem, & super omnes esse volebat, sicut ego. Secundus, scilicet Dęmon cupiditatis ait. Ipsa numquam impleri, & satiari potuit, sicut nec ego, & ideò mea est. Tertius, scilicet Dæmon inobedientiæ dicebat. Ipsa astricta erat ad obedientiam, & disciplinam, sed in omnibus fuit inobediens Deo, & obediens carni, ideò mea est. Quartus, scilicet Dæmon gulæ ait. Ipsa temporalibus illicitis comedendo, & bibendo, prout ego ei suasi, excessit, & nihil abstinentiæ habere voluit, ideò mea est. Quintus, scilicet Dæmon vanæ glorię dixit. Ipsa cantauit pro vana gloria, & vano nomine, & cùm aliquantulũ deprimebatur vox eius, & attediabatur, tunc ego eleuabam eam ad altiora, & occurrens gaudenter iuui eum. Sextus Dæmon, scilicet proprietatis dicebat. Ipse debuit esse pauper in mundo, & nihil proprium habere, sed ipse è contrà quasi formica, quæ habere poterat, congregabat, & irrequisito Prælato suo illa possedit, & ideò mea est. Septimus Dæmon, scilicet Religionis contemptus dicebat. Ipse ex regulari disciplina obligabatur ad seruandum in omnibus actibus suis constituta tempora, sed è contrà, quia omnia habuit inordinata. Bibebat enim, & comedebat quando volebat, dormiebat, & vigilabat, & loquebatur, quando sibi placebat, & omnia absque regulari disciplina agebat, & ideò mea est. Tunc Princeps Dæmonum quasi per exemplum demonstrando dicebat. Tu spiritus superbiæ, quia tu possedisti eum extrà, & intrà, ideò ingredere in eum, & constringe sic districtè, quemadmodum spiritualia, si possibile esset, quòd haberent membra, & adhærerent corporalibus, & comprime sic horribilitèr, vt cerebrum exeat cum oculis, & medulla de compagibus, & omnia membra dissoluantur. Ad secundum, idest ad spiritum cupiditatis ait. Tu possedisti eum ad voluntatem tuam, & numquam satiabatur. Ideò intrà in eum ardore veneno peiori, & plumbo feruentiori, & inflamma eum sic miserabilitèr, vt sicut vinum per summitatem vitrei vasis, quod habet multas fistulas, ingrediens omnia loca occupat, & replet. Sic ardor tuus venenatus, & plumbeus ingrediatur in omnia membra eius, & ardeat in eis sine fine. Ad tertium autem, idest ad spiritum inobedientiæ ait. Tu possedisti eum ad omnia professioni suæ contraria, & obediuit tibi magis, quàm Deo suo. Ideò intra in eũ quasi gladius acutissimus, & sic feruentèr cohęreas ei quasi gladius, qui infixus esset cordi, qui nec per partem superiorẽ, nec per inferiorem exiret, sed immobilitèr permanẽs intolerabilitèr cruciaret. Ad quartum, idest ad spiritũ gulę ait. Tibi consensit ad omnem intemperãtiam. Ideò comminue eum dentibus tuis, & discerpe cor eius, vt cuilibet spirituũ iam enumeratorũ, scilicet superbiæ, & cupiditatis, inobedientiæ, & gulæ, vnam partem cordis sui sic possideat, & possidendo sic cruciet, vt semper comminuatur, & numquã consumetur. Ad quintum, idest ad spiritũ vanę gloriæ ait. Intra in eum, & numquam sinas eum habere requiem, pro cantu suo numquam procedat, nisi de ore suo. Omne gaudium, & delectatio, quam in mundo quærebat, vertetur sibi in fletũ, & miseriam sempiternam. Ad sextum autem, idest ad spiritum proprietatis ait. Intrà

in

in eum cum amaritudine, & fac eum carere omnibus delectabilibus, quæ desiderabat, & pro eis confusionem inenarrabilem, & damnationem indicibilem, & pudorem perpetuum habebit. Ad septimum autem, idest ad spiritum cõtẽptus Religionis ait. Quia omnia tempora sua inordinata habuit. Ideò vnum tempus adueniet ei, quod numquam terminabitur, in quo frigus, & ardorem patietur sine fine. Tunc mox in ipso momento ante Principem Dæmoniorum, duo spiritus apparuerunt, dicentes. Etiam hos in hac anima habemus partem, & primus dixit. Ipse fuit Sacerdos, & nõ vt Sacerdos vixit, ideò pars mea in ea est. Secundus Dęmon ait. Ipse habuit quoddam fundamentum in capite suo, in quo corona gloriæ stare debuisset, & hanc non habuit, ideò mea est. Respondit Princeps. Pro honorifico nomine Sacerdotis, mutetur sibi nomen, & vocetur Sathan. Pro corona gloriæ, quam cõtempsit habere, ponatur ibi maledictionis opprobrium, & deiectio sempiterna. Deindè loquebatur Dominus ad Sponsã. Ecce Spõsa mea qualis remuneratio, & quàm dissimilis. Ambę istæ animę vnius fuerunt professionis, sed in remuneratione nimis multùm inæquales. Numquid scis tu, quare ista ostendo tibi? Certè vt boni roborentur, & vt mali scientes iudicium suum à malis resipiscant. Verè dico tibi, quòd homines illius professionis, multum auerterunt se à me. Sicut per exemplum poteris intelligere. 1 Ego sum similis patrifamilias, qui assumpsit sibi operarios, quibus commisit fossorium ad fodiendam terram, & scopam ad eijciendum eam de fossis, vas ad portandum. Tamdem ipsi operarij cõtemnentes præceptum Domini, reportauerunt illa vtensilia Domino suo, & dixerunt. Fossorium minùs acutum est, & terra satis arida, & non sufficimus laborare in ea. Scopa nimis tenuis est, & non valet continere terram. Vas nimis graue est, ideò nobis ad portandum nimis onerosum est. Sic faciunt isti professores mihi. Egò namque commisi eis, quasi laboratoribus fossorum, idest, dedi auctoritatem prædicandi verba mea, & potestatem fodiendi corda terrena timore meo. Sed hoc fossorium nunc deijciunt, & assumunt nouum, quia verba mea, & institutionem meã vertunt ad alleuiationem corporis, vt placeãt hominibus, & crescant in diuitijs, dicentes corda hominum nũc dura sunt, & verba Domini minùs acuta ad excitandum deuotionem, & ideò placabilia proponunt hominibus. Iustitiam meã occultant, peccatum increpare dissimulant, ex quibus fiducialitèr faciunt auditores in peccatis quiescere, & de factis suis remissè pęnitere. Secundò cõmisi eis scopam, qua eijcerent terram de fossa, idest humilitatem, & paupertatem diligerent. Sed hęc est nunc nimis tenuis, dicũt enim. Si nihil habere voluerimus, vndè tunc viuemus? Si ex toto abiecti fuerimus, à quibus tunc colligemur? Sic ergò falsa fiducia decepti, tantò nunc alios in superbia excedunt, quantò præ alijs deberent esse humiliores. Ego etiam dedi eis, quasi vas ad deportandum terram, idest, vt haberent abstinentiam delectabilium corporis. Sed hoc ad pedes meos proiecerunt dicentes. Si in tali labore, sicut patres vixerunt, volumus viuere, deficiemus, & in tali abstinentia, omninò contemnemur. Si in tali districtione, non præualemus. Sic igitur omnia Religionis, & professionis bona sunt eis grauia, & illa, quæ eis placent, faciunt. Quid autem ego facturus sum, cuius instrumenta proijciuntur, & labor recusatur. Vtique dicam eis. Viuite secundum voluntatem vestram, & laborate laborem vestrum proprium, & reperietis fructum vestrum, habete honorẽ mundi pro honore æterno, diuitias mũdi, & amicitiam eius pro ęternis, voluptatẽ mundi pro dulcedine, quæ numquã terminatur. 2 Ego iuro in veritate mea, quòd si non fecissem propter duo bona, propter quæ sustineo eos, non vna domus eorum staret ere-

erecta. Primum est Matris meæ oratio, quę cum Patrono eorum incessanter orat. Secundum est iustitia mea, quia quamuis propter malitiam eorum non teneor eis aliquam misericordiam facere. Attamen propter dona offerentium, quæ placent mihi, patior eos. Ipsi enim sunt quasi instrumenta, quibus alij proficiunt. Ex eorum nempè prædicatione, & cãtu, quandoque alij crescunt ad deuotionem, & occasionem benè proficiendi, sed seipsos in profundum deijciunt, quia seruiunt, quasi serui ad lucrum, non æternitatis. Verè serui sunt, & paucissimi inueniuntur alij, & tàm pauci, quòd vix vnus reperitur in centum.

Declaratio.

Apparuit anima induta scapulari, & mirabilitèr in omnibus membris deformata. Tunc Christus dixit. Quidam populus erat audiens filios Israel vbique habere victoriam, timensq. subijci ipsis, misit Legatos suos habẽtes antiquos calceos in pedibus, & panem veteratum in peris, vt mentiendo simularent se esse de remotissimis partibus. Quapropter cognita veritate redacti sunt in perpetuam seruitutem. Sic multi Religiosi simulantes, quod non sunt, & seruientes mundo sub habitu Religionis, excluduntur ab illa æterna hæreditate. De talibus est iste, cuius animam Diabolus nouem iuribus possidet. Primùm est, quia superbiendo præfert se cæteris, ostendendo se professorem virtutum, cum sit vitijs plenus. Secundum est, quia desiderat illa, quæ videt, necessarijs non contentus. Tertium est, quia in his obedit, quæ eum delectant, aut facit inuitus, aut quærit occasionem fugiendi. Quartum est, quia delectatur intemperantia, socius illorum, de quibus dicitur, quorum Deus venter est. Quintum est, quia quærit laudari ab omnibus, & non à Deo. Ideò prædicat sublimia, cantat altisona, singularia operatur. Sextum est, quia gloriatur in superfluis, & habitu peregrino, cuius proprium deberet esse ipsa vera paupertas. Septimum est, quia nulla seruat tempora, sed regit se secundũ statum carnis suæ. Octauum est, quia impudicè, & frontosè accedit ad Altare meum sanctificans, & absoluens alios, ipse vinculo dignus, & reprehẽsione. Nonum est, quia indignè portat signum gloriæ in capite suo, confœderatus hosti meo. Ideò nisi se emendauerit, propinabitur sibi de iustitia mea. Respondit illa. O Domine mi. Ipse dicit Missas, & prædicat, & prædicatio eius sapit multis. Numquid potest esse, nisi à spiritu tuo? Cui Deus. Est (inquit) de spiritu meo, sed quando ipse non ea charitate, nec intentione prædicat, qua verus prædicator prædicare debet, nec sequitur effectum prædicationis, tunc spiritus nequam operatur in eo, quia masticat stramen, & fugit caudam serpentis, quæritq. flores perituros. Tunc ait illa. O Domine non intelligo, quod dicitur. Ideò Domine mi dignare exponere, quid significat. Cui Dominus. Ipse (inquit) tunc masticat stramen, quando nõ sapit ei ille panis æternus, quando non intrat in cor diuina sapientia, quæ dicit, venite ad me humiles, & ego reficiam vos. Tunc verò fugit caudam serpentis, quando non sapit ei potus diuinæ intelligentię, sed prudentia Diaboli, quæ dicit, comedite, & aperientur oculi vestri. Tunc quoque flores quærit perituros, quando non curat fructum æternæ dulcedinis, sed continuè habet in ore verba mundi, & verba carnis.

NOTÆ.

1 Ego sum similis Patrifamilias, qui assumpsit sibi operarios.

Meritò hic Saluator noster Patrifamilias comparatur, cuius sicut proprium est curam domus gerere, & subditis suis cibos, & alia, quæ ad sustentationem spectant naturæ, prouidere, sic Christus Dominus suæ curam habet Ecclesiæ, & his, qui sub ea militant spi-

spiritualem, ac corporalem cibum quotidiè abundantèr subministrat, meritò ergò ipsemet Christus Matth. 13. Lucæ 13. Paterfamilias appellatur, quod etiam annotarunt Origen. suprà Matth. hom. 10. Gloss. Ordinar. Matth. 13. Hilar. super Matth. Can. 20. Legimus autem hoc loco, Patrem familias operarios misisse, quia prædicatores ad congregandam electorum Ecclesiam constituit, in qua pane spirituali suam familiam pascerent, sic habet Gloss. Interlinearis Matth. 9. & ibi Lyran. & Origen. super Matth. hom. 13. dicuntur etiam huiusmodi operarij terram fodere, quatenùs animam bonorum operum humore siccam, ac cælestium bonorum fructibus vacuam, verbo prædicationis impinguant: per terram autem quandoque anima significatur, Sic tradunt Origen. hom. 1. suprà Psalm. 39. & suprà Leuitic. hom. 16. & suprà Cantic. hom. 4. D. Hieronym. suprà Isaiam cap. 26. D. Gregor. 1. Reg. 16. D. Ambros. serm. 12. suprà Psal. 118. vocant etiam hi Patres animam terram non aridam, neque siccam, quando bonorum operum fructus producit, aridam verò, cùm bonis operibus est vacua: aut etiam per terram hìc intelligas corpus humanum, quod antequàm cælestis doctrinæ rore imbuatur, terra inanis, & vacua dicitur, sic D. Basil. homil. 11. Exameron. D. Hilar. suprà Psalm. 66. & 67. & super Matth. Can. 4. & hanc terrã Prædicatores effodiunt, quando per prædicationem ab ea terrenarum rerum affectiones remouentes, illam cælestibus doctrinis implent.

2 Ego iuro in veritate mea, quòd si non fecissem propter duo bona.

Hìc duæ causæ afferuntur, quapropter Deus malos Religiosos in mundo diù viuere aliquando patiatur. Primò quidem propter preces Matris suæ, quas semper ob eorum conuersionem fundit. Secundò verò, quia sua prædicatione, quandoque mali Religiosi cæteris proficui sunt.

CHRISTVS REVELAT SPONSÆ, qualitèr propter tria bona, quæ erant in cordibus vacuis, & mundissimis Apostolorum, missus fuit in eos triplicitèr Spiritus sanctus, & qualitèr in hominibus plenis cupiditate, luxuria, & superbia non ingreditur Spiritus sanctus. Et quòd Christus primò vult vinum suum, idest verba sua istius Libri propinari amicis suis, qui ea publicabunt alijs posteà.

CAP. XXXVI.

1 2 EGO, 1 qui loquor tecũ sum ille, 2 qui tali die, sicut hodie, misi in Apostolos meos Spiritũ sanctum meũ. Qui venit ad eos triplicitèr. Primò quasi torrens. Secundò quasi ignis. Tertiò in specie linguarum. Venit autem ad eos ianuis clausis, quia soli erant, & quia tria bona habebant. Primò enim habebant omnem voluntatem tenendi castitatem, & continentèr in omnibus viuere. Secundò habebant humilitatem præcipuam. Tertiò totum desiderium ad Deum, quia nihil, nisi ipsum desiderabãt. Isti erant quasi tria vasa mũda, sed vacua. Propterea venit Spiritus sanctus, & repleuit eos. Venit autem quasi torrens, quia omnes artus, & omnia membra eorum, delectatione diuina, & consolatione repleuit. Venit quasi ignis, quia feruore diuini amoris sic incendit corda eorum, vt nihil diligerent, nisi Deum, nihil timerẽt, nisi eum. Tertiò venit in specie linguarũ. quia sicut lingua intùs est in ore, nec tamẽ nocet ori, sed magis ad loquendũ proficit. Sic Spiritus sãctus intùs in anima eorum erat, qui eos nihil desiderare faciebat, nisi me, qui etiam eos sapientia diuina loquaces fecit. Cuius virtute tamquam officio linguæ omnem veritatem loquebãtur. Ergò, quia ista vasa vacua erant propter desiderium, dignum fuit, vt veniret

ad eos Spiritus sanctus. Non enim ingredi potest ad eos, qui impleti sunt, & pleni. Qui autem impleti sunt, nisi illi, qui omni peccato, & spurcitia pleni sunt, ipsi enim sunt, quasi tria vasa pessima. Primum est plenum, quasi fœtidissimo stercore hominum, quod propter pessimum fœtorem nullus potest odorare. Secundum est plenum, quasi vilissimo spermate, quod nullus propter amaritudinem gustare potest. Tertium est quasi corruptissimo sanguine, & sanie, quæ nullus potest videre propter abominationem. Sic mali pleni sunt mundi ambitione, & cupiditate, quæ fœtent in conspectu meo, & Sanctorum meorum deterius, quàm stercus hominum. 2 Quid sunt omnia temporalia, nisi stercus? Hoc pessimo stercore cito perituro miseri delectantur. In secundo vase est nimia luxuria, & incontinentia in operibus, hæc autem amara est mihi ad gustandum, quasi sperma. Non enim potero sustinere tales, & minùs per gratiam meam ingredi ad eos. Quomodo enim ego vera mundicia ad tàm immundos ingrediar? Quomodo ego ignis ipse veræ dilectionis inflammarem eos, quos tàm prauus ignis luxuriæ inflammat? Tertium est superbia, & arrogantia eorum. Ipsa quippè est, quasi sanguis corruptus, & sanies. Ipsa est, quæ hominẽ in bonis corrumpit intùs, & exteriùs, aufert gratiam datam à Deo, & reddit hominem abominabilem Deo, & proximo. Qui autem sic impletus fuerit, gratia Spiritus sancti impleri non poterit. Ego autem sum quasi homo habens vinũ venale. Qui cum propinare voluerit, dat primò amicis suis, & familiaribus ad gustandum, deindè præconis voce mittit suos clamantes, gustauimus vinum, quia bonum est. Omnes ergò, qui volunt accedant. 3 Sic ego habeo vinum optimũ, idest dulcedinem illam, quę ineffabilis est, hanc ego quibusdã familiaribus meis propinaui, auditis verbis meis, quę de ore meo procedunt. Inter istos proclamatores, qui vinum gustabant, erat iste, qui venit ad me hodie habens, quasi tria receptacula implenda. Venit enim habens voluntatem continendi se ab omni vanitate, voluntatem ad omnem humilitatem, desiderium ad omne, quòd mihi placitũ est, propterea impleui vasa sua hodie. Primò namque fiet sapientia spiritualium lucidior ad intelligendum, & aptior ad ruminandum, quàm priùs. Secundò impleui eum charitate mea, qua feruentior fiet, quàm priùs ad omne bonum. Tertiò dedi ei timorem discretiorem, vt scilicet nihil timeat, nisi me, & quæ mihi placita sunt. Ergò, vt etiam alijs clamare sciat dulcedinem vini mei, audiat verba mea, quæ locutus sum, & quæ scripta sunt, vt audita charitate mea, & iustitia, tantò fiat in clamando sollicitior, quò diligentiùs vini dulcedinem gustat.

Declaratio.

Hic Frater Dominam Brigittam ad Sanctum Iacobum sequebatur, qui in spiritu vidit Dominam Brigittam, quasi septem coronis coronatam. Viditque Solem totum denigratum, qui miratus, audiuit vocem clarè dicentem. Sol iste obscuratus significat Principem terræ vestræ, qui sicut Sol fulserat, erit dispectissimus per opprobrium hominum, mulierque ista, quam cernis, habebit spicam septiformis gratiæ Dei, quam significant septem coronæ, quas vidisti, & hoc erit tibi signum, quod tu sanaberis ab infirmitate ista, & reuerteris ad tuos, & eleuaberis ad altiorem gradum. Qui rediens factus est Abbas proficiens de virtute in virtutem.

NOTÆ.

1 Ego qui loquor tecum sum ille, qui tali die, sicut hodie misi in Apostolos meos Spiritum sanctum meũ, qui venit ad eos tripliciter. Primò, quasi torrens.

rens. Secundò, quasi ignis, &c.

Ex verbis huius Notæ colligi potest, visionem hanc, quæ in præsenti Capite cõtinetur, B. Brigittæ fuisse collatam in festo Pentecostes, in quo Spiritus sanctus sub specie ignis, & linguarum Apostolis datus esse scribitur: libet autem ad horum intelligentiam hoc loco annotare, quid per torrentem intelligendum sit, quandoquidem scribitur hic venisse ad eos quasi torrens: & qua etiam ratione torrenti similis Spiritus sanctus esse dicatur: sed priùs videndũ est, quapropter sub specie ignis, & linguarum venerit, Duæ (inquit) Hieron. in Psal. 77. sunt proprietates ignis, lucere, & vrere, & verè Deus iustis lucet, & peccatores incendit. Sed vt breuiter huius rei rationes aliquas colligamus ex Patribus, sciendum est, quod sicut ignis est proprium calefacere, ita Spiritus sanctus Apostolorum corda in amore Dei calefacit, & hæc ratio ea est, quæ in præsenti Capite adducitur, eamdem etiam affert D. Greg. hom. 3. in Euang. Rursus dona eius congruè designantur per ignem, quandoquidẽ Spiritus sanctus ad instar ignis per timorem purgat, per donum amoris, & pietatis liquefacit, per fortitudinem confirmat, & consolidat, per donum intellectus illuminat, per charitatis munus accendit, per donum consilij mentem ad cælestia eleuat, postremò per scientiæ gratiam decorat, & per sapientiam dulcedine replet; has ergo causas missionis Spiritus sancti sub specie ignis sparsim pluribus in locis reddiderunt sancti Patres, D. August. lib. 13. confess. cap. 9. et ad Euod. Epist. 102. D. Athanas. de communi essentia Patris, Filij, & Spiritus sancti circà finem D. Gregor. Nazianz. Orat. in sanctã Pentec. D. Chrysost. homil. 31. in Ioan. D. Basil. de Spiritu sancto c. 20. Beda super Exod. c. 4. Isich. in Leuit. c. 1. 6. & 16. Dionys. Carthus. in Acta Apostol. cap. 2. Quare autem sub specie linguarũ etiam missus sit, tradit D. August. serm. 2. de Aduentu Spiritus sancti, Oportebat (inquit) significare in omnibus linguis Spiritum sanctum, quia Euangelium Dei per omnes linguas cursurum erat toto Orbe terrarum: aut etiam dicendum est, Deum Discipulis linguarum contulisse scientiam, vt linguis omnium gentium loquerentur, quo significabatur, Ecclesiã crescendo per omnes gentes linguis omnium fuisse locuturam, quia ergò cunctis gentibus Euangelium prædicandum erat, ideò omnium linguarum notitia, & vsus diuinitùs Discipulis datur, Diuersarum (ait) Isidor. lib. 7. Etymol. cap. 3. linguarum gratiam Apostolis dedit, vt idonei efficerentur fidelium eruditione populorum, idem annotarunt D. Thom. 3. par. quæst. 72. art. 2. ad 1. Dionys. Carthus. Actorum 2. Lodulph. de vita Christi par. 2. cap. 84. sed D. Hieronym. ad Principiam, & Eucher. de Spiritualibus formulis cap. 1. per linguam, Spiritum sanctum significari tradũt, eò quod per eum Deus Pater sua secreta hominibus manifestat: si quis autem quærat, an illæ linguæ, quæ super Discipulos apparuerunt, tantummodò in immaginatione ostensæ fuerint, an verò Discipuli corporalitèr, & re vera linguas igneas viderint, respondet D. August. lib. 2 de Trinit. cap. 6. rem esse in quæstione positam, videtur tamen inclinare in sententiam dicentium, quòd illæ linguæ verè ab extrà realiter apparuerint, sicut columba super Christum, & hanc eße communem opinionem docuit Carthus. vbi suprà. Superest modò videamus, quid per torrentem intelligendum sit hoc loco, quid vè Spiritum sanctum ad Discipulos per modum torrentis venisse significet, Torrens (inquit) D. Isidorus lib. 13. Etymol. cap. 21. aqua est cum impetu veniens, dictus est autem torrens, quia pluuia crescit, siccitate torrescit, pluuiarum namq. tempore magno impetu innundare solet, atque hunc torrentem Spiritum sanctum esse, quis ambigat? qui suorum donorum ingenti pluuia in die Pentecostes Discipulorum corda irrigauit, vndè in sacris Litteris flumen Dei appellatur, vt Psalm. 64. & hoc quia suorum munerum pluuia inebriauit Ciuitatem Dei, hoc est Ecclesiam, hominumque repleuit mentes: sed quoniam id magno impetu effecit, vt Act. 2. D. Luc. scripsit. Factus repente est de cælo sonus, tamquam aduenientis spiritus vehementis, idcircò in hoc Capite per modum torrentis venisse scribitur, meritò

ergò

ergò David Psalm. 28. hunc Spiritus sancti Aduentum fluminis impetũ vocat, quo Dei Ciuitatem lætificauit, quod explicans Diuus August. Hinc (inquit) Dei Ciuitas lætificabatur, dum mare aquarum sonitu turbabatur, dum mentes conturbarentur, quærentes, quod agerent, quomodo nouam doctrinam pellerent, quomodo Christianorum genus de terra eradicarent; contrà quem? contrà fluminis impetus lætificantes Ciuitatem Dei, hìc etiam ostendit de quo flumine diceret, quia Spiritum sanctum significabat: idem annotarunt in eumdem Psalm. D. Hieronym. & Basilius, D. Chrysost. super Ioannem hom. 50.

2 Qui tali die sicut hodie misi in Apostolos meos Spiritum sanctum meum.

Rectè M. S. Vat. addit, & in Discipulos etiam meos, & quidem meritò, quandoquidem non Apostolos tantùm, sed et alios quoque, qui centum viginti numerum conficiebant, Spiritum sanctum recepisse in die Pentecostes tradiderunt S. Augustin. lib. 50. homil. 23. S. Gregor. lib. 5. Moral. cap. 7. S. Hieronym. Epist. 103. & de Beata Virgine in specie testantur Albert. Magn. in Mariali cap. 155. S. Antonin. 1. par. Historial. tit. 6. cap. 2. §. 1. & 4. par. summ. Theolog. tit. 15. cap. 19. §. 8.

3 Quid sunt omnia temporalia, nisi stercus.

Stercus, bona temporalia, & terrenas affectiones significare, vt legimus hìc, tradunt D. Hieron. super Ezech. cap. 4. & super Ioel. cap. 1. & D. Gregor. hom. 31.

4 Sic ego habeo vinum optimum, idest dulcedinem illam, quæ ineffabilis est.

Per vinum hoc loco duo possumus intelligere, vel lætitiam quamdam spiritualem, & Spiritus sancti gaudium, quod Deus frequentèr seruis suis confert, dum sese in operibus spiritualibus exercent: aut etiam gaudiũ Beatorum, quod Sancti habebunt in patria, quod per vinum in sacris Litteris designatur, vt Prouerb. 3. Vino torcularia redundabunt, & ibi hoc tradunt Beda, & Origen. super Leuit. hom. 1. D. Hieron. super Daniel. c. 10. Bernard. serm. 3. Pentecostes, D. Basil. hom. in Iulitam Martyrem.

VERBA VIRGINIS AD SPONSAM, qualiter ipsa Virgo à quadruplici genere hominum salutatur, scilicet à veris amicis suis ex charitate, & ab alijs ex timore pœnæ, à reliquis, vt ditentur. Ab alijs verò hipocritis ex præsumptione veniæ, prima duo genera remunerantur spiritualiter, tertium temporaliter, quartum abominabile est.

CAP. XXXVII.

MARIA loquitur. Quattuor genera hominum sunt, qui me salutant. Primi sunt, qui omnem voluntatem suam, & conscientiã suam relinqunt in manus meas & quidquid faciunt, totũ faciunt pro honore meo, horum salutatio est mihi quasi potus suauissimus, & delectabilis. Secundi sunt, qui timent pœnam, & ex timore abstinent se à peccato, his ego do, si in laude mea perseuerauerint, diminutioné praui timoris, & augmentationem veræ charitatis, & scientiam, qua discant rationabilitèr, & sapientèr Deum diligere. Tertij sunt, qui satis in sublimi eleuant laudem meam, sed nulla alia intentione, & affectu, nisi vt honor temporalis, & vtilitas transitoria eis accrescat, & ideò sicut Dominus, cui aliquod donum mittitur, & ipse remittit donanti equipollens aliquid. Sic ego, quia ipsi temporalia petunt, nec aliquid chariùs desiderant, propterà do eis, quod volunt, & remunero eos in præsenti. Quarti sunt, qui simulant se esse bonos, & tamen peccatum habent in delectatione, peccant enim occultè, cùm possunt, nè videantur ab hominibus, cogitantes sic secum. Ipsa enim Virgo MARIA pia est, & mox, vt inuocata fuerit impetrat veniam. Horum clamor sic placet mihi, sicut vas, quod exteriùs est deargentatum, & intùs plenum fœtidis-

dissimo stercore, quod nullus potest odorare. Tales sunt quidam per pessimam voluntatem peccati.

CHRISTVS DICIT SPONSÆ, quòd duo sunt spiritus, scilicet bonus, & malus, signa autem Spiritus sancti sunt dulcedo mentis, & gloria: & signa mali spiritus sunt anxietas, & inquietudo mentis procedens ex cupiditate, vel ira.

CAP. XXXVIII.

FILIVS loquitur Sponsæ dicens. Spiritus bonus est in corde hominis, quid est spiritus bonus, nisi Deus? Quid est Deus, nisi gloria, & dulcedo Sanctorum? Ipse Deus est in eis, & ipsi in eo, & tunc omne bonum habent, cùm habent Deum, sine quo nihil est bonum. Ideò qui habēt spiritum Dei, habent & Deum, & omnem militiam Cæli, & omne bonum. Similiter, & quicumque habent spiritum malum in se, habent omne malum in se. Quid enim est spiritus malus, nisi Diabolus? Quid verò Diabolus, nisi pœna, & omne malum? Ergò qui habet Diabolum, habet in se pœnam, & omne malum. Sicut autem bonus homo non sentit vndè, vel quomodo Spiritus sancti dulcedo ingerit se menti eius, nec perfectè eam in pręsenti gustare potest, licet gustat partem. Sic homo malus cùm angustiatur cupiditate, cùm anhelat ad ambitionem, cùm mordetur ira, aut inquinatur luxuria, & cæteris alijs vitijs, pęna Diaboli est, & inditium æternæ inquietudinis, licet in præsenti, vt est, perpendi non possit, væ his, qui huic spiritui adhærent.

VIDEBAT SPONSA DÆMONEM producētem in diuino iudicio septem libros contrà quamdam animā cuiusdam Militis defuncti, sed Angelus bonus produxit pro ea vnum librum, quæ anima non damnabatur æternaliter, quia Dæmone ignorante pęnituit in fine in cogitatu intrinsecùs. Condemnatur tamen propter peccata ad nouē pœnas sustinendas in Purgatorio, vsque ad diem iudicij, quia tamdiù desiderauerat in corpore viuere, sed reuelantur à Christo tria remedia, propter quæ possit antè liberari, & remittuntur ei statim tres de prædictis pœnis, precibus Virginis, & Sanctorum. Supplicatio verò Angeli boni pro ea non statim exauditur, sed differendo ad tempus ponit eam Christus in deliberationem.

CAP. XXXIX.

DÆMON quidam apparuit in diuino iudicio, qui tenebat quamdā animam cuiusdam defuncti tremulam, in modum cordis tremuli. Qui Dæmon tunc dixit ad Iudicem. Ecce præda. Angelus enim tuus, & ego sequebamur animam istam à principio suo vsque ad finem, sed ipse ad custodiendum, ego autem ad nocendum, & ambo venabamur eam quasi venatores; Sed tamen ipsa in fine incidit in manus meas. Ad quam lucrandum mihi, ego ita cupidus sum, & impetuosus, quemadmodum torrens cadens deorsum, cui nihil resistit, nisi quoddam retentaculum, hoc est iustitia tua, quæ, quia nondùm probata est contrà animam istam, ideò adhùc nondùm securè possideo eam. Ego etiam desidero eam tàm feruenter, quemadmodum animal consumptum inedia, quod præ fame comedit etiam membra sua. 1 Ergò quia iustus Iudex. Quare ma-

magis incidit in manus tuas? & cur tu propinquior ei fuisti, quàm Angelus meus? Respondit Dæmon, quia peccata sua plura fuerunt, quàm opera bona. Respondit Iudex, ostende qualia. Respondit Dæmon. Ego habeo vnum librum plenũ peccatis suis. Et Iudex, quale est nomen huius libri. Respondit Dæmon, huius nomen est inobedientia, in quo libro sunt septem libri, & quilibet habet tres columnas. Quælibet autem columna habet plus, quàm mille verba, sed nulla minùs, quàm mille, quædam verò multò plura. Respondit Iudex, dic nomina istorum librorum, quia licet ego omnia scio, tamen vt alijs innotescat voluntas tua, & bonitas mea, volo vt loquaris. Respondit Dęmon, nomen primi libri est Superbia, & in hoc sunt tres columnæ. Prima est superbia spiritualis in cõscientia sua, quia superbiebat de bona vita, quã credebat se habere alijs meliorem. Superbiebat etiam de intelligentia sua, & conscientia sapientiori alijs. Secunda columna erat, quia superbiebat de bonis sibi datis, & de famulis, & de vestibus, & de alijs rebus. Tertia erat, quòd superbiebat in pulchritudine membrorum, & de propagine nobili, & in operibus suis, & in his tribus columnis erant infinita verba, prout tibi meliùs cognitum est. Secundus liber erat Cupiditas sua, hęc autem habebat tres columnas. Prima erat spiritualis, quia cogitauit peccata sua non esse ita grauia, sicut dicebatur, & indignè desiderauit cæleste regnũ, quod non debetur alicui, nisi perfectè mundo. Secundò, quia plùs desiderauit in mundo, quàm necesse erat, & voluntas sua fuit ad solũ, vt extolleret nomen suum, & progeniem, ad hoc, vt hæredes suos nõ ad honorem tuum, sed ad honorem mũdi nutriret, & magnificaret eos. Tertia columna fuit, quòd cupiebat honorẽ mũdi, & super alios esse, & in his, prout tibi meliùs cognitũ est, innumerabilia sũt verba, quibus requirebat fauorẽ, & beneuolentiam, quibus etiã temporalia sibi acquirebat. Tertiùs liber est Inuidia, hic habet tres columnas. Prima fuit in mente, qua inuidebat eis occultè, qui plus habebant, & magis prosperabantur, quàm ipse. Secũda, quòd recepit ex inuidia res eorum, qui minùs habebant, quàm ipse, & magis indigebant. Tertia, quòd ex inuidia nocuit proximo occultè per sua consilia; & etiam publicè, tàm verbo, quàm facto, tàm per se, quàm per suos, & etiam alios ad similia incitauit. Quartus liber est Auaritia, in qua erant tres columnæ. Prima erat auaritia in mentẽ, quia noluit alijs dicere de his, quæ sciebat, vndè alij recepissent consolationem, & profectum, cogitans sic secum. Quæ mihi indè vtilitas, si tali, vel tali dedero hoc consilium? Quæ mihi remuneratio, si ei in illo consilio, vel verbo profuero? & sic indigens afflictus recedebat ab eo, non ędificatus, vel instructus, cum benè potuisset ab eo, si voluntas affuisset, ædificari. Secunda columna erat, quòd cùm pacificare poterat discordantes, noluit hoc facere. Cùm etiã poterat consolari turbatos, non curauit. Tertia columna erat auaritia in bonis suis, eò quòd, si vnum denarium dare debebat pro nomine tuo, anxiabatur, & grauabatur, & pro honore mundi libentèr daret centum. In his autem columnis sunt infinita verba, prout meliùs tibi constat. Omnia enim scis, & nihil à te occultari potest, sed ideò me compellis loqui ex tua potentia, quia alijs prodesse vis. Quintus liber est Accidia, & ista habet tres columnas. Primò, quòd in opere accidiosus erat ad operandum bona opera ad honorem tuum, idest ad mandata tua. Nam pro quiete corporis sui amisit tempus suum. Corporis enim sui vtilitas, & voluptas erant sibi charissima. Secundò, accidiosus erat in cogitatione, quando enim spiritus tuus bonus immisit cordi eius compunctionem, vel aliquam spiritualem intelligentiam, nimis sibi longum videbatur, & subtraxit mentem suam à cogitatione spirituali, & omne gaudium mundi vide-

videbatur sibi delectabile, & suaue. Tertiò erat accidiosus in ore, idest orando,& in loquendo, quæ vtilitas aliorum, & honoris tui erant, feruens autem erat ad scurrilia verba, quanta autem verba istæ columnæ habebant, & quàm innumerabilia sunt, tibi soli cognitum est. Sextus liber erat Ira, hic habebat etiam tres columnas. Prima, quòd irascebatur proximo suo de illis rebus,quę sibi non erant vtiles. Secunda columna erat, quòd læsit proximum in opere ex ira sua, quandoque etiam in ira alienando sua. Tertia, quòd ex ira turbabat proximum. Septimus liber erat voluptas sua,quæ etiam habebat tres columnas. Prima erat,quòd indebitè,& inordinatè effundebat semen suum. Nam licèt coniugatus erat, & ab aliarum mulierum macula segregatus, tamen per amplexus, & verba inepta, & etiam per gestus impudicos effundebat semen suum modo indebito. Secunda erat, quod nimis procax erat in verbis. Inducebat enim nó solum vxorem suam in maiorem ardorem libidinis, immò etiam alios ad audiendum, & cogitandū scurrilia multoties per verba sua attraxit. Tertia columna erat, quòd nimis delicatè nutriebat corpus suum,præparando sibi lautiora,& plura fercula, ad delectationem maiorem corporis, & ad laudem hominum, vt vocaretur magnus, plus autem, quàm mille verba sunt in istis columnis, sedendo in mensa longiori tempore, quàm debebat,non attendens tempus sibi datum, loquendo ineptiùs, recipiendo plus, quàm natura volebat. Ecce ò Iudex liber meus totus completus est adiudica ergò mihi hanc animam. Tunc autem silente Iudice Mater misericordię appropinquans, quæ videbatur quasi remotiùs stare dixit, Fili mi. Ego volo disputare de iustitia cum Diabolo isto. Cui respondit Filius. Charissima Mater, quando Dæmoni non negatur iustitia, quomodo tibi possit negari, quæ es Mater mea, & Domina Angelorum? Tu etiam omnia potes, & omnia scis in me, sed ideò loqueris, vt alijs innotescat dilectio mea. Tunc Mater loquebatur ad Diabolum. Præcipio tibi Diabole, quòd respondeas mihi ad tria, quæ quæro à te, sed licet inuitus feceris, ex iustitia tamen teneris, quia Domina tua sum. Dic mihi. Numquid tu scis omnes cogitationes hominis? Diabolus autem respondit. Non, nisi illas solummodò, quas ex exteriori operatione hominis, & ex dispositione eius perpendere possum, illas, quas ego personalitèr immitto cordi eius, quia licet ego perdidi dignitatem meam, tamen ex subtilitate naturæ meæ adhùc remansit mihi sapientia tanta, quòd ex dispositione hominis intelligere possum statum mentis, sed bonas cogitationes hominis cognoscere non possum. Dixit autem tunc pia Virgo secundò ad Diabolum. Dic mihi Diabole, licèt inuitus, quæ est illa res, quæ potest delere scripturam de libro tuo? Respondit Diabolus. Nihil eam delere potest, nisi vnum, hoc est diuina charitas. Quicumque enim eam obtinuerit in corde,quantumcumq. peccator sit, statim deletur, quod de illo scriptum erat in libro meo. Dixit etiam Virgo tertiò. Dic mihi Diabole. Numquid aliquis est tàm immundus peccator, & tàm auersus à Filio meo,quòd non possit redire ad veniā, quamdiù viuit in mundo? Respondit Diabolus. Nullus est tàm peccator, quòd non possit reuerti, quamdiù viuit, si voluerit. Quando enim quis quantumcumq. peccator mutat suam voluntatem malam in bonam, & conceperit diuinam charitatem, & in hac stabilis stare voluerit,nó omnes Dæmones eum tenere possunt. Tunc istis auditis Mater misericordiæ ait ad circumstantes, hæc anima in fine vitæ suæ conuertit se ad me,& dixit. Tu Mater misericordiæ es,& miseratrix miserorum. Ego indignus sum rogare Filium tuum, quia peccata mea grauia sunt,& multa nimis, & ego multùm prouocaui eum ad iram,

diligendo magis voluptatem meam, & mundum, quàm Deum Creatorē meum. Ideò rogo te, miserere mei, quia tu nulli petenti te negas misericordiam. Et ideò ego conuerto me ad te, & promitto tibi, quòd si vixero, volo emendare me, & voluntatem meam ad Filium tuum cōuertere, & nihil aliud, nisi ipsum diligere. Sed super omnia doleo, & ingemisco, quòd nihil boni feci ad honorē Filij tui Creatoris mei. Ideò te rogo pijssima Domina, miserere mei, quia ad nullum, nisi ad te habeo fugere. Talibus verbis, & tali cogitatione venit in fine ista anima ad me, numquid non eam audire debebā? Quis enim, si toto corde, & tota emendationis voluntate alium rogat, non exaudiri meretur? Quantò magis ego clamantes audire debeo, quę sum Mater misericordię. Respondit Diabolus, de tali volūtate ego nihil sciui, sed si est, sicut dicis, proba aperta ratione. Respondit Mater. Indignus es, vt tibi respondeam. Verumtamen, quia ad aliorum profectum hoc fit, quod ostendi, ideò respōdeo tibi. Tu miser dixisti priùs, quòd de libro tuo nihil delere potest scripturam, nisi diuina charitas. Et tunc conuersa Virgo ad Iudicem dixit. Ergò Fili mi aperiat librū suum Diabolus, & legat, & videat, si omnia ibi completè scripta sunt, vel si aliquid fortè deletum est. Tūc dixit Iudex ad Diabolū, vbi est liber tuus? Et Diabolus respōdit. In ventre meo. Cui dixit Iudex. Quis est venter tuus? Respōdit Diabolus, memoria mea. Sicut enim in ventre est omnis immunditia, & omnis fętor, sic in memoria mea est omnis malitia, & nequitia, quæ quasi fętor pessimus fętent in cōspectu tuo. Quando enim recessi à te per superbiam meam, & à luce tua, tunc inueni mihi omnem malitiam, & obtenebrata est memoria mea in bonis Dei, & in hac memoria mea est scripta omnis nequitia peccatorum. Tunc Iudex dixit ad Diabolum, præcipio tibi Diabole, vt videas diligenter, & inquiras in libro tuo, quid scriptum est, & quid abrasum est de peccatis istius animæ, & dic publicè. Respondit Diabolus. Ecce video in libro meo, & alia video scripta, quæ non cogitaui. Video enim illa septem esse deleta, & nihil remanet in libro meo de eis, nisi peripsema. Posteà Iudex ait ad illum bonum Angelum, qui astabat. Vbi sunt bona opera istius animæ? Qui respondit. Domine omnia sunt in præscientia tua, & notitia, præsentia, præterita, & futura. Omnia scimus in te, & videmus, & tu in nobis. Nec necesse est nobis tibi loqui, quia omnia scis. Sed quia charitatem tuam ostendere vis. Ideò insinuas voluntatem tuam, quibus tibi placet. Ego namque à principio, quo anima istius fuit cum corpore iuncta, fui semper cum eo. Ego etiam scripsi vnum librum de bonis suis. Si autem librum istum audire volueris, in potestate tua est. Respondit Iudex. Non possum iudicare, nisi auditis priùs, & cognitis bonis, & malis. Quibus iustè pensatis, sicut tunc iustitia exigit, secundùm ea debet iudicari, siuè ad mortem, siuè ad vitam. Respōdit Angelus. Liber meus est obediētia sua, qua obediuit tibi, & in hoc sunt septem columnæ. Prima est Baptismus. Secunda est abstinentia sua in ieiunio, & ab illicitis operibus, & peccatis, & etiam à voluptate, & tentatione carnis suæ. Tertia columna erat oratio, & propositum bonum, quod ad te habuit. Quarta columna erat opera sua bona in eleemosynis, & alijs operibus misericordiæ. Quinta columna erat spes sua ad te. Sexta erat fides, quam sicut Christianus tenuit. Septima erat diuina charitas. Quibus dictis, dixit iterùm Iudex ad illum Angelum bonum. Vbi est liber tuus. Ille autem respondit. In visione, & charitate tua Domine mi. Tunc Maria exprobrando dixit ad Diabolum, quomodo custodisti librū tuum, & quomodo deletum est ab eo illud, quod in eo scriptum erat. Tunc Diabolus dixit. Væ væ, quia decepisti me.

Tunc De-

Deindè dixit Iudex ad pijssimam Matrem suam: Tu verè rationabilitèr obtinuisti in hac quęstione sententiam, & lucrata es animam istam cum iustitia. Deindè Diabolus clamauit. Ego perdidi, ego victus sum, sed dic mihi Iudex quamdiù tenebo istam animam pro peripsematibus istis? Respondit Iudex. Ego indicabo tibi, libri enim aperti sunt, & lecti. Sed dic mihi Diabole, licet ego omnia sciam. Vtrùm hæc anima debet intrare cælum secundum iustitiam, an non? Ecce enim permitto te videre, & scire modò veritatem iustitiæ. Respondit Diabolus. Iustitia est in te, quod, si quis decesserit sine mortali peccato, non intrabit pęnas Inferni, & quicumque habet diuinam charitatem, de iure tenetur habere cælum. Ergò quia anima ista nõ decessit in mortali peccato, & habuit diuinã charitatem, digna est, accepta priùs purgatione sua, intrare cælum. Respondit Iudex. Ergò quia modò aperui tibi intellectum, & permisi te videre lumen veritatis, & iustitiæ. Dic audientibus, quibus mihi placet, qualis debet esse iustitia istius animæ? Respondit Diabolus, vt purgetur talitèr, quod non sit in ea vna macula, quia licet adiudicata est tibi ex iustitia, tamen adhuc immunda est, nec peruenire potest ad te, nisi percepta priùs purgatione. Et quia tu Iudex quæsiuisti à me. Nunc etiam ego quæro à te, quomodo purgari, & quamdiù in manibus meis esse debeat. Respondit Iudex. Tibi præcipitur Diabole, vt non intres in eam, nec absorbeas eam in te, sed debes eã purgare vsquequo fiet munda, & immaculata. Ipsa enim secundùm modum culpæ patietur pœnam suam. Triplicitèr enim peccauit in visu, triplicitèr in auditu, triplicitèr in tactu. Et ideò tripliciter debet puniri in visu. Primò enim debet videre personaliter peccata sua, & abominationes. 2 Secundò debet videre te in malitia tua. Tertiò debet videre miserias, & pœnas terribiles aliarum animarum. Similiter affligatur triplicitèr in auditu. Primò namque audiet væ horribile, quia audire voluit laudem propriam, & delectabilia mundi. Secundò, debet audire horribiles clamores Dæmonum, & irrisiones. Tertiò, audiet opprobria, & intolerabiles miserias, quia audiuit magis, & delectabiliùs mundi amorem, & fauorem, quàm Dei, & quia feruentiùs seruiuit mundo; quàm Deo suo. Triplicitèr etiam affligatur in tactu. Primò quidem ardeat ardentissimo igne interiùs, & exteriùs, ita quòd non minima macula sit in ea, quæ non purgetur in igne. Secundò patiatur frigus maximum, quia ardebat cupiditate sua, & frigidus erat charitate mea. Tertiò erit in manibus Dæmonum, vt non sit aliqua quantumcumque minima cogitatio, nec minimum verbum, quod non purgetur, donec fiet tamquam aurũ, quod in fornace, & formella purgatur ad voluntatem possessoris. Tunc iterùm ait Diabolus, quamdiù erit ista anima in pęna ista? Respõdit Iudex, quamdiù voluntas sua fuit viuere in mundo. Et quia ipsa talis erat, quòd libẽter vixisset in corpore vsq. ad finem mũdi. Ideò pęna ista tenetur durare vsq. ad finẽ mundi. Hæc enim est iustitia mea, quòd quicumq. habet diuinam charitatem ad me, & omni desiderio desiderat me, cupiens esse mecum, & sæparari à mundo, iste talis sine pęna tenetur habere cælum, quia examinatio præsentis vitę est purgatio sua. Qui autem timet mortem propter acerbam pęnam mortis, & propter acerbam pęnam futurã, & vellet ideò longiùs viuere, vt emendaret se. Iste tenetur habere leuem pęnam in Purgatorio. Qui verò voluntatem habet viuere vsque in diem iudicij, licet non peccet mortaliter, propter voluntatem tamen perpetuam viuendi, quam habet, tenetur habere pęnam perpetuam vsque ad iudicium. Tunc respondens pijssima Mater dixit. Benedictus sis tu Fili mi pro iustitia tua, quæ est in omni misericordia, licet enim

2 var. lect.

nos omnia videamus, & sciamus in te. Attamen ad aliorum cognitionem dic quale remedium adhiberi debeat, quod minuat tàm longum tempus pœnæ, & quale ad hoc, quòd extinguatur tàm sęuus ignis, & quomodo etiam liberari possit ista anima à manibus Dæmonum. Respondit Filius. Tibi nihil potest negari, quia tu misericordiæ Mater es, & misericordiam, & consolationem omnibus procuras, & inquiris. Tria enim sunt, quæ faciunt minui tàm longum tēpus pœnæ, & extingui ignē, & liberari de manibus Dæmonum. Primum est, si per aliquem reddantur ea, quę iniustè ab alijs abstulit, & extorsit, vel reddere iustè alijs tenebatur, hoc enim est iustitia, vt anima purgetur, aut per preces Sanctorū, aut per eleemosynas, & opera amicorū, vel per purgationem ad hoc dignam. Secundum est copiosa eleemosyna, per hanc enim extinguitur peccatum, sicut per aquam extinguitur ignis. Tertium, est corporis mei oblatio in Altari pro eo, & amicorum meorum preces. Hæc autem sunt tria, quę liberabunt eum ab illis tribus pœnis. Respondit iterùm Mater misericordiæ. Quid ergò valent sibi nunc opera bona, quæ fecit pro te? Respondit Filius. Non ideò quęris, quia ignoras, cùm omnia scis, & vides in me, sed hoc inquiris, vt alijs charitatem meam ostendas. Certè non aliquid minimum verbum, nec etiā minima cogitatio, quam ad honorem meum cogitauit, erit sibi sine remuneratione. Quia omnia quęcumq. fecit pro me, sunt modò ante ipsum, & in pęna sua indè habet refrigerium, indè solatium. Indè leuiorem sentit ardorem, quàm alitèr persentiret. Posteà iterùm loquebatur Mater ad Filium dicēs. Quare est hoc, quod hæc anima stat immobilis, quasi qui non mouet manus, nec pedes contrà inimicos, & tamen viuit. Respondit Iudex. Propheta scripsit de me, quod ego fui quasi Agnus coram tondente obmutescens. Verè ego obmutui coram inimicis meis, & propter hoc est iustitia, quod quia anima ista non curauit de morte mea, & eam pro modicò reputauit. Ideò ipsa est modò ex iustitia quasi puer non valens reclamare in homicidarum manibus. Respondit Mater. Benedictus sis tu dulcissime Fili, qui nihil facis sine iustitia. Tu dixisti priùs Fili mi, quòd amici tui possent animæ isti succurrere, & tu benè scis, quòd anima ista triplicitèr seruiuit mihi. Primò, per abstinentiam, scilicet ieiunando vigilias mearum festiuitatum, & in eis abstinendo in nomine meo. Secundò, quia legebat horas meas. Tertiò, quia cantabat etiam ore proprio pro honore meo. Ergò Fili, quia amicos tuos clamantes in terra audis, rogo te etiam, vt digneris audire me. Respondit Filius. Quicumque est alicui Domino magis præcipuus in dilectione, huius preces citiùs exaudiuntur, & quia tu mihi super omnes charissima es, ideò pete, quod vis, & dabitur tibi. Respondit Mater. Ista anima patitur tres pęnas in visu, & tres in auditu, & alias tres in tactu. Rogo ergò te Fili mi charissime, vt vnam pęnam in visu sibi minuere velis, scilicet, quòd nō videat horribiles Dæmones, sed reliquas duas pęnas sustineat, quia iustitia tua sic exigit, cui obuiare nō possum secundum iustitiam misericordię tuæ. Secundò rogo, vt in auditu vnam pęnam ei minuas, vt scilicet non audiat opprobrium, & confusionem suam. Tertio rogo, vt in tactu etiam vnam pęnam minuas ei, scilicet, vt non sentiat frigus frigidissimum gelu, quod dignus est habere, quia frigidus erat in charitate tua. Respondit Filius. Benedicta sis tu Mater charissima, tibi nihil negari potest, fiat voluntas tua, vt petijsti sic fiat. Respondit Mater. Benedictus sis tu dulcissime Fili mi pro omni charitate, & misericordia tua. Tunc in eodem puncto videbatur vnus Sanctorum cum exercitu magno dicens. Laus tibi sit Domine Deus Creator, & Iudex omnium. Hæc anima deuota in vita sua seruiuit mihi, ipsa enim ieiu-

ieiunauit in honore meo, & laudauit me, & amicos tuos circumstantes cum salutatione sua, ideò ex parte eorum, & mea rogo miserere huic animæ, & propter preces nostras da ei requiē in vna pœna, hoc est, quòd Dæmones non habeant potestatem obtenebrandi conscientiam eius, ipsi enim ex malitia sua sic obumbrabunt cōscientiam eius, nisi refrenetur, quòd nunquam speraret finem miseriæ, & adeptionem gloriæ, nisi quoties tibi placeret specialitèr respicere eam gratia tua, & hoc est maius supplicium ei omni supplicio.

3 3 Ergò pie Domine da ei propter preces nostras, vt in quacumque pœna fuerit, sciat pro certò illam pœnam finituram, & se gloriam perpetuam adepturam. Respondit Iudex. Hęc est enim vera iustitia, quia ipsa anima multoties subtraxit conscientiam suam de spirituali cogitatione, & intelligentia ad corporalia, & obtenebrare voluit conscientiam suam, & nō timuit facere contrà me, ideò iustum est, vt nunc Dæmones obumbrent conscientiam eius. Sed quia amici charissimi vos verba mea audistis, & ea opere impleuistis, non est fas aliquid vobis negari, ideò faciam, quod vultis. Tunc autem responderunt Sancti omnes. Benedictus sis tu Deus in omni iustitia tua, qui iustè iudicas, qui nihil dimittis impunitum. Deindè bonus Angelus, qui datus erat animæ ad custodiā, ait ad Iudicem. Ego à principio coniunctionis istius animæ, & corporis fui cum ea, & sequebar eam ex charitatis tuę prouidentia, & ipsa quandoque faciebat voluntatem meam, ideò iam rogo te Domine mi miserere ei. Tunc respondit Dominus. Volumus deliberare super hoc, & tunc hæc visio disparuit.

Declaratio.

Hic fuit Miles benignus, & pauperum amator, cuius vxor largissimas fecit pro eo eleemosynas, quæ Romæ mortua, est sicut in spiritu Dei prædictum de ea fuit, vt patet Tertio Libro Cap. 12. F.

NOTÆ.

1 Ergo quia iustus Iudex.

Hic textus cum M. S. Farnesiano sic restituendus est, in vulgatis enim plura verba desiderantur. Ergò quia tu iustus Iudex es, indica eam secundum iustum iudicium. Respondit Iudex.

2 Debet videre te in malitia tua.

var. lect. *Addit M. S. Vat. Et in terribili deformitate tua.*

3 Ergò pie Domine da ei propter preces nostras, vt in quacumque pœna fuerit, sciat pro certò illam pœnam finituram.

Quæ ad præsentis Notæ verborum intelligentiam conferunt, suprà à Nobis fusè pertractata sunt Libro Quarto Reuelat. Cap. 8. Nota 1.

QVARTO ANNO POSTQVAM Sponsa vidit suprà proximam visionem, vbi quædam anima fuit condemnata vsq. ad diem Iudicij ad Purgatorium; videbat iterùm eamdem animam præsentari in iudicio diuino per Angelum quasi iam semiplenè vestitam, pro qua ipse cum cælesti militia orabat Dominum, quam tunc Christus totalitèr liberauit à pœnis, & vt Stellam fulgentem transmisit ad gloriam precibus Angelorum, & Sanctorum, & lacrymis, & suffragijs amicorum viuorum.

CAP. XL.

POST hæc autem in Quarto anno. Iterùm vidi iuuenem fulgentissimum cum anima suprà proximò dicta, quæ erat iam quasi vestita, sed non ad plenum. Qui dixit Iudici sedenti in throno, cui mil-

millia millium assistebant, & omnes adorabant eum propter patientiam eius, & charitatem. O Iudex hæc est anima illa, pro qua orabam, & tu respondisti velle deliberare. Nunc igitur nos omnes assistentes iterùm petimus pro ea misericordiam tuam. 1 Et licèt nos sciamus omnia in tua dilectione, tamen propter Sponsam tuam, quæ spiritualitèr hæc audit, & videt, loquimur humano modo, licet humana non sint nobiscum. Respondit Iudex. Vbi currus plenus esset aristis spicarum, si multi homines vnus post alium auferret aristam suam, minueretur numerus, atque pondus. Sic est modò, nam lacrymæ multæ, & charitatis opera venerunt antè me pro anima ista, & ideò iudicium est, vt veniat ad custodiam tuam; & tu defer eam ad requiem, quam nec oculus videre, nec auris audire valet, nec ipsa anima in carne cogitare poterat, vbi non est cælum suprà, nec terra deorsum, vbi altitudo est inexcogitabilis, & longitudo indicibilis. Vbi latitudo mirabilis, & profunditas incomprehensibilis. Vbi Deus est suprà omnia, & extrà, & intrà, regit omnia, & continet omnia, nec ab aliquo continetur. Post hęc autem illa anima videbatur ascendere in cælum, ita fulgens, sicut stella fulgentissima in fulgore suo. Et tunc loquebatur Iudex dicens. Veniet citò tempus, quo proferam iudicia mea, & faciam iustitiam contrà progeniem huius defuncti, cuius est anima ista, quia cum superbia ascendit hæc generatio. Sed ad retributionem superbiæ descendet.

NOTÆ.

1 ET licet nos sciamus omnia in tua dilectione, tamẽ propter Sponsam tuam, quæ spiritualitèr hæc audit, & videt, loquimur humano modo.

In præsenti Capite Angelos cũ Deo loquentes legimus, misericordiam petentes ab eo pro anima, de qua Cap. 41. Reuelat. agitur, quod tamen an verum sit, quòd Deum Angeli alloquuntur, inaè quisquam probabiliter dubitare posset, quoniam locutio fit ad manifestandum aliquid alteri, cumque Deus omnia sciat, nihil Deo ab Angelis manifestari posse videtur, quod eum lateat, & propterea legimus hìc eod. Lib. Cap. 39. aliquantò post medium, Angelum sic Deum aliquando fuisse allocutum, 1 Non est (inquit) necessè nobis tibi loqui, quia omnia scis, sed quia charitatem tuam ostendere vis. Sciendum tamen est, quòd in huiusmodi locutione non intendit Angelus veritatem aliquam Deo propalare, quàm ille non nouerit, quia ipse totius veritatis principium, & cognitor est, sed cum eo loquitur Angelus; vt ab eo potiùs aliquid accipiat, quemadmodum facit Discipulus, quando Magistrum alloquitur, sermonẽ ergò habent cum Deo Angeli, vel consultando diuinam voluntatem, vel eius excellentiam, quam numquam comprehendunt admirando, sic habet D. Gregor. lib. 2. Moral. cap. 1. & D. Thom. 1. part. quæst. 107. art. 3. & ibidem Card. Caietan. dicuntur autem in hoc Capite loqui humano modo, quia fortassè, vel assumptis corporibus, aut quopiã alio modo sonos quosdã, & significatiuas aliquas voces edunt, cũ homines alloquuntur, & sic etiã cum Beatiss. Brigitta loquebãtur, vt ipsa percipere posset, quod dicebatur ab ipsis, vide, quæ de locutione egimus Cap. 10. tract. de Diuinis Visionib. & Reuelat.

CHRISTVS REPREHENDIT quemdã Regem, & homines temporales, qui industriæ suæ, & magno exercitui, & fortitudini corporali, & non Deo attribuũt victorias suas cõtra inimicos dicens, quòd ad bella procedant exẽplo Dauid contra Gigantẽ, ponendo spem suam in Deo, humana tamen discretione præcedente, quia facilitèr vincit, qui Deũ habet cooperatorem.

CAP. XLI.

FILIVS loquitur ad Sponsam de quodam Rege Sueciæ dicens. Dixi tibi, quòd puer est iste Rex, & hoc ex duobus poteris intelligere. Primò ex regimi-

gimine suo. Secundò ex exercitu innumerabili. Numquid non pastor Dauid vicit Gigantem sed quomodo? Numquid potentia,& sapientia? Non vtiquè, sed virtute diuina; nisi enim Deus infatuasset audaciam Gigantis, & animasset mentem pueri Dauid, quomdo puer aggressus fuisset Gigantem? & quomodo lapis prosterneret tàm fortem, & attigisset tàm doctum, nisi in lapide fuisset virtus Dei? Ideò facilitèr vincit, qui Deum habet cooperatorem. Nec ei, qui Deo perfectè innititur opus est multa corporis fortitudine, sed fide, & charitate. Temporales enim homines fortitudine corporali se vincere arbitrantur. Et exitum pugnæ ponunt in hominis industria. Et cùm victores extiterint, plus industriæ ascribũt hominis, quàm virtuti Dei. Quamuis nec boni, nec mali sine permissione Dei, & iustitia victores sunt. Nam quandoque boni prosperantur super malos, & è contrario, mali super bonos permissione occulta Dei. Et quia patientiã, & iustitiam Dei pauci homines propter vniuersalem negligentiam considerare volunt. Ideò virtus Dei dehonestatur, & homo quasi potens, & faciens victorias sua virtute laudatur, & exaltatur. Nec sine causa dixi, quia puer iste Rex est. Nam puer cùm videt duo poma, aliud quod totum deauratum est exteriùs, & intùs totum vacuum, & corrumptum, aliud verò, quòd exteriùs minùs est pulchrum, sed intùs recentissimum, puer magis eligit pomũ, quod exteriùs est pulchrum, & intùs corruptũ, quia nescit considerare, nisi illa, quæ exteriùs videt. Sic iste Rex facit. Pulchrum deniq. sibi videbatur procedere cum magno exercitu, sed nesciebat, nec considerabat, quæ miseria latebat intùs. Non attendebat quanta fames, & dolor sequeretur, & quod miseri fame egrederentur, & miserabiliores reuerterentur. Vile verò, & fatuum videtur cum pauco procedere exercitu, sed magna latet intùs vtilitas. Ideò si ipse sic vadat, scilicet cum humilitate, & pauco exercitu, ego implebo conscientiam eius diuina sapientia, ego corpus eius fortificabo diuina fortitudine. Ego enim possem facere fortem de infirmo, sublimem de humili, honorabilem de abiecto. Igitur dic ei, quòd non vereatur, sed ponat spem suam in me, & faciat cum diuina sapientia, & humana præmeditatione, quæ potest. Et sic vbi sapientia humana deficiet, charitas, & voluntas bona eum excusabit.

Additio.

Filius Dei loquitur. Omnis qui terras Infidelium visitare desiderat, debet habere quinque. Primò, exonerare conscientiam suam contritione, & confessione vera, tamquam statim moriturus. Secundò, debet deponere omnes leuitates in moribus, & vestibus, non attendendo ad consuetudines nouas, sed ad illas laudabiles à prædecessoribus suis institutas. Tertiò, nolle habere aliquid temporale, nisi ad necessitatem, & honorem Dei, & si sciuerit aliquid iniustè acquisitum, vel per se, vel à parentibus velle restituere, quantumcumque paruum, vel magnum. Quartò ad hoc laborare, vt infideles veniant ad veram fidem, non concupiscendo diuitias eorum, nec iumenta eorum, seù alia, nisi ad solam corporis necessitatem. Quintum est velle libetèr mori pro honore Dei, & sic se antè disponere in laudabili conuersatione, vt ad pretiosam mortem mereatur peruenire.

MATER DEI LAVDANDO SE de sollicitudine, quam habuit, placendi Deo, dicit quòd non se laudat, vt propriam laudem quærat, sed vt Deus ex hoc laudetur, & honoretur. Et petit à Filio pro Sponsa vestes cælestes virtutum, & cibum sacrum Corporis sui, & spiritum feruentiorem. Quæ Filius concedit, si primò habeat Sponsa humilitatem, & timorem, & gratiarum actionem.

CAP. XLII.

MATER loquitur. Ego à iuuentute mea semper cogitaui de honore Filij mei, & semper sollicita fui quomodo ei placerē. Quamuis autem omnis honor minùs honorabilis est in ore proprio, tamen ego non loquor istud more eorum, qui propriam laudem quærunt, sed ad honorem Filij mei Dei, & Domini mei. 1 Qui mirabilitèr Solem fixit in puluere. Ignem etiam non consumentem, sed inflammantem conclusit in arido, & fructum dignissimum, & suauissimum protulit absque humore. Deindè vertens se ad Filium ait. Benedictus sis tu Fili mi. Ego sum quasi illa mulier, quæ apud Dominum exaudita, pro reis, & minùs potentibus petebat misericordiam. Sic ego rogo te pro filia mea, quia verecunda est, idest pro Sponsa tua, cuius animam sanguine tuo redemisti, charitate tua illuminasti, bonitate tua excitasti, & per misericordiam tibi desponsasti. 2 Rogo te Fili da ei tria. Primò, vestes pretiosiores, quia Filia, & Sponsa Regis est Regum. Si enim sponsa Regis caret habitu regali, omninò contemnitur. Si verò minùs honesta deprehenditur, opprobrio redarguitur. Ergò da ei vestes non de terra, sed de cælo, non quæ fulgent ære exteriùs, sed quæ micant charitate, & castitate interiùs. Da ei virtutum habitum, nè exteriora mendicet, sed vt habeat intùs abundantiam, & vt possit etiam præ alijs in habitu lucere. Secundò, da ei cibum delicatiorem, grossioribus enim assueta est Sponsa tua cibarijs, nunc autē assuescat cibo tuo. Hic enim est cibus, qui tangitur, & non videtur, tenetur, & non sentitur, cibat, & à sensu nescitur, ingreditur, & vbique est: hoc est dignissimum corpus tuum, quod persigurabat Agnus assatus, hoc enim humanitas tua de me sumpta mirabiliter compleuit. Deitas cum humanitate fęlicitèr illud completum quotidiè ostendit. Hūc cibum Fili mi da Sponsæ tuæ, quia sine eo, sicut puer sine lacte arescit, sine eo omninò deficit, & cum eo, & per eum ad omne bonum, quasi æger de cibo renouatur. Tertiò da ei Fili mi spiritum feruentiorem, ipse enim est ignis, qui succensus, & numquam extinctus est. Qui facit delectabilia visa vilescere, & futura sperare, hunc spiritum Fili mi da sibi. Tunc Filius respondit dicens, Mater charissima verba tua dulcia sunt, sed sicut scis, qui quærit sublimia, necesse est, vt primò agat fortia, & exerceat humilia. Ideò tria sunt ei necessaria. Primò quòd habeat humilitatem, per hanc enim sublimitas obtinetur, vt scilicèt sciat se habere bona, quæ habet ex gratia, & non ex meritis suis. Secundò debitum seruitium, quod rependat datori gratiarum. Tertiò timorem, nè amittat concessam gratiam. Ergò vt tria prima, quæ petijsti obtineat, & possideat, non negligat tria supradicta sequentia. Nihil enim prodest obtinuisse, nisi sciat obtenta possidere, & intolerabiliùs cruciant mentem obtenta amissa, quàm si numquam collata fuissent, & possessa.

NOTÆ.

1 QVi mirabilitèr Solem fixit in puluere.

Per puluerem hoc loco possunt intelligi duo: -*Pri-*

Primò ipsam Christi Domini humanitatem, quam Filius Dei assumendo vniuit cum diuinitate, quæ per Solem significatur, vt tradunt D. Hieronym. & Ambros. in Psalm. 18. & Hilar. super Psalm. 57. dicitur autē puluis Corpus Christi, quia erat eiusdem rationis cum nostro, quod puluis est, & de puluere formatum, licet illud Spiritus sancti opere ex purissimis Mariæ sanguinibus fuerit effectum, Solem ergò in puluere figere, est diuinitatem cum humanitate coniungere, per quam coniunctionem naturæ humanæ ingens lumen tributum est: vel per puluerem vterum Virginis intelligas, in quo Deus Solem posuit, quia in illo diuinam naturam, cum humana hypostaticè vniuit, & verbum caro factum est, dicitur autem puluis ob rationem allatam, vbi suprà: Dauid quoque volens Incarnationis mysterium exprimere, eadem vsus est loquendi formula Psalm. 18. In Sole posuit tabernaculū suum, quod tunc factum esse dicit Hieronym. quando corpus assumpsit in vtero Virginis, idem indicarunt D. Augustinus, & Cassiodorus ibidem.

2 Rogo te Fili da ei tria: Primò vestes pretiosiores, quia Filia, & Sponsa Regis est Regum.

Per vestes pretiosiores, hìc intelligi possunt donum perseuerantiæ, timoris, fidei, & charitatis, vt ex contextu patet, & duæ postremæ fides, & charitas, nuptiales dicuntur vestes, quia sine his ad nuptias ingredi nemo potest, & qui non est indutus illis, ad tenebras exteriores mittitur; his ergò eget Sponsa, præsertim si est admittenda ad cibum illum suauissimum Corporis Christi, quem pro Sponsa Maria Virgo petit à Christo, vt in hoc Capite legimus, fides namque, & charitas omninò requiruntur ad dignè suscipiendum hoc Sacramentum, quod peculiari ratione Sacramentum fidei, & charitatis appellatur, & ambas has virtutes per vestes significari tradit Origen. homil. 20. in Matth. & vestem nuptialem à D. August. & D. Gregor. charitatem appellatam esse, testis est Lyran. in Matth. cap. 22. ad eum versum, Et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali, idem habet D. Ambros. Luca 14. competit ergò huic Sponsæ Brigittæ vestitus Reginæ deauratus, quia Filia, & Sponsa Regis est Regum, vt scribitur hìc, de quo vestitu Dauid Psalm. 44. verba faciens, Astitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato, & talis dicitur propter fidei, & charitatis ornamentum, sic habet D. Hieron. super Psalm. 44. D. Gregor. homil. 38. in Euangelia.

TVRBATVR SPONSA, QVIA non patientèr, & lætè obediebat Patri spirituali. Cui Christus dicit, quòd si ipsa habeat propositum perfectè obediendi, quamuis aliquando voluntas reluctatur, habet tamen sic obediendo meritum, & purgantur peccata præterita, ponit etiam hìc Dominus arma spiritualis pugnæ, idest virtutes, quibus iusti pugnant, & vincunt. Iniusti vero ea proijciunt, & vincuntur.

CAP. XLIII.

1 FILIVS Dei loquitur ad Sponsam. Dic mihi cur turbaris, quia licet omnia scio, tamen te dicente cognoscere volo, vt & tu scias, quid respondeam tibi. Cui respondit Sponsa. Duo inquit timeo, & de duobus conturbor. Primò, quia nimis impatiens sum ad obediendum, & ad patiendum minùs hilaris. 1 Secundò, quod amicis tuis aduenit tribulatio, & inimici tui dominantur eis. Respondit Dominus. Ego sum in eo, cui ad obediendum data es, & ideò quælibet hora, quilibet punctus, quo voluntate ad obediendum consentis, & obedire voluntate vis, quamuis caro quandoque recalcitrat, reputabitur tibi in præmium, & in purgationē peccatorum. Ad secundùm, scilicet quòd tu turbaris de contrarietate amicorum meorum. Respondeo tibi per exemplum. Vbi duo inuicem pugnantes sunt, & alter eorum proijcit arma sua, alter verò munit se

se semper armis suis. Numquid non ille facilius vincetur, qui proijcit arma, quàm qui quotidiè colligit arma sua ad se. Sic, & nunc est, nam inimici quotidiè arma proijciunt. 2 Tria quippè genera armorum sunt necessaria potissimè ad pugnã: Primum est, quod hominem vehit, seù portat, vtputà equus, & similia. Secundum est, quo homo defenditur, vtputà gladius. Tertium genus armorũ est, quod munit corpus, vt lorica, & similia. Sed inimici primò amiserunt equum obedientiæ, qua ad omne bonum promouerentur, ipsa enim est, quæ cum Deo tenet amicitiam, & seruat Domino fidem promissam. Proiecerunt & gladium timoris diuini, quo corpus à voluptate retrahitur, & ab anima separatur Diabolus, nè appropinquet. Perdiderunt & loricam, qua munirentur contra iacula, idest diuinam charitatem, quæ lætificat in aduersis, defendit in prosperis, pacificat in tentationibus, lenit in doloribus. Galea eorum, quæ est sapientia diuina iacet in luto. Arma colli, idest diuina cogitatio, etiam deciderat. Sicut enim per collum mouetur caput, sic per diuinã cogitationem mens ad omnia, quæ Dei sunt, deberet moueri, sed iam cecidit diuina cogitatio, ideò caput iacet in infimis, & agitatur à vento. Arma quoq. pectoris nimis infirma sunt, idest affectus ad Deum, sic tepuit, vt vix videri possit, & minùs sentiri. Arma etiã pedum oblita, & neglecta sunt, idest contritio cum proposito emendandi. Gaudent enim in peccatis, & desiderant in eis perseuerare quãdiù possunt. Arma brachiorum, idest opera bona odiosa sunt eis, & vana. Audactèr enim faciunt, quæ volunt, & non verecundantur. Sed amici mei quotidiè muniant se armis. Currunt enim in equo obedientiæ tamquam boni serui, voluntatẽ suam propter imperium Domini relinquentes, pugnant contra vitia in timore Domini tamquam boni milites. Sustinent in charitate omnia aduenientia tamquam boni bellatores, expectantes auxilium Domini. Muniunt se sapientia diuina, & patientia contrà detractores, & criminatores, quasi boni inclusi elongantes se à mundo. Agiles sunt, & celeres ad diuina tamquam aer mobilis, feruentes ad Deum tamquam sponsa ad brachia viri. Veloces, & fortes ad pertranseundum mundana oblectamenta quasi cerui, solliciti in agendis tamquam formica, vigilantes quasi speculator, ecce tales sunt amici mei, & sic quotidiè se armis virtutũ muniunt, quæ inimici contemnunt, & ideò faciliter vincuntur. Pugna igitur spiritualis, quę est in patientia, & diuina charitate, multò nobilior est corporali; & Diabolo multò odiosior. Non enim laborat Diabolus, vt auferat corporalia, sed vt vitiet virtutes, & auferat patientiam, & virtutum stabilitatem, ideò non turberis, si amicis aliqua succedunt contraria, quia ex his prouenit eis merces.

NOTÆ.

1 SEcundò, quòd amicis tuis aduenit tribulatio, & inimici tui dominantur eis.

Hac de re in pluribus locis egimus, & ex sãctis Patribus causas plurimas reddidimus, quapropter amicis Dei contraria multa succedant, & molestijs, curisq. vexantur, inimici verò in mundo prosperantur. Vide quæ annotauimus Lib. 2. Cap. 1. Nota. 2. & Lib. 5. Interrogat. 6. quæst. 2. agitur etiam hac de re Lib. 1. Cap. 22. & 25.

2 Tria quippè genera armorum sunt necessaria potissimè ad pugnam.

De spiritualibus armis, eorumq. significatione, & qualitate fusè tractauimus suprà Lib. 4. Reuel. Cap. 74.

CHRI-

CHRISTVS DICIT SPONSÆ suæ, quòd ipse est similis Vitriario, qui quamuis multa vasa franguntur, nō cessant de nouo formare alia, idest animas, donec Chorus cælestis Angelicus repleatur, & quòd est similis Api, quia eliget sibi aliam nouam herbam, idest conuertet Paganos, vndè magnam dulcedinem extrahet, idest multas animas ad implendum apiarum Regni cælorum.

CAP. XLIV.

EGO sum quasi bonus Vitriarius, qui de cinere facit multa vasa, quamuis autem multa confringuntur, tamen non cessat noua facere, donec impleatur numerus vasorum. Sic ego facio, quia de ignobili materia nobilem facio creaturam, scilicet hominem, & quamuis multi discedunt à me per opera sua mala, non tamen cesso formare alios, donec Chorus Angelicus, & loca in cælo vacua repleantur. Ego sum etiam similis bonę Api, quę exiens de apiario suo volat ad herbā pulchram à longę visam, in qua quærit reperire florem pulcherrimum, & odorem redolentem suauissimum, & elegantem. Sed cùm appropinquat herbæ, inuenit florem aridum, & odorem immutatum, & adnihilatum, suauitatemq. penitùs extractam. Sed post hæc inquirit aliam herbam, & inuenit herbam aliquantulū asperam, cuius flos est modicus, & odor non multùm odorans, suauitas placens, sed exigua. In hac autem herba figit Apis pedem, & extrahit indè dulcedinem, & reportat ad aparium, donec ad voluntatem suam est impletum. Apis enim ista ego sum omnium Creator, & Dominus, qui de apiario tunc exiui, cùm formā humanam assumens, apparui in ea visibilis. Quæsiui autem herbam pulchram, idest genus Christianum mihi assumpsi. Qui pulchri erant ex fide, dulces charitate, fructiferi bona conuersatione. Nunc autem à priori statu degenerantes, ex nomine videntur pulchri, sed conuersatione sunt deformes, fructiferi ad mundum, & carnem, sed steriles ad Deum, & animam. Dulces sibi, sed amarissimi mihi, proptereà cadent, & adnihilantur. Ego autem sicut Apis eligam mihi aliam herbam aliquantulum asperam, idest Paganos moribus satis auersos, quorum aliqui habent florem modicum, & suauitatem exiguam, idest voluntatem, qua libenter conuerterentur, & seruirent mihi, si scirent quomodo, & si haberent auditores. Et ex hac herba tantùm extraham dulcedinis, donec impleatur apiarium, & tantùm ei appropinquare volo, vt nec herbæ desit suauitas, nec Apis à fructu laboris euacuetur, & crescet hoc mirabilitèr, quod asperum est, & vile, ad summam pulchritudinem. Quod autem pulchrum videtur decrescet, & deuenietad deformitatem.

CHRISTVS DICIT MATRI, quòd homines mentalibus oculis cęci possunt visum recuperare, vt valeant Deum videre, & super omnia diligere ex tribus, scilicet ex consideratione iustitiæ temporalis, & ex bonitate, scilicet per pulchritudinem creaturarum, & ex omnipotentia, & sapientia sua. Errant autem omnes, qui credunt mala, vel bona euenire ex fortunà, vel constellatione stellarum.

CAP. XLV.

MARIA loquitur. Benedictus sis tu Fili mi Deus meus, & Dominus meus. Ego licet tristari non possum, tamen super tribus compatior homini. Primò, quia homo oculos habet, & cæcus est, nam videt capti-

captiuitatem suam, & sequitur eam. Deridet iustitiam tuam, & ridet ore ad cupiditatem suam, cadit in puncto in pœnam perpetuam, & amittit gloriam fœlicissimam sempiternam. Secundò compatior homini, quia affectat, & respicit gaudentèr mundum, & misericordiam tuam non attendit, & illud, quod modicum est, quærit, & illud, quòd maximum est, proijcit. Tertiò compatior, quia cum tu Deus omnium sis, honor tamen tuus ab hominibus oblitus, & neglectus est, & opera tua mortua sunt antè eos. Ergò benedicte Fili mi miserere eis. Respondit Filius. Omnes, qui in mundo sunt, & conscientiam habent, vident quòd in mundo est iustitia, qua peccatores puniuntur. 1 Si ergò corporales excessus à temporalibus hominibus puniūtur ex iustitia, quantò magis est iustitia, vt anima immortalis à Deo immortali puniatur? Hoc videre, & intelligere posset homo, si vellet. Sed quia oculos flectit ad mundum, & affectum ad delectationem suam. 2 Ideò sicut bubo sequitur noctem, sic homo insequitur bona fugitiua, & odio habet permansura. Secundò videre, & considerare posset homo, si vellet, quòd si plantæ, arbores, & herbæ pulchræ sunt, si omnia ista mundialia desiderabilia sunt, quantò magis pulchrior, & desiderabilior est omnium istorum Dominus, & Creator? Et si gloria ista temporalis, fugitiua sic ardentèr cōcupiscitur, & diligitur, quantò magis concupiscenda esset gloria illa æterna? Hoc videre posset homo, si vellet, quia benè huius intelligentiæ habet sensum, quòd illud, quod maius, & nobiliùs est, magis diligendum esset, quàm id, quod deteriùs, & minùs est, sed quia homo sicut animal semper ad inferiora inclinantur, cui datum est sursum respicere, ideò quasi aranearum texit telam. 3 Pulchritudinem deserit Angeli, & imitatur transitoria, & ideò sicut fœnum ad modicum tēpus floret, & quasi fœnum citò cadit. Tertiò intelligunt in conscientia sua, qui volunt, & hoc ex istis creatis considerare diligēter possunt, quòd vnus est omnium Deus, & Creator. Nisi enim esset Creator, omnia irent inordinatè, cum nulla sint inordinata, nisi illa, quæ homo inordinat, licèt hominibus sic videatur, quibus planetarum, & temporum cursus incognitus est, & quibus iudicia Dei propter peccata præmissa sunt occultata. Si ergò est vnus Deus, & ipse optimus, quia ab eo procedit omne bonum, cur non honorat eum homo præ omnibus, & plus, quàm alia? cùm ratio eorum dicit eis, eum præ omnibus honorandum, à quo sunt omnia. 4 Sed homo, sicut dixisti oculū habet, & nihil videt; immò personaliter ipse clausit oculū suum per blasphemiā, quia stellis deputat quòd homines boni, vel mali sunt. 5 Fato etiam, idest fortunæ imputant, quidquid contrarium, vel asperum acciderit eis, acsi diuinum aliquid esset in eis, quo vel generare, vel aliquid facere possent; cum tamen fatum, & fortuna nihil sit, sed dispositio hominis, & omnium rerum in diuina stabilitate præuisa sunt; & stabilitèr secundùm exigentiam vniuscuiusque rei rationabilitèr ministrata. Nec in stellis est, quòd bonus homo, vel malus sit, quàmuis in eis multa videntur rationabilia, scilicet secundum qualitatem naturæ, & temporum ordinata, & temperata. Ergò illa possent homines videre, si vellent. Respondit Mater. Omnis homo, qui habet bonam conscientiam, benè intelligit, quòd Deus est plus, quàm aliquid aliud diligendus, & hoc etiam opere perficit. Sed quia membrana superducta est pluribus in oculo, licèt pupilla sit sana, ideò videre non possunt omnes. Quid autem notat hæc membrana, nisi inconsiderationem futurorum, quæ superducta est intelligentiæ multorum. Ideò rogo te charissime Fili, vt qualis iustitia tua sit, super aliquem manifestare digneris. Non vt pudor eius, & miseria

co

1 var. lect.

eò maior fiat, ſed vt pœna eius pro meritis debita eò mitior fiat, & vt iuſtitia tua ſciatur, & timeatur. Vbi enim ſaccus eſſet plenus aliqua re, aut vas plenum lacte, quid ſciret homo, quid contineretur intùs in ſacco, niſi valentèr, & apertè excuteretur? Sic quamuis iuſtitia tua magna eſt, niſi tu aperto iudicio monſtraueris illam, à paucis timeri poſſet, quia opera tua mirabilia diuturnitate temporum, & peccati magnitudine viluerunt. Secundò rogo, vt miſericordiam tuam manifeſtare digneris per aliquem tibi charum, propter aliorum deuotionem, & miſerorum conſolationem. Tertiò rogo, vt nomen tuum veniat in honorem, vt diligentes ſciantur, & tepidi accendantur. Reſpondit Filius. Vbi multi amici ingrediuntur, & orant, dignum eſt, vt exaudiantur, quantò magis, ſi ingreditur, & orat aliqua Domina chariſſima Domino, fiat ergò, quod vis. Iuſtitia enim mea euidentèr manifeſtabitur intantùm, quòd, qui eam experietur, ſentiet, opera eius venient in publicum, & membra contremiſcent. Secundò dabo vni perſonæ miſericordiam, quantam capere poſſit, & indiget. Corpus eius exaltabitur, & eius anima glorificabitur ad hoc, vt miſericordia mea manifeſtetur. Deindè Mater loquitur. Locus iſte religioſorũ euerſus eſt à bono, & fundatus ſuper glaciem, cuius fundamentum ab initio erat aurum munditiſſimum, ſubtus autem chaos maximum eſt. Cum verò incaluerit Sol, diſſoluetur glacies, & quod ædificatum eſt cadet in abyſſum. Ergò Fili mi benedicte miſerere eis. Horrendus enim eſt caſus, & præcipitium intolerabile. Tenebræ etiam perpetuæ, & pœna prolongata.

NOTÆ.

1 var. lect. SI corporales exceſſus à temporalibus hominibus puniuntur ex iuſtitia, quantò magis eſt iuſtitia, vt anima immortalis à Deo immortali puniatur.

Hunc textum cum M. S. Farneſiano ſic arbitror eſſe corrigendum, vt anima immortalis à Deo immortalitèr puniatur, homo enim mortalitèr peccans, pœnæ Inferni æternæ fit Reus; verùm ſi vulgata lectio retinenda eſt, ad illud verbum immortali, ſubintelligendũ, morte; Deus enim mortaliter peccantem, morte immortali punit, quæ eſt pœna æterna, quæve per mortem in ſacris Litteris ſignificatur, vndè canit Eccleſia, Libera nos de morte æterna, & explicat hoc D. Greg. lib 9. Moral. cap. 38 Sicut (inquit) mors exterior ab anima diuidit carnem, ita mors interior à Deo ſeparat animam, vmbra ergò mortis obſcuritas eſt diuiſionis, quia damnatus quiſque, cùm æterno igne ſuccenditur, interno lumine obtenebratur, idem annotarunt D. Hieronymus ſuper Iſaiam cap. 9. & ſuper Hierem. cap. 9. D. Baſilius in Pſalm. 48.

2 Ideò ſicut Bubo inſequitur noctem, ſic homo inſequitur bona fugitiua.

D. Iſidorus lib. 12. Etymolog. cap. 7 Bubonem à ſono vocis nomen obtinuiſſe tradit, & feralem auem vocat, plumis onuſtam, graui ſemper detentam pigritia, & in ſepulchris diù, noctuq. verſantem, ac in cauernis habitantem, hanc autem noctu volare ferũt, quippèquæ lumen odio habeat, & Leuit. 11. inter animalia immũda numeratur, & ideò hoc loco homines, qui bona temporalia, & delitias carnis ſectantur, Buboni ſimiles eſſe dicuntur, ſymbolum namq. malorum hominum, & carnalium Bubo eſt, Vndè Gloſſ. Ordin. in citatum locum Leuitici, Bubo (inquit) qui de nocte paſtum quærit et de die ſe abſcondit, luxurioſum notat, hinc Iob 24. dicitur Oculus adulteri obſeruat caliginem.

3 Pulchritudinem deſerit Angeli, & imitatur tranſitoria.

Homo mundum ſequens, & quæ Dei ſunt negligens, Angelorũ hìc dicitur Pulchritudinẽ

perdere, quatenùs visione beatifica, qua fruuntur Angeli, & per quam pulchri sunt, peccando amittit Ioan. enim Apocalyp. 21. dicit, Mensura hominis, quæ est Angeli, vbi Lyranus per hæc verba insinuari putat, electos homines ad æqualitatem Angelorum assumi, ideò Matth. 22. scribitur, Sunt sicut Angeli Dei, cum ergò homines, quæ Dei sunt deserunt, transitoria sequentes, Angelorum pulchritudinem perdere dicuntur, quia à Dei visione, ad quam sunt Angeli assumpti, per peccata excluduntur.

4 Sed homo sicut dixisti oculum habet, & nihil videt; immò personalitèr ipse clausit oculum suum per blasphemiam, quia stellis deputat, quòd homines boni, vel mali sunt.

Per oculum in præsenti Nota vim cognoscitiuam animæ esse intelligendam arbitror, sic enim in sacris Litteris aliquando accipi oculum tradunt D. Ambros. super Psal. 118. serm. 5. Origenes super Isaiam homil. 7. & super Matth. homil. 35. D. Augustinus super Ioan. tractat. 13. hæc ergò cognoscendi vis hominibus diuinitùs tradita est, vt sese in Dei operibus considerandis exercentes, ad ipsum Deum diligendum gradum facerent, sed quia, vt legimus hìc, cæci sunt, nihil horum considerant, & quod deteriùs est, quidquid boni, & mali in rebus creatis intuentur, stellarum cursui, & motibus tribuunt, ideircò hoc loco eos oculos claudere, & blasphemare dicuntur, quia creaturis tribuunt, quod Deo est tribuendum: omne namq. bonum, quod in rebus creatis reperitur, desursum est à Patre luminum, vt D. Iacobus in sua Canonica cap. 1. dixit, Malum verò permissiuè tantummodò ab eo est, hinc fit, quod pessimè agunt, qui tempus in stellarum obseruatione consumentes, cuncta, quæ fiunt in mundo, in illas referunt, quos redarguit Apostolus ad Galatas 4. Obseruatis (inquit) dies, & tempora: meritò ergò huiusmodi homines reijciuntur, nescientes quòd Deus Optimus Maximus non propter stellas creauit homines, sed propter homines stellas, nec ad mali causam, sed in signa, & tempora, vt Genesi 1. scribitur, neque stellarum influxus necessitatem aliquam hominibus adijcere, sed frequenter, si quæ nobis occurrunt incommoda, vt fames, pestes, bella, incendia, & si quæ sunt eiusmodi, à Deo iustè propter peccata nostra permitti, quæve, si resipiscamus, cauere possumus, precibus etiam ad Deum fusis, quod factum esse sæpissimè historias Ecclesiasticas legentibus constabit, sed hanc inanem stellarum diuinationem improbarunt sancti Patres, vt D. Gregor. homil. de die Epiphaniæ, Origen. super Genes. D. Basil. homil. 6. Exameron. D. Augustinus de Doctrina Christiana lib. 2. cap. 21. & lib. 5. de Ciuit. cap. 1. & de Genesi ad litteram lib. 2. cap. 21. Euseb. de præparat. Euangelica lib. 6. cap. 6. 7. 8. & 9. & inter recentiores loculentissimè per duodecim libros contra hos genithliacos, & planetarios disputauit Picus Mirandulanus, & hoc etiam prohibetur per Can. non liceat 26. quæst. 5. & postremò per Bullam Sixti V. plura hac de re annotauimus Lib. 4. Reuel. Cap. 40. Nota 3.

5 Fato etiam, idest fortunæ imputant, quidquid contra, vel asperum acciderit eis, ac si diuinum aliquid esset in eis.

Quemadmodum suprà Christus Dominus eorum improbauerat opinionem, qui cuncta, quæ fiunt in mundo, stellarum cursui tribuebant, sic hoc loco pari ratione eos reijcit, qui in fortunam, & fatum omnia referunt: confutat autem hos, asserens, fortunam nihil esse, quos etiam deridet Augustinus lib. 4. de Ciuitat. Dei cap. 18. quandoquidem sequuntur illam, quæ cæca est, quæve sine iudicio venit ad bonos, & ad malos, Vt quid (inquit) colitur, quia cæca est, passim in quoslibet incurrens, vt suos cultores plerùq. prætereat, & suis contemptoribus hæreat, aut si aliquid proficiunt cultores eius, vt ab illa videantur, & amentur, iam merita sequitur, non fortuita venit, vbi est ergò definitio fortunæ? vbi est, quod à fortuitis nomen accepit? nihil enim prodest illam colere, si fortuna est: si autem suos cultores discernit, vt prosit, fortuna non est. Sed de eadem re latiùs agit lib. 1. contra Academicos, cap. 1. lib. 1. quæst. super

Gene-

Genesim cap. 9 1. & Plinius lib. 2. cap. 7. vbi etiam fortunam cæcam facit, quod etiã tradit Arist. sect. 29. problemat. 8. hinc est, quòd Albertus Magnus fortunæ simulachrum describens, asserat illud in rota fuisse, cæcum, & vna parte album, altera nigrum, in rota propter eius volubilitatem, cæcum propter imprudentiam, partim album, & partim nigrum propter fortunium, & infortunium, quæ partes eius sunt: cum ergò hæc ita sint, non nè cæci sunt, qui fortunam humana regentem, & gubernantem faciunt, cum ipsa cæca sit, est igitur inanis, & plenus amentiæ fortunæ cultus, qui ergò hæc inferiora ab ea gubernari censeret, vel dominium, & regimen rerum in Deo esse negaret, vel diuinam prouidentiam de medio tolleret, contra quos scribens Isaias cap. 65. Et vos (inquit) qui Dominum dereliquistis, qui obliti estis montem sanctum meum, qui ponitis fortunæ mẽsam, & libatis super eam, quod sic explicat Gloss. Omnes, qui Ecclesiam deserunt, & obliuiscuntur montem sanctum Dei, tradentes se spiritibus erroris, vel immundis Dæmoniorum doctrinis, parant fortunæ mensam, & nihil ad Deum pertinere credentes, sed vel stellarum cursu, vel varietate fortunæ omnia gubernari, hi tradentur æternis supplicijs: vt autem sensus litteralis huius loci innotescat, sciendum est Aegyptios in fine anni parare consueuisse mensam fortunæ, omnibus esc is, ac etiam poculis refertam, vel quasi felicem annum præbuerit, vel quia felicem præbitura esset, lege super citatum locum Isaiæ Diuum Hieronym. qui hanc rem egregiè declarat.

ORANTI SPONSÆ AD Virginem, quòd impetraret ei perfectam dilectionem ad Deum. Respondit Virgo, quòd ad hoc obtinendum sequatur sex verba Euangelij hìc contenta, & declarat ei pulchrè illud verbum. Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus. Et illud, Nolite sollicitari de crastino, &c. Et dicit, quòd laborans in oratione, & lectione deuota, licitè potest mendicare pro necessarijs vitæ.

CAP. XLVI.

LOQVEBATVR Sponsa ad Virginem dicens. O quam dulcis est Dominus Deus. Omnis enim, qui habet eum dulcissimum, nullum habebit dolorem, in quo non sentiat cosolationem. Et ideo ò Mater Dei benignissima, rogo te, vt sic extrahas à corde meo dilectionẽ omnium rerum temporalium, quatenùs Filius tuus sit mihi super omnia charissimus vsque ad mortem. Respondit Mater. 1 Quia Filium meum desideras habere in tuum charissimum, sequere verba eius, quæ ipse personalitèr loquebatur in Euangelio, quæ ad hoc trahunt, vt ipse præ omnibus diligatur, & ideò sex verba Euangelica reduco tibi ad memoriam. Primum est, quod dixit diuiti. Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere me. Secundum est. Nolite solicitari de crastino. Tertium est. Videte quomodo passeres pascuntur, quantò magis Pater cælestis pascet homines. Quartum est. Reddite, quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo. Quintum est. Primùm quærite regnum Dei. Sextum est. Omnes, qui esuritis venite ad me, & ego reficiam vos. Ille quippè videtur omnia vendere, qui non plus appetit habere, quàm

vnius corporis moderatam substantiam, & omnia alia distribuit pauperibus ad honorem Dei, & non pro honore mundi, ea intentione, vt obtineat amicitiam Dei. Sicut apparet in Beato Gregorio, & alijs multis Regibus, & Principibus, qui tantùm dilecti sunt à Deo, quamuis habuerũt diuitias, & alijs dederunt, sicut illi, qui omnia simul reliquerunt Deo, posteà ab alijs mendicantes. Nam illi, qui habuerunt diuitias mundi solummodò ad honorem Dei, libenter eis caruissent, si voluntas Dei fuisset. Isti verò alij assumpserunt paupertatem, quam desiderabant ad honorem Dei. Ideò omnis homo, qui de iustè acquisitis bonis habet possessiones, vel etiam pensiones, ei permittitur recipere fructus ad sustentationem sui, & familiarium suorum in honorem Dei. Quidquid autem superfuerit tribuat indigentibus amicis Dei. Secundò, noli sollicitari de crastino, nam etiam si nihil habueris, nisi corpus nudum, spera in Deo, & ipse, qui pascit passeres etiam sustentabit te, quam redemit sanguine suo. Cui ego respondi. O Domina charissima, quæ es pulchra, diues, & virtuosa, ideò autem pulchra, quia numquam peccasti, ideò diues, quia amica Dei charissima, ideò virtuosa, quia perfectissima omnibus operibus bonis. Itaque Domina mea audi me, quę sũ plena peccatis, & in virtutibus pauper. Nos hodie habemus victum, & necessaria nostra, cras autẽ indigemus, & omninò deficimus, quomodo ergò possumus esse sine sollicitudine, quãdo nihil habemus? Nam licet anima consolationem habet à Deo, Asinus tamẽ, qui corpus est, appetit victũ suũ. Respondit Virgo. Si habetis aliqua superflua, & quibus carere potestis, vendite ea, vel oppignerate, & sic viuatis sine sollicitudine. Respondi ego. Vestes habemus, quibus vtimur nocte, & die; vasaq. pauca pro mensa nostra; Sacerdos verò habet libros suos, & pro Missa habemus calicem, & ornamenta. Respondit Virgo. Sacerdos non debet esse sine libris, nec vos sine Missa, sed nec Missa dici debet nisi in ornamentis mundis. Corpus quoque vestrum non debet esse nudum, sed vestitum propter verecundiam, & ad vitandum frigus, ideò talibus omnibus indigetis. Respondi ego. Numquid mutuatam pecuniam accipere debeo in fide mea ad aliquod tempus certum? Respondit Mater. Si certa es, quòd præfixo tempore soluere poteris, mutuum recipe, sin autem dimitte. Meliùs enim est tibi vno die carere cibo, quàm fidem tuam exponere pro incerto. Et ego. Numquid vmquam laborare debeo propter victũ lucrandum? Respondit Mater. Quid agis modo, & quotidiè? Et ego respondi. Addisco grãmaticam, & oro & scribo. Dixit autem tunc Mater, non decet talem laborem dimittere propter laborem corporalem. Et ego. Quid ergò habebimus pro crastino victu? Respondit Mater. Petite in nomine Iesu Christi, si aliud non habetis.

NOTÆ.

1 QVia Filium meum desideras habere in tuum charissimum, sequere verba eius, quæ ipse personaliter loquebatur in Euangelio, quæ ad hoc trahunt, vt ipse præ omnibus diligatur, & ideò sex verba Euangelica reduco tibi ad memoriam, primum est, quod dixit diuiti, vade, & vende omnia.

In præsenti Capite B. Brigitta precibus instat apud gloriosissimam Virginem, vt illi à Deo perfectam dilectionem impetret, ad quã obtinendam necessarium penitùs esse dicit, vt temporalium rerum sollicitudinem deponat, & ideò hoc loco citat illud Matth. 19. Si vis perfectus esse, nimirùm in dilectione Dei, (vt ibi notat Interlinearis Gloss.) vade, & vende omnia, quæ habes. Ad quorum intelligentiam sciendum est, quòd hìc duplex detegitur error, primus est dicentium, hoc fuisse

præ-

præceptum non consilium. secundus eorum est, qui affirmarunt, fieri minimè posse, vt diues in diuitijs manens vitam consequatur æternam, qui fuit error Pelagianorum, sed hos vtrosq. errores confutauit D. Aug Epist. 89. in qua probat, diuitem in suis diuitijs manentem posse saluari, & illud (vade, & vende) esse consilium non præceptum; & colligitur etiam ex ipsis verbis Domini ibidem, dixerat namq. priùs adolescenti, si vis ad vitam ingredi serua mandata, & rursus eidem quærenti, quid adhùc sibi deesset, respondit, Si vis perfectus esse, vade, & vende, indicans his verbis, omnium rerum venditionem non esse necessariam, vt quis vitã ingrediatur æternam, sed ad perfectionem sibi tantummodò comparandam, quod & annotarunt Lyran. ibi, & Cornelius Iansenius in sua Concord. part. 3. cap. 100. & Ioan. Maldonatus in Matth. cap. 19. num. 21. secundus quoque error facilè reuincitur ex verbis huius Capitis, vbi Beatissima Virgo declarans textum citatum Matthei, Vade, & vende, dicit superflua solùm nobis prohiberi, non verò necessaria, ex quo patet, quempiam cum diuitijs ad victum necessarijs posse saluari, licet enim homo non possit seruire Deo & diuitijs, potest tamen seruire Deo cum diuitijs, ille autem diuitijs seruit, qui eas propter se, & vt vltimum finem diligit, aut qui eas iniustè retinet, & nimis de his sollicitus est, ille verò, qui ad honorem Dei, & proximi vtilitatem diuitias expendit, quiq. ex illis tantummodo sibi necessaria retinet, diuitijs non seruit, sed diuitiæ potiùs seruiunt ei, quia his ad opera virtutum vtitur: vndè Ambros. lib. 8. in Lucam, Sicut diuitiæ sunt impedimenta improbis, ita probis sunt adiumenta virtutis, sed clariùs hoc idem probat D. Gregor. lib. 9. Moral. cap. 40. Neque enim (ait) adhuc mortali in carne viuentibus funditùs cura carnis abscinditur, sed vt discretè animo seruiat, temperatur, nam quia sollicitos nos esse veritas in crastinũ prohibet, habere vtcumq. curam in præsentibus non negat, quam tendi ad tempus, quod sequitur vetat, & nimirum Paulus cũ carnis curam fieri in concupiscẽtijs non sinit, in necessitate cõcedit: ex quibus Gregorij verbis palàm fit, quæ sollicitudo mala sit, quæve licita, & quæ perfectam Dei dilectionem impedit, & certè, si Dei misericordiã, liberalitatem, ac prouidentiam consideremus, de nullis rebus essemus solliciti, vt dicit Chrysostom. homil. 56. in Matth. quia cum Deus nos pascat, nulla nobis sollicitudine opus est, atque hac in re nos esse peiores animalibus ratione carentibus affirmat homil. 70. in eũdem Matth. comparat enim nos formicis; Quid inter nos (ait) & formicas interest, nam vt nè dumtaxat corporis curam habent, paritèr, & nos certè, immò verò multo peius, non enim pro rebus vt illæ tantùm necessarijs laboramus, sed pro superfluis quoque, ac turpibus, vitam illæ nullo crimine peragunt, nos auaritiæ seruientes, non illas, sed lupos, & leones imitamur, cur & has dixit bestias, cũ multò simus peiores, vel enim alitèr, quàm rapiendo natura illis cõcessit viuere, nos quos ratione honorauit, non pudet illas rapina superare.

MATER DEI DICIT QVOD HOMO loquens verba Dei, si ex hoc improbatur, & verecundatur cum patiẽtia, talis anima tunc pulchrè coloratur, qui autem fatigat corpus suũ pro honore Dei, anima eius habebit diuinã dulcedinem, & decorabitur, & cui detrahitur, & non odit detrahentẽ, ornatur eius anima pretiosis vestibus Deo gratis: vexent se igitur amici Dei ad liberandum animas peccatorum, quę sub monte peccatorum oppressæ iacent in periculo.

CAP. XLVII.

MATER loquitur, noli turbari, si dictura es verba Dei his, qui ea libenter non audiunt. Nam quicumque rubore perfunditur, & oblocutione propter verba Dei, & patientèr tolerat, talis

rubor colorat animam pulcherrimè. Si verò quis fatigat corpus suum in honore Dei, ex hoc anima eius habebit dulcedinem, & decoratur. Nam anima hominis, quæ audit detractionem contra se factam, nec tamen malum cupit detrahenti, ornatur quasi pulcherrimis vestibus, intantùm quòd sponsus, qui est vnus Deus in tribus personis, cōcupiscit illam animam in Deitatis suæ æternam dilectionem. Ideò amici Dei libentèr vexent se ad conuertendum eos, qui superbiam, & cupiditatem diligunt plùs, quàm Deum, quia ipsi iacent quasi sub monte, & ideò laborandum est, vt cum vita eripiantur. Sicut enim ille, qui videt fratres suos sub casu montis iacere, quandoq. concutit montem, vt eijciat lapides, quandoq. frangit leuitèr, nè subtùs iacēs deprimatur grauiùs, quandoq. percutit fortiùs, vt eo citiùs à subiacente mons remoueatur, nec attendit laborem suum, dum tamē vita iacentis in periculo liberetur. Sic etiam amici Dei laborent, vt animæ saluentur.

1 Itaq. sicut pauci fuerunt, qui habuerunt fidem rectam, quando Filius meus ascendit in cælum, sic nunc pauci sunt, qui præceptum illud implent. Diliges Deum super omnia, & proximum sicut te ipsum. Ideò amici Dei sicut priùs ad Paganos, sic nunc vadāt ad Christianos, quia sicut impossibile fuit illos obtinere cælum, qui fidem audierunt, & non seruauerunt. Sic impossibile est Christianis obtinere cælum, qui sine diuina charitate moriuntur.

NOTÆ.

1 Itaq. sicut pauci fuerunt, qui habuerunt fidem rectam, quando Filius meus ascendit in cælum, sic nunc pauci sunt, qui præceptum illud implent: Diliges Deum super omnia.

Quamquam insigne illud, & primarium de diligendo Deum præceptum, dum in hac mortali vita sumus, ità perfectè impleri minimè posse crediderim, sicut beatis in Patria illud adimplere concessum est, vt probat Diuus August. in lib. vnico de perfectione iustitiæ contra Cælestium Pelagium responsione 17. Tomo 7. tamen optimè potest homo diuina gratia adiutus Deum diligere ex toto corde, & ex tota anima, ex tota mente, & ex totis viribus suis sicut præcipitur Deut. 6. Matth. 22. Marci 12. Lucæ 10. frustra namq. huiusmodi præceptum fuisset homini diuinitùs datum, nisi illud obseruare posset, quod admonuit D. Hieron. lib. primo, & tertio, Dialog. contra Pelagium, & D. Aug. de spiritu & littera cap. 13. & Epistola 95. ad Innocentium: ex quo patet falsum esse, quod impius Luterus in lib. de Christiana libertate relato à Roffensi art. 31. & 32. asseruit, præceptum dilectionis Dei non posse ab homine in hac vita impleri, contra quem scripsit ipsemet Roffensis, & Sotus de natura, & gratia lib. 3. & Castrensis de hæresibus in verbo Opera, hæresi prima, & conuincitur hic error ex verbis, huius Notæ, in quibus habetur, plures in via hoc præceptum implere: his ergò reiectis, ad horum intelligētiam duo à nobis hoc loco breuitèr declaranda sunt. Primò quidem, quid sit Deum ex toto corde diligere. Secundò verò causas aliquot inuestigabimus, quapropter pauci sint, vt scribitur hic, qui hoc præceptum adimpleant, & vt à primo sumamus exordium D. Aug. lib. 1. de doctrina Christiana cap. 22 asserit, Deum ex toto corde diligere, esse omnes cogitationes suas, ex tota anima, omnem vitam suam, ex tota mente, omnem intellectum suum in eum conferre, à quo habes, cunctaq. possides Origenes in Matth tract. 23. dicit ex toto corde diligere Deum, esse amare secundùm totam recordationem, operationem, & cogitationem, ex tota anima, vt eam pro eo ponere parati simus, ex tota mente, nil aliud proferre, nisi quæ Dei sūt. D. Chrysost. ho. 42. oper. imperfect. ex toto corde diligere Deum, est cor nostrum non esse inclinatum ad alicuius rei dilectionem magis, quàm Dei, & ex tota anima, certum habere animum in

veri-

veritate, & firmum in fide, Glossa verò Interlinearis in Matth. cap. 22. toto corde, hoc est intellectu, vt nullum in diuinitatis confessione relinquas errori locum, in tota anima, idest in voluntate, vt nihil ei contrarium velis, in tota mente, idest in memoria nil reminiscēs, quo minùs de eo sentias. Diuus Bernard. de diligendo Deo, Toto corde (inquit) diligamus, idest sapienter contra suggestiones Diaboli, nè seducamur, tota anima, dulciter contra delectationes carnis, nè alliciamur, tota mente, fortitèr contra pressuras mundi, nè opprimamur, vide etiam hac de re Diuus Thom. 2. 2. q. 44. art. 3. & Caietanum super Matth. cap. 22. qui hoc ipsum egregiè explicant. Superest modò quæramus, quapropter homines Deum super omnia, vt legimus hic non diligant; & inter cæteras causas principem sibi locum vendicat sollicitudo bonorum temporalium maxima, per quam homines terrena semper meditantur, & quærunt, Deum verò numquam, vel raro conspiciunt, Secundò, quia immemores sunt beneficiorum, tàm spiritualium, quàm corporalium, quæ homini Deus singulis diebus immò singulis horis, & momentis misericorditer confert, quæ si considerarent, procul dubio ad illius amorem subleuarentur, & eò maximè, quòd est connaturale homini diligere, qui propensionem quamdam, ac inclinationem habet ad benefactores diligendos, nisi fortè ingratus sit, prout homo non Deum diligens, à quo cuncta, quæ habet accepit, ingratissimus est, non animaduertens ad debitum, nec facilitatē præcepti huius, quæ est Tertia ratio. Quartò quia numquam oculos leuat ad cælum considerando magnitudinē premij sibi præparati, nimirùm gloriæ, quam daturus est diligentibus se, & quò dilectionis plures gradus habebit, eò plures gloriæ gradus consequetur in Patria. charitas namq. erit mensura, vt probat D. Thom. 1. p. q. 12. artic. 6. Quintò quia de pœnarum Inferni acerbitate, & diuturnitate minimè cogitat, quæ diligentibus mundum paratæ sunt. Sextò quia ingentes labores non considerat qui cum terrenarum rerum amore coniuncti sunt, & è contra consolationes, & gaudia, quæ etiam in præsenti vita diligentibus se Deus abundātèr tribuit. Septimò quia numquam studium suum ponunt homines, vt quantum in ipsis est aliqualem cognitionem aßequātur pulchritudinis, virtutum, ac ingentis amoris Dei in nos, quæ miro modò amorem conciliant. Postremò id fieri etiam arbitror ex venialium peccatorum frequentia, per quam communiter homines pro nihilo ducūt peccare venialiter, non attendentes huiusmodi peccata in amore Dei eos frigidos, ac tepidos reddere, hinc ergò fit, quod Beatissima Virgo in hoc Capite asserat, paucos præceptum de diligendo Deum adimplere.

CHRISTVS COMPARAT SE Medico confectori potus salubris, & dulcissimi, qui potum diuinæ dulcedinis paratus est omnibus dare, qui eum desiderant cum charitate, quem potum illi, qui sani sunt spiritu gustant, & delectantur, qui autem spiritualitèr infirmi sunt, non delectantur gustare spiritum Dei.

CAP. XLVIII.

CHRISTVS loquitur Spōsæ. Ego sum quasi bonus cōfector Medicus ad quē currunt omnes, qui eum amant, quia sciunt, quòd potus eius est dulcis. Qui verò bibunt de dulcedine potus eius, cogitantes eū esse salubrem, continuè visitāt domum confectoris. Hi verò, qui sentiunt de potu puncturas, fugiunt eum. Sic est de potu spirituali, qui est Spiritus sanctus, ipse quippè spiritus Dei dulcis est ad gustandum, venitq. ad robur omnium membrorum, & decurrit per cor, vt hilarescat contra tentationes. Ego Deus sum ille Medicus confector, qui paratus sum dare potum meum omnibus, qui eum desiderant cum charitate. Ille autem sanus est, & aptus, ad recipiendum

potum meum, qui non habet voluntatem manendi in peccato, sed gustato potu meo continuè delectatur bibere eum. Qui autem voluntatem habet morandi in peccato, non delectatur habere spiritum Dei

MATER DEI NOTIFICAT certitudinem, qualiter ipsa concepta fuit ex præcepto obedientiæ diuinæ à parentibus sine aliquo peccato originali.

CAP. XLIX.

MATER DEI loquitur. Si alicui volenti ieiunare, qui desiderium haberet comedendi, sed voluntas resisteret desiderio, præciperetur à superiori, cui obediendum esset, quòd propter obedientiam comederet, & ille propter obedientiam contra velle suum comederet. Illa comestio maiori remuneratione digna esset, quàm ieiunium. 1 Per similem modum coniunctio parentum meorum fuit, quando ego concepta fui. 2 Et veritas est, quod ego concepta fui sine peccato originali, & nõ in peccato, quia Filius meus, & ego sicut numquam peccauimus, ita nullum coniugium fuit, quod honestius esset, quàm illud, de quo ego processi.

NOTÆ.

1 PEr similem modum cõiunctio parentum meorum fuit, quando ego concepta fui.

Mariæ Virginis ortum Parentibus ab Angelo fuisse prænunciatum probauimus ex Damasc. German. Patriarcha, Greg. Nyssen. Niceph. aliisque Patribus Lib. 1. Reuelation. Cap 9. Nota 1. & Ioachimum, & Annam non ad carnalem aliquam voluptatem explendam conuenisse, sed ex charitate diuina, & ex verbo Nunciantis Angeli ex citato cap. apertè colligitur, & hoc est, quod indicãt verba illa, quæ in argumento præsentis Capitis habentur; Mariam ex præcepto diuino à Parentibus fuisse conceptam ex charitate, nimirùm diuina, & ex verbo Nunciantis Angeli, & propterea maiori eos remuneratione dignos extitisse, qui se ita coniunxerint, & probatur hic exemplo illius, qui posito præcepto ex obedientia comedit, licèt anteà ieiunare statuisset, & voluntas desiderio comedendi restitisset: facit ad rem, quod pius admodũ Auctor Iacob. Aluarez scripsit de Parẽtibus Beatissimæ Virginis de Inquisition. pacis tom. 3. lib. 3. par. 2. cap. 6. de Orat. mentali Fuerunt (inquit) steriles, vt partus, & generatio præter naturam Dei beneficio cõcessa aliquid singulare, et excelsum in me filia nascitura portenderent: fuerunt tamdem senes, atq. grandæui, vt non tàm aliquis concupiscentiæ ardor, quàm iussio Dei, siquidem de hoc Reuelationem habuerant, ad opus generationis incitaret. Qua de re legendus est Damascenus lib. 4. de fide Orthodoxa cap. 15. quo loco scribit de Domini Genealogia, & Sanctæ Dei Genitricis, & Orat. 2. de Natiuit. B. Mariæ propè finem.

2 Et veritas est, quòd ego concepta fui sine originali peccato.

Beatissimam Virginem in sua Conceptione originale peccatum minimè contraxisse hoc loco apertè scribitur, sicut etiam suprà legimus Lib. 5. Cap. vlt. circa fin. ibi, De radice Adæ Maria processit, et de peccatoribus nata, licet sine peccato concepta, & hoc eodẽ Lib. Cap. 12. de seipsa Maria dicit: Quia omne peccatũ Adæ segregatum fuit à me. Idem probatur ex cap. 16. ser. Angel. circà med. hoc idẽ colligitur ex serm. Angelico de Virg. excellentia, qui in fine huius Operis positus est Cap. 21 Hanc autem opinionem, quòd Maria originale peccatum non contraxerit, sic esse probabilem censeo, vt tamen contrariam posse defendi existimem iuxtà constitutionem Sixti Papæ Quarti in Extrauag. Præexcelsa. & Graue nimis: de Reliquiis, & venerat. Sanctorum. Prima tamen opinio admodum pia est,

est, & magis cōmunis, & nostris temporibus omniū scriptorum consensu recepta, quoniam congruum fuit, quòd Filius Matrem suam his fauoribus honoraret, quales tanti Filij Matrem decere cognoscebat, ideò Cant. 4. de ea scribitur, Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te: hanc sententiam tenuit in primis Conc. Basiliense, sess. 13 quo loco non simplicitèr id esse de fide definit, sed admodum piū, sacrisq. Litteris, & veritati conforme, & probibet doceri contrariū, & quāuis illud Concil. videatur claudicasse, vt ex Lateranensi Concil. sub Leone X. constat: non tamen hoc fuit ob heresim aliquam, sed propter schisma, quia sub obedientia Papæ non processit, in his tamen, quæ non spectant ad Pontificem, negari non potest, auctoritatē huiusmodi Concilium habere, & præsertim quantùm pertinet ad hanc veritatem de Beatiss. Virginis Conceptione comprobandam, vtpotè quæ recepta videtur in eo Concil. communi Episcoporum consensu: fauet etiam Concil. Trident. sess. 5. quatenus à generali decreto de originali peccato B. Virginem excipit, eamq. Immaculatam vocat, sic enim habet ad finem Capitis 1. Declarat hæc ipsa Sancta Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur Beatam, & Immaculatam Virginem Mariam Dei genitricem: & ex Patribus tradit hoc antiquiss. & grauiß. auctor D. Greg. Thaumat. serm. 1. in Annunciat B. Virg. quod etiam insinuauit illius Interpres Gerard. Voss. in notis ibidem qui pro hac sententia etiam citat Sanctū Ephrem Syrum, hanc eādem secuti sunt D. Anselm. de Concept. Virgin. D. August. de natura, & gratia cap. 36. Damasc. Orat. 1. de Natiuit. Virgin. & Orat. 1. de Assumpt. Sedul. lib. 6. Paschalis de Miraculis Christi in princ. Cyrillus Alexandrin. lib. 6. in Ioan. cap. 15. S. Vincent. Ferrer. serm. 1. de Natiuit. Laurent. Iustinian. serm. de Annunciat. Ricard. Victorin. ser de Concep. et ex Scholasticis Magister in 3. dist. 3. Scot. ibidem q. 1. Franc. de Maironib. Thomas de Argent. Almainus Carthusianus, Ioan. Bacconius fauent etiam Driedo 3. de dogmat. tract. 2. cap. 4. part. 1. Abulensis in Prologo Bibliæ cap. 6. & Exodi 34. quæst. 8. Lypoman in Cath. Genes. 15. Couar. in cap. Alma Mater part. 2. §. 5. num. 2. Iacob. de Valent. in Psalm. 13. Ambros. Catharin in Opusc de Concept. & in annot. contra Caiet lib. 4. longè post medium, Cordub. lib. 1. quæstionarij quæst. 44 Aureol. apud Capreol Gerson. Opusc. de Concept. Cardinalis Cusan. lib. 5 exercitat & lib. 8. Vega lib. 2. in Conc. Trid. cap. 6. Roffens. disput. 2. contrà Luther. Clitou. Opuscul de Puritate Virgin. cap. 5. & 6. Canis. lib. 1. de Deipara cap. 9. ex his optimè infertur, quod Lib. 1. Reuelat. Cap. 9. Nota 5. indicauimus, per sanctificationem ibidem intelligendam esse præseruationem ab originali peccato, in quo sensu nomine sanctificationis plures ex citatis Doctoribus vsi sunt. Verùm in præsentia illud prætereundū non est, quod Card. Caiet. tom. 2. Opusc. tract. 31. cap. 5. affirmat, quòd licet reuelatum sit B. Brigittæ, Mariā originale peccatum non contraxisse, tamen contrariū fuisse reuelatum S. Catharinæ Senensi, quàm dicit fide digniorem esse censendam, quippè quæ canonizata est, sicut cæteri Sancti. B. verò Brigittam in numerum Sanctorum fuisse relatam tempore schismatis, quo nullus habetur certus Papa, sed hæc doctrina Caietan. primo reijcienda est, quoniam quantùm spectat ad canonizationem B. Brigittæ nulli dubium est, eam legitimè fuisse canonizatam à legitimo Pontifice: quoniam Bonifatius IX. qui eam in Sanctorum numerum retulit, fuit legitimus Petri Successor, & pro verò Pontifice habitus est, quod nullus alius negat, quandoquidem Petrus Luna, qui contrà Bonifatium Auenione Papa fuerat renunciatus, & Benedictus XIII. appellatus, Pontifex adulterinus fuit, vt legenti Concil. Constantiense sess. 37. & D. Antonin. 3. par. tit. 22. cap. 5. §. 2. & Ioan. Pined. in Monarchia Ecclesiastica tom. 3. lib. 23. cap. 14. §. 3. & Platinam in vita ipsius Bonifatij constabit. Et latiùs hoc probat Antonius Cordub. lib. 1. quæstionarij, quæst. 44. in 4. probat. 6. concl. sic enim habet. Et quidem canonizatio S. Brigittæ, non solùm à toto Orbe suscepta est: ve-

verùm etiam à Martino V. specialiter approbata. Idem habet Ambros. Catharin. in annot. contrà Caiet. loco suprà cit. Ex his euidenter patet, non esse in dubium reuocandam B. Brigittæ Canonizationem, cùm præsertim ex Bulla ipsius Martini V. vt annotauit Cordub. constet omnia, quæ circà eam Canonizationem à Bonifatio IX. facta sunt, esse censenda canonicè facta; idem quoque probat communis Ecclesiæ vsus, quæ B. Brigittam tamquam legitimè canonizatã veneratur, & colit, & constat ex Martyrologio Romano 23. Iulij, & ibidem annotauit Card. Baron. & Molan. eodem die, & Sur. tom. 4. & Cæremoniale Romanum lib. 1. sect. 6. cap. 2. Secũdum etiam dictum Caiet. facilè refellitur, cùm dicit, B. Catherinæ Senensi fuisse reuelatum, Mariam Virginem originale peccatum contraxisse, probat enim hoc ex D. Antonin. par. 1. suæ Theologiæ tit. 8. cap. 2. sed huic obiectioni quidã respondent, post obitum S. Catherinæ fuisse confictam huiusmodi reuelationem à defensoribus illius sententiæ, ad infirmandam reuelationem contrariam, verùm probabiliùs mihi videtur dicendum, hoc falsum esse, quòd hoc D. Catharinæ fuerit reuelatũ, vt ipse supponit, nam nec D. Anton. neq. D. Raymund. qui illius confessiones audiuit, nec alius quispiam, qui eius res gestas litteris consignauit, eius Reuelationis meminerunt, quod etiã annotauit Franc. Suarez in Commentar. ad 3. part. S. Thom. quæst. 27. disput. 3. Sect. 5. tom. 2. idem admonuit Martinus del Rio in libro quem inscripsit Disquisit. Magicæ lib. 4. tom. 2. quæst. 3. sect. 4. cap. 1. vbi fusè pertractat de Prophetijs, seu Reuelationibus Virginum, & Mulierum, quæ canonizatæ, & notæ sanctitatis sunt, & has D. Brigittæ contrà Henricum de Asia defendit, easque multis rationibus confirmat.

3 3 *Præsentis Cap. textus Nobis argumentum præbuit, vt in prima harum B. Brigittæ Reuelationũ editione aliqua breuitèr de Deiparæ Virginis Conceptione tractaremus, proindè monitum hìc Lectorem volumus, ea de re Nos tunc scripsisse iuxtà tenorem Constitutionis fel. recordat. Sixti Papæ Quarti in Extrauagan. Grauè nimis. de Reliquijs, & veneratione Sanctorum: Cum autem postmodum duæ aliæ Constitutiones fuerint editæ à duobus Summis Pontificibus Paulo V. & Gregorio XV. vt pij, ac studiosi Lectoris commodo consuleremus, in hac postrema editione illas ad verbum hìc inserendas esse duximus.*

S. D. N. D. PAVLI Diuina prouidentia Papæ V.

CONSTITVTIO

Innouans aliàs Constitutiones editas de Conceptione Beatiss. VIRGINIS MARIÆ.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

REGIS pacifici quamquàm nullo nostro meritò diuina dispensatione vices gerentes in terris, ex muneris nostri debito, pacis, & concordiæ inter Christifideles, præsertim Ecclesiasticas personas, quæ alijs in viam pacis dirigeñ, & in vnitate Spiritus contineñ, sunt præpositæ, conseruationi sedulò inuigilare cupientes, ea quæ à Prædecessoribus nostris Roman. Pontif. ad scandalorum semina tollenda salubritèr constituta sunt, cum hostis antiqui insidijs, qui ab initio dissidia serere cœpit, minimè obseruari, aut varijs modis eludi dignoscuntur, vt inuiolata seruentur, opportunis remedijs, quantum cum Domino possumus, prouidemus. Olim siquidẽ per fel. record. Sixtum Papam IV. Prædecessorem nostrum accepto, quod nonnulli diuersorum Ordinum Prædicatores in suis sermonibus ad populum publicè per diuersas Ciuitates, & Terras affirmare non erubuerant, & quotidiè prędicare non cessabant, omnes illos, qui tenebant, aut asserebant Gloriosam, & Immaculatã Dei Genitricem absq. originalis pec-

peccati macula fuisse conceptam, mortalitèr peccare, vel esse hęreticos, eiusdemq. Immaculatæ Conceptionis officium celebrantes, audientesq. sermones illorum, qui eam sine huiusmodi macula conceptã esse affirmabant, grauitèr peccare, sed & prædictis prædicationibus non contenti, confectos super eisdem suis assertionibus libros in publicum ediderant, ex quorum assertionibus, & prædicationibus non leuia scandala in mentibus fidelium exorta erant, & maiora meritò exoriri formidabuntur in dies; idem Sixtus Prædecessor huiusmodi temerarijs ausibus, & peruersis assertionibus, & scandalosis, quæ exindè in Dei Ecclesia exoriri poterant, obuiare volens, huiusmodi assertiones Prædicatorum eorundem, & aliorũ quorumlibet, qui affirmare præsumerẽt eos, qui crederent, aut tenerent eamdem Dei Genitricem ab originalis peccati macula in sua Conceptione præseruatam fuisse, proptereà alicuius hæresis labe pollutos forè, vel mortalitèr peccare, aut huiusmodi officium Cõceptionis celebrantes, seù huiusmodi sermones audientes alicuius peccati reatum incurrere, vtpotè falsas, & erroneas, & à veritate penitùs alienas, editosq. desuper libros prædictos id continentes, quoad hoc reprobauit, & damnauit, ac statuit, & ordinauit, quòd Prædicatores verbi Dei, & quicumq. alij cuiuscumque status, gradus, aut ordinis, & conditionis essent, qui ausu temerario præsumerent in eorũ sermonibus ad populum, seù aliàs quomodolibet affirmare huiusmodi sic per eum improbatas, & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere, vel habere excommunicationis sententiam eo ipso incurrerent, à qua ab alio quàm à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, nequirent absolutionis beneficium obtinere similique pœnæ, & censuris subiecit eos, qui ausi essent asserere contrariam opinionem tenentes, videlicet Gloriosã Virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hęresis crimen, vel peccatum incurrere mortale, cùm nondum id esset à Romana Ecclesia, & Apostolica Sede decisum. Hanc verò Sixti Prædecessoris Constitutionem Occumenica Tridentina Synodus posteà innouauit. Ac deindè similis record, Pius Papa Quintus, etiam Prædecessor noster statuit, ordinauit, & mandauit quatenùs nemo cuiuscumque Ordinis, vel dignitatis existeret, in popularibus cõcionibus, vel vbicumq. promiscua virorum, & mulierum multitudo conuenire solet, de huius controuersiæ alterutra parte disputare rationibus, vel Doctorum auctoritate, asserendo propriam sententiam, & contrariam refellendo, vel impugnando, aut de hac ipsa quæstione cuiusuis pietatis, aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere, vel dictare præsumeret, qui contrafaceret, suspensionis pœnã à diuinis absque noua declaratione ipso facto incurreret, si modò esset in Sacris cõstitutus, & quocumq.ettereà gradu, siuè dignitate, vel administratione fungeretur, illis omninibus foret ipso iure priuatus, & ad eadẽ, vel similia munera obtineñ, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis censuræ, ipso etiã facto obnoxius foret; super quibus nisi à Romano Pontifice pro tempore existente dispensari, siuè absolui non posset, & nihilominus alijs pęnis, si opus foret, à proprio Prælato pro delicti mensura infligẽdis subiectus esset, prout subiecit. Cæterũ quamdiù per Apostolicam Sedem altera pars diffinita non esset, oppositaq. sententia condemnata, liceret viris doctis in publicę Academię disputationibus, siuè Generalium, aut Prouincialium Capitulorum, vel vbi alias interessent, qui rem capere possent, nec scandali vlla subesset occasio, de illa quæstione disserere, & argumentis vtramlibet partem, vel asserere, vel impugnare, dum tamen neutra veluti erronea prædicaretur, seruarenturq. illa omnia, quæ à dicto Sixto Prædecessore statuta sunt, quorum singula

etiam quantùm ad alias pœnas duxit innouanda, & innouauit, prout in Sixti, & Pij Prædecessorum litteris desuper confectis pleniùs continetur. Verùm licet hæc prouidè statuta sint, nihilominus, sicut accepimus, nonnulli in diuersis Christiani Orbis partibus interminatis quæstionibus nimis intenti, dissentionum huiusmodi, iampridem Ecclesiæ disciplinæ vigore recisa, germina coalescere procurant, indèque contentiones, & rixæ non sine Dei offensa, & scandalo plurimorum exortæ sunt, & grauiores in dies nè exoriantur periculum est, nisi à Nobis opportunè prouideatur. Quamobrem Motu proprio, non ad alicuius Nobis super hoc oblatę petitionis instantiã, sed ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris Constitutionum Sixti, & Pij prædecessorũ huiusmodi veriores tenores præsentibus pro expressis, & ad verbũ insertis habentes, easdem Constitutiones Apostolica auctoritate, tenore pręsentium approbamus, & confirmamus, & etiam quoad earum pœnas quascumque etiam absolutionis reseruationem innouamus, & inuiolabiliter ab omnibus, etiam regularibus, cuiuscumq. Ordinis, & instituti, & alijs quibuscumque tàm Ecclesiasticis, quàm sæcularibus personis, cuiusuis status, gradus, ordinis, & conditionis, aut dignitatis, tàm Ecclesiasticæ, quàm sæcularis, etiam si specialis, specifica, & indiuidua earum esset necessariò facienda mentio, obseruari præcipimus, & mandamus, donec à Romana Apostolica Sede huiusmodi controuersia fuerit diffinita. Ac prætereà si quis quouis modo contrauenerit, præter supradictarum Constitutionum pœnas respectiuè ipso facto incurrendas, etiam concionandi, publicè legendi, seù docendi, & interpretandi facultate, ac voce actiua, & passiua in quibuscumque electionibus eo ipso absque alia declaratione, priuatus existat, necnon ad concionañ, & publicè legeñ, doceñ, & interpretañ perpetuę inhabilitatis pœnas similiter ipso facto incurrat, absque alia declaratione, à quibus nonnisi à Nobis ipsis, vel Successoribus nostris Roman. Pont. pariter absolui, seù super ijs dispensari possit, & nihilominùs alijs pœnis nostro, & eorumdem Roman. Pontificum Successorum nostrorũ arbitrio infligendis, subijciatur, prout eum subijcimus per pręsentes. Et contrà huiusmodi transgressores, etiam regulares, cuiusuis Ordinis, & instituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quascumque Ecclesiasticas, & sæculares personas, cuiuscumq. status, gradus, ordinis, aut dignitatis, tàm Ecclesiasticæ, quàm sæcularis, vt præfertur, tàm Episcopi, & Prælati Superiores, alijque Ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquisitores, procedant, & inquirant, atque in eos seuerè animaduertant. Nos enim ijs, & eorũ cuilibet, contra eosdem transgressores procedendi, & inquirendi, ac pœnis coercendi, & puniendi liberam facultatem, & auctoritatem ijsdem auctoritate, & tenore tribuimus, & impartimur, eosque, vt præfertur procedere, inquirere, & punire præcipimus, & mandamus. Non obstantibus omnibus ijs, & & singulis, quæ tàm Sixtus, quàm Pius Prædecessores prædicti in litteris suis huiusmodi voluerunt non obstare: Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficientèr expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialitèr, & expresè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Et nè præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd præsentes litteræ, seù illarum exẽpla ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent, & afficiant, perindè, ac si vnicuique personalitèr intimatæ fuissent, quodq. præsentium transumptis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personę in dignitate

Eccle.

Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quę præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris, die 6. Iulij Millesimo sexcẽtesimo decimosexto, Pontificatus nostri Anno Duodecimo.

S. Cobellutius.

Anno à Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi millesimo sexcentesimo decimosexto, Indict. decimaquinta, die verò nona mensis Iulij Põtificatus Sanctiss. in Christo Patris, & Domini nostri D. PAVLI Diuina prouidentia Papæ V. Anno duodecimo retroscriptæ Litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, per me Augustinum Bracherium Cursorem.

Siluerius Pontirolus M. Curs.

Feria iij. Die xxiv. Maij Anno à Natiuitate D.N. Iesu Christi M. DC. XXII. In Generali Congregatione S. Romanæ, & Vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico in Monte Quirinali coram S.D.N. D. GREGORIO Diuina prouidentia Papæ XV. ac Illustriss. & Reuerẽdiss. DD. S.R.E. Cardd. aduersus hęreticam prauitatem Inquisitoribus Generalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

SAnctissimus D. N. auditis votis Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinalium contra hęreticam prauitatem Generalium Inquisitorum Decretum aliàs editum à fel. record. Paulo V. eius Prædecessore tenoris sequentis, videlicet.

Sanctissimus Dominus Noster post longam, & maturam discussionem auditis votis Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquisitorum re accuratè, ac diligentèr perpensa prouidè considerans, quòd quamuis in Constitutione felic. record. SIXTI IV. super CONCEPTIONE Beatissimæ Virginis MARIAE pro submouendis inter Christifideles scandalis, rixis, & contentionibus edita, à Sancta Tridentina Synodo innouata, & deindè in alia Constitutione Sanctæ memor. PII V. super eadem re, quas similitèr Sanctitas Sua innouauit cum quibusdam prouisionibus, & adiectionibus pœnarum pro efficaciori earum obseruatione, relinquatur vnicuique libera facultas tenendi, & etiam asserendi vtramq; partem, quòd scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra, veluti erronea, aut hæretica damnetur, nihilominùs ex occasione assertionis affirmatiuæ in publicis Concionibus, Lectionibus, Conclusionibus, & actibus publicis, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Christiano, cum magna Dei offensa, scandala, iurgia, & dissensiones; Propterea volens huiusmodi scandalis ex debito sui muneris prouidere, decreuit, & præcepit, ac præsentis Decreti virtute mandat, & præcepit omnibus, & singulis cuiusuis Ordinis, & Instituti Regularibus, & alijs quibuscumque tàm Ecclesiasticis, quàm sæcularibus personis cuiusuis conditionis, status, gradus, ordinis, aut dignitatis, tàm Ecclesiasticæ, quàm sæcularis, etiam si specialis specifica, & indiuidua earum esset necessariò mentio facienda, vt imposterum, donec articulus huiusmodi à Sancta Sede Apostolica fuerit diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, non audeant in publicis Concionibus, Lectionibus, Conclusionibus, & alijs quibuscumque actibus publicis asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali; Contrafacientes autem eadem Sanctitas Sua voluit, & declarauit subiacere debere, & subiecit censuris, & pœnis contentis in supradictis

Constitutionibus suorum Prædecessorum, & sua ipso facto incurrendis: Per huiusmodi tamen prouisionem Sanctitas Sua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei vllum prorsus præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus de præsenti reperitur, præterquam quoad suprà disposita. Vlterius sub eisdem censuris, & pœnis mãdans, quòd negatiuã opinionem, videlicet, quòd non fuerit concepta cũ peccato originali, in prædictis publicis actibus asserentes, aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, seù tractent: Insuper voluit, & expresè mandauit, vt extrà hos casus expressos publicorum actuum, in reliquis omnibus supradictæ Constitutiones firmæ, & illesæ remaneant, & exactè obseruentur perindè, ac si præsens Decretum non emanasset. Et ita decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obseruari, non obstantibus in hac parte supradictis Constitutionibus, & alijs omnibus in contrarium facientibus; &c.

Hoc suo presenti DECRETO ex eiusdem causis euitandi scandala, dissensiones, atque discordias in Populo Christiano, quæ pari ratione oriri possunt, & vt accepit, in aliquibus Regionibus iam ortæ sunt ex sermonibus priuatis occasione assertionis affirmatiuè extendit, & ampliauit etiam ad priuata colloquia, & scripta, mandans, & præcipiens omnibus, & singulis supradictis, nè de cætero, donec articulus huiusmodi à Sede Apostolica diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in sermonibus, & scriptis priuatis audeant asserere, quòd eadem Beatissima VIRGO fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmatiua aliquo modo agere, seù tractare, exceptis tamen, quibus à Sancta Sede Apostolica fuerit super hoc specialitèr indultum. Per hoc tamen Sanctitas Sua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei vllum prorsus præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus reperitur, præterquam quoad in supradicto felic. recordat. Pauli V. & hoc suo Decreto disposita; Eademque Sanctitas Sua voluit, & expresè mandauit, vt in reliquis omnibus, vbi huiusmodi Decretis nõ aduersantur, Constitutiones Sixti IV. Alexandri VI. & Pij V. ac Pauli V. eius Prædecessorum super Conceptione Beatissimæ Virginis firmæ, & illibatæ remaneant, ac exactè obseruentur, perindè, ac huiusmodi Decretum non emanasset. Et insuper eadem Sanctitas Sua cum Sancta Romana Ecclesia de Beatissimæ Virginis Conceptione Festum solemnitèr, & Officium celebret, omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, tàm Sęcularibus, quàm cuiusuis Ordinis, & Instituti Regularibus mandat, ac præcipit, vt in Sacrosancto Missæ sacrificio, ac diuino officio celebrandis, tàm publicè, quàm priuatim, non alio, quàm Conceptionis nomine vti debeant. Contrauenientes autem Sanctitas Sua voluit, & declarauit subiacere debere, & subiecit censuris, & pœnis contentis in supradictis Cõstitutionibus, ac præfato Decreto suorum Prędecessorũ ipso facto incurren. Et ita decreuit, & mandauit vbiq. inuiolabilitèr obseruari, non obstantibus in hac parte Constitutionibus supradictis, Decreto præfato Pauli V. consuetudinibus etiam immemorabilibus, necnon omnibus, & singulis, quæ Prædecessores prædicti voluerunt non obstare, ac alijs quibuscumque in contrarium facientibus. Volens, & decernens pro obseruatione, & executione præsentis Decreti, & omnium in eo contentorum, quòd contrà huiusmodi trangressores, etiam Regulares cuiusuis Ordinis, & Instituti, etiam quomodolibet exemptos, & aliàs quascumque Ecclesiasticas, & sæculares personas cuiuscumque status, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tàm Ecclesiasticæ, quàm sæcularis, tàm Episcopi, & Prælati superiores, alijque

Ordi-

Ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquisitores procedant, & in eos seuerè animaduertant, tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem cõtra eosdem transgressores procedendi, ac pęnis coercendi, & puniendi. Voluit demùm, nè præmissorũ ignorantia à quoquam prætendi possit, quòd præsens Decretum, seù illius exempla ad Valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent, & afficiant, perindè, ac si vnicuique personaliter intimata fuissent, quodque præsentium transumptis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Andreas de Pettinis S.Rom. & vniuers. Inquit. Not.

Anno à Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi millesimo sexcentesimo vigesimo secundo, Indict. V. die verò 2. Mensis Iunij Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius secundo, supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad Valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac in Acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum Sanctiss. D. N. PP. Cursorem.

Octauius Spada Mag. Curs.

VERBA VIRGINIS AD SPONSAM, qualitèr Deo nil tantùm placet, sicut, quòd summè diligatur ab homine, & ostendit hoc per exemplum de vna muliere pagana, quæ obtinuit gratiam propter multam dilectionem, quam habuit ad Creatorem.

CAP. L.

MATER loquitur ad Spõsam dicens. Nihil tantùm placet Deo, sicut quòd homo diligat eum super omnia. Ecce dicam tibi similitudinem de vna fęmina pagana, quæ nihil sciens de fide Catholica, cogitauit secum talia. Ego (inquit) scio de qua materia sum, & de quibus veni in vterum matris. Ego etiam credo, quòd impossibile est habuisse me corpus, & compagines, & viscera, & sensus, nisi aliquis dedisset, & ideò aliquis Creator est, qui me creauit tàm decoram personam humanam, & noluit me creare deformem sicut vermes, & serpentes. Videtur ergò mihi, quòd licet ego haberem plures viros, quòd si omnes vocacarent me, magis ego currerem ad vnicam vocationem Creatoris mei, quàm ad voces illorum omnium. Ego etiam habeo plures filios, & filias, nihilominùs, si viderem eos habere cibum in manu, & scirem Creatorem meum esurire, ego vtique auferrem cibum de manibus filiorum, & gaudentèr præsentarem illum Creatori meo. Ego etiam habeo multas possessiones, quas dispono ad velle meum, si tamen scirem voluntatem Creatoris mei, libenter dimitterem velle meum, & disponerem eas ad honorem eiusdem Creatoris mei. Sed vide filia, quid Deus fecit cum ista muliere pagana, ipse enim misit ei vnum amicum

ſuum, qui inſtruxit eam in fide ſancta. Et Deus per ſeipſum viſitauit cor eius, ſicut intelligere poteris ex verbis mulieris. Nam quando ille vir Dei prædicabat ei vnum eſſe Deum ſine principio, & ſine fine, qui eſt Creator omnium. Reſpondit illa. Benè (inquit) eſt credibile, quod ille, qui me creauit, & omnia, non habeat ſuprà ſe creatorem, & benè eſt veriſimile, quòd vita ſua eſt æterna, qui mihi potuit dare vitam. Quãdo verò mulier audiuit, quòd idem Creator accepit Humanitatem de Virgine, & quod ipſe ore proprio prædicabat, reſpondit. Benè eſt credendum Deo ad omnia opera virtuoſa. Sed tu amice Dei dicito mihi, qualia ſunt verba illa, quæ de ore Creatoris proceſſerunt, volo quippè dimittere voluntatem meã, & obedire ei iuxtà omnia verba oris eius. Tunc autem amico Dei prędicante de paſſione, & cruce Dei, & de reſurrectione eius. Reſpõdit mulier lacrymoſis oculis, & dixit. Benedictus ſit Deus, qui ſic patientèr oſtendit charitatem ſuam in terris, quam habuit ad nos in Cælis. Propterea, ſi priùs dilexi eum, quia me creauit, nunc autem obligatior ſum diligere eum, quia demonſtrauit mihi viam rectam, & me redemit ſanguine ſuo. Teneor etiam ſeruire ei totis viribus, & membris meis, quia me redemit omnibus membris ſuis, inſupèr, & debitrix ſum omne deſiderium meum remouere à me, quod priùs habui ad poſſeſſiones, & filios, & parentes, & ſolummodò deſiderare Creatorem meũ in gloria ſua, & in illa vita, quæ non finitur. Dixit etiam Mater Dei. Ecce filia, quod illa mulier multiplicem obtinuit remunerationem pro dilectione ſua. Sic & quotidiè datur remuneratio vnicuique iuxtà id, quod diligit Deum, cùm in mundo viuit.

VTILIS DOCTRINA ſpiritualis, qualiter reſpondeat homo contra tres hoſtes animæ, ſcilicet contra Diabolum, qui tentat de ſuperbia, & cupiditate, &c. & contra amicos, & domeſticos, qui ſuadent, quòd homo non ſit nimis iuſtus, & humilis &c. & contra emulos, qui cupiunt homini pudorem, & damnum, & vitam breuem.

CAP. LI.

ILLE homo, quem tu noſti, habet tres inimicos. Primus eſt propè eum vbicumque eſt, ſiuè dormit, ſiuè vigilat, & ipſum non videt. Secundus eſt familiaris ſibi, & propè eum, quando vigilat, ſed iſtum non audit. Tertius enim non eſt ei familiaris, nec ipſum cognoſcit, & iſte eum odit. Primus hoſtis eſt Diabolus, qui tentat eum de ſuperbia, & cupiditate, & multis alijs modis. Ideò contra iſtum hoſtem habeat flagellum, cogitando taliter ſecum. O Diabole, tu nihil boni dediſti, nec creaſti, cur ad velle tuum ſuperbiam? Tu quoque quæris me perdere, Chriſtus vocat me ad vitam, ideò dignum eſt fugere voluntatem tuam, & ſequi voluntatem Dei, & præcepta eius. Igitur quicumque cum tali intentione vigilat, vel dormit, ipſe mouet flagellum contra Diabolum, quo ipſe turbatus effugatur. Secundus hoſtis ſunt familiares amici ſui, & ſeruitores ſui, qui dicunt ei. Incurres damna, ſi multùm fueris iuſtus, poteris quandoque facere commodum proprium, & diſſimulare multa. Si verò fueris nimiùm humilis deſpicieris, ideò poſſide diuitias, & fac nos diuites tecum. Appete honores mundi, & conſolabimur tecum. Iſte hoſtis facit ſe audire quo-

quotidiè, & ideò contra istum hostem ædificandus est murus spissus, vt non audiatur. Murus autem iste est voluntas bona, scilicet quòd magis velit habere paupertatem propter iustitiam, quàm diuitias cum iniustitia, & magis pudoré pro humilitate, quàm honorem propter superbiam. Respondeatq. sic hosti consulenti. Si (inquit) facio aliquid contra Deum, rogo, incauta, & præmoné me, quia tunc potiùs gaudeo de verbis tuis, quàm contristor. Talis igitur sit murus inter ipsum, & hostes eius, vt verba eorum sint quasi ventus, qui flat super murum, sed non attingat cor, vt moueatur à charitate Dei. Tertius hostis est ille, quem non cognoscit, hi sunt, qui cupiunt sibi pudorem, & damnum, & vitam breuem, ad hoc, vt ipsi obtineant honores, mundique prosperitatem. Ideò contra istum hostem habeat fortem funem, idest charitatem ad Deum, & proximum, qua libenter pati desideret ea, quæ Deus vult eum pati, neminem volens damnificare, & tunc opprobrium, quod hostes ei intentát, vertetur ei ad honorem, & damnum ad vtilitatem, vita breuis ad longitudinem vitæ, hostisq. per talia sic ligatur, quod nocere non valebit.

ADMIRANTE SPONSA, & indignam se reputante corá Christo de ista gratia sibi data, scilicet videndi, & audiendi in spiritu illa, quæ aguntur in Cælo, & in Purgatorio, & in Inferno, declaratur de hoc pulchrè à Christo, & eius Matre in principio, & fine Capituli, & ostenditur ei exemplo trium mulierum, quas ipsa videbat vnam in Inferno, & aliam in Purgatorio grauissimè cruciari, qualiter præbentes filiabus suis doctrinas, & exempla viuendi curiosè, & superbè, & filiæ imitantes illa horribilitèr damnantur.

CAP. LII.

LAVS sit tibi Deus (inquit Sponsa) pro omnibus, quæ creata sunt. Et honor pro omnibus virtutibus tuis. Seruitiumq. impendatur tibi ab omnibus pro charitate tua. Ego igitur indigna, & à iuuentute mea peccatrix, regratior tibi Deus meus, quòd nullis peccantibus negas gratiam, qui petunt, sed misereris omnibus, & parcis. 1 O dulcissime Deus mirabile est, quod facis mecum, quando enim placet tibi soporas corpus meum spirituali sopore, excitas quoque tunc animam ad videndum, & audiendum, & sentiendũ spiritualia. O Deus meus, ò quam dulcia sunt verba tua animæ meæ, quæ glutit ea quasi dulcissimum cibum, intrant cum gaudio in cor meum. Nam cum verba tua audio, & satiata sum, & famelica. Satiata quia nihil delectat me nisi verba tua. Famelica verò, quia ea audire feruentiùs concupisco. Ideò benedictus Deus da mihi auxilium, facere semper voluntatem tuam. Respondit Christus. Ego sum sine principio, & sine fine, & omnia quæcumque sunt, per potentiam meam creata sunt. Omnia disponuntur sapientia mea, omniaque reguntur iudicio meo. Omnia quoque opera mea ordinantur charitate, ideò mihi nihil est impossibile, sed nimis durum est cor illud, quod nec diligit me, nec timet me, cum sim omnium gubernator, & Iudex, & homo magis perficit voluntatem Diaboli, qui est lictor meus, & proditor, 2 qui propinat largitèr venenum per mundum, pro quo animæ viuere non possunt, sed demerguntur ad Inferni mortem. Hoc autem venenum peccatum est, quod dulcitèr sapit, licèt amarum animæ, & quotidiè spargitur de manu Diaboli super multos. Sed quis audiuit

talia, quòd scilicèt hominibus offertur vita, & ipsi eligunt mortem. Attamen ego omnium Deus patiens sum, & compatior miseriæ eorum? Ego quippè facio sicut Rex, qui mittens vinum seruitoribus suis dixit, propinate pluribus; quia salubre est. Dat enim infirmis salutem, tristibus lętitiam, cor virile sanis.

3 Sed nec vinum mittitur nisi per vas aptum. Sic ego misi verba mea, quæ cōparantur vino seruitoribus meis per te, quæ es vas meum. Spiritus quippè meus sanctus docebit te, quò ibis, & quid loquaris. Idèò gaudentèr loquere, & intrepidè, quæ iubeo, quia nullus contra me præualebit. Tunc ego respondi. O Rex omnis gloriæ, & infusor omnis sapientiæ, omniumq. virtutum largitor. Cur me, quæ corpus consumpsi in peccatis, recipis ad tale opus tuum? Ego quippè sum quasi asinus insipiens, & defectuosa virtutibus, & in omnibus deliqui, & nihil emendaui. Respondit spiritus. Quis miraretur, si aliquis dominus repræsentata sibi moneta, vel metallo, faceret sibi coronas, vel anulos, aut ciphos ad vtilitatem suam. Sic nec mirum est, si ego recipio corda amicorum meorum mihi præsentata, & facio in eis voluntatem meam, & quia vnus habet minorem intellectum, & alius maiorem. Sic vniuscuiusque conscientia vtor, sicut expedit ad honorem meum, quia cor iusti est moneta mea, ideò esto stabilis, & prompta ad velle meum. Deindè loquebatur Mater Dei ad me dicens. Quid dicunt mulieres superbæ in regno tuo. Cui ego respondi. Ego sum vna de illis, & ideò confundor loqui in conspectu tuo. Et Mater ait. Licèt meliùs te hoc sciam, tamen te loquente audire volo. Et ego respondi. Quando (inquiunt) prædicabatur nobis vera humilitas diximus, quòd genitores nostri hæreditabant nobis latas possessiones, & mores pulchros. Cur ergò illos imitari non debemus? Mater quoque nostra sedebat cū primis vestita nobiliter, habensq. seruitores plurimos, & enutriens nos cum honore, cur talia non debeam hæreditare filiæ meæ, quę didicit scilicet gerere se nobilitèr, & viuere cū corporali gaudio? Mori quoque cū grandi honore mundi? Respondit Dei Mater. Omnis mulier, quæ hæc verba sequitur opere, per veram viam vadit in Infernum. Et ideò dura est talis responsio. Quid enim proderit habere talia verba? Cùm omnium creator patiebatur corpus suum cum omni humilitate à natiuitate sua vsque ad mortem manere in terra, & numquam vestis superbiæ venit super eum. Verè tales mulieres non considerant faciē eius, quādo stetit viuens, & mortuus in Cruce sanguineus, & pallidus de pœnis, nec curant de opprobrijs eius, quæ ipse audiuit, nec de morte contemptibili, quam elegit. Sed nec recordantur de loco, vbi reddidit spiritū, quia ibi fures, & latrones receperunt plagas suas; ibi plagatus est Filius meus, & ego, quæ de omnibus creaturis sum sibi charissima, & in me est omnis humilitas, præsens ibi fui. Et ideò, qui talia superba, & pōposa faciunt, & alijs dant occasionem imitandi illa, similes sunt aspersorio, quod impositum liquori ardenti, omnes comburit, & maculat, quos aspergit. Sic & superbi tribuunt exempla superbiendi, & grauitèr per malum exemplum vrunt animas. Et ideò ego volo facere nunc sicut bona mater, quę filios terrendo, facit eos videre virgam, quam etiam vident serui, sed filij videntes timent offendere matrem, regratiantes ei, quia minabatur eis, & non flagellabat. Serui verò timent flagellari, si delinquunt, & ita ex illo timore matris filij faciunt plura bona, quàm anteà, serui verò minora mala. Itaque quia ego sum misericordiæ Mater, ideò ostendere tibi volo retributionem peccati; vt amici Dei ex charitate Dei feruentiores fiant. Peccatores autem scientes periculum suum fugiant saltem peccatum

var. lect.

catum ex timore, & isto modo misereor bonis, & malis. Bonis, vt obtineant maiorem coronam in cælis. Malis verò, vt incurrant minorem pœnam. Et nullus tantus peccator est, cui non sum parata occurrere, & Filius meus gratiá dare, si misericordiam petit cum charitate. Et post hæc apparuerunt tres mulieres, scilicet, mater, & filia, & neptis. Sed mater apparuit mortua, & neptis, filia verò apparuit viua. Mater autem prædicta mortua videbatur quasi serpere de tenebroso lacu, & luto. Cuius cor abstractum erat, & labia præcisa, mentum quoque tremebat, dentes verò eius nitentes albi, & longi collidebãtur. Nares erant corrosæ, & oculi eruti depẽdentes ad genas duobus neruis. Frons videbatur immersa, & loco frontis immane baratrum, & tenebrosũm. In capite verò deerat craneum, & cerebrũ quasi plumbum ebulliebat, & quasi pix effluebat. Collum quoque eius circumuoluebatur sicut lignũ, quod tornatur in torno, seu in runcina, cui ferrum acutissimum appositum erat abradens sine consolatione. Pectus verò apertum erat plenum vermibus longis, & paruis, quorum quilibet hùc, & illuc voluebatur super alium, & brachia erant similia manubrijs lapidis fabrilis. Manus autem erant quasi clauæ nodosæ, & prolixæ, & spondilia dorsi eius omnia erant soluta, quæ vno ascendente, & alio descendente, numquam à motu desistebant. Vnus quoque serpens longus, & magnus traxit se per inferiora stomachi ad superiora, qui coniungens caput, & caudam, quasi arcus circuibat viscera continuè quasi rota. Crura verò, & tybiæ videbãtur quasi duo baculi spinosi, acutissimis aculeis pleni. Pedes verò eius erant quasi bufonum. Tunc autem ista mater mortua alloquebatur filiam viuam, dicens. Audi lacerta, & venenosa filia mea. Væ mihi, quòd vmquam fui mater tua. Ego sum, quæ posui te in nidum superbiæ, in quo tu calefacta crescebas, donec ad ætatem peruenisti. Et tantùm tibi placuit, quòd in ea ætatem tuam consumpsisti. Propterea dico tibi, quòd quoties tu oculos vertis cum superbiæ visu, quam ego te docui, toties proijcis bulliens venenũ in oculis meis, cum intolerabili ardore. Quoties autem loqueris superbiæ verba, quæ didicisti à me, toties glutio amarissimam potionem. Quoties verò aures tuæ implentur superbiæ vento, quem procellæ arrogantiæ excitant, scilicet audire corporis tui laudes, & desiderare mũdi honores, quæ didicisti à me, toties venit ad aures meas sonitus terribilis cum vento flante, & vrente. Væ ergò mihi pauperi, & miseræ. Ideò pauperi, quia nihil boni habeo, nec sentio. Ideò miseræ, quia abundo omnibus malis. Sed tu filia similis es caudæ vaccæ, quæ vadens in lutosis locis, quoties mouet caudam, maculat, & aspergit appropinquãtes. Sic tu filia similis es vaccæ, quia non habes diuinam sapientiam, & vadis secundùm opera, & motus corporis tui. 4 Ideò quoties imitaris opera consuetudinis meæ, scilicet peccata, quæ te docui, toties innouatur pœna mea, & semper grauiùs exardescit. Propterea, ò filia mea cur superbis de generatione tua? Numquid honor, & decus est tibi, quod immunditia viscerum meorum fuit puluinar tuum? Pudorosum quoque membrum meum fuit egressus tuus, & immunditia sanguinis mei fuit vestis tua, quando nascebaris. Ideò nunc venter meus, in quo iacuisti totus à vermibus est corrosus. Sed cur conqueror de te filia, cùm plus conqueri deberem super me ipsa? Nam tria sunt, quæ me grauiùs iam affligunt in corde. Primum est, quòd à Deo creata ad cæleste gaudium abutebar conscientia mea, & disposui me ad dolores infernales. 5 Secundum est, quod Deus creauit me pulchram quasi

Angelum, sed ego meipsam deformaui, vt similior sim Diabolo, quàm Angelo Dei. Tertium est, quòd in tempore mihi dato, valdè malam feci commutationẽ. Recepi quippè modicum transitorium, idest peccati delectationem, pro quo sẽtio nunc infinitum malum, scilicet Inferni pœnam. Et tunc ait ad Sponsam: Tu (inquit) qui vides me, non vides me nisi per similitudines corporales, si enim videres me in ea forma, in qua sum, moreretis ex timore, quia omnia membra mea sunt Dæmones. Ideò vera est Scriptura, quæ dicit, quòd sicut iusti sunt membra Dei, ita peccatores sunt membra Diaboli. Sic ego nunc experior, quòd Dæmones affixi sunt animæ meæ, quia voluntas cordis mei disposuit me ad tantam deformitatem. Sed audi vlteriùs, tibi videtur, quòd pedes mei sunt quasi bufones, hoc ideò est, quia stabilitèr steti in peccato, propterea nunc Dæmones stabilitèr stant in me, & mordentes me, numquam satiantur. Tybiæ verò, & crura mea sunt quasi baculi spinosi, quia voluntatem meam habui secũdùm carnalem delectationem, & voluptatem meam. Quia verò quodlibet spondile dorsi mei solutum est, & quodlibet mouetur contra aliud, hoc ideò est, quòd gaudium animi mei, quandoq. ascendebat nimis ex consolatione mundana, quandoq. descendebat per nimiam tristitiam, & iram ex aduersitate mundi. Et ideò sicut dorsum mouetur secũdùm motum capitis, sic ego deberem fuisse stabilis, & mobilis secundùm velle Dei, qui est caput omniũ bonorum. Sed quia hoc non feci, ideò iustè patior, quæ vides. Quia verò serpens vnus traxit se per inferiora stomachi ad superiora, & stans quasi arcus circuit quasi rota, hoc ideò est, quia voluptas, & delectatio mea inordinata fuit, & voluntas mea volebat omnia possidere. Et multiplicitèr expendere, & indiscretè. Ideò nunc serpens circuit interiora mea inconsolabilitèr, & immisericorditèr, me mordendo. Quod verò pectus apertum est, & à vermibus corrosum, hoc veram Dei demonstrat iustitiam. Dilexi quippè putrida, plus, quàm Deum, & ad transitoria erat amor cordis mei. Et ideò sicut de vermiculis procreantur longiores vermes, sic anima mea pro putridis, quæ dilexi, Dæmonibus est impleta. Brachia quoque mea videntur quasi manubria, hoc ideò est, quia desiderium meum habuit quasi duo brachia, scilicet, quia concupiui longam ætatem, vt longè viuerem in peccato. Concupiui etiam, & desiderabam, quòd iudicium Dei mitiùs esset, quàm Scriptura loquitur. Verumtamen conscientia mea benè dixit mihi, quod tempus meum breue erat, & iudicium Dei intolerabile. Sed è contra desideriũ meum peccandi suggessit mihi vitam meam esse longam, & iudicium Dei tolerabile. Et ex talibus suggestionibus euertebatur conscientia mea, & sic voluntas, & ratio sequebantur voluptatem, & delectationem. Et ideò nunc Diabolus mouetur in anima mea cõtra meã voluntatem, & conscientia mea intelligit, & sentit iudicium Dei esse iustum. Manus verò meæ sunt quasi clauæ prolixæ. Ideò hoc est, quia præcepta Dei non fuerunt mihi delectabilia. Et ideò manus meæ sunt mihi ad onus, & non ad aliquem vsum. Collum verò, quod circumuoluitur sicut lignum, quod acuto ferro tornatur, hoc ideò est, quia verba Dei non fuerunt dulcia ad gluttiendum in cordis mei charitate, sed nimis amara, quia redarguebant cordis mei delectationem, & voluptatem. Et ideò nunc ferrum acutum stat contra guttur meum. Labia autem mea ideò præcisa sunt, quia prompta erant ad verba superbię, & scurrilia, sed pigra fuerunt, & accidiosa ad loquendum verba Dei. Mentum verò apparet tremulum, & dentes colliduntur, &

hoc

hoc ideò est, quia perfectæ voluntatis fui dare corpori meo cibum, vt viderer pulchra, & desiderabilis, & sana, & fortis ad omnia corporis oblectamenta, & ideò contremiscit mentum sine consolatione. Et dentes colliduntur, quia dentium consumptio, & labor fuit inutilis secundum animæ fructum. Nares verò præscissæ sunt, quia sicut vobiscum fieri solet illis, qui in tali casu delinquunt ad maiorem pudorem, sic mihi cauterium pudoris mei impositum est in sempiternum. Quod verò oculi dependent duobus neruis ad genas, iustum est, vt sicut oculi gaudebāt de pulchritudine genarum propter ostētationem superbiæ. Sic nunc ex multo fletu eruti sunt, & dependent ad genas cum pudore. Iustè quoque frons immersa est, & loco eius sunt immanes tenebræ, quia frontem meam circumdedit velū superbiæ, & volui gloriari, & videri de pulchritudine. Et ideò frons mea nunc est tenebrosa, & deformis. Quia verò cerebrum ebullit, & defluit quasi plumbum, & pix, dignum est, quia sicut plūbum mobile, & flexibile est ad voluntatem vtentis, sic conscientia mea, quæ in cerebro iacuit flectebatur ad voluntatem cordis mei, quamuis facienda benè intelligerem. Sed & passio Filij Dei nequaquam figebatur in corde meo, sed defluxit, sicut illud, quod benè sciui, & non curaui. Insuper & de sanguine, qui de membris Filij Dei fluxit, non plus attendebam, quàm de pice. Et fugiebam sicut picē verba charitatis Dei, nè me à corporis oblectamentis auerterent, & conturbarent. Attamen quandoq. audiui propter homines verba Dei, sed ea facilitate exibant à corde meo, qua intrabant, & ideò nunc cerebrum defluit quasi pix ardens cum ardentissima ebullitione. Aures quoque meæ obturatæ sunt cum lapidibus duris, quia verba superbię gaudentèr intrabant eas, & descendebant suauiter in cor, quia charitas Dei exclusa erat à corde meo. Et quia propter mundum, & superbiam omnia feci quęcumque potui, ideò nunc ab auribus meis exclusa sunt verba gaudiosa. Sed potes quærere, an feci aliqua meritoria opera? Respondeo tibi. Ego denique feci sicut campsor, qui præscindens monetam reasignat eam Domino. Sic ego ieiunabam, & feci eleemosynas, aliaq. opera. Sed illa feci propter timorem Inferni, & propter aduersitates corporis fugiendas. Verùm quia charitas Dei præscissa fuit in opere meo, ideò talia non valuerunt mihi ad obtinendum cælum, nec tamen fuerunt sine remuneratione. Iterùm poteris quærere, qualis sum interiùs in voluntate, cum tanta deformitas est ab extrà? Respondeo. Voluntas mea est sicut homicidæ, & matricidæ, qui libenter occideret genitricem suam, sic ego pessimum malum cupio Deo Creatori meo, qui mihi optimus, & dulcissimus fuit. Item neptis mortua prædictæ auiæ mortuæ alloquitur viuentem matrem propriam dicens. Audi scorpio mater mea. Væ mihi, quia decepisti me. Ostendisti enim mihi faciem lætam, sed grauitèr in cor pupugisti me. Dedisti quippè mihi tria consilia ex ore tuo, triaq. didici ex operibus tuis. Et tres vias demonstrasti mihi in processu tuo. Primum consilium fuit diligere carnaliter propter amicitiam carnalem obtinendam. Secundum fuit expendere temporalia prodigaliter propter honorem mundi. Tertium fuit habere requiem propter corporis delectationem. Ista enim fuerunt mihi multùm dispendiosa. Nam quia dilexi carnaliter, ideò obtinui pudorem, & inuidiam spiritualem. Quia verò prodigaliter, expendi temporalia, ideò priuata sum donis gratiæ Dei in vita, & post mortē cōsecuta sū pudorē. Quia verò delectabar in quiete carnis

in

in vita, ideò in hora mortis inchoabatur inquietudo animæ meæ absque consolatione. Tria quoque didici ex operibus tuis, scilicet facere aliquà bona opera, nec tamẽ dimittere illud peccatum, quod delectabat me. Sicut ille facit, qui commiscens veneno mel obtulit iudici. Qui iratus effundit super offerentem. Sic ego nunc experior in multa angustia, & tribulatione. Secundò didici mirabilem modum vestiendi me, scilicet operire oculos linteo, sandalia habere in pedibus, chirothecas in manibus, & totum collum extrà nudum. Linteum istud obumbrans oculos significat pulchritudinem corporis mei, quæ sic obũbrabat spirituales oculos meos, quòd nõ attendebã pulchritudinem animę meæ. Sandalia verò, quę muniũt pedes subtùs, sed nõ suprà, significãt fidẽ sãctã Ecclesię, quã fideliter tenui, sed nulla opera fructuosa sequebantur eã, quia sicut Sãdalia promouent pedes, sic conscientia mea stans in fide promouit animam. Sed quia opera bona non sequebantur, ideò anima erat quasi nuda. Chirothecæ verò in manibus significant spem vanam, quam habui. Ego quippè opera mea, quæ significantur in manibus, extendi in tàm condensam, & largam misericordiam Dei, quæ notatur in chirothecis. Quia quando palpaui iustitiam Domini, non sensi eam, nec attendi, ideò nimis audax fui ad peccandum. Cum autem appropinquaret mors, cecidit linteum ab oculis meis super terram, idest super corpus meum, & tunc anima vidit, & cognouit se, quod nuda erat, quia pauca opera mea fuerunt bona, & peccata plurima. Et præ pudore non potui stare in palatio Regis æterni, quia pudorosè vestita fui. Sed tunc Dæmones traxerunt me in duram pœnam. Vbi cum pudore deridebar. Tertium quod didici à te mater, est vestire seruũ vestibus domini, & in sede domini positum honorare sicut dominum, reliquiasq. serui, & omnia contemptibilia domino ministrare. Dominus autem iste charitas Dei est, seruus verò voluntas est peccãdi. Itaq. in corde meo, vbi regnare debuit charitas diuina, ponebatur seruus, idest delectatio, & voluptas peccati. Quem tunc vestiui, quando omne creatum, & temporale conuerti ad voluptatem meam. Reliquias verò & peripsemata, & abiectiora dedi Deo nõ ex charitate, sed ex timore. Talitèr igitur lætabatur cor meum de successu delectationis voluptatis meæ. Quia charitas Dei exclusa erat à me. Et bonus dominus exclusus, seruusq. malus inclusus. Ecce mater hæc tria didici de operibus tuis. Tres etiam vias demonstrasti mihi incessu tuo. Prima fuit lucida, quam cum ingressa fuissem de splendore eius excęcabar. Secunda fuit compendiosa, & labilis quasi glacies, in qua, cum processissem ad vnum vestigium, relabebar ad vnum passum. Tertia fuit nimis longa, in qua, cum procederem, venit post me torrens impetuosus, & trãstulit me subtùs montem in profundam fossam. In prima via notatur progressus superbiæ meę, quę fuit luminosa nimiùm, quia ostentatio, quæ procedit de superbia, tantùm resplenduit in oculis meis, quòd non cogitaui finem eius. Et ideò fui cæca. In secunda via notatur inobedientia, deniq. tempus inobedientiæ in hac vita non est longum, quia post mortem cogitur homo obedire. Verumtamen mihi fuit longum, quia quando processi per vnum vestigium, scilicet in humilitate confessionis, relabebar ad passum, quia volui, quòd peccatum confessum dimitteretur, sed facta confessione nolui peccatum declinare, & ideò non steti stabilis in obedientiæ vestigio, sed relabebar in peccata, sicut qui labitur in glacie, quia voluntas frigida fuit, nolens

ab

ab his, quæ me delectabant resipiscere: Sic ergò quãdo processi ad vnum vestigium confitendo peccata, relabebar ad passum, quia volui peccata,& delectantia me confessa iterare. Tertia via fuit, quòd sperabam impossibilitatem, scilicet posse facere peccatum,& non habere longam pœnam. Posse etiam diù viuere, & horam mortis non accelerare. Et cũ per hanc viã processissem, venit post me torrens impetuosus, scilicet mors; quæ ab vno anno in alium apprehendẽs me,euertit pedes meos cum infirmitatis pœna. Quid autem erãt pedes,nisi quòd appropinquante infirmitate modicùm potui attendere corporis vtilitatem, & minùs animæ salutem? Ideò cecidi in profundam fossam,quando cor,quod altum erat in superbia, & durum in peccato crepuit, & anima profundè cecidit in foueam pœnæ peccati. Et ideò hæc via nimis longa fuit, quia vita carnis finita, pœna longa citò inchoabatur, væ mihi ergò mater mea,quia quæcumque à te cum gaudio didici, hæc modò luo cum ploratu. Item loquebatur eadem filia mortua ad Sponsam,quæ hæc videbat dicens. Audi tu, quæ vides me,tibi videtur, quòd caput meum, & facies est quasi tonitruum fulminans intùs, & extrà. Collum verò,& pectus quasi in duro prælo cum longis stimulis positum. Brachia autem, & pedes mei sunt quasi longi serpentes, & venter percutitur cũ duris malleis. Crura verò mea, & tybiæ, sunt quasi fluens aqua de canalibus tecti pendens congelata. Sed adhùc vna pęna interior est amarior mihi omnibus istis. Sicut enim, si aliqua persona esset,cuius omnia spiracula vitalis spiritus obturata essent, omnesq. venæ impletæ vento arctarent se ad cor, quod præ violentia, & valetudine venti crepare inciperet. Sic ego intùs disposita sum miserabilitèr propter superbiæ ventum, qui mihi charissimus fuit. Attamen sum in via misericordiæ, quia in grauissima infirmitate mea confitebar meliùs quo sciui, sed tamen ex timore. Appropinquante autem morte, venit mihi in mente consideratio passionis Dei mei, scilicet quòd illa multò grauior, & amarior erat, quàm mea, quæ propter demerita mea digna sum pati. Et ex tali consideratione obtinui lacrymas, ingemiscens, quòd tanta charitas Dei erat ad me, & mea tàm modica ad ipsum. Respexi enim eum tunc oculis conscientię meæ, & dixi. O Domine ego credo te Deum meum, miserere mei Fili Virginis propter amaram passionem tuam. Ammodò enim ego libenter emendarem vitam meam, si haberem tempus, & in illo puncto accensa fuit scintilla quædam charitatis in corde meo, qua amarior videbatur mihi passio Christi,quàm mors mea. Sicq. tunc crepuit cor, & anima mea venit in manus Dæmonum præsentanda iudicio Dei. Ideò autem veni in manus Dæmonum, quia indignum fuit, quòd Angeli pulchritudinis, appropinquarent animæ tantæ deformitatis. In iudicio autem Dei cum Dæmones clamarent animã meam iudicari ad Infernum: Respondit Iudex. Video ego scintillam quamdam charitatis in corde eius, quæ extingui non debet, sed esse in conspectu meo. Et ideò iudico animam ad purgationem, donec dignè purgata veniam meruerit obtinere. Iterùm poteris quærere, an particeps ero omnium bonorum,quæ pro me fiunt? Respondeo tibi per similitudinem. Sicut enim, si tu videres duas stateras pendere, & in vna esse plumbum naturaliter deprimens, & in alia aliquid leue tendens sursùm, & quantò maiora, & plura imponerẽtur staterę vacuę, tantò citiùs eleuarent stateram aliam, quæ ponderosa, & grauis est, sic est & mecum, quia quantò altiùs fui in peccato, tantò grauiùs descendi in pœnam. Et ideò quidquid fiat ad honorem Dei pro me, ele-

eleuat me de pœna, & specialiter oratio, & bonum, quod fit per homines iustos, & amicos Dei, & beneficia quæ fiunt de bonis benè acquisitis, & opera charitatis. Talia itaq. sunt, quæ me quotidiè faciunt appropinquare Deo.

Post hæc loquitur Mater Dei ad Sponsam. Tu miraris quomodo ego, quæ sum Regina cęli, & tu, quæ viuis in mundo, & illa anima, quæ est in Purgatorio, & alia in Inferno loquimur simul, hoc ego enim benè dicā tibi. Ego quippè numquam recedo de cælis, quia nūquam separabor à visione Dei. Nec anima, quæ est in Inferno, separabitur à pœnis. Nec illa anima à Purgatorio, antequam purgata sit. Nec tu venies ad nos antè separationem corporalis vitæ. Sed anima tua, cum intelligentia tua, virtute spiritus Dei eleuatur ad audiēdum verba Dei in cælis, & permittitur tibi scire aliquas pœnas in Inferno, & Purgatorio, malis in cautelam, & bonis in consolationem, & profectum. Verùmtamen scias, quòd corpus tuum, & anima tua coniuncta sunt in terris, sed Spiritus sāctus dat intelligentiam tibi, qui est in cęlis, ad intelligendum eius voluntatem.

Declaratio.

Hic loquitur de tribus mulieribus, quarum tertia intrauit Monasterium, agens residuum vitæ suæ in magna perfectione.

NOTÆ.

1 O Dulcissimè Deus mirabile est, quod facis mecum, quando enim placet tibi, soporas corpus meum spirituali sopore.

Per soporem spiritualem extasim arbitror intelligendum esse, per quem B. Brigitta à sensibus alienata, solius intellectus ministerio vtebatur, vt virtute diuinæ eleuaretur ad ea videnda, quæ in dies illi Deus reuelabat, quid autem Extasis propriè sit, an mentis tantummodò quidam excessus, vt placuit D. Isidoro lib. 7. Ethymolog. cap. 13. an verò aliquid aliud superaddat, & quomodo quis in extasim rapi dicatur, declarauimus Lib. 4. Reu. Cap. 77. No. 1. & Tract. de Vision. c. 3.

2 Qui propinat largitèr venenum per mundum.

Venenata animalia, & serpentes, vocātur Dæmones, qui hominibus peccatorum venenum propinantes, illos æterna morte perire faciunt, & de his hoc loco sermo fit, cùm dicitur, quòd propinant venenum, pro quo animæ viuere non possunt, horum autem animalium Dæmones esse symbolum colligi potest ex illo Lucæ 10. Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones, & hoc idem tradūt Irenæus lib. 5. cap. 24. D. Basilius Psalm. 28. D. Cyprianus in lib. ad Nouatian. D. Chrysost. homil. 17. in Genesim, Ruffinus in exposit. symboli, Procopius in cap. Isaiæ 49 Nicetas orat. 2. de Paschate, Beda, Theophylactus, & Euthymius in citatum locum D. Lucæ.

3 Nec vinū mittitur nisi per vas aptū.

lect. var. *M. S. Vatican. habet, Nec vinum mittitur, nisi per vas apertum. Et paulò post ibidem, vbi in vulgatis legimus sic, Ego misi verba mea, quæ comparantur vino seruitoribus meis per te, quæ es vas meum. Addit M. S. Vatican. Quod implere, & exhaurire volo ad velle meum.*

4 Ideò quoties imitaris opera cōsuetudinis meæ, scilicet peccata, quæ te docui, toties innouatur pœna mea.

Quemadmodum hi, qui optimis vitæ suæ exemplis, cæteros ad rectè, probèq. viuendum incitant, duplici honore, ac premio digni fiunt, neque enim, quia boni tantummodò sunt, sed quod suæ bonitatis imitatores effecerint, vberiorem à Deo mercedem recipiunt, ita quoque qui mali sunt, si aduertunt malitia sua alios inficere, acerbiores etiam pœnas dabunt, quod ad eos præcipuè spectat, qui aliorum regimini præsunt, vndè mirum non est, si in præsenti Capite legimus, matrem, quæ suorum vitiorum filiam imitatricem fecerat, grauiùs torqueri,

queri, quia illius peccata imitabatur: hinc est, quòd etiam ipsa mater conquærebatur; quod eam genuerit, vt scribitur circà mediũ huius Capitis, Væ mihi dicebat, quod fui mater tua, ego sum, quæ posui te in nidum superbiæ, hos ergò, qui ad peccandum suo exemplo alios incitant, plus delinquere tradit D. Isidorus lib. 3. de Summo bono cap. 38. quàm fures, qui aliorum substantias, prædiaq. diripiunt. Deteriores(ait) sunt, qui sine doctrinis, seù exemplis vitam, moresq. bonorum corrumpunt; his, qui substantias aliorum, prædiaq. diripiunt. Hi enim ea, quæ extrà nos sunt, sed tamen nostra auferunt, corruptores verò morum propriè nos ipsos diripiunt. Quoniam diuitiæ iustorum mores eorum sunt: non ergò mirùm, si huiusmodi homines grauioribus pœnis puniantur; atque hos D. Augustinus asseruit plus peccare, quàm qui carnem Christi crucifixerunt: quod egregiè tradidit Eusebius Emyssenus homil. de initio Quadragesim. Sicut (inquit) quando aliquis peccat sub conscientia, ac destructione plurimorum, de pluribus incurrit reatum, & quantùm per vnius membri vitium serpit latè diffusum reliqua per membra contagium, tantùm in actorem suum multiplicis mali recurrit augmentum, vt quantos destruxerit, de tantis sibi materiam damnationis congregabit.

5 Secundum est, quòd Deus creauit me pulchram quasi Angelum, sed ego me ipsam deformaui.

Peccatorum fœditas, ac venenum tantùm est, vt etiam corpora, nedùm animas inficiat: frequenter enim accidit, Mulieres pulcherrimas, carnis illecebris deditas, quàm citissimè ita deformes fieri, vt hi, qui earum familiaritate vtebantur, & consanguinei quoque, illas posteà abhorreant, ac veluti corpus mortuum fugiant, & ideò in præsenti Capite legimus, mulierem quamdam, quæ à Deo pulchritudinis dono fuerat ornata, per peccatum sic fuisse factam deformem, vt se ipsam Diabolo cõparauerit, quod si per peccatum turpia, ac deformia corpora fiunt, quantò turpior, ac deformior reddatur anima, quippè quæ ipsa est, quæ per peccatum occiditur; vt Sap. 16. scribitur, & mortua subindè deformis, ac fœtida fit: hinc est, quod D. Chrysost. in Matth homil. 28. peccatores affirmet nihil differre à mortuis, immò differre maximè, quia illis multò deteriores sunt, Nec mihi dices (inquit) Chrysostom. non clausisse hunc oculos, nec in sepulchro iacere, nec institis ligatum detineri, nec postremò vermibus esse proiectum, cum multò peioribus hic, quàm qui obierunt vexentur, non deuorant vermes, sed perturbationes animi omni feroci bestia truculentiùs lacerãt, clausi oculi sunt mortuorum, nihil prorsus cernentes, hic verò mille sibi morbos oculis cernendo quotidiè contrahit, ille iacet in sepulchro ad peccandum, iam immobilis, hic in sepulchro malo à se intrusus ingenti peccatorũ mole obruitur, sed corpus dices quis, huius pingue, ac floridum non tabe corruptum videmus, ille post mortem malè olet, hic per totam vitam os habens, vel ipsis Cloacis turpiùs intolerabilem expirat fœtorẽ, & homil. 15. super Epistolam ad Hebræos peccatores asseruit esse peste infectos, qui alios fœtore, & contagione replent, eorumq. facies esse turpes, & per totum esse immundos: animæ autem peccatricis turpitudinem, ac fœditatem describit apprimè, homil. 8. in Epist. 1. ad Corinth. Si quis (ait) pictor effingeret, non sanè mihi errare videtur, si in hunc modum animam peccatricem pingeret, fœminã quamdam habentem similitudinem barbaram, ignẽ efflantem, horrendam, nigram, quales Poetæ scillas effingunt.

CHRISTVS REPREHENDIT Prælatos ſuperbientes ex prælatione, dicens, quòd exhibeant ſe ſubditis humiles, & virtuoſos in vita, & moribus, & vtiles in iuſtitia, & æquitate, & menſurando ſe in ſeipſis, nè ſuprà ſe eleuentur, addiſcant agnoſcendo defectus ſuos compati defectibus ſubditorum, exemplo Chriſti, qui & priùs voluit facere, & pati, quàm docere, & miniſtrare, quàm miniſtrari. Corrigant quoque ſubditos diligentèr, nè exemplo Hely Sacerdotis damnentur.

CAP. LIII.

FILIVS loquitur ad Spõſam dicens. Magna res eſt, immò magnum monſtrum eſt, quòd vbi Rex gloriæ humiliatus eſt, ibi homo ratiocinijs obligatus velit inflari ſuperbia. Nam ſi quis præficitur alijs, non ideò ſuperbire debet, quia Prælatus eſt, ſed magis timere, quia omnes eiuſdem naturæ ſunt, & omnis poteſtas eſt à Deo. Quippè ſi bonus eſt, qui perficitur, à Deo eſt ad propriam, & aliorum ſalutẽ. Si verò malus eſt, permiſſione Dei eſt ad ſubditorum correptionem, & maius iudicium ſuum. Nec mirùm eſt, ſed dignum, & iuſtum, quòd homo, qui contempſit ſubijci Creatori ſuo, dominium inferioris, & conſilij ſui experiatur. Ergò cum aliquis, vel cogitur, vel deſiderat præeſſe, talem ſe exhibeat ſubditis, vt & deſiderabilis ſit moribus, & etiam in vita, vtilisq. in iuſtitia, & ęquitate. Denique ex ęqualitate naturæ omnis, qui præeſt humiliare ſe debet, & metiri ſeipſum in ſeipſo, nè eleuet ſe ſuprà ſe, & in ſeipſo addiſcat compati alijs. 1 Timeat etiam nè eadem menſura, qua metietur ei. 2 Sic ego Deus, & homo temperaui meipſum, quòd quamuis hominis defectum agnoſcerem per ſcientiam, patiendo tamen pęnas, & Crucem agnoui experiendo, & ideò, vt in exemplum darem me alijs, priùs cœpi facere, quàm docere, & miniſtrare volui, non autem miniſtrari. Sic & Mater mea, quamuis eſſet Apoſtolorũ Domina, tamen humilitatem prę omnibus dilexit, & quaſi vna fuit cum minimis, & ideò aſcendit ad ſummam fælicitatem. Ergò Prælatus addiſcat in infirmitatibus proprijs ſubditorum defectus. Et attendat nè verbis, vel exemplis, vel abuſione poteſtatis ſuæ, materiam, & occaſionem peccandi alijs tribuat, quia nihil ita prouocat iram Dei, & homines ad peccandum, ſicut laſciuia Prælatorum. Si enim Hely Sacerdos ſicut Finees, & Moyſes ſteriſſet in vigore ſacerdotij ſui, & dilexiſſet ſpiritualitèr filios ſuos, tota generatio eius ſaluata fuiſſet. Sed quia placere voluit carnalitèr filijs, ideò memoriam ſui reliquit in tribulatione, & poſteris ſuis in confuſione.

(1 var. lect.; 2 — margin)

NOTÆ.

1 var. lect. Timeat etiam, nè eadem menſura, qua metietur ei.

Hic locus omninò corruptus, & mancus eſt, & ideò cum Farneſiano Codice M. S. ſic reſtituendus. Timeat etiam, nè eadem menſura, qua metitur, remetiatur ei, ſic etiam Marci 4. & Lucæ 6. habetur, Qua menſura menſi fueritis remetietur vobis.

2 Sic ego Deus, & homo temperaui me ipſum, quòd quamuis hominis defectum agnoſcerem, patiendo tamen pœnas, & Crucem agnoui experiendo.

Ex verbis præſentis Notæ euidenter colligitur, præter cæteras ſcientias, quas ſancti Patres, ac Theologi Scholaſtici in Chriſto ponunt, nimirùm diuinam, beatam, & infuſam, aliam quoque fuiſſe vſu comparatam, quam experimentalem appellarunt, & ideò legimus hoc loco Chriſtum Dominum experiendo agnouiſſe pœnas, & Crucem, ſic enim Paulus Apoſtolus ad Hebr. 5. Didicit ex his, quæ paſſus eſt obedientiam: de hac

ex-

experimentali scientia, vide Diuum Bonauenturam, & Richardum in 3. dist. 14. q. 1. & 2. Palud. in 3. distinction. 14. quest. 3. Durand. ibidem quest. 4. D. Thom. 3. parte quest. 9. & quest. 12. artic. 1. & 2. & vtrobique Caietanum Gloss. verò Interlinearis in locum citatum Pauli de hac experimentali scientia sermonem habens, ea verba, Didicit ex his, quæ passus est, explicat ex his, quæ expertus est, idem habet Dionys. Carthus. Lyran. & Paul. Burgens. ibidem.

CHRISTVS DICIT, QVOD mundus iste erat antè Aduentum suum, quasi solitudo, in qua erat puteus turbidus, idest amor mundi, ad quem septem viæ peccatorum ducebant Gentiles, & Iudæos quasi cæcos, sed ipse assumpta humanitate illustrauit mundum, ostendens vias ad cælum, quæ quia iam dissipatæ sunt, ideò nunc mittit ista verba sua huius Libri in mundo, quæ, qui receperint, & opere seruauerint, saluabuntur.

CAP. LIV.

MARIA loquitur ad Filium. Benedictus sis tu Fili mi. Tu es principium sine principio temporis, & potentia, sine qua nullus est potens. Rogo te Fili perfici potentèr, quod sapientèr inchoasti. Respondit Filius. Tu es quasi potus dulcis sitienti, & quasi fons irrigans arida, quia per te omnibus gratia fluit. Ideò faciam, quod rogas. Iterùm loquitur Filius. Mundus iste ante Incarnationem meã erat quasi quædam solitudo, in qua puteus erat turbidus, & immundus, de quo omnes bibentes sitiebant ampliùs, & lippientes oculi grauiùs infirmabantur. Iuxtà hunc autem puteum stabant duo viri, quorum alter clamans dicebat. Bibite securè, quia medicus venit auferens omnem languorem. Alter verò dicebat. Bibite gaudentèr, vanum est incerta desiderare. Ad hunc quoque puteum septem ducebant viæ, & ideò omnes puteum cupiebant. Mundus itaque iste benè similatur solitudini, vbi sunt bestiæ, & arbores infructuosæ, aquæ immundæ, quia homo ad similitudinem bestiæ auidus erat ad effundendum sanguinem proximi sui. Infructuosus in operibus iustitiæ, & immundus per incontinentiam, & cupiditatem. In hac itaque solitudine quærebatur ab hominibus puteus turbidus, scilicet amor mundi, & honor eius, qui est altus in superbia, turbidus in sollicitudine, & cura carnis, & per septem mortalia peccata, quasi per septem vias aditus eius habebatur. Duo verò viri stantes iuxtà puteum significabant Magistros Gentilium, & Iudęorum. Doctores enim Iudæorum superbiebant de lege, quam habebant, & non seruabant. Et quia cupidissimi erant. Ideò populum verbis, & exemplis incitabant ad quęrenda temporalia dicentes. Viuite securè, quia Messias veniet, & restituet omnia. Doctores verò Gentilium dicebant. Vtimini creaturis, quas videtis, quia ideò mũdus creatus est, vt gaudeamus. Cumque homo sic cæcus staret, vt nec Deum attenderet, nec cogitaret futura. Tunc ego cum Patre, & Spiritu sancto vnus Deus veni in mundum, & assumpta humanitate prædicans apertè dixi. Quod Deus promisit, & Moyses scripsit, impletum est. Diligite ergò cælestia, quia mundialia trãseunt, & æterna vobis dabo. Ostendi quoque septemplicem viam, per quam homo à vanitate sua auerteretur. Nam ostendi paupertatem, & obedientiam, docui ieiunia, & orationes. Fugiebam aliquando homines, & stabam solus orans, & sumpsi opprobria. Elegi labores, & dolores. Sustinui pœnas, & contemptibilem mortem. Hanc enim viam per memetipsum ostendi, per quam amici mei longo tempore ince-

debant, sed nunc dissipata est via. Dormitant custodes, transeuntes delectantur vanis, & nouis, ideò exurgam, & non tacebo. Auferam vocem gaudij, & locabo vineam meam alijs, qui facient fructum tempore suo. Verumtamen, iuxtà commune prouerbium, inter inimicos inueniuntur amici. Ideò mittam amicis meis verba dulciora dactilo, suauiora melle, pretiosiora auro. Quæ, qui receperint, & tenuerint, habebunt thesaurum illum, qui in æternum fęlicitèr est, & non deficit, seù augetur in vita sempiterna.

MATER DEI DICIT, QVOD benè potest vocari aurea hora illa, in qua ipsa à parentibus concepta fuit, qui plus hoc fecerunt ex obedientia diuina, quàm voluntate propria, & plùs ibi operata est charitas Dei, quàm voluptas carnis, sed voluit Deus, quòd Conceptionis eius modus non statim omnibus notus esset, donec veritas clarèsceret tempore præordinato.

CAP. LV.

MATER Dei loquitur. Quando Pater meus, & Mater mea matrimonialitèr conuenerunt, plus fecit hoc obedientia, quàm voluntas; & plùs operata est ibi charitas diuina, quàm voluptas carnis. Nam hora in qua ego cōcepta fui, benè potest vocari aurea hora, & pretiosa, quia alij coniuges conueniunt ex voluptate carnali, mei verò parentes conuenerunt ex obedientia, & præcepto Dei. Benè ergò aurea hora fuit Conceptio mea, nam tunc incępit principium salutis omnium, & tenebræ quasi festinabant in lucem. Deus namq. singulare quoddam, & à sæculo absconditum facere voluit in opere suo, quemadmodum fecit in virga arida florescente. 1 Sed scito, quòd Conceptio mea non omnibus nota fuit, quia voluit Deus, quòd sicut antè legem scriptam præcessit lex naturalis, & electio voluntaria boni, & mali, & posteà veniret lex scripta, quæ cohiberet omnes inordinatos motus. Sic placuit Deo, quòd amici sui piè dubitarent de Conceptione mea, & quilibet ostenderet zelum suum; donec veritas clarèsceret in tempore præordinato.

NOTÆ.

1 SEd scito, quòd Conceptio mea non omnibus nota fuit.

Maria Virgo in præsenti Capite causam affert, quapropter multis multò tempore ignota, vel obscura, incertaque manserit Conceptio sua, idque factum esse affirmat, Quia (inquit) voluit Deus, quod sicut antè legem scriptam præcessit lex naturalis, & electio voluntaria boni, & mali, & posteà veniret lex scripta, quæ cohiberet omnes inordinatos motus, sic placuit Deo, quod amici sui piè dubitarent de Conceptione hac, vt quilibet ostenderet zelum suum, donec veritas clarèsceret tempore præordinato: eamdem ob causam, etiam de Assumptione illius ad cælum à quibusdam dubitatum est, an scilicet corpore, & anima simul assumpta fuerit, de anima quidem certissimum est: Cæterùm cum de his in sacris Litteris nihil scriptum sit, meritò Doctoribus dubitandi locus relictus est, & sanè, si quispiam quæreret, cur Sancti Euangelistæ horum non meminerint, id factū esse arbitrati sunt Michael Glica par. 3. Annalium, & Canisius de B. Virgine lib. 5. cap. 2. quòd Apostoli in animo habuerint non longiùs Historiam sacram, quàm ad Christi in cælos Ascensionem vsque producere, Maria vero, quia diù in terris superstes mansit, ideò de eius morte nihil eos dixisse; Apostolorum namque primaria intentio fuit, vt præcipuè fidei nostræ dogmata verbis, & scriptis publicarent, eaque hominum cordibus im-

imprimerent, & ideò illa potissimum scriptis consignasse, hinc est, quod Cap. 61. huius Libri circà finem B. Brigittæ dicit, Deum priùs hominum cordibus insigere voluisse Ascensionis suæ fidem, antequam mundo indicaret, Matrem suam ad cælos fuiße assumptam anima, & corpore, Quia corda (inquit) hominum duræ erant, ac difficilia ad credendã Filij mei Ascensionem, quantò magis si prædicata fuisset ab initio fidei Assumptio mea, eãdem rationem attulit Rupertus lib 7. de Diuinis offic. cap 25. dicit enim Euangelistas ea scripsiße, quæ ad mysteria fidei confirmanda conferebant, quod egregiè explicauit Franciscus Suarez in Comment. super 3. par. sancti Thomæ quæst. 55. disput. 49. sect. 1. Ceterùm addendum est, noluisse Deum in principio nascentis Ecclesiæ palàm facere omnibus Matris suæ Conceptionem, & ad cælos anima, corporeq. assumptionem, aliaq. singularia priuilegia illi diuinitùs conceßa, quoniam non expediebat cuncta Ecclesiæ diuina arcana simul reserare, & fidelibus suis omnia simul aperire, quod insinuauit Christus Dominus Ioan. 16. qui postquam in sermone vltimæ Cænæ plura Discipulos docuisset, Adhùc multa habeo (inquit) vobis dicere, quæ nõ potestis portare modo. proficit namq. Ecclesia, vt in virtutibus, & bonitate, ita in scientia, & doctrina, Deo eam pleniùs quotidiè illustrante, eaq. de causa Cantic. 6. comparatur Auroræ, dum dicitur, Quæ est ista, quæ progreditur quasi Aurora, Aurora quippè temporis processu magis splendet, rutilat vehementiùs: quod ergò Mater Dei ab originali peccato fuerit præseruata, aut in Cælos anima, corporeq. assumpta, non omnibus fuit notum, si enim hoc, & publicè, & palàm fuisset pronunciatum, & tunc maximè quãdo fidei fundamenta nondum satis firmè, & constantèr iacta fuerant, contingere potuisset, vt quæ eximia est, semperq fuit Christianorum omnium erga tãtam Virginem deuotio, adeò aliqui afficerentur, vt ipsam non vt creaturam, sed velut Creatorem, & non solùm vt Dei Genitricem, sed vt Deum adorassent, & proptereà egregiè admonuit Epiphanius hæresi 79. Christum Dominum non vocasse Mariam Matrem, quando ipsa à Filio miraculum petijt, vt in Nuptijs aquã in vinum conuerteret. Dicit enim id fecisse, nè quis eam suprà hominem, aut etiam esse Deum existimaßet, & ideò dixit, vt Ioan. 2. scribitur. Quid mihi, & tibi mulier, & sanè Dionysius Areopagita cum ad Mariam venisset, & corporis pulchritudinem, morum sanctitatem, & nescio quem in ea diuinum fulgorem spectasset, hoc dixisse fertur, nisi mihi de Filio tuo fuißet reuelatũ, quòd Deus esset, facilè crederem alium, præter te non esse Deum, & hoc narrat Dionysius Richellius in elucidat. capitis 3. de Diuinis nominibus, quo factum esse censeo, vt cum propter eximia, ac innumera priuilegia, & maximè ob originalis peccati immunitatem, quibus quantùm puræ creaturæ licet, ad Christi Domini eius Filij accessit dignitatem, noluerit idem Filius, consulens imbecillitatis, ac fragilitatis nostræ statui, nõ nisi longo temporis cursu notum hoc fieri, & publicè omnibus prædicari, vt fideles tutiùs præcipuum, ac insigne priuilegium suæ Matri concessum cognoscerent, firmiùs crederent, & ardentiùs post tot sæcula agnitam immaculatam ipsius Cõceptionẽ vnanimi consensu confiterentur, licèt enim hoc ab Ecclesia nondùm fuerit determinatum, vt Nos indicauimus Lib. 6. Reuel. Cap. 49. Nota 1. nihilominùs aperuit saltem hactenùs partem tanti mysterij concedens, quod hoc possit credi, & palàm, ac publicè prædicari, iubens etiam, diem festum Sacrosanctæ Conceptionis, vbique coli, ac celebrari.

Vide hac de re Decreta duo Pauli V. & Gregorij XV. Summorum Pontificum per extensum apposita Libro, & Capitulo, ac Nota mox citata.

VIRGO MARIA NARRAT qualiter Natiuitas sua fuit per portam communem, & fuit initium verorum gaudiorum, quia tunc prodijt virgula, de qua processit flos desiderabilis cunctis gentibus, in qua natiuitate Dæmones fremuerunt, Iusti lætabantur, & Angeli gauisi sunt. Et conqueritur de mulieribus, quæ cum deuotione talia non attendunt.

CAP. LVI.

MARIA loquitur. Quando Mater mea me genuit, per portam cōmunem exiui. 1 Quia alio modo aliquis nasci non debuit, nisi specialitèr Filius meus, qui sicut naturæ omnium est conditor, ita etiam mirabiliter nasci voluit, & ineffabiliter. Quando verò ego nata fui, non latuit Diabolos, sed per quamdam similitudinem loquendo, sic ipsi cogitabant. Ecce nata est Virgo quædam, quid faciemus? Nam mirabile cernitur quoddam in ea futurum. Si adhibuerimus ei omnia retia malitiæ nostrę, confringet ea quasi stuppas. Si inuestigemus omnia interiora eius, munita est forti præsidio. Nec inuenitur in ea macula, vbi cuspis peccati infigatur. Ideò timendum est, quòd munditia eius torquebit nos. Gratia eius comminuet quidquid in nobis est fortitudinis. Constantia eius deijciet nos sub pedibus suis. 2 Amici verò Dei, qui in longa expectatione erant, dicebant inspirante eis Deo. Cur ampliùs dolemus? Gaudendum potiùs est nobis, quia nata est lux, qua illuminabuntur tenebræ nostræ, & desideriũ nostrum perficietur. Angeli verò Dei gaudebant, licet eorũ gaudium semper erat in visione Dei dicentes. Natum est in terris desiderabile quoddam, & specialis amoris Dei, per quod reformabitur in cælis, & in terris pax vera, & ruinæ nostræ restaurabuntur. Verè filia dico tibi, quòd Natiuitas mea initium fuit verorũ gaudiorum, quia tunc prodijt virgula, de qua processit flos ille, quem Reges, & Prophetæ desiderabant. Postquam verò tantæ ætatis fui, quòd aliquid intelligere potui de Creatore meo, tunc indicibili amore ad eum affecta sum, & desiderabam eum toto corde. Mirabili etiam gratia conseruata fui, vt nec in tenera ætate consentirem peccato, quia charitas Dei, & sollicitudo parentum, educatio quoque honesta, & conseruatio bonorum, & feruor sciendi Deum, perseuerabant mecum. Nunc autem conquęror, quòd illæ fęminæ, quæ generantur, & generant cũ horrore, & nascuntur cum immunditia, & delectantur in ea, nõ attendunt mundissimã Natiuitatem meam, sed peiores sunt iumentis, quia viuunt sine ratione. Viuunt omninò secundùm carnem. Ideò transibit ab eis voluptas, recedet ab eis spiritus puritatis, fugiet ab eis gaudium æternum, & inebriabit eas spiritus impuritatis, quem sequebantur.

NOTÆ.

1 QVia alio modo aliquis nasci non debuit, nisi specialiter Filius meus, qui sicut naturæ omnium est conditor, ita etiam mirabilitèr nasci voluit, & ineffabilitèr.

Ex verbis præsentis Notæ non est colligendum, Saluatorem nostrum, cùm natus est, more cæterorum hominum, & ex eodem loco minimè exiuisse, quo cæteri communiter nascentes paruuli prodire consueuerunt, vt egregiè annotauit Damasc. lib. 4 de fide c. 15. Per auditũ (inquit) Conceptio, sed Natiuitas per cõsuetum parientiũ egressum, tametsi nonnulli fabulantur per latus diuinæ Matris ipsum editum fuisse. Hic ergò sermo fit, non de loco, sed de modo Natiuitatis Christi, qui, vt hoc loco scribitur, admirabilis, ac ineffabilis fuit, quoniam Christus primò natus est Spiritus sancti opere, absq. semine viri, eiusq. corpus ex purissimis Mariæ sanguinibus formatum est,

est, & sine aliqua sorde, & sanguinis fluxu de Virgineo prodijt vtero, Maria antè partum, in partu, & post partũ Virgine remanente, vt meritò Isaias cap. 57. dixerit Generationẽ eius quis enarrabit. Quod & Nos etiam declarauimus Lib. 6. Reuel. Cap. 57. Nota 1. & Lib. 7. Cap. 21. Nota 4.

2 Amici verò Dei, qui in longa expectatione erant, dicebant inspirante eis Deo, cur ampliùs dolemus? gaudendum est potiùs nobis, quia nata est lux, qua illuminabuntur tenebræ nostræ, & desiderium nostrum perficietur, Angeli verò Dei gaudebant.

Ex verbis huius Notæ satis apertè deduci potest antiquæ legis Patres, qui ante Christi Domini Natiuitatem detinebantur in Limbo, & Angelos quoque mysteriũ Incarnationis prænouisse, antequam Verbum verè, & realitèr carnem assumeret, & quidem, si Magistri sententiarum sequamur opinionem id esse verum fatebimur, ipse enim in 2. distin. 11. asseuerat, superiores Angelos à principio sui esse hoc mysterium cognouisse, licet non perfectè vsque ad tempus, quo factum est, & ab Apostolis prædicatum, & addit illud ipsum fuisse per Angelos manifestatum Patriarchis, & Prophetis, fauent huic sẽtẽtiæ Alexan. Alens. 2. par. quæst. 26. membr. 1. Haymon super cap. 3. ad Ephes. edisserens illa verba, Vt innotescat Principibus, & potestatibus in cælestibus, vbi Apostolus verba facit de hoc mysterio, eamdem etiam sequitur Sixtus Sen. lib. 6. suæ Biblioth. annotat. 299. Cæterùm mihi dicendum videtur, omnes bonos Angelos Incarnationis mysterium nouisse, antequam fieret, non quidem perfectè, & quoad omnes particulares circũstantias eius, quia hoc posteà sciuerunt, postquam patratũ est, & per prædicationẽ Apostolorum diuulgatum, & hinc est, quòd D. Hieron. super 63. c. Isaiæ, & D. Chrysost. homil. 12. super Ioannem, & ad Ephes. 3. Origen. hom. 15. super Matth. affirmarint Apostolos Angelis prædicasse, quandoquidem ex prædicatione eorum perfectam cognitionem illius obtinuerunt, atq. hæc fuit sententia D. Dionys. lib. 4. de cælesti Hierarch. cap. 4. & 7. & D. August. lib. 5. super Genesim ad litteram cap. 19. Bedæ ad Ephes. 3. D. Thom 1. par. quæst. 57. art. 3. ad primum, & quæst. 64. artic. 1. ad quartum, & quæst. 106. art. 4. ad secundũ, & opus. 1. contrà errores Græcorum cap. 26. atque ex hoc conciliari possunt quorumdam sanctorum Patrum sententiæ, quæ videntur pugnare ad inuicem, cùm enim docent, Angelos non cognouisse Incarnationis mysterium, intelligendi sunt de plena cognitione, & quo ad particulares circumstantias: si ergò Angeli Incarnationis mysterium nouerunt à principio sui esse, mirùm non est, si eos in Natiuitate Beatæ Mariæ gauisos esse legimus hic, quandoquidem ipsa erat, quæ Christum Dominum parere debebat, per quem eorum ruinæ reparandæ erant, vt dicit Apost. ad Ephes. 1. Instaurare omnia in Christo, quæ in cælis, & quæ in terris sunt, quod etiam magis procedit, si vera est sententia quorumdam Theologorum, vt refert Dominic. Ban. in Cõment. super 1. par. S. Thom. quæst. 57. art. 3. dubit. 2. qui docuerunt bonos Angelos in Verbo hoc mysterium cognouisse, etiam quo ad particulares quasdã circumstãtias, poterant ergò in Verbo intueri tempus Natiuitatis Virginis, & eam scire futurã Matrem Christi, & gaudere in Natiuitate eius, vt scribitur hoc loco, aut etiam Deus voluit Matris suæ ortum Angelis propalare ad maiorem gloriam, & honorẽ illius, vtquè scirent eorum Reginam illam esse futuram quippèquæ eorum Regem, & caput Christum parere debuerat, & tunc, vt vel à principio ortus eius illã venerarentur, & debita obsequia præstarent: quantùm verò spectat ad Patres in Limbo existentes, dico si loquamur de primo Parẽte probabilissimum esse, quòd ipse hoc mysterium nouerit, quod asserit D. August. lib. 9. super Genes. ad litteram cap. 19. & D. Thom. 2. 2. quæst. 2. art. 7. & 3. par. quæst. 1. art. 3. ad primum, Patriarchas etiam nouisse tradit Magister vbi supra, neque etiam censendum est, Prophetas latuisse Incarnationis mysteriũ, quia illud alijs prædixerunt, immò, & Mariæ ortum illos nouisse scribitur in sermone Angelico

de Virginis excellentia cap. 8. & cap. 9. & Abrahamum legimus ſciuiſſe, & cap. 7. Adam quoque non ignoraſſe: ex his ergò poteſt inferri, veriſſimum eſſe, quod ſcribitur hìc, Patres in Limbo exiſtentes in Natiuitate Mariæ exultaſſe, quippèquæ paritura erat eum, qui eos à Limbo liberare, ſecumq. in cælum transferre debuerat, & ideò in præſenti Cap. eos dicentes legimus, Gaudendum eſt nobis, quia nata eſt lux, qua illuminabuntur tenebræ noſtræ, & deſiderium noſtrum perficietur.

VIRGO MARIA IN DIE Purificationis loquebatur Sponſæ dicens, quòd ipſa non indigebat purificatione, quia ſine macula, & munda erat. Verumtamen vt adimplerentur Prophetiæ, voluit in lege, & ſecundùm legem viuere, & nihil in ſe ſingulare oſtendere, ſed humilitèr conuerſari. Dicit etiam, quod gladius, quem prædixit Simeon, ſex doloribus in vita eius animam pertranſibat.

CAP. LVII.

MARIA loquitur ad Sponſam Filij dicens. 1 Filia mea ſcias, quòd ego non indigebam purificatione, ſicut aliæ fœminæ, quia Filius meus, qui natus eſt ex me, ipſe mundauit me. Nec ego aliquam quantumcũque minimam maculam contraxi, quæ Filium mundiſſimum ſine aliqua immunditia generaui. Verùmtamen vt lex impleretur, & prophetiæ, ſecundùm legem in lege volui viuere. Nec ſecundùm parentes ſæculi viuebam, ſed cum humilibus humilitèr conuerſabar. Nec aliquid ſingulare in me præferre volui, ſed totũ, quod erat humilitatis diligebã. Tali etiam die ſicut hodie dolor meus augmentatus fuit. 2 Nam licet ſciebam Filium meum ex inſpiratione diuina paſſurum, tamen ex verbis Simeonis, quibus dixit, gladiũ pertranſiturum animã meam, & Filium meum poſitum in ſignum, cui contradiceretur, grauiùs perforabat cor meum dolor iſte, 3 qui vſque dum aſſumpta fui corpore, & anima in cælum, numquam defuit à corde meo, licet ex conſolatione ſpiritus Dei temperabatur. Scire etiam te volo, quòd ab iſto die, dolor meus ſextuplex fuit. Primò fuit in cognitione mea, nam quoties aſpiciebam Filium meum, quoties inuoluebam eum pannis, quoties videbã eius manus, & pedes, toties animus meus, quaſi nouo dolore abſorptus eſt, quia cogitabam quomodò crucifigeretur. Secundò fuit dolor in auditu meo. Nam quoties audiui opprobria Filij mei, & mendacia, & inſidias ei poſitas, toties animus meus motus eſt dolore, ita quòd vix ſe tenere poterat, ſed virtute Dei dolor meus modum, & honeſtatem habuit, nè impatientia, & leuitas in me notaretur. Tertiò fuit dolor meus in viſu, nam quando vidi Filium meum ligari, & flagellari, & in ligno ſuſpendi, 4 Corrui quaſi exanimis, ſed reaſſumpto ſpiritu ſteti dolens, & ſic patientèr ſufferens, vt nec inimici, nec alij in me aliud reperirent, niſi grauitatem. Quartò fuit dolor meus in tactu. Ego enim cum alijs depoſui Filium meum de Cruce, & inuolui eũ, & poſui in tumulum, & ſic tunc augebatur dolor meus, vt vix manus, & pedes mei haberent robur ad ſubſiſtendum. O quàm libenter tunc fuiſſem ſepulta cum Filio meo. Quintò patiebar ex vehementi deſiderio perueniẽdi ad Filium meum poſtquam ipſe aſcendit in cælum, quia longa mora, quam habui in mundo poſt Aſcenſionem eius, dolorem meum augmentabat. Sextò patiebar dolorem ex tribulatione Apoſtolorũ, & amicorum Dei, quorum dolor erat dolor meus. Timens ſemper, & dolens. Timens, nè ſuccumberent tentationibus, & tribulationibus. Dolens, quia verba Filij mei vbique habebant contradictionem. Sed licet gratia Dei ſemper perſeuerabat mecum, &

vo-

voluntas mea erat ſecundum velle Dei. Attamen dolor meus continuus erat permixtus conſolatione, donec aſſumpta fui corpore, & anima in cælum ad Filium meum. Propterea filia non diſcedat dolor iſte ab anima tua, quia niſi eſſent tribulationes pauciſſimi ad cæleſtia peruenirent.

NOTÆ.

1 Filia mea ſcias, quòd ego non indigebam purificatione, ſicut aliæ fœminæ.

Beatiſſimam Virginem purgatione non indiguiſſe legimus hìc, quod etiam ſancti Patres communitèr tradiderunt, hinc eſt, quod ipſa minimè fuit ſubiecta legi purgationis, quę habitur Leuitic. 12. cuius rei rationes plures afferri ſolent, quarum vna tangitur hoc loco, quia nimirùm nullã contraxerat in pariendo immunditiam, quod patet ex D. Auguſt. lib. de hæreſ. cap. 5. tom. 6. Stultè (inquit) vndè ſordes in Virgine Matre, vbi non fuit concubitus cum homine patre, vndè ſordes in ea, quæ nec concipiendo libidinem, nec pariendo perpeſſa eſt dolorem, vndè ſordes in domo, ad quam nullus hoſpes acceſſit, ſed ſolus ad eam Dominus, & fabricator eius aduenit, & ſicut eam reperit, ſic eam clauſam reliquit, ſicut igitur Filius Dei ſolus fuit inter mortuos liber, ita Mater Dei ſola inter omnes puerperas in pariendo integra, & immaculata permanſit. Sed vt hoc magis pateat, ſciendum eſt, duplicem conſueuiſſe mulieres communitèr parientes contrahere fœditatem, alteram corporalem, alteram moralem, prima quidem poſt partum contingit ob fluxum ſanguinis, quæ res, & ſua natura turpis eſt, & ipſis etiam maritis horrorem ingentem parere ſolet voluit ergò Legislator, Mulierẽ poſt partũ certo tempore immundam iudicare, vt huic horrori, & honeſtati, ac eius etiam infirmitati conſuleret, quæ quoniam non reperiebantur in Virgine, quippè quæ ſine dolore peperit, ac huiuſmodi immunditia, & ſanguinis fluxus ab ea abſuit, vt annotarunt Epiphan. lib. 3. contrà hæreſ. in fine, Nazianz in Christo patiente, Cyprian. de Natiuitate Christi, Euſeb. Emyſſ. ſerm. de Puriſ. Anſelm. in Luc. cap. 2. Cyrill. Alexandr. lib. 2. de fide ad Reginas non longè ab initio libri. Ex his palàm eſt, Mariã purgatione nõ indiguiſſe, & multò minùs maculam aliquam moralem contraxiſſe, quæ ex peccato originali oritur, quod per conceptum in prolem traducitur, quia nec ipſe Chriſtus peccatũ quodpiam habuit, nec Maria in eo pariendo, vt ipſamet hoc loco aſſeuerat, immunditia aliqua fœdata eſt, immò propter hoc ſuper Angelos, & omnes puras creaturas eſt exaltata, cum Mater Dei effecta ſit, quæ eſt maxima dignitas, & hoc eſt, quod ipſa de ſe hoc loco inſinuat B. Brigittæ, dum dicit, Nec ego aliquam quantumcumq. minimam maculam contraxi, quæ Filium mundiſſimum, ſine aliqua immunditia generaui, has ergò ob cauſas ab illa lege ſoluta fuit. Cæterùm non defuerunt, qui dixerint, ex vi verborum colligi, ipſam non fuiſſe comprehenſam, huiuſmodi lege, verba enim Leuit. 12. ſunt, Mulier, quæ concepto ſemine conceperit, Virgo verò concepit ex Spiritu ſancto, & ideò non videtur comprehendi: Huius ſententiæ fuit Origen. hom. 8. in Leuit. Euſeb. Emyſſ. hom. de Purificatione, Theophylact. & Beda in Cõment. D. Bernard. ſerm. 5. de Purificat. Rupert. lib. 2. in Leuit. cap. 16. Laurent. Iuſtin in Concionibus de Purificat. cæterùm verba legis aliud ſignificare videntur, ſuſcipere enim ſemen hebraicè, ſignificat prolificare, & perindè eſt, ac ſi dicat, mulier, quæ concepta prole, conceperit, & peperit, erit immunda, ſi ergò ad hunc ſenſum verba legis reuocentur, videtur Virgo comprehendi, dicendum tamen non fuiſſe comprehenſam, tùm ob rationes in principio huius Notæ adductas tùm quia non potuit lege comprehendi: quæ Legislatorem peperit. Secundò, quia non poterat prohiberi à Templo, quæ Dominum, ac Deũ conceperat, qui eſt auctor Templi: Tertiò nullam contraxerat fœditatem corporalem, neque etiam moralem, vndè opus eſſet offerre pro peccato: his tamen nè obſtantibus, vt legem adimpleret, ſecundùm leges viuere vo-

voluit, vndè rectè aliqui colligunt ex illis verbis Luc. 2. Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ secundùm legem Moysi, indicasse Euagelistam per illa verba (secundùm legem) Mariam secundùm veritatem non fuiße purgatam, sed secundùm tantummodò legem, vt scilicet legem adimpleret, vt tradit D. August. in Leuit. q. 4. Theophylact. Luc. 2. qui rem hanc his verbis explicat, Benè (ait) dixit secundùm legem Moysi, nam secundum veritatem nulla necessitate astringebatur, dictum enim est in lege, Mulier, quæ suscepto semine cõceperit. Sed aliam etiam affert causam D. Bernard. in paruis sermon. serm. 7. Quid est (inquit) quod dicimus Mariam, purificari, quid verò, quod ipsum Iesum dicimus circumcidi, enimuerò tàm non indiguit illa purificatione, quàm neque iste circumcisione, nobis ergò, & hic circumciditur, & illa purificatur, prabentes exemplum pœnitentibus, vt à vitijs continentes, primùm per ipsam continentiam circumcidamur, & deindè à commissis per pœnitentiam purificemur.

2 Nam licet sciebam Filium meum ex inspiratione diuina passurum, tamen ex verbis Simeonis, quibus dixit, gladiũ pertransiturum animam meam, &c.

Hac de re egimus suprà hoc eodem Lib. 6. Cap. 19. Nota 5. & Lib. 3. Cap. 30. Not. 2. vbi explicauimus illa verba, quæ habentur Lucæ 2. Et tuam ipsius animam pertrãsibit gladius, quid verò per gladium intelligendũ sit, annotauimus ibi.

3 Vsque dùm assumpta fui corpore, & anima.

Mariam fuiße corpore, & anima in cælum assumptã probauimus suprà Lib. 1. Reuelat. Cap. 8. Nota 1. vbi ad hoc confirmandũ plures sanctorum Patrum auctoritates attulimus hoc ipsũ etiã aßeritur Lib. 1. Cap. 9. & 51. & Lib. 6. Cap. 12. et Lib. 7. C. 25. et 26.

4 Corrui quasi exanimis, sed reassumpto spiritu steti.

De Mariæ Virginis spasmo, & an fuerit deliquium animæ passa, cùm iuxtà Crucem Filij morientis staret, egimus Lib. 4. Reuelat. Cap. 70. Nota 3.

MATER DEI DICIT SPONSÆ, quòd non modicus dolor fuit ille sibi inter cæteros, quando scilicet præ timore fugiebat cum Filio in Ægyptũ, & audiuit Filium persequi ab Herode, & interfici Innocentes, & narrat pulchrè illa, quæ Filius egit in infantia, & adolescentia sua, vsque ad tempus prędicationis, & passionis.

CAP. LVIII.

MARIA loquitur ad Sponsam dicens. Dixi tibi de doloribus meis. 1 Sed ille dolor non erat minimus, quem habui, quando Filiũ meum deferebam fugiens in Ægyptum, & quando audiui pueros occidi Innocentes, & Herodem persequi Filium meum. Sed licèt scirem, quæ scripta erant de Filio meo, tamen cor meum præ amoris magnitudine, quẽ habebã ad Filiũ meum dolore, & mœstitia replebatur. 2 Nunc autem quærere poteris, quid egerit Filius meus in toto illo tempore ętatis suæ antequam pateretur. Respondeo, quòd sicut loquitur Euangelium subditus erat Parẽtibus, & sicut alij infantes se gessit, donec venit ad ætatem maiorem, nec mirabilia defuerunt iuuentuti suę. Quomodo creaturæ seruierunt Creatori suo. Quomodo Idola obmutuerunt, & plurima ruerunt in Ægyptum in Aduentu suo. Quomodo Magi prædixerunt Filium meum forè signum magnorũ futurorum. Quomodo etiã ministeria Angelorum apparuerunt. Quomodo nec aliqua immunditia ascendit super eum, nec perplexitas in capillis eius apparuit, quæ omnia non est tibi necesse scire. Cùm in Euangelio signa deitatis, & humanitatis suæ proponuntur, quæ te, & alios possunt ædificare. Cùm verò venit ad maiorem ætatem, in orationibus erat continuis, & obediens ascendit nobiscum ad statuta festa in Hie-

Hierusalem, & loca alia. Cuius visus, & locutio sic mirabilis, & acceptabilis erat, vt multi tribulati dicerent. Eamus ad Filium Mariæ, à quo possumus consolari. Accrescens verò ætate, & sapientia, qua ab initio plenus erat, laborabat manibus, quamquam ea, quæ decentia erant, & loquebatur nobis separatim verba consolatoria, & verba deitatis. Ita vt indicibili gaudio continuè repleremur. Cum verò in timoribus, & paupertate, & difficultatibus essemus, nō fecit nobis aurum, & argentum, sed hortabatur ad patientiam, & mirabilitèr seruati fuimus ab inuidis. Necessaria quoque prouenerunt nobis quandoque ex compassione piarum mentium. Quandoque ex labore nostro, ita vt haberemus necessaria ad solam sustentationem, non ad superfluitatem, quia nihil aliud quæsiuimus, nisi soli seruire Deo. Post hæc autem conferebat ipse in domo familiaritèr cum amicis aduenientibus de lege, & eius significationibus, & figuris, disputabat etiã in aperto cum sapientibus, ita vt mirarentur, dicentes. Ecce Filius Ioseph docet Magistros, aliquis magnus spiritus loquitur in eo. Cumq. quodam tempore cogitante me de passione sua. Videret me mœstissimã, respondit mihi. Non credis Mater, quia ego in Patre sum, & Pater in me est. Nũquid tu polluta es ad ingressum meũ, aut in egressu meo tribulata es? Cur mœrore cõtraheris? voluntas enim Patris mei est pati mortem, & immò voluntas mea cũ Patre. Quod autem habeo de Patre pati non potest, sed caro, quam sumpsi de te patietur, vt caro aliorum redimatur, & spiritus saluentur. Sic etiam obediẽs erat, vt cum Ioseph casù diceret ei, fac hoc, vel illud, statim ipse faciebat, quia sic occultabat deitatis suæ potentiam, vt nisi à me, & quandoque à Ioseph sciri nõ posset, qui vidimus lumẽ admirabile multoties circumfulsisse eum, & Angelicas voces cantantes super eum audiuimus. Vidimus quoque, quòd spiritus immundi, qui per exorcistas in lege nostra probatos eijci nõ poterant, egrediebãtur ad visionem præsentiæ Filij mei. Ecce filia hæc sint continuè in memoria tua, & regratiare Deo sinceriùs, quia per te infantiam suam alijs voluit patefacere.

NOTÆ.

1 SEd ille dolor non erat minimus, quẽ habui, quando Filium meum deferebam fugiens in Ægyptum.

De Christi Domini fuga in Aegyptum latiùs agitur suprà Lib. 5. Interrogat. 12. Quæst. 4. vbi plura annotauimus, quæ ad cognitionem huius rei facere arbitrati sumus.

2 Nunc autem quærere poteris, quid egerit Filius meus toto illo tempore ætatis suæ, antequam pateretur.

Quamquam Christus Dominus toto vitæ suæ tempore pro nobis semper ingentes labores, quamplurima etiam incommoda, curasq. susceperit, specialitèr tamen circà annum trigesimum, quo opus sibi Redemptionis humanæ à Patre iniunctũ perficere aggressus est, cœpit virtutem suam mundo propalare, miracula patrando, prædicando, cæteraque mirabilia deitatis suæ signa in dies exhibendo: sed quoniam sacræ Litteræ minimè indicarunt, quid ab anno duodecimo, vsque ad principium trigesimi egerit, ideò hoc loco meritò quæritur, quid toto eo tempore fecerit, hoc est ab anno duodecimo vsque ad initium trigesimi, quo anno, vt scribit D. Lucas cap. 3. sui Euangelij baptizatus est, Erat, (inquit) Iesus incipiens quasi annorum triginta, dicit autem, quasi annorum 30. quia teste Epiphan. contrà hæreses hæres. 51. deerant menses duo ad explendum annum 30. Baptizatus (inquit) est sexta die Nouembris expletis 29. annis, & decem mensibus anni 30. vel vt placet Bedæ completis annis 30. sic habet in libro de ratione temporum cap. 45. sequitur D. Bernard. serm. 1. de Epiphania, & D. Chrysost. hom. 10. in Matth. & Euthym. super 3. cap. Matth. vel vt alijs placet, Christus inchoauit annũ trigesimum, cùm baptizatus est, vt ait Cle-

Clemens Alexan lib. 1. Stromatum, Tertull. lib. 1. contrà Iudæos, Lactan Firmian. lib. 4. instit. cap. 10. Oros. lib. 7. cap. 3. postquam ergo baptizatus est, tunc maxime cœpit Dominicæ Passionis mysteria peragere, seseque Messiam in lege promissum signis, ac prædicatione probare, veritatem etiam assumptæ carnis laboribus, ac doloribus ostendere, & hoc est, quod significant illa verba præsentis Notæ, Quid egerit Filius meus toto illo tempore ætatis suæ antequam pateretur, hoc est antè tempus suscepti Babtismi, & Ieiunij, aliorumq. dolorum, non quidem, quòd priùs plura nō fuerit incommoda perpessus, in Natiuitate, & Circumcisione, in fuga in Aegyptum, aliaq. sexcenta, quæ hìc enumerare longum esset, sed quòd præsenti tempore, quod Passionis tempus hìc peculiaritèr appellatur, anno scilicet trigesimo, magis magisq. propalare se voluit, & in dies plura pati, vt suscepto Redemptionis operi finem imponeret. Illud autem tempus à Natiuitate vsque ad initium trigesimi, medium tempus aliqui vocant, & D. Thom. 3. par. quæst. 43. art. 3. hoc tempore Christum nullum fecisse miraculum, sed conformem aliorum conuersationi extitisse, suamq. virtutem ignotam fuisse asserit, reddit autem causam, quare miracula tunc non fecerit, Nè (inquit) putaretur Incarnationis mysterium esse phantasma, nisi se habuisset, sicut alij infantes, ideòque scientiæ demonstrationem, suæque virtutis ad id tempus distulisse, in quo alij homines communiter scientia, ac virtute vigere consueuerunt, vndè egregiè D. Chrysost. homil. 20. in Ioan. hoc probans, Si (inquit) cum iunior esset miracula fecisset, non indiguisset Israel, qui ipsum manifestaret, vir enim factus miraculorum multitudine, non Iudæis modò, sed & Siris longinquiora colentibus cognitus est tribus annis dumtaxat. Idem probant sancti Patres ex illo Ioan. 2. Hoc fecit initium signorum Iesus in Cana Galilea, dicunt enim toto hoc ætatis suæ tempore miracula non fecisse, sic Tertull. de Baptism. cap. 9. Ambros. serm 19. Epiphan hæres. 51. Theophylact. et Euthym. in loc cit. Ioan & clariùs Chrysost. qui hom. 16. in Ioan. affirmat, Christū antè Baptismum miracula non edidisse. Cæterùm, etsi hoc verissimū sit, non tamen in ocio Christum in ea ætate permansisse credendum est, sed sese in omnium virtutum actibus exercuisse dubitandum non est, & præsertim maxima exhibuisse obedientiæ, ac humilitatis signa; ideò D. Luc. scribit, Et erat subditus illis: rursus etiam piè credi potest, Christum Dominum in ea ætate constitutum, frequentèr loca sacra visitasse, ibiq. crebris orationibus intentum fuisse, quod insinuatur hoc eodem Capite paulò antè medium in orationibus erat continuis, & obediens ascendit nobiscum ad statuta festa in Hierusalem, & loca alia. Insuper quis ambigat, sæpè tunc temporis, se ab hominum consortia subtraxisse, eorumque vitasse tumultus, silentium quoq. ad nostram eruditionem aliquando seruasse, & tunc ore tacendo instruebat opere, de quo silentio verba faciens D. Bernard. serm. 1. de Epiphania, Ecce (inquit) Domine Iesu, vel nunc iam loquere, licentiam loquendi habes à Patre, quamdiù virtus, & Dei sapientia, quasi infirmus aliquis, & insipiens lates in populo, quamdiu nobilis Rex, & Rex cæli fabri filium te pateris appellari paritèr, & reputari, ò humilitas virtutis Christi, ò sublimitas humilitatis, & paulò post ibidem, Nobis tacebat, & nobis instruebat; tacebat ore, sed instruebat opere. Hactenùs D. Bernard. Verùm probabilissimum quoque est, Saluatorem nostrum manibus proprijs laborasse, suosq. Parentes, qui erant egeni, & pauperes ad victum comparandum adiuuasse, quod colligimus hìc circà medium præsentis Capitis, cùm dicitur, Accrescens verò ætate, & sapientia, qua ab initio plenus erat, laborabat manibus, quamquam ea, qua decentia, quod etiam insinuat D. Basil. cap. 5. Monasticarū Constit. Cum prima (inquit) sua ætate parentum suorum imperio subiectus esset, & labores corporis omnes æquo vnà cum ipsis animo, illis obediens tolerauit, verisimilè est enim cum homines illi essent, & iustitiæ, & pietatis cultores, tenues tamen, solitos eos in assiduis corporis laboribus versari, & hac ra-

ratione quotidianũ sibi victũ quaeritare: porrò Iesus, cum his, vt diuinae litterae praedicant, esset subiectus, sine dubio in praeferendis etiam vnà cum ipsis laboribus morigerã declarabat suã obedientiam. Hactenùs Basil. cui etiã adstipulatur Iustin. Mart. in Dialog. cũ Tripho. & D. Bonau. & alij, qui Christi Domini vitã litteris consignarunt, ex quo etiam dudùcendũ est, post mortẽ Iosephi, quę antè trigesimũ eius annum accidisse cõmuniter creditur, Christum Dominum per se solum in ea etate fabrilẽ artem exercuisse, vt Beatissimã Matrem aleret, vndè Marci 6. dicebãt Iudaei, Nonnè hic est faber Filius Mariae, quod etiam hìc annotauit Caietan: licet autẽ hoc loco breuitèr quaerere, cuius artis peritus esset Ioseph, vt aliquali coniectura colligere liceat, qua in re Saluator corporalem laborẽ impenderit, & quidem eum fuisse fabrũ cõstat, Matt. 13. hãc ob causã Mar. 6. ipse dominus, Faber dicitur: fuerit autẽ Faber ferrarius, vel lignarius adhùc sub Iudice lis est. Hilar. nãq. Can. 14. in Matth. tradit fuisse Fabrum ferrariũ, cui cõsentit Beda sup. c. 6. Marci & D. Ambros. 3. lib. in Luc. quae sentẽtia D. Tho. nõ placuit, dicitq. in c. Matt. 13. non esse hoc verisimile D. verò Aug. ser. 5. de Natiu. Domini, indicat eum fuisse Fabrũ caemẽtarium, quod etiam Hugo approbare videtur, alij etiam Aurificem extitisse exstimarunt communis tamen sententia est, eum Fabrũ fuisse Lignariũ teste D. Thoma Matt. 13. qui citat ibi D. Chrysost. & fauet huic opinioni Auctor oper. imperfecti hom. 32. Lyran. etiã Matt. 13. & constat ex historia Sozomeni lib. 6. c. 2. sequitur Iustin. Martyr in Dialog. cũ Tryphone, qui asseruit Dominũ nostrũ exercuisse artẽ lignariã, & iuga Bouum fecisse, & aratra, volens his operibus externis propalare mundo obedientiã, & mortificationẽ, quã homines erat docturus, secundùm illud Matt. 11. Tollite iugũ meum super vos, & huic opinioni consensit etiã Lodulph. de vita Christi 1. p. c. 16. qui hac de re meditari volẽtibus multa ibi piè, ac religiosè tradit: plura etiã de his habẽt Iren lib. 1. cõtra haeres. c. 17. & multa ibidem Feuardẽtius notat, & fusiùs etiã hac de re egit Franc. Suar. in Com. ad 3. partem S. Thomae tom. 2. q. 3. disp. 17. sect. 3.

VIRGO NARRAT SPONSAE, quid sensit statim concepto Filio, & quae senserunt ipsa, & Elisabeth in amplexu mutuo, & de sancta cohabitatione earum, & qualitèr posteà Angelus consolabatur eam formidantem, & instruebat Ioseph mirantem, & narrat modum sanctissimum viuendi, quem ipsa, & Ioseph tenuerunt, & multas virtutes notabiles Ioseph.

CAP. LIX.

MATER Dei loquitur. Quando Angelus nunciabat mihi Filiũ Dei nasciturum de me, statim postquam cõsensi, aliquid insolitum, & admirabile sensi in me, ideò vehementèr admirans statim ascendi ad Elisabeth cognatam meam, vt cõsolarer illam impregnatam, & cum ea conferrẽ de his, quae Angelus mihi nunciauerat. 1 Cũq. ipsa iuxta fontẽ occurrisset mihi, & mutuis amplexibus, & osculis frueremur, infans in vtero eius mirabili, & visibili motu exultando laetabatur. Et ego similiter insolita exultatione tunc mota fui in corde meo, ita vt lingua mea loqueretur inexcogitata verba de Deo. Et anima mea tunc vix prae laetitia se capiebat. Cumq. Elisabeth miraretur feruorem spiritus, qui loquebatur in me, & ego non dissimilitèr mirabar in ea gratiam Dei, benedicentes Deum. 2 Stetimus simul aliquibus diebus. Post haec autem coepit cogitatio quaedam pulsare animum meum, quomodo, & quàm deuotè haberem me post tantam gratiam mihi factam. Quid etiam responderẽ, si quaererer, quomodo concepi, aut quis pater Filij nasciturі. Aut nè fortè Ioseph instigante aduersario aliena suspicaretur contra me. Ecce sic mihi cogitanti, Angelus non dissimilis ab eo,

 quem

quem priùs videram astitit dicens. Deus noster, qui æternus est, ipse & tecum, & in te est. Nè timeas ergò, quia ipse dabit tibi loqui, ipse diriget gressus tuos, & loca, ipse perficiet opus suum tecum potẽtèr, & sapientèr 3 Ioseph verò cui commendata fueram, cum intellexisset me impregnatam admirans, & indignum se reputãs cohabitare mihi anxiebatur, nesciẽs quid ageret, cui Angelus in somnis dixit. Non recedas à virgine cõmendata tibi, quia sicut audisti ab ea, sic verissimũ est. Concepit enim de Spiritu Dei, & pariet Filium Saluatorem mundi. Ergò serui ei fidelitèr, & esto pudicitiæ eius custos, & testis. Deindè ab illo die Ioseph seruiuit mihi quasi dominæ suæ, & ego etiã me ad opera sua minima humiliabam. Post hoc ego continua erã in oratione, raro videri, & videre volens, & egrediẽs rarissimè, nisi ad festa præcipua, vigilijs quoque, & lectionibus, quæ à Sacerdotibus nostris legebantur, intenta fui. Habens certa tẽpora ad labores manuum, & discreta fui ad ieiunia, prout natura mea ferre poterat in seruitio Dei. Illa verò, quæ superfuerunt nobis super victualia, dedimus pauperibus, contenti de his, quæ habebamus. Ioseph verò sic seruiuit mihi, quòd numquam audiebatur in ore eius verbum scurrile, numquam murmurosum, numquam iracundum. Nã ipse patientissimus erat in paupertate, sollicitus in labore, vbi necesse fuit. Mãsuetissimus ad obiurgãtes. Obediẽtissimus in obsequio meo. Promptissimus defensor contra derogantes virginitati meæ. Fidelissimus testis mirabiliũ Dei. Ipse etiam sic mortuus erat mũdo, & carni, vt nihil desideraret, nisi cælestia. Sicq. erat credulus promissionum Dei, vt continuè diceret vtinam viuam, & videam adimpletam volũtatem Dei. Nam rarissimè venit ad cõgregationes hominum, & eorum cõsilia, quia totum desiderium suum fuit obedire voluntati Dei. Ideò nunc gloria sua magna est.

NOTÆ.

1 CVmq. ipsa iuxta fontem occurrisset mihi, & mutuis amplexibus, & osculis frueremur, infans in vtero eius mirabili, & visibili motu exultando lætabatur.

Historiam Deiparæ cognatam Elisabeth visitantis narrat D. Lucas cap. 1. & in præsenti Capite de hac visitatione agitur, in qua multa sanè scitu dignissima miracula facta sunt. Primo quidem, vt Maria attigit limen Elisabeth, statim in vtero clausus Ioannes præsentia Christi sanctificatus est, & exultauit, & hoc quomodo intelligendum sit, & an D. Ioãni fuerit acceleratus vsus liberi arbitrij tradidimus Lib. 3. Reuelation. Cap. 20. Nota 2. Secundo in ea visitatione Spiritu sãcto repleta Elisabeth, & prophetiæ dono instructa est, vt colligitur ex illis verbis Beatæ Virginis, Ego non dissimiliter mirabar in ea, gratiam Dei. Postremò Beatissima Virgo incredibili tunc est repleta gaudio, & Spiritu sancto afflata edidit illud diuinum Canticũ Magnificat: causas autem quapropter Maria suam visitauerit cognatam, afferunt Diuus Ambros. & Beda in illud Lucæ 1. Exurgens autẽ Maria in diebus illis abijt in Mõtana, Maria (inquiunt) non quasi incredula de oraculo, nec quasi incerta de nũcio, nec quasi dubitans de exemplo, sed quasi læta pro voto, religiosa pro officio, festina præ gaudio, perexit in Montana, addit, & aliam Euthymius, vt scilicet exultatione Ioannis in vtero, gloriosior esset Christi conceptio & Ioãnes, eiusq. mater Elisabetta Spiritu sancto replerentur. Sed & Mariam incredibili gaudio fuisse in hac visitatione perfusam scribitur hic, cùm legimus paulò post citata verba præsentis Notæ, Et ego similiter insolita exultatione mota fui in corde meo, sicque gaudium affuisse maximum, & charitatis etiam exercendæ causa erga cognatam, eam adijsse docuit B. Bernard. homil. 4. super Missus est, Igitur eodem (inquit) consilio suam Maria instituit profectionem, quo ductus Angelus nouum de cognata grauida miraculum nun-

nunciauit, maioremq. Virgo charitatis, & gaudij spiritualis, quam confirmandæ fidei rationem habuit.

2 Stetimus simul aliquibus diebus.

Quot mensibus simul permanserint Maria, & Elisabeth explicauit Euangelista loco superiori Nota citato, Mansit (inquit) Maria cum illa, quasi mensibus tribus, indicans non integros mansisse tres menses: an autem tamdiù apud Elisabettam Maria permanserit, quamdiù ipsa peperit, affirmāt Origenes hom 9. in Lucam, D. Ambros. & Lyranus in Lucam, loco citato; & Beda ibidem Tamdiù (inquit) mansit, donec videret præcursoris Natiuitatem, propter quam maximè venerat, nec causa sola familiaritatis tādiù mansit, sed vt tanto tempore, & Elisabeth, & Ioannis cresceret profectus, quamquā non defuerint, qui contrariam sequantur sententiam, existimantes B Virginem discessisse antè partum Elisabeth, quod non videbatur conueniens, Virginem interesse partui; tum etiam ad vitandam hominum multitudinē, quæ ad Zachariam occasione partus erat confluxura; sic annotarunt auctor Græcus Titus Bostr. Theophyl. & Euthymius, & Nicephorus lib. 1. cap. 8.

3 Ioseph verò, cui cōmendata fueram, cum intellexisset me impregnatam, admirans, & indignum se reputans cohabitare mihi, anxiebatur nesciens, quid ageret.

De turbatione Ioseph hoc loco agitur, eiusq. turbationis causa tangitur: & sanè ex parte eius digna videbatur dubitatio, cū enim ipso nesciente Gabriel venisset ad Virginem, quæ Spiritus sancti ministerio grauida facta erat, cumq. posteà ad cognatam suam Elisabettam abijsset, vt superiori Nota tradidimus, vt ei prægnanti seruiret, mansit ibi tribus mensibus, deindè ipsa redeūte animaduertit Ioseph vterum eius plenum, & ex hoc vehementèr, vt scribitur hic, admiratus est, & aliqualem suspicionē incurrit, ita vt sicut scripsit Matth. cap. 1. eam occultè dimittere voluerit, quare autem id facere statuisset, redditur hic causa, quia nimirùm, cum videret eam concepisse, summa Ioseph erga Sponsam reuerentia commotus, occultè illā deserere voluit, existimās se illius indignum cōtubernio, quā tot tantisq. Dei dotibus ornatam videbat, & in quā nulla, vel minimæ labis suspicio cadere posse videbatur, eodem prorsus modo quo Petrus dixit Christo, Exi à me Domine, quia homo peccator sum Lucæ 5. & hāc eādem causam, quam legimus hic, afferunt Orig. hom 1. in diuersos, D. Bernard. hom. 2. super Missus est, Basil. de humanā Christi generat. Theophyl. Matth. 1: Auctor operis imperfecti hom. 1. in Matth. his verbis, O inæstimabilis Mariæ laus, magis credebat castitati eius, quàm vtero eius, plus gratiæ, quàm Naturæ, conceptionem manifestè videbat, & fornicationem suspicari non poterat, possibilius esse credidit, mulierem sine viro posse concipere, quàm Mariā posse peccare, idem probat Canisius de B. Virg. lib. 2. cap 4. & cap. 13. sed clariùs hoc habetur infrà Lib. 7. cap. 25. ibi Ioseph videns vterum meum Spiritus sancti virtute intumescere expauit vehementer, non suspicatus cōtra me aliquid sinistrum, sed recordatus dicta Prophetarum prænunciantiū Filium Dei nasciturum de Virgine, reputabat se indignū tali seruire Matri, alij tamen arbitrati sunt, ideò dimittere voluisse, quod adulteratam suspicaretur, vt D. Aug. Epist. 54. & serm. 16. de verbis Domini, & serm. 18. de Tempore, Theophylact & Euthymius in Comment. in Matth & D. Chrysost. in hom. de sancta Susanna: sed quidquid sit, si quispiam affirmare vellet, Iosephum verè de Mariæ virginitate ad tempus dubitasse, id eo consilio factum esse dicendum est, vt indè homines de Mariæ virginitate certiores fierent, qua in re meritò Iosephum Thomæ Apostolo comparari posse crediderim, quem sicut permisit Deus de Resurrectione Christi dubitare, vt sic post modū indè homines certiores de ea fierent, vt per cōtactum Christi ipsemet Apostolus Thomas redditus est certior: ita quoque ex hac Iosephi dubitatione factum esse dicendū est, vt Mariæ virginitas hominum cordibus firmiùs inhæreret, & ab omnibus etiam certior, ac verior haberetur.

MATER DEI DICIT SPONSÆ, quòd Hieronymus non dubitauit de Assumptione sui corporis in cælum, sed quia Deus non reuelauit apertè veritatem, ideò maluit piè dubitare, quàm definire non ostensa, & ideò scripsit in Epistola sua se nescire, & addit hîc Virgo aliqua de laude Hieronymi.

CAP. LX.

MATER loquitur ad Spōsam. 1 Quid tibi dixit Magister ille ventilator verborum, quòd Epistola Hieronymi mei, quæ loquitur de Assumptione mea, non esset legenda in Ecclesia Dei, quia videtur sibi in legenda illa, quòd Hieronymus dubitauit de Assumptione mea, eò quòd dixit se nescire, vtrum sim assumpta in corpore, vel non, vel à quibus personis asportata. Ideò ego Mater Dei respondeo Magistro, quòd Hieronymus non dubitauit de Assumptione mea, sed quia Deus nō reuelauit apertè huiusmodi veritatem, ideò Hieronymus maluit piè dubitare, quàm definire non ostensa à Deo. Sed recordare filia, quod dixi tibi priùs, quòd Hieronymus erat amator Viduarum, imitator Monachorum perfectorum, & assertor, & defensor veritatis. Qui, & promeruit tibi orationem illam, qua me salutabas. Ideò nunc addo, quòd Hieronymus fuit tuba ductilis, per quā loquebatur Spiritus sanctus. Necnon & flamma inflammata de illo igne, qui venit super me, & super Apostolos in die Pentecostes. Ideò fęlices, qui hanc tubam audiunt, & sequuntur.

NOTÆ.

1 QVid tibi dixit Magister ille vētilator verborum, quòd Epistola Hieronymi mei, quę loquitur de Assūptione mea non esset legenda in Ecclesia Dei.

Commendat hoc loco Beatissima Virgo D. Hieronymi modestiā, ac pietatem, eumq. à detractore defendit, probans de Mariæ Assumptione illum minimè dubitasse, sed hæc de re sic fuisse locutum, ac si dubitasset, quoniam cum certis de causis hoc Deus propalare anteà distulisset, de quibus suprà egimus hoc eodem Lib. Cap. 55. Nota 1. ipse quoq. Hieronymus illud temerè noluit affirmare, quod Deus, sacræq. Litteræ nō prodierunt, & ideò circà medium præsentis Capitis legimus, Hieronymus non dubitauit de Assumptione mea, sed quia Deus non reuelauit apertè huiusmodi veritatem, ideò Hieronymus maluit piè dubitare, quā temerè definire non ostensa à Deo. Cæterùm sunt, qui hunc sermonem tribuāt Sophronio, alij verò alijs, communiter tamen censetur esse Hieronymi, verba autem sunt hæc, Monstratur (inquit) sepulchrum eius cernētibus nobis, vsq. ad præsens in Vallis Iosaphat medio, quæ Vallis est inter Montem Syon, & Mōtem Oliueti posita, vbi in eius honore fabricata est Ecclesia miro tabulatu lapideo, in quo sepulta fuisse ab omnibus ibidem prædicatur, sed nunc vacuum cernentibus ostenditur, hoc idcircò dixerim, quia multi nostrorū dubitant, vtrum assumpta fuerit simul cū corpore, an obierit relicto corpore, quomodo autem, vel quo tempore, aut à quibus personis sanctissimum Corpus eius indè ablatum fuerit, vel vbi transpositum, vtrumvè surrexerit, nescitur, quamuis nonnulli astruere velint, eā esse iam resuscitatam, & Beata cum Christo immortalitate in cælestibus vestiri, verumtamen quid horū veriùs censeatur, ambigimus, meliùs tamen Deo, cui nihil impossibile est, cōmittimus, quàm aliquid temerè definire velimus auctoritate nostra, quod probamus. Hactenus D. Hieron. quòd autē Beatissima Virgo fuerit ad cælum assumpta anima, & corpore probauimus suprà multorum Patrum auctoritate Lib. 1. Reuelat. Cap. 8. Nota 1.

MATER DEI DICIT SPONSÆ, quòd post Ascensionem Filij longeuè ipsa vixit in mundo cum multo dolore, visitando loca, vbi ipse passus fuerat, & mirabilia ostenderat, & hoc permisit Deus, vt exemplo vitæ, & virtutum eius multi conuerterentur, Apostoli roborarentur, & corona eius augeretur, & ostendit causam quare Assumptio eius tunc non multis cognita fuit.

CAP. LXI.

MATER loquitur. Recordare filia mea, quòd olim elapsis aliquibus annis, excusaui Hieronymũ de Assumptione mea. Nunc autẽ veritatem huius Assumptionis indicabo tibi. 1 Ego quippè post Ascensionem Filij mei longo tempore vixi in mundo, & hoc voluit Deus, vt visa patientia mea, & moribus meis, plures animæ conuerterentur ad eum, Apostoli Dei, & alij electi roborarentur. Et etiam naturalis dispositio corporis mei hoc exigebat, quòd diutiùs viuerem, vt corona mea augeretur. 2 Nam omni tempore, quod post Ascensionem Filij mei vixi, visitaui loca, in quibus ipse passus est, & mirabilia sua ostendit. Sic quoque passio sua in corde mea fixa erat, quòd siuè comedebam, siuè laborabã, quasi recens erat in memoria mea. Sic etiam sensus mei abstracti erant à mundialibus, quòd iugitèr quasi nouis desiderijs inflãmabar, vicissimq. doloribus excitabar. Verumtamen sic dolorem temperabam, & gaudium meum, quòd nihil omittebam de his, quæ erant Dei. Sic quoque inter homines conuersabar, quòd nihil præter victum tenuem de his, quæ delectabilia hominum erant attendebam, immò nec sumebam. Quia verò assumptio mea non multis cognita fuit, nec prædicata à pluribus, hoc voluit Deus, qui est Filius meus, vt priùs infigeretur cordibus hominum credulitas Ascensionis suæ, quia corda hominum difficilia, & dura erant ad credendum Ascensionem eius, quantò magis, si prædicata fuisset statim in initio fidei assumptio mea.

NOTÆ.

1 EGo quippè post Ascensionem Filij mei longo tẽpore vixi in mundo. *Inter tot grauissimorum hominum opiniones, quæ hac de re circumferuntur, difficile sanè est aliquid certi pronunciare: sunt qui existimant, Mariam post sui Filij Ascensionem vixisse annum tantummodò vnum, & mẽses ferè quinque, huius sententiæ fundamentum quibusdam Reuelationibus innititur, vt refert Canisius lib. 5. de B. Virg. cap. 1. non longè ab initio, quàm sententiam inter cæteras improbabilissimam esse tradit Franc. Suarez in Comment. super 3. par. sancti Thom. q. 37. art. 4. disput. 21. sect. 1. vbi eas Reuelationes Apocriphas esse censet, patet etiam huius sententiæ falsitas ex verbis præsentis Notæ, cùm dicitur, Ego post Ascensionem Filij mei longo tempore vixi. Proptereà alij arbitrati sunt, Mariam post Passionem Christi annos nouem in humanis degisse, sic habent Euodius apud Nicephorum lib. 2. Histor. cap. 3. & Hippolytus Tebanus apud Epiphanium à Canisio vbi suprà citatus, & refert Turrianus lib. 3 pro Epistolis Pontificijs cap. 16. hi omnes existimarunt, Mariam post Christi Ascensionem annos nouem superuixisse, ac in totum in terris vixisse annos 59. Postremò Cedrenus in Compend. Hist. in Tiberio putat Beatiss. Virginem post Ascensionem fuisse superstitem annos 24. vixisse tamen in totum annos 72. idè insinuat Andr. Cretensis serm. de Dormit. Deiparæ, Verba autem Cedreni sunt hæc, Tradidit sanctam Animam Domino, ac Filio, & Deo suo annos nata 72. vixit ergo 24. annos post Christi ad cælos Ascensum. Cæterùm quid inter tot virorum Doctorum opiniones sentiendum sit,*

sit, non audeo definire, hoc enim Capite solùm scribitur, Mariam post Ascensionem Filij sui longo tempore vixisse, Libro tamē 7. Cap. 26. legimus, superfuisse post Ascensionem annos quindecim: & tantò tempore plùs, quantùm est à festo Ascensionis, vsque ad Assumptionem eiusdem: & sanè si vera est sententia asserētium, Beatissimam Virginem obijsse annum agentem sexagesimum tertium, illud etiam, quod scribitur hìc, nimirùm superuixisse post Christum quindecim annos, verissimum erit, quod sic probari potest, nam cùm Maria Christum Dominū peperit, erat quindecim annorum, vt communiter creditur, & probat Tostatus quæst. 91. in secundum cap. Matth. cumq. deinceps cum filio suo triginta tres peregisset, quindecim verò post Ascensionem superuixisset, hi omnes simul collecti, sunt sexaginta tres, in qua ætate suam Mariam finiuisse vitam communitèr homines sentiunt, & hanc esse vulgi opinionem refert Turrianus vbi suprà, eamq. fundari in quadā traditione asserit Card. Baronius Tom. 1. Annal. Anno Christi 48. Verū quidquid hac de re sit, superest videamus, quare Christus permiserit, eam tamdiu in mundo viuere post ipsius Ascensionem: & quidē hoc loco aliquot afferuntur causæ, quarum potissima est, vt optimo vitæ suæ exēplo malis, impijsq. viris esset norma benè viuendi, pijs verò probisq. regula, ac stimulus rectè operandi, vtq. etiam tribulatis, afflictisq. consolationes afferret, ægris sanitatem, infirmis fortitudinem, mæstis lætitiam, ignaris scientiam, ipsisq. Apostolis Dux, & Magistra esset: hinc eruditus auctor Rupertus lib. 1. in Cantic. de Maria verba faciens, Quia (inquit) Spiritus sanctus illos docuit, idcircò vocis magisterio non illis opus fuit, immò vox tua, vox illis fuit Spiritus sancti, quidquid supplementi opus erat eisdem mortalibus, vel testimonijs ad confirmādos singulorum sensus, quos acceperant ab eodem Spiritu diuidente singulis prout vult, ex religioso ore tuo perceperunt, instructo ad loquendum, benè composito ad tacendum. Idem habet homil. 4. super Missus est, D. Bernard. & D. Anselm. de Excellentia Virg. cap. 4. Andræas Cretensis de Dormit. Deiparæ, & Euseb. Emyssen. in Euang. de festo Assumpt. vbi asserit Mariam Matrem omnia in suo corde verba contulisse, nobisq. conseruasse, vt tamdem ipsa docente, & narrante, atque nūciante, vt scriberentur, ac vniuerso mundo prædicarētur, & subiungit mox, Ab ipsa enim hæc Apostoli audierunt, & ipsa dictante scripserunt: verùm quare voluerit Deus Mariam tamdiu post Filij Ascēsionem esse superstitem, constat etiam ex sermon. de Virginis Excellentia cap. 19. vbi sic scribitur, Ascendente verò suo benedicto Filio ad suum regnum gloriosum, Virgo Maria in hoc mundo ad bonorum confortationem, & errantium correptionem remanere permissa est, erat enim Magistra Apostolorum, confortatrix Martyrum, doctrix Confessorum, clarissimum speculum Virginum, consolatrix Viduarum, in coniugio viuentium saluberrima monitrix, atque omnium in fide Catholica perfectissima roboratrix.

2 Nam omni tempore, quo post Ascensionem Filij mei vixi, visitaui loca in quibus ipse passus est.

Mariam Virginem quamdiù vixit in mundo, post Christi Domini in Cælos Ascensionem loca Sancta frequentèr visitasse scribitur hìc, quæ tamen in specie visitare cōsueuerit, non legimus: piè tamen credendūm est, eā visitasse, in quibus Filius suus passus est, vt indè ad sacrarum rerum meditationem, et contemplationem animum suū excitaret, ibiq. varios pietatis, & charitatis erga Filiū affectus, actusq. eliceret, & ideò crediderim eam ad Caluarium Montem frequentèr iuisse, vbi Dominus fuerat Crucifixus, sæpè etiam ad sacrum Sepulchrum, vbi tribus diebus mortuus iacuerat, sæpissimè etiam ad Montem Olíueti, vndè Christus in cælum ascenderat, vt ibi impressa sacrorū vestigia pedum deosculaietur, Mariam autem huiusmodi loca Sacra visitare consueuisse, tradunt Sophronius in serm. de Assumpt. B. Mariæ, & alij plures quos citat Canisius de B. Virg. lib. 5. cap. 1.

REGINA CÆLI NARRAT SPONSÆ qualiter Angelus annunciauit ei tẽpus, quo ipsa debebat migrare de hoc sæculo, & corporalitèr ascendere in cælum, dicit etiam Virgo modum migrationis suæ, & meditationem, in qua eius anima cogitabat tempore obitus sui, & aliqua magnalia, quæ contingebant, tunc, & quando assumpta fuit corporaliter ad cælestia.

CAP. LXII.

MATER loquitur. Cum quadã die lapsis aliquibus annis post Ascẽsionẽ mei Filij, multũ anxiarer de desiderio perueniendi ad eumdem Filium meũ. 1 Vidi Angelum fulgentẽ, sicut anteà viderã, qui dixit mihi. Filius tuus, qui est Deus, & Dominus noster misit me nunciare tibi, quòd tẽpus iam est, quo corporaliter venies ad eum, ad recipiendam córonam tibi præparatam. Cui ego respondi: Numquid nosti diem, aut horam, qua migratura sum ex hoc mundo? Et respondit Angelus. 2 Venient (inquit) amici Filij tui, qui sepelient corpus tuum. Quo dicto disparuit Angelus, & ego paraui me ad exitum circumiens omnia loca more meo, in quibus Filius meus passus fuerat. Cumque quadam die animus meus suspensus esset in admiratione diuinæ charitatis. Tunc anima mea in ipsa contemplatione repleta fuit tanta exultatione, quòd vix se capere poterat, & in ipsa consideratione anima mea à corpore fuit soluta. Sed quæ, & quàm magnifica tunc vidit anima mea, & quali honore eam honorauit Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, & à quali multitudine Angelorum eleuata fuit, nec tu capere posses, nec ego tibi dicere volo, antequam anima, & corpus tuũ separabuntur, licet aliqua de his omnibus ostendi tibi in illa oratione quotidiana, quam tibi Filius meus inspirauit. Hi verò, qui tunc mecum erant in domo, quando tradidi spiritum, benè nouerunt ex insolito lumine, qualia diuina tunc mecum agebantur. Post hæc autem amici Filij mei diuinitùs missi, sepelierunt corpus meum in Valle Iosaphat. Cum quibus fuerũt Angeli infiniti, quasi athomi Solis. Maligni verò spiritus nõ audebãt appropinquare. 3 Quindecim verò diebus corpus meum iacuit in terra sepultum. Deindè cum multitudine Angelorum fuit assumptum in Cælum. Et hoc tempus non sine maximo mysterio est, quia in septima hora erit resurrectio corporum, in octaua complebitur beatitudo animarum, & corporum. Prima quippè hora fuit ab origne mundi, vsque ad tempus illud, quo per Moysen dabatur lex. Secunda à Moyse, vsque ad Incarnationem Filij mei. Tertia, quando Filius meus baptismum instituit, & austeritatem legis mitigauit. Quarta, quando ipse prædicabat verbo, & exemplo confirmabat. Quinta, quando Filius meus pati voluit, & mori, & quando surrexit à morte, & Resurrectionem suam certis argumentis approbabat. Sexta, quando ascendit in cælum, & misit Spiritum sanctum. Septima, quando veniet ad iudicium, & omnes cum corporibus suis surgent ad iudicium. Octaua, quando complebuntur omnia, quæ promissa, & prophetata sunt, & tunc erit beatitudo perfecta, tunc videbitur Deus in gloria sua, & Sancti fulgebunt sic Sol, & non erit ampliùs dolor.

NOTÆ.

1 Vidi Angelum fulgentem sicut anteà videram.

Hunc Angelum Mariæ mortem nunciantem Gabrielem fuisse probabilitèr credendum est,

est; primò, quia videtur colligi hoc posse ex verbis huius Notæ, cùm scribitur, Vidi Angelum fulgentem sicut anteà videram, testatur ergò Beatissima Virgo pluries se eumdem vidisse, atque hunc Gabrielem opinor fuisse à Deo deputatum, vt ad Virginem diuina mandata perferret, & ipse fuit, qui Christi Domini Incarnationem Mariæ nunciauerat, & secundùm D. Bernard. super Missus est, hic Angelus assignatus fuit rebus Christi tractandis, & ideò Danieli nunciasse Messiam eò tempore venturum, & in Nouo Testamēto Ioannis Baptistæ prædixisse Natiuitatem Zachariæ, itq. Iosepho apparuisse, & Christo agonizanti etiam occurrisse, non ergò mirùm, si dicamus, hunc eumdem Mariæ mortē nunciasse. Caeterùm Beatissimam Virginem de morte certiorem ab Angelo factam fuisse, vt legimus hìc, tradunt Nicephorus Ecclesiasticæ Histor. lib. 2. cap. 21. vbi etiam asserit, illi tunc temporis ramum dedisse Oliuæ, Metaphrastes in Orat. de vita, & morte Virgin. Canisius de B. Virg. lib. 5. cap. 2. & 3.

2 Venient (inquit) amici Filij tui.

Hoc loco idem Angelus prædicit, Apostolos Mariæ morienti affuturos, eiusq. funeri operam daturos fuisse, idq. factum esse testatur Dionysius Areopagita de Diuinis nominibus cap. 3. Metaphrast. Oratione de vita, & morte Virgin. Andræas Cretensis de Dormit. & Assumpt. Virg. Epiphanius de vita, & educat. Mariæ, Iuuenalis apud Nicephorum lib. 2. Ecclesiasticæ Hist. cap. 21. 22. & 23. quibus locis Mariæ transitū latè describit, addunt etiam Athanas. de Sanctissima Deipara, Bernard. serm. 1. de Assumpt. D. Anselm. de Excellent. Virg. cap. 8. & Nicephorus lib. 2. Ecclesiast. Histor. cap. 22 ipsum Christum descendisse, vt morienti Matri adesset. Libet autem hìc ex Damasceno totam hāc B. Virg. transitus historiam narrare, sic enim de Dormitione Deiparæ sub finem habet. Ex antiqua accepimus traditione, quòd tempore Gloriosæ eius dormitionis, vniuersi quidem sancti Apostoli, qui per Orbem terræ ad salutem gentium percurrebant, momento temporis in sublime elati conuenerunt Hierosolymis, cūq. illùc essent, eis visio extitit Angelica, & audita est diuina Hymnodia cælestium potestatum, & sic cum diuina gloria, & supercælesti in manus Dei sanctam tradidit animam, eius autem corpus, quod Deus susceperit, ineffabili quadam ratione, cum Angelica, & Apostolica Hymnodia elatum, in loculo fuit depositum Gethsemani, quo in loco Angelorum Chorea, & Hymnodia mansit tres dies perpetuos. Hæc Damascen. sed hac de re agitur etiam infrà Lib. 7. Cap. 26. & Nos ibi Nota 3.

3 Quindecim verò diebus corpus meū iacuit in terra sepultum.

De tempore, quo Maria Virg. corpus post obitū in sepulchro iacuit, egimus infrà Lib. 7. Reuelat. Cap. 26. num. 2. vbi diximus hìc fortassè legendum esse aliquantis diebus, non quindecim, vt legitur in serm. Angelico de Virg. Excellent. cap. 21. positus in fine huius Operis, ex quo colligi potest, quòd locus corruptus sit, & vitio impressorum, vel interpretis deprauatus, sed hac de re ibi plura annotauimus, quæ ad horum intelligentiā facere possūt.

CHRISTVS DAT SPONSÆ verba hìc contenta, & præcipit illā mittere Papæ Clementi, scilicet, quòd faceret pacem inter Reges Franciæ, & Angliæ, & quòd veniret in Italiam, & annunciaret annum Iubilæum. Reprehenditq. illū Christus de certis peccatis, & negligentijs grauibus, & de vita præterita inordinata, & comminatur ei cum iustitia, nisi se correxerit.

CAP. LXIII.

FILIVS loquitur ad Sponsam. 1 Scribe ex parte mea Papæ Clementi hæc verba. Ego exaltaui te, & ascendere te feci super omnes gradus honoris. Surge igitur ad faciendum pacem inter Reges Franciæ, & Angliæ, qui sunt periculosæ bestiæ animarum pro-

proditores. Veni deindè in Italiam, & prędica ibi verbum, & annum salutis, & dilectionis diuinæ, & vide plateas stratas Sanctorum meorum sanguine, & dabo tibi mercedem illam, quæ non finietur. Attende etiam ad tempora priora, in quibus audactèr ad iram prouocasti me, & silui. In quibus fecisti, quę voluisti, & non debuisti, & ego quasi nō iudicans patiēs fui, quia tempus meū nunc appropinquat, & exquiram à te negligentiam, & audaciam temporis tui. Et sicut per omnes gradus ascendere te feci, sic descendes spiritualitèr per alios gradus, quos experieris veracitèr in anima, & corpore, nisi obedieris verbis meis, & silebit lingua tua magniloqua, & nomen tuum, quod vocasti in terris, in obliuione, & opprobrio erit in conspectu meo, & Sanctorum meorum. Exquiram etiam à te, quàm indignè, permissione tamen mea, ad omnes gradus ascendisti, quod meliùs ego Deus scio, quàm tua negligens conscientia recordatur. Quæram quoque à te, quantùm in formatione pacis Regū tepuisti, & quantùm in aliam partem declinasti. Insuper non erit in obliuione, qualiter cupiditas, & ambitio in Ecclesia tempore tuo floruit, & aucta est, & quòd multa reformare, & emendare potuisti. Sed tu amator carnis noluisti, surge igitur antequam nouissima hora tua appropinquans veniat, & negligentias priorum temporum penultimo tempore zelando extingue. Si autem dubitas cuius spiritus verba ista sint. Ecce Regnum, & persona nota sunt, in quibus stupor, & mirabilia facta sunt. Iustitia enim, & misericordia, de quibus loquor, appropinquant vbique terrarum. Conscientia quoq. tua rationabile dicit esse illud, quod moneo, & charitatiuum esse, quod suadeo, & nisi patiētia mea seruasset te, iā profūdiùs vltra alios prędecessores tuos descendisses. Ergò inquire in libro conscientiæ tuæ, & vide, si veritatem loquor.

NOTÆ.

1 SCribe hæc ex parte mea Papæ Clementi.

Hunc Pontificem, cuius in præsenti Capite mentio fit, arbitror fuisse Clementem Sextū, ad quem præcepit Christus Dominus D. Brigittæ, vt scriberet, eumq. hortaretur, vt inter duos Reges Angliæ scilicet, & Franciæ pacem componere studeret, quod sæpè tentasse Clementem, refert Platina in Vita ipsius, hic autem fuit Pontifex renunciatus, Anno Domini 1352. quo tempore B. Brigitta sanctitate florebat, sed hac de re vide suprà Lib. 4. Reuelat. Cap. 105. Nota 1.

CHRISTVS COMMINATVR HIC grauitèr quibusdam, qui oblitis suis peccatis præteritis, & via Dei, viuebant in securitate iocundè, dicit tamen, quòd si emendauerint se, inuenient in eo misericordiam.

CAP. LXIIII.

FILIVS Dei loquitur. Nō attendas ad ribaldos istos corizantes, quia veniam eis statim, non sicut amicus, sed sicut qui vltionē capiam ex eis. Væ eis, quia tempore pacis suæ noluerunt quærere æternum bonum. Dico tibi, quòd surrexerunt homines generationis illius de radice amaritudinis, & congregauerunt fructus vanitatis, & cupiditatis suæ. Ideò nunc descendent, & consurget eis paupertas, & captiuitas, & pudor, & humiliatio, & dolor. Verumtamen, qui se humiliauerint, inuenient gratiam in oculis meis.

CHRI-

CHRISTVS DAT HIC SPONSÆ notabilem doctrinam ad tenendum vitam actiuam, & contemplatiuam, quæ per Martham, & Mariam hic notabilitèr designantur, idest qualiter incipiat, & proficiat homo in vita spirituali, & virtutibus, vt ascendat ad summum gradum perfecti amoris Dei, & proximi. Et primò loquitur de actibus illorum, qui sequuntur vitam Mariæ.

CAP. LXV.

FILIVS Dei loquitur. Duæ sunt vitæ, quæ assimilantur Marthæ, & Mariæ, quas, qui imitari voluerit, faciat primò puram confessionem de omnibus peccatis suis, assumendo veram contritionem pro eius, & habendo voluntatem ampliùs peccata non faciendi. Prima igitur vita, quam testante me Domino, Maria elegit, ducit ad contemplationem cælestium, hæc enim est optima pars, & dicta salutis æternæ. Omnis ergò ille, qui vitam Mariæ tenere desiderat, sufficit ei solummodo habere necessaria corporis, scilicet vestes sine ostentatione. Cibum, & potum in parcitate, & non in superfluitate. Castitatem sine vlla delectatione praua, ieiunia rationabilia iuxta Ecclesiæ constitutionem. Qui verò ieiunat attendat, vt non infirmetur ex irrationabili ieiunio, nè ex illa infirmitate orationes, & prædicationes diminuat, seù alia bona ex hoc omittat, quibus proximo, & sibijpsi prodesse posset. Diligentèr quoque examinet, nè tepidus fiat ex ieiunio ad iustitiæ rigorem, vel remissus ad opera pietatis, quia ad puniendos rebelles, & ad subijciendos iugo fidei infideles opus est fortitudine, tàm corporali, quàm spirituali. Ideò omnis infirmus, qui magis in honore Dei ieiunare vellet, quàm comedere, equè magnã mercedẽ habebit propter voluntatẽ bonam, sicut ille, qui ieiunat rationabilitèr ex charitate. Similiter, qui propter obediẽtiam sanctã comedit, volens magis ieiunare, quàm comedere eamdem habebit mercedem sicut, qui ieiunat. Secundò, Maria non debet gaudere de mundi honore, & eius prosperitate, nec dolere ex eius aduersitate. Sed in hoc gaudeat, quòd scilicet impij fiunt deuoti, quòd mundi amatores fiunt dilectores Dei, quòd boni proficiunt in bono, & decertando in seruitio fiunt deuotiores. Ex hoc etiam doleat, qui est Maria, quòd peccatores cadunt in deteriùs, quòd Deus à creatura sua non diligitur, quòd mandata Dei contemnuntur. Tertiò, Maria non debet esse ociosa, sicut nec Martha, sed peracto somno suo necessario surgat, & regratietur Deo ex cordis attentione. Quia omnia ex bonitate sua creauit, & ex charitate sua assumẽdo carnẽ omnia recreauit, ostendens per passionem, & mortem suã dilectionem suã ad hominẽ, quia maior esse non posset. Regratietur etiam Maria Deo pro omnibus, qui iã saluati sunt, & pro omnibus, qui sunt in Purgatorio, & pro his, qui in mundo sunt, rogando humilitèr Deum, vt vltrà vires nõ permittat eos tentari. Maria quoque sit discreta in oratione, & laudibus Dei ordinata. Nam si habet necessaria vitæ sine sollicitudine, debet facere orationes prolixiores. Si verò in orando attediatur, & accrescunt tentationes, potest quidẽ laborare manibus aliquid honestum opus, & vtile, vel ad vtilitatem propriam, si indiget, aut ad commodum aliorum. Si verò attediatur in vtroque scilicet in oratione, & labore. Tunc quidem potest habere aliquam occupationem honestam, vel verba audire ædificatoria cum omni grauitate, omni scurrilitate remota, donec corpus, & anima habiliora ad opus Dei efficiantur. Si verò Maria est

est talis, quòd non habet sustentationem corporis, nisi ex labore suo, tunc faciat orationem breuiorem propter opus necessarium, & ipse labor perfectio erit, & augmentum orationis. Si autem Maria laborare non scit, aut non potest, tunc non verecundetur, nec sit ei onerosum mendicare, immò magis gaudiosum, quia tunc imitatur me Filium Dei, qui, vt homo ditaretur, meipsum pauperem feci. Si verò Maria subiecta est obedientiæ, viuat secundùm obedientiam Prælati sui, & duplicabitur corona eius magis, quàm si esset in libertate. Quartò, Maria non debet esse auara, sicut nec Martha, immò nec largissima. Nam sicut Martha tribuit temporalia propter Deum, sic Maria debet distribuere spiritualia sua. Si enim Maria habet Deum in corde suo charum, caueat à verbo illo, quod multi habent in ore dicentes. Sufficit mihi si iuuare potero animam meam propriam, quid mihi de operibus proximorum, aut si ego bonus sum, quid ad me, quomodo alij viuant? O filia, illi, qui talia dicunt, & cogitant, si viderent amicum suum dehonestari, & tribulari, currerent vsque ad mortem, vt amicus de tribulatione eriperetur. Sic Maria faciat. Dolere enim debet, quòd Deus suus offenditur, quòd frater suus, qui est proximus suus scandalizatur. Aut si aliquis incurrit peccatum, conetur Maria inquantùm potest, vt ille à peccato eripiatur. Attamen cum discretione. Et si propter hoc Maria persequatur, quærat alium locum tutiorem, quia ego ipse Deus dixi. Si vos persecuti fuerint in vna Ciuitate, fugite in aliam. Sic & Paulus fecit, quia alio tempore necessarior erat, & ideò dimissus est per murum in sporta. Ergò, vt Maria larga sit, & pia, necessaria sunt ei quinque. Primò, domus in qua dormiant hospites. Secundò, vestes ad vestiendum nudos. Tertiò, cibus ad cibandum esurientes. Quartò, ignis ad calefaciendum frigidos. Quintò, medicina pro infirmis, idest verba consolatoria cum charitate Dei, domus igitur Mariæ est cor eius, cuius mali hospites sunt omnia illa aduenientia, quæ conturbant cor eius, scilicet ira, tristitia, cupiditas, superbia, & multa similia, quæ per quinque sensus ingrediuntur. Omnia igitur illa vitia, quando adueniunt, debent quasi iacere sicut illi hospites, qui dormiunt, & sicut illi, qui sunt in requie. Quia sicut Hospitalarius recipit malos, & bonos hospites cum patientia, sic Maria debet omnia tolerare propter Deum ex virtute patientiæ, & nec in minimo consentire vitijs, nec in eis delectari, sed à corde inquantùm potest paulatim gratia Dei cooperante illa remouere. Si autem remouere non potest, toleret illa patientèr contra voluntatem tamquam hostes, sciens certissimè, quod ei proficiunt ad maiorem coronam, & nequaquam ad damnationem. Secundò, Maria habeat vestes, quibus cooperiantur hospites, scilicet humilitatem interiorem, & exteriorem, & compassionem mentis in afflictione proximorum. Si verò Maria despiciatur ab hominibus, recurrat statim ad mentem suam, cogitando quomodo ego Deus cōtemptus, & despectus patiētèr tolerabam, quomodo iudicatus obmutui, quomodo flagellatus, & coronatus spinis non murmurabam. Attendat etiam Maria, quòd non ostendat obiurgantibus se signa iræ, vel impatientiæ, sed benedicat persequentibus se, vt videntes benedicant Deum, quem imitatur Maria, & ipse Deus dabit benedictionem pro maledictione. Maria etiam caueat, vt non detrahat, vel improperet molestantibus se, quia damnabile est, & detrahere, & detrahentem audire, & ex impatientia proximo exprobrare, propterea vt Maria bonum humilitatis, & patientiæ perfectæ possideat, studeat incantare, seù auisando

admo

admonere, detrahentes alijs de periculo eorum, & admoneat eos cum charitate verbo, & exemplo ad veram humilitatem. Item vestis Mariæ debet esse compassio, si enim viderit peccare proximũ suum compatiatur ei, rogando Deum, vt ei misereatur. Si verò viderit eum pati iniuriam, si damna, vel contumeliam, condoleat ei, & iuuet eum precibus, & auxilio, & sollicitudine sua, etiam apud potentes sæculi, quia vera compassio non quærit, quæ sua sunt, sed quæ proximorum. Si verò Maria talis est, quòd non exauditur apud Principes, nec proficit egressus eius de cella, tunc roget Deum obnixiùs pro afflictis, & Deus, qui inspector est cordis propter charitatem rogantis, conuertet corda hominum ad pacem afflicti, & aut liberabitur à tribulatione sua, aut dabitur ei à Deo patientia, vt duplicetur corona sua. Ergò talis vestis, scilicet humilitas, & cõpassio, debet inesse cordi Mariæ, quia nihil ita attrahit in animam Deum, sicut humilitas, & compassio proximorum. Tertiò, habeat Maria cibum, & potum pro hospitibus, nam graues hospites hospitantur cor Mariæ, quando scilicet cor rapitur extrà, & appetit delectabilia, videre terrena, posside re temporalia, quando auris desiderat audire proprium honorem, quando caro quærit delectari in carnalibus, quando spiritus prætendit excusationem fragilitatis, & leuigationem culpæ, quando accedit tędium boni, & obliuio futurorum, quando opera bona reputantur multa, & mala sunt in obliuione. Contra tales ergò hospites opus est Mariæ consilio, & nequaquam dissimulando dormitare, ergò Maria fide animata surgat fortitèr, & talitèr respondeat hospitibus istis. Ego inquiens nolo aliquid possidere de temporalibus, sed habere volo exiguam corporis mei sustentationem. Ego nec minimum punctum horarum, & temporum expẽdere volo nisi in honorem Dei, sed nec attendere volo pulchrum, & vile, nec vtile carnis, & inutile, nec sapidum gustui meo, aut insipidum, nisi ad beneplacitum Dei, & animæ vtilitatem, quia nec delector viuere per vnam horam nisi ad honorem Dei. Talis igitur voluntas est cibus hospitum aduenientium, & talis responsio extinguit delectamenta inordinata. Quartò, Maria habeat ignem ad calefaciendum hospites, & ad illuminandum eos. Iste itaq. ignis calor est Spiritus sancti. Impossibile quippè est aliquem posse abnegare propriam volũtatem, vel carnalem affectum parentum, seù amorem diuitiarum, nisi Spiritus sancti operante instinctu, & calore. Sed nec ipsa Maria quantumcumq. perfecta, inchoare, vel continuare valet vitam beatam sine ipsius Spiritus sãcti dilectione, & informatione. Vt ergò Maria luceat hospitibus aduenientibus. Primò, cogitet taliter; Deus (inquiens) ea ratione me creauit, vt scilicet ipsum super omnia honorarem, & honorando diligerem, & timerem. Natus quoque est de Virgine, vt viam ad cælum doceret, quam imitando ego sequerer cum humilitate. Deindè morte sua aperuit cælum, vt illùc desiderando, & veniendo festinarem. Cogitet etiam Maria, & examinet omnia opera sua, cogitatus, & affectus, scilicet quomodo offenderit Deũ, & quàm patientèr Deus toleret hominem, & quàm multis modis vocat hominem ad se. Tales igitur cogitationes, & similes hospites sunt Mariæ, qui omnes quasi in tenebris sunt, nisi illuminentur igne Spiritus sancti. Qui quidem ignis tunc aduenit in cor, quando Maria cogitat rationabile esse seruire Deo, quando magis omnem pœnam vellet sufferre, quam scientèr Deũ ad iram prouocare. Cuius bonitate anima creata est, & sanguine benedicto redempta. Tunc etiam cor de isto bono igne habet lucem, quando animus cogitat,

gitat, & discernit, qua intentione quilibet hospes, idest quælibet cogitatio aduenit, quando cor examinat, si cogitatio tendit ad gaudium perpetuum, vel ad transitorium, si nullam cogitationem dimittit indiscussam, nullam impunitam sine timore. Ergò vt ignis iste obtineatur, & obtentus custodiatur, necessè est, vt Maria comportet ligna arida, quibus nutriatur ignis iste, idest diligenter obseruet carnis motus, nè insolescat caro, & apponet omnem diligentiam, vt opera pietatis, & orationes deuotè augeantur, quibus Spiritus sanctus delectatur, sed summoperè sciendum est, & considerandum, quòd vbi ignis accensus est in vase clauso, non habens exitum, citiùs extinguitur, & vas frigescit. Sic est, & cum Maria, si enim ipsa ad nihil aliud velit viuere, nisi vt possit facere honorem Deo, expedit ei, vt os eius aperiatur, & flamma charitatis eius egrediatur. Tunc autem aperitur os, quando ex feruenti charitate loquendo filios spirituales Deo generat. Sed diligenter attendat Maria, quòd ibi aperiat os prædicationis suæ, vbi boni fiant feruentiores, & mali efficiantur meliores. Vbi iustitia possit augeri, & praua consuetudo aboleri. Nam Paulus Apostolus meus quandoque loqui voluit, sed per spiritum meum prohibitus est, qui tempore accepto tacuit, & tempore congruo locutus est, qui quandoque leuioribus verbis, quandoque seuerioribus vsus est, qui omnia verba sua, & opera habuit ad Dei gloriam, & fidei confortationem. Si autem Maria non valet prædicare, habens nihilominùs voluntatem, & scientiam prædicandi, faciat sicut vulpes, qui circumiens monticulos inquirit plura loca pedibus, & vbi reperit loca meliora, & aptiora, ibi facit requiei suæ fossam. Sic Maria attendet verbis, & exemplis, & orationibus corda multorum, & quando inuenit corda aptiora ad recipiendum verba Dei, ibi immoretur admonendo, & suadendo, quæ potest. Maria etiam laboret, vt conueniens exitus detur flammæ suæ, quia quò maior est flamma, eò plures illuminantur, & inflammantur. Tunc autem flamma habet exitum conuenientem, quando Maria nec formidat vituperium, nec quærit laudem propriam, quando nec timet aduersa, nec delectatur in prosperis, & tunc acceptiùs est Deo, quòd Maria faciat opera bona in publico, quàm in occulto, quatenùs videntes glorificent Deum. Sciendum autem est, quòd Maria debet emittere duas flammas, vnam in occulto, & aliam in publico, hoc est duplicem humilitatem habere. Prima sit in corde interiùs, secunda sit exteriùs. Prima est, vt Maria cogitet se indignam, & inutilem ad omnia bona, & vt nullis se in cogitatione præferat, laudari, & videri non appetat. Arrogantiam fugiat, Deum super omnia desiderando, & eius verba imitando. Sic autem Maria talem flammam emittit signis operum, tunc illuminabitur cor eius charitate, & omnia contraria aduenientia vincuntur, & facilitèr tolerantur. Secunda flamma sit in publico. Si enim vera humilitas est in corde, apparere etiam debet in veste, & audiri ab ore, & perfici operatione. Tunc autem vera humilitas est in veste, quãdo magis eligit Maria vestẽ minoris valoris, ex qua habet calorẽ, & vtilitatẽ, quàm vestem maioris valoris ex qua habebit superbiã, & ostentationem. Nam vestis, quę valet modicũ, & vocatur apud homines vilis, & abiecta, verè pulchra est apud Deum, quia prouocat humilitatẽ. Vestis verò, quę multo pretio emitur, & vocatur pulchra, deformis est apud Deũ, quia aufert pulchritudinem Angelorũ, idest humilitatem. Sed si Maria ex aliqua rationabili causa cogeretur habere habitum modicùm meliorem, quàm ipsa vellet,

non propter hoc turbetur, quia ex hoc augetur merces eius. Item Maria debet habere humilitatem in ore, scilicet loquendo humilia, vitando scurrilia, cauendo multiloquia, non subtilizando verba, non præferendo suam sensibus meliorum. Si verò Maria audierit se pro aliquo bono opere laudari, non eleuetur, sed respondeat sic. Laus sit Deo, qui dedit omnia. Quid enim ego sum, nisi puluis antè faciem venti, aut quid boni à me, qui sum sicut terra sine aqua. Si verò vituperatur, non contristetur, sed respondeat sic. Dignum est, quia toties in conspectu Dei peccaui, & non pœnitui, maioribus enim afflictionibus ego digna sum. Ideò rogaté pro me, vt tolerando opprobria temporalia, fugiam sempiterna. Si verò Maria prouocetur ad irã ex improbitate proximorum. Caueat diligentèr, nè soluat linguam responsionibus indiscretis, quia iram sæpè superbia comitatur. Ideò consilium est, quòd adueniente ira, & superbia, comprimantur labia tantò tempore, quousque voluntas petere possit auxilium à Deo patiendi, & deliberare quid, vel qualiter respondendum sit, vt vincere possit seipsum, quia ira tunc mitigatur in corde, & homo valet sapientèr insipientibus respondere. Scito etiam, quòd Diabolus multùm inuidet Mariæ, qui si eam impedire non potest per trangressionem mandatorum Dei, tunc excitat eam ad facilitatem magnæ iræ, aut ad dissolutionem vanæ lætitiæ, aut ad verba dissoluta, & iocosa. Ideò Maria semper petat auxilium à Deo, vt omnis eius locutio, & operatio ab eo regantur, & ad eum dirigantur. Item Maria habeat humilitatem in opere, vt nihil faciat causâ terrenę laudis, nihil attentet noui. Nihil humilitatis erubescat in opere, fugiat singularitatem, omnibus deferat, in omnibus reputet se indignam. Item Maria magis eligat sedere cum pauperibus, quàm sedere cum diuitibus, magis obedire, quàm præesse, magis silere, quàm loqui, magis esse solitaria, quàm cum potentibus, & parentibus conuersari. Maria quoque odiat propriam voluntatem. Mortem suam semper meditetur. Non sit curiosa, non murmuratrix, nec obliuiosa iustitiarum Dei, & affectionum suarum. Maria quoque feruens sit ad confessiones. Sollicita in tentationibus suis. Desiderans ad nihil aliud viuere, nisi vt honór Dei, & salus animarum augeatur. Igitur Maria, quæ talitèr, sicut iam est dictum affecta est, si eligatur in Martham, & obediens ex charitate Dei suscepit regere animas multorum, dabitur ei duplex corona, sicut per similitudinem ostendo tibi. Dominus quidam erat potens, habens nauem oneratam mercimonijs pretiosis, qui dixit famúlis suis. Ite ad portum talem, & ibi erit mihi lucrum magnum, & fructus gloriosus. Si insurgunt venti, laborate virilitèr, & non attediamini, quia merces vestra erit magna. Igitur famulis nauigantibus, præualuit ventus, intumuerunt procellæ, & nauis quassata est grauitèr. Tunc autem gubernator nauis tepuit, & omnes desperabant de vita, & condixerunt venire ad vnum portum, quo flauit eos ventus, & non ad illum portum, quem eis Dominus designauerat, quod audiens vnus famulorum fidelior, & ingemiscens, ex zelo amoris Domini feruens, arripuit violentèr gubernaculum nauis, & viribus perduxit nauem ad portum, quem Dominus volebat. Igitur homo iste, qui sic virilitèr nauem perduxit ad portum, maiori mercede præ alijs est remunerandus. Simile ergò est de Prælato bono, qui propter amorem Dei, & pro salute animarũ suscipit onus regiminis, non curans de honore, quia duplicem mercedem habebit. Primò, quòd particeps erit omnium bonorum eorum, quotquot perduxit ad portum.

Se-

Secundò, quòd gloria eius augebitur sine fine. Sic erit è contrà de illis, qui ambiũt honores, & prælationes, erunt quippè participes omnium pœnarum, & peccatorum eorum, quos susceperunt regere. Secundò, quòd confusio eorum erit sine fine. Nam Prælati, qui ambiunt honores, similiores sunt meretricibus, quàm Prælatis, quia decipiunt animas malis exemplis suis, & verbis, & indigni sunt vocari Maria, vel Martha, nisi se pœnitentia emendent. Quintò Maria debet dare medicinam hospitibus suis, idest eos lætificare verbis bonis, quia ad omnia, quæ euenire possunt, siuè sint læta, siuè tristia dicere debet. Ego (inquiens) volo, quidquid me Deus velit velle, & eius voluntati parata sum obedire, etiam si irem in Infernum. Nam talis voluntas est medicina contrà aduenientia cordi. Et hæc voluntas est delectatio in tribulatione, & temperamentum bonum in prosperitate. Sed quia Maria multos habet inimicos, ideò continuò faciat confessionem. Nam quamdiù scientèr moratur in peccato, habens copiam confitendi, & negligit, vel non attendit, tunc magis apostata dicenda est coram Deo, quàm Maria. Item de actibus vitæ Marthæ. Scito etiam, quòd licet pars Mariæ optima sit, nõ tamen ideò pars Marthæ mala est, immò laudabilis, & beneplacens Deo. Ideò dicam tibi nunc, quomodo Martha institui debet. Ipsa quippè debet habere sicut & Maria etiam quinque bona. Primò fidem rectam Ecclesiæ Dei. Secundò scire præcepta deitatis, & consilia Euangelicæ veritatis, & illa debet perficere corde, & operatione. Tertiò cohibere linguam ab omni verbo malo, quod est contrà Deum, & proximum, & manum ab omni inhonesta, & illicita operatione, & animum debet continere à nimia cupiditate, & delectatione. Scire quoque contentari de concessis, & superflua non desiderare. Quartò perficere opera misericordiæ rationabilitèr, & humilitèr, vt propter confidentiam illorum operum in nullo offendat Deum. Quintò diligere Deum super omnia, & plùs, quàm seipsum, sic fecit Martha. Nam ipsa gaudentèr dedit seipsam mihi, sequẽdo verba, & opera mea, & posteà dedit omnia bona sua pro amore meo. Et ideò fastidiuit temporalia, & quærebat cælestia, & ideò patientèr omnia sustinuit, & de alijs sicut de seipsa curabat. Ideò semper cogitabat charitatem meam, & passionem meam, & lætabatur in tribulationibus, & sicut mater diligebat vniuersos. Ipsa etiã Martha sequebatur me quotidiè, nihil desiderans, nisi audire verba vitæ. Ipsa quoque compatiebatur dolentibus, cõsolabatur infirmos, neminem maledicens, sed dissimulans improbitates proximi, & pro omnibus orans. Omnis ergò, qui charitatẽ desiderat in vita actiua, sequi debet Martham, diligendo proximum, vt obtineat cælũ, sed non fouendo vitia eius, fugiendo laudem propriam, & omnem superbiam, & duplicitatem. Iram etiam, & inuidiam non debet seruare. Sed nota, quòd Martha rogãs pro fratre suo Lazaro mortuo, prior venit ad me, sed non resuscitabatur statim frater eius, sed venit posteà Maria vocata, & tũc propter ambas sorores frater resuscitatur. Sic etiã est in spirituali vita. Nam qui perfectè desiderat esse Maria, debet priùs esse Martha, laborando in honore meo corporalitèr, & scire debet priùs resistere desiderijs carnis, & tentationibus Diaboli obuiare. Et posteà potest cum deliberatione ascendere ad gradum Mariæ. Qui enim non est probatus, & tentatus, & qui non vicerit motus carnis suæ, quomodo potest iugitèr cælestibus inhęrere? Quid verò est frater mortuus Marthæ, & Mariæ; nisi operatio imperfecta? Nam multoties operatio bona fit indiscreta intentione, & indeliberato animo, & ideò remissè, & tepidè procedit. Sed vt operatio bona sit mihi acceptabilis, resuscitatur, & reuiuiscit per Mar-

Martham, & Mariam, idest quando proximus sincerè diligitur propter Deum, & ad Deum, & solus Deus desideratur super omnia. Et tunc omnis bona operatio hominis beneplacita est Deo. Ideò ego dixi in Euangelio, quòd Maria optimam partem elegit. Nam pars Marthæ tunc bona est, quando dolet de peccatis proximorum. Est quoque pars Marthæ tunc melior, quando laborat, quomodo homines sapiant, & honestè viuant, & subsistant, & hoc facit propter solius Dei dilectionem. Sed pars Mariæ optima est, quando ipsa sola cælestia, & animarum lucra contemplatur. Tunc quoque Deus domum Marthæ, & Mariæ ingreditur, quando mens repleta bonis affectionibus, & pacata sæcularium tumultibus, Deum quasi præsentem semper cogitat, & in eius dilectione non solum meditatur, sed laborat die, ac nocte.

CHRISTVS OSTENDIT SPONSÆ, quòd anima est vxor Dei, cuius domus est corpus. Quinque verò serui eius per quinque sensus, & quinque ancillæ, per quinque virtutes designantur, dicit etiam Dominus, qualis debet esse bona anima, & qualitèr adornata. Ostendit insupèr pro quibus peccatis quædam anima vnius defuncti fuit ad Purgatorium damnata, & propter preces cuiusdam Sancti dicit, quibus suffragijs poterit à pœnis liberari.

CAP. LXVI.

FILIVS loquitur. Dominus quidam duxit vxorem, cui ædificauit domum, constituens ei seruos, & pedissequas, & cibaria, & ipse peregrè profectus est. Tamdem rediens Dominus audiuit vxorem malè diffamatam, seruos inobedientes, & pedissequas dehonestatas. Et iratus de hoc tradidit vxorem iudicio, seruos tortoribus, & pedissequas flagellis. Ego Deus sum Dominus ille, qui animam hominis deitatis meę potentia creatam desponsaui mihi in vxorem, desiderans habere cum illa indicibilem dulcediné deitatis meæ. Desponsaui autem eam in fide, & dilectione, & perseuerantia virtutum, huic autem animę ædificaui domum, quando ei dedi corpus mortale, in quo probaretur, & in virtutibus exerceretur. Domus verò hæc, idest corpus, quattuor proprietates habet, scilicet nobilitatem, mortalitatem, mutabilitaté, & corruptibilitatem. Nobile ergò est corpus, quia à Deo creatum est, & participationem habet cum omnibus elementis, & resurget in die nouissimo ad æternitatem. Sed ignobile est respectu animæ, quia de terra est, & anima spiritualis. Ergò, quia corpus quamdam nobilitatem habet, ideò debet ornari virtutibus, vt possit in die iudicij glorificari. Est etiam corpus mortale, quia de terra est. Ideò oportet, quòd forte sit contrà delectamenta, quibus, si succubuerit, amittit Deum. Corpus quoque mutabile est, & ideò stabiliri debet ratione animæ, quia, si sequitur motus suos, simile est iumentis. Quartò corpus corruptibile est, & ideò semper sit mundum, quia Diabolus desiderat immunditiam, quæ refugit custodiam Angelorum. Habitatrix ergò huius domus, scilicet corporis est anima, in quo quasi in domo tegitur, & viuificat ipsum corpus, sine præsentia enim animę corpus ipsum horridum est, & fœtidum, & abhominabile ad intuendum. Habet etiam anima quinque seruos, qui deseruiant domui ad solamen. Primus igitur seruus est visus, qui debet esse tamquam bonus speculator, qui discernat inter hostes venientes, & amicos. Tunc autem veniunt hostes, quando oculi desiderant videre pulchras facies, & delectabilia carnis, & ea quæ nociua sunt, & inhonesta. Tunc verò veniunt amici, quando delectat videre

pas-

passionem meam, & opera amicorum meorum, & ea quæ sunt honoris Dei. Secundus seruus est auditus, qui est quasi bonus ostiarius, qui aperit amicis, & claudit inimicis. Tunc autem aperit amicis, quando delectatur audire verba Dei, & sermones, & opera amicorum Dei. Claudit verò hostibus, quando detractiones, & scurrilia, & inania prohibentur. Tertius seruus est gustus comedendi, & bibendi, hic est quasi bonus medicus, qui cibaria ordinat ad necessitatem, non ad superfluitatem, & delectationem. Nam alimenta sumēda sunt quasi medicamenta. Ideò duo consideranda in gustu, scilicet, quòd cibus, nec multus sumatur, nec modicus. Si enim multus cibus sumitur, generat infirmitatem. Si verò minus debito sumitur, facit tędium in seruitio Dei. Quartus seruus est tactus, hic sit quasi bonus laborator, laborando manibus iustè ad sustentandũ corpus. Laborando prudentèr ad domandum illicita carnis, laborando desideranter ad consequendum æternam salutem. Quintus seruus est odoratus delectabilium, hic propter mercedem æternam in multis potest abesse. Ideò hic seruus sit quasi bonus dispensator, cogitando si expedit animę, si mœretur, si sine eo subsistere potest corpus. Si verò considerat, quòd corpus sine delectabili odoratu in quibuscumque sit stare potest, & viuere, & abstinet se ab eo propter Deum, mœretur à Deo magnam mercedē, quia virtus illa multum est placita Deo, quando etiam à licitis animus cohibetur. Cùm ergò anima tales habet seruos, debet etiam habere pedissequas quinque compositas, quæ Dominam custodiant, & incautent eam de periculis suis. Prima sit timorosa, & studiosa, nè sponsus offendatur in trāsgrediendo mandata eius, aut nè Domina negligens inueniatur. Secunda sit deuota, vt nihil quærat, nisi honorem sponsi, & Dominæ suæ vtilitatem. Tertia sit modesta, & stabilis, vt Domina nec in gaudio dissoluatur, nec in aduersis succumbat. Quarta sit patiens, & prudens, quæ Dominam contra mala aduenientia valeat consolari. Quinta sit sic pudica, & casta, quòd nec in cogitatu, nec in locutione, aut operatione aliquid indecorum, vel remissum inueniatur. Igitur si anima habet talem domum sicut dixi, ita compositos seruos, & pedissequas honestas, turpè est si anima ipsa, quæ domina est, non sit pulchra, & deuota. Ideò ostendere tibi volo etiā animæ ornatum, & decorem. Ipsa quoque debet esse rationabilis in discernendo, quid debet corpori, & quid Deo, quia participat cum Angelis in ratione, & dilectione. Ideò habeat carnem sicut asinus, dando ei necessaria vitæ moderata, excitando eam labore. Corripiendo timore, & abstinentia, & obseruando motus eius, nè sic condescendat infirmitati carnis, quòd anima peccet contrà Deum. Secundò anima sit cælestis, quia imaginem habet cælestis Dei, & ideò numquā sapiat, nec delectetur in carnalibus, nec imagini ipsius Diaboli conformetur. Tertiò sit feruens charitate Dei, quia soror est Angelorũ, & immortalis, & æterna. Quartò sit pulchra in omni virtute, quia pulchritudinem ipsius Dei æternalitèr videbit. Si verò consentit carni, ęternalitèr erit deformis. Etiam oportet dominam, idest animam habere cibũ, cuius cibus est memoria beneficiorum Dei. Consideratio terribiliũ iudiciorum eius, & delectatio in charitate, & mādatis eius, & ideò anima diligentissimè obseruet, vt numquam regatur à carne, quia tunc omnia deordinantur. Tunc etiam oculi videre volunt placentia, & noxia, aures audire volunt inania, placet etiam gustare suauia, & laborare inanitèr propter mundum. Tunc etiam ratio seducitur, dominatur impatientia, minuitur deuotio, accrescit remissio, leuigatur culpa, & futura non attenduntur. Tunc etiam vilescit ei cibus spiritualis, & omnia quæ Dei sunt, videntur onerosa. Quomodo

enim delectari potest ibi iugis memoria Dei, vbi delectatio est carnis? Aut quomodo conformare anima se valet voluntati Dei, vbi sola ei placent carnalia? Aut quomodo discerni potest verum à falso, vbi sunt ei omnia grauia, quæ Dei sunt? Ideò de tali anima sic deformata dici potest, quod domus Dei facta est tributaria Diaboli, & ei homagiata. Talis enim est anima istius defuncti, quam cernis. Nam Diabolus eam nouem iuribus possidet. Primò, quia voluntariè consensit peccato. Secundò, quia spreuit dignitatem, & promissũ Baptismi sui. Tertiò, quia nõ curauit de gratia Cõfirmationis suę ab Episcopo data. Quartò, quia nõ attendebat tempus pœnitentiæ datũ. Quintò, quia nõ timuit me Deum in operibus suis, nec iudicia mea, sed ex industria recessit à me. Sextò, quia cõtempsit patientiam meam, quasi non essem, vel quasi, quòd iudicare nollem. Septimò, quia de consilijs, & pręceptis meis minùs curabat, quàm de humanis. Octauò, quia non regratiabatur Deo ex corde pro beneficijs suis, quia cor suum totũ erat in mũdo. Nonò, quia passio mea tota erat quasi mortua in corde suo, & ideò nunc patitur nouem pœnas. Prima est, quia omnia, quæ patitur non ex charitate illa patitur, sed cum mala voluntate. Secũda est, quia reliquit Creatorem, & amauit creaturam. Ideò omnis creatura abominabitur eum. Tertia pœna est dolor, quia reliquit, & amisit omnia, quæ amauit, & illa sunt contrà eum. Quarta est ardor, & sitis, quia plus desiderabat peritura, quàm æterna. Quinta est terror, & potestas Dæmonum, quia noluit timere benignum Deum, cùm valebat. Sexta est carentia visionis Dei, quia non vidit tempore suo patientiam Dei. Septima est desperatio de venia, quia nescit vtrùm saluabitur, an non. Octaua est remorsus conscientiæ suæ, quia bona omisit, & fecit mala. Nona pęna est frigus, & fletus, quia non desiderabat charitatem Dei. Verumtamen, quia anima ista duo bona habuit, vnum, quia habuit fidem passionis meæ, & restitit quantùm potuit cõtrà eos, qui obloquebantur mihi. Secundum est, quòd dilexit Matrem meam, & Sanctos, & ieiunijs eos honorabat. Ideò propter preces amicorum meorum orantium pro eo, dicam tibi, quomodo saluari possit. Primò saluabitur propter passionem meam, quia tenuit fidem Ecclesiæ meæ. Secundò propter immolationẽ corporis mei, quia hoc est antidotum animarum. Tertiò propter preces electorum meorum, qui sunt in cælo. Quartò propter opera bona, quæ fiunt in Ecclesia sancta. Quintò propter preces bonorum viuentium in mundo. Sextò propter eleemosynas factas de bonis iustè acquisitis, & si restituuntur ea, quæ sciuntur malè acquisita. Septimò propter laborem iustorum, qui pro salute animarum peregrinantur. Octauò propter Indulgentias à Pontificibus concessas. Nonò propter pęnitentias aliquas pro animabus assumptas, quas viuentes non compleuerunt. Ecce filia hanc reuelationẽ promeruit tibi Patronus Sãctus Ericus, cui hæc anima seruiuit, quia veniet tempus, quo refrigescet malitia terræ huius zelus animarum in multorum cordibus consurget.

CHRISTVS DICIT SPONSÆ, quòd mũdus iste est similis naui habẽti tres partes, scilicet proram, & mediũ, & puppim. Sic mundus iste concludetur tribus ætatibus hìc contentis, & in fine tertię ætatis, in qua iam sumus, nascetur de maledictis fęmina, & homine ille horribilis Antichristus.

CAP. LXVII.

FILIVS loquitur. Mundus iste est quasi nauis, qui sollicitudinibus plenus est, & procellis tentationum agitatur, nec aliquando dimittit hominem securum, an-

antequam homo peruenerit ad portum quietis. Sicut enim nauis habet tres partes, ſcilicet proram, medium, & puppim. Sic tres ætates tibi deſcribo eſſe in mundo. Primò erat ab Adam vſque ad Incarnationem meam. Hæc ſignatur prora, quæ alta erat, & mirabilis, & fortis. alta in Patriarcharum pietate, mirabilis in Prophetarum ſcientia, fortis in Legis obſeruatione. Sed hæc pars tunc paulatim deſcendere cępit, quando populus Iudaicus contemptis mandatis meis, miſcuit ſe ſceleribus, & impietatibus. Propterea abiectus eſt ab honore, & poſſeſſione. Media verò pars nauis, ideſt mundi, tunc apparere cępit, quando ego ipſe Filius Dei viui incarnari volui, quia ſicut media pars nauis depreſſior, & humilior eſt parte reliqua. Sic in Aduentu meo humilitas prædicari cępit, & omnis honeſtas, & multi longo tempore eas ſecuti ſunt. Nunc autem, quia impietas, & ſuperbia inualeſcit, & paſſio mea quaſi oblita, & neglecta eſt. Ideò tertia pars incipit aſcendere, quæ durabit vſque ad iudicium, & in hac ætate per te miſi verba oris mei mundo, quæ quicumque audierint, & ſecuti fuerint, fęlices erunt. Sicut enim Ioannes dicit in Euangelio non ſuo, ſed meo. Beati (inquit) qui non viderunt, & crediderunt. Sic dico nunc. Beati vtique erunt æterna beatitudine, qui hæc verba audierint, & ſequentur. 1 In fine verò ætatis huius naſcetur Antichriſtus. Sicut enim de coniugio ſpirituali naſcuntur Filij Dei. 2 Sic Antichriſtus naſcetur de maledicta fęmina ſimulante ſe ſapere ſpiritualia, & de maledicto homine, de quorum ſeminibus permiſſione mea Diabolus formabit opus ſuum. Sed tempus iſtius Antichriſti non erit, ſicut Frater ille, cuius libros vidiſti, deſcripſit. Sed in tempore mihi cognito, quando iniquitas vltra modum abundauerit, & impietas excreuerit in immenſum. Ideò ſcito, quòd priùs quàm Antichriſtus venerit, gentibus aliquibus aperietur porta fidei. Deindè Chriſtianis diligentibus hæreſes, & iniquis conculcantibus Clerum, & Iuſtitiam, ſignum eſt euidens, quod cito veniet Antichriſtus.

NOTÆ.

1 IN fine verò ætatis huius naſcetur Antichriſtus.

Hoc eſt in ſexta hac, & vltima ætate, in qua modò ſumus, quæ duratura eſt vſque ad finem ſæculi, & circà finem naſcetur Antichriſtus, & poſt illum Chriſtus veniet iudicaturus Orbem, vt ſecundùm vniuſcuiuſque merita, vel demerita, præmia, vel pœnas decernat: hanc verò vltimam ætatem nouiſſimam horam vocat D. Ioannes in 1. ſua Canonica cap. 3. Pueri (inquit) nouiſſima hora eſt, & ſicut audiſtis, quod Antichriſtus ſit venturus, nunc autem Antichriſti multi facti ſunt. Vndè cognoſcimus, quòd nouiſſima ſit hora. Argumentatur autem Diuus Ioannes, quod citò ſit venturus Antichriſtus ex abundantia malitiæ, & nequitiæ, quæ creuit in mundo, & idem ſignum affertur in præſenti Capite circà finem, cùm legimus, Sed in tempore mihi cognito, quando iniquitas vltrà modum abundauerit, & impietas excreuerit in immenſum.

2 Sic Antichriſtus naſcetur de maledicta fęmina ſimulante ſe ſapere ſpiritualia, & de maledicto homine.

Antichriſtum ex impura muliere naſciturum, affirmat Hippolytus Martyr Orat. de conſumat. mundi, Cum (inquit) Saluator mundi genus humanum ſaluare decreuiſſet, ex Immaculata Virgine natus eſt, & in figura carnis hoſtem conculcauit ſuæ diuinitatis propria præſentia, ad eumdem modum etiam Antichriſtus ex impura muliere prodibit, ſed falsò naſcetur ex Virgine. Hactenùs Hippol. qui ideò dicit falsò ex Virgine naſciturũ Antichriſtum, quia ſimulabit ſe natum eſſe ex Virgine, cum tamen ex corrupta mu-

muliere nasciturus sit, & hoc est, quod scribitur hic de maledicta nascetur femina, simulante sapere spiritualia, aut etiam per maledictam mulierem, hoc loco intellige fornicariam, ex qua nasciturum esse existimauit Damascenus lib. 4. de fide cap. 27. Nascetur (inquit) homo ex fornicatione, & suscipiet omnem operationem Sathanae: hanc autem maledictam, & impuram feminam futuram Iudaeam, docet Diuus Hieronymus in Comment. in Danielem cap. 11. & Theodoret. in Danielem cap. 7. ad illa verba, Considerabam cornua, & ecce cornu aliud paruulum ortum est de medio eorum. Idem habet Ambrosius in 2. Epistola ad Thessalonicenses cap. 2. fauent etiam Cyrill. Catheches. vbi affirmat Antichristum valdè futurum esse studiosum Templi Hierosolymitani, vt se de progenie Dauid esse ostendat. S. etiam Martinus apud Sulpitium lib. 2. Dialogorum ait Antichristum imperaturum, vt omnes secundùm legem circumcidantur; idem probat Benedict. Perer. in Comment. in Danielem lib. 14. non longè ab initio, Franciscus Suarez in Comment. ad 3. part. Sancti Thomae quaest. 59. disput. 54. section. 2. Postremò tantam etiam matris Antichristi impuritatem, ac malitiam futuram esse tradit Diuus Augustin. in tract. quem edidit de Antichristo; si tamen illius ipse auctor est, vt eam totam Diabolus malitia sua repleturus sit, sicuti Spiritus sanctus Matrem Domini diuinitate repleuit, addit etiam ibidem, eum in Babilone nasciturum esse, & de Tribu Dan venturum, quod etiam indicarunt Diuus Hieronymus vbi suprà, & Diuus Ambros. de Benedict. Patriarch. cap. 7. Diuus Augustinus quaest. 22. in Iosue, Prosper de promissionibus, & praedictionibus Dei part. 4. Theodoret. quaest. 109. in Genesim, Diuus Gregorius 31. Moral. cap. 10. Beda, Rupertus, & Arethas in Apocalypsim cap. 7. & Lactan. de diuinis institutionibus cap. 17. Orietur (inquit) è Syria malo spiritu genitus euersor, ac proditor vniuersi generis. Caeterùm non defuerunt, qui etiam existimauerint, quod Antichristus etiam concipiendus sit opere Daemonum, qui humana quandoque corpora assumentes, mulieribus commiscerunt, assumunt tamen tunc ex hominibus semen, & fiunt succubi, capiuntque aliquoties illud decisum à viro, seruantque cum calore naturali per aliquod breuè temporis spatium, donec iterùm fiant aliquibus mulieribus incubi, illudque semen viri in matricem transfundant mulieris, qua de re latè agit Diuus Augustinus lib. 15. de Ciuitat. cap. 23. & multi etiam hoc probarunt, ex illo Genes. 6. Videntes filij Dei filias hominum, quòd essent pulchrae, acceperunt Vxores, vbi per filios Dei Angelos intelligunt, qui ex illis Gigantes genuerint, quamquam secundùm communem interpretationẽ per Angelos ibi filij Seth intelligendi sint, vt habet Gloss. Interlinearis, & Diuus Augustinus loco citato, Theodoret. quaest. 47. in Genes. Diuus Thomas 1. part. quaest. 51. artic. 3 ad 6. & alij plures, sed quidquid sit, asserunt aliqui Antichristum opere Daemonis modò explicato nasciturum: quod fortasse insinuant illa verba huius Capitis circà finem, de quorum feminibus permissione mea Diabolus formabit opus suum, diceretur tamen tunc Antichristus sic natus, non filius Diaboli, sed eius hominis à quo Daemon semen accepit, vt probat D. Thomas loco supra citato, sed legendus est D. Augustinus lib. 3. de Trinit. cap. 8. & 9. vbi plura hac de re scitu dignissima affert.

DVBITANTE SPONSA DE quodã Monacho, an illuderetur, quia dicebat se videre visiones cælestes. Respondit Christus dicens, quòd ille illuditur à Dæmone sub specie Angeli lucis, quod probat Christus per libros illius continentes ambitionem, & propriam laudem, & præcipit Christus, quòd moneatur, vt se corrigat, alioquin citò, & malè morietur, quod (proh dolor) posteà sic euenit.

CAP. LXVIII.

FILIVS loquitur ad Spõsam. Dico tibi de illo Monacho, de quo tu dubitas. Scias enim, quòd impatientia fecit eum relinquere suum Monasterium primum, & mendacitèr intrauit secundum, & quia excõmunicatus venit in Ciuitatem meã Hierusalem, ideò illudi, & decipi meruit, quia erubuit esse Monachus humilis, & stare in vocatione, ad quam fuit vocatus. Audi igitur libros, quos habet, & inuenies in eis ambitionem, & propriam laudem. Nam legisti in libris suis, quòd Petrus, & Paulus dixerunt eum dignum summo Sacerdotio, & quòd fieret simul Papa, & Imperator, & quòd quando fuit necessitatus inuenit ad caput suum quosdã denarios aureos, & quamdam monetam incognitam, & quòd Michael Archangelus apparuit ei in corpore cuiusdam mercatoris, & quomodo ipse congregauerat omnes præcedentium prophetias. Ideò scito, quòd omnia ista sunt à Diabolo, qui illudit eum. Proptèreà dic ei, quòd nec Papa, nec Cæsar fiet, immo, nisi cito redierit ad Monasterium suum, & steterit sicut Monachus humilis, morietur infrà breuissimum tempus sicut apostata, indignus communione Sanctorum, & consortio Monachorum.

CHRISTVS DICIT SPONSÆ quemdam Fratrem esse deceptum sub specie virtutis, qui nihil in Quadragesimis comedebat, & alias indiscretas abstinentias faciebat confidens, ex hoc posse obtinere cælum: quia non in bonis operibus nostris debemus confidere, quæ quantumcumque magna sint, quasi nulla reputare debemus, licet necessaria sint, sed cum humilitate sperare debemus in sola misericordia Dei.

CAP. LXIX.

FILIVS loquitur. Ego dixi in Euangelio meo, quòd propter duo cælum obtineri potest. Primum est, si homo humiliauerit se sicut paruulus. Secundum est, si homo facit violentiam sibiipsi. Ille ergò est humilis, qui quantumcumque profecerit, & bona fecerit reputat quasi nulla, de meritis suis nihil confidens. Ille quoque facit sibi violentiam, qui motibus carnis suæ inordinatis resistens, castigat se discretè, nè offendat Deum, & credit, non per iustitiæ suæ opera obtinere cælum, sed per misericordiam Dei. Sed iste Frater, qui in Quadragesimis nihil comedebat, & alia indiscreta ieiunia faciebat, per abstinentiam suam quasi ex iustitia obtinere cupiebat cælum. Quæ quidem opera abstinentiæ, & iustitiæ magis processerunt ex superbia, quàm ex humilitate. Ideò iustè iudicabitur cum his, qui ieiunabant, & decimabant, & despiciebant alios. Cui meliùs fuisset humilitas illius peccatoris, qui nec audebat oculos leuare in cælum. Nam ego ipse Deus, & verus homo conuersatus sum cum hominibus, comedi, & bibi, quæ mihi apponebantur, quãuis sine cibo potuissem subsistisse, vt darem hominibus exemplum viuendi, & vt homines recipiant necessaria vitæ suæ, & regratientur Deo.

CHRI-

CHRISTVS OSTENDIT SPONSÆ horribilem sententiam damnationis animę vnius Cardinalis defuncti, quia iniquè, & in delicijs vixerat, comminatur Prælatis, & Clero cum districta iustitia terribilitèr, qui deuorantes indebitè consumunt bona Ecclesiastica fidelium defunctorum, promittit cum ipsis benefactoribus in gloria æterna remunerationem optimam.

CAP. LXX.

VIDEBATVR quasi persona vnius Cardinalis defuncti sedere in vna trabe lignea, cui per Æthiopes nigros quattuor cameræ præparabantur, per quas animam supradicti oportebat transire. In prima autem camera erant vestes diuersorũ generum, quas anima in vita dilexerat. In secunda erant vasa aurea, & argentea, & alia genera diuersorum vtensilium, in quibus anima delectabatur in vita. In tertia camera erant cibaria, & odoramenta diuersa, quibus anima cum corpore reficiebatur. In quarta camera erant equi, & animalia, quibus anima, quando erat cum corpore promouebatur. Cum igitur anima transiret per cameram primam, scilicet vestium intolerabili frigore constringebatur, & onere horribili deprimebatur, & clamans flebilitèr dixit. Væ mihi, quia dilexi magis pulchrum, quàm vtile, dilexi enim exaltari, & laudari, Ideò dignum est, vt deprimar sub scabellis Diabolorũ. Transiens verò per secundam cameram sensit torrentem piceum, & flammã diffundentem vndique; tunc clamauit anima. Væ (inquit) mihi, væ in æternum, quia bibi, & rebibi, quæsiui fulgentia, & terrea, & ideò de torrente voluptatis Diabolicæ digna sum inebriari. Cumq. anima pertransisset per tertiam cameram, sensit fętorem pessimum, & ignitos serpentes, & tunc clamauit horribilitèr dicens. O, ó dilexi ancillam, & spreui dominam, dilexi suauia, ideò digna sum gustare hæc amara. Transiens autem per quartam cameram audiuit sonum terribilem quasi tonitrui, & clamauit miserabilitèr præ timore. O quam digna est remuneratio mea. Post hæc autem iterùm audiebatur vna vox dicens, quid cogitat homo in terra, an quòd Filius Dei mentietur, qui dixit, quòd homo de minimo quadrante reddet rationem in iudicio? Immo dico, quod plùs est, quòd etiam de quolibet momento, & denario, & cibo, & potu, & de singulis cogitationibus, & locutionibus reddet homo rationem, nisi abluantur contritione, & pęnitentia. Aut numquid nõ credit Clerus, & Cardinales, & Episcopi, quòd de eleemosynis meis, quas ipsi non cum timore, & deuotione comedunt, sed deuorãt sine fructu, non exigo rationem? Aut numquid credunt, quòd animæ, quarum erãt bona illa, de quibus ipsi superbiunt, non petunt in conspectu meo vindictam. 1 Verè filia iudicabo diligentèr, & scrutabor, qua ratione leuant oblationes meas, & homines, & Angeli iudicabunt eos. Nam ego, & amici mei dotauimus Ecclesiam meam, vt Clerici quietiùs seruirent mihi. Sed nunc, nec Clerici viuunt, vt amici, nec orant, vt audiantur. Ideò ego animabus illorum, quorum bona illa fuerunt, ex mensa gratiæ, & passionis prouidebo, & miserebor.

NOTÆ.

1 VErè filia iudicabo diligentèr, & scrutabor, qua ratione leuant oblationes meas, & homines, & Angeli iudicabunt eos.

Indicat hoc loco Christus Dominus diligenti se quæsiturum examine à Clericis, quomodo Ecclesiastica bona illis collata impenderint, quaua ratione, ea, quæ Patrimonium Christi sunt, ac res pauperum, in superfluos, præ-

prauosq. vsus conuerterint, quantumcumque enim vtilitèr in suorum commodum beneficiorum laborauerint, vltrà tamen victū,ac vestitum, & vltrà proprij status condecentiam, ea sibi vendicare non debent, sic namq. admonet eos D. Bernard. serm. in illud Matth. 19. Ecce nos reliquimus omnia, Esto (inquit studiosè quis, & fructuosè laboret, viuat de altario, vt alimenta, et quibus tegatur habens, his contentus sit, non superbiat, non luxurietur, denique non ditetur, nec ex clericatu ditior fiat, non sibi de bonis Ecclesiæ ampla palatia fabricet, nec loculos indè cōgreget, nec in vanitate, & superfluitate indè dispergat, nō extollat de facultatibus Ecclesiæ cōsanguineos suos, aut nepotes, nec filias dixerim nuptui tradat: hos ergò Christus in hoc Capite redarguit, qui huiusmodi bona dissipant, à quibus strictè rationem petiturum, seque eos iudicaturum asserit, cum verò legimus hìc, eosdem etiam ab Angelis, sanctisq. viris iudicandos esse, non intelligitur auctoritatiuè, & principalitèr, quia solus Christus Iudex est vniuersalis constitutus, & cui omne iudicium Pater dedit, sed dicuntur hìc iudicare, iudicio approbationis, sententiam Iudicis approbātes, aut vt placet D. Hieron. Matth. 19. iudicare erit condemnare, sic explicat illa verba Euangelistæ, Et vos iudicantes duodecim Tribus Israel, aut vt alij docent loco citato, Apostolos iudicaturos esse, tamquam ministros, & pracones Christi eius promulgantes sententiam, vel vt annotauit Lyran. ibi, dicuntur iudicare, quia iudicanti Iudici aßessores erunt, ideò scribit Matth. Sedebitis, & vos, dicit enim iudicare, quandoque accipi pro sedere, & secundùm hos omnes sensus verum erit, quòd scribitur hic, Angelos, & Sanctos homines iudicaturos illos, qui Ecclesiastica bona dissipauerint.

IN ANNO IVBILEI CHRISTVS per Sponsam præcepit cuidam Confessori, quòd omnes confitentes ei liberè absolueret, nisi in apertis sententijs Ecclesiæ.

CAP. LXXI.

FILIVS Dei loquitur. Absoluat ille bonus Confessor omnes peccatores, qui veniunt ad eum cum contritione, donec venerit aliquis, quem dico non absoluendum, sed caueat sibi pro iudicijs Ecclesiæ apertis.

Declaratio.

Hic creditur fuisse Magister Petrus Confessor Sanctæ Brigittæ. Ipse namq. de seipso tamquam de alio scribit in Epistola sua ad Dominum Nicolaū sanctæ memoriæ tunc Episcopum Lincopensem in Regno Suetiæ de Curia Romana dicens. Quidam Sacerdos fuit ex alienis partibus, cui Vicarius Papę iniunxit satisfacere peregrinis de lingua sua in Sacramēto confessionis, dans ei auctoritatem absoluendi in omnibus casibus, in quibus ipse potuit Ideò multi confluebāt ad illum cum multis grauibus casibus, quos ipse absoluit. Inter quos venit vnus diues, & grandeuus, dicens, se peccasse cum quattuor paribus sororum, quæ non erant omnes ex vno patre, & matre, sed quodlibet par suis ex patre, & matre distinctè fuit. Deindè subiunxit, se cum ducentis mulieribus peccasse, & quòd super hoc numquā incurrit notam aliquam infamiæ, nec accusatus fuit vmquam coram Iudice spirituali, seù sæculari. Clericus pręfatus, cum hæc audisset. Cœpit abhorrere eum, & inquantùm potuit se ab eo elōgauit, peccator autem ille diuino succensus igne desperare non permittebatur. Ideò ab impetitione dicti Clerici non cessans, ac-

accessit ad Dominam Brigittam conquęrendo, quòd Clericus ille nollet eum per beneficium absolutionis iuuare. Ideò ipsa se prostrauit in oratione interpellãdo pro supradicto Clerico, & pro illo scelesto peccatore. Et in eodem puncto audiuit vocem Patris de cęlis dicentem. Dic Clerico, quòd ex parte mea diligentèr expediat omnes venientes ad eum ex lingua, & natione sua, iniungendo eis pęnitentiã secundùm gratiã sibi collatam, & secundùm dictamen suæ rectæ rationis, & secundùm quòd ipse pęnitens portare potest, & absoluat securè, donec aliquis talis peccator venerit, de quo cũ pręmonere facio, dicẽdo istum noli absoluere. Caueat tamen sibi pro censuris Ecclesiæ manifestis, & notorijs criminibũs, quæ iudicari debent publicè ab Ecclesiæ Prælatis.

CHRISTVS PRÆCIPIT, quòd prouideatur taliter, quòd pro absolutione peccatorum nulla pecunia recipiatur, & quòd Parochiales Sacerdotes possint absoluere de omnibus peccatis occultis, nè peccatores, si remittantur ad Superiores non absoluti, propter timorem verecundiæ in suis peccatis mortalibus indurẽtur, & in eisdem damnabilitèr moriantur.

CAP. LXXII.

FILIVS loquitur. Duæ maculæ sunt in Ecclesia mea. Vna est, quòd pauci absoluuntur, nisi pecunia præcedente. Secunda est, quòd Parochiales Sacerdotes non audent absoluere peccatores de omnibus peccatis suis occultis, sed asserentes se non posse illos absoluere in aliquibus casibus Episcopis reseruatis, mittunt illos peccatores ad Episcopos, & tãto tempore discutiuntur, donec occulta peccata fiant omnibus manifesta. Ideò qui habẽt zelum animarũ debent salubritèr talibus occurrere. Nè animę, vel pudore verecũdię, vel obduratione in peccatis mortalibus moriantur.

CHRISTVS DICIT DE QVODAM Pœnitentiario Papæ existente Romæ, quòd quamuis vitiosus est, nihilominùs absolutio, quam fecit cõfitentibus, rata est apud Deum, & prædicit Christus subitaneam mortem.

CAP. LXXIII.

ISTE Pœnitentiarius leprosus est, & sicut auis, quę vocatur Miluus, audax est in minimis, superbus est, vt Leo. Et ideò sicut Papilio, qui habet alas latas, & modicum corpus, cadet à minimo vento. Attamen scias, quòd absolutio eius, quam facit confitentibus sibi auctoritate Ecclesiæ, ita rata est apud Deum, sicut absolutio iustorum Sacerdotũ. Item dic ei sic, quod concupiscis habebis, sed nõ possidebis, immò cõgregata tua rapient alij, qui post hoc obtinuit Archiepiscopatũ, & ipso die mortuus est.

VIDEBAT SPONSA VISIONEM, quòd à Castro S. Angeli vsque ad S. Petrum in Roma erant multa habitacula circumdata muro, & Christus declarat illam dicens, quòd ille sanctus Papa, qui spiritualitèr, & feruentèr dilexerit Ecclesiam, habitabit ibi cũ Cardinalibus, & Consiliarijs suis.

CAP. LXXIV.

VIDI in Roma à Palatio Papæ propè S. Petrum, vsque ad Castrum S. Angeli, & à Castro, vsque ad domum S. Spiritus, & vsque ad Ecclesiã S. Petri, quasi quòd esset vna planities, & ipsã planitiẽ circuibat firmissimus murus, diuersaq. habitacula erãt circà ipsum murũ. Tunc audiui vocẽ dicentem. Papa ille, qui sponsam suam ea dilectione diligit, qua ego, & amici mei diliximus eã possidebit hunc locum cum assessoribus suis, vt liberiùs, & quietiùs aduocare possit Consiliarios suos.

CHRI-

CHRISTVS PRÆCIPIT, per Sponsam cuidam deuoto Magistro in Theologia, quòd prædicet feruentèr, opportunè, & importunè, quòd animæ purgatæ videant faciem Dei, dicit etiam, quòd, qui semper vellent viuere, & semper peccare, æternalitèr in Inferno cruciabuntur.

CAP. LXXV.

MAGISTRO Matthia de Suetia, qui cõposuit istius Libri Prologum, prædicante. Vnus armigerorũ, quasi furiosus clamauit. Si (inquit) anima mea non venerit in cælum, vadat sicut bestia comedendo terrã, & arborum cortices. Longa enim mora est, vsque ad iudicium. 1 Nam ante illud iudicium nulla anima videbit gloriã Dei. Quod audiens Sponsa, quæ præsens erat, ingemuit dicens. O Domine Rex gloriæ scio, quòd misericors es, & multùm patiens. Omnes enim, qui tacent veritatem, & dissimulant iustitiam, laudantur in mundo, qui verò zelum tuum habent, & ostendunt, despiciuntur. Ideò Domine da isti Magistro constantiam, & feruorem loquendi. Tunc Sponsa in excessu mentis vidit Cælum apertum, & Infernum ardentem, audiuit vocem dicentem sibi. Vide (inquit) cælum, vide animas, quali gloria vestitæ sunt, dic ergò isti Magistro tuo, hæc dicit non alius, nisi Deus tuus Creator, & Redemptor tuus, prædica securè. Prædica constantèr. Prędica importunè, & opportunè. Prædica, quòd animæ beatæ, & purgatæ vident faciem Dei. Prędica feruentèr, quia merces erit tibi, sicut filij audientis vocem patris sui. Si dubitas, quis sum ego, qui loquor, scias quòd ego sum ille, qui abstuli à te tentationes tuas. His autem auditis, vidit iterùm Infernum, ex cuius pauore conterrita, audiuit vocem dicentem. Nè timeas spiritus, quos vides. Horum enim manus, idest potestates ligatæ sunt, & non possunt sine permissione mea plùs, quàm stramen antè pedes tuos. Quid ergò cogitant homines præsumentes de se, quòd ego nõ capiam vltionem ex eis, qui etiam Dæmonia subijcio voluntati meæ? Respõdit Sponsa. O Domine, nè indigneris, si loquor. Numquid tu, qui misericordissimus es, perpetuò punies illũ, qui perpetuò peccare non potest, hæc enim homines non credũt conuenire Deitati tuę, qui iudicio misericordiam superexaltas. Nec homines perpetuò puniunt aliquos in se delinquentes. Respondit Spiritus. Ego sum ipsa veritas, & iustitia, qui do vnicuique secundum opera sua, qui corda inspicio, & voluntates, & sicut cælum distat à terra, sic viæ meæ, & iudicia mea longè sunt à consilijs, & intellectibus mũdanorum. Ergò quia homo non corrigit malum suum, cùm viuit, & potest, quid mirùm si puniatur, vbi nihil potest? Aut quomodo in æternitate mea purissima manere debẽt hi, qui in æternum semper viuere volunt, & semper peccare? Et ideò, qui corrigit peccatum suum, cùm potest, manere debet mecum in æternum, quia ego æternalitèr possum omnia, & æternalitèr viuo.

Declaratio.

Hic homo vxoratus fuit, qui publicè concubinam tenens in domo, surrexit in anxietate cordis, ex admonitione sibi facta, & videntibus multis, interfecit concubinam. Qui post in quarto die in obduratione cordis mortuus est sine Sacramentis, & sepultus, & in pluribus noctibus vox audita est, væ, væ, ardeo, ardeo, quod cum relatum fuisset ad vxorem eius, ipsa præsente aperiebatur sepulchrum eius, in quo corpus sepultum erat, vbi non inueniebatur præter modicum de panniculis, & de calceis. Cooperto iterùm sepulchro, vox illa vlteriùs non est audita.

NOTÆ.

1 NAm antè illud iudicium nulla anima videbit gloriam Dei.

Verba præsentis Notæ sunt cuiusdam militis, vt antecedentia legenti constare poterit: is enim dum concionem audiret, prosiliens in medium illa protulit, affirmans iustorum animas non visuras gloriam Dei, nisi peracto vniuersali Iudicio, ideò hoc loco Christus B. Brigittã admonet, vt eius nomine illi concionatori præcipiat, vt prædicet, hominũ animas post purgationẽ statim ad visionẽ essentiæ diuinæ eleuari: sed quoniam aliquibus visum est, grauissimos quosdam Patres, contrariam defendisse sententiam, ideò rem hanc diligentèr, breuitèr tamen pertractandam suscepimus, & primò se se offert antiquissimus auctor Tertullian. qui hoc pluribus locis indicat, vt lib. 4. aduersus Marcionem, Eam (inquit) regionem sinum dico Abrahæ, & si non cælestem, sublimiorem tamen inferis, interim refrigerium præbituram animabus iustorum, donec cõsummatio rerum resurrectionem omnium plenitudine mercedis expungat: idem probat lib. de Anima cap. antepenultimo, & vltimo, & de Resurrectione carnis cap. 17. & alibi sæpissimè, hanc eamdem sententiam, quamplures etiam ex Doctissimis viris fuisse secutos tradit Alphonsus Castrens. lib. 3. aduersus hæreses, inter quos Sixtus Senens. in sua Bibliotheca lib. 6. annotat. 345. enumerat Diuum Ambros. D. Chrysostom. D. Augustinum, D. Bernard. Clementem Romanum, Iustinum Martyrem, aliosque plures, quos si quispiam iuxtà verborum simplicem tantummodò prolationem percurrerit, videbuntur quidem hi in hanc iuisse sententiam, secus verò, si attentiùs legantur, nam citati Patres, & si paucis in locis hac de re aliquantulùm obscure locuti sint, alibi tamen sæpissimè aperto ore fatentur, iustorum animas statim vt fuerint à corpore separatæ, si nulla illis superfit in Purgatorio pœna luenda, ad cælum euolare, prout scribitur aliquantò post initium præsentis Capitis ibi, Prædica, quòd animæ beatæ, & purgatæ vident faciem Dei, legendus est Diuus Ambrosius in Commentar. in Epist. ad Philippens. exponens illa verba, Cupio dissolui, & esse cum Christo, & 1. Corinth. 13. & Epistola 59. de obitu Accolij, & D. Chrysostom. homil. 69. ad populum Antioch. & homil 16 in Epist. ad Romanos, & Diuus Augustinus de solemnitate Sanctor. serm 4. ad illa verba, Vidi sub Altare Dei: cæterùm si quædam in his, alijsque Patribus inueniantur loca, quæ cum citatis pugnare videantur, facilè poterunt iuxtà Romanorum Pontificum, & Conciliorum sacrorum Decreta interpretari, vt mox dicemus, & præcipuè iuxtà Concilij Florentini definitionem, cuius hæc sunt verba. Definimus illorum animas, quæ post Baptisma susceptum nullam omninò peccati maculam incurrerunt, illas etiam, quæ post peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem ex vita corporibus purgatæ sunt, in cælum mox recipi, & intueri clarè Deum trinum, & vnum, sicuti est, pro meritorum tamen diuersitate, alium alio perfectius, & hæc postrema Concilij verba Nobis indicant, quemadmodum interpretari debeamus citatorum Patrum sententias, quæ huic Decreto aduersari videntur: dicendum enim est, nequaquam eos dubitaße de animarum gloria antè iudicium, sed de gradibus, seù quantitate: scribitur namque. Ioannis 14. In domo Patris mei mansiones multæ sunt, quem locum ferè omnes explicant de diuersitate graduum in beatitudine, sic Diuus Gregorius lib. 4. Moral. cap. 42. Diuus Gregorius Nazianz. lib. 1. suæ Theologiæ, Diuus Augustin. lib. de Sancta virginitate, Diuus Bernard. Epistola ad Gulielmum Abbatem in fine, Diuus Anselm. & Diuus Thom. ibidem: de hac ergò gloriæ quãtitate quæsierunt sæpè Patres, & præsertim Diuus Augustin. lib. 1. retract. & lib. 12. in Genesim, an Sanctorum animæ pares essent antè vniuersale Iudicium Angelis in gloria, cum ergò legeris apud illos, Iustorum animas non habere perfectam gloriam antè resurrectionem, intellige eos loqui de consummatione, & perfecta gloria,

quæ antè vniuersale iudicium non datur. Ad cuius intelligentiam sciendum est, duos esse beatitudinis status, vnum animæ sine corpore, & ille est, quo animæ Beatorum modò antè communem resurrectionem diuina visione fruuntur sine corpore, & hunc statum sacræ Litteræ, & Patres varijs nominibus consueuerunt appellare, vt sinum Abrahæ, Altare exterius, sub Altare Dei, abdita receptacula, & alia huius generis, quorum meminit Sixtus Senensis vbi suprà. Alter verò est status animæ, quo ipsa reassumpto corpore, eoque glorioso, visione Dei fruitur, & hic status ab omnibus appellatur gloria consummata, perfecta lætitia: quare, cùm apud citatos Doctores inuenies scriptum, iustorum animas viuere in sinu Abrahæ, sub Altare Dei, & alibi, non statim cogitandum est, eos negare, Sanctorum animas diuina visione carere, sed intelligendum, eos loqui de perfecta, & consummata gloria, quam non habebunt, nisi post vniuersale Iudicium, & communem corporum resurrectionem.

CHRISTVS CORRIGENS Sponsam per incendium rerum suarum dicit, quòd, qui non corrigit domesticos suos virtuosè, incurrit Dei iudicium, & punit horribilitèr quemdam, qui omnia putabat euenire à fortuna, & casu, quia capiebat pisces per incantationem.

CAP. LXXVI.

HOSPITANTE Sponsa in quadam Villa, accidit, quòd comburebantur vestes, & iocalia sua, & familiarium. Cui oranti, Christus loquebatur dicens. 1 Scribitur, quòd Princeps cocorum combussit Templum Hierusalem. Quis est iste Princeps, nisi illi, qui deliciosa carnis plus quærunt, quàm amaritudinem passionis meæ. Sic tu quæris, & toleras in familia tua pulchras facies, & pulchras vestes, & mores eorum non reprehendis, nè videaris eis grauis. Ideò modò accidit damnum, quod cernis, vt intelligas, non sufficere ad perfectionem seipsum corrigere, immò etiam alios, & maximè familiares ad similia, & vitam honestam prouocare. Quod enim corrigere potes, & dimittis propter bonum temporale, & fauorem tuum, hoc tibi imputabitur in iudicium, & peccatum. 2 Insuper scito, quòd inhabitator domus huius duplici vitio laborat, scilicet infidelitate, quia credit omnia fato regi, idest casu, & fortuna. Secundò vtitur incantationibus, & quibusdam verbis diabolicis, vt capiat multitudinem piscium de stagno. Et ideò, quia de familia tua est, admone eum verbis, vt resipiscat, & emendet se. Alioquin videbis oculis, quòd Diabolus, cui seruit, in eum præualebit. Qui audiens admonitionem Sponsæ Christi, & renuens, subitò in lecto collo reflexo ad dorsum mortuus est inuentus.

NOTÆ.

1 SCribitur, quòd Princeps cocorum combussit Templum Hierusalem. *Quis fuerit iste coquorum Princeps, cuius hoc loco mentio fit, qui Hierosolymitanum succenderit Templum, traditur lib. 4. Reg. cap. 25. & hunc extitisse Nabuzardan Regis Babylonis Principem exercitus, qui vt scribitur ibi, Hierusalem ingressus, succendit domum Domini, & domum Regis, & domos Hierusalem, omnemque domum tradidit igni, hic autem coquorum Princeps appellatus est, quia, secundum Gloss. & Rabanum, ibi Nabuzardan Princeps coquorum interpretatur, qui prout domum Domini, & Regis, domosque Hierusalem succendit, significare dicit Diabolum, qui cupiditatis, & luxuriæ igne inflammat, & in eadem significatione mysticè hoc loco sumitur, cùm dicitur, Quis est iste Princeps, nisi illi, qui deliciosa carnis, plus*

quærunt, cæterùm septuaginta Interpretes, vbi in vulgatis habetur Nabuzardan Princeps militiæ, vertunt Princeps coquorum, vel lanionum, & congruè huiusmodi nomina militiæ Principibus aptantur, nam sicut coqui, vel laniones in cædendis carnibus occupantur, ita quoque Militiæ Præfecti cædendis, secandisq. hostium carnibus operam dant.

2 Insuper scito, quòd inhabitator domus huius duplici vitio laborat, scilicet infidelitate, quia credit omnia fato regi, idest casu, & fortuna.

Infideles hoc loco meritò appellantur illi, qui rerum omnium euentus fato, fortunæque tribuunt, hi namque in his inferioribus diuinam prouidentiam negant, Deumque rerum omnium Gubernatorem, ac supremum Motorem minimè esse sentiunt, contra id, quod scribitur Sapien. 14. Tua autē Pater prouidentia gubernat, quoniam dedisti & in mari viam, & inter fluctus semitam firmissimam ostendens, quoniam potens es ex omnibus sanare, etiam si sine rate aliquis adeat mare, sed hac de re egimus suprà hoc eodem Lib. 6. Cap. 45. Nota 5. & fusè Lib. 4. Cap. 40. Nota 3.

CHRISTVS REPREHENDIT quemdam Religiosum disputantem de saluatione Gentilium, & dicit, quòd illi, qui benè viuendo laborauerunt, & non effecti sunt Christiani, post mortem recipient consolationē à Deo, licet non intrabunt in gloriam.

CAP. LXXVII.

FILIVS loquitur ad Sponsam dicens; quid dixit tibi ille Frater loquax. Respondit illa, quòd Gentiles, qui nō vocati fuerunt ad vineā, nullo modo habebunt fructum de vinea. Respondit Dominus, dic illi, venit tempus, quo fiet vnum ouile, & vnus pastor, vna fides, & vna clara cognitio Dei, & tunc multi, qui vocati fuerunt ad vineam reprobabuntur. Qui verò non vocati fuerunt, & tamen iuxtà possibilitatem suam laborauerunt, percipient quidem à Deo in supplicijs aliquā misericordiam, & gratiam releuaminis, quamuis ipsam vineam non intrabunt. Item dic illi. Meliùs est tibi ad salutem cum deuota simplicitate orādo legere, Pater noster, quàm de tām subtilibus propter vanum mundi nomen sophisticè disputare. Ideò cogita qualis intrasti Religionem, & scias, quòd citiùs alibi panem mendicabis. Verumtamen, si tu mutaueris voluntatem tuam, Deus mitigabit sententiam suam.

EXPELLEBATVR PER VERBA hic contenta reuelata Sponsæ à quadam domo vnus Diabolus, qui dabat responsa, & prædicebat aliqua futura habitantibus ibi idolatrātibus, quibus statim virtute Dei, & verborum conuersis, Dæmon confusus cum clamore recessit.

CAP. LXXVIII.

1 CVM Sponsa hospitaretur in quadam domo vna nocte, vbi Diabolus apertè loquebatur, & dabat responsa, & prędicebat multa. Igitur ipsa præsente, siluit spiritus ille immundus. Et tunc ipsa in oratione audiuit vocem dicentem sibi, neminem tamen videns. In isto (inquit) loco facta sūt aliqua mala ab inhabitantibus prioribus, & ab his, qui nunc habitant hic. Nam colunt penates, & non frequentant Ecclesias, nisi propter pudorem hominum, nec audiunt aliquando verba Dei. Ideò Diabolus in hoc loco dominatur, propterea Confessor tuus congregatis omnibus inhabitantibus in domo ista, & vicinis, dicat eis ista verba. Deus vnus est, & trinus, per quem omnia facta sunt, & sine ipso nihil fieri potest, Diabolus autem creatura ipsius est, qui stramen vnum antè

pe-

pedes vestros mouere non potest, nisi ipso Deo permittente. Sed quando plus quæritis, & diligitis creaturam, & mundum, quàm Deũ, & quæritis ditari contrà Deum, tunc Diabolus incipit possidere animas vestras, faciens vos, permittente iustitia Dei, in temporalibus prosperari. Ideò credite in Deum, & dimittite serpentes, quibus propinatis lac, & nè faciatis primitias penatibus de pecoribus, vel porcis vestris, nec de panibus, aut vino, nec de alijs rebus. Nec dicatis, quòd fortuna facit ista, vel illa, sed quia Deus sic permisit. Nec dicatis, quòd in Altari nihil aliud immolatur, nisi vna tortella panis, sed firmitèr credite, quòd ibi est verè corpus Dei crucifixum in Cruce, & credite verè Sacramentis Baptismi, Confirmationis, & Vnctionis, & tunc fugiet Diabolus à vobis. Igitur omnibus clamantibus credimus, & promittimus emendationem, statim de fornace, vbi Diabolus dabat responsa, audita est vox dicens. Ecce hìc ampliùs non habebo locum, & sic recessit confusus, nec posteà ibi vox, & tribulatio Diaboli est audita.

QVIDAM MORTVVS FVIT per iustitiam, quia ad sacerdotium nõ ordinatus celebrabat, de quo Christus dicit, quòd propter illam pœnam, & contritionem, quam habuit, non damnatur in anima. Missæ tamen, & alia Sacramenta, quę contulit, profuerunt fidelibus recipientibus propter fidem, quam habuerunt.

CAP. LXXIX.

1 QVIDAM non ordinatus ad Sacerdotium, celebrabat Missas, qui præsentatus Iudici adiudicatus est igni. Pro quo oranti Spõsæ Christus loquebatur dicens. Vide misericordiam meam, hic homo, si dimissus fuisset impunitus, nũquam obtinuisset gloriam. Nunc autem obtinuit contritionem, & ideò propter supplicium, quod patitur, & contritionem appropinquat gratiæ, & requiei. Nunc autem potes quærere, si populus, qui audiebat Missas, & recipiebat Sacramenta non ordinati, sit damnatus, aut mortalitèr peccabat? Respondeo tibi, quòd nequaquam damnatus est, sed fides audientium saluauit eos, quia credebant eum ab Episcopo ordinatum, & me esse in manibus eius in Altari. 2 Sic & fides parentum profecit baptizatis ab eo, quia fides ex charitate operum credit digna de Deo, non erit sine remuneratione, nec fraudabitur à desiderio suo.

NOTÆ.

1 QVidam non ordinatus ad Sacerdotium celebrabat Missas.

Ex doctrina huius Capitis colligendum est Primò Sacerdotem non habentem sacerdotalem characterem, qui hoc loco celebrasse Missas scribitur, Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum nullatenùs confecisse, hoc enim & Concilia, & sancti Patres definierunt, & Concilium Lateranense sub Innocentio III. cap. 1. Concil. Florent. de Sacramento Eucharistiæ, immò nec ipsismet Diaconis Missæ sacrum facere licet, sed solis Sacerdotibus, vt habet Concil. Nicenum Canone 18. Carthaginense 6. Canone 18. Arelatense 1. Canone 15. probat D. Isidorus lib. 2. de Ecclesiasticis offic. cap. 7. D. Thom. 3. part. quæst. 82. artic. 1. Magister in 4. distinct. 13. & ibi communiter Scholastici: insuper hoc loco admonere Lectorem censui, eos qui bona fide huiusmodi Sacerdotis non ordinati Missas audierunt, & non consecratam hostiam adorarunt, nec peccasse, neque propriè idolatriæ vitium admisisse, quod patet ex responsione ad propositam dubitationem propè finem huius Capitis, vbi dicitur: Respondeo tibi, quòd nequaquam populus damnatus est, sed fides audientium saluauit eos, qui credebant eum ab Episcopo ordinatum, hunc

autem sic celebrantem grauitèr peccare, asserit D. Thom. 3. p. q 89. art. 6. ad secundum quia iste quantùm est ex se idolatrare facit illos, qui credunt adorare hostiā consecratā, Quia (inquit) D. August. in Psalm. 89. nemo carnem Christi manducat, nisi priùs adoret, vnde optimè docet D. Thom. Sic adorantes hostiā nō consecratam, putantes esse consecratā, propriè idolatriæ vitium non committere, nec formalitèr esse idolatras, quoniā, vt ipsemet tradit 2. 2. quæst. 94. artic. 3. ad 1. argumentum, idolatria exigit interiorem infidelitatem, quod non præsupponitur in istis, qui bona fide accedunt, vel summunt ab eo, quē putant esse ritè ordinatum. Postremò etiā sciendum est, huiusmodi Missas à non ordinato celebratas, nec prodesse potuisse ex opere operato, quia sub speciebus panis, & vini Christus minimè præsens erat: per opus enim operatum in sacrificio altaris intelligunt Doctores Theologi non externas Sacerdotis actiones, sed opus Dei in vera consecratione, per quam sub speciebus panis, et vini habetur præsentia Christi, quod non à merito Sacerdotis, sed à Christi potentia pendet, cum ergò Christus ibi sacramentalitèr non fuerit præsens, non videtur quomodo ex opere operato non ordinati Sacerdotis Missa potuerit astantibus prodesse.

2 Sic & fides parentum profecit baptizatis ab eo.

Hic textus corruptus est, & aliqua desiderantur. Et propterea ad huius intelligentiā sciendum est, hic agi de quodam, qui charactere sacerdotali nō insignitus Missas celebrabat, & baptizabat, duo autem, vt ex prædicti Capitis narratione deducitur, legimus hoc loco, Primò hunc sic celebrantem non confecisse Sacramentum Eucharistiæ: Secundò verò eos, qui eius Missas audiebant non peccasse, existimantes verè eum esse Sacerdotem. De Sacramento autem Baptismatis ab eo collato, secùs dicendum est, nam, etsi ipse Sacerdos minimè esset, verum tamē Baptismatis Sacramentum conferebat, sicut, & conferunt laici, si debita materia, & forma vtuntur, & facere intēdunt, quod facit Ecclesia, & propterea, cum scribitur hic, quòd fides parentum proficiebat Baptizatis ab eo, intellige non de sola fide, sed de fide cum Baptismo coniuncta, quandoquidem, si huiusmodi homo, cùm baptizabat, debita materia, & forma vtebatur, & verum Baptisma conferebat, & baptizatis ab eo huiusmodi Sacramentum ad salutem proficiebat.

CHRISTVS LOQVITVR SPONSÆ de quadā fęmina, quæ à Dæmone incubo luxuriosè, horribilitèr vexabatur dicens, quòd per cōfessionem puram, & sumptionē Eucharistiæ, & per orationes seruorum Dei liberabitur.

CAP. LXXX.

QVÆDAM fęmina vexata est à Dæmonio, & sic venter eius intumuit, vt quasi paritura esset subitò, & iterùm paulatim detumuit, vt quasi nihil in vtero habuisset. Cumq. diù sic vexaretur ab immundo spiritu, & continuè intumesceret more pariētis, Domina illius cōsuluit Sponsam Christi super hoc. Cui oranti dixit Christus. Sicut in spiritibus bonis vnus est altero subtilior, & superior. Sic, & in spiritibus malis vnus est nequior altero. 1 Nam in isto Regno sūt specialitèr tria genera Dæmonū. Vnum est igneum, & flammeum, quod dominatur in gulosis, & ebriosis. Secundum est Diabolicum, quod possidet corpus, & animam hominis. Tertiū est abominabiliùs cæteris, quod incitat hominem contrà ipsam naturam ad luxuriam. Ergò quia in hac muliere dominatur Dæmon propter infidelitatem, & incontinentiam suam, & quia ex rubore non confessa accessit ad Sacramentum altaris. Ideò confiteatur peccatum diù cęlatum, & amici Dei orent pro ea, & posteà sumat Corpus meum de manu Sacerdotis, quia placet mihi vt orationibus, & lacrymis pro ea fusis ab aliquibus amicis meis sanetur. Quibus sic factis mulier sanata est.

NO-

NOTÆ.

1 NAm in isto Regno sunt specialitèr tria genera Dæmonm, vnum est igneum.

Quemadmodum inter Angelos bonos datur ordo prælationis, & vnus est superior, ac dignior altero, vt probat Magist. in 2. dist. 6. ita quoque inter Dæmones vnus est nequior altero, sicut scribitur hìc, vbi eorũ genera enumerantur tria, quorũ primum genus flãmeum appellatur, quod ex hoc genere Dæmones in homine maximè libidinis faces accendunt, ac ad carnis vitium inflammant, sed de generibus Dæmonũ multa cõgerit Pisel qui agens de natura eorum sex genera esse arbitratus est, vt refert Ludouic. Viu. in Comment. ad lib. 10. D. August. de Ciuit. Dei cap. 9. & 11. et tradit etiam Porph. in lib. Responsor. ex Apollinis oraculis, hi tamen Auctor. supponunt, hos Dæmones iuxtà sex eorũ genera in sex locis morari, ibiq. hominibus nocere, & hanc ob causã alios vocarunt igneos, quod circà sublimiorem aerem opinentur peruagari, alios aereos, quod in aere propinquo nobis oberrent, alios terreos, quod circa terram, alios aqueos, & maritimos, quod tempestates excitent, & plurimos aquis perdant, sed contra hoc est Principis Apostolorum auctoritas, qui in 2. sua Epist. cap. 2. Dæmones post lapsum in aere solũ caliginoso veluti in carcere detrusos fuisse, vsque ad vniuersale iudicium tradit, quod etiam affirmarunt D. Aug. lib. 11. de Ciu. Dei c. 33. et lib. 3. super Genes. c. 10. & tradit Venerab. Bed. edisserens illa verba Epist. B. Petri citata Si enim Deus peccãtibus Angelis non pepercit, idem etiam habet Magister senten. vbi suprà D. Thom. p. 1. q. 64. art. 4. & ibi Card. Caiet. Lyran. etiam, & Dionys. Carthus. in locum citatum D. Petr. & colligitur ex Epistola Iuda Apostoli, vbi dicit, Angelos verò, qui non seruauerunt suum Principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in iudicium magni diei vinculis æternis sub caligine reseruauit.

DANTVR HIC REMEDIA à Christo, per quæ vnus puer trium annorum, qui vexabatur à Diabolo sanatus est. Mater etiam eius, quæ illudebatur à Dæmonio incubo per virtutem Christi, & verborum hìc contentorum ab eo liberata est.

CAP. LXXXI.

PVER trium annorũ quietari nõ poterat, nisi quando aspergebatur frigida aqua, quod videns Sponsa mirata est. Cui dixit Christus. Vidę iustitiam, & permissionem Dei. Mater huius pueri diù à Dæmone incubo vexata est. 1 Nam Diabolus, quia spiritus est, assumit sibi corpus de aere, in quo lasciuiens ostendit se visibilem, exercendo cum illa fęmina, quasi luxuriosè malitiã, & nequitiam suam, & licet puer de seminibus patris, & matris natus est, maximam tamen Diabolus in eo potestatem habet, quia Baptismate verò renatus non est, sed eo modo baptizatus, quo mulieres ignorantes verba Trinitatis baptizare solent. Ideò puer baptizetur in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & sanabitur. Mater verò confiteatur peccatum suum, & dicat quando Diabolus accedit ad eã. IESV Christe Filij Dei, qui natus es de Virgine Maria pro salute hominum, & crucifixus es, & nunc regnans in cælo, & in terra, miserere mei. Quod mulier faciens liberata est.

NOTÆ.

1 NAm Diabolus, quia spiritus est, assumit sibi corpus de aere, in quo lasciuiens ostendit se visibilem, exercendo cum illa fęmina, quasi luxuriosè malitiam.

Angelos, & bonos, & malos aerea assumere corpora, cùm hominibus apparere volunt, an-

antiqua fuit sanctorum quorumdam Patrum sententia, & Primò hoc tradidit D. Gregor. lib. 2. Moralium cap. 1. vbi affirmat, quòd Abraham numquam vidisset Angelos, nisi ex aere Angeli corpora sumpsissent: eamdem sententiam tenet D. Isidorus lib. 1. de Summo bono cap. 12. Angeli (inquit) corpora in quibus hominibus apparent, de superno aere sumunt, solidamque speciem ex cælesti elemento induunt, per quam humanis obtutibus manifestè demonstrantur, sequitur etiam Venerab. Beda in lib. de natura rerum, Durādus in 2. distin. 8. quæst. 1. innuit Card. Caiet. qui in Comment. Epist. ad Ephes. cap. 2. Dæmones vocat spiritus aereos, fauet etiam Dominicus Ban. in Comment. ad par. 1. S. Thomæ quæst. 51. art. 2. sed quoniam D. Bonauent. in 2. distin. 8. quæst. 2. dicit sibi difficile videri quomodo ex aere constitui possit corpus coloratum, cum aer absque naturæ auxilio colorem producere non possit: ideò sciendum est, quod hoc auxilium potest optimè ex tribus haberi, Primò quidem ex parte ipsiusmet elementi aeris, ad cuius naturam pertinet, vt sit condensabile, ac rarefactibile. Secundò ab ipsamet luce huiusmodi auxilium obtineri poterit, nam elementū aeris est lucis susceptiuū, postremò etiam ab ipsomet Angelo, qui optimè nouit, qualis, & quanta rarefactio, ac condensatio necessaria sit ad formationem illius corporis: ex his videtur probabiliter dici posse, Angelos aerea corpora formare, ac sumere posse, sicut legimus hìc, existimat tamen Scotus in 2. dist. 8. quæst. 1. huiusmodi corpora non ex aere solùm formari, sed ex aere imperfectè mixto, eo quòd aliàs non possent habere figuram, sed iam diximus posse ab Angelo elementum aeris condensari, absque eius corruptione, ita vt colorēs varios accipiat: an autem corporibus assumptis possint Dæmones se se mulieribus commiscere, ac generare, prout innuitur hìc, vbi legimus Dæmonem frequenter habuisse copulam cum quadam fœmina, tradidimus suprà hoc eodem Libro 6. Cap. 67. Nota 2.

CHRISTVS GRAVITER reprehendit hìc credētes spiritui Phitonis prædicenti futura, quia hoc operatur Diabolus ex subtilitate naturæ permissione Dei propter infidelitatē, & cupiditatem hominum.

CAP. LXXXII.

MILES quidam consuluit Phitonem, vtrū homines Regni deberent rebellare contra Regem Suetiæ, vel nō, & sic euenit, sicut Phitonissa dixerat. Quod factum Milite narrante Regi præsente Sponsa Christi, statim, cū ipsa diuertisset se à Rege, audiuit in spiritu votē Christi dicentē sibi. 1 Audisti quomodo Miles cōsuluit Phitonem, & quomodo prędixit futuram pacē. Ideò dic Regi, quòd hæc fiunt ex permisione mea propter malam fidem populi. Nam Diabolus ex subtilitate naturæ suæ multa futura cognoscere potest, quæ vt decipiat credentes sibi, & infideles mihi, innotescit consulentibus. Propterea dic Regi, vt tales homines extirpentur à consortio fidelium, quia tales deceptores sunt animarum. Quia propter lucrum tēporale dant, & homagiant se Diabolo, vt plures decipiantur. Nec mirùm, quia quando homo plùs desiderat scire, quàm Deus vult eum scire, & ditari affectat contra velle Dei. Ideò tunc Dæmon tentans mentem eius, & videns inclinatam infusionibus suis, mittit adiutores suos, scilicet Phitones, & alios aduersarios fidei, quibus decipiatur. Et cū modicum tēporale cōsequitur, quod desiderat, perdit, quod est æternum.

NOTÆ.

1 AVdisti quomodo miles consuluit Phitonem, & quomodo prædixit futuram pacem, ideò dic Regi, quod hæc fiunt ex permissione mea.

Duo in præsenti Cap. à Nobis declaranda sunt, Primò quidem quid importet Phitonis

nomen. Secundò verò, quomodo, & qua ratione isti aliquando vera prædicant. Sciendum tamen primò est, Christum Dominum in præsenti Capite eos redarguere qui Phitoni fidem præstant, dicitq. huiusmodi homines à Regnis, & Prouincijs eijciendos esse, vtpotè, qui cum Dæmone pactum ineunt, & plurimorum etiam animas decipiunt, quod iam prohibitum erat Leuit. 19. & Deuteron 18. vbi scribitur, Non sit, qui Phitones consulat, neq. diuinos; quid autem Phitonis nomen significet, quidvè sit, explicat Lyran. ibi, Dicuntur (inquit) Phitones ventriloqui, qui habent in ventre Dæmonē, exteriùs verba proferentem, idem habet Gloss. Ord. quæ addit, dictos esse à Phitone, idest Apolline, quem diuinationis Deum esse credebant, sed septuaginta Interpretes illud Leuit. 19. Non declinetis ad Magos, vertunt ad ventriloquas, meminit Tertull. vētriloquarum mulierum, Ventriloquas (inquit) mulieres hac nostra vidimus tempestate, quibus sedentibus, vocula quædam ab earum pudendis exaudiebatur, respondebatq. sciscitantibus, ipseq. audire volui, non quòd vllam his fidem adhiberem, sed vt Dæmonum præstigia cognoscerem, sed latiùs describit Phitonem ex Hebræor. sententia, Hieron. Oleaster in Leuit. cap. 19. explicans illa verba, Non vertetis vos ad Phitones: est autē Hebræis Auctoribus Phiton homo, aut mulier, inter cuius femora ascendit, aut sedet mortuus, vel inter axillas eius, loquens submissa admodum voce, ac si ex inferioribus terræ partibus prodiret: est & alia Phitonis species, qua mortui cranium consulitur, ac ab eo responsum quæritur, sunt qui hanc Magiæ speciem, vt refert Oleast. vbi suprà, sic censent dictam esse, eo quòd, qui ea vterentur obtusa voce tamquam ex laguncula, vel cauea loqui viderentur. Cæterùm plura de significatione huius nominis habent Orig. hom. 1. super Exod. & Beda cap. 1. in Exod. Philo de somnijs: hoc ergò nomen Phiton citati Doctores interpretantur, os deficiens, & hac ratione crediderim, quia deficit, qui loquitur mendaciū, prout Phitones faciunt, & quamquā per coniecturas aliquas, quæ Mūdi sunt, diuinare soleant ex permissione Dei, sæpissimè tamen Auctore D. August. tract. 85. in Ioan. & lib. 2. cōtrà Maxim. fallere, & falli consueuerūt. Sed vt breuitèr hic explicemus, quomodo Dæmones, aut etiā Phitones Dæmonū ministerio aliqua prædicere possint. Notandū est id ex quadruplici causa fieri posse. Primo quidē si sermo fiat de futuris, quæ pendent à causis necessariò agentibus, dico ista certitudinalitèr, & prænosci, ac prædici posse, si verò de his loquamur futuris, quæ producūtur à causis non necessariò operātibus, sed semper, & vt in pluribus, dicendū est, ista quoq. nō per certitudinē, sed per cōiecturas quasdā præsciri, ac diuinari posse, sicut Astrologi, et pluuias, & sanitates, et Medici morbos, et sanitates, et mortes quādoque diuinant ex stellarū, ac rerū naturaliū consideratione, futura verò quæ emanant à causis, quæ se habent ad vtrumlibet, vt de potentijs rationabilibus, in quibus libertas est ad opposita, & ad operandum, & non operandum per causarum inspectionem, nec præsciri, nec diuinari possunt, quia vt egregiè probat Diuus Thomas 2. 2. quæst. 95. art. 1. in corpore eorum causæ non habent inclinationem determinatam ad huiusmodi effectus, & ideò effectus huiusmodi prænosci non possunt, nisi cùm præsentes sunt, & hæc est causa, quare Phiton ille, quem consuluisse legimus militem in hoc Capite, certò prædicere non poterat futuram pacem in Regno Suetiæ, quia inire pacem, & non inire, pendebat ex libera voluntate Regis, & subditorum, qui illam poterant velle, ac etiam nolle: permisit tamen Deus, vt Phiton ille vera prædiceret propter malam fidem illius populi, & præsertim cùm homo desiderat plùs scire, quàm debeat scire, & non ad sobrietatem sapere, vel quærit etiam inordinatè diuitias horum ministerio Dæmonum, & tunc iustè Deus permittit, vt decipiantur deinceps ab his, quia cum semel aliqua vera protulerint, impostèrum semper illos vera dicturos esse homines opinentur, sicque dum temporalia lucra quærunt, æterna bona perdunt: quartam etiam addit causam Diuus Augustinus in lib. quem edidit de Diuinatione Dæmonum capite 5.

qui

qui tom. 3. suorum operũ habetur, dicit enim, Dæmones plerumque ea pronunciare, quæ facturi sunt, accipiunt enim sæpè potestatem, & morbos immittere, & ipsum aerem vitiare, & peruersis hominibus terrenorum amatoribus malefacta suadere, de quorum moribus certi sunt, quòd sint eis talia suadentibus consensuri: hactenùs Augustin. qui aliquantò post admonet, dæmones id facere, vt fallant, & studio fallendi, & inuida voluntate, qua hominum errore lætantur: neq. tamen existimandum est, hanc diuinationis artem minimè malã esse, quia Deus quandoq. permittit, vt legimus hic, Dæmones, vel homines ministerio Dæmonum vera nunciare, quia vt respondet D. Augustin. vbi suprà, non idiò hæc videri iusta debere, quia ea fieri sineret omnipotentissimus, & iustissimus Deus, nam, & alia multa manifestissimè iniusta fieri, sicut homicidia, & adulteria, & cætera huiusmodi, quæ quamuis iusto Deo, eò quòd iniusta sint, sine dubitatione displiceant, idem tamen omnipotens, ea fieri certa iudicij sui ratione permittit, non vtiq. impunè, sed ad eorum damnationẽ, à quibus fiunt, quæ displicent iusto.

CHRISTVS DICIT QVOD deuotio Gentilium in futurum plusquàm Christianorũ permaximè augmentabitur, & cantabunt omnes Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

CAP. LXXXIII.

FILIVS loquitur ad Spõsam dicens. Scias quòd adhùc tanta erit deuotio in Gentilibus, quòd Christiani erunt spiritualitèr quasi eorum serui, & complebuntur scripturæ, quòd populus non intelligens glorificabit me, & ædificabuntur deserta, & cantabunt omnes Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, & honor omnibus Sanctis eius.

CHRISTVS REPREHENDIT onerantes se multis vestibus propter frigus, & superbientes de pulchris vestibus, sicut Pauo de pennis dicens, quòd si plenè confiderent in eo, ipse daret ei pulchritudinem, & calorem in corpore, & anima.

CAP. LXXXIV.

CVM Sponsa in medijs frigoribus in Regno Sueciæ venisset ad quamdam Insulam nauigando, & iam omnes dormirent, nolens inquietare aliquos, permansit ad diem in Naui. Cumq. famuli vltrà modum paterentur de frigore, ipsa tantum calorem sentiebat, quòd tangentes eam, & videntes mirarentur. Cui oranti circà auroram dixit Dominus. 1 O quàm multùm diffidunt homines de me, qui onerant se vestibus sicut Herinacius pomis, 2 & sicut Pauo pennis, sic superbiunt ipsi de pulchris vestimentis. Cum tamen nec calefieri possent sine me, nec pulchri videntur, nisi de meis. Si autem ipsi ponerent spem suam in me, ego darẽ eis calorem corporis, & animæ, & facerem eos pulchros in conspectu Sanctorum meorum. Nunc autem deformes sunt, quia non contentantur de necessarijs, & feruentiùs diligunt creata, quàm Creatorem.

(margin: 1; 2 var. lect.)

NOTÆ.

1 O Quàm multùm diffidunt homines de me, qui onerant se vestibus, sicut Herinacius pomis,

Eritius, seù, vt alij volunt Herinacius idem esse animal aliqui opinantur, quòd Cherogryllus, sic Lyran. & Oleaster in Leuitic. capite vndecimo, vbi inter animalia connumeratur immunda, putat tamen D. Hieron. ad Suniam, & Fretellam, diuersa esse, ac di-

distincta animalia, sed quidquid sit Arist. 9. de Hist. Animal. 6. dicit, quòd quadrupes est aculeis, seù spinis armatum, quas habet in modum pilorũ, habitat iuxtà paludes, ac etiã in paludibus, facitq. sibi cauernam duo habentem foramina, vnum ad Boream, alterum ad Austrum, & flante Borea, claudit boreale foramen, aperitq. quod est ad Austrum, flante verò Austro, australe claudit, & boreale aperit: alij tradunt, hoc animal Hyeme parare cibum, ita vt inter poma, quæ sub arbore deciderunt volutatur, eaq. affixa spinis, etiam vnum ore portat, & in cauernas defert, & hoc est, quod legimus hoc loco, huiusmodi animal se onerare pomis, ideò symbolũ Auari est, eiusq. qui superflua quarit, ac de diuina prouidentia diffidit, addit D. August in Psalm. 103. Figuram esse peccatoris hominis, eo quòd spinosum est, & spinæ peccata referunt, huius quoque animalis proprium esse testatur D. Isid. lib. 12. Ethym. c. 2. quod cùm ad vineas confugit, vt sibi cibum paret, vuas de vite abscindere, deindè se se supinum super eam volutare, sicq. eam natis suis exhibere.

2 Vt sicut Pauo pennis.

var. lect. *Aut etiam sicut M.S. Farnesianus legit, sicut Pauus pennis, hoc enim animal Superbiæ symbolum est, quemadmodum enim Pauo pulchritudinem propriam extensis solet ostentare pennis, ita quoque qui plures, easq. formosas gestant vestes superbiæ vt plurimum, ac suæ pulchritudinis pompã facere volunt, sæpissimè peccãtes ex triplici capite, Primò, cùm nimis vestes pretiosæ sunt, vel nimis curiosæ, Secundo, cùm statui personæ minimè sũt conuenientes, Tertiò, quando quispiam tantã habet vestium copiam, vt à tineis demoliantur, et Christus in pauperibus nudus relinquitur, meritò ergò hos similes esse Pauoni hoc loco legimus, verùm si quando pedes conspicerent, mortem nimirùm, quæ illis proxima est, quæue per pedes extremam corporis partem insinuatur, certè more Pauonis mox erubescentes pennas dimitterent, neque per vestes pulchritudinem quærerent, sed de Pauonis proprietatibus plura tractant D. August. lib. 21. de Ciuit. cap. 4. qui carnem eius numquam putrescere affirmat, & D. Isidorus lib. 12. Ethymol. cap. 7. & Arist. de Historia Animalium loco superiori Nota citato, qui eum annis vigintiquinq. viuere, & post triennium pullificare, & intra idem tempus eius pennas colores accipere tradit.*

CHRISTVS DICIT SPONSÆ, quòd, qui scientes detinẽt malè acquisita, non intrabunt in requiem, donec restituantur, exẽplo vnius animæ, quę diù in Purgatorio fuerat. Qui verò ignorantèr, non punięntur. Declarat etiã de elemosynis bonorum malè acquisitorum, an proficiant largiẽtibus.

CAP. LXXXV.

QVIDAM, qui quadraginta annis in Purgatorio fuerat, apparuit Sponsæ dicens. Ego propter peccata mea, & propter bona illa temporalia tibi nota, diù plagatus fui in Purgatorio. Nam audiui frequentèr in vita, quòd iniustè à meis parentibus quæsita fuerunt illa bona, sed ego non curabam, nec restituebam. Cùm autem inspirante Deo, quidam de parentibus meis habentes cõscientiam post mortẽ meam restituerunt bona eadem dominis suis, tunc ego ex hoc, & orationibus Ecclesiæ sum liberatus de Purgatorio. Deindè dixit Christus ad Sponsam. Quid credunt homines malæ fidei possessores, qui detinent iniustè obtenta scientèr, numquid quòd intrabunt in requiem meam? Certè non magis, quàm Lucifer. Sed nec eleemosynæ de malis acquisitis proderũt eis, sed & conuertentur ad consolationẽ verorum dominorum, quorum illa bona fuerunt. Illi verò, qui habent ignorantèr malè acquisita, non punientur. Sed nec illi amittunt cælum, qui voluntatem perfectissimam habent restituendi, & faciunt opere quantùm possunt, quia Deus propter voluntatem bonam supplebit, vel in præsenti sæculo, vel in futuro.

QVA-

QVALITER VIDIT SPONSA descendentem ignem de cælo in Altare, & in manu Sacerdotis vidit Agnũ, & in Agno faciem Christi humanam inflammantem, & audiuit expositionem mysterij.

CAP. LXXXVI.

QVIDAM Sacerdos in die Pentecostes celebrauit primam Missam in quodam Monasterio. Tunc autem in ipsa eleuatione Corporis Christi vidit Sponsa ignem descendere de cælo per totum altare. 1 Et in manu Sacerdotis vidit panem, & in pane Agnum viuum, & in Agno faciem quasi hominis inflammantem, & tunc audiuit vocem dicentem sibi, sicut nunc vides ignem descendere in Altare, sic per simile Spiritus meus sanctus descẽdit in Apostolos meos tali die sicut hodie, inflammans corda eorum. 2 Panis verò per verbum fit Agnus viuus, idest corpus meum, & facies est in Agno, & Agnus in facie, quia Pater est in Filio, & Filius in Patre, & Spiritus sanctus in vtroque. Et iterùm Sponsa vidit in manu Sacerdotis, in ipsa eleuatione Eucharistiæ iuuenem miræ pulchritudinis, qui dixit. Benedico vos credentes, non credentibus ero Iudex.

NOTÆ.

1 IN manu Sacerdotis vidit panem, & in pane Agnum viuum, & in Agno faciem quasi hominis inflammantem.

Per panem hoc loco omninò arbitror intelligendas esse species panis, non substantiam eius, quia si sub illis speciebus in humana forma Beata Brigitta Christum viderat, vt hoc loco insinuatur, profectò iam erat peracta consecratio, per quam substantia panis in Corpus Christi conuersa fuerat.

2 Panis verò per verbum fit Agnus viuus.

Verba huius Notæ sic explicanda sunt, per verbum, scilicet Consecrationis panis transubstantiatur in Corpus Christi, cuius figura fuit Agnus absque macula masculus Anniculus, qui iubebatur offerri in Phase, Exod. 12. Leuit. 1. & alibi centiès legitur in sacris Litteris, Christi Domini figuram fuisse Agnum, vt annotarunt D. Gregorius super 1. Reg. cap. 7. D. Hieron. super Isaiam cap. 16. Origen. super Numeros homil. 24. D. Augustin. super Ioannem tract. 7.

AD INGRESSVM VNIVS excommunicati in domo, sentiebat Sponsa fętorem horribilem, quæ Christus exponens dicit, quòd sicut ille fętor erat periculosus corpori, sic excommunicatio periculosa est animæ excommunicati, & cum eo participantibus.

CAP. LXXXVII.

QVODAM die cum Spõsa consedisset cuidam Episcopo, & alijs nobilioribus, sensit tunc fętorem abhominabilem quasi de putredine squamarum piscium, & mirantibus Dominis, quòd sentiret ipsa sola fętorem, & non alij, statim ingressus est in domum vnus homo, qui excommunicatus erat, sed propter potentiam suam non curabat de vinculo excommunicationis. Igitur finita collocutione Christus dixit Sponsæ: 1 Sicut putredo squamarum piscium periculosior est alijs fętoribus corpori. Sic excommunicatio est spiritualis infirmitas nociuior alijs animæ, quia non solum nocet excommunicato, sed & conuersantibus, & consentientibus cum eo. Ideò Episcopus laboret, vt tales puniantur, nè participatione eorum plures maculentur.

NO-

NOTÆ.

1 SIcut putredo squamarum piscium periculosior est alijs fœtoribus corpori. Sic excommunicatio est spiritualis infirmitas nociuior alijs animæ, quia non solùm nocet excommunicato, sed & conuersantibus.

Excommunicationem non solùm ipsisinet excommunicatis nocere, sed & conuersantibus cum illis scribitur hìc, quòd esse intelligendum arbitror de publicis, ac nominatim excommunicatis, & notorijs Clericorum percussoribus, cum quibus specialitèr prohibitum est conuersari, & quos omninò vitare tenemur, iuxta Concilij Constantiensis decretum sub Martino Quinto, quod etiã annotarunt Couarruuias in cap. Alma Mater paragroph. 2. num. 9. Sotus in 4. sent. dist. 22. q. 1. art. 4. col 1. Nauarr. cap. 1. paragropho, laboret, de pœnit. dist. 6. Siluester verbo Excommunicatio quinto nu. 7. & alij Summistæ, in quibus autem casibus non noceat participare cum excommunicato, & licitum sit tradunt Siluester vbi suprà numer. 2. D. Thomas in 4. d. 18. & Doctores Theologi plures ibidem, & latè etiam Canonistæ, ac Summistæ, quorum doctrinas non facit ad rem nostram modò referre.

SPONSA DVBITANTE QVID significaret ille motus sensibilis & admirabilis, quem sentiebat in corde, quando aliqua ex infusione diuina erant sibi reuelanda. Mater Dei declarat ei veritatem mysterij, annuncians ei, quòd Deus, & ipsa volunt per eam mundo indicare voluntatem suam.

CAP. LXXXVIII.

NOCTE Natalis Domini: Tam mirabilis, & magna aduenit Spõsæ Christi exultatio cordis, vt vix se prę lætitia tenere posset; & in eodem momento sensit in corde motum sensibilem, & admirabilẽ, quasi si in corde esset puer viuus voluẽs se, & reuoluens. Cũq. motus iste duraret, ostendit patri spirituali suo, & aliquibus amicis suis spiritualibus, nè fortè esset illusio. Qui visu, & tactu probantes veritatem admirabantur. Itaque iterùm eodem die in summa Missa apparuit Mater Dei, & dixit Sponsæ. Filia miraris de motu, quem sentis in corde tuo, scias, quòd non est illusio, sed ostensio quædam similitudinis dulcedinis meæ, & misericordiæ mihi factæ. Nam sicut tu ignoras, quomodo tam subitò tibi cordis exultatio, & motus aduenit. Sic aduentus Filij mei in me mirabilis fuit, & festinus. Nam quando ego consensi Angelo nuncianti mihi conceptionem Filij Dei, statim sensi in me mirabile quoddam, & viuidum. Et cum nasceretur ex me, indicibili exultatione, & mirabili festinantia, clauso meo virginali vtero prodibat. Ideò filia non timeas illusionem, sed gratulare, quia motus iste, quem tu sentis, signum aduentus Filij mei est in cor tuum. Ideò sicut Filius meus imposuit tibi nomen nouæ Sponsæ suæ, sic ego voco te nunc Nurum Filij mei. Nam sicut pater, & mater senescentes imponunt nurui onus, & dicunt ei ea, quæ sunt facienda in domo. Sic Deus, & ego in cordibus hominum senes, & frigidi à charitate eorum, indicare volumus amicis nostris, & mundo per te voluntatem nostram. Motus vero iste cordis tui perseuerabit tecum, & augebitur iuxta capacitatem cordis tui.

CHRISTVS PER IOANNEM Euangelistam certificat Sponsam, quòd idem Ioannes composuit Apocalypsim inspiratione Spiritus sancti, & non alius, & quod glossa Magistri Matthiæ super Bibliam, est ab eodem spiritu eidem Magistro diuinitùs ministrata.

CAP. LXXXIX.

TEMPORE quo Magister Matthias de Regno Sueciæ, glossator Bibliæ glossabat super Apocalypsim, rogabat quadā vice Sponsam, vt sciret in spiritu de tempore Antichristi, & vtrum à Beato Ioanne Apocalypsis esset conscripta, quia multi contrarium sentiebant. Igitur super hoc orante, fuit rapta in spiritu, & tunc vidit personā quasi vnctam oleo, sed resplendentem fulgore magno. Cui loquens Christus dixit. 1 Dic testimonium, quis composuit Apocalypsim. Respondit ille. Ego sum Ioannes, cui in Cruce assignasti Matrem tuam. Tu Domine inspirasti mihi mysteria eius, & ego scripsi ad consolationem futurorum, nè fideles tui propter futuros casus euerterentur. Et ait Dominus ad Sponsam. Ecce filia dico tibi, quòd sicut Ioannes scripsit de spiritu meo futura, quæ vidit: Sic Matthias Cōfessor, & pater tuus, de eodem spiritu intelligit, & scribit spiritualem veritatem sacræ Scripturæ. Insuper dic eidem Magistro tuo, quem ego feci Magistrum, quòd multi sunt Antichristi, sed quomodo, & quando veniet ille maledictus Antichristus ostendam tibi per te.

NOTÆ.

1 DIc testimonium quis composuit Apocalypsim.

Rogauerat B. Brigitta Christum Dominum, vt ei propalare dignaretur, quis nam sacram scripsisset Apocalypsim, tunc enim temporis, sicut in præsenti Capite legimus, in dubium reuocari videbatur, an D. Ioannes Euangelista eius fuerit Auctor, ac scriptor, qua de re tres in vniuersum quantum ego ex Ecclesiasticis doctoribus comprehendere potui, de B. Ioannis Apocalypsi olim fuere sententiæ, primo quidem eam non fuisse Ioannis, eius nimirùm, qui scripsit Euangelium: & primi, qui hunc in Ecclesia errorem inuexerunt, fuerunt Cerdon, Marcion, & Alogi sic dicti hæretici, vt ex Tertulliano de præscriptionibus cap. 51. & aduersus Marcionem lib. 4. cap. 5. colligit Cardinalis Baronius nostra hac tempestate vir doctissimus Primo Tomo Annalium, Anno Christi Domini 97. atque hi hæretici arbitrati sunt librum hunc ab hæresiarcha Cherinto fuisse confictum, ac innumerabilibus figmentis refertū, quos Epiphanius hæresi 51. confutauit, post hos accesserunt Lutherani, qui contra vniuersalem Catholicæ Ecclesiæ opinionem, hunc quoque librum damnare, & multis rationibus labefactare ausi sunt, dicentes à Doctissimis viris fuisse reiectum, & ex titulo ipsiusmet libri, & ex vtraq. Scriptura, Euangelij scilicet, & Apocalypsis colligi, non esse D. Ioannis, sed quoniam hæc, & alia horum perditorum hominum argumenta refert, & confutat Sixtus Senensis lib. 5. suæ Bibliothecæ hæresi decima, ideò hæc consultò ommisimus. Postremò plures etiam dubitarunt, An Ioannes, cuius in principio Apocalypsis mentio fit, fuerit ille, qui Euangelium scripserit, an verò Ioannes quispiam alius Presbyter Ephesi sepultus, de quo Eusebius Cæsariensis lib. 3. Histor. Ecclesiasticæ cap. 33. sed ab hoc quoque hunc librum non fuisse conscriptum egregiè probat Cardinalis Baronius vbi suprà, tùm ex sententiis D. Dionysii, tùm etiam rationibus: sed nè in re, quæ Sole clarior est immoremur, dicendum Nobis est, Diuum Ioannem Euangelistam omninò Apocalypsis fuisse Auctorem, ac scriptorem, sic enim ipsemet in præsenti capitul. octuagesimo nono fatetur his verbis, Ego sum Ioannes, cui in

Cruce assignasti Matrem tuam, tu Domine inspirasti mihi mysteria eius, & ego scripsi ad consolationem futurorum, nè fideles tui propter futuros casus euerterentur: atque hæc fuit semper in Ecclesia Dei veritas recepta, & à Sacris Concilijs, Sanctisq. Patribus approbata, & primò occurrit Concilium Anciranum sub Diocletiano Augusto celebratum Canone vltimo, & ab Eusebio lib. 4. cap. 25. relatum, quòd Apocalypsis D. Ioannem Euãgelistam facit auctorem, idem probat Concil. Tridentin. Sessioni 4. in decreto de canonicis scripturis, & D. Dionysius Pauli Apostoli discipulus Ecclesiastica Hierarchiæ cap. 3. Ireneus lib. 5. & Iustinus in Dialogo cum Triphone, Hippolytus Martyr de consummatione sæculi, Origen. homil. 7. in Iosue, Tertul. de præscription. c. 33. D. Athanas. in Sinopsi, D. Augustin. tract. 36. in Ioannem affirmat Apocalypsim eiusdem esse Ioannis, cuius Euãgelium, idem habet de doctrina Christiana lib. 2. cap. 8. & de sancta Virginitate c. 27. fauet D. Ioan. Damascen. lib. 4. de fide cap. 18. Clemens Alexandrin. in Pedagogo lib. 2. Cyprianus aduersus Iudæos, D. Hieron. Epistola 129. ad Dardanum, & de viris illustribus, D. Isidorus lib. 6. Ethymolog. Hilarius præfat. in Psalmos.

DVBITANTE QVODAM Religioso incredulo, & disputante de ista gratia videndi cælestia Sponsæ diuinitùs gratis data, Christus reprehendit eum per Sponsam de loquacitate, & scientia sua vana, & corripit cum infirmitate paralysis.

CAP. XC.

MAGISTRO Matthia loquente cum quodam Religioso magnæ authoritatis, & familiaritatis de ista gratia visionum cælestiũ diuinitùs data Sponsæ. Respondit ille Religiosus, non est credibile, nec cõcordat scripturæ, quòd Deus recesserit à continentibus, & abdicantibus mundũ, & ostendat secreta sua magnificis fœminis. Magistro verò allegante plurima super hoc, ille non consensit. Cum autem Sponsa audisset ista, & vidisset Magistrum turbatum, posuit se ad orationẽ, & tunc rapta in spiritu audiuit Christum sic dicentem. Multorum est ista periculosa infirmitas, quòd de Antidoto infirmantur. Ideò non est eis dandum, nè grauiùs infirmentur. Ego autem sum medicina infirmorum, & veritas errantium, sed iste Religiosus loquax nõ desiderat medicinam, quia stercus scientiæ vanitatis est in corde eius. Ideò dabo ei vnam alapam cum manu mea, & audietur ab omnibus, quòd ego sum Deus non loquax, sed efficax, & metuendus. Hic idem Religiosus post hęc tribulatione humiliatus est, & paralyticus mortuus est.

CHRISTVS PRÆCIPIT SPONSÆ, quòd confortet corpus cum cibis moderatè, nè ex eius defectu anima impediatur in diuinis.

CAP. XCI.

CVM Sponsa esset nimis de ieiunio, & vigilijs in capite, & corpore defectuosa, & loquente cum ea Christo, animus eius ex debilitate minùs perfectè perciperet verba audita, tunc addidit Christus. Vade, & da corpori moderata necessaria, quia sic placet mihi, vt caro habeat moderata necessaria, & anima non impediatur à spiritualibus propter eius defectum.

CHRISTVS REPREHENDIT cum comminatione quemdam Monachum, qui coram Rege per Vitas Patrum asserebat Sponsam esse delusam, & dicit Dominus, quod illi Patres delusi fuerunt, qui superbientes de iustitia sua præferebant se alijs nolentes obedire viris humilibus.

CAP. XCII.

PRÆSENTE Sponsa. Quidam Monachus portauit librum Vitas Patrum, coram consiliarijs, & Rege Sueciæ, legens in eo, quòd multi ex Sanctis Patribus fuerunt delusi, ex abstinentia nimia, & indiscretione. Et ideò dixit, se timere, nè fortè Sponsa similitèr illuderetur. Cumque post hæc staret orando, audiuit Christum dicentem sibi. Quid dixit Monachus ille, quòd multi Sanctorum fuerunt delusi. Verè iste saccus verborum dixit, vt voluit, sed non sicut debuit. Nam nulli amici mei delusi sunt, qui me dilexerũt sapientèr, sed illi, qui superbientes de abstinentia, & iustitia sua, præferebant se alijs, & nolentes obedire humilibus, hi delusi sunt, & quia iste Monachus portauit librum sanctorũ Patrum contra me, quorum imitator ipse non est: Ideò ego portabo librum iustitiæ meæ contra eum, & qui in sapientia sua laudatur, veniet coram sapientia mea, & tunc videbit in conscientia sua, quòd vera sapientia non est in verbis sublimibus, sed in conscientia pura, & humilitate vera. O quàm longè professores ordinis istius recedunt à vestigijs Patris sui, qui fuit sicut ædificator sepium diruptarum, & sicut vir gradiens semitas perfectorum.

VISIO NOTANDA DE quadam domina, quam Virgo Maria, & Petrus substentabant, nè caderet, quorum consilio mutauit vitam, & ex gratia speciali diuina incurrit infirmitatem, in qua purgata migrauit ad cælum.

CAP. XCIII.

SPONSA videbat in spiritu vnam mulierem in fune sedentem. Cuius alterum pedem sustentabat vir speciosus, alium verò virgo quædam pulchritudinis miræ. Et tunc Beata Maria apparens dixit. Hæc domina tibi nota, multis sollicitudinibus inuoluta carnis, & mundi, mirabilitèr nè caderet seruata est. Ipsa quippè multoties habuit voluntatem peccãdi, sed nec locum, nec tempus, & hoc fecit oratio Petri Apostoli, & Filij mei, quem ista mulier dilexit. Quandoque habuit tempus, & locum, sed non voluntatem, & hoc fecit charitas mea, quæ sum Mater Dei, & ideò quia iam appropinquat tempus eius, consulit ei Beatus Petrus, vt aliquam austeritatem assumat in habitu, deponẽdo vestimenta meliora, quia ipse summus Apostolus etiam nuditatem, & carcerem pertulit, & esuriem, quamuis potens erat in cælis, & in terris. Ego verò Mater Dei, quæ nullam horam sine tribulane cordis transiui in terris, consulo, vt ipsa non erubescat esse humilis, & obedire amicis Dei. Post hæc autem statim, apparuit Beatus Petrus Apostolus dicens Sponsæ. Tu noua Sponsa Domini, & Dei nostri, vade, & quære ab illa muliere, quam ego dilexi, & custodiui, si fortè esse velit ex toto mea filia. Et illa requisita consentiente, & dicente volo toto corde. 2 Respondit Beatus Petrus, Ego prouidebo

bo ei ſicut filiæ meæ Petronillæ, & recipiam eam in cuſtodiam meam. Et ſtatim Domina illa his auditis mutauit vitam ſuam, & nō longè poſt cœpit toto vitæ ſuæ tempore infirmari, donec purgata cum maxima deuotione tradidit ſpiritum. Hæc igitur Domina cum iam ſupremum ageret ſpiritum; vidit Beatum Petrum Apoſtolum in Pontificalibus, & Sanctum Petrum Martyrem in habitu fratrum Prædicatorum. Ambos enim in vita ſua intimè dilexerat, & tunc ipſa dixit apertè. Quid eſt Domini mei? Cumque Domini circunſtantes quærerent, ſi quid vidiſſet? Reſpondit mirabilia (inquit) Nam video Dominos meos Petrum Apoſtolum pontificaliter indutum, & Petrum Martyrem in habitu prædicatorum, quos ego ſemper amaui, & in adiutorio eorum ſemper ſperaui. Et ſtatim clamans. Benedictus Deus ecce venio, obdormiuit in Domino.

NOTÆ.

1 RESpondit Beatus Petrus, Ego prouidebo ei ſicut filiæ meæ Petronillæ, & recipiā eam in cuſtodiam meā.

Duo in præſenti Nota de B. Petronilla indicantur, primò eam Apoſtolorum Principis fuiſſe filiam, cum enim ipſe cōiugem habuiſſet, filiam quoque ex ea genuiſſe credimus, quod factum eſſe probat Card. Baronius Tomo 1. Annalium, Anno Chriſti 69. antequam ad ſummam Apoſtolatus dignitatem Petrus aſſumeretur, affirmat namq. ex ſententia Tertulliani, & Hieronymi, Coniugatos Apoſtolos ſtatim vt à Chriſto vocati ſunt, ab vxoribus fuiſſe continentes, rurſus hic ſcribitur, Petrum ſuæ filiæ prouidiſſe, ac etiam ſimili modo prouidere velle ei mulieri, de qua in præſenti Capite agitur, hæc autē prouiſio fuit, quòd illa mulier in morbum incidit, quem diù patientèr perpiſſa, ſicq. in vita purgata, mox ad cælum migraſſe legimus, ergò cum his, quos diligit, ſic Deus agit, vt non ſolùm ægritudinibus; ſed & temporalibus etiam moleſtijs eos corrigat, quos cum hoc mundo perdere minimè vult, Omnis (ait) Auguſtinus contra Adimantium cap. 17. hæc temporalis vindicta infirmos animos terret, vt ſub diſciplina enutritos enutriat, & à ſempiternis, & ab ineffabilibus ſupplicijs auertat, ſic igitur cum hac fœmina actum eſt: verùm quo nam illa morbo laborauerit in ſpecie hoc loco non explicatur, putò autem Paraliſi laboraſſe, ſicut de B. Petronilla exiſtimarunt aliqui, vt ex D. Auguſt. colligi poteſt loco citato, vbi hiſtoria cuiuſdam meminit de Petri filia paralitica precibus patris ſanata, quamquàm illam videantur aliqui inter Apocriphas reponere, eam tamen maiorum traditione recipiendam eſſe aſſeuerat Cardinalis Baronius vbi ſuprà.

MATER DEI REVELAT SPONSÆ, vbi fuerunt illæ animæ, quas Christus liberauit de Inferno quando deſcendit ad Inferos, vſquedum aſcendit in cælum, & etiam vbi remanſerunt corpora illorum, qui cum eo in Hieruſalem reſurrexerunt, quando eorū animas portauit ſecum in cælum, & qualitèr in Reſurrectione priùs ſe oſtendit Dominus eidem ſuæ Matri, quàm alijs, & docet filiam qualitèr reſiſtat tentationibus.

CAP. XCIIII.

MATER DEI loquitur. Tali die ſicut hodie ſurrexit à mortuis Filius meus fortis quaſi leo, quia contriuit potētiam Diaboli, & eripuit animas electorum ſuorum, quæ aſcenderunt cum eo in gaudium cæli.

1 Sed potes quærere, vbi fuerunt illæ animæ, quas tunc liberauit de Inferno, vſquedum aſcendit in cælum? Reſpondeo tibi, quòd fuerunt in quodam gaudio noto ſolùm Filio meo. Nam vbicumque Filius meus eſt, & erat,

& est gaudium, & gloria, sicut ait latroni. Hodie mecum eris in Paradiso. 2 Multi etiam in Hierusalem Sancti mortui resurrexerunt, quos vidimus, quorum animæ ascenderunt cum Filio meo, sed corpora expectant cum alijs iudicium, & resurrectionem. Mihi verò, quæ sum Mater Dei, cum post mortem eius incomprehensibili dolore mœsta essem, apparuit idem Filius meus priùs, quàm alijs, & palpabilem se ostendit mihi, consolans me, & commemorans, se visibilitèr in cælum ascensurum, & quamuis hoc non sit scriptum propter humilitatem meam, 3 tamen ista est rei veritas, quòd Filius meus resurgens, primò mihi apparuit, quàm alicui alij. Nunc ergò, quia Filius meus tali die sicut hodie consolatus est me. Ideò ego hodie, & deinceps minuam tentationes tuas, & docebo te, quomodo resistẽdum est eis. Tu enim miraris, cur tentationes accrescunt tibi in senectute, quas nec in iuuentute, nec in coniugio expertaes. Respondeo tibi, quòd fit, vt scires te nihil esse, nec posse sine Filio meo, & nisi Filius meus seruasset te, non esset aliquod peccatum, in quo non fuisses inuoluta, ideò do tibi nunc contra tentationes tria remedia. Cùm enim tentatione sordida tentaris, dicito. IESV fili Dei omnium cognitor adiuua me, vt in cogitationibus vanis non delecter. Cùm verò te delectat loqui, dicito. IESV fili Dei, qui coram Iudice tacuisti, tene linguam meam, donec cogitem qualitèr, & quid loquar. Cùm verò delectat operari, vel quiescere, seù comedere dicito. IESV fili Dei, qui ligatus fuisti, rege manus, & omnia membra mea, & opera mea tendant ad bonum finem, & hoc tibi sit signum, quia ab hac die seruus tuus, idest, corpus tuum in dominam, idest, in animam tuam non præualebit.

Additio.

Tentata est Domina Brigitta in oratione sua. Cui dixit Maria. Diabolus est sicut explorator inuidus, quærens accusare, & impedire bonos, nè in orationibus suis diuinitùs exaudiantur. Proptereà quacumque tentatione tentaris in oratione, nihilominùs ora, & conare ad orandum, quia desiderium, & conatus bonus reputabitur pro effectu orationis. Et si sordita aduenĩẽtia menti eijcere non poteris, tunc ille conatus reputabitur tibi pro corona, dummodo tentationibus non consentis, & sint contra voluntatem tuam, &c.

N O T Æ.

1 SEd potes quærere, vbi fuerunt illæ animæ, quas tunc liberauit de Inferno, vsquedum ascendit in cælum.

Agitur in præsenti Nota de animabus sanctorum Patrum, quos Saluator noster descendens ad Limbum, suæq. illis præsentiæ visionem conferens liberauit, cùm ergò quæritur, vbi illę manserint, quamdiù Saluator noster ad cælos ascendit, profectò credendum est in eodem loco mansisse, vbi priùs erant, vsque ad tempus Ascensionis Christi, quas tunc secum adduxit, ergò Dominus diuinitatis suæ visionem illis communicans, gaudio, & gloria eos participes effecit, vt Beatissima Virgo hoc loco insinuat his verbis, Quòd fuerunt in quodã gaudio noto solùm Filio meo, nam vbicumque Filius meus est, & erat, & est gaudium, & gloria, quod apertè probatur auctoritate Doctoris Angelici 3. par. quest. 52. art. 4. ad 1. vbi affirmat Christum Dominũ statim vt descendit ad Inferos, Sanctos ibi existentes liberasse, non quidẽ eos de loco Inferni educendo, sed in ipso Inferno eos luce gloriæ illustrando. Cæterùm per Infernum hic intellige Limbum Patrum, non damnatorum Infernum, appellabatur autem tunc Infernus ob priuationem gloriæ, & secundùm hoc habebat

bebat rationem Inferni, vt annotauit Diuus Thomas quæst. suprà citata 3. par. artic. 2. ad quartum, post verò descensum Christi non amplius Infernus erat, sed sinus Abrahæ dicebatur, quem locum D. August. Epist. 99. secretæ cuiusdam quietis habitationem appellat, & hic locus est, qui dicitur in hoc Capite neqtus Christo Domino, plura de eo annotauimus Lib. 1. Reuelat. Cap. 15. Nota 3.

2 Multi etiam in Hierusalé Sancti mortui surrexerunt, quos vidimus, quorum animæ ascenderunt cum Filio meo, sed corpora expectāt cum alijs iudicium, & resurrectionem.

Ex huius Notæ verbis planè constat, illos qui Christo resurgente surrexerant, vt Matthæi 27. scribitur, Multa corpora Sanctorū, qui dormierant surrexerunt, non ad immortalem vitā surrexisse, sed iterùm post aliquod spatium temporis obijsse, scio quidem grauissimos quosdam Doctores secutos fuisse contrariā sententiam. Et quidem ex Patribus occurrit primò, Epiphanius hæresi 75. circà finem, vbi cum affirmasset sanctorum Reliquias in terris remansisse, excepit eas illorum Patrum, qui Christo resurgente surrexerunt, ac in sanctam Ciuitatem ingressi sunt, sed antè Epiphanium hoc indicauit Origenes lib. 1. in Epistolam ad Rom. edisserens illa verba cap. 1: (Ex Resurrectione Iesu Christi Domini nostri) sequitur etiam Clemens Alexandr. lib. 6. Stromatum paulò antè medium, vbi dicit eorum corpora, qui cum Christo surrexerunt, in meliorem ordinem fuisse traslata, eamdem veritatem videntur insinuasse Athanasius, Ambrosius, Cyprianus, Gregorius Nyssenus, & Eusebius, quos citat Franciscus Suarez in Comment. super 3. par sancti Thom. q. 53. art. 3. tom. 2. sed verè ferè omnes citati Patres nō ita apertè hac de re loquuntur, vt colligi possit, eos affirmaße, huiusmodi Sanctos, qui cum Christo surrexerunt, ad immortalem surrexisse vitam, dicunt enim tantummodò, vel cum Christo ad cælum eos euolasse, vel ad meliorem vitam fuisse translatos: quòd verò corpore ad cælos cum Christo iuerint apertè non docuerunt. Sed quidquid sit, Remigius in Matth. hoc apertè fatetur, hic enim postquam quæstionem hanc ex professo disputauit, eam sic definit, Incunctantèr ergò debemus credere, quia, qui resurgente à mortuis Domino resurrexerunt, ascendente eo ad cælos, & ipsi paritèr ascenderunt. Eamdem sententiam ex Neotericis secuti sunt Caietanus super 3. par. S. Thomæ q. 53. art. 3. Iansenius, & Maldonatus in 27. cap. Matth. nu. 52. dicentes, quòd illa resurrectio Sanctis viris tormentū potiùs, quàm beneficium fuisset, nam cogebantur iterùm mortis subire dolores, quod sanè parùm mihi probatur, cū potuerit Dominus, istorū ex corpore eripere animas sine doloris sensu: nec valet etiam, quod aßerunt, nisi ad immortalem isti surrexissent vitam, non fuissent idonei testes Resurrectionis Christi, nam qualiscumque Resurrectio fuerit, & ad quantumcumque tempus, poterat esse efficacissimū Resurrectionis Christi argumentum. Contrariā Ego sententiam probabiliorem existimo, eos nimirùm, qui surrexerunt, post aliquod tempus iterùm mortuos fuisse, & fortaßè hi vsque ad Saluatoris nostri Ascensionem fuere superstites, & tunc relictis in terra corporibus cum Christo in cælos euolarunt, vt in præsenti Capite legimus, huius sententiæ fuerunt Diuus Hieronym. in 27. cap. Matth. Qui rem hanc his verbis probat, Sicut (inquit) Lazarus mortuus resurrexit, sic etiā multa corpora Sanctorum surrexerunt, vt Dominum ostenderent resurgentem, ex quo ego infero, sed verè Lazarus iterùm moriturus surrexit, ergò etiam hi Patres mortali corpore surrexerunt: Eamdem opinionem amplexus est, Prosper. de promiss. & prædictionibus Dei p. 3. cap. 29. & Sotus in 4. distin. 43. q. 2. art. 1. & Suarez vbi suprà, hanc censuit esse probabiliorem, sed eamdem apertè defendūt Theophylactus, & Euthymius, D. verò Thomas in 4. sent. dist. 43 priorem sententiam secutus est, deindè re meliùs inspecta mutauit opinionem, & hanc secundam probabiliorem esse affirmauit 3. par. quæst. 53. art. 3. ad 2. Argumentum, quàmquam existimem in 4. sent. eum nō fuisse locutum ex propria sententia, fauet etiam D. Augustin. ad Euodium Epi-

Epistola 99. & probat primò, quia si quis resurrecturus erat ad immortalem vitam, maximè fuisset David, at Actorum 2. dicitur, Sepulchrum Dauidis, hoc est corpus sepultũ Dauidis, secundò probat D. Aug. ex Paulo ad Hebræos 11. vbi loquens de Patribus veteris Testamenti dicit, Non acceperunt repromissionẽ Deo pro nobis aliquid meliùs prouidente, vt non sine nobis consummarentur, idest nè antè nos hanc corporis gloriam consequerentur, sed tunc omnes suscitemur simul, & glorificemur: ex quo infert Lyran. ibi, quòd Patres veteris Testamenti similitèr non consummantur in gloria sine nobis, Quia (inquit) sancti veteris Testamenti, & noui simul accipient gloriam corporis, ergò tunc illi, qui surgente Christo surrexerunt, iterùm obierunt, & gloriam corporis tunc non acceperunt, sed accipient nobiscum in vniuersali Iudicio. Vide etiam Dionysium Carthusianum in locum citatum Pauli, qui hanc interpretationem probat. Tertiò hoc idem probatur, si isti non ampliùs morituri surrexissent, vtiq. cũ Christo in cælũ ascendissent, at si ascendissent, non tacuissent Euangelistæ, & præsertim Lucas, qui in Christi Domini Ascensione narranda diligentissimus fuit, hoc enim erat valdè insigne, & maxime pertinẽs ad illustrandã gloriam Christi, valdè etiam conducere poterat ad fidei nostræ, ac spei confirmationem, quam de corporum resurrectione habemus, ac in cælũ Ascensione. Quartò si Patres sic surrexisset maximè, vt Saluatoris nostri resurrectionis testes essent, & ad hoc sufficiebat, si ad tempus resurrexissent, prout factum esse credimus. Postremò, si cui insigne hoc beneficium erat concedendũ maximè sancto Ioanni Baptistæ, quippè qui omnium Sanctissimus erat ex his qui mortui erãt, & Christo charissimus, & ad testificandũ de illo idoneus testis, cum apud Iudæos plurimum auctoritate valeret, & ad immortalẽ eum non resurrexisse vitã constat ex eius corporis reliquijs, & præcipuè ex venerando capite, quod asseruatur in Vrbe in Ecclesia Monialium S. Siluestri, ibiq. magno populorum concursu colitur & honoratur, hinc est, quod aliqui hãc Ecclesiam vocauerint S. Siluester ad Caput, quod in ea reconditum sit Præcursoris Domini caput, vt annotauit Card. Baron. ex Martino Polono in Martyrologio Romano mense Decembris, die Festo sancti Siluestri.

3 Tamen ista est rei veritas, quòd Filius meus resurgens, primò mihi apparuit, quàm alicui alij.

Christum Dominum post Resurrectionem, primò Beatissimæ Virgini apparuisse, vt scribitur hic, plures ex sanctis Patribus etiam annotarunt, D. August. lib. de sancta Virginitate cap. 3. D. Anselmus de Excellentia Virginis cap. 6 Gregor. Nyssen. orat. 3. de Resurrectione, Decebat (inquit) Deiparam, ea quæ ad gaudium pertinebant Apostolis annunciare, hinc est, quòd Epiphanius contra hæreses, Mariam primùm adorasse Christum gloriosum tradit, probatq. hanc sententiam Metaphrastes, Sedulius lib. 5. Paschalium Carminum in fine, & Canisius de B. Virgine lib. 4. cap. 13 Caeterùm posset quispiam hoc loco obijcere, id quod Marcus 16. cap. sui Euangelij scribit, Christum Dominum, primò apparuisse Mariæ Magdalenæ, nõ ergò Mariæ Matri sese visibilem post Resurrectionem priùs Christus exhibuit: verùm hoc non obstat, nam vt egregiè admonuit Rupertus lib. 7. de Diuinis officijs cap. 25. Euangelistæ illas tãtummodò apparitiones retulerunt, quæ factæ sunt in testimonium veræ resurrectionis, vt Act. 10. scribitur, Dedit eũ manifestum fieri non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo, sicut ergò nõ omnia scripserunt, quæ Christus gessit, sic non omnia singularia officia, quæ Matri Christus exhibuit, sed ea tantùm, quæ ad fidei mysteria confirmanda sufficiebant, cùm ergò dicitur, Christum apparuisse primò Magdalenæ, intelligendum, vel inter eos, qui erant futuri testes Resurrectionis, vel inter eos, quibus Christus apparuit ad eorum fidem confirmandam, Beatissima verò Virgo, nec futura erat testis Resurrectionis, de hu quorum meminissent Euangelistæ, nè ob Filij amorem, vel suspecta esse, vel fingere existimaretur, nec de fide Resurrectionis aliquando fuit incerta, & ideò ob hanc causam non primò illi apparuisse scripserunt Euangelistæ,

sed

sed vt debitum amoris signum ei præberet, primò apparuisse illi censendum est, cui ex Anselmo vbi suprà addendum est, Euangelistas huius apparitionis Matri factæ non meminisse, nè viderentur Reginam Cæli, & Terræ, cæteris, quibus Christus apparuit coæquare.

QVIDAM NOBILIS PRINCEPS iustus nolebat acceptare vnam magnam dignitatem regiminis Regni ex bona intentione, quem Mater Dei per Sponsam reprehendit, præcipiens, quòd illam acceptet, habendo in ore semper verba veritatis, & in manu gladium iustitiæ sine aliqua acceptione personarum.

CAP. XCV.

CVM quidam nobilis Magnus Regni Suetiæ, Qui Dominus Israel vocabatur, multis precibus ad dignitaté maiorem regiminis Regni vocaretur multoties à Rege, & ille habens desiderium eundi contra Paganos, & ibi in seruitio Dei pro fide sancta moriendi, nullo modo ad suscipiendam dictam dignitatem inclinaretur. Tunc orante Sponsa loquebatur ei Mater Dei dicens. Si (inquit) illi, qui iustitiam sciunt, & eam desiderant, & facere possunt recusát pro Deo suscipere onus, & laborem, quomodo stabit regnum in vigore suo? Væ, illud non est Regnum, sed latrocinium, & spelunca tyrannorum, vbi iniqui dominantur, & iusti conculcantur. Et ideò homo iustus, & bonus trahi debet charitate Dei, & zelo bono afferre se ad regimen, vt proficiat multis. Qui autem dignitates, & regimina ambiunt propter honorem mundi, non sunt Principes veri, sed tyranni pessimi. Ergò iste amicus meus Israel, accipiat regimen propter honorem Dei, habendo in ore verba veritatis, & in manu gladium iustitiæ, non respiciendo, nec inclinando se ad fauores hominum, nec ad cognatos, nec faciendo personarum acceptionem. Nam dico tibi, quòd adhùc dicetur de isto ab ore hominum: Iste exiuit de patria viriliter, honorauit Matrem Dei sinceritèr, seruiuit Deo fidelitèr. Propterea scias, quòd per aliam viam magis ducá eum ad regionem meam. Sic verè postea omnia hæc euenerunt. Nam transactis aliquibus annis iste Dominus exiuit contra infideles, & venit in Alemaniam in Ciuitatem Rigensem, vbi infirmatus est. Et sentiens mortem vicinam ascendit cum aliquibus in Ecclesiá Cathedralem, & ibi digito Imaginis Beatissimæ Mariæ Virginis, quæ ibi in maxima reuerentia colitur, impressit anulum pretiosum, & reliquit ibi, dicens apertè. Tu mihi Domina es, & semper fuisti dulcissima, super quo te testem inuoco, ideò me, & animam meam tuæ prouidentiæ, & misericordiæ relinquo. Deindè sumptis Sacramentis deuotissimè mortuus est. Post hæc autem orante pro eo Sponsa, Mater Dei loquebatur de eo, sic dicens. Ipse dedit mihi anulum charitatis suæ desiderans me Sponsam suam. Verè filia scias, quòd ipse cùm vixit, non dilexit me dimidio corde suo, sed toto. Et in omnibus operibus suis, & iudicijs timuit Filium meum. Ideò ego duxi eum operante Deo Filio meo per viam sibi magis necessariam, & vtilem, & præsentaui eum cælesti exercitui Sanctorum, & Angelorum, à quibus ipse dilectus erat, nè, si in manibus parentum mortuus fuisset, consolatione temporali impediretur. Eius quippè bona voluntas sic placuit Deo, ac si in paganismó moreretur contra Infideles pugnando pro fide sancta Catholica.

Declaratio.

Hic Dominus erat frater Sanctæ Brigittæ.

DVM

DVM ROMÆ COMBVRERENTVR Campanę Ecclesię Sancti Petri, Christus dixit Sponsæ, quòd non miretur, quia aliquando elementa ostendunt signa euentuum futurorum, sic illæ Campanæ ostendunt propinquam mortem cuiusdam Pontificis, cui graue instat iudicium, nisi citò ad Deum conuertatur.

CAP. XCVI.

PAulò ante mortem cuiusdam Pontificis, mirabili casu comburebantur Campanę Ecclesię Sancti Petri in Roma. Quæ audiens Sponsa stupefacta orabat. Et tunc apparuit Christus dicens. Verè filia magnum signum est istud, nam scriptum est, quòd elementa omnia quasi compatiebantur mihi in morte, quando splendorem, & solitum effectum suum retraxerunt. Sic elementa, & creaturæ, quandoq; pugnāt, & iudicant pro Deo, & ostendūt in cursibus suis iram Dei, & signa euentuum futurorum. Sed nunc ecce comburuntur Campanæ, & quasi clamant omnes, Dominus mortuus est, Dominus Pontifex recessit. Sit dies ista benedicta, sed non Dominus iste benedictus. O mirabile, vbi enim omnes clamare deberent viuat diù, & viuat fęliciter iste Dominus, ibi clamant, & gaudenter dicunt, discedat, & non resurgat. Nec mirùm, nam ipse, qui clamare debuerat, venite, & inuenietis requiem animarum vestrarum. Ipse clamabat venite, & videte me in pōpa, & ambitione plùs, quàm Salomoné. Venite ad curiam meam, & exhaurite bursas vestras, & inuenietis perditionem animarum vestrarum. Sic enim clamabat exemplo, & facto. Et ideò iam appropinquat tempus iræ, & iudicabo eum sicut dissipatorē gregis Petri. O, ò quale iudicium instat ei. Verumtamen, si adhùc voluerit conuerti ad me, ego occurram ei in media via sicut pius Pater.

QVALITER DEVS VVLT, QVOD peccatores moneantur ad confessionem opportunè, & importunè, & maximè in fine vitæ exemplo vnius, qui vixerat LX. annis sine confessione, & in fine quasi coactè inductus, confessus est, & contritione obtenta saluatus est.

CAP. XCVII.

QVIDAM Magnus Dominus secundùm mundum, qui diù non fuerat confessus, grauitèr infirmabatur. Cui compatiens Sponsa orabat pro eo. Christus verò apparens tunc Sponsæ loquebatur ei dicens. Dic Confessori tuo, vt istum infirmum visitet audiendo confessionem eius. Cui venienti respondit infirmus, non se indigere confessione, testans se sæpissimè confessum. Iterùm verò sequenti die iubetur à Christo Confessori redire. Qui veniens ad infirmum simile, sicut priùs recepit responsum. Tertio autem die iterùm veniens Confessor ad infirmum, ex reuelatione Christi Sponsæ facta, sic dixit ei, Christus Filius Dei viui, & diaboli Dominus dicit tibi. Tu habes in te septem dæmonia. Vnus sedet in corde, ligans illud, nè peccatis compungaris. Secundus, sedet in oculis, nè videas vtiliora animæ tuæ. Tertius, sedet in ore tuo, nè loquaris ea, quæ sunt ad honorem Dei. Quartus sedet in inferioribus tuis, ideò dilexisti omnem impuritatem. Quintus est in manibus tuis, & pedibus, ideò homines spoliare, & interficere non verebaris. Sextus, est in interioribus tuis, & ideò gulæ deditus es, & ebrietati. Septimus, est in anima tua, vbi Deus sedere deberet, & modò ibi sedet diabolus inimicus eius. Ideò pœnitere citiùs, quia adhùc Deus propitiabitur tibi. Tunc infirmus

firmus ille cum lacrymis respondit. Quomodo mihi persuadere poteris veniam, qui tot publicis sceleribus sum irretitus? Respondit confessor. Iurò tibi, quia expertus sum, quòd etiam si maiora fecisses per contritionem saluaberis. Tunc ille iterùm cum lacrymis dixit. Ego desperabam de salute animæ meæ, quia homagium feci Diabolo, qui mihi multoties locutus est. Ideò iam sexagenarius numquam feci confessionem, nec sumpsi corpus Christi, sed finxi mihi negotia, quando alij communicabant, iam verò confiteor tibi pater, quòd tales lacrymas, quales nunc habeo, numquam recordor me habuisse. Igitur illo die quater confessus est, & sequenti die etiam post confessionem cõmunicauit. Post hæc autem sexto die mortuus est, de quo Christus ad Sponsam sic loquebatur dicens. Iste homo seruiuit latroni illi, cuius periculum ostẽdi tibi priùs, & ab eo iam fugit Diabolus, cui homagium fecerat, & hoc fuit propter cõtritionem, quam habuit, & iã venit ad purgationem, & huius liberationis signum est contritio, quam habebat in fine. Sed potes quærere. Quare meruit contritionem homo, qui tantis sceleribus inuolutus erat? Respondeo tibi, hoc fecit dilectio mea, qui vsque ad vltimum punctum expecto hominis conuersionem, & meritum Matris meæ. Nam licet iste homo non dilexit eam corde, tamen quia consuetudo sua fuit compati dolori eius, quoties eam considerabat, & audiebat nominari, ideò compendium salutis suæ inuenit, & saluatus erit.

CHRISTVS PER SPONSAM comminãdo reprehendit quamdam Abbatissam comparans eam vaccæ pingui Diaboli, quia proprium habebat, & mollibus vtebatur, & curiosis vestimentis cum superbia, & epulabatur splendidè, præbens sororibus perditionis exemplum.

CAP. XCVIII.

FILIVS Dei loquitur. Illa Abbatissa est de vaccis pinguibus, vadens in cæno, & cauda sua lutosa aspergẽs circumstantes. Sic ipsa spargit sororibus exẽplo suo prauo: Cuius vestimentorum rugę perhibent testimonium, quòd non est filia Beati Benedicti mei, nec sponsa humilis; quia immemor est sponsionis suę. Nam Regula sua dicit habere vestem, quæ rudior, & vilior inuenitur, & illa habet molliorem, pulchriorem, & delectabiliorem. Regula etiam præcipit comedere necessaria cum parcitate, & timore, nihilque habere proprium; sed ista habẽs proprium, impinguat se sicut vacca Diaboli, sequendo propriam voluntatem. Regula etiam dicit, quòd omnia sint in manu Abbatissæ, non attendens intentionem Beati Benedicti mei, qui ideò omnia posuit in manu Abbatis, vt Abbas esset discretus, & exemplum virtutũ, & regulæ præcipuus imitator, sed ista recipit nomen, & verbum potestatis ad dissolutionem suam, non attendens, quòd de omnibus animabus sororum suarum redditura est mihi rationem. Propterea scias quòd nisi correxerit mores suos, & sororum suarum, vadet cum vaccis pinguibus in Infernũ, & laniabunt eam cornua inferni, quia noluit cum humilibus, & abstinentibus euolare in cælum.

Declaratio.

Hæc Abbatissa mortua apparuit Beatæ Brigittæ aliquantulum alba, sed quasi rete ferreo circumtecta, cuius lingua videbatur ignea, manus, & pedes plumbei, oculi ex toto lacrymosi, & dixit. Miraris de me, cur sic appareo deformis, hæc est retributio iustitiæ Dei. Nam quòd alba videor, ideò est, quia virginitatem carnis habui, sed rete ferreum denotat, quòd regulares obseruantias, & patientiæ bonum non seruaui. Sicut enim in rete multæ ansæ combinantur, sic ego pro multis operibus bonis omissis multa pati teneor, quia bona opera, cùm tempus habui, non exercebam. Quòd verò lingua mea apparet ignea, dignum est, quia ipsa contra professionem meam in multis vanitatibus, & scurrilitatibus soluebatur. Manus verò meæ, & pedes apparent plumbei, & meritò, quia opera mea, quæ designantur in manibus, quæ fuisse debuerant fulgentia quasi aurum, fuerunt mollia, & dissoluta, vt plumbum. Pedes quoque mei, quibus ad sorores meas bonis exemplis, & conuersatione munda iuisse instituebar, lubricauerunt in mundialibus, & desides erant ad omne spirituale bonum. Oculi mei apparent tibi sicut illius, qui nimium habet fletum, & meritò, quia peperci eis à fletu, cùm potui diluisse, & debuissem omnes negligentias vitæ meæ. Verumtamen in statu misericordiæ sum, & expectatione bonæ spei, propter illa, quæ fiunt in Ecclesia Dei, & propter preces Sanctorum, & sanguinem Christi.

VIDEBATVR INTER MONIALES vnus Æthiops habitu monachali vestitus, quæ Christus exponens dicit, quòd ille est Dæmon cupiditatis, qui sub specie charitatis inducebat monachas ad congregandum diuitias, vt de illis facerent alijs largas eleemosynas, quæ Christus hìc grauitèr reprehendit, & improbat.

CAP. XCIX.

VIDEBATVR Æthiops teterrimus in quodã Monasterio inter velatas moniales existere cum nigro velo, & habitu monachali, de quo admirante Sponsa, Christus loquebatur dicens. Scriptum est in Euangelio meo, quòd cauendum est de illis, qui ambulant sub vestimento ouium, intùs autem sunt lupi rapaces. Sic nunc dico tibi, quòd ille Æthiops, qui apparebat inter moniales cum habitu monialium, ipse est Dæmon cupiditatis, qui suadet eis aggregare possessiones, & castra, & plures diuitias, vt ex illis lautiùs viuant, & distribuant largas eleemosynas, vt sub tali religiosa specie recedentes à paupertate mihi grata, dissoluantur paulatim, donec præuaricãtes regulã, & priorem obseruantiam, perdãt animas. Ideò scito, quòd nisi vigilanter caueant ab isto lupo cupiditatis, scilicet contentando se de his, quæ habent, & nihil plùs volendo accrescere in possessionibus, & terrenis diuitijs, inficientur ab eo etiam sanę oues istius gregis damnabilitèr, & posteà à lupis dilaniabuntur immisericorditèr. Magis enim mihi placet, quòd in paupertate quieta, & sancta, quam profitebantur, viuant, & contentẽtur, quàm quòd terrena cura regiminis temporalium implicantes se, de distributione eleemosynarum bonorum aliorum inanitèr glorientur.

CHRI-

CHRISTVS CONFIRMAT Sponsam dicens, quòd non timeat, quòd verba Dei diuinitùs reuelata, in istis Libris contenta, possint infirmari, licet moliri, & calcari, & exprimi debeant sicut oleum, vt ex hoc patientia, & honor Dei amplietur.

CAP. C.

TIMEBAT Sponsa, quòd verba istorum Librorum diuinitùs ei reuelata infirmarentur, & calumniarētur ab æmulis, & malitiosis. Cui oranti super hoc, Christus loquebatur dicens. 1 Ego habeo duo brachia, cum vno amplector cælum, & omnia, quæ in eo sunt. Altero verò amplector terram, & mare. Primum, extendo ad electos meos in cælo, & in terra honorādo eos, & consolando. Secundum extendo super malitias hominum, patiēdo eos misericorditèr, & refrenando eos, nè faciant quantum malum volunt. Ideò noli timere, quia nullus poterit infirmare verba mea, sed venient ad locum, & gētem mihi placitam. Verumtamen scias, quòd verba ista sunt sicut oleum, propterea moliri, & calcari, & exprimi debent, nunc ab inuidis, nunc à scire volētibus, nunc ab occasionem quærentibus, & vt honor meus, & patiētia amplietur.

NOTÆ.

1 EGo habeo duo brachia. *Brachium Deo, qui incorporeus est, metaphoricè tribuimus, quemadmodùm sumenda sunt duo brachia, quorum hoc loco mētio fit, & quidem per primum brachium intelligendum esse arbitror, vel vim operatiuā Dei, per quam operatur in cælo, quidquid ad Beatorum gaudium spectat, communicando illis suæ diuinitatis visionem; ideò legimus hic, Deum illud extendere ad suos electos in cælo, eos consolando: vel etiam per brachium intelligi potest diuinitas Christi, per quam ipse faciebat quidquid ad suorum electorum commodum, & exultationem pertinet, & in hoc sensu in sacris Litteris brachium de Deo dici tradunt, Arnob. in Psalm. 135. D. Augustin. in Ioann. tract. 53. D. Hieron. super Ierem. cap. 27. D. Gregor. 32. Moral cap. 5. Per secundū brachium quantùm ex textu colligere potui intelligendū esse opinor, vel ipsā Dei misericordiam, quam malis impartitur, eos patientèr tolerando, vel vindictā, quam de malitia sumit impiorum, quos punit, vt in præsenti Capite legimus, eos refrenando, nè quantùm volunt malū faciant, & brachium Dei in sacris Litteris significare vindictam indicauit, Gloss. Interlinearis Deuteron. 33.*

CHRISTVS PRÆCIPIT SPONSÆ, quòd ea, quæ ab eo audierit in spiritu scribat, & mittat ad gentes, vt cognoscant ingratitudinem suam, & patientiam Dei.

CAP. CI.

FILIVS loquitur ad Sponsam dicens. Ego sum sicut vnus Dominus. Cuius filios hostis sic fascinauerat, & depresserat, quòd in captiuitate gloriantes, nec oculos ad patrem, & hæreditatem leuare vellent. Ideò ea, quæ à me audieris scribe, & mitte ad filios, & amicos meos, & ipsi illa seminent inter gentes, si fortè cognoscere velint ingratitudinem suam, & patientiam meam, quia ego Deus surgere volo, & ostendere gentibus iustitiam, & charitatem meam.

CHRISTVS MONET VNAM infirmam, quòd sit stabilis in patientia, quia pro vtilitate animæ suæ ei dispensatur infirmitas, & declarat, quod Indulgentiæ Ecclesiarum Romæ maiores sunt apud Deum, & vtiliores animabus, quàm homines credunt.

CAP. CII.

DOMINA quædam de Suetia, cum longo tempore in Roma infirmaretur, dixit quasi subridendo Sponsa audiente. 1 Fama (inquit) est, quòd in hoc loco est absolutio à culpa, & pœna, sed Deo nihil est impossibile, pœnam enim experior ego. Tunc subsequente manè Sponsa audiuit in spiritu vocem dicentem sibi. Filia hæc mulier grata est mihi, & quia deuotè vixerat in se, & quia filias suas enutriuit mihi, sed adhuc tantam contritionem non habuit in pęnis, quantam delectationē habuit, & habuisset in peccatis, nisi charitate mea refrenata fuisset. Ergò, quia ego Deus vnicuique prouideo in sanitate, & in infirmitate, sicut vnicuique expedire video, ideò nec in minimis verbis ab aliquo irritari, vel iudicari debeo, sed vbique timeri, & venerari. 2 Dic etiam ei, quod Indulgentiæ Ecclesiarum Vrbis Romæ maiores sunt apud Deum * quam sonant, quia hi, qui perfecto corde veniunt ad istas Indulgentias, non solum remissionem peccatorum habebunt, sed etiam gloriam æternam. Nam homo etiam si milliès se occideret pro Deo, non esset condignus ad minimam gloriam, quæ datur Sanctis. Et licet homo non sufficit viuere ad tot millia annorum, tamen quia pro infinitis peccatis infinita debentur supplicia, quæ homini impossibile est satisfacere, & implere in hac vita. Ideò propter Indulgentias relaxantur multa, & grauissima pœna, & longissima commutatur in minimá, & hi, qui habitis Indulgentijs cum charitate perfecta, & contritione vera decedunt de mundo, soluuntur non solum de peccatis, sed etiam à pœnis, quia ego Deus non solum dabo Sanctis, & electis meis, quæ petunt, sed & dublicabo, & centuplicabo propter charitatem, ideò moneas istam infirmam ad patientiam, & stabilitatem, quia ego faciam ei, quod vtilius sibi est ad salutem.

* Corrige, quam credis

Declaratio.

Huius Dominæ animam vidit Sancta Brigitta ascendentem sicut igneam. Cui occurrerunt plures Æthiopes, à quorum conspectu anima quasi perterrita facta est, & quasi tremula, & statim videbatur quasi Virgo pulcherrima venire ei in auxilium, quæ dixit Æthiopibus. Quid vobiscum anima ista, quæ est de familia nouæ Sponsæ Filij mei? Et statim Æthiopes fugiētes sequebantur à longè. Cumque anima venisset ad iudicium dixit Iudex. Quis respondet pro anima ista, & quis est aduocatus eius? Et statim videbatur Beatus Iacobus adesse dicens. Ego Domine teneor respondere pro ea, nam bis in magnis laboribus fuit ad memoriam meam. O Domine miserere ei, quia voluit, & non potuit. Cui Iudex. Quid est, quod voluit, & non potuit. Cui Iacobus voluit (inquit) seruire tibi toto corde, sed non valuit, quia infirmitate præuenta retardabatur. Tunc Iudex ait ad animam. Vade, quia fides tua, & voluntas saluabit te. Et statim anima egressa est à conspectu Iudicis exultans, & quasi stella splendens, omnibus astantibus dicentibus, Benedictus sis tu Deus, qui es, & eras, & eris, qui non amoues misericordiam tuam à sperantibus in te.

NOTÆ.

1 FAma (inquit) est, quod in hoc loco est Absolutio à culpa, & pœna. *Omninò censendum est iuxtà communem Theologorum, ac Canonistarum opinionem, per Indulgentias culpas non auferri, sed eas quamdam esse tantummodo pœnæ temporalis relaxationem, quam quisquam ob commissa peccata in Purgatorio luere debet, & hæc est doctrina Theologorum omnium, vnico Paludano dissentiente in 4. dist. 20. q. 4. sub finē, qui existimat per Indulgentias culpam venialem tolli, & in hanc iuisse sententiam D. Antoninum refert Nauar. de Iubilæo Notabili 10. num. 13. & colligit ex prima parte suæ Summæ tit. 10. cap. 5. sed hæc opinio facilè conuincitur ex eo, quoniam culpa numquā tollitur, absque gratiæ infusione, & gratia nō infunditur humano ministerio absque Sacramento, solus enim Deus, & etiam Christus per potestatem excellentiæ, quæ non est alligata Sacramētis, conferunt gratiam sine Sacramento, in alijs, mediantibus tantùm Sacramētis datur, vt tradit D. Thomas communiter receptus 3. par. q. 64. art. 3. & patet ex cap. Nemo de consecrat. dist. 4. & ibi Gloss & cap. Multiplex, & cap. Verbum, de pœnit. dist. 1. ex quo infertur per Indulgentias culpas non tolli, sed tantummodo pœnas, vt diximus, quod etiam probat Adrianus contra Paludanum de Indulgentijs fol. 4. Nauarr. vbi suprà, & Notabili 20. nu. 1. hîc tamen animaduertendū est, quod si quando in Bullis Indulgentiarum legamus, prout etiam in præsenti Capite scribitur, Indulgentias absoluere à culpa, & pœna, hoc intelligi debere indirectè, quatenus in illis Bullis regulariter præcipitur actualis confessio, per quam quis à culpa absoluitur, & cùm dicunt à peccato absoluere, loquuntur de peccato quo ad pœnam, & in hoc sensu explicanda sunt verba præsentis Notæ.*

2 Dic etiam ei, quòd Indulgentiæ Ecclesiarum Vrbis Romæ maiores sunt apud Deum, quàm sonant. *Verba præsentis Notæ sic corrigenda sunt, maiores apud Deum, quàm homines credant. Ad cuius rei intelligentiam animaduertendū est hîc, quod non est sermo de Indulgentijs in ordine ad suscipientes, quòd scilicet plus homines sumant, quàm Bullæ concedant, sed verba facit Christus de thesauro Indulgentiarū, & de concessione earum facta à Pontificibus Romanis Ecclesijs, sacrisq. locis, & hæ Indulgentiæ dicuntur Romæ maiores esse, quàm homines credant, sic etiam legimus in Argumento præsentis Capitis, & infrà hoc eodem Libro Cap. 105. circà initium ibi, Permittitur B. Brigittæ visitare loca ista cum humilitate, & deuota reuerentia, quia in hac Roma maiores sunt Indulgentiæ, quàm homines credere possunt. Ceterùm verum est illud communitèr ab omnibus receptum Axioma, Indulgentias tantùm valere, quantùm sonāt, vt habent Theologi in 4. d. 20. & Gloss. in cap. Quod autem, de pœnitentia, sed an hoc intelligendum sit ratione deuotionis suscipientis, an ex quantitate rei datæ, an ex proportione, ad causam Indulgentiæ, an verò ex Abundantia meritorum Christi, egregiè explicat Durandus in 4. dist. 20. q. 4. vbi dicit veritatem huius propositionis pendere ex abundantia meritorū Christi, quod scilicèt tantùm de pœna per Indulgentias expiatur, ad quantam expiandam quantitas meritorum ab habente potestatem applicatur.*

QVALITER BEATVS NICOLAVS in Baro ad sepulchrum eius apparuit Sponsæ vnctus oleo, declarans ei de oleo manante de corpore eius, & alia de suis virtutibus, dum viuebat, & de largiflua bonitate Dei ad suos electos.

CAP. CIII.

CVM visitaret Sponsa reliquias Sancti Nicolai in Baro ad sepulchrum eius cœpit cogitare de illo liquore olei manante de corpore eius. Et tunc rapta extrà se in

 spiri-

ſpiritu, vidit quamdam perſonam oleo vnctam, & fragrantiſſimè odorantem; quæ dixit ei. Ego ſum Nicolaus Epiſcopus, qui appareo tibi in tali ſpecie, ſicut diſpoſitus eram in anima, dum viuebam. Nam omnia membra mea ita habilitata, & flexibilia erant ad ſeruitium Dei, ſicut res vncta, quæ flexibilis eſt ad opus poſſidentis, & ideò laus exultationis ſemper erat in anima mea, & in ore meo prædicatio diuina, & in opere patientia, propter virtutes humilitatis, & caſtitatis, quas præcipuè dilexi. Sed nunc, quia in mundo multorum oſſa arida ſunt ab humore diuino, ideò dant ſonum vanitatis, & ſtridorem ex colliſione mutua, & inhabilia ſunt ad fructificandum fructum iuſtitiæ, & abominabilia Deo ad intuendũ. 1 Tu verò ſcias, quòd ſicut roſa profert odorem, & vua dulcedinem, ſic Deus corpori meo emanandi oleum ſingularem dedit benedictionem, quia ipſe non ſolum honorat electos ſuos in cælis, ſed & lætificat, & exaltat in terris, vt plures ædificentur, & participentur de gratia eis data.

NOTÆ.

1 TV verò ſcias, quòd ſicut Roſa profert odorem, & vua dulcedinem, ſic Deus corpori meo emanandi oleum ſingularem dedit benedictionem.

Ex Beatiſſimi Nicolai corpore tamquam ex perẽni quodam fonte oleum manare conſueuiſſe, ſicut hoc loco ſcribitur, plures tradiderunt, & in primis Petrus Damianus in ſermone quem edidit de vnguento ex eius ſepulchro manare ſolito; idem habet Ioannes Archidiaconus, qui beati Nicolai res geſtas ſcripſit, citatus à Surio tom. 7. Ex eiuſdem (ait) Antiſtitis corpore, vt è perreni quodam chariſmatum fonte ſtillat liquor ſalubris, ſicut olim, cum eſſet Myræ, ex quibus verbis liquet deducere, etiam nunc in Baro, vbi illius corpus repoſitum eſt vigere miraculum, cuius rei fidem facit Hymnus, qui in Breuiario Toletano habetur.

Cuius tumba fert oleum
Matres oliuæ neſciunt
Quod natura non potulit;
Marmor ſudando parturit.

Plura de laudibus, & Vita huius glorioſiſſimi Antiſtitis habentur in Liturgia S. Chryſoſtomi, & tradit Nicephor. lib. 8. hiſt. cap. 14. & 42. præter ea, quæ fuerunt ſcripta à Lipomano, & Surio tom. 6. alijſque, qui deinceps eius vitam litteris conſignarunt.

QVALITER BEATA ANNA apparuit Sponſæ & docet eam vnam Orationem ſpecialem ad reuerẽtiam eius, & ad impetrandam prolem à Deo mulieribus coniugatis.

CAP. CIIII

SACRISTA Monaſterij Sancti Pauli extra muros Romę dedit Sponſæ Chriſti reliquias de S. Anna matre dominæ noſtræ Virginis Mariæ. Cum igitur Domina cogitaret quomodo eas reponeret, & honoraret, apparuit ei Sancta Anna dicens. Ego ſum Anna domina omnium coniugatarum, quæ fuerunt antè legem. Ego etiam ſum Mater omnium coniugatarum fidelium, quæ ſunt poſt legem, quia Deus voluit de generatione mea naſci, ideò tu filia honora Deum iſto modo. Benedictus ſis tu Ieſu Fili Dei, & fili Virginis, quæ de coniugio Annæ, & Ioachim matrem tibi elegiſti, ideò propter preces Annę miſerere omnibus, qui in coniugio ſunt, vt fructificent Deo. Dirige etiam omnes, qui ad coniugiũ tendunt, vt in eis honoretur Deus. Reliquię verò meæ, quas habes, erunt diligentibus in ſolatium, donec Deo placuerit eas altiùs honorare in reſurrectione nouiſſima.

MATER DEI CONFORTAT Sponsam ad visitandum sanctuaria Romæ, dicit, quòd maiores sunt Indulgentiæ, quàm homines credunt, quas Sancti impetrauerunt suis precibus, & proprio sanguine.

CAP. CV.

MATER loquitur Sponsæ dicens. Cur sic turbaris filia. Respondit illa, quia domina nō visito loca ista sancta, quæ sunt in Roma. Et Mater, Permittitur (inquit) tibi visitare loca ista cum humilitate, & deuota reuerentia, quia in hac Roma maiores sunt Indulgentiæ, quàm homines credere possunt, quas Sancti Dei glorioso sanguine suo, & precibus à Filio meo impetrare promeruerūt. Verumtamen filia non dimittas propter hęc scolas tuas in grammatica, nec patris spiritualis tui sanctam obedientiam.

QVIDAM SIMVLANS SE reliquisse mundum, & velle seruire Deo consuluit Sponsam in quo statu Deo seruiret, cui Christus dicit, quòd iste nondū transiuit Iordanem, idest, nondùm contempsit mundum perfectè, & voluntatem suam; & ideò non audiet responsum secretæ voluntatis Dei.

CAP. CVI.

QVIDAM dicebat se velle seruire Deo, & volens scire in quo statu magis placeret Deo, consuluit Sponsam desiderans habere diuinum responsum. De quo Christus loquens Sponsæ dixit: Iste nondùm peruenit ad Iordanē, & minùs pertransijt, sicut scribitur de Helia, quòd transito Iordane, cum peruenisset ad deserta, audiuit secreta Dei. Sed quis est Iordanis iste, nisi mundus, qui fluit quasi aqua, quia temporalia nunc ascendunt cum homine, nunc descendunt. Nunc eleuant cum honore, & prosperitate; nunc deprimunt aduersitate, & numquam homo est sine sollicitudine, & tribulatione. Ergò, qui desiderat cælestia, necessè est, vt ab animo omnes terrenas affectiones remoueat, quia cui dulcescit Deus, verè ei vilescunt terrena, & caduca. Sed hic homo nondùm ad hoc peruenit, vt omnia contemneret, immò adhùc voluntatem suam habet in manu sua. Ideò adhùc cælestia secreta auditurus non est, donec perfectiùs mundū contempserit, & voluntatem suam dimiserit in manu Dei.

CHRISTVS DICIT SPONSÆ, quòd sicut Aquila ab alto custodit filios, & succurrit eis in necessitate, & periculo, sic ipse amicis suis in necessitatibus corporis, & animæ: pręcipit etiam Sponsæ, quòd visitet corpus Sancti Andreæ, quem laudat Dominus hìc, & visitantibus illum promittit misericordiam, & gratiam.

CAP. CVII.

FILIVS loquitur Sponsæ dicens. Aquila videt ab alto, quis velit nocere pullis suis, & pręuenit volatu defendendo eos. Sic ego prævideo vobis salubriora, ideò dico expectate, & iterùm dico ite, sed quia nunc tempus est. 1 Ite ad Ciuitatem Amalphiæ ad Apostolum meum Andræam. Cuius corpus fuit templum meū ornatum omni virtute. Ideò factum est ibi depositorium fidelium, & adiutoriū peccatorū, nam qui fideli mente ibi veniūt ad ipsum, non solū exonerātur peccatis, sed abūdabunt cōsolatione æterna.

Nec mirùm. Nam ipse non erubuit crucem meã, sed portauit hilaritèr, & ideò non erubesco audire, & suscipere eos, pro quibus ipse orat, quia voluntas sua est voluntas mea. Cùm verò fueritis apud eum, redite statim Neapolim ad natale meum. Respondit Sponsa: O Domine tempus nostrum transit, & ætas, & infirmitas appropinquant, & subsidium temporale minoratur. Cui Dominus: Ego (inquit) sum naturæ conditor Dominus, & reformator. Ego sum etiam in necessitatibus adiutor, & defensor, & distributor. Sicut enim, qui habet equum sibi charum, non parcit prato suo etiam delectabili, vt ibi equus pascatur. Sic ego, qui omnia habeo, & nullius egeo, & omnium mentes inspicio, inspirabo cordibus diligentium me, vt benefaciant desiderantibus me, nam etiam non diligentes me admoneo, vt benefaciant amicis meis, quatenùs bonorum orationibus meliores fiant.

N O T Æ.

1 ITe ad Ciuitatem Amalphiæ ad Apostolum meum Andream.

Plura de gloriosissimo Apostolo Andrea, habet Cardinalis Baronius in Annotat. ad Martyrologium Romanum die 30. Nouembris, & de Translatione corporis eius facta à Costantinopoli ad Ciuitatem Amalphiæ agit die 9. Maij, vbi etiam meminit miraculi scaturientis ab eius sacratissimo corpore liquoris ad morbos curandos proficui, adduxit ad hoc probãdum auctoritatem antiquissimi, ac probatissimi scriptoris Gregorij Turonensis de gloria Martyrum cap. 31.

ORANTE SPONSA IN ROMA ad sepulchrum beati Stephani apparuit ipse narrans ei aliqua de vita, & virtutibus eius, & de passione sua, & offert se impetrare pro ea gratiam à Deo prædicendo sibi, quòd adhùc ibit in Hierusalem.

CAP. CVIII.

ORABAT Sponsa ad sepulchrum beati Stephani in Roma extra muros, sic dicens. Benedictus sis tu beate Stephane, quia eiusdem meriti es cum beato Laurentio, nam sicut ipse prędicabat infidelibus, sic, & tu prædicabas Iudęis, & sicut Laurentius gaudentèr sustinuit ignem, sic & tu lapides. Ideò inter Martyres dignè laudaris primus. Tunc apparens beatus Stephanus respondit ei dicens. Ego à iuuentute mea cœpi Deum habere charum, quia parentes habui sollicitos de salute animæ meæ. Cùm autem Dominus meus Iesus Christus incarnatus fuit, & cœpit prædicare, tunc ego toto corde audiebam eum, & statim post eius Ascensionem coniunxi me Apostolis, seruiens fidelitèr in officio mihi iniuncto cum humilitate. Iudæis igitur blasphemantibus Deum meum Iesum, ego gaudens accepisse occasionem loquendi cum eis, constantèr increpabam duritiam eorum, paratus mori pro veritate, & imitari Dominum meum. Sed tria operabantur ad gloriam, & coronam meam, qua nunc gaudeo. Primum, fuit 1 bona voluntas mea. Secundum, oratio dominorum meorum Apostolorum. Tertium, passio, & charitas Dei mei. Ideò nunc habeo triplex bonum. Primum est, quòd incessantèr video faciẽ, & gloriam Dei. Secundum est, quod quidquid voluero, potero, & nihil volo, nisi quod vult Deus. Tertium est, quod gau-

gaudium meum erit sine fine, & quia tu de gloria mea gaudes, ideò oratio mea proficiet tibi ad consequendum maioré Dei cognitioné, & spiritus Dei perseuerabit tecum, & venies adhùc in Hierusalem ad locum passionis meæ.

MATER DEI REPREHENDIT quemdam spiritualem, scilicet, quòd non confidat de aliqua virtute sua, & caueat à multiloquio, & risorio, & à leuitate morum. Item quòd acceptiùs est Deo, quòd homo iustè viuat in mũdo de labore suo, quàm in eremo, vel religione, sine Dei charitate.

CAP. CIX.

MATER loquitur. Vbi optimus est cibus, si infũditur in eo aliquid amaritudinis vilescit. Sic qualescumque, & quantascũque virtutes aliquis habeat, si delectatur in aliquo peccato, non placet Deo. Ideò dic illi amico meo, quòd si desiderat placere Filio meo, & mihi, non confidat in virtute sua, aliqua etiam minima, sed compescat linguam suam ab omni multiloquio, & risorio, & prohibeat mores suos ab omni leuitate. Nam ipse debet portare flores in ore, quibus alliciat insipidos ad fructum optimum. Si autem inter flores aliqua reperiũtur amara, vilescũt flores, & fructus bonus non desideratur. Item dic ei, quòd sicut vir, & mulier quandoque diligunt se propter solá corporis sustentationem, & sicut Monachus quãdoque est in Monasterio propter corporale bonum. Sic ille homo, quem ipse nouit, desiderat esse in Monasterio, vt nihil patiatur contrarium, desiderat quoque esse pauper, vt nihil tamen ei desit. Ideò dimittatur propriæ voluntati, quia Deo est acceptiùs in mundo iustè viuere, & laborare manibus, quã in eremo, vel religione stare sine Dei charitate.

AVDIVIT SPONSA CHRISTI in spiritu, quid signant septé tonitrua, & quare Ioanni præceptum fuit, vt tantùm ea signaret, & non scriberet, & quòd multis viuentibus, qui tunc erant, tonitrua venirét in Ecclesiam, vt multi optarent mori.

CAP. CX.

QVIDAM 1 igitur Magister interrogauit à Domina, quid signant septem tonitrua. Tunc Domina facta in spiritu audiuit à Christo. Nõ credas filia, quòd in Deitate mea aliqua téporalia cogitãda sunt, nec quòd tonitrua, vel venti, vel creaturæ insensibiles habent voces humanas. Sed Ioannes ex inspiratione mea vidit futura Ecclesiæ pericula, sub speciebus corporalibus. Quæ si scripsisset ad certa tempora, auditores omnes horruissent. Et expectãdo præ timoré dissoluti fuissent. Proptereà præceptũ fuit sibi, quòd signaret, quæ vidit, sed non scriberet. Nam vbi aliquid signatur, signum est alicuius rei futuræ incutientis timorem. Sic est in vocibus tonitruorũ, fulgurum, & ventorũ. Nam significabãtur comminationes tyrannorum conturbantium Ecclesiam meam, quas ita vehementes Ioannes videbat in spiritu, quòd potiùs erant signãdæ, quàm scribendæ. Sicut enim ille, qui scribit, vel dicit vnam paruam parabolam grandia denotantem, vt audiẽtes habeant occasionem timendi futura. Sic ego ostendi futura. Sed non exposui, vt homines timeant, & quia non erat tẽpus, vt frãgeretur testa, & eliceretur nucleus. Ideò ostendi futura sub obscuritate, quia priùs debet parari vas, quàm infundatur potus. Scito etiam quòd tanta tonitrua, & fulgura venient in Ecclesiam meam, multis viuẽtibus, qui nunc viuunt, quod multi optabunt mortem, & mors fugiet ab eis.

NOTÆ.

1 QVidam igitur Magister interrogauit à Domina, quid significant septem tonitrua.

Ludouicus ab Alcasar in Apocalyp. B. Ioãnis Notatione Proœm. 22. nu. 4. in respons. ad secundum argumentum scribit, Reuelationem de septem tonitruis, quorum meminit S. Ioannes c. 10. non reperiri inter Opera B. Brigittæ, ipsius manuscripta, nec extare in Libro ab ipsa edito, neque edito ab eo, qui ex ipsius ore accepit, vndè (inquit) fieri facilè potuiße, vt ad eum, qui scripsit, non nihil immutata peruenisset. Sanè hæc Reuelatio non Cap. 10. ab eo citato in Argumento, sed Cap. 110. huius Sexti Libri inuenitur, quam Reuelationem omnes impressi Codices, qui hactenùs ad manus nostras peruenerunt, tàm antiqui, quàm recentiores ad verbum, vt in præsenti Cap. legitur ponunt, ac duo etiam M. Farnesianus, & Vaticanus eamdem habent, & quidem Vaticanus omnem dubitationem tollit, quippèqui desumptus fuit, & extensus ex Originali Venerabilis Eremitæ Alphonsi quondam Episcopi Genen. Anno Domini 1399. qui Reuelationes has scripsit, easq. in plures Libros distinxit, & ad eumdem, vt nunc sũt ordinem reduxit, Christo Domino Brigittæ præcipiente, vt eas scribendas præfato Episcopo Alphonso traderet, vt apertè constat ex Cap. 31. Lib. 7. Tu (inquit) dic priori quod tradat omnia ista verba mea omnium Reuelationum Fratribus, & Episcopo meo, cui dabo feruorem spiritus mei, & cõplebo ei gratiam meam, & in fine huius Libri Sexti in M.S. Vaticano hæc reperiuntur, quæ in impressis desiderantur. Explicit Liber Sextus scriptus ex Originalibus quondam Venerabilis Eremitæ Alphonsi quondam Episcopi Genen. Anno 1399. ex quibus liquet, Reuelationem hanc inter alias reperiri, nec fuisse aliqua in re immutatam, neptè quæ cum ea concordant, omnes alij tàm impressi, quàm M.S. Codices. Quoad verò significationem tonitruorum, dicendum videtur per illa verba B. Ioannem insinuare voluisse Tyrannorum persecutiones, ac minas contra Ecclesiam, à qua interpretatione nec ipse Alcasar dissentit, quas tot, tãtasq. futuras esse prophetico spiritu Ioãnes prauiderat, vt eas potiùs sub similitudine tonitrui insinuandas, quam distinctè apertèq. propalandas esse existimauerit, & huius obscuritatis causa redditur, quoniam ad incutiendum tantummodò timorem, tunc meminerat illorum, non enim tempus erat, vt in præsenti Capite legimus, vt frangeretur testa, hoc est, nondùm comminationes illæ adimplendæ, ac contra Ecclesiam seditiones erant tunc excitandæ, in quo sensu explicat D. Hieronym. illud Danielis 7. cùm dicit, Testam digitis statuæ fuisse mixtam ferro, per quod (ait) designasse prophetam futuras in Romanorum Regno seditiones: est enim testa frustum vasis fictilis, seù alteriùs rei ex luto factæ, & igni coctæ, quod optimè designare potest, igne tribulationis fideles in Ecclesia cruciandos esse, at velati testas pluribus, varijsq. flagellis frangendos esse, & quia nondùm tempus aduenerat, ideò dicitur hîc, quod nondùm testa fracta erat, in quo sensu accipienda sunt ea huius Cap. verba, Propterea præceptũ fuit sibi, idest Ioanni, quòd signaret, quæ vidit, sed non scriberet, nempè, vt sub signis, & figuris, quæ vidit scriberet, septem verò tonitrua Tyrannorum comminationes insinuare, colligi potest ex Gloss. Interlin. Apocalyps. 10. vbi per illa verba, Et cum locuta fuissent septem tonitrua; asserit insinuari vniuersos successores, terrorem inferentes, sunt tamen, qui iudicant per illa tonitrua Concionatores intelligendos esse, sacrosq. Doctores, sic Hayma, & Carthusianus, Hugo Cardinalis, & Blasius Vega ibi, Lyranus verò per septem tonitrua mysticè intelligit vniuersitatem Ecclesiarum, septenario numero designatum, vel, vt habet Gloss. Ordinar. vniuersitatem Prælatorum, qui potestatem habent excommunicandi.

QVOD

QVOD OBEDIENTIA præfertur castitati, & introducit ad gloriam.

CAP. CXI.

FILIVS Dei loquitur. quid times, etiamsi decies comederes in die propter obedientiam, nō tibi imputabitur in peccatum. Nam virginitas meretur coronam. Viduitas appropinquat Deo. Sed obediētia omnes introducit ad gloriam.

MARIA CERTIFICAT SPONSAM de præputio Christi, quod diligentèr seruabat, & seruandum Ioanni Euangelistæ tradidit cum sanguine Christi, qui remāsit in vulneribus Christi.

CAP. CXII.

1 MARIA ait. 1 Cum Filius meus circūcideretur, ego membranam illā in maximo honore seruabam, vbi ibā. Quomodo enim ego illam traderem terræ, quæ de me sine peccato fuerat generata. Cum tempus vocationis meæ de hoc mundo instaret, ego ipsam commendaui Sancto Ioanni custodi meo, cum sanguine illo benedicto, qui remansit in vulneribus eius, quando deposuimus eum de cruce, post hoc sancto Ioanne, & successoribus eius sublatis de mundo, crescente malitia, & perfidia, fideles, qui tunc erant, absconderunt illa in loco mundissimo sub terra, & diù fuerunt incognita. Donec Angelus Dei illa amicis Dei reuelauit. O Roma, ò Roma, si scires, gauderes vtique, immò si scires flere, fleres incessantèr, quia habes thesaurum mihi charissimum, & non honoras illum.

NOTÆ.

1 CVm Filius meus circumcideretur, ego membranam illam in maximo honore seruabam, vbi ibam.

Seruatoris nostri præputium sub terra diù latuisse, ex huius Capitis narratione constat, legimus enim hìc Beatissimam Virginem toto vitæ suæ tempore penès se illud retinuisse, morti verò vicinam D. Ioanni tradidisse, à quo etiam, vt ex contextu colligi potest, illud alicui ex discipulis consignatum esse scribitur, sicque successiuè ad discipulorum manus peruenisse censendum est, post hæc hominum crescente malitia, vtpote qui tàm pretioso indicabantur indigni thesauro, religiosi viri, qui tunc aderant, illud sub terra asseruandum esse potiùs existimarunt, quàm impiorum pollutis manibus contrectandum, vbi tamdiù latuisse legimus, quamdiù misericors Deus illud per Angelum propalare dignatus sit: ex dictis duo inferuntur, quæ hoc loco breuitèr probanda sunt, primùm quidem Christi Domini præputium non fuisse ab eo reassumptum, & per consequens in terris apud nos māsisse, secundò verò, cum diù, vt diximus latuerit, post aliquod temporis spatium ab Angelo fuisse propalatum. Et quidem quantùm spectat ad primū, illud nobis verum esse suadet, quod sicut Saluator noster ad carnis assumptæ veritatem probandam voluit, quod in eius glorioso corpore vulnerum cicatrices remanerent, salua corporis perfectione, sic quoque censendū est ad eamdem veritatem confirmandā voluisse, apud nos sacrum eius præputium esse: rursus etiam idem probatur ex eo, quod quemadmodum Christus ad legis obseruationem voluit circumcidi, vt nos latiùs probauimus Lib. 5. Reuelat. Interrog. 10. Quæst. 5. ita quoque dicendum est, hunc pretiosum thesaurum apud homines manere voluisse ad eiusdem legis, ac nostræ fidei confirmationem, tùm quia hoc testimonium esse potuit signaculi circumcisionis Abraham, tùm etiam quia sic ostendit circumcisionis præceptum Iudæis impositum ab eo manasse, quippè qui ipse met

Le-

Legislator, & circumcidi voluerit, & circũcisionis signum eamdem ob causam in terris permanere permiserit. Postremò eamdem veritatem miraculorum magnitudo, & copia euidentèr confirmat, quæ tot tantaq. quotidiè ibi fiunt, vbi hæc sanctissima reliquia hodierna die asseruatur, vt nullus hac de re ambigendi locus supersit, cuius rei fidem facit probatissimus Auctor Card. Toletus in Commentar. super Lucam cap. 2. annot. 31. cuius verba paulò post referemus, is enim narrat quomodo hæc sãctissima reliquia fuerit asportata Calcatam. (Nomen est Pagi) viginti dumtaxat millibus Roma distantis, neque solùm Card. Toletus affirmauit, apud nos Domini præputium in terris esse, verùm antè illum plures grauissimi Doctores hoc constantèr asseuerarunt, dicunt enim fuisse Circumcisionem Domini primùm ab Angelo delatam in Hierusalem Carolo Magno, & ab eodem indè translatam, & positam Aquisgrani in Ecclesia S. Mariæ, & posteà à Carolo Caluo in Ecclesia S. Saluatoris apud Carosium conditã, sic habent Innocentius III. lib. 4. de Mysterijs Missæ cap. 30. Gulielmus Durantus in rationali lib. 4. cap. 42. de sept. p. canonis num. 8. Petrus de Natalibus in Cathal. sanct. lib. 2. cap. 27. circà finẽ, supplementum Gabrielis in 4. dist. 44. quæst. 1. Iacobus Philippus Bergomensis in supplemento Cronic. anno 801. qui etiam citat Iacobum de Voragine hæc narrantem, plura etiam de eadem re habet Panuinus de septem Vrbis Ecclesijs, fauere videtur huic opinioni Franc. Suarez in Comment. sup. 3. par. S. Thom. quæst. 54. artic. 4. disput. 37. sect. 1. quo loco satisfacit cuidam obiectioni, quæ contra hanc sententiã fieri potest, cum enim præputium particula quædam sit humani corporis, ad eius integritatem spectare quispiam dicere posset, & per consequens affirmandum est, eam fuisse à Christo Domino reassumptam, vt eius corporis gloriosi integritas saluaretur, verùm hoc non obstat, quia (inquit) Suarez potuit corpus Christi post Resurrectionem habere præputium formatum ex aliqua alia parte materiæ illius, quæ fuit in corpore Christi, quæ per continuam nutritionem iam fuisset resoluta, sicque per eã potuit suppleri illa carnis particula, quæ in circumcisione fuerat abscissa, & Christi corpus tunc fuisset integrum, & portio illa carnis, in circũcisione præcisa, in terris manere potuit, & quidẽ ad huius dicti probationẽ adduci potest hoc loco, quod admonuit Card. Baron. tom. 1. Annal. Annó Christi 57. fol. mihi 447. is enim asserit, consueuisse aliquando quibusdam Hebræis accidere, vt ea carnis particula abscissa excresceret, & pro hac sententia citat Persiũ, & Iuuenalẽ, quod si hoc in Saluatore nostro admittendum est, id intelligendum fuisse factum remoto quocunque artis, ac medicinæ ministerio, quo tamen ad hoc vti solitos fuisse Iudæos illos, tradit ibi Card. Baronius ex Iosepho antiquit. lib. 22. cap. 6. & refert etiam Epiphan. dicentem hanc traditionem manasse ab Esau Iacobi fratre, & hanc ab eo fuisse repertam ad abnegationem veri Dei, & ad deletionem characteris Patrum ipsius, & propterea affirmarunt Iudæi à Deo dictum esse, Esau odio habui, huius etiã rei meminit Apost. 1 Corint. 7. cum dicit, Circumcisus aliquis vocatus est, nè attrahatur illi præputiũ, quæ attractio fiebat per instrumentũ attractorium, quod spatisterem appellabant, infirmam membrorum cuticulã attrahi sinentes, futuramq. admittentes, & glutinatorijs circundatis præputium rursus super inducebant, sed hæc absit, vt in Christo facta esse dicamus: potuit tamen hoc fieri, vt Suarez egregiè loco citato tradidit, naturali facultate Naturæ, semoto quocũque artis, ac medicinæ ministerio: sed quidquid sit, hac de re dicendum est cum D. Bonauent. in 4. dist. 12. & Siluestro in Rosa aurea di. q. 31. portiunculam illam carnis non spectare ad integritatem corporis Christi, & propterea constãtèr asserendum esse, Saluatoris præputium in terris mansisse ad fidelium deuotionem, & ad veritatem assumptæ carnis probationem. Verum ad maiorem horum notitiam libet hoc loco verba Doctorum, quos suprà citauimus, referre, & primo sese offert Innocentius Tertius, qui rem totam paucis verbis loco suprà citato aperit. Quid de Circumcisione præputij, vel

vmbilici præcisione dicetur, creditur enim in Lateranensi Basilica aßeruari, licèt à quibusdam dicatur, quòd Præputium Christi fuit in Hierusalem delatum ab Angelo Carolo Magno, qui trãstulit illud, & posuit Aquisgrani, sed posteà à Carolo Caluo positũ est in Ecclesia S. Saluatoris apud Carosium, meliùs est tamen Deo totum committere, quàm aliud temerè definire, eamdẽ rem ijsdem planè verbis narrat Gulielm. Durant. vbi suprà, Petr. verò de Natalib. in Cathal. Sanctor. lib. 2. cap 27. circà finem, De carne (inquit) Circũcisionis Domini dicitur, quòd Angelus eã Carolo Magno detulit, & ipse eam Aquisgrani in Ecclesia B. Virginis collocauit, & posteà fertur transtulisse Carosium, nunc autẽ dicitur esse Romæ in Cappella Lateranensi, quæ dicitur Sancta Sanctorũ. Hactenus Petrus. Ceterùm, quamdiù in Lateranensi Basilica pretiosus hic thesaurus permãserit, colligi potest ex Card. Toleto suprà citato, dicit enim anno 1527. Vrbem Romam hostium direptioni cessisse, & tunc Christi Domini præputium cum alijs quibusdam reliquijs militem quemdam sustulisse, qui Vrbe discedens à Rusticis captus Calcatam deductus est, ibi ergò in Cellaria pro carcere detrusus, sanctissimas Reliquias, quas impius subripere ausus erat, defodit, sed aliquanto post libertate donatus Romam redijt, & ægrotus in Xenodochio sancti Spiritus in Saxia recipitur, cumq. morti se esse vicinum animaduerteret, rem totam Ministris Xenodochij propalauit, quod vt ad Clementem VII. Pont. Max. retulerunt, mox Ioanni Baptistæ Anguillariæ Pagi Domino scribi Pontifex mandauit, vt omne suũ studium, omnemq. diligentiam adhiberet in sanctissimis Reliquijs perquirendis: fecit ille, non tamen tunc fuere inuentæ, Mense tandẽ Octobris 1557. Deo Opt. Max. annuente à Sacerdote, qui Calcatæ sanctorum Cornelij, & Cypriani curam gerebat Ecclesiæ, cui Cellaria illa proxima erat, in qua miles eas Reliquias terra operuerat, repertæ fuerunt, post hæc voluit Deus rei veritatem miraculis cõprobare, quæ sanè multa, eaq. ingentia deinceps facta sunt, vt narrat ibidem Cardinal. Toletus, vbi addit Sixtum V. Pont. Max. anno 1584. Plenariam Indulgentiam eidem Ecclesię cõcessisse ipso Circũcisionis Domini die.

QVOMODO SPONSA VIDIT statum fratrum Aluastræ, & sicut Sponsæ ostensum est, ita euenit.

CAP. CXIII.

CVM Domina Brigitta staret orando, rapta in spiritu vidit domum quãdam, & super domum cælum valdè serenum. Cumq. diligentèr inspiciendo miraretur. Vidit de domo columbas ascendentes, & penetrare cælum, quas Æthiopes conabantur impedire, sed non valebant. Subtùs verò domũ videbatur chaos, in quo sunt tres ordines fratrum. Primi sunt simplices, quasi columbæ. Ideò facilitèr ascendunt. Secũdi sunt, qui veniunt ad purgatoriũ. Tertij sunt, qui alium pedem habent in mari, & alium in tabulatu nauis, quorũ iudicium nũc appropinquat, & vt scias, & probes, vnus post alium citiùs transibit, secundùm quòd nomina eorum exprimo tibi. Quod simplicitèr contigit. Venit enim mortalitas, & tulit, sicut prædictum est, trigintatres fratres.

SPIRITVS SANCTVS DIXIT Sponsæ negligenti absolutionem accipere pro peccatis, & quòd peccatũ veniale fit mortale per contemptum.

CAP. CXIV.

CVM Domina Brigitta semel cõfiteretur, Confessor suus vocatus est à quodam Sacerdote, qui surgẽs oblitus est dare absolutionem. Cumq. Domina ingressura lectũ flecteret genua, dixit Spiritus sanctus, surge filia, & humilia te ad absolutionem, quia Ma-

Magiſter tuus te non abſoluit. Cui obtenta abſolutione, iterùm dixit Spiritus ſanctus. Omnis, qui non attendit ad minima, cadit in maiora. Nam etiam veniale peccatum, de quo remordetur cõſcientia, ſi exercetur, & continuatur, fiet mortale, & grauiùs propter cõtemptum punietur.

VOLVNTAS BONA SVFFICIT pœnitenti dum copiam Confeſſoris non habuerit, hæc Latroni profuit in Cruce, & cælum aperuit, voluntas verò mala Infernum fecit, Lucifer mala voluntate factus eſt malus.

CAP. CXV.

QVIDAM de Diœceſi Aboēſi venit Romã ignorãs idioma Sueuicum, quem cum nullus in Roma intelligeret, nec Confeſſorē habere poterat. Conſuluit Dominã, quid ageret. Tunc Domina in ſpiritu audiuit. Ieſus Chriſtus Filius Dei loquitur. Homo ille, qui te conſuluit, plorat quòd non habet auditorem confeſſionis ſuæ. Dic ei, quòd ſufficit volũtas. Nam quid profuit Latroni in Cruce? Nonnè voluntas bona? Aut quid aperit cælum, niſi volũtas volendi bona, & odiendi mala? Quid verò facit Infernum, niſi voluntas mala, & affectus inordinatus? Numquid non Lucifer benè creatus fuit? Aut ego ipſa bonitas, & virtus creaui malum aliquid? Nequaquã. Sed poſtquam Lucifer abuſus eſt voluntate, & mouit eam inordinatè, factus eſt ipſe inordinatus, & ex voluntate mala malus. Propterea iſte pauper ſtet ſtabilis, & non retrocedat. Et cũ ad patriam ſuam redierit, quęrat, & audiat ſalubria animæ ſuæ à ſapientibus, & voluntatem ſuam ſubmittat, & obediat magis conſilio iuſtorum, quàm ſuæ voluntati. Sin autem, & interim morietur in via, erit ei, ſicut dixi Latroni: Eris mecum in Paradiſo.

SIMPLICITAS VIX SCIENTIS Pater noſter plùs placet Deo, quàm prudentia ſuperborum, & docta inſipientia, & per dilectionē ſeruat mandata, conſilia Euangelica, Iura omnia, & Leges.

CAP. CXVI.

QVIDAM ſimplex, qui neſciuit plenè Pater noſter, quæſiuit conſilium animę à Domina Brigitta. Cui Chriſtus dixit. Plùs placet mihi ſimplicitas animæ ſimplicis huius hominis, quàm prudentia ſuperborum, quia in illis eſt ſuperbia elongans Deum à corde. In iſto eſt humilitas introducens Deum in cor. Ideò dic ei, quòd continuet opus ſuum ſolitum, ſicut hucuſque, & habebit mercedem cum his, quibus dixi. Venite, qui laboratis, & ego cibabo vos pane æterno. Nam ſi dixero ei, ſicut dixi Iudæo petenti à me conſiliũ fraudulentèr. Serua inquiens mandata, & vende, quæ habes, nõ poteſt ſuſtinere, quia ſenectus non capit informationem, & paupertas non habet, quod vendat. Verumtamen homini tendenti ad ęternam vitam neceſſaria ſunt mãdata, quia ſine illis ſaluari non poteſt homo, dummodo tempus, & copiam habet inſtruẽtis, huius verò hominis docta inſipientia, & voluntas bona, ſic placent mihi, ſicut illius viduæ duo denarij, quos prętuli diuitijs Regum. Nam ipſe in ſua inſipientia omnem habet ſapientiam. Diligit enim corde me, ſed vndè, niſi à ſpiritu meo? Et hoc videtur ſapientibus mundi inſipientia, non amare diuitias, & neſcire grandia loqui. Ideò dixi docta inſipientia, quia ipſe à ſpiritu meo didicit veram ſapientiam, hoc eſt diligere Deum. Nũquid non videtur tibi verè ſapiens iſte, qui non ſcit niſi vnicum

ver-

verbum, scilicet, diligere? Per hanc enim dilectionem ipse seruat omnia mandata legis Moysi, per hanc dat Deo, quæ Dei sunt. Per hanc conseruat omnia consilia Euangelij mei. Per hanc seruat omnia iura, & leges. Per hanc diligit proximũ non concupiscendo aliena, immò nec nisi necessaria, nec rapiendo, nec defraudando proximum. Per hanc continuè memor est mortis suæ, & iudicij, quo apud me est iudicãdus. Et ideò, qui voluerit venire ad me, non habet sollicitari de ignorantia legis, dummodò vti voluerit conscientia sua, quæ dicit hoc velle pati, quod facit alteri. Ad quid enim homo addiscit tot, & tanta, & tot reuoluit libros? Numquid ad seruiendum mihi? Nonnè magis propter curiositatem, & deductionem temporum, & ostentationem, & velle magister vocari? Verumtamen vnusquisque stat in conscientia sua, & ex ea iudicatur vnusquisque, propterea filia quicumque ex perfecta fide, & voluntate tria ista verba legit. IESV miserere mei, plùs mihi placet, quàm ille, qui millia versuum legerit sine attentione.

GLORIOSA VIRGO MARIA inuocata etiam à vilissimis peccatoribus, ministrat adiutorium, vt ostenditur in anima cuiusdam peccatoris participante de mẽsa pietatis eiusdem Virginis,

CAP. CXVII.

MARIA loquitur. Nullus est tantus peccator, nec in tàm vili opere positus, quin si inuocauerit me in adiutorium, ego iuuabo eum. Quod enim opus est viliùs, quàm curare caput scabiosum? Si quis inuocat me ministrabo adiutorium, vt mundetur. Quid verò viliùs instrumento illo, aut sordidius, quo crassitudo terræ eijcitur de stabulo super currum? Si quis inuocauerit me, ego iuuabo eum. Quid verò viliùs, quàm lauare plagas leprosi? Quicumque inuocauerit me, ego non dedignor tangere, & vngere, & sanare plagas suas. Respondit Sponsa. O Sanctissima Domina, scio quia humillima, & potentissima, & benignissima es. Iuua animam illam, pro qua toties te rogaui. Respondit Mater. Illa anima tria habuit in vita sua. Voluit enim habere mundum. Sed mundus noluit habere ipsum. Secundò dilexit carnem suam per incontinentiam, quia noluit venire ad coniugium. Tertiò minùs dilexit Deum, quàm debuit, licet stabilis in fide fuit. Ab his modò liberata est, & iugitèr participatur de scutella mensæ pietatis meæ. Adhùc quædam restant, à quibus purgata citiùs liberabitur.

FILIVS DEI CONSVLIT Filiæ Sanctæ Brigittæ Catherinæ volenti redire ad Patriam, quòd cum ea remaneat. Nam maritus eius in breui erat moriturus.

CAP. CXVIII.

FILIVS Dei loquitur. Consule illi Dominæ, quòd stet tecum ad tempus, quia vtiliùs est ei stare, quàm redire. Nam facturus sum ei sicut pater facit puellæ, quæ à duobus diligitur, & petitur in coniugium, quorum alius est pauper, & alter diues, & ambo diliguntur à puella. Pater itaque prudens videt affectum virginis, & pauperem ab ea diligi, dat pauperi vestes, & dona, diuiti verò coniungit filiam suam. Sic ego volo facere. Ista diligit me, & maritum suum. Ideò, quia ditior sum, & Dominus omnium, prouidere ei volo de donis meis vtilioribus sibi ad animam, quia placet mihi citò vocare eum, & infirmitas qua-

laborat, signum est exitus sui. Decet enim tendentem ad potentissimum, ratiocinationem suam habere in manibus, & à carnalibus esse expeditum. Illam verò volo ducere, & reducere ad sua, donec apta fiat ad opus, quod ab æterno præsciui, & ostendere ei mihi placet. Aliquanto itaque tempore elapso, postquam Beata Catherina vouisset cum Matre sua Romæ remanere, horrore inconsuetæ vitæ concussa, memorq. libertatis præteritæ, multùm anxia petijt à matre sua, vt ad Suetiam posset remeare, matri verò eius pro hac tentatione in oratione existenti, apparuit Christus dicens. Dic Virgini illi Filiæ tuæ, quòd facta est vidua. Et consulo, vt tecum remaneat, quia ego ipse volo sibi prouidere.

COMMVNIS STATVS CONIVGII Deo placet. Viduitas inuenit gratiam. Sed Virginitas perfectissima est.

CAP. CXIX.

CHRISTVS loquitur.

1 1 Cõmunis laudabilis status acceptus est mihi. Nam Moyses ductor populi mei placuit mihi, quamuis vxoratus fuit. Sic & Petrus viuente vxore vocatus est ad Apostolatum, & in hoc placuit mihi, quia à leuioribus ascendendum est ad perfectiora; populusq. carnalis erudiendus fuit signis, & operibus ad spiritualia percipienda. Sic etiam Iudith propter viduitatem, & propter bonum viduitatis inuenit gratiam in conspectu meo, meruitq. populo suo propter continentiam liberationem. Ioannes verò, cuius custodiæ commisi Matrem meam, non displicuit mihi, quia virgo fuit, immò summè placuit, quia perfectissima vita est in carne, non carnalitèr viuere, similisq. vitæ Angelicæ. Ideò & meruit custos fieri castitatis, & ei specialia signa ostendi charitatis. Sic etiam dico nunc. Viduitas huius Dominæ plùs placet mihi, quàm coniugium, 2 quia acceptior est mihi vidua humilis, quàm virgo superba. Et plùs meruit Magdalena in humilitate, & lacrymis, quàm si fuisset in propria voluntate.

N O T Æ.

1 COmmunis laudabilis status acceptus est mihi.

Per communem statum hoc loco Christus Dominus coniugium intelligit, quod & ex contextu, & ex Argumento etiam præsentis Capitis constat, dicitur autem coniugium status communis, quia inter homines vniuersalior est, magisq. latè patens, quàm virginalis status, ac etiã cælibatus: comparat autem Dominus hìc hos tres status adinuicẽ, docetq. virginitatem principem locũ tenere, vt patet ibi circà medium, Immò summè placuit, quia perfectissima vita est in carne, non carnalitèr viuere, similisque vitæ Angelicæ, eamdem sententiam habet D. Gregor. Nazianz. homil. vnica in cap. 19. Matth. ad ea verba, Cum consummasset Iesus hos sermones, An non (inquit) Angelicum, eam, quæ, cum carnis vinculis alligata sit, non secundùm carnem viuere; sed natura ipsa excelsiorem esse. Hactenùs D. Gregor. & sanè nulli dubium est, virginitatem omnibus esse præferendam, illàm namque soli Martyrio cedere tradit Diuus Cyprianus in Orat. de laude Martyrij, & de Natiuitate Christi propè finem, idem apertè fatetur, Et si (inquit) bona sunt, & à Deo instituta coniugia, melior tamen est continentia, & virginitas excellentior, plura habet de hac re in Epistola de habitu Virginum, quæ incipit Disciplina iustorum, in qua ob virginitatis præeminentiã Virgines appellat spiritualis gratiæ decus, & ornamentum, lætam indolem, laudis, & honoris opus integrum, atque incorruptum, Dei imaginem, illustriorem gregis Christi por-

portionem, idipsum probant D. Chrysostom. Theophylact. Euthym. in Matth. cap. 25. vbi Dominus Regnum Cælorum Virginibus comparat, quod ideò fecisse Dominum citati Auctores arbitrati sunt; quòd sicut Beatitudinis status supremus est, ita quoque Virginitas summa, ac primaria virtus est, sed latiùs D. August. de Ecclesiast. Dogmat. cap. 68. & de hæres. ad Quod vult Deum, & lib. de sancta Virginitate cap. 7. 8. 18. & 31. fauet etiam D. Gregor. Nazianz. Orat. in sanctum Baptisma, D. Thom. 2. 2. quæst. 152. art. 4. Postremò hoc definit Concil. Trident. sess. 24. Canon. 10. vbi habet, Si quis dixerit statum coniugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel cælibatus, & non esse meliùs, ac beatiùs manere in virginitate, aut cælibatu, quàm coniungi matrimonio, anathema sit: taceat ergò impius Iouinianus, qui ausus est virginitati Matrimonium æquare, contrà quem scripsit D. Hieronym. vt patet tom. 3. suorum operum, & meminit huius erroris lib. 1. contra Iouinianum, non remotè à principio, eumdem confutat Diuus Augustinus locis suprà citatis, & alij plures ex recentioribus. Libet autem hoc loco virginalis status dignitatem suprà alios duos ostendere congrua quadam similitudine, quam ad rem hanc comprobandam adhibere consueuisse Beatum Martinum tradit Sulpitius lib. 3. in vita ipsius, Cum (inquit) Beatus Martinus Diœceses circumiret, boues ex parte prata depauerant, porci etiam nonnulla suffoderant, pars cætera, quæ manebat illæsa, diuersis floribus quasi picta vernabat, speciem, ait, gerit pars illa coniugij, quæ pecore depasta, & si non penitùs gratiam amisit herbarum, nulla tamen florũ retinet dignitatẽ, illa verò, quam porci pecora immunda foderunt, fornicationis imaginem fœdam prætendit, cæterùm illa portio, quæ nullam sensit iniuriam, gloriam virginitatis ostendit, herbis fœcunda luxuriat, fœni in ea fructus exuberat, & vltrà omnem speciem distincta floribus, quasi gemmis micantibus ornata radiat.

2 Quia acceptior est mihi vidua humilis, quàm virgo superba.

Quamquam cæteris paribus præstantior sit status virginalis, cælibatu, & statu coniugali, vt superiori Nota probauimus, tamen potest accidere, quod ille, qui virgo non est, excellentiorem habeat virtutem, ratione cuius plùs Deo placeat vidua quàm virgo, vt hoc loco innuitur, quod etiam annotauit D. Augustin. lib. de bono coniugali cap. 23. vbi comparans virginem inobedientem, & minimè sobriam, cum coniugata obediente, & sobria, concludit, coniugatam obedientem, & sobriam præferendam esse virgini inobedienti, & non sobriæ, quod multò magis verum erit de vidua sobria obediente, & humili, vt legimus hìc, vndè Augustin. hac de re loquens, sic scribit, Nuptiæ quippè, & virginitas duo bona sunt, quorum alterum maius, Sobrietas autem, & ebriositas, sicut & obedientia, & contumacia, illa bona sunt; hæc mala, meliùs est autem habere omnia bona, vel minora, quàm magnum bonum, cum magno malo, quia & in corporis bonis meliùs est habere Zachæi staturam cum sanitate, quàm Goliæ cum febre, & paulò post concludens ait, Quapropter non solùm obediens inobedienti, sed obedientior coniugata, minùs obedienti virgini præponenda est, idem probat Diuus Thomas 2. 2. quæst. 152. artic. 4. ad secundum argum.

CHARITAS COMPARATVR arbori, de qua omnes virtutes procedunt, inter quas obedientia primatum tenet.

CAP. CXX.

CHRISTVS Filius Dei loquitur. Sicut arbor habet multos ramos. Hi autem, qui sublimiores sunt plùs recipiunt de ardore, & vento. Sic est de virtutibus. Charitas est quippè quasi arbor de qua omnes virtutes procedunt. Inter quas primatũ tenet obedientia, pro qua ego ipse Deus subire Crucem, & mortem non dubitaui.

Ideò obedientia est mihi placita, sicut fructus suauissimus, quia sicut pax pacatissima, sic & homo ille est mihi amicissimus, qui se ex humilitate alijs subijcit, & velle suum totú ponit ad manus aliorum. Ideò placet mihi ad maiorem sui coronam, & promerendam charitatem, quòd Domina ista obediat relinquendo voluntatem suam, quia Abraham ex voluntate sua factus est dilectior, & Ruth in populo Dei clarior, quia voluntati propriæ non obediuit. Item loquitur Christus. Non morietur ista, vt dixit medicus, sed viuet placito tempore, quia ego eam enutrire volo sub ascella dexteræ manus meæ. Et dabo ei sapientiam, vt afferat mihi flores dilectos, & vt viuat ad honorem meum.

CHRISTVS OSTENDIT, obedientiam esse virtutem, qua omnia imperfecta perficientur, & sine ea indiscretio in conceptibus mentis oritur, & sequuntur deuotionis diminutio, & tribulatio frequentèr mentis, & corporis.

CAP. CXXI.

CHRISTVS loquitur. Obedientia est virtus, qua imperfecta perficiuntur, & omnes negligentiæ extinguuntur. 1 Nam ego Deus præ omnibus perfectissimus, & ipsa perfectio obediui Patri vsque ad Crucem, vt ostenderem exemplo meo, quàm placitum est Deo abnegare velle proprium, sed multi non attendentes virtutem obedientiæ, nec habentes zelum discretum, sequuntur conceptum mentis suæ. Et sic modico tempore indiscretè affligunt carnem, vt longiori tempore sint inutiles sibiipsis, ex quo Deo minùs placantes sunt, & alijs onerosi. Cumque tales considerant defectus suos, retractare volentes priora, statim accedit robur mentis dimittere incœpta, & ex pertinacia non audent aggredi saniora. Ex talibus est iste homo, quem vides, qui non attendit ad consilia probatorum virorum, nec attendit ad verba mea, quæ dixi. Nolo mortem carnis, sed peccati. Ideò timendum est ei, nè veniat in tribulationem maiorem, & defectum mentis. Verumtamen, si obedierit sapiẽtibus, & submisserit animam suam à conceptibus proprijs, duplicabitur ei corona, & spiritualis deuotio augebitur in eo. Alioquin sicut scriptum est, fiat ei. Venit homo, & superseminauit zizania, & simul exortæ spinæ suffocauerunt semen eius.

NOTÆ.

1 Nam ego Deus præ omnibus perfectissimus, & ipsa perfectio obediui Patri, vsque ad Crucem.

In præsenti Nota legimus, Christum Dominum ex obedientia mortuum esse, quia vt scribit Apostolus ad Philippen. 2. Christus factus est pro nobis obediens vsque ad mortem, huius verò singularis obedientiæ duplex hoc loco redditur causa, quarum prima est, vt Christus palàm faceret, quantùm Deo propria voluntatis resignatio placeat, Secundò verò, vt nobis perfectæ obedientiæ exemplum relinqueret: sed hic quispiam meritò dubitare posset, quomodo Christi voluntas supposito Patris præcepto de redimendo hominum genere libera fuerit, cui dubitationi breuitèr satisfacere ex sacris Theologis possumus, Primò, quia, vt annotauit D. Anselmus lib. 1. Cur Deus homo cap. 9. probabilissimum est, cum primùm ostensum est Christo præceptum de prædicanda Euangelica lege, vitijsque reprehendendis, tunc eum sic ardentèr hanc Patris voluntatem fuisse amplexum, quod licet ex Iudæorum perfidia sciret, hanc ob causam mortem sibi imminere, petijsse tamen à Patre, vt hoc sibi mandatum imponeret quod secundum Chrysostom. homil. 59 in Ioan. non est intelligendum, quòd prius expectauerit

audire, & opus ei fuerit discere, sed voluntarium statim monstrauit processum. Emanauit ergò à Patre præceptum, ab eoq. mortem exegit, non quidem tamquam debitam, cum mors sit pœna culpæ, quæ nulla fuit in eo, sed quia iubente Patre iustitiam obseruauit verbo, & operibus, Iudæos acritèr reprehendendo, nouas leges ferendo, vitia redarguendo, ex quo subindè inuidia orta est, et posteà Christi mors, quam spontè subiuit, quod patet ex eo, quia licet Christus ex obedientia mortuus sit, habere tamen potuit circà mortem libertatem, per actum quemdam reflexum, quo Christus ita mortem amare poterat, vt etiamsi non fuisset præceptum, adhùc tamen illi placeret pro redimendis hominibus mortem subire. Dico secundò, quòd etiam ratione intensionis actus habuit libertatem, quia liberè cum tanta intensione fecit, quanta non obligabatur, respondet 3. D. Tho. 3. p. q. 47. ar. 2. ad secundum, quod licèt obedientia respectu eius, quod præcipitur, necessitatem importat; respectu tamen impletionis præcepti voluntatem importat, & talis fuit obedientia Christi, quia vt implebat præceptum redemptionis, spontè faciebat, secundum illud Psal. 39. Vt facerem voluntatem tuam Deus meus volui.

CHRISTVS OSTENDIT, QVOD exemplo suo amici Dei moderare debent gestus suos, nè labor orationum fiat minor ad coronam.

CAP. CXXII.

FILIVS DEI loquitur. Ego positus in humanitate, sic temperaui orationes, labores, & ieiunia mea, vt nec scandalizarétur intuentes, nec absentes offenderentur. Sed omnes, qui voluissent, possent, imitari verba mea, & opera, & exempla. Hæc autem Domina, quam cernis, mirabiles habere gestus, non est sine magna tentatione, sed nec sine remorsu conscientiæ. Ideò consultum est ei, temperantiùs moderare gestus suos & facere ea, quæ facit magis in occulto, quàm in publico. Alioquin labor suus superuacuus, & oratio sua erunt ei minùs in coronam.

In fine huius Libri Sexti in M. S. Vat. hæc reperiuntur, quæ in impressis Codicibus desiderantur.

Explicit Liber Sextus scriptus, & correptus ex Originalibus quondam Venerabilis Eremitæ Alphonsi quondam Episcopi Genen. 1339.

Et ego Hippolytus Abbas indignus concedo istum Librum S. Brigittæ Fratri Ioanni de Alemania toto tempore vitæ suæ, cuius proprietas remaneat illi Monasterio, in quo dicti Fratris Ioan. celebrabitur obitus 1399. Ex his colligimus M. S. hunc Vatic. Codicem fuisse extensum, & transumptũ anno vigesimosexto post obitum B. Brigittæ, quæ obijt Anno 1373. & fuisse descriptum ex originali Alphonsi olim Eremitæ, & Episcopi Genen. qui edidit Prologum ad Reuelationes Extrauagantes, & has Reuelationes diuisit, & distinxit in plures Libros, de quo Christus Dominus cum B. Brigitta loquens dixit Lib. 7. Reuelat. Cap. 31. Tu dic Priori, quòd tradat omnia ista verba mea omnium Reuelationum Fratribus, & Epscopo meo cui dabo feruorem Spiritus mei, & complebo ei gratiam meam.

COMPENDIVM XXXI. CAPITVM SEQVENTIS LIBRI SEPTIMI REVELATIONVM SANCTAE BRIGITTAE.

INCIPIT

INCIPIT SEPTIMVS LIBER REVELATIONVM CAELESTIVM SANCTAE BRIGITTAE DE SVETIA.

Tomus Secundus.

REVELATIO QVAM HABVIT SANCTA BRIGITTA Romæ post Annum Iubilæi, in qua Virgo Maria prænunciat ei, quod itura esset in Hierusalem, & Bethleem, quando placuerit Deo, promittens ei, tunc ostendere sibi modum, quomodo ipsa peperit Filium suum benedictum.

CAPVT PRIMVM.

CVM esset in Roma Beata Brigitta Sponsa Christi, & quadam vice vacaret orationi, cœpit cogitare de partu Virginis, & de illa summa bonitate Dei, qui talem Matrem purissimam sibi voluit eligere, tantùm enim tunc cor eius inflãmabatur amore Virginis, quòd dicebat intra se. O Domina mea Regina Cæli, intantùm gaudet cor meum ex eo, quòd Altissimus Deus te præelegit in Matrem, & tantam dignitatem tibi conferre dignatus est, quòd ego magis mihi eligerem in In-

ferno æternalitèr cruciari, quàm quòd tu vno minimo puncto de tanta excellenti gloria, & tua cælesti dignitate careres, & sic amoris dulcedine inebriata stabat super se alienata à sensibus in quadam extasi mentalis contemplationis suspensa. Cui tunc Virgo apparuit dicens ei. Attende filia, Ego sum Regina cæli, & quia tu me diligis tàm immenso amore; & ideò annuncio tibi, quod tu ibis in sanctam Ciuitatem Hierusalem peregrinando, quando placuerit Filio meo, & indè ibis ad Bethleem, ibiq. ostendam tibi in loco proprio totum modum, qualitèr ego peperi eumdem Filium meum IESVM CHRISTVM, quia sic placuitie

CON-

CONSALVI DVRANTI EPISCOPI FERETRANI

NOTAE, ET VARIAE LECTIONES Ad Librum Septimum Cælestium Reuelationum Sanctæ Brigittæ.

1 IDEO annuncio tibi, quòd tu ibis in sanctam Ciuitatē Hierusalem peregrinãdo, quando placuerit Filio meo, & indè ibis ad Bethleem, ibiq. ostendam tibi in loco proprio totum modum, qualitèr ego peperi.

NOTÆ.

1 *Beatam Brigittam iuiße Hierusalē, ibiq. loca Sancta visitasse, patet ex hoc eodē Lib.7. Cap.21.22.23.& 24. tùm ex Vita ipsius, tùm etiam ex Bulla Canonizationis Bonifatij Noni constat, quæ habetur in principio huius Operis, profecta est autem Anno Domini 1372. ibiq. morata Menses quattuor, & dies quindecim, quo tempore plurima, quæ ad Christi Domini vitam pertinent ei fuerunt diuinitus reuelata.*

IN ROMA HABVIT DOMINA Brigitta Christi Sponsa istam Reuelationem, quæ loquitur de illo glorioso gladio doloris, qui animam Beatæ Virginis Mariæ pertransiuit, quem sibi iustus Symeon prænunciauit in Templo.

CAP. II.

IN Purificatione B. Mariæ Virginis, dum esset Sponsa Christi in Roma, in Ecclesia quæ dicitur Sanctę Mariæ Maioris, 1 rapta fuit dicta Domina in spiritualem visionem, videns in Cælo quasi omnia ad magnum festum præparari, & tunc vidit quasi vnum Templum mirabilis pulchritudinis, & ibi erat ille venerabilis senex iustus Symeon, paratus ad recipiendum puerum IESVM in vlnis suis, cum summo desiderio, & gaudio, videbat quoque Beatam Virginem venientem honestissimè, & portantem pue-

puerum Filium, vt offerret eum in Templo secundùm legem Domini. Deindè innumerabilem multitudinem Angelorum, & diuersorum ordinum Sanctorum Dei, & Sanctarum Virginum, & Dominarum, Beatam Virginem Matrem Dei præcedentium, & eam cum omni lætitia, & deuotione circumdantium, antè quam portabatur à quodam Angelo vnus gladius longus, & valdè latus, & sanguinolentus, qui significabat illos maximos dolores, quos Maria passa est in morte amātissimi Filij sui, qui figurabantur in gladio, quem iustus Symeon prophetabat, ipsius animam pertransiturum esse. Vndè tota exultante cælesti Curia, dictum fuit Sponsæ. Ecce quantus honor, & gloria rependitur in hoc festo Reginæ Cæli, pro gladio dolorum, quos sustinuit in sui dilecti Filij passione. Et tunc hæc visio disparuit.

N O T Æ.

1 RApta fuit dicta Domina in spiritualem visionem.

Spiritualis visio est, cùm dormientes, vel vigilantes non corpora, sed rerum corporearum imagines cernimus, quibus aliquid aliud significatur, ideòque legimus hic Beatam Brigittam in spirituali visione raptam, similitudinem quamdam ingentis, ac sanguinolenti vidisse gladij, quo insinuabatur dolor ille maximus, quem in passione Filij Maria Virgo perceptura erat, iuxtà Symeonis prophetiam; Et tuam ipsius animam pertransibit gladius, qua de re fusè egimus Libro 3. Reuelationum Capite 30. Nota secunda, & Libro 6. Capite 19. Nota quinta, quibus locis explicauimus, quid per gladium intelligendum sit.

REVELATIO QVAM BEATVS Franciscus ostendit Christi Sponsæ Dominæ Brigittæ, in qua inuitauit eam ad cameram suam ad comedendum, & bibendum; declarans ei spiritualitèr, quòd camera sua fuit obedientia. Cibus eius fuit conuertere animas ad Deum, potus autem erat, quando conuersos videbat totis viribus diligere Deum, & orationi, alijsq. virtutibus cum feruore vacare.

C A P. III.

IN Festo S. Francisci in sua Ecclesia Romæ in Trāstiberim apparuit Sanctus Franciscus eidem Sponsæ Christi, dicens ei. Veni in cameram meam ad comedendum, & bibēdum mecum. Quod ipsa audiens statim parauit se ad iter, vt visitaret eum in Assisio. Vbi dum per quinque dies moram duxisset, proponens tunc Romam redire, intrauit Ecclesiam, vt se, & suos S. Francisco commendaret. Cui tunc ipse apparuit dicens. Benè veneris, inuitaui enim te in cameram meam, vt mecum comederes, & biberes. Scito tamen, quòd hæc domus non est camera, quā ego dixi tibi, sed camera mea est vera obediētia, quam ego semper tenui, ita quòd numquam sustinui esse sine præceptore. Habui enim mecum continuè Presbyterum, cui in omnibus præceptis humilitèr obediui, & hæc fuit camera mea, tu igitur similitèr facias, quia sic placet Deo. Cibus autem meus, quo delectabilitèr reficiebar, erat hoc, quòd scilicet libentissimè traxi proximos meos à vanitatibus vitæ sæcularis, ad seruiendum Deo toto corde, & tunc velut dulcissimos morsellos illud gaudiū glutiebam. Potus autem meus erat illud gaudium, quod habui, dum aliquos per me conuersos vidi Deum diligere totis vi-

viribus suis, contemplationi, & orationi vacare, aliosque ad benè viuendum instruere, & veram paupertatem imitari. Ecce filia iste potus ita lætificabat animā meā, quòd omnia, quę in mundo sunt despiebant mihi. Intra igitur hanc camerā meam, & hunc cibum meum comede, & hunc potum bibe mecum. Bibe ergò illud, vt cum Deo reficiaris in æternum.

HANC REVELATIONEM habuit Sponsa Christi Domina Brigitta in Ciuitate Ortonæ Regni Neapolis, cui Christus loquens, certificat eam, quòd ibi sunt Reliquiæ Corporis Sancti Thomę Apostoli in altari, in quibus Reliquijs, & aliorum Sanctorum ipse delectatur suauissimè, reputans eas suum pretiosum thesaurum in terra, promittens magnum meritum, & pręmium eas venerantibus cum deuotione debita.

CAP. IV.

VNI personæ vigilanti in oratione, videbatur, quòd quasi cor suum ardēs esset diuina charitate, & totum plenum gaudio spirituali, quòd ipsum corpus quasi deficiebat à viribus suis. Tunc audiuit vocem dicentem sibi. Ego sum Creator omnium, & Redemptor. Scito igitur, quòd tale gaudiū, quale nūc sentis in anima tua, talis est thesaurus meus, quia sicut scriptū est, spiritus vbi vult spirat, & vocem eius audis, sed nescis vndè veniat, aut quò vadat. Istum autem thesaurum tribuo ego amicis meis multifariè, multisq. modis, & multis donis, verumtamen dicere tibi volo de alio thesauro, qui nondum est in cælis, sed & vobiscum in terra. 1 Hic thesaurus est Reliquiæ, & corpora amicorum, siuè putrida sunt, vel recentia, siuè conuersa sint in cinerem, & puluerem, siuè non, ipsa sunt certissimè thesaurus meus. Sed quærere poteris, cùm loquitur scriptura. Vbi est thesaurus tuus, ibi est cor tuum, quomodo ergò est cor meum cum thesauro isto, scilicet cum Reliquijs Sanctorum? Respōdeo tibi. Summa delectatio cordis mei est omnibus visitantibus loca Sanctorum meorum, & honorantibus reliquias eorum, scilicet qui miraculis glorificati sunt, à Summis Pontificibus Canonizati, retribuere æterna pręmia, secundū voluntatem, & fidem, & labores visitantium ea. Ideò cor meum est cum thesauro meo. 2 Propterea scire te volo pro certissimo, quòd in isto loco est thesaurus meus electissimus, scilicet Reliquiæ Sancti Thomæ Apostoli mei, quæ in nullo loco sunt ita multæ, sicut in isto Altari, incorruptæ, & indiuisæ. Nam cum illa Ciuitas vastata esset, vbi primò Corpus istius Apostoli mei depositum fuit, tunc translatus est thesaurus iste permissione mea per quosdam amicos meos in hanc Ciuitatem, & positus in Altari isto. Nunc autem iacet hic quasi occultus, quia Principes huius Regni, antequā Corpus Apostoli hùc veniret, erant dispositi, sicut scriptum est. Os habent, & non loquentur. Oculos habent, & non videbunt. Aures habent, & non audient. Manus habent, & non palpabunt. Pedes habent, & non ambulabunt, &c. Quomodo igitur tales, & talitèr circà me Deum suum affecti, impendere possent tali thesauro debitum honorem. Ergo quicumque diligit me, & amicos meos super omnia mallens mori, quàm me in minimo offendere. Habens etiam voluntatem, & auctoritatem honorandi me, & præcipiendi alijs, hic talis quicumque fuerit exaltabit, & honorabit thesaurum meum, scilicèt Reliquias istius Apostoli mei, quem ego elegi, & pręelegi. Ideò dici, & prædicari debet pro certissimo, quòd sicut corpora Apostolorum Petri, & Pauli sunt in Roma. Sic Reliquiæ S. Thomæ Apostoli mei sunt in Ortona. Respondens autem Sponsa dixit. O Domine numquid non Principes Regni huius

Marginal notes: 1 var. lect. — 2

huius ædificari fecerunt Ecclesias, & fecerũt eleemosynas magnas? Cui Dominus, Fecerunt (inquit) multa, & offerebant mihi magna de ære ad placandum me. Verumtamen multorum de eis eleemosynæ fuerunt mihi minùs delectabiles, & acceptabiles, propter coniugia eorum cõtra statuta sanctorum Patrum copulata. Et quamuis ea, quæ Sũmi Pontifices permiserunt, rata fuerunt, & tenenda, tamen quia voluntas eorum corrupta fuit, & nitebantur contrà statuta Ecclesiæ. Ideò hoc in iudicio meo diuino discuti, & iudicari debet.

Additio.

Cum Domina Brigitta iuisset Ortonã, contigit eam cum socijs suis tota nocte stare sub diù in frigore, & pluuia magna. Tunc circà auroram dixit Christus. Propter tria aduenit tribulatio hominibus, aut ad maiorem humilitatem sicut Rex Dauid tribulabatur, aut ad maiorem timorem, & cautelam, sicut Sarra vxor Abrahæ, quæ à Rege sublata fuit, aut ad consolationem hominis, & honorem. Sic & vobis contigit. Ego enim instigaui animis incurrentium vobis, non procedere ampliùs illo die, sed noluistis credere, ideò passi estis, quod habuistis. Ideò ingrediemini nunc Ciuitatem, & famulus meus Thomas dabit vobis, quod concupiscitis. Item de eodẽ. Apparuit Christus in Ortona dicẽs. Dixi tibi priùs, quòd S. Thomas Apostolus meus, erat thesaurus meus. Hoc vtique verùm est. Nam ipse Thomas est verè lux mundi, sed homines magis diligunt tenebras, quàm lucem. Tunc etiam apparuit S. Thomas dicens. Iam diù de te desideratum thesaurum dabo tibi. Et in eodem momento nullo tangente, de ipsa capsa Reliquiarũ S. Thomæ prodijt vnum frusticulũ vnius ossis B. Thomæ. Quod recipiens Domina cum gaudio reuerentèr reseruauit.

NOTÆ.

1 var. lect. HIc Thesaurus est Reliquiæ, & Corpora amicorum, siuè putrida sunt, vel recentia.

Hic textus restituendus est cum M. S. Codice Farnesiano, qui addens quædam verba sic legit: hic thesaurus est Reliquiæ, & Corpora amicorum meorum, nam verè Corpora Sanctorum, siuè putrida sint, vel recentia, siuè conuersa sint in cinerem, siuè non, ipsa sunt certissimè thesaurus.

2 Properà scire te volo pro certissimo, quod in isto loco est thesaurus meus electissimus, scilicet Reliquiæ S. Thomæ Apostoli mei, quæ in nullo loco sunt tàm multæ, sicut in isto Altari incorruptæ, & indiuisæ.

Sancti Thomæ Apostoli Reliquias Ortonam aliquando fuisse translatas, constat ex Martyrologio Romano die tertia mẽsis Iulij, quod propterea in dubium reuocandũ non est, quia in eodem Martyrologio loco citato, & apud probatissimos quosdam Doctores legamus, Corpus eius ex India fuisse Edessam in Syria asportatum, vt tradunt Sozomenus lib. 6. cap. 18. Rufin. lib. 2. cap. 5. Gregor. Turonens. de Gloria Martyrum cap. 31. quos etiam refert Card. Baron. in Notis ad Martyrolog. Roman. eodem die, non, inquam dubitandum est, quòd eius Reliquiæ non sint etiã Ortonæ, vt in præsenti Capite scribitur, quia fortè factum est, vt eius Corporis partes diuisæ sint, quarũ aliæ fuerint Edessã translatæ, aliæ verò Ortonam; quod multis ansam præbere potuit disputandi, an Corpus illud Apostoli Edessæ sit, an verò Ortonæ, quod etiam accidit de pluribus alijs Sãctorum Corporibus, quorum diuersæ partes apud diuersas nationes reperiuntur, quod ex huius Capitis narratione apertè colligitur, vbi legimus, huius Apostoli Reliquias etiam alibi esse, maiorem tamen partem haberi Ortonæ, vt patet ibi, Quæ in nullo loco sunt tàm multæ, sicut in isto Altari indiuisæ, & incorruptæ. Cæterùm Cardin. Baron. vbi suprà, affirmauit de hac transla-

traslationis nihil ad eum peruenisse, de qua tamen nullatenùs dubitandum est, tùm propter Romani Martyrologij auctoritatem, tùm quia huius translationis fidem fecit probatissimus Auctor Ioannes Baptista de Lectis Canonicus Cathedralis Ecclesiæ Orton. in libro quem edidit de vita, & translatione Diui Thomę, vbi probat huius Gloriosissimi Apostoli Reliquias ex Chio Ortonam fuisse translatas per Leonem quemdam virum morū, & vita sanctitate conspicuum Anno Domini M. CCLVIII. & die 6. Septembris eiusdem anni peruenisse vnà cum sacratissimis Reliquijs Ortonā, qua die huius Translationis festum singulis annis solenniter celebratur; & ad rei veritatem comprobandam, fuisse etiam duo instrumenta confecta; alterum sub die 22. Septembris, Anno 1259. Postremùm verò die 16. mensis Nouembris 1576. scribit etiam ibidem idē Auctor, Anno Domini 1566. prima mensis Augusti Ortonam hostium direptioni cessisse; Templumque Cathedralis Ecclesiæ à Turcis fuisse combustum, vnà cum Arca, in qua Beati Thomæ Reliquiæ aßeruabantur, illis tamen diuinitùs intactis, ac integris remanentibus; Deo etiam eius rei veritatem multis quotidiè miraculis comprobante, quæ omnia ipsemet Auctor in eo libello fusè describit. His addendum pro veritate harum Reliquiarum Sancti Thomæ Apostoli, ac Reuelationum Sanctæ Brigittæ approbatione testimonium grauissimi Doctoris Petri Galatini lib. 12. de Arcanis cap. 7. qui de his ita scribit; Ortona maris, vbi sacratissimæ Reliquiæ Diui Thomæ Apostoli in pretiosissimo monumento ex lapide Onychino exciso honorificentissimè recondita, integræ, atque indiuisæ quiescunt; vti Sancta Brigitta in Reuelationibus sibi diuinitùs factis attestatur: Quas ego Reliquias, & oculis videre, & manibus attrectare merui: vbi & inter cætera miracula, meritis Beatissimi Thomæ coruscantia, in cacumine Turris, siuè Campanilis Basilicæ ipsius Apostoli quoddam mirabile lumen instar facis accensæ apparere solet: Quod et si frequentiùs nocturno tempore, ac tempestate valida ingruente videatur (sicuti ipse bis iam vidi) insignum, quòd illicò tempestas illa casura sit; quandoque tamen in die Sole in nostro Emispherio existente, caloq; sereno illud quoque (vt ab ijs, qui viderunt accepi) videri contigit.

DOMINA BRIGITTA HABVIT istam Reuelationem in Neapoli ad requisitionem Domini Elciarij filij Comitissæ de Ariano, qui Iuuenis tunc, & Scholaris bonæ indolis erat, & tunc ipse rogauit Sponsam Christi Dominam Brigittam, quòd oraret Deum pro eo. Ipsa verò in oratione existente apparuit ei Virgo Maria, quæ dedit ei istam Reuelationem, per quam informat eum de modis tenendis in vita sua valdè pulchrè dicens, quòd ratio debet esse ostiarius, & custos animæ ad expellendum omnes tentationes, & resistendum eis viriliter nè intrent domum interiorem hominis.

CAP. V.

OMNIPOTENTI Deo, à quo cuncta bona procedunt sit laus, & gloria, & specialitèr pro his, quæ vobiscum fecerat in ætate iuuenili, à cuius gratia postulandum est, vt charitas, quam ad Deum habetis, quotidiè vsque ad mortem in vobis augeatur. Rex quidem potens, & magnificus, domum quamdam construxit, in qua dilectam filiam suam collocauit, assignans eam hominis cuiusdam custodiæ, sic dicens. Filia mea mortales habet inimicos, & id-

idcircò omni cura eam custodire debes. Quattuor igitur sunt, ad quæ diligenti præmeditatione, & assidua sollicitudine teneris aduertere. Primum est, quòd nullus fundamentum domus suffodiat. Secundum est, quòd nullus murorum altitudinem transcendat. Tertium est, quòd parietes domus nemo frangat. Quartum est, quòd nullus inimicorum per portas introeat. Mi Domine spiritualitèr debet intelligi hæc parabola, quam ex diuina charitate vobis scribo, teste Deo omnium cordium scrutatore. Per domum itaque intelligo corpus tuum, quod Rex cælorum de terra psalmauit. Per filiam Regis intelligo animam tuam, ex virtute Altissimi creatam, & in tuo corpore collocatam. Per custodem verò humanam rationem, quæ animam tuam iuxtà æterni Regis voluntatem custodiet. Per fundamentum bonam, & firmam, seù stabilem voluntatem, super ipsam namque omnia bona opera construenda sunt, quibus anima optimè defenditur. Igitur, cùm talis est voluntas tua, vt ad nihil aliud viuere velis, nisi vt Dei voluntatem sequaris, exhibendo ei omnem, quem poteris, honorem, per verba, & opera. Ei quoque corpore, & bonis, totisq. tuis viribus quamdiù vixeris obsequendo, vt animam tuam ab omni carnis spurcitia seruatam recomendare valeas suo Creatori. O quàm vigilantèr hoc fundamentum, idest, voluntatem tuam cum custode, idest, cum ratione te oportet custodire, nè aliquis suis machinamentis ipsum suffodere valeat ad animæ nocumentum. Per eos, qui huiusmodi fundamentum suffodere nituntur, intelligo eos, qui te alloquuntur, sic dicendo. Domine mi esto laicus, ducendo tibi vxorem venustam, nobilem, & locupletem, vt de sobole, & hæreditate gaudeas, & carnis tribulatione non graueris. Alij quoque sic fortè referunt, Si vis fieri clericus, tunc ad illum finem artes liberales addiscas, vt magister appelleris. De bonis verò seù redditibus Ecclesiæ, quantùm poteris tibi per preces, seù munera procurando, tunc enim mundanum honorem habebis pro scientia, & ab amicis mundialibus, multisque seruitoribus gloriaberis pro diuitiarum abundantia. Ecce si fortè tibi aliquis talia persuaserit, tūc continuò custodem, idest, rationem illi facias respondere, dicendo, quòd potiùs omnem tribulationem carnis sustinere velis, quàm castitatem perdere. Respondeas etiam, quòd ad honorem Dei, & Catholicæ fidei defensionem, & ad bonorū hominum confortationem, & errantium correctionem, atque omnium tuo consilio, & doctrina indigentium, vis scientiam, atque artes acquirere. Nihil etiam super corporis tui sustentatione, & familiæ tibi verè necessariæ, & non propter vanam gloriam superfluæ vis aliquid desiderare in hac vita. Dicas etiam, quòd si fortè diuina prouidentia aliquid dignitatis tibi superaddiderit, omnia desideras ad vtilitatem proximorum, & ad honorem Dei sapientèr ordinare. Et sic vtique custos, idest, ratio illos expellere poterit, qui fundamentum, idest, bonam voluntatem tuam suffodere moliuntur. Animaduertere debet etiam ratio assiduè, & diligentèr, nè aliquis murorum altitudinem transcendat. Per quam altitudinem intelligo charitatem, quæ omnibus virtutibus est sublimior. Certissimè igitur scias, quòd Diabolus nihil magis desiderat, quàm super istum murum saltare. Vndè incessantèr quantùm potest conatur, vt mundana charitas, & carnalis amor, diuinam supergrediatur charitatem. Vndè Domine mi, quotiescumque mundanus amor diuinæ charitati se præferre in tuo corde tētauerit, confestim custodem, idest, rationem ei obuiam mitte cum præceptis Dei, dicentem, quòd magis vis in anima, & corpore mortem sustinere, quàm ad hoc viuere, vt tàm benignum Deū verbo, vel opere ad iram prouocares, immò, quòd nec propriæ vitæ, nec bonis, seù possessionibus

tuis

tuis, neque propinquorum, aut amicorum fauoribus vis quoquomodo parcere, vt soli Deo possis totaliter complacere, ipsumque in omnibus honorare. Magis quoque omnibus tribulationibus eligis te voluntariè subijcere, quàm alicui tuo proximo maiori, vel minori damnum aliquod, seu scandalum, aut tribulationem facere. Sed quòd vis potiùs iuxtà præceptum Domini omnes proximos tuos fraternaliter peramare. Et si sic Domine mi feceris, Deus plùs, quàm teipsum, & proximum tuum sicut teipsum diligere comprobaris. Tunc igitur custos, idest ratio securè potest quiescere ex eo, quòd nullus animæ tuæ æmulus murorum altitudinem potest transcendere. Per parietes verò intelligo quattuor cælestis Curiæ delectationes, quas debet attenta meditatione intrinsecus homo desiderare. Prima est desiderare feruentèr in corde videre ipsum Deum in æterna gloria sua, illasque indeficientes diuitias, quæ numquam illi, qui eas adeptus fuerit auferuntur. Secunda est indesinentèr velle audire illas dulcisonas voces Angelorum, quibus sine fine, & tædio Deum collaudant, & incessanter adorant. Tertia est toto corde, & feruenti desiderio concupiscere, sicut & ipsi Angeli Deum æternaliter collaudare. Quarta est desiderare Angelorum, & Sanctarum animarum in cælo potiri consolationibus sempiternis. Vndè notandum est, quòd sicut homo in domo consistens, quocumque se verterit semper eum circumstant parietes. Ita etiam quicumque illa quattuor, scilicet Deum videre in Gloria sua, Angelos Deum laudantes audire, Deum vnà cum ipsis collaudare, & ipsorum potiri consolationibus, die, noctuque summo desiderio concupiscit, revera quocumque se verteret, & cuicumque operi intentus fuerit, tunc inter firmos parietes semper conseruatur illæsus. Ita etiam, quòd inter ipsos Angelos in hac vita degens conuersationem Dei habere asseratur. O quantùm desiderat inimicus tuus Domine mi huiusmodi parietes transfodere, & tales delectationes internas à corde auferre, atque alias ipsis contrarias tuo desiderio immittere, & implicare, quæ animæ grauitèr nocere possent. Quapropter oportet custodem, idest, rationem in duabus vijs, per quas hostis aduenire solet, diligentem cautelam habere. Prima via est auditus. Secunda visus. Per auditum quidem venit immittendo cordi sæcularium cantionum delectationes, & diuersorum instrumentorum suauitèr personantium, fabularum inutilium, atque propriæ personæ laudes narrantium. Ex quibus quantò homo per superbiam in seipso extollit, tantò ab illo humili Christo longiùs sequestratur. Tali igitur dilectioni custos, idest, ratio resistat, sic dicendo. Sicut Diabolus omnem humilitatem odio habet, quam Spiritus sanctus inspirat hominum cordibus, ita operante Dei adiutorio, ego odio habeo omnem pompam, & mundi superbiam, quam malignus spiritus sua pestifera inflammatione cordibus infundit. Eritque mihi ita odibilis, sicut fętor putridorum cadauerum, quem naribus percipientes, protinus suffocantur. Per visum quoque quasi per secundam viam aggredi solet inimicus ad transfodiendum prædictos parietes, secum deferens plurima instrumenta, videlicet omnium metallorum genera in diuersas res, & formas fabricata, pretiosos lapides, vestimenta honorabilia, herilia palatia, castella, prædia, stagna, syluas, vineas, atque alia quæcumque multarum pecuniarum lucratiua. Hæc enim omnia, si desiderantur feruentèr, prædictos parietes, idest cælestes delectationes probantur dissipare. Oportet igitur custodem, idest, rationem priùs, quàm in cordis delectationem, & dilectionem ista talia venerint, properantèr occurrere dicendo. Si quidquam ex huiusmodi

possessionibus in mea potestate habebo, in illa arca reponam, vbi fures, vel tinea non timentur, & auxiliante me diuina gratia, per alienarum possessionum concupiscentiam Deum meum non offendam, nec à societate Christo famulantiū, per alienarum rerum ambitionem me quomodolibet separabo. Per portas verò dictę domus intelligo omnia corporis necessaria, quæ quidē corpus non potest recusare, scilicet comedere, bibere, dormire, & vigilare, quandoq. etiam turbari, & lętari, oportet igitur custodem, idest rationē cum sollicitudine his portis, idest, corporis necessarijs assistere. Et cum diuino timore inimicis, nè ad animam introeār, sapientèr, & assiduè resistere. Igitur sicut in sumptione cibi, & potus cauendum est, In inimicus per superfluitatem introeat, quæ corpus ad seruiendum Deo accidiosum reddit. Itaque etiam cauendum est, nè per abstinentiæ nimietatem, quæ corpus ad omnia facienda defectuosum facit, hostis ingressum habeat. Animaduertat etiam custos, idest ratio, nè propter mundanum honorem, & hominum fauorem, siuè cum solus cum familia tua fueris, siuè cum hospites aduenerint, continuetur pluralitas ferculorum, sed ex diuina charitate vnicuique benefacias, exclusis pluribus cibarijs, & nimiùm delicatis. Deindè vigilantèr, & attentè custos, idest, ratio consideret, quòd sicut cibus, & potus moderatè sumendi sunt, ita etiam cum timore talitèr moderandus est somnus, vt corpus ad omnem Dei honorem peragendum leue sit, & meliùs ordinatum, vt omnia vigiliæ tempora in diuinis officijs, & honestis laboribus vtilitèr expendātur, quacumque somni grauedine procul mota. Adueniente autem turbatione aliqua, vel rancore, custos, idest ratio, concomitante se socio suo, scilicet timore Dei, celeriter occurrat, nè per iram, vel impatientiam contingat te diuina gratia carere, Deumque contrà te grauitèr prouocare. Insuper consolatione aliqua, vel lætitia cor tuum implente, timorem Dei custos, idest, ratio cordi arctiùs imprimat, quo opitulante Iesu Christi gratia, sicut tibi magis vtile fuerit consolationem, siuè lætitiam illam moderabit.

Additio.

Cum Domina Brigitta staret Neapoli, reuelata sunt ei secretissima cordis Elcearij posteà Cardinalis, & quædam ad ipsum mirabilia futura. Quibus auditis ille stupefactus, conuersus est ad meliora.

ANNO M. CCC. LXXI. ET in mense Maij, in die Beati Vrbani Papæ, & Martyris, cùm Sponsa Christi Domina Brigitta resideret in Roma permultos annos, postquam reuersa est de peregrinationibus, quæ sunt in Regno Neapoli, & staret in oratione die, & mense quo suprà, Christus apparuit ei dicens, quòd pararet se ad peregrinandum in Hierusalem, & ad visitandum sanctum Sepulchrum.

CAP. VI.

CVM Sponsa Christi esset in Roma continuè residens, & quodam die orando staret in eleuatione mentali, tunc Christus apparuit ei sic dicens. Parate vos iam ad peregrinandum in Hierusalem, ad visitandum Sepulchrum meum, & alia loca sancta, quæ ibi sunt, & recedetis de Roma, cùm ego dixero vobis.

IN ROMA ANTEQVAM D.Brigitta iret vltrà mare. 1 Quidam Frater deuotus consuluit dictam Dominam super aliquibus dubijs suæ cõscientiæ. Cui Dominæ oranti Virgo Maria apparuit, respondens ei ad illa dubia plenariè, & insuper dicit, quòd quantumcumque Papa, & Presbyteri sint peccatores, dum tamen non sint hæretici, quòd ille habet claues Ecclesiæ, & veram potestatem ligandi, & soluendi, & isti plenè conficiunt, & pertractant benedictũ Sacramentum Corporis Christi in Altari, quamuis sint indigni cælesti gloria.

1 var. lect.

CAP. VII.

AD honorem, & gratiarum actiones reddendum Deo Omnipotenti, & Beatæ Virgini Mariç suæ dignissimç Matri. Mihi indignç personæ orationi vacanti videbatur, quòd Mater Dei mihi peccatrici loqueretur hæc subsequentia verba. Dic illi Fratri amico meo, qui per te supplicationem suam mihi transmisit, quòd vera fides est, & perfecta veritas, quòd si aliqua persona instigãte Diabolo, contra Deum omnia peccata commisisset, quæ posteà cum vera cõtritione, & voluntate emendandi veracitèr pçniteret, & humilitèr cum ardenti charitate à Deo misericordiam postularet, nullũ dubium est, quòd statim ipse benignus, & misericors Deus ita paratus esset ad recipiendum illam personam in gratiam suam, cum magno gaudio, & lætitia, sicut pater charitatiuus, qui videret vnicum filium suum dilectissimum ad se redeuntem, iam liberatum de maximo scandalo, & turpissima morte. Et verè multò libentiùs ipse pius Deus; quàm aliquis pater carnalis; omnia peccata dimittit seruitoribus suis, qui assiduè pçnitent, & ab eo humilitèr misericordiam postulant, & peccata vlteriùs committere pertimescunt, atque Dei amicitiam super omnia toto cordis desiderio concupiscunt. Igitur dic eidem Fratri ex parte mea, quòd propter suam bonam voluntatem, & meam orationem ex Dei bonitate omnia sua peccata sunt iam sibi indulta, quæ ipse commisit omnibus diebus vitç suæ. Dic etiam illi, quòd propter orationem meam charitas, quam ipse habet ad Deum, semper ei augmentabitur vsque ad suam mortem, & nullatenùs diminuetur. Item dic ei, quòd placet Deo Filio meo, quòd ipse in Roma permaneat prædicando, petentibus bona consilia dando, confessiones audiendo, & salutares pœnitentias iniungendo, nisi Prælatus suus propter aliquam necessitatem legitimam, ipsum aliquando miserit extrà Vrbem. Arguat etiam idem Frater alios Fratres suos charitatiuè pro transgressionibus suis, cum bonis verbis, & salutaribus disciplinis, & etiam cum iustis correctionibus, vbi corrigere poterit, ad hoc, vt ipsi regulam seruent, & se humilitèr emendent. Propterea notifico ei, quòd Missæ ipsius, & lectura, atque orationes, Deo sunt acceptabiles, & gratæ. Et ideò dic ei, quòd sicut custodit se ab omni superfluitate cibi, & potus, atque somni, ita se custodiat diligentèr à nimia abstinentia, vt ipse in diuinis laboribus, & seruitijs nullum defectum patiatur, habeat etiam ipse non superflua, sed necessaria indumenta secundùm Regulam Sancti Francisci, nè superbia, & cupiditas indè sequatur, quia eò copiosior erit merces, quantò vestes minoris pretij, & valoris fuerint. Obediat quoque humilitèr suo Prçlato in omnibus, quæ non sunt contrà Deum, & quæ ipse Frater perficere poterit. Dic etiam illi ex parte mea, quòd respondebit illis, qui Papam dicunt non esse verum Papã, nec illud esse verum Corpus Iesu Christi Filij mei, quod Sacerdotes in

in Altari conficiunt, quod ipse respondeat illis hæreticis sic, vos vertitis occiput ad Deum, & ideò vos non videtis eum. Vertatis ergò ad eum faciem, & tunc poteritis eum videre. 2 Nam vera, & Catholica fides est, quòd Papa, qui est sine hæresi, quantumcumq. alijs peccatis sit commaculatus, numquam tamen est ita malus ex illis peccatis, & ex alijs suis malis operibus, quin semper sit in eo plena auctoritas, & perfecta potestas ligandi, & soluendi animas. Quam auctoritatem ipse per Beatum Petrum habuit, & assumpsit à Deo. 3 Quia multi Summi Pontifices fuerunt antè Ioannem Papam, qui sunt in Inferno, nihilominùs tamen ipsorum iusta, & rationabilia iudicia, quæ in mundo fecerunt, stabilia, & approbata sunt apud Deum. 4 Simili etiam ratione dico, quòd veri Presbyteri sunt, & verè cōficiunt Corpus Christi Filij mei omnes illi Sacerdotes, qui non sunt hæretici, quamuis aliàs sint pleni multis alijs peccatis, & verè tractāt Deum manibus suis in Altari, & alia Sacramenta ministrant, quamuis propter sua peccata, & mala opera sint indigni cælesti gloria apud Deum.

NOTÆ

1 var. lect. IN Argumēto Capitis, vbi in vulgatis habemus, Quidam Frater deuotus. *M. S. Farnesianus legit quidam Frater Minor, atque ita esse legendum constat, quia ille erat ex Franciscanorum familia, sic enim scribitur paulò post medium præsentis Capitis, Habeat etiam ipse non superflua, sed necessaria indumenta secundum Regulā Sancti Francisci.*

2 Nam vera, & Catholica fides est, quòd Papa, qui est sine hæresi, quantumcumq. alijs peccatis sit cōmaculatus, numquam tamen est ita malus ex illis peccatis, & ex alijs suis operibus malis, quin semper sit in eo plena auctoritas.

Duo ex verbis præsentis Notæ colligenda sunt, Primò quidem Romanum Pontificem quantumcumque malum, & vitijs etiam pluribus irretitum, nullatenùs amittere potestatem, è contrà verò, cùm in hæresis crimen incidit, insinuari hoc loco videtur, illam perdere: & quantùm spectat ad primum, illud est definitum in Conc. Constantiens. Sess. 15. vbi damnatur error trigesimus Ioannis Hus, qui asserebat, Prælatum malum non esse verè Prælatum, & probat hoc idem Card. Bellar. tom. 1. Controuers. lib. 3. de Ecclesia militante cap. 9. Nam si (inquit) mali Prælati sint membra mortua, & inde non videantur vera Corporis Christi membra, prout attinet ad rationē membri, vt pars quædā corpois viui est, viua enim fiunt per charitatem, quam per eorū malitiā perdunt, sunt tamē verissima mēbra in ratione instrumēti in ordine ad Corpus Christi mysticū, quia habēt, vt sint talia, vel ab ordine, vel à iurisdictione, quæ sine gratia possunt esse: quibus addi potest, quòd, & si in naturalibus virtus instrumenti pendeat ab agente principali, quo non potest vti, nisi fuerit sibi proportionatum, tamen secus est in supernaturalibus, Deus enim, qui est agens principale, et supernaturale, sicut potest per se sine instrumentis operari, ita potest ad operandum vti quolibet instrumento. Spiritus ergò sanctus, qui per Prælatos regit Ecclesiam, æque benè operatur per bona instrumenta, ac per mala, viua, & mortua, quoniam illius potestas non est alligata huic, vel illi instrumento: superest modò videamus, quomodo intelligenda sunt verba quædam Clementis, qui lib. 8. Constit. Apostol. cap. 1. videtur asserere, malum Episcopū non esse verum Episcopum, sic enim refert Stephanus Durantus de ritib. Ecclesiæ lib. 2. cap. 5. num. 6. verba eius sunt, Neque Episcopus ignorantia, aut malo animo oppletus Episcopus est, sed falsus Episcopus, non à Deo, sed ab hominibus promotus, quæ verba nō sunt intelligenda, quasi Clemens affirmauerit Episcopus ob malitiam propriam Episcopalem iurisdictionem amittere, quam in electione obtinuerunt, sed eos negat esse tales, quatenùs munera, & officia, quibus funguntur minimè Deo accepta, gra-

grataque sunt, ad illud vero, quod etiam deduci posse videbatur, nimirum Pontificem, si heresis labe contaminatur, potestatem Pontificiam perdere: dicendum est primò, quòd etsi probabilissimum, ac pium sit credere, Papã hereticum esse non posse, quod videtur Saluator noster his verbis indicasse, Ego rogaui pro te Petre, vt non deficiat fides tua, quam etiam sententiam mordicus defendit Albert. Pigh. lib. 4. Hierarchia Ecclesiast. cap. 8. & Cardin. Bellarm. tom. 1. Controuers. lib. 4. de Romano Pontifice cap. 6. tamen data Hypotesi, quòd incideret in heresim, verissimum esse puto, quòd tunc Papa desineret esse Papa, sicut enim desineret esse verus Christianus, sic desineret verum esse Christianæ Reipublicæ caput, & hæc est grauissimorũ Patrum sententia, & in Primis D. Cyprian. lib. 4. Epistola 2. hanc eamdem defendit Ioan. Driedo lib. 4. de dogm. Eccles. c. 2. par. 2. sent. 2. & 7. Melchior Canus lib. 2. de locis Theolog. cap. 2. & cap. vltimò ad argum. 12. vbi dicit intelligi non posse, quod aliquis sit caput, & Papa, qui non est membrum, nec pars, sunt enim Heretici verè expulsi à numero gregis, vt Nos sequenti Cap. legimus, immò affirmat Maria Virgo B. Brigitta, ibi, quòd sicut Iudas Apostolus exclusus, & excerptus fuit à sacro Numero; sic iste excluderetur.

3 Quia multi Summi Pontifices fuerunt antè Ioannem.

Hoc loco sermo fit de Ioanne XXII. de quo etiam infrà sequenti Cap. agitur.

4 Simili etiam ratione dico quòd veri Presbyteri sunt, & verè conficiunt Corpus Christi Filij mei, omnes illi Sacerdotes, qui non sunt hæretici.

Malos Sacerdotes in peccato mortali existentes, verè Corpus Christi conficere, dummodo debita materia, & forma vtantur, & intendant facere, quod facit Ecclesia, probauimus multis locis, & præcipuè Libro 4. Cap. 132. Nota 5. quibus addendum est, hoc ipsum tradi de consecrat. dist. 4. Cap. Ostenditur, Cap. Quomodo, Cap. Romam, Cap. A quodam, Cap. Si qui sunt, hoc idem etiam habet D. Thom. in 4. distin. 15. & ratio est, quia habent characterem indelebilem, ad quem consequitur consecrandi potestas. Cæterùm animaduertendum, quòd cùm hoc loco excipiuntur heretici, non est intelligendum, quòd si hi habentes characterem sacerdotalẽ, de facto consecrant, non consecrent, verè enim consecrant, & conficiunt, sed quod illis conficiendi, consecrandiq; exercitium de iure prohibetur, vt indicat Richard. eadem dist. 13. aut etiam intellige, eos non conficere, nisi debitam intentionem habeant, & formam Ecclesiæ seruent, sic tradit Sotus in 4. dist. 1. quæst. 5. artic. 5. Hostiens. in Summa de Tempor. ordinandorum nu. 6.

POSTQVAM PRÆDICTVS Frater habuit à Domina Brigitta suprà proximam reuelationem, rogauit eam, quòd Deum oraret super materiam de proprio Christi, & de auctoritate Sũmi Pontificis, & Sacerdotum celebrantium. Cui Dominæ oranti apparuit Virgo Maria respondens ad omnia, vt sequitur.

CAP. VIII.

HIC illi Fratri amico meo, quòd nõ est tibi licitum scire vtrum anima Papę Ioannis xxij. sit in Inferno, an in Cælo. Neq; enim est tibi licitum scire aliquid de illis peccatis, quæ idem Papa tulit secum, quãdo post mortem suam venit antè iudicium Dei. 1 Sed dic eidem, quòd ille Decretales, quas super propro Christi fecit, seù statuit idem Papa Ioannes, nullũ errorem cõtinent Catholicæ fidei, neque aliquam hæresim. Ego quidem, quæ ipsum verum Deum genui testimonium perhibeo, quòd vnum proprium habebat idem Iesus Christus Filius meus, & illud ipse solus possidebat. 2 Hoc enim fuit illa tunica, quam ego proprijs manibus meis feci. Et hoc testificatur Propheta in persona Filij mei

ſic dicens. Super veſtem meam miſerunt ſortem. Ecce attende, quòd non dixit veſtem noſtram, ſed veſtem meam; Scias etiam, quòd quandocumque ego induebam ipſum illa tunica, propter vilitatem ſui ſanctiſſimi Corporis, tunc oculi mei ſtatim replebantur lacrymis, & totum cor meum torquebatur tribulatione, & dolore, & affligebatur intenſa amaritudine, ex eo videlicet, quod ego benè noueram modum, quo in futurum illa tunica ab eodem Filio meo eſſet ſeparanda, ſcilicet tempore paſſionis eius, quando ipſe nudus, & innocens à Iudæis crucifigeretur. Et hæc tunica fuit illa veſtis, ſuper quam crucifixores eius miſerunt ſortem. Nullusq. in vita eius eãdem tunicam habuit, niſi ſolus ipſe, Scias etiã, quòd omnes illi, qui dicunt, Papã non eſſe verum Papam, neq. Presbyteros eſſe veros Presbyteros, & ritè ordinatos, neq. verũ Corpus benedicti Filij mei illud eſſe, quod in celebratione Miſſarũ per Presbyteros cõſecratur. Ipſi omnes tales errores aſſerẽtes, inflati ſunt ſpiritu Diaboli infernalis. Quia verè idẽ Hęretici aliquas tàm graues malitias, & peccata horrenda commiſerunt contrà Deum, quòd propter ſua demerita maxima, diabolica iniquitate repleti, damnabilitèr propter ſuã hęreſim ſunt excepti, & expulſi à numero gregis totius Chriſtianitatis apud iudicium iuſtitiæ Maieſtatis diuinæ, ſicut Iudas excluſus, & exceptus fuit à ſacro numero Apoſtolorum propter demerita ſua peſſima, quia prodidit Chriſtum Filium meum. Scias tamen, quòd omnes illi, qui ſe emendare voluerint, à Deo miſericordiam conſequuntur.

N O T Æ.

1 SEd dic eidem, quòd illæ Decretales, quas ſuper proprio Chriſti fecit, ſeu ſtatuit idem Papa Ioannes, nullum errorem continent Catholicę fidei, neque aliquam hæreſim.

Vetus olim fuit inter aliquos Doctores diſputatio, ſint ne Hæretici cenſendi hi, qui pertinacitèr affirmarunt, Chriſtum Dominum, eiuſq. Apoſtolos, nec in ſpeciali, nec in communi quidquam proprij habuiſſe, quod patet ex D. Antonin. par. 4. ſuæ Summæ tit. 12. c. 4. §. 23. et Turrecremat. in Summa de Eccleſia lib. 2. cap. 112. ad 10. argument. ad hanc ergò litem ſedandam quædam Extrauagãtes à Ioanne XXII. emanarunt, quæ habentur in 6. Decretalium de verborum ſignificatione tit. 14. quarum altera incipit Ad conditorem, alia, Cum inter nõ nullos viros Scholaſticos, poſtrema verò incipit, Quia quorũdam mentes, in quibus definit Pontifex, aſſerere Chriſtum, eiuſque Diſcipulos nihil habuiſſe proprij hæreticum eſſe, & de his duabus Decretalibus certior fit in præſenti Capite Beata Brigitta, quòd nullum errorem continent, & dicuntur hoc loco Decretales de proprio Chriſti, quatenùs tractant, an Chriſtus aliquid proprij poſſederit, ſed hac de re legendi ſunt Sotus lib. 4. de Iuſt. & iure. quæſt. 1. art. 1. Franc. Suarez ſuper 3. part. Sancti Thom. quæſt. 40. art. 3. diſput. 28. ſect. 2. qui conciliant ad inuicem Ioannem XXII. & Nicolaum IV. qui in Cap. Exijt, de Verborum ſignification. in 6. tradit, Chriſtum nihil proprij habuiſſe, contrà id, quod definiuit Ioannes XXII. in extrauagant. vbi ſuprà.

2 Hoc enim fuit illa tunica, quam ego proprijs meis manibus feci.

Sermo fit hoc loco de inconſutili tunica Saluatoris noſtri, ſuper quam ſortem miſiſſe milites tradunt Euangeliſtæ; Matth. 27. Marci 15. Lucæ 23. Ioan. 19. & hoc iuxtà Dauidis vaticinium Pſalm. 21. Diuiſerunt ſibi veſtimenta meã, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem, quod nam autem fuerit hoc genus veſtis, annotarunt Iſidor. Peluſ. lib. 1. Epiſtola 74. Lodulph. de vita Chriſti par. 2. c. 63. Lyran. in Matth. c. 27. vbi de ea ſic habet, Iſta ſors fuit miſſa ſuper tunicã Domini inconſutilẽ, quæ erat facta quaſi reticulato opere, & ideò nõ poterat benè diuidi, cùm nõ haberet aliquam ſuturam, et ideò miſerunt ſortes, vt quis haberet eam integram, hanc verò

vestem manibus Beatissimæ Virginis fuisse confectam, vt in præsenti Cap. scribitur, tradunt Euthym. his verbis, Hanc tunicam ex traditione Patrum accepimus, opus fuisse Dei Matris, à superioribus partibus contextam, veluti sunt apud nos capitis, aut pedum hyemalia operimenta, immò addit Ludulph. vbi suprà, quòd IESV crescente, paulatim etiam creuerit, & opus fuisse B. Virginis, affirmarunt etiam Card. Baron. tom. 1. Annalium, Anno Christi Domini 34. idque sibi probabilissimũ videri, Quia (inquit) in Oriente vestes hominum à fœminis confici solitas scriptura testatur, fauet etiam Ioan. Mald. Matth. 27. & hanc tunicam inconsutilem à militibus sorte datam, à Christianis redemptam, & conseruatam, indicat Gregor. Turonens. de Gloria Mart. cap. 8. Cæterùm si huius rei quæramus mysterium, sunt, qui asserunt id factum fuisse, tùm, vt adimpleretur prophetia illa, Diuiserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem, tùm quia Christus omnibus fortunæ bonis spoliari voluit. Sed de his mysterijs legẽdi sunt Diuus Athanas. de pass. & Cruce, Cyril. Cathechesi 13. Ambros. Lucæ 23. & Cyprian. lib. de Vnit. Eccles. qui per tunicam inconsutilem affirmat significatam esse Ecclesiæ vnitatem, vel vt admonuerunt Athanas. et Cyril. Carnem Christi, cum quo egregiè quadrat, quod ex Euthym. suprà tradidimus, illam tunicã fuisse à Beata Virgine contextam. Libet autem hoc loco referre, quòd de illa Iacob. de Valentia in Psalm. 21. mysticè attulit, nimirùm, huiusmodi tunicam inconsutilem non cecidisse in sortem alicui Iudæo, sed vni militum, qui erat de populo Gentili ad notandũ, quòd sors Euangelij, & fructus passionis non cecidit in populo Iudæorum, sed in Populo Gentili ad fidem conuerso, & etiam quia sortes prædestinationis non ceciderunt, nisi in præclaris Christianis, vt Psalm. 15 dictum est.

QVALITER CHRISTVS loquens Dominæ Brigittæ in oratione existenti, præcipit ei, quòd iam vadat ad Hierusalem, promittens ei fortitudinem corporalem, & necessarias expensas.

CAP. IX.

FILIVS Dei loquitur Sponsæ Beatæ dicens. Ite iam, & recedite de Roma ad Hierusalem. Quid causaris de ætate? Ego sum naturæ cõditor, ego possum infirmare, & roborare naturam, sicut mihi placet, ego ero vobiscum, ego dirigam viam vestram, ego ducam, & reducam vos ad Romam, & procurabo vobis necessaria sufficientiùs, quàm vnquam habuistis priùs.

VIRGO MARIA LOQVENS Dominæ Brigittæ Sponsæ Christi dicit, quòd nullo modo est voluntas Dei, quòd Clerici vxores habeant, neque contaminentur vitio carnis, prohibẽs, quòd nullus Papa hoc matrimonium Clericorum permittat fieri, nec statim in Ecclesia Dei.

CAP. X.

GAVDE ęternalitèr, benedictum corpus Dei, in perpetuo honore, & in perenni victoria, ac in sempiterna omnipotentia tua, vnà cum tuo Patre, & sancto Spiritu, atq. etiam cum tua benedicta Matre dignissima, & cum tota cælesti Curia. Sit etiam tibi laus æterne Deus, & infinita gratiarum actio, pro eo, quòd homo fieri dignatus es, & nobis in mundo tuum venerandum Corpus ex pane materiali consecrare voluisti, ipsumque in cibum ad nostrarum salutem animarum charitatiuè no-

nobis tribuisti. Contigit vni personæ orationi vacanti, quòd audiuit tunc vnam vocem dicentem sibi. O tu, cui datum est audire spiritualitèr, & videre, audi nunc ea, quæ tibi manifestare volo, videlicet de illo Archiepiscopo, qui dixit, quòd, si esset Papa, ipse daret licentiam omnibus Clericis, & Presbyteris matrimonium contrahendi carnalitèr, cogitans, & credens, quòd hoc esset acceptabiliùs Deo, quàm, quòd Clerici viuerent dissolutè, sicut modò viuunt, quia ipse credebat, quòd ex hoc matrimonio euitentur maiora peccata carnalia, & quamuis in hoc non benè intellexit Dei voluntatem, nihilominùs tamen idem Archiepiscopus amicus Dei erat. Sed ego nunc dicam tibi in hoc Dei voluntatem, quia ipsum Deum genui, & tu hæc notificabis meo Episcopo, dicendo sibi sic. Quod Abrahæ fuit data Circumcisio, longè antèquam daretur lex Moysi, & illo tempore Abrahæ homines regebantur quilibet secundùm suum intellectum, & secundùm arbitrium suæ propriæ voluntatis, & tamen multi ex illis erant tunc amici Dei. Postquam autem data fuit lex Moysi, tunc magis placuit Deo, quòd homines viuerent sub lege, & secundùm legem, quàm secundùm suum proprium humanum arbitrium, & intellectum. Simili modo fuit de benedicto corpore Filij mei. 1 Nam postquam ipse in mundo instituit hoc nouum Eucharistiæ Sacramentum, & ascendit in cælum, tunc lex illa antiqua adhuc seruabatur, scilicet, quod Christiani Sacerdotes viuebant in carnali matrimonio, & nihilominùs tamen multi ex eis erant amici Dei, quia credebant cum simplici puritate, quòd hoc ita placebat Deo, scilicet, quòd Sacerdotes Christiani tenerent vxores, & viuerent in matrimonio, sicut placuerat hoc sibi antiquo tempore Iudæorum in Iudæis Sacerdotibus, & hoc sic per Christianos Sacerdotes per multos annos fuit obseruatum. Sed ipsa obseruantia, & consuetudo antiqua videbatur multùm abominabilis, & exosa toti cælesti Curiæ, & mihi, quæ corpus eius genui, videlicet, quod sic obseruaretur per Sacerdotes Christianos tangentes, & manibus suis tractantes hoc nouum, & immaculatum Sacramentum sanctissimi Corporis Filij mei. Nam Iudæi in antiqua Lege veteris Testamenti habebant vmbram, idest, figuram huius Sacramenti. 2 Christiani verò habent iam ipsam veritatem, scilicet, Christum verum Deum, & hominem in illo pane benedicto, & consecrato. Sed post aliqua tempora, illorum priorum Sacerdotum Christianorũ hæc obseruantium. 3 Ipse Deus per infusionem sui sancti Spiritus dedit in cor Papæ regentis Ecclesiam tunc temporis, aliam legem super hoc sibi magis acceptam, & gratam, infundendo videlicet in corde eius, quòd idem Papa statueret in Ecclesia vniuersali, quòd Sacerdotes Christiani, qui tàm sanctum, & tàm dignissimum haberent officium, scilicet consecrandi hoc Sacramentum pretiosum, nullo modò viuerent in matrimoniali contaminosa delectatione carnali. Et ideò ex præordinatione Dei, & iudicio suo iustè ordinatum est, quòd Sacerdotes, qui non viuunt in castitate, & continentia carnis, sunt maledicti, & excommunicati apud Deum, & digni carere sacerdotali officio. Attamen, qui se veracitèr emendauerint, cum verò proposito vlteriùs non peccandi, ipsi à Deo misericordiam consequentur. Hoc etiam scias, quòd si aliquis Papa concesserit Sacerdotibus licentiam contrahendi matrimonium carnale, ipse à Deo tali sententia spiritualitèr condemnabitur, sicut ille homo, qui tàm grauitèr deliquisset, quòd secundùm iustitiam iuris deberent corporaliter erui oculi eius, & abscindi lingua cum labijs, & nasus cum auribus, amputari quoque eius manus, & pedes, ac etiam quòd totus eius corporis sanguis de-

deberet in totum effundi, & totalitèr frigefieri. Et insuper, quòd deberet illud exangue corpus, ad deuorandum proijci canibus, & alijs bestijs feris. Similitèr verè fieret spiritualitèr illi Papæ, qui talem licentiam contrahendi matrimoniũ concederet Sacerdotibus, contrà præfatam præordinationem, & voluntatem Dei. Nam idem Papa visù, & auditu spirituali, verbis etiam, & operibus spiritualibus priuaretur totaliter à Deo, & tota sua spiritualis sapientia omninò frigescet, & insuper post mortem suam anima eius proijeceretur in Infernum perpetuò crucianda, vt ibidem fieret cibus Dæmonum æternalitèr sine fine, immò etiam si Sanctus Gregorius Papa hoc statuisset, numquam in prædicta sententia misericordiam obtinuisset à Deo, nisi antè mortem suam humilitèr reuocasset.

NOTÆ

1 NAm postquam ipse in mundo instituit hoc nouum Eucharistiæ Sacramentum, & ascendit in cælum, tunc Lex illa antiqua adhùc seruabatur, scilicet, quòd Christiani Sacerdotes viuebant in carnali matrimonio.

Ex verbis præsentis Notæ duo inferuntur, Primùm quidem Sacerdotes veteris Testamenti consueuisse in coniugali commercio viuere, Secundò verò in noua Lege hunc morem fuisse sublatum, durasse tamen per breue aliquod spatium temporis post Ascensionem Christi Domini, quæ omnia legenti reliquum Capitis patere poterunt: sed vt hæc palàm fiant, notandum est ex Soto lib. 7. de iustitia, & iure quæst. 6. articul. 2. Apostolorum sæculò fuisse permissum, vt qui matrimonio impediti erant, nihilominùs sacris initiarentur, id autem fuisse factum, quod cum oriens Ecclesia tunc Ministrorum copia egeret, constringebatur ex ordine coniugali aliquos asciscere, qui prudentia valerent, quibus suas functiones interim committeret, quousque adulta aliud posset sibi sanctiùs constituere. Dicit secundò receptissimum esse, vt numquam Sacerdotibus licuerit, postquam essent sacro ministerio addicti, vxorio se negotio implicarent, probat autem hoc ex Valdense tom. 2. qui est de Sacramentis cap. 129. & tom. 5. de Sacramentalibus cap. 6. & hanc esse communem omnium opinionem affirmat, nec obstat huic Canon. Quoniam 31. distin. quo declaratur, Sacerdotes in coniugio permanere posse, nam ibi tantummodò mentio fit de contracto antè susceptos Ordines, sicut in notabili primò dictum est, & propterea in hoc Capite 10. non dicitur Sacerdotibus, cum iam essent sacris initiati, licuisse vxorem ducere, sed tenere, vt paulò post citata præsentis Notæ verba legimus, ibi, Quia credebant cum simplici puritate, quòd hoc ita placebat Deo, quòd Sacerdotes Christiani tenerent vxores, & viuerent in matrimonio, verbum enim tenere, præsupponit eos iam vxorem duxisse, antequam ad Ordines transirent. Cæterùm fuisse Sacerdotibus circa tempora Apostolorum coniugale commercium interdictum, probat idem Sotus vbi suprà, immò decretum Ecclesiasticum, quod modò in Occidentali Ecclesia viget, vt scilicet neque post sacerdotium contrahantur coniugia, neque coniugati Sacerdotes fiant, probabilissimum esse, proximè sæculum Apostolicum in vsu fuisse. Ex dictis patet non esse recipiendum, quod affirmauit Iodoc. Clithoueus de continentia Sacerdotum capit. 4. legem nimirùm continentiæ primò fuisse à Siricio Papa editam, nec vmquam ab Ecclesia Orientali antè illum receptam, & licuisse Sacerdotibus vxores retinere, quas antè ordines duxerant, non inquam hoc recipiendum est, quia vt probabimus infrà hoc eodem Capite, Nota 3. id fuit Sacerdotibus prohibitum à Concilijs, & pluribus Summis Pontificibus, vt à Calisto, cæterisque antiquioribus Siricio Papa. Quod etiam ex Origene colligi potest hom. 23. in Numer. Epiphan. contrà hæreses hæresi 59. & alijs, quos sequenti Nota citabimus, qui Siricium præcesserunt, quique vicini temporibus Apostolorum extiterunt, & proindè probabilissimum cen-

confitendum est, quod suprà in initio asseruimus circà tempora Apostolorum fuisse seruatum; vt Sacerdotes ab vxoribus abstinerent.

2 Christiani verò habent iam ipsam veritatem, scilicet Christum verum Deum, & hominem in illo pane benedicto, & consecrato.

Per panem benedictum hoc loco intellige species panis, non enim post consecrationem manet in Eucharistiæ sacramento substantia panis, sed tantummodò species panis.

3 Ipse Deus per intuitionē sui sancti Spiritus dedit in cor Papæ regētis Ecclesiam tunc temporis aliam legem:

Ex verbis huius Notæ satis apertè deducitur, continentiæ votū ordinibus sacris fuisse annexum, non de Iure diuino, vt affirmarunt Clitouens vbi suprà, & Ioan. Maior. in 4. distin. 24. quæst. 2. sed Iure Apostolico, teste D. Thom. 2. 2. quæst. 88. articul. 11. & Caiet. in Opusc. tom. 1. tract. 27. Soto de iustitia, & iure lib. 7. quæst. 6. art. 2. & indè factum est, quamplures Romanos Pontifices prohibuisse in sacris Ordinibus constitutis, nè ducerent vxores, vt Clemens I. in Canonibus Apostolorum Canon. 27. Calistus I. apud Gratianum distin. 27. Canone Presbyteris, Innocent. I. in Epist. ad Victricium capit. 9. & in Epist. ad Exuperium capit. 1. Siricius in Epist. ad Armeriū, Leo I. Epistola 82. ad Anastasium Episcopum Thessalonicens. cap. 4. patet etiam hoc ex Concilijs vt Carthaginense Secundum Canon. 2. & Quintum Canon. 3. Arelatense Secundum Canon. 2. Turonense Primū Canon. 1. & 2. Turonense Secundum Canon. 20 Concil. Ancitan. Canon. 10. Nicenum Primum Can. 3. Patres quoque idem affirmarunt, vt Origen. & Epiphan. in 1 Notā huius Capitis citati, Chrysostom. hom. 2. de patientia, Ambrosius lib. 1 de officijs cap. vlt. D. Hieronym. contrà vigilantium non longè ab initio. Cæterùm circà finem etiam præsētis Cap. scribitur, D. Gregorium hoc idem prohibuisse, vbi arbitror sermonem esse de Gregorio I. & patet hoc ex Epist. 42 lib. 1. & Epist. 34 lib. 3. fit autem hoc loco specialis mentio illius, non alia credo de causa, quam vt sanctissimum hunc Pontificem Spiritus sanctus ab Hæreticorum calumnia vindicaret, hi namque impij Hæretici ausi sunt affirmare, B. Gregorium suo aliquando Decreto Sacerdotibus vxores ademisse, quod sanè verissimum est, vt paulò suprà probauimus, mentiuntur autem, cùm dicunt, eumdem Pontificē illud Decretum reuocasse; probant autem hoc, vt refert Cardin. Bellar. de Cleric. lib. 1. cap. 22. ex Epistola quadam Sancti Vlderici Episc. Augustani ad Nicolaum Papam, in qua asserit, Beatum Gregorium suo quodam decreto prohibuisse Sacerdotibus, nè vxores ducerent, sed paulò post, cum idem iussisset ex piscina sua pisces aliquot capi, Piscatores pro piscibus sex millia capita infantium suffocatorum inuenisse, quam cædem cum intellexisset Gregorius ortam fuisse ex occultis Sacerdotū fornicationibus, continuò reuocasse Decretum, sed hanc Epistolam fuisse confictam ab aliquo etiam impertio defensore coniugij Ecclesiasticorum, egregiè probat Cardinal. Belarm. vbi suprà.

HOC EST PRINCIPIVM cuiusdam Reuelationis, quam Domina Brigitta habuit pro Domina Neapoli in eadē Ciuitate; sed alia, quæ ibi continentur, non ponuntur hic, quia secreta sunt, quæ pertinent ad statum, & personam dictæ Dominæ Reginæ.

CAP. XI.

EGO sum Deus Creator omnium. Ego dedi Angelis, & hominibus liberum arbitrium, vt qui vellent facere voluntatem meam manerent mecum æternalitèr. Qui verò contraria mihi sentirent, à me sequestrarentur. Ideò autem quidam Angelorum facti sunt Dæmones, quia nec voluerunt me diligere, nec mihi obedire. Deindè creato homine, Diabolus videns dilectionem meam ad illum, non solū factus est inimicus meus, sed mouit contra me bellum, incitādo Adam ad præuaricationem man-

mandatorum meorum, & tunc Diabolus prævaluit permisione mea ex iustitia mea, & ab illo tempore ego, & Diabolus discordamus, & certamus, quia ego volo, quòd homo viuat ad voluntatem meam. Diabolus verò nititur, vt homo sequatur desideria sua. Propterea in eo puncto, quo ego aperui cælum sanguine cordis mei, Diabolus priuatus est iustitia, quam videbatur habere, & animæ, quæ dignę erant, saluatæ sunt, & liberatæ. Tunc etiam lex statuta est, vt sit in hominis arbitrio sequi me Deum suum ad obtinendam perpetuam coronam. Si verò sequitur Diaboli desideria, habebit supplicium sempiternum. Sic igitur Ego, & Diabolus certamus, desiderātes animas, sicut sponsi sponsas suas. Ego enim desidero animas, vt tribuam eis æternum gaudium, & honorem. Diabolus verò, vt tribuat æternum horrorem, & dolorem. Audi quid Regina mihi fecerat, ego permisi eam exaltari, in Regnum, &c.

Additio.

Christus loquitur. Scribe ei, quòd faciat puram confesionem de omnibus, quæ egerat à iuuentute sua, habendo firmam voluntatem emendandi se secundùm consilia Confessoris sui. Secundò, quòd recogitet diligentèr quomodo, & qualitèr steterat in coniugio suo, & regimine suo, quia de omnibus est mihi redditura rationem. Tertiò, quòd habeat voluntatem soluendi debita sua, & restituendi scientèr malè acquisita, quia anima est in periculo, quamdiù detinétur, & nihil prodest multa largiri, nisi soluantur. Quartò, quòd non oneret Communitatem suis nouis adinuentionibus, sed magis consueta releuet onera, quia miserorum gemitum, & clamorem exaudiet Deus. Quintò, quod habeat consiliarios iustos, nō cupidos, & talibus committat iudicia sua, qui diligunt veritatem, & qui non adulantur partibus, nec ditari quærunt, sed qui nouerunt de necessarijs contentari. Sextò, quòd quotidiè recordetur certis temporibus vulnera, & pasionem Dei, quia indè charitas Dei in corde innouatur. Septimò, quòd colligat pauperes certis temporibus, lauando pedes eorum, & reficiendo eos, & quòd omnes subditos suos sincera charitate diligat, discordantes inducendo ad concordiam, & iniustè offensos consolando. Octauò, quòd dona sua tribuat discretè, & iuxtà facultatem suam, non alios grauando, & alios ditando, sed sapientèr aliquos releuādo, & nullos onerando. Nonò, quòd non plùs attendat ad pecunias delinquentiū, quàm ad iustitiam, sed pensata qualitate delictorum, vbi maiorem viderit humanitatem, ibi maiorem exhibebit cōpassionem, exclusa omni cupiditate. Decimò, quòd apponat omnem diligentiam, cùm viuit, quomodo Regnum quietè stare post mortem eius posit, quia prædico ei, quodammodo non habebit prolem de vtero suo. Vndecimò, quòd contenta sit coloribus, pulchritudine faciei, quibus eamdem Deus ornauit, quia color extraneus multum displicet Deo. Duodecimò, quod assumat maiorem humilitatem, & contritionem pro peccatis, quia ipsa est coram me prædatrix multarum animarum, prodiga dispensatrix bonorum meorum, & virga, & tribulatio amicorum meorum. Tertiodecimò, quòd habeat continuum timorem in corde, quia toto tempore suo potiùs duxerat vitam mulieris lasciuæ, quàm Reginæ. Quartodecimo, quòd amoueat à se consuetudines mundanas, & adulatrices mulieres, & residuum tempus, quod breue est, deducet in honore meo, quia vsque nunc habuit me sicut hominem, non recogitantem peccata sua. Timeat jam, & sic

viuat, nè sentiat me iudicantem. Alioquin nisi audierit me, iudicabo eam non sicut Reginam, sed sicut apostatricem, & ingratam, & flagellabo à capite vsque ad calcaneum, & erit in opprobrium mihi, & Angelis, & Sanctis meis. Item reuelatio. Christus loquitur. Scribe leuioribus, & paucioribus verbis ista, sicut Spiritus sanctus inflammabit te, & mitte per Episcopum meum Reginæ. Item de Regina quadam. Videbatur domina stare in camisia respersa spermate, & luto. Et audita est vox, hæc est simia odorans fœtentia posteriora, quæ habet venenum in corde, & stat sibi ipsi nociua, & festinat in decipulas præcipitationis. Item videbatur habere coronam de viminibus respersis stercore humano, & luto platearum, & sedere nuda in trabe casura. Statimq. videbatur Virgo pulcherrima, quę dixit. Hæc est mulier procax, & audax, quæ reputatur ab hominibus domina mundi, sed coram Deo abiecta est, sicut cernis. Et addidit Virgo. O mulier cogita ingressum tuum, & attende finem, & aperi oculos cordis tui, & vide, quia consiliarij tui sunt, qui odiunt animam tuam. Item de Regina quadam. Videbatur mulier sedere in sede aurea, & duo Æthiopes stabant antè eam, quasi vnus ad dexteram, & alius ad sinistram. Qui verò à dextris stabat, clamauit dicens. O mulier leonina, ego porto tibi sanguinem, suscipe, & effunde, quia proprium est leonis sitire sanguinem. Qui verò erat ad sinistram dixit. O mulier ego porto tibi in vase ignem, suscipe, quia igneæ naturæ es, & effunde in aquas, vt & memoria tua ita sit in aquis, sicut in terris. Et post hæc apparuit Virgo miræ speciei, à cuius conspectu fugerunt Æthiopes, quæ dixit. Hæc mulier periculosè stat, si prosperatur ad voluntatem suam, erit multis in tribulationem. Si verò tribulatur, vtilius est ei ad æternam vitam, sed ipsa non vult dimittere velle suum, nec tribulari secundùm Deum, ideò si dimittatur voluntati suæ, nec sibiipsi, nec alijs erit in consolationem. Item apparuit Filius Dei dicens. Hæc mulier alia placita facit mihi. Ideò propter preces amicorum meorum indicare ei volo, quòd fugiet opprobrium hominum, & dispendium animæ suæ. Si obedierit benè quidem. Sin autem, non effugiet iustitiam, quia noluit audire vocem patris. De domino Gomecio. Mater Dei loquitur. Consule ei facere iustitiam vbicumque poterit. Et si sciret, se habere mala acquisita bona, restituere non tardet. Caueat etiam insolita grauamina imponere subditis suis. Sitque contentus de his, quæ habet, quia sufficiunt ei, si moderatè, & discretè dispenset ea. Fugiat quoque sicut venenum mulieres præter vxorem propriam, & non producat exercitum contra aliquem, neque personalitèr intersit, nisi omninò sciuerit se habere iustitiam, & bellum sit iustum. Studeat insuper frequentare confessiones, & frequentiùs sumere corpus Christi, certisque in die temporibus exoccupare se ad recordādum passionem Christi, & vulnera eius. De Antonio de Carleto. Christus loquitur. Dic Reginæ, quòd permittat istum stare in ordine suo. Si ascenderit ad maiora, erit in dispendium animæ eius, & nec ipse, nec amici eius lætabuntur de ascensu suo. Sic omnia euenerunt.

RE-

REVELATIO HÆC FVIT Dominæ Brigittæ data diuinitùs in Neapoli ad requisitionem Domini Bernardi Archiepiscopi Neapolitani, qui eam rogauit, vt super certis dubijs conscientiæ suæ ipsa oraret Deũ, & cum ipsa staret in oratione, Christus apparuit ei, respondens ad omnia dubia Archiepiscopi, dans etiam doctrinam, & modos, quos ipse tenere debeat, tàm in regimine domus suæ, quàm in regimine subditorum suorum in Diœcesi sua.

CAP. XII.

CHRISTVS loquitur Sponsæ dicens. Dic illi, quòd si vocari voluerit Episcopus in illa iustitia diuini iudicij, non debet imitari mores, & cõsuetudines plerumq. eorum, qui nunc sunt Rectores Ecclesiæ. Ego quidem assumpsi corpus humanum de Virgine, vt legem illam verbis, & operibus adimplerẽ, quæ in deitate ordinata erat ab æterno, aperiendo portam cęli sanguine cordis mei, viamq. per verba, & opera ita illuminando, quòd omnes vterẽtur meo exemplo ad promerendum vitam æternam, sed verè illa verba, quæ dixi, & opera, quæ feci in mundo, iam quasi prorsus oblita, & neglecta sunt, ad quod nullus tantum operatus est, sicut Ecclesiarum Prælati, qui pleni sunt superbia, cupiditate, & putredine corporalis delectationis, quæ omnia mandatis meis contraria sunt, & honestis statutis sanctæ Ecclesiæ, quæ statuerunt amici mei ex magna deuotione post Ascensionem meam, completa voluntate mea in mũdo. Nam illi mali Prælati Ecclesiarum, repleti malignitate spiritus mali reliquerunt hominibus nimis nociua exempla animarum, & ideò oportet me ab eis plenariam exigere iustitiam, super eos iudicia faciendo, eosq. de libro vitæ abolendo in cælis, & iuxtà inimicum meum Luciferum collocando eos in Infernum, in sedibus infernalibus perpetuè cruciandos. Tu tamen scire debes, quòd, qui se antè mortem emendare voluerint, diligendo me toto corde, & à peccatis abstinuerint, illis ego promptus ero misericordiam meam exhibere.

2 Dic ergò ei quasi ex parte tua ista verba, quæ sequuntur. Domine mi aliquando contingit, quod de nigro camino exit pulchra flamma, vtilis, & valdè necessaria ad pulchra opera fabricanda, & tamen tunc nõ oportet laudari caminum pro sua nigredine, sed illi debetur laus, & honor, & gratiarum actio, qui illorum operum est artifex, & magister. Similì modo de me indigna est, si in consilijs meis aliquid inueneritis vtile, quia tunc non mihi, sed ipsi Deo, quia omnia fecit, & bona faciendi perfectam voluntatem habet, infinitas gratias, & beneuolum seruitium continuò exhibere debetis. Domine mi, in primis incipio loqui illa, quæ multarum tangunt salutem animarum. 1 Consulens vobis si Dei amicitiã habere volueritis, quòd neque per vos, neque per aliquem alium Episcopum ad sacros ordines promouere velitis aliquos, nisi priùs per bonos Clericos examinati fuerint diligentèr, & ita apti in vita, & moribus reperti fuerint, quòd digni ad tale officium recipiendum existere asserantur, testimonio sapientum, & viridicorum virorum. Attendentes diligentèr, quòd similitèr faciant omnes alij Episcopi vestri subditi, & Archiepiscopatus vestri Suffraganei. Nam nullus posset credere quanta indignatio Dei est contra illos Episcopos, qui non curant scire, & diligentèr examinare, quales illi sunt, quos ad tàm dignos ordines promouent in suis Episcopatibus. Quod, siuè hoc fecerint propter aliorum supplicationem,

siue propter negligentiam, & desidiam, seù propter timorem omninò in iudicio Dei reddent de hoc districtissimam rationem. Consulo etiam vobis inquirere, quot sunt, & qui sunt in vestra Diœcesi beneficiati animarum curam habẽtes; & ad minùs semel in quolibet anno ad præsentiam vestram eos conuocare, & tunc tractetis cum eis, tàm de ipsorum, quàm de animarum suorum subditorum salute. Et si fortè in vno die omnes non possunt conuenire, præfigantur eis termini, & dies, in quibus quolibet anno ad vos conueniant principalitèr. Ita quòd nullus eorum de consilio vobiscum habendo per integrum annũ, se quomodolibet valeat excusare. Vos quoque eis prædicetis qualem vitam ducere debeant illi, qui tàm dignissimũ officium habent. Sciatis etiam, quòd presbyteri, qui concubinas habent, & Missam celebrant, ita grati, & placentes Deo sunt, sicut habitatores Sodomæ, quos demersit Deus in Infernum, & quamuis Missa in se semper eadem sit, & eiusdem virtutis, & efficaciæ, tamen osculum pacis, quod tales Presbyteri fornicatores dant in Missa, ita est placitum Deo, sicut osculum Iudæ, quo tradidit omnium Saluatorem. Igitur quantumcunque potestis verbis, & operibus, alliciendo, corripiendo, comminando, cooperari continuè conemini, quòd ipsi studeant castam vitam ducere. Præsertim cum tam sanctissimum Sacramentum debeant pertractare, & alijs fidelibus Christianis suis manibus ministrare. Præterea omnibus maioribus, scilicet Prælatis, & Canonicis, quàm etiam minoribus Clericis vestro regimini subiectis Ecclesiarum redditus habentibus salubritèr consulatis, vt se omninò corrigant. Nec credat aliquis, quòd propter Sodomiæ euitationem licebit eis aliquo modo fornicatio, nec etiam sustineatur, eos propter hoc cum mulieribus coinquinari, quia quicumque Christianus habens intellectum, qui de vita æterna non curauerit, dum vixerit, sine dubio grauissimas Inferni pœnas post mortem æternalitèr sustinebit. 2 Consulo etiam de familia vestra, vt non sit nimis magna propter superbiam, sed sit benè moderata secundùm necessitatem regiminis vestri officij, & iuxtà exigentiam vestri status. Igitur illos Clericos, qui socij vestri vocantur, vbicunque fueritis potiùs pro bono testimonio vestro non pro vana gloria, sine pompa vobiscum habeatis, qui & sint magis pauci numero, quàm multi. Illos verò Clericos, quos ad nihil aliud sustentatis nisi ad cantandum diuinum Officium, aut ad aliquod addiscendum, aut ad docendum alios, aut ad scribendum, tot habeatis, quot vobis placuerit, & tamen expedit vobis, quòd quàm meliùs potestis de eorum correptione curam habeatis diligentem, & de ipsorum salute animarum. Attendatis etiam de reliquis seruitoribus vestris, & quilibet eorum habeat suum officium, & si aliqui fuerint superflui, propter vanam gloriam non teneantur, nè eleuetur cor vestrum habendo maiorem familiam, quàm alij pares vestri. Illos quoque, quos vobiscũ habetis familiares verè necessarios, expedit, quòd semper in mente habeatis, illorum vitam perscrutando sollicitè, vt verus paterfamilias, eorum quoque actus, vitam, & mores corrigendo, eosque paternalitèr, & bonis informationibus fouendo, & admonendo, vt ipsi peccata, & vitia fugere addiscant, Deumque super omnia amare studeant. Deo quippè magis acceptum est, vobisque magis vtile, vt nullo modo aliquem familiarem vobiscum habeatis, qui sanis consilijs noluerit acquiescere, neque suas transgressiones humilitèr emendare. De indumentis

ve-

vestris consulo, quòd numquam plùs insimùl, quàm tria paria in possessione habeatis, & omnia, quę superfuerint, statim ipsi Deo tribuatis. De lectisternijs verò, & manutergijs, & mensalibus tantùm pro vobis tenete, quantùm vobis necessarium est, & vtile, reliqua autem Deo date. De vaxella argentea tantùm pro vobis reseruate, quantũ personæ vestræ, & hospitibus in propria vestra mensa comedẽtibus sufficiat, & illa, quæ superfuerint, donate hilari mente Deo, quia alia familia vestra, & hospites in alijs mensis sedentes, benè possunt in vasis stanneis, & terreis, aut ligneis, siuè vitreis absque vlla erubescentia manducare, & bibere. Nam illa consuetudo, quæ nunc est in domibus dominorum Episcoporũ, in quibus auri, & argenti nimia abũdat superfluitas, valdè abhominabilis est ipsi Deo, qui pro nobis omni paupertati se subiecit, & animabus multùm damnosa. Item cauete à pluralitate ferculorum, & nimiùm delicatorum. Item nè nimis magnos equos, & pretiosos habeatis, sed moderatos in magnitudine, & pretio. Nam illi talibus equis indigent, qui pro defensione iustitiæ, & tuitione vitæ, non pro superbia guerrarum periculis se exponent. Ego enim dico vobis, quòd Prælati, qui super magnos equos ascendunt propter superbiam, & vanam gloriam, toties super illorum corda Diabolus ascendit. Nam scio personam, quæ vidit dęmones quasi Æthiopes, qui quando Prælati, & Cardinales pedes leuabant ex superbia, ad equitandum super dorso magnorum equorum suorum: illi Æthiopes tunc super colla Prælatorum pedes leuabant, & ascendebant, ac ibidem irrisoriè sedebant; & quoties illi Prælati ex pompa calcaribus equos percutiebant, toties Æthiopes in gaudio suo capita leuantes, illorum equitantium pectora suis calcibus impellebant. Item consulo, quatenùs faciatis, quòd Vicarij vestri promittant sub iuramento, quòd ex parte officij vestri nihil facere præsumant contra iustitiam. Quòd si posteà contrarium fecerint, secundùm iustitiam corripi faciatis vos. Quæ, si vos ita vt dictum est feceritis, conscientiam vestram benè sanam existere confidatis. Item consulo pro consolatione illarum animarum vestrorum defunctorum, de quibus me interrogastis, si erant in Purgatorio, an nõ, & de eleemosynis pro eis faciendis. Respondeo, & dico, quòd omni die vnius anni pro eis duas Missas celebrari faciatis, & duos pauperes omni die pascatis, & omni septimana vnum florenum in moneta curate pauperibus erogare. Dicatis etiam Parochialibus Sacerdotibus, quod corrigant parochianos suos, & pro manifestis peccatis eos corripiant in casibus ad eos pertinẽtibus, vt meliùs possint viuere, qui si corripi noluerint, tunc corripiantur per vos. Si autem aliquos noueritis cõtra Deum, & iustitiam manifestè delinquere, & si tàm magni tyranni fuerint, quòd super istos iustitiã facere non possitis, tunc lenibus verbis, & dulcibus dicatis eis, quòd se corrigant. Quòd si obedire noluerint, iudicio Dei eos relinquatis, qui vestram beneuolam respiciet voluntatem. Non enim oportet mansuetum agnum inter feroces lupi iactare dentes, quia lupus ex hoc rapacior fiet, tamen decet eos præcauere de periculo animarũ suarum cum charitate, sicut pater facit filijs, sibi quandoque contrarijs. Neque etiam dimittere tenemini correptiones propter timorem corporis vestri, nisi fortè animarum periculum ex his posset aliquatenùs prouenire.

NOTÆ.

1 Consulens vobis, si Dei amicitiam habere volueritis, quòd neque per vos, neque per aliquem alium Episcopum ad sacros Ordines promouere velitis aliquos, nisi priùs per bonos Clericos examinati fuerint diligenter.

Omninò tenentur Episcopi promouendos ad Ordines diligenti probare examine, quandoquidem sacra Concilia, & Patres hoc strictè præceperũt, & admonet etiam his verbis Paulus Apostolus 1. ad Timot. 5. Manus citò nemini imposueris, quod explicans D. Chrysost. Quod sibi vult, (inquit) citò, non ex prima statim probatione, nec secunda, nec tertia, sed vbi consideratio diuturna præcessit, exactissimaq. discussio, tunc imponito manus, neque enim ea res periculo caret, eorum enim, quæ ille peccauerit, tu quoq. pœnam dabis, qui in initio dedisti præcedentiam delictorum. Hæc Chrysost. & addit Primasius ibidem, Absq. probatione indignis ordines conferre, esse ante porcos Margaritas ponere, & Bernard. Epist. 152. ad Monachos Alpenses asserit, Episcopos sanctum dare canibus, & porcis Margaritas, cùm ordines, & beneficia indignis, absque prævio examine tribuunt, idem quoque annotauit Dionys. Cartusian. & Glossa Interlinearis in locũ citatum Pauli: hanc autem diligentem inquisitionem de vita, & moribus ordinandorum faciendam esse per Ecclesiasticos viros, vt scribitur hic, docuit Conc. Trident. session 23. cap. 7. de reformat. in hæc verba, Episcopus Sacerdotibus, & alijs prudentibus viris peritis diuinæ Legis, ac in Ecclesiasticis sanctionibus exercitatis sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligentèr inuestiget, & examinet.

2 Consulo, & de familia vestra, vt non sit nimis magna.

Qualis debeat esse familia Episcopi, & quomodo in ea regenda se gerere debeat, tradidimus suprà Lib. 3. Reuel. Cap. 1. Not. 6. & eodem etiã Libro plura habetur Cap. 13.

HAEC SEQVENS REVELATIO facta Dominæ Brigittæ Sponsę Christi incœpit in Neapoli statim post mortem Domini Caroli Militis filij sui, & continuabatur visio ista per viagium Hierosolymitanum interpolatim, donec accessit ad Hierusalem, & ibi fuit finita in Ecclesia Sancti Sepulchri Domini, & continet in se allegationes factas in diuino iudicio coram Christo Iudice per Virginem Mariam, & per Angelum pro parte animæ dicti Militis, & allegationes factas contra ipsam animam pro parte Diaboli, & sententiam Christi Iudicis pro liberatione eius.

CAP. XIII.

VIRGO MARIA loquitur Beatæ Brigittæ dicens. Ego tibi dicere volo, qualitèr ego feci illi animæ filij tui Caroli, quando separabatur à suo corpore, feci quidẽ sicut mulier alteri mulieri parienti astãs, vt iuuaret infantem, nè ex fluxu sanguinis moreretur, & nè in illo arcto spatio, per quod exiret infans suffocaretur. Cauens etiam, nè infantis hostes, qui in eadem domo essent, ipsum interficere possent. Simili modo ego feci. Ego quippè steti propè eumdem filium tuum Carolum, paulò antequam emisit spiritum, vt carnalem amorem non sic in memoria haberet, quòd propter eum aliquid Deo contrarium cogitaret, vel loqueretur, nec aliqua Deo placentia vellet omittere. Neque illa, quæ possent esse quomodolibet diuinæ voluntati cõtraria, vellet perficere, ad suæ animæ nocumentum. Ego etiam talitèr iuui eum in illo arcto spatio, idest, exitu animæ suæ à corpore, vt non tàm duram pœnam in morte sustineret, quòd

ex ea inconstans fieri posset aliqualitèr desperando, & nè Deum in morte obliuisceretur. Ego etiam custodiui talitèr animam ab ipsius mortalibus inimicis, idest, dæmonibus, quòd nullus eorum eam tangere posset. Sed statim cùm egressa fuit à corpore, accepi eam in meam custodiam, & defensionem. Quo facto tota turba dæmonum festinantèr fugit, & recessit, qui ex sua malitia ipsam cupiebant deglutire, & æternalitèr cruciare. Sed qualitèr post mortem ipsius Caroli factum est iudicium eiusdem animæ, dum mihi placuerit, prorsus ostendetur tibi. Secunda Reuelatio super eadem materia. Deindè post aliquot dierum interuallum. Ipsa eadem Virgo Maria apparuit eidem Dominæ Brigittæ vigilanti in oratione dicens. Tibi iam licitum est ex diuina bonitate videre, & audire, quomodo factum est iudicium super animam supradictam, quando de corpore egressa fuit. Et quòd tunc factum fuit in vno momento coram incomprehensibili maiestate Dei, monstrabitur tibi seriosè per interualla similitudine corporali, ita vt ea capere valeat tuus intellectus. In eadem igitur hora, Domina Brigitta in quoddam palatium magnum, & pulchrum raptam se videbat, & Dominum Iesum Christum pro tribunali ibi sedentem quasi coronatum Imperatorem, cum infinito famulantium exercitu Angelorum, & Sanctorum, & propè eum videbat suam dignissimam Matrem stantem, & ad iudicium diligentèr auscultãtem. Videbatur etiam coram Iudice quædã anima astare in magno timore, & pauore, & nuda sicut infans tunc natus, & quasi totalitèr cæca, ita quòd nihil videbat, in conscientia tamen intelligebat, quid in palatio dicebatur, & & agebatur, Angelus autem quidam, stabat ad partem dexterã Iudicis propè animam, & quidam Diabolus ad eius sinistram, sed neutèr eorum animam tangebat, vel attrectabat. Tunc denique Diabolus clamauit dicens. Audi ut Iudex omnipotentissime. Ego coram te conqueror, quòd vna mulier, quæ vtrumque est Domina mea, & tua Mater, quam tu tantùm diligis, quòd eam potentem fecisti super Cælum, & Terram, & super nos Dæmones infernales. Ipsa quippè mihi iniustitiam fecit de ista anima, quæ hic astat. Ego enim secundum iustitiam, postquam egressa fuit de corpore hæc anima, statim debui mihi eam assumere, & cum mea societate antè tuum iudicium præsentare. Et ecce ò iuste Iudex illa mulier Mater tua, animam istam quasi antequam exiret de ore hominis, manibus suis apprehendens, in sua forti tutela ad iudicium tuum protulit. Et tunc Maria Dei Mater, & Virgo respondit sic, audi tu Diabole responsionem meam. [1] Quando tu creatus fuisti intelligebas illam iustitiam, quæ erat in Deo ab æterno, & sine principio, habuisti etiam liberum arbitrium faciendi, quod tibi magis placeret, & quamuis potiùs elegisti Deum odire, quàm diligere, benè tamen intelligis semper, quid secundùm iustitiam fieri debet, dico igitur tibi, quòd ad me pertinebat potiùs, quã ad te, antè Deũ verum Iudicẽ istam animam præsentare. Nam dũ hæc anima in corpore erat, magnã charitatem habuit ad me, reuoluens hoc sæpiùs in corde suo, quòd me Deus suam Matrem dignatus fuit facere, & quòd super omnia creata me sublimitèr voluit exaltare, & ex hoc tanta charitate cœpit Deum diligere, quòd in corde suo dicebat sic Intantùm ego gaudeo, quòd Deus Virginem Mariam Matrem suam habet super omnia charissimam, quòd nulla creatura, vel corporalis delectatio est in mundo, quã ego in permutationem illius gaudij reciperem, immò illud gaudium omnibus terrenis delectationibus præferrem, & si possibile esset, quòd ipsa in vno puncto mi-

minimo, à dignitate in qua est, à Deo remotior fieri posset, ego magis mihi in permutationem eligerem in profundo Inferni ęternalitèr cruciari, & idcircò sit ipsi Deo pro benedicta gratia illa, & immensa gloria, quam dedit suæ Matri dignisimæ, infinita gratiarũ actio, & gloria sempiterna. Ergò ò Diabole, vide modò cum quali volũtate iste obijt, quid itaq. tibi videtur, vtrum magis iustum erat, quòd anima eius in meam veniret defensionem antè iudicium Dei, aut in tuas manus impiè crucianda? Respondit Diabolus. Non est mei iuris, quod illa anima in meas manus veniret, quæ te diligit plus, quàm se, antequam iudicium factum sit. Sed quamuis dictante iustitia illam gratiam antè iudicium secum fecisti, tamẽ post iudicium, opera eius in manus meas ipsam iudicabunt puniendam. Nunc ò Regina interrogo te, quare nos omnes dæmones à pręsentia corporis sui in illo exitu animæ ita expulisti, quòd nullus nostrum ibi facere posset aliquem horrorem, vel incutere illi aliquem timorem? Respondit Virgo Maria. Hoc ego feci pro illa ardenti charitate, quam ipse habuit ad corpus meum, & pro illo gaudio, quod habuit ex hoc, quòd ego sum Mater Dei. Ideò illam gratiã impetraui à Filio meo, quòd nullus malignus spiritus ei appropinquaret vbicumque erat, & etiam vbi nunc est. Post hæc loquebatur Diabolus ad Iudicem dicens, ego scio, quòd tu es ipsa iustitia, & potentia, tu non magis iudicas iniustitiam Diabolo, quàm Angelo. Adiudica igitur mihi istam animam. In illa enim sapientia, quam habui, quãdo me creasti, scripseram omnia peccata ipsius. Custodieram etiam omnia peccata eius in illa malitia mea, quam habui, quando cecidi de cælo. Nam quando primò ista anima ad illam ætatem discretionis peruenit, quòd iam benè intelligebat esse peccatum illud, quod faciebat, tunc propria voluntas ipsum trahebat ad viuendum magis in mundana superbia, & carnali delectatione, quàm talibus resistere. Respondit Angelus. Quando primò eius Mater intellexit ipsius volũtatem esse flexibilem ad peccatum, statim ipsa succurrebat ei misericordiæ operibus, & precibus diuturnis, vt ei Deus misereri dignaretur, nè ab ipso se elongaret, propter ista deniq. Matris suæ opera, obtinuit diuinum timorem. Ita quòd quotiescumque cecidit in peccatum, confestim ad faciendum confessionem properauit. Respondit Diabolus. Me oportet peccata sua narrare. Et statim volens incipere, in eadem hora clamare cępit, & plangere, & in seipso diligentèr inquirere in capite, & membris cunctis, quæ videbatur habere, totusq. videbatur tremere, & ex turbatione magna clamauit. Væ mihi misero, quomodo perdidi meum longum laborem, quia nõ solùm oblitus est textus, & abolitus, verùm etiam tota materia combusta est, in qua omnia fuerunt scripta: Materia autem significat tẽpora, in quibus peccauit, quæ non magis recolo, quàm peccata in eis scripta. Respondit Angelus. Hoc fecerunt lacrymę, & longi labores, multæq. orationes Matris suæ, ita quòd Deus cõpatiens gemitibus suis, dedit eius filio talem gratiam, scilicet, quòd pro quolibet peccato, quod commisit, contritionem obtinuit, humilem confessionem faciendo ex diuina charitate; & ideò illa peccata oblita, & neglecta sunt in tua memoria. Respondit Diabolus asserens se habere adhùc saccũ plenum illis scripturis, quibus supradictus Miles proposuerat, quòd peccata sua emendaret, sed non curauit, ideò teneor cruciare eum, quousque per pœnã fuerit satisfactum, quæ quidem peccata idem Miles adhùc emendare non curauit in vita sua. Respondit Angelus. Aperi saccum, & pete iudicium super illa peccata, pro quibus te oportet eam castigare. Quo dicto clamauit Diabolus

sicut

sicut amens dicens, ego sum spoliatus in mea potentia. Nam non solum ablatus est mihi saccus, verùm etiam peccata, quibus erat repletus, saccus quippè erat segnities, in quo omnes causas posui, pro quibus oportebat me ipsum punire, quia propter seghitiem multa bona omisit. Respondit Angelus. Te spoliauerunt lacrymæ matris suæ, & rupuerunt saccum, & destruxerunt scripturam, intantùm lacrymæ eius Deo placuerunt. Respondit Diabolus. Adhùc habeo hic aliqua proferre, videlicet eius venialia peccata. Respondit Angelus. Ipse obtinuit voluntatem de sua patria peregrinari, dimittens bona, & amicos, in multis laboribus sancta loca visitando, & hæc compleuit, se etiam ita parando, quòd dignus fuit à sancta Ecclesia indulgentiā consequi, desiderabat quoque per peccatorum emendationem Deum Creatorem suum placare. Vndè omnes illæ causæ, quas iam scripsisse te dixisti, sunt indultæ. Respondit Diabolus. Adhùc oportet me tamen pro omnibus illis venialibus, quæ commisit ipsum punire, & ideò per indulgentias minimè sunt deleta, sunt enim millia millium, quæ omnia in lingua mea sunt conscripta.

2 Respondit Angelus. Extende linguam, & monstra scripturam. Respondit Diabolus cum magno eiulatu, & clamore sicut demens, & dixit. Væ mihi, ego nō habeo vnum verbum ad dicendum. Nam mihi radicitùs lingua abscissa est cum viribus suis. Respondit Angelus. Hoc fecit Mater eius assiduis orationibus suis, & labore, quia animam eius dilexit toto corde. Ideò placuit Deo propter ipsius charitatem omnia peccata eius venialia indulgere, quæ ab infantia vsque ad mortem commisit, & ideò lingua tua suis viribus creditur caruisse. Respondit Diabolus. Adhùc vnum habeo in corde meo diligentèr custoditum, quòd nullus potest abolere, hoc est, quòd iniustè aliqua acquisiuit, ea reddere non attendens. Respondit Angelus. Pro talibus Mater sua eleemosynis, orationibus, & misericordiæ operibus satisfecit, ita quòd iustitiæ rigor se ad misericordiæ blanditiē inclinauit, deditque ei Deus perfectam voluntatem, sine omnium bonorum suorum parcitate, in omnibus plenè satisfacere juxtà facultatem suam, quibus aliquid iniustè abstulerat. Istam enim voluntatem accepit Deus pro effectu, quia diutiùs viuere non valebat. Oportet igitur hæredes suos pro talibus satisfacere, prout possunt. Respondit Diabolus. Ergò si non habeo potestatem puniendi eum pro peccatis, tamen oportet me ipsum castigare, quia non exercuit opera bona, & virtutes, quando plenum sensum, & sanum corpus habuit iuxtà posse suum Virtutes enim & opera bona sunt illi thesauri, quos secum ad tale Regnum ferre deberet, scilicet ad Regnum Dei gloriosum. Permitte ergò me illud supplere cum pœna, quòd sibi defecit in virtuosis operibus. Angelus respondit. Scriptum est, quòd petenti dabitur, & pulsanti cum perseuerantia aperietur. Audi ergò tu Diabole. Mater eius charitatiuis precibus, & pietatis operibus, ad portam misericordiæ perseuerantèr pulsauit pro eo, plùs quā triginta annis, fundēdo multa millia lacrymarum, vt Deus cordi eius Spiritum sanctum infundere dignaretur, ita quòd bona sua, corpusq., & animam, idem filius suus ad Dei seruitium libenti animo exhiberet. Sic etiam fecit Deus. Nam ita ardens iste miles effectus erat, quòd ad nihil aliud placeret ei viuere, nisi vt Dei voluntatem sequeretur. Et ecce! Deus sic diù rogatus, in ipsius cor suum benedictum fructum infudit. Virgo verò Mater Dei dedit illi ex virtute sua, quidquid sibi defecit in armis spiritualibus, & indumentis,

quæ

quæ pertinent ad milites, qui debent intrare in Regno cæli ad summum Imperatorem. Sancti etiam in cælesti Regno collocati, quos iste miles in mundo viuens dilexit, de suis meritis sibi consolationem addiderunt. Ipse namq. thesaurum congregauit, sicut illi peregrini, qui quotidiè caduca bona commutant in æternales diuitias, & quia ipse sic fecit, ideò gaudium, & honorem perpetuum obtinebit, & specialitèr pro illo ardenti desiderio, quod habuit, peregrinandi ad sanctam Ciuitatem Hierusalem, & pro eo, quòd desiderauit feruentèr vitam suam libentèr bellando exponere, vt terra sancta reduceretur ad dominium Christianorum ad hoc, vt illud gloriosum Dei Sepulchrum in debita haberetur reuerentia, si ad tantum opus sufficiens extitisset. Et ideò tu Diabole nullam iustitiam habes illa supplere, quæ ipse personalitèr non perfecit. Respondit Diabolus. Adhùc deficit ei corona. Nam si ego possem aliquid ad eius imperfectionem fabricare, hoc libentèr facerem. Respondit Angelus, hoc certissimum est, quòd omnes, qui seipsos vicerint de Inferno peccatorum verè pęnitendo, & diuinæ voluntati se voluntariè conformando, ipsumq. Deum toto corde diligendo, gratiam Dei consequentur. Placet quoque ipsi Deo, ex triumphali sui benedicti humani corporis corona, eis coronam dare, si secundùm iustitiæ rectitudinem purgati fuerint. Et ideò tibi ò Diabole minimè conuenit ad eius coronam aliquid fabricare. Tũc Diabolus hæc audiens clamauit, impatientèr rugiens, & dixit. Væ mihi, quia tota memoria mea mihi ablata est. Iam enim non recolo in quibus iste miles meam secutus est voluntatem, & quod est mirabilibus, etiam oblitus, sub quo nomine dum vixit vocabatur. Respondit Angelus scito, quòd modò in cælo vocatur filius lacrymarum. Diabolus verò clamans altè respondit. O quàm maledicta est illa scroffa, seù porca mater eius, quæ tàm prolixum habuit ventrem, quòd tanta aqua in ipsam infusa fuit, quòd omnia ventris eius spatia impleta fuerunt humoribus lacrymarum, sit ipsa maledicta à me, & à tota societate. Respondit Angelus. Tua maledictio honor Dei est, & omnium amicorum suorum benedictio. Tunc autem loquebatur Iudex Christus sic dicens. Recede tu inimice Diabole. Deindè dixit illi Militi. Veni tu ò mi electe, & statim fugit Diabolus. Tunc Sponsa hæc videns dixit. O æterna virtus, & incomprehensibilis tu ipse Deus, & Domine IESV Christe, tu omnes cogitationes bonas cordibus infundis, orationesque, & lacrymas, tu occultas tua gratiosa dona, conferens pro eis æternalitèr pręmia gloriosa. Sit igitur tibi honor, & seruitium, & gratiarum actio de omnibus, quæ creasti. O dulcissime Deus meus, tu es mihi charissimus, & verè charior mihi, quàm corpus, & anima mea. Angelus quoque tunc loquebatur eidem Sponsæ Christi dicens. Tu scire debes, quòd hęc visio non solùm pro cõsolatione tua à Deo tibi monstrata est, sed etiam, vt amici Dei intelligere possint, quãtùm ipsum facere dignatur pro amicorum suorum orationibus, & lacrymis, & laboribus, qui pro alijs charitatiuè orant, & laborant cum perseuerantia, & bona voluntate. Scire etiam debes, quòd iste Miles filius tuus talẽ gratiam non habuisset, nisi quia ab infantia voluntatem habuit diligere Deum, & eius amicos, & in peccati casibus se libentèr emendare.

NOTÆ.

1 QVando tu creatus fuisti intelligebas illam iustitiam, quæ erat in Deo ab æterno.

De iustitia distributiua hoc loco sermo fit, nam

nam commutatiua non est in Deo, vt probat D. Thomas 1. part. q. 21. artic. primo, scribitur ergo hic, Dæmonem ab instanti suæ creationis nouisse iustitiam Dei, nouit enim Deum iustum esse, eumque pro meritis præmia iustis, impijs verò pœnas reddere.

2 Respondit Angelus extende linguam, & monstra scripturam.

Cum Angeli incorporei sint, non habent nec brachia, nec pedes, nec linguam, tribuitur autem eis lingua mataphoricè, vt facit Apostolus 1. Corint. 13. Si linguis hominum loquar, & Angelorum: & ratio huius est, quia sicut per corporis linguam significatiuas formamus voces, quibus deindè internos alijs communicamus conceptus nostros, sic quoque Angeli, ac etiam Dæmones, cùm cæteris volunt suos manifestare conceptus, sese ad illos conuertentes, dicuntur eos alloqui; eorum ergò lingua est manifestatio cōceptuum, Vnde Hieron. super Isaiam cap. 6. Lingua (inquit) Angelorum, est perfecta cognitio, & manifestatio mysteriorum, idem annotarunt Lyran. & Dionys. Carthusianus in locum citatum Pauli, & Theodoretus ibidem; linguas dicit, non qua sensu, sed qua intelligentia percipiuntur Vide quæ scripsimus de Dei, & Angelorū locutione Cap. 10. in Tractat. de Visionib. & Reuelat.

HANC REVELATIONEM HABVIT Domina Brigitta in Sancta Ciuitate Hierusalem prima vice, qua intrauit in Ecclesiam Sancti Sepulchri. In qua Christus declarat Indulgentiam, & gratiam, quam boni peregrini habent in dicta Ecclesia, cùm ibi adueniunt cum recta intentione, & sancto proposito.

CAP. XIV.

FILIVS loquebatur Spōsę. Quando intrastis templū meum dedicatum sanguine meo, sic mundati estis ab omnibus peccatis vestris, sicut si tunc leuati essetis de fonte baptismatis. Et propter labores, & deuotionem vestram aliquæ animæ consanguineorum vestrorum, quę erant in Purgatorio, hodie liberatæ sunt, & intrauerunt in Cælum in gloria mea. Nam omnes, qui veniunt ad locum istū cum voluntate perfecta se emendandi iuxtà meliorem conscientiam suam, nec volētes reciduare in priora peccata, his omnia peccata priora totalitèr dimittūtur, & augetur eis gratia proficiēdi.

HANC VISIONEM VIDIT CHRISTI Sponsa Domina Brigitta in Hierusalem in Ecclesia Sancti Sepulchri, in Cappella Montis Caluariæ, die Veneris post Ascensionem Domini, vbi vidit rapta in spiritu totam passionem Domini seriosè, quæ hic latiùs continetur.

CAP. XV.

AD Montem Caluariæ dum essem męstissima plorans. Vidi Dominum meum nudum, & flagellatum ductū per Iudæos ad crucifigendum, qui diligentèr ab eis custodiebatur. Vidi quoque tunc foramen quoddam excisum in monte, & crucifixores in circuitu paratos ad operandū crudelitatem. Dominus autem conuersus ad me dixit mihi. Attende tu, quia in isto foramine petræ infixus fuit pes crucis meæ tempore passionis, & statim vidi qualitèr ibi crux eius à Iudæis figebatur, & firmabatur fortitèr in foramine petrę montis, cum lignis confixis cum malleo validissimè circumquaque, vt Crux solidiùs staret, nè caderet.

1 Cum igitur Crux ita solidè firmata esset ibidem, statim adaptabantur tabulæ ligneæ in circuitu stipitis Crucis per modum graduum, vsque ad locum, vbi pedes eius crucifigi debebant, vt possent per illos gradus tabularum, tàm ipse, quàm crucifixores ascendere;

&

& super tabulas illas aptiori modo stare ad crucifigendum eum. Post hoc autem ascenderunt ipsi per illos gradus ducentes eum cum irrisione, & vituperio maximo, qui gratantèr ascendens velut agnus mansuetus ductus ad immolãdum, cum esset iam super tabulas illas, non coactus, sed statim voluntariè extendit brachium suum, & aperta sua dextera manu posuit eam in cruce, quã illi sæui tortores immanitèr crucifixerũt, perforabant eam clauo per illam partem, qua os solidius erat, tunc etiam trahentes cum fune vehementèr manũ eius sinistram, cruci affixerunt eam simili modo. Deindè extenso corpore vltrà modum iunctos pedes affixerunt in cruce duobus clauis, & intantùm extenderunt illa gloriosa membra in cruce vehementèr, quod quasi omnes venæ, & nerui eius rumpebantur. 2 Quo facto coronam de spinis, quam deposuerant de capite eius, cum crucifigeretur, iterùm imposuerunt, & aptauerunt capiti suo sacratissimo, quæ tàm fortitèr pupugit reuerendum caput eius, quod oculi sui repleti fuerunt illicò fluente sanguine. Aures quoque obstruebantur, & facies, & barba quasi tegebantur, & intincta erant illo roseo sanguine, & statim illi crucifixores, & milites amouerunt velocitèr omnes tabulas illas, quæ adhærebant cruci, & tunc remansit crux sola, & alta, & Dominus meus crucifixus in illa. 3 Cumq. ego repleta dolore respicerem crudelitatem eorum, vidi tunc eius Matrem mœstissimam, quasi trementem, & semimortuam, quam cõsolabantur Ioannes, & aliæ Sorores eius, quæ tunc stabant non longè à Cruce ad eius partem dexteram. Dolor igitur nouus compassionis illius sanctissimæ Matris intantùm transfixit me, quòd quasi sentiebam, quòd cor meum pertransibat quidã gladius acutus importabilis amaritudinis. Surgens tamdem illa Mater eius dolorosa, quasi exinanita corpore respexit ad Filium suum, & sic stabat sustentata à sororibus tota stupore suspensa, & velut mortua viuens gladio doloris transfixa, quam cum Filius respexisset, & alios amicos plorantes, voce flebili commendabat eam Ioanni, & benè cernebatur in gestu eius, & voce, quòd cor eius ex cõpassione Matris penetrabatur acutissima sagitta doloris immensi. Tunc autẽ oculi eius amabiles, & decori apparebãt semimortui, os eius erat apertum, & sanguinolentum. Vultus pallidus, & submersus, totusq. liuidus, & intinctus sanguine, corpus quoque totũ erat quasi liuidum, & pallidum, & languidum valdè ex continuò fluxu decurrẽtis sanguinis. Cutis etiam, & caro illa virginea sanctissimi Corporis eius, ita delicata, & tenera erat, quòd ex modica percussione illata, signum liuidum exteriùs apparebat. Aliquando verò conabatur ipse extensiones facere in Cruce præ amaritudine nimia, quam sentiebat intensi doloris acutissimi. Nam quandoq. dolor de membris eius, & venis perforatis ascẽdebat ad cor, & vexabat eum crudelitèr intenso martyrio, & sic mors eius prolõgabatur, & dilatabatur cum tormento graui, & ingenti amaritudine. Tunc igitur ille anxiùs præ nimia doloris angustia, & vicinus iam morti, ad Patrem clamauit alta voce, & flebili dicens. O Pater quare dereliquisti me, habebat, & tunc labia pallida, & linguam sanguinolentam. Ventrem submissum cohærentem dorso, ac si nulla intùs habuisset viscera. Secundò quoque clamauit iterùm cum anxio dolore maximo. O Pater in manus tuas commendo spiritum meum, & tunc caput erigens se aliquantulum statim inclinauit se, & sic emisit spiritum. Quæ tunc Mater eius videns tota contremuit præ immensa amaritudine volens cadere in terram, nisi quòd sustentabatur ab alijs mulieribus. In illa igitur hora manus illius aliquantulum se retraxerũt à loco perforationis clauorũ

præ

præ nimio pondere corporis, & sic corpus eius quasi sustentabatur à clauis quibus pedes crucifixi erant. Digiti autem, & manus, & brachia, magis iam extensa erant, quàm antè. Spatulæ verò, & dorsum eius quasi stringebantur ad crucem. Tunc deniq. circumstantes Iudæi irridentes clamabant contra Matrem eius multa dicentes. Alij namq. dicebant. Maria, iam mortuus est Filius tuus. Alij verò dicebant alia verba irrisoria, & sic stantibus turbis in circuitu venit vnus accurrens cum furia maxima, 4 & infixit lanceam in eius latere dextro tàm vehementèr, & validè, quòd quasi per aliam partem corporis lancea voluit pertransire. Quòd cum extraheretur lancea de corpore, statim abundantèr exibat de vulnere illo cum impetu quasi quidam fluuius sanguinis, ferrum verò lanceæ, & aliqua pars hastæ rubicunda exibant de corpore, & intincta sanguine. Quæ videns Mater ita vehementèr contremuit cum amaro gemitu, quòd benè cernebatur in eius facie, & gestu, quòd anima eius tunc penetrabatur acuto doloris gladio. 5 His autem expletis cum turbæ multæ recederent, deposuerunt Dominum quidam amici eius, quem tunc pia Mater recepit inter sua brachia sanctissima, & reclinauit eum sedens in genu suum, totum vulneratum, dilaceratum, & liuidum, & tunc tersit Mater eius mœstissima cum linteo suo totum corpus ipsius, & vulnera, clausitq. eius oculos, deosculando eos, & inuoluit eum in Syndone munda, & sic duxerunt eum cum planctu, & dolore maximo, & posuerunt eum in Sepulchro.

NOTÆ.

1 Cvm igitur Crux ita solidè firmata esset.

Hactenùs dubitatum est, fuerit nè Christus Dominus in terra iacēti Cruci affixus, et simul cum Cruce erectus, an verò priùs Crux fuerit erecta, & infixa, ad quam per aliquos ligneos gradus ascendēs, in ea posteà fuerit affixus: atque hoc postremò crucifigendi modo in Redemptoris nostri morte vsos fuisse Iudæos scribitur hic, quem sanè fuisse vsitatiorem plurimorum melioris Notæ Doctorum auctoritas suadet, quod etiam ex sacris Litteris comprobari posse videtur, occurrit enim ad hoc suadendum locus insignis lib. 1. Esdræ cap. 6. vbi legimus, Vt omnis homo, qui hanc mutauerit iussionem, tollatur lignum de domo ipsius, & erigatur, & configatur in eo, ex quibus verbis apparet euidentèr, quòd erectio antecedebat fixionem, idem constat ex Iosepho, qui libro 7. excidij Iudaici, verba faciens de quodam Iudæo à Romanis capto, Bassus (inquit) iussit defigi Crucem, tamquam statim suspensurus in ea Eleazarum: colligunt hoc idem ex D. Gregor. Nazianzeno in Christo patiente eius tragediæ interpretes, Claudius Royletus, Gabriel Tarraconensis, & Sebastianus Tigurinus, qui vnanimitèr asseuerant, Christum Cruci affixum esse post erectionem, sequuntur hanc sententiam D. Bonauentura in lib. meditationum vitæ Christi capit. 78. D. Bernardus tractat. de Passione cap. 5. Exaltato (inquit) in Cruce, manus perforantur, Cardinalis Toletus annot. 14. in cap. 19. Ioan. & clariùs Rutilius Benzonius Episcopus Lauretanus in speculo Episcoporū vel lib. 1. de fuga disputat. 2. quæst. 3. §. nec est simile, & huic sententiæ etiam fauere videntur hi omnes, qui de crucifixione Christi per modum ascensus loquuntur, vt Ambros. lib. 10. in Lucam, cap. Qualis Christus Crucem ascenderit, quod sic incipit, Refert igitur considerare qualis ascendat, & Cyprianus serm. de Passione, Ascendisti Domine palmam, quia illud Crucis tuæ lignum portendebat

& super tabulas illas aptiori modo stare ad crucifigendum eum. Post hoc autem ascenderunt ipsi per illos gradus ducentes eum cum irrisione, & vituperio maximo, qui gratantèr ascendens velut agnus mansuetus ductus ad immolãdum, cum esset ia msuper tabulas illas, non coactus, sed statim voluntariè extendit brachium suum, & aperta sua dextera manu posuit eam in cruce, quá illi sæui tortores immanitèr crucifixerũt, perforabant eam clauo per illam partem, qua os solidius erat; tunc etiam trahentes cum fune vehementèr manũ eius sinistram, cruci affixerunt eam simili modo. Deindè extenso corpore vltrà modum iunctos pedes affixerunt in cruce duobus clauis, & intantùm extenderunt illa gloriosa membra in cruce vehementèr, quod quasi omnes venæ, & nerui eius rumpebantur. 2 Quo facto coronam de spinis, quam deposuerant de capite eius, cum crucifigeretur, iterùm imposuerunt, & aptauerunt capiti suo sacratissimo, quæ tàm fortitèr pupugit reuerendum caput eius, quod oculi sui repleti fuerunt illicò fluente sanguine. Aures quoque obstruebantur, & facies, & barba quasi tegebantur, & intincta erant illo roseo sanguine, & statim illi crucifixores, & milites amouerunt velocitèr omnes tabulas illas, quæ adhærebant cruci, & tunc remansit crux sola, & alta, & Dominus meus crucifixus in illa. 3 Cumq. ego repleta dolore respicerem crudelitatem eorum, vidi tunc eius Matrem mœstissimam, quasi trementem, & semimortuam, quam cõsolabantur Ioannes, & aliæ Sorores eius, quæ tunc stabant non longè à Cruce ad eius partem dexteram. Dolor igitur nouus compassionis illius sanctissimæ Matris intantùm transfixit me, quòd quasi sentiebam, quòd cor meum pertransibat quidã gladius acutus importabilis amaritudinis. Surgens tamdem illa Mater eius dolorosa, quasi exinanita corpore respexit ad Filium suum, & sic stabat sustentata à sororibus tota stupore suspensa, & velut mortua viuens gladio doloris transfixa, quam cum Filius respexisset, & alios amicos plorantes, voce flebili commendabat eam Ioanni, & benè cernebatur in gestu eius, & voce, quòd cor eius ex cõpassione Matris penetrabatur acutissima sagitta doloris immensi. Tunc autẽ oculi eius amabiles, & decori apparebãt semimortui, os eius erat apertum, & sanguinolentum. Vultus pallidus, & submersus, totusq. liuidus, & intinctus sanguine, corpus quoque totũ erat quasi liuidum, & pallidum, & languidum valdè ex continuò fluxu decurrẽtis sanguinis. Cutis etiam, & caro illa virginea sanctissimi Corporis eius, ita delicata, & tenera erat, quòd ex modica percusione illata, signum liuidum exteriùs apparebat. Aliquando verò conabatur ipse extensiones facere in Cruce præ amaritudine nimia, quam sentiebat intensi doloris acutissimi. Nam quandoq. dolor de membris eius, & venis perforatis ascẽdebat ad cor, & vexabat eum crudelitèr intenso martyrio, & sic mors eius prolõgabatur, & dilatabatur cum tormento graui, & ingenti amaritudine. Tunc igitur ille anxiùs præ nimia doloris angustia, & vicinus iam morti, ad Patrem clamauit alta voce, & flebili dicens. O Pater quare dereliquisti me, habebat, & tunc labia pallida, & linguam sanguinolentam. Ventrem submissum cohærentem dorso, ac si nulla intùs habuisset viscera. Secundò quoque clamauit iterùm cum anxio dolore maximo. O Pater in manus tuas commendo spiritum meum, & tunc caput erigens se aliquantulum statim inclinauit se, & sic emisit spiritum. Quæ tunc Mater eius videns tota contremuit præ immensa amaritudine volens cadere in terram, nisi quòd sustentabatur ab alijs mulieribus. In illa igitur hora manus illius aliquantulum se retraxerũt à loco perforationis clauorũ

præ

præ nimio pondere corporis, & sic corpus eius quasi sustentabatur à clauis quibus pedes crucifixi erant. Digiti autem, & manus, & brachia, magis iam extensa erant, quàm antè. Spatulæ verò, & dorsum eius quasi stringebantur ad crucem. Tunc deniq. circumstantes Iudæi irridentes clamabant contra Matrem eius multa dicentes. Alij namq. dicebant. Maria, iam mortuus est Filius tuus. Alij verò dicebant alia verba irrisoria, & sic stantibus turbis in circuitu venit vnus accurrens cum furia maxima; 4 & infixit lanceam in eius latere dextro tàm vehementèr, & validè, quòd quasi per aliam partem corporis lancea voluit pertransire. Quòd cum extraheretur lancea de corpore, statim abundantèr exibat de vulnere illo cum impetu quasi quidam fluuius sanguinis, ferrum verò lanceæ, & aliqua pars hastæ rubicunda exibant de corpore, & intincta sanguine. Quæ videns Mater ita vehementèr contremuit cum amaro gemitu, quòd benè cernebatur in eius facie, & gestu, quòd anima eius tunc penetrabatur acuto doloris gladio. 5 His autem expletis cum turbæ multæ recederent, deposuerunt Dominum quidam amici eius, quem tunc pia Mater recepit inter sua brachia sanctissima, & reclinauit eum sedens in genu suum, totum vulneratum, dilaceratum, & liuidum, & tunc tersit Mater eius mœstissima cum linteo suo totum corpus ipsius, & vulnera, clausitq. eius oculos, deosculando eos, & inuoluit eum in Syndone munda, & sic duxerunt eum cum planctu, & dolore maximo, & posuerunt eum in Sepulchro.

NOTÆ.

1 CVm igitur Crux ita solidè firmata esset.

Hactenùs dubitatum est, fuerit nè Christus Dominus in terra iacēti Cruci affixus, et simul cum Cruce erectus, an verò priùs Crux fuerit erecta, & infixa, ad quam per aliquos ligneos gradus ascendēs, in ea posteà fuerit affixus: atque hoc postremò crucifigendi modo in Redemptoris nostri morte vsos fuisse Iudæos scribitur hìc, quem sanè fuisse vsitatiorem plurimorum melioris Notæ Doctorum auctoritas suadet, quod etiam ex sacris Litteris comprobari posse videtur, occurrit enim ad hoc suadendum locus insignis lib. 1. Esdræ cap. 6. vbi legimus, Vt omnis homo, qui hanc mutauerit iussionem, tollatur lignum de domo ipsius, & erigatur, & configatur in eo, ex quibus verbis apparet euidentèr, quòd erectio antecedebat fixionem, idem constat ex Iosepho, qui libro 7. excidij Iudaici, verba faciens de quodam Iudæo à Romanis capto, Bassus (inquit) iussit defigi Crucem, tamquam statim suspensurus in ea Eleazarum: colligunt hoc idem ex D. Gregor. Nazianzeno in Christo patiente eius tragediæ interpretes, Claudius Royletus, Gabriel Tarraconensis, & Sebastianus Tigurinus, qui vnanimitèr asseuerant, Christum Cruci affixum esse post erectionem, sequuntur hanc sententiam D. Bonauentura in lib. meditationum vita Christi capit. 78. D. Bernardus tractat. de Passione cap. 5. Exaltato (inquit) in Cruce, manus perforantur, Cardinalis Toletus annot. 14. in cap. 19. Ioan. & clariùs Rutilius Benzonius Episcopus Lauretanus in speculo Episcoporū vel. lib. 1. de fuga disputat. 2. quæst. 3. §. nec est simile, & huic sententiæ etiam fauere videntur hi omnes, qui de crucifixione Christi per medium ascensus loquuntur, vt Ambros. lib. 10. in Lucam, cap. Qualis Christus Crucem ascenderit, quod sic incipit, Refert igitur considerare qualis ascendat, & Cyprianus serm. de Passione, Ascendisti Domine palmam, quia illud Crucis tuæ lignum portendebat

triumphum, & Gregor. Cant. 7. Ascendam in palmam, idem sensit Iustus Lypsius de Cruce lib. 2. cap. 7. qui affirmat, vtrumq. modum olim fuisse vsurpatum, sæpiùs tamen hunc postremum, quem probat ex Nonno, qui de Christo loquens ait:

In lignum quadratū Altum, terraq. leuatū.
Rectum extenderunt.

Pererius tamen in Comment. super Matth. qui liber apud nos extat manuscriptus, nondùm tamen impressus, agens de ipsa crucifixione quæst. 3. dicit, incertum esse vtromodo fuerit crucifixus Christus, quod etiam affirmat Ioan. Molan. lib. 4 de Histor. Imagin. cap. 4. qui tamen in nostram hanc videtur opinionem inclinare. Cæterùm Nicephorus grauissimus Auctor lib. 1. Histor. capit. 30. apertis verbis fatetur, Saluatorem nostrum erecta priùs in altum Cruci fuisse affixum; Postquam (inquit) ad Caluariæ Montem ventum est, ibi Crux compingitur, Saluator in eam sustollitur, Clauis affigitur, & à prætereuntibus plurimis conuitijs exagitatur. Vide quæ hac de re scripsit Ioan. Lorinus in Psalm. 21. vers. 15 ad ea verba, Dispersa sunt omnia ossa mea, qui pro hac opinione citat S. Brigittam.

2 Quo facto coronam spineam, quam deposuerant de capite eius, cum crucifigeretur, iterùm imposuerunt, & aptauerunt capiti suo Sacratissimo.

Coronam spineā Saluatoris nostri Capiti bis fuisse impositam, ex huius Notæ verbis planè constat, primò quidem in Prætorio, vt referunt Matth. cap. vigesimoseptimo, Marcus cap. decimoquinto, Ioannes capit. 18 quam etiam vsque ad Caluariam gestasse deducitur ex citatis locis Euangelistarum, & præcipuè Matthæi, & Ioann. qui sic de Christo scribunt, Exiuit ergò Iesus foras, portans spineam coronam: cum ergò peruenisset ad Montem, iterùm vestibus exuitur, sed priùs de sacratissimo eius Capite spinea corona tollitur, non sine ingentis doloris sensu, neque enim inconsutili veste eum exuere potuissent, nisi prius spinea corona de capite fuisset sublata, & mox Cruci affigitur, post verò crucifixionem, iterùm Christo corona imponitur, sic ergò cum irrisionis probro, bis punctionis est passus pœnam, fuisse autem huiusmodi coronam semel, atque iterùm sacratissimo Christi capiti impositam constat apertè ex verbis præsentis Notæ, & ex Libro 1. Reuelat. Cap. decimo ibi. Quo facto, hoc est in Crucem Christo suffixo, aptauerunt coronam de spinis capiti eius, quæ tàm vehementèr Reuerendum caput Filij mei pupugit, vt sanguine fluente replerentur oculi eius, & Libro 4. Cap. 70. paulò antè medium, Et tunc, nimirùm cùm in Crucem Saluator noster actus est, corona spinea capiti eius arctissimè imposita fuit, fauet Tertullian. contra Iudæos capit. 13. & hoc etiam colligi potest ex Oratione prima de Passione, Gregorio Magno ascripta, in qua scribitur, O Domine IESV Christe adoro te in Cruce pendentem, & coronam spineam in capite gestantem, idem confirmat egregiè Fr. Daniel Mallonius in Elucidat. Stigmat. sacræ Syndoni impress. cap. 12. numer. 18. vbi asserit, non ideò dicendum esse, spineam coronā fuisse de Christi capite absolutè detractam, quæ statim maiori cum dolore erat iterùm imponenda: id namq. dimissum minimè dicitur, quod mox erat assumendum l. 3 diuortio ff. de diuortijs, qua ratione cum hac opinione conciliari potest Origenes ab eo citatus, qui arbitratus est, quòd spinea corona semel imposita numquā fuerit detracta, addit etiā hoc ipso, quòd aliquando à Christi capite coronam detractam esse fateamur, & mox impressam, acerbiorem cruciatū in Christo agnoscimus, eadem etiam ratione verum est id, quod Diuus Bernardus annotauit serm. de Passione Domini, Coronam nimirùm spineam mille puncturis speciosum Christi caput diuulnerasse. Cæterùm post Christi crucifixionem eius capiti fuisse iterùm impositam, illud nobis suadet. Quoniam cum Titulum cruci affigi Iudæi mandauerint, vt causam, qua, Christum esse morte dignum indicarent, pari ratione etiam credendum est, hoc idem exprimere voluisse eidem in cruce pendenti spineam coronam imponendo, & propterea eum accusarunt, quod sibi regnum vsurpare,

seq. Regem facere voluerit, sic Matthæi vigesimoseptimo cap. scribitur, Hunc inuenimus subuertentem gentem nostram, & prohibentem tributa dari Cæsari, & dicentem se Christum Regem esse, & Ioanni 18. obijciebant ei dicentes, Omnis enim, qui se Regem facit.

Libet autem hoc loco breuitèr inuestigare spinarum qualitatem, ex quibus Redemptoris nostri corona compacta est, & quidem eam è Iuncis fuisse marinis confectam, plures Doctores affirmarunt, sic Anselm. de Passion. Domini, Greg. Turronensis de Gloria Martyrum libro primo Capite primo, & septimo. Lyranus in capit. vigesimoseptimo Matth. apertis verbis hoc fatetur, Ex Iuncis (inquit) marinis ad modum spinarũ acutis, & Ego, qui hæc scripsi, audiui à quodam, qui fuerat vltrà mare cum Beato Ludouico Rege Frãciæ, quòd in littore Maris senserat puncturas Iuncorum per sotulares intermedios, atque hinc illud Poetæ, (& Acuta cuspide Iunci,) sed hoc elegantèr tradidit Lodulphus de Vita Christi 2. par. cap. 52. qui huius coronæ qualitatem describens. Pro diademate (inquit) seù Regali corona plectentes, complicando, seù plicantes, idest componentes, connectendo coronam, idest sertum ad modum coronæ capitis, de spinis, hoc est de Iuncis spinosis, & aculeatis, valdè acutos angulos habentibus, & paulò infrà, Qui attentiùs considerasse se dicunt spinas illas, Iuncos fuisse marinos asserunt, quorum acies non minùs dura, & acuta, aspera, & penetratiua spinis esse dicitur, in tantùm, vt etiam homines calceati desuper calcantes indè vulnerentur, idem sentit Cardinalis Toletus Annotat. secunda in cap. decimonono Ioannis, & testatur de communi opinione Franciscus Suarez super tertia part. Sancti Thomæ quæst. 46. disput. 35. sect. tertia, sequitur Gulielmus Durantus in libro sexto Rationali Diuinorum Offic. capit. de Parasceue, cuius testimonium eò firmiùs censendum est, quò ipse in Galliam huiusmodi coronam se vidisse testatur, licet enim non tota, vel integra, maior tamen pars ibi asseruatur, quam Beatum Ludouicum Regem Galliæ à Græcis redemisse, eamque Lutetiam asportari iussisse Auctor est Genebrardus libro quarto suæ Chronologiæ. Ex dictis facilè colligi potest, quantus fuerit dolor, qui ex huius coronæ impositione Redemptori nostro auctus sit: expedit autem in præsentia aliqua hac de re annotare, quæ meditari volentibus possunt suppeditare materiam, pietatis etiam, ac compassionis affectum accrescere. Meditare (inquit) Lanspergius Theoremat. decimonono, quàm penosa, quantoquè cruciatu hæc coronatio plena fuerit, erat enim corona ex spinis longis, & acutis, & penetratiuis, ita plexa, vt ex omni parte caput ambiens, & pungens vulneraret, nec minùs vertex, quàm tempora tegerentur, & Homilia trigesimatertia de Passione, affirmat, huiusmodi coronam ad modum pilei fuisse contextam, ita vt totum penè caput, vndique ambiendo contegeret, & laceraret, idem annotauit Ioannes Echius serm. de Passione, articulo quarto, considerat. quinta, & Sanctus Vincentius sermone vnico diei Parasceues, qui etiam addit, huiusmodi spinas coronæ Dominicæ fuisse septuaginta duas, quod etiam affirmauit Cretserus libro primo de Cruce capit. duodecimo, alij verò fuisse tercentum probant ex reuelatione quadam facta Sãctæ Catherinæ Senensi; Cæterum in his Reuelationum Beatæ Brigittæ Libris non inueni certum aliquem spinarum numerum, tantummodo reperi, Beatissimam Virginem Gloriosæ Brigittæ reuelasse coronam hanc sacratissimam non ad instar serti paruulam fuisse, qualem Pictores nostri temporis pingere consueuerunt, sed ad modum pilei, totum vndique caput ambientis, ac ferientis, immò & frontem etiam cingentis, sic Libro Quarto, Capite septuagesimo, paulò antè medium, Tunc corona spinea capiti eius arctissimè imposita fuit, quæ ad medium frontis descendebat, plurimis riuis sanguinis ex aculeis infixis decurrentibus per faciem eius, & crines, & oculos, & barbam replentibus, vt quasi nihil nisi sanguis totus videretur, nec ipse me astantem cruci videre potuit, nisi sangui-

ne expresso per ciliorum compressionem :

4 Et infixit lanceam in eius latere dextero tàm vehementer.

Verba huius Nota indicant, Christum Dominum à Longino in latere dextero fuisse lancea percussum: & quidē, an Redempor noster fuerit in latere dextero, vel sinistro vulneratus, nihil certi in sacris Litteris scriptum reperimus, Ioannes enim Euāgelista capite decimonono, vbi huius rei meminit, tantummodo scribit ab vno Milite Saluatoris latus lancea percussum, cui veritati fauet in primis vsus frequens pingendi imagines Crucifixi in dextero latere vulnerati; hac autem pictura in Ecclesia consueuit habere auctoritatem, quoniam antiquæ traditionis argumentum est, & Ecclesiasticæ probationis, & hæc consuetudo, sic pingendi crucifixi Imagines vniuersalior est, quàm contraria, idem probatur ex illo Ezechielis 47. Ecce Aquæ redundātes à latere dextero, quem locū Diuus Isidorus de sanguine Christi latere fluente intellexit, hoc ipsum tradidit Diuus Athanasius in libro de Passione Imaginis Christi, Hebræos (ait) Patrum suorum secutos vestigia, valido ictu lācea latus dexterum Iconæ percussisse, confirmat hoc grauissimus Auctor Innocentius III. libro secundo de sacro Altaris ministerio cap. 54. Calix (ait) ponitur ad dexterum latus oblatæ, quasi sanguinem suscepturus, qui ex latere Christi dextero profluxisse, Iuo etiam idē admonuit Epist. 235. eamdem confirmant sententiam Patres ex porta Templi à latere dextero, sic Rupertus libro tertio Regum cap. 10. Ostium (inquit) lateris Templi vulnus est in latere lanceato Dominici pectoris, Augustinus lib. 12. contra Faustum capit. 16. & 39. & 15. de Ciuitate capite vigesimosexto: Quod ostium in latere accepit, profectò illud vulnus est, quando latus Christo lancea perforatum est: sed hic quispiam poterit obijcere apud sanctos Patres, eos etiam, qui contemplationi dediti sunt frequenter legi, ictu lanceæ cor Christi fuisse transuerberatum, sic legitur Libro 4. Reuelationum Capite 70. ibi, Modico autem tempore post aperto latere, & infrà, Vt ex hoc intelligeretur cor transfixum, potuit ergò faciliùs cor transfigi, si Christus in sinistro latere dicatur percussus; sed hoc non obstat, licet enim & nos fateamur Christi cor fuisse transfixum, potuit tamen etiam in dextero latere accepto vulnere transfigi, tantus, tamque sæuus extitit ictus lanceæ, quem describēs Beata Brigitta in præsenti Capite aliquantò post medium, sic habet, Stantibus turbis in circuitu venit vnus occurrens cum furia maxima, & infixit lanceam in eius latere dextero, tàm vehementèr, & validè, quòd quasi per aliam partem corporis lancea voluit pertransire: idē quoque confirmat Ecclesia, cùm diebus Dominicis aquam benedicens cantat eum versiculum desumptum ex vigesimoseptimo cap. Ezechielis, Vidi aquam egredientē de templo à latere dextero, & omnes ad quos peruenit aqua ista salui facti sunt; à latere enim Christi dextero sanguis, & aqua exiuit, & ab eodem sacramenta manarunt, per quæ salus nobis collata est, vndè Gloss. Interlinearis in locum citatum Ezechielis, per aquas in dextero latere baptismum intelligit, quo regenerati homines saluantur, fauent huic opinioni Ioannes Damascenus, Gabriel Biel, & Siluester de Prierio, quos citat Petrus Lucensis probatissimus Auctor in libello, qui inscribitur, Ars benè cogitandi, par. 1. Annot. 3. non longè ab initio, vbi asserit, hanc esse communem opinionem, eamdem sequitur Gulielmus Durantus in Rationali Diuinorum officior. libro quarto, Capite quarto circà medium, A latere (inquit) dextero exiuit aqua, & clariùs hoc ipsum tradidit Lodulphus de vita Christi, par. 2. cap. 64. his verbis, Longinus nomine tunc impius, & superbus, post verò conuersus, & Martyr effectus, porrigens lanceam de longè, Sacrum latus Domini IESV dexterum vulnere grandi aperuit, vt impleretur Scriptura, quæ dicit, Videbunt in quem transfixerunt, eamdem sequitur opinionem grauissimus Auctor Ludouicus Blosius in Expositione Passionis Domini, capite decimonono, Longinus

(in-

(inquit) nomine lancea latus eius dexterum aperuit: plura hac de re habet Franciscus Suarez in Comment. super 3. par. S. Thomæ quæst. 51. disputat. 41. sect. 1. tomo 2. qui in fine propositæ dubitationis videtur in hanc nostram opinionem inclinare.

4 His autem expletis, cum turbæ multæ recederent, deposuerunt Dominum quidam amici mei, quem tunc pia Mater recepit inter sua brachia sanctissima.

Christi Redemptoris nostri corpus, postquam fuit de Cruce depositum inter brachia recepisse Mariam, idque osculatum esse, eiusque vulnera Patri obtulisse, auctor est Diuus Bernardus serm. 2. super Euang. Stabat iuxta Crucem, qui in persona Gloriosæ Virginis loquens, Amplectar (inquit) brachijs, & depositum de Cruce osculabor Filium meum, & Dominum meum: idem habet Canisius libro quarto de B. Virgine cap. 26. circa medium, addit quoque Cardinalis Baronius Tomo 1. Annal. Anno Christi 34. Mariam in sui Filij depositione de Cruce maternis manibus inseruisse, & clauos extractos in suo sinu recepisse, eiusq. membra fuisse amplexa, partim quidem vlnis adstringens, partim suis lacrymis plagas emundans, deindè totam toti corpori circumfusam, idem annotauit Metaphrastes 15. Augusti, plura hac de re tradidimus Libro 2. Reuelat. Cap. 21. Nota 1. vbi modum explicauimus, quo Christi corpus de Cruce fuit depositum. Cæterùm adhuc Hierosolymis ostēditur locus, vbi Beatissima Virgo Christum è Cruce depositum in suum sinum excepit, distans à loco, in quo Crux fixa erat in Monte Caluario tredecim gressibus, ita Christianus Adricomius in description. Hierusalem, num. 255. Paschalis in descript. Terra Sancta die 225.

CONQVERITVR CHRISTVS Sponsæ de omnibus Principibus terræ, & Prælatis Ecclesiæ ex eo, quòd nolunt habere in memoria, nec recordari talium dolorum, & Passionis suæ, nec volunt considerare illa sacra loca Terræ sanctæ, & comminatur eis, nisi se emendauerint.

CAP. XVI.

LOQVEBATVR post hæc Christus in eadem hora eidem Sponsæ suæ Beatæ Brigittę dicens. Hęc enim, quæ vidisti nunc, & alia, quæ ego sustinui, Principes mundi non attendunt, nec etiam loca considerant, in quibus ego natus sum, & passus, quia ipsi similes sunt homini habenti locum designatum pro bestijs, & feris indomitis, in quem dimittens canes venaticos delectatur in aspiciēdo cursum canum, & ferarum. Sic per simile Principes terræ, & Prælati Ecclesiarum, & omnes status mundi auidiùs, & libentiùs aspiciunt delectamenta terrena, quàm mortem, & passionem meam, & vulnera mea. Ideò mittam eis adhùc per te verba mea, qui, nisi mutauerint corda sua, & ea conuerterint ad me, condemnabūtur cum illis, qui partiti sunt vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem.

Additio.

Sequitur Reuelatio facta Beatæ Brigittæ in Famagusta.

FILIVS DEI loquitur: Hæc Ciuitas est Gomorra ardens igne luxuriæ, & superfluitatis, & ambitionis. Ideò ruent structuræ eius, & desolabitur, & minuetur, & habitores eius migrabunt, & præ dolore,

& tribulatione ingemiſcent, & deficient, & nominabitur confuſio eius in multis terris, quia iratus ſum eis. De Duce, qui conſcius erat mortis fratris ſui. Chriſtus loquitur. Hic audactèr dilatat ſuperbiam ſuam, gloriatur de incontinentia ſua, nec attendit, quid fecerit in proximum ſuum. Ideò niſi ſe humiliauerit faciam iuxtà commune prouerbium. Non leuiùs plorat, qui poſt flet, quàm qui plorat antè. Nam non leuiorem mortem habebit, quàm frater, immò amariorem, niſi cito ſe emendet. De Confeſſore Ducis. Chriſtus loquitur. Quid tibi dixit frater ille? Nonnè, quia dux bonus eſt, & meliùs viuere non poteſt, excuſans incontinentiam eius. Tales non ſunt Confeſſores, ſed deceptores, qui vadunt tamquam oues ſimplices. Sed veriùs ſunt vulpes, & adulatores. Tales ſunt amici illi, qui vident, & proponunt hominibus aſſumptiones, & deiectiones propter modicum temporale. Ideò ſi iſte frater ſediſſet in Conuentu, minùs peccaſſet & minùs obtinuiſſet ſupplicium, & maiorem coronam. Nunc autem non effugiet manum increpantis, & tribulantis. Quidam conſuluerunt Dominæ Brigittæ mutare veſtes, & denigrare facies propter Saracenos. Chriſtus loquitur. Quid conſuluit tibi, nonnè deformare veſtes, & denigrare facies? Numquid ego Deus, qui præcipio tibi, nè ſim ſicut ille, qui ignorat futura; aut ſicut impotens, qui omnia formimidat? Nequaquam. Sed ego ſum ipſa ſapientia, ipſa potentia, qui & omnia præſcio, & omnia poſſum. Ideò tenete modum conſuetum in veſtibus, & facie, & voluntatem veſtram mihi dimittite. Ego enim, qui ſeruaui Saram à manibus captiuantium, ſeruabo, & vos in mari, & terra, & ſicut expedit vobis prouidebo vobis. De Epiſcopo Alphonſo. Mater loquitur. Amicus meus debet diligere te ſicut matrem, ſicut dominam, ſicut filiam, & ſicut ſororem. Sicut matrem propter ætatem, & propter cōſilia requirenda. Secundo, ſicut dominam propter gratiam tibi datam à Deo, qui per te oſtendit ſecreta ſapientiæ ſuæ. Tertio ſicut filiam, docendo, & conſolando, & prouidendo tibi vtiliora. Quarto ſicut ſororem arguendo, cùm fuerit opportunum, & admonendo, & incitando ad perfectiora verbis, & exemplis. Item dic ei. Ipſe debet eſſe ſicut ille, qui portat flores optimos, hi ſunt verba mea, quę dulciora sūt melle ſapientibus ea, acutiora, & penetrabiliora ſagittis, efficaciora remuneratione. Oportet ergò portantem cauere floribus à vento, pluuia, & ęſtu. A vento, ſcilicet mundanæ locutionis. A pluuia, ſcilicet carnalium delectationum. Ab ęſtu mundani fauoris. Qui enim talibus gloriatur, flores facit vileſcere, & ſeipſum minùs idoneum oſtendit ad portandum. De Regina Cypri. Filius loquitur. Conſule Reginæ, quòd non redeat ad patriam ſuam, quia non expedit, ſed ſtet loco, quo poſita eſt ſeruiēdo Deo toto corde. Secundo, quòd non nubat recipiendo ſecundum maritum, quia acceptiùs eſt Deo plorare commiſſa, & ſupplere pœnitentia tempus inutilitèr expenſum. Tertio quòd homines Regni inducat ad mutuam concordiam, & charitatem, & laboret vt boni mores, & iuſtitia laudabilitèr teneantur. Et Communitas inſolitis grauaminibus non oneretur. Quarto, quòd obliuiſcatur malorum, quæ in maritum ſuum commiſſa ſunt propter Deum, & non accendatur ad vindictam, quia ego ſum Iudex, & ego iudicabo pro ipſa. Quinto, quòd filium ſuum nutriat cum diuina charitate, conſtituendo ei conſiliarios iuſtos, non cupidos, & familiares pudicos, & compoſitos, & ſapientes, à quibus addiſcet timere Deum, regere iuſtè, compati miſerijs. Fugere aſſentatores, & adulatores ſicut

vene-

venenum,& consilia iustorum quærere, etiam pauperum,& humilium despectorum. Sexto, quòd deponat consuetudinem pudorosam mulierum, in strictis vestibus,& ostensione mamillarum, & vnctionibus, & pluribus vanitatibus, quia omninò sunt Deo odiosa. Septimo, quòd habeat Cōfessorem, qui mundum reliquens, plus diligat animas, quā munera, qui non dissimulet peccata, nec arguere vereatur. Et ei in his, quæ sunt salutis animæ obediat sicut Deo. Octauo sanctarum Reginarum vitas, & mulierum attendat,& inquirat, & laboret quomodo honor Dei augeatur. Nono, quòd sit rationabilis in donis suis, fugiendo debita, & laudes hominum, quia acceptiùs est Deo vel modicum, vel nihil tribuere, quàm debita contrahere, & proximum suum defraudare. De coronatione noui Regis. Filius Dei loquitur. Magnum onus est, esse Regem, & magnus honor, sed maximus fructus. Condecet ergò Regem esse maturum, expertum, prudentem, & iustum, & laboriosum, & amatorem vtilitatis proximorum plùs, quàm propriæ voluntatis. Ideò antiquitùs benè regebantur Regna, quando talis eligebatur in Regem, qui & voluit, & sciuit, & potuit regere iustè. Nunc regna non sunt regna, sed puerilia, & deliramenta, & latrocinia, quia sicut latro inquirit modos, & tempora, quomodo insidietur, vt obtineat lucra, nè notetur. Sic nunc inquirunt Reges, adinuentiones, quomodo generatio eorum eleuetur, quomodo pecuniæ imbursentur, quomodo subditi sapientèr onerentur, qui & libentiùs faciunt iustitiam, vt obtineant bonum temporale. Sed non diligunt iustitiam, vt mercedem obtineant sempiternam. Ideò sapiens sapientèr dixit. Væ Regno cuius Rex puer est, qui delicatè viuens, & delicatos habens assentatores, de profectu cōmunitatis nihil angustiatur. Verùm, quia puer hìc non portabit iniquitatem patris, ideò, si proficere voluerit, & implere dignitatem nominis regalis, obediat verbis meis, quę de Cypro prædixi, & non imitetur mores prædecessorum suorum, deponatque leuitates pueri, & inducat viam regiam, habendo assistentes tales, qui timeant, & qui non plùs diligunt munera eius, quàm animam, & honorem eius. Qui odiunt adulationes, & qui veritatem dicere, & sequi, & arguere non formidant. Alioquin nec puer lætabitur in populo, nec populus in electo.

CVM DOMINA BRIGITTA existens in Hierusalem dubitaret vtrum in Monasterio fratrum Minorum Montis Syon, vel vtrum in Hospitali peregrinorum staret in Hierusalem, & tunc in oratione apparuit Virgo Maria dicens ei, quòd in Hospitali propter bonum exemplum aliorum.

CAP. XVII.

MATER loquitur. In isto loco Montis Syon sunt duo genera hominum. Alij diligunt Deum toto corde. Alij volunt habere Deum, sed mundus dulcior est eis, quàm Deus, & ideò nè scandalizarentur boni, & nè detur occasio tepidis, & futuris exemplum. Ideò meliùs est residere in loco peregrinis deputato, Filius enim meus prouidebit vobis de omnibus sicut sibi placet.

DOMINA BRIGITTA ROGATA in Regno Cypri à Domina Elionora Regina dicti Regni, quòd ipsa rogaret Deum pro filio suo Rege, & pro illo Regno, transiuit tunc in Hierusalem. Et ibi quadam die illa existente in oratione, Christus apparuit ei, & dixit ei ista consilia, quæ deberet scribere dicto Regi, & patruo suo Principi Antiochiæ, & præcepit ei, quòd scribet ea illis, quasi à se, & non ex parte Christi.

CAP. XVIII.

SPONSA scribit Regi Cypri, & Principi Antiochiæ. Primum consilium est, quòd quilibet vestrum cum Confessore suo puram, & plenariam cõfessionem faciat de omnibus, quæ commisit contra Dei voluntatem, & sic recipiatis benedictum corpus Domini nostri IESV Christi cum timore, & charitatè Dei. Secundum consilium est, quòd ambo sitis vniti in verò amore, ita quòd sitis cor vnum ad Deum, & honorem eius, regendo Regnum ad Dei honorem & subditorum vtilitatem. Tertium consilium est, quòd ambo sitis vniti in vera charitate cum subditis vestris, indulgendo, & parcendo solummodo propter reuerentiam passionis, & mortis Iesu Christi omnibus, qui cõsilio, facto, vel fauore dederunt operam in morte patris vestri Regis Petri, accipiendo illos toto corde in vestram charitatem, ad hoc, vt Deus in sua misericordia recipere vos dignetur, ac etiam vt ipse ad regendum Regnum velit vos roborare, ad sui honorem. Quartum consilium, est, quod ex quo diuina prouidentia vos constituit gubernatores Regni, adhibeatis omnem diligentiã, quam poteritis in colloquendo, & efficacitèr charitatiuo animo consulendo omnibus Prælatis, tàm Ecclesiarum, quàm Religionum, quòd omnes ipsi, & eorum subditi se corrigant in omnibus, in quibus à sancto statu priorum Sanctorum Patrum suorum prædecessorum quomodolibet deuiauerunt spiritualitèr, vel temporalitèr, & ad viuendum purè in pristinum statum suorum prædecessorum celeritèr se reducant, vt status ipsorum totalitèr reformentur, vt sic ipsi, & eorum subditi veracitèr emendati obtineant amicitiam Dei, & digni efficiantur ad rogandum Deum, quòd ipse dignetur statum vniuersalis Ecclesiæ in sanctitate virtutum misericorditèr renouare. Quintum consilium est, quòd propter illã charitatem magnã, qua Deus dilexit animas vestras, vos velitis diligere animas subditorum vestrorum. Consulendo vestro populo militari, quòd omnes, qui in aliquo Deum offenderant, celeritèr, & humilitèr se corrigant, & omnes, qui sunt sub obedientia Romanæ Ecclesiæ, qui ad annos discretionis peruenerunt, humilitèr confessiones exerceant, cum proximis, quos offenderant, se reconcilient, & concordiam faciant. Reuerendumq; corpus Christi emendati accipiant. Post hæc autem catholicam vitam ducant, viuendo scilicet fidelitèr in matrimonio, aut in viduitate, aut etiã in statu laudabili virginitatis. Omniaq; illa, quæ sancta Ecclesia præcepit, obseruando, familiares, & domesticos, & subditos, & omnes alios, quos poterint, ad sic faciendum suo bono exemplo, aut verbo, & opere, charitatis visceribus inducendo, ac eos in talibus statibus suis bonis admonitionibus roborando. Et sciatis certissimè, quòd omnes, qui in his noluerint obedire, in corpore, & in anima dispendium patientur. Sextum consilium est, quòd loquamini cum omnibus Prælatis, quòd sibi efficacitèr, & frequentèr admoneant omnes

Clericos suos, scilicet Rectores Ecclesiarum, quòd quilibet eorum in parochia sua inquirat diligentèr, si aliqui parochianorum sint, qui in aliquibus peccatis publicis malè viuendo persistant, & in Dei offensione, & Sanctæ Matris Ecclesiæ contemptum, & quos talitèr inuenerint in suis peccatis publicis impudentèr viuendo, eos efficacitèr admonendo, prædicent de periculo animarum suarum, & doceant eos tales modos, & spiritualia remedia, per quæ se valeant, & debeant humilitèr emendare. Si verò aliqui in publicis peccatis viuentium humilitèr obedire noluerint, tunc idem animarum Rectores non differant nunciare suis superioribus, & Episcopis, vt talium obstinatorum proteruitas, per Prælatos censura Ecclesiastica iuridicè comprimatur, & corrigatur. Si verò prædicti Episcopi, & Prælati propter ipsorum pertinaciam, & superbiam, aut propter eorum temporalem potentiam, illos corrigere nequiuerint, & punire; tunc vobis Dominis meis consulitur, quòd vestra potenti manu sitis cooperatores dictorum Dominorum Prælatorum, vt auxilio vestro, & fauore dicti peccatores inducti corrigatur, & emendati misericordiam Dei consequantur.

REVELATIO FACTA DOMINÆ Brigittæ in Sancta Ciuitate Hierusalem super Regno Cypri, & eius reformatione, quam transmisit ipsa Domino Regi, & Principi Antiochiæ, quòd publicarent eam toti Regno, & quia Princeps prædictus non præbebat fidem perfectè isti Reuelationi, ideò dicta Domina in reuersione sua de Hierusalem publicauit eam in Ciuitate Famagusta octaua die Octobris in præsentia dicti Domini Regis, & Reginæ, & dicti Principis Antiochiæ, dicti Regni, & totius Regalis Consilij.

CAP. XIX.

CONTIGIT vni personæ vigilanti, & orationi vacanti, quòd cum staret in extasi contemplationis suspensa, videbat se raptam esse in spiritu in vnum palatium, quod erat incomprehensibilis magnitudinis, & pulchritudinis indicibilis. Videbatur quoque sibi IESVS Christus sedere inter Sanctos suos in Imperiali Sede maiestatis, qui suum benedictum os aperiens proferebat hæc verba, quæ inferiùs annotantur. Ego verè sum ipsa summa charitas, omnia enim, quæ ab æterno feceram, ex charitate feci, & similitèr omnia, quæ facio, & in futurum faciam, totum ex mea charitate procedit. Nam charitas ita incomprehensibilis, & intenta nunc in me est, sicut erat in tempore passionis meæ, quando per mortem meam ex nimia charitate liberaui de Inferno omnes electos, qui hac redemptione, & liberatione digni erant, quia si adhùc possibile esset, quod ego toties morerer, quot sunt animæ in Inferno, ita quòd pro qualibet earum talem mortem iterùm sustinerem, qualem tunc pro omnibus sustinui, adhùc corpus meum paratum esset subire hæc omnia, cum libenti voluntate, & perfectissima charitate. Sed verè iam impossibile est, quòd corpus meum possit ampliùs mori, seù aliquam pœnam, vel tribulationem pati. Et sic etiam impossibile est, quòd aliqua anima, quæ post mortem meam est, vel fuerit in Infernum condemnata, indè vnquam ampliùs liberetur, neque fruatur cælesti gaudio, quo fruuntur Sancti, & electi mei, ex corporis mei glorifica visione, sed sentient infernales pœnas in æterna morte, quia noluerunt frui beneficio mortis, & passionis meæ, neque voluerunt

sequi

ſequi voluntatem meam, dum vixerunt in mundo. Cæterùm, quia ſuper offenſas mihi factas nullus eſt Iudex niſi ego ipſe, & propter hoc charitas mea, quam hominibus ſemper oſtendi, conqueritur coram iuſtitia mea. Ideò ad iuſtitiam pertinet ſuper hoc iudicare, ſecundùm meam voluntatem. Modo ego conqueror ſuper habitatores Regni Cypri, quaſi ſuper vnum hominem. Sed non conqueror de amicis meis, ibidem habitantibus, qui me toto corde diligunt, & meam in omnibus voluntatem ſequuntur. Sed ad illos omnes, quaſi ad vnam perſonam conquerendo loquor, qui me contemnunt, & meæ voluntati ſemper obſiſtunt, mihiq. permaximè aduerſantur, & idcircò nūc incipio loqui omnibus eis tamquā vni. O popule Cypri mihi aduerſarie, auſculta, & attende diligentèr, quæ dico tibi. Ego te dilexi ſicut pater vnicum filium ſuū, quē ad omnem honorē voluit exaltare. Ego diſpoſui tibi terram, in qua abundantèr poſſes habere omnia neceſſaria, ad ſuſtentationem corporis tui. Ego miſi tibi Spiritus ſancti calorem, & lumen, vt intelligeres rectam fidem Chriſtianam. Cui tu fidelitèr te obligaſti, & ſacris ſtatutis, ac obedientiæ Sanctæ Eccleſiæ humilitèr ſubiugaſti. Ego etiam locaui te in loco, qui benè decens eſſet ſeruitori, videlicet inter inimicos meos, vt pro tuis laboribus terrenis, & corporali certamine præliorum obtineres in Regno meo cæleſti pretioſiorem coronam. Ego quoque portaui te diù in corde meo, ideſt in charitate deitatis meæ, & cuſtodiuit te ſicut pupillam oculi, in omnibus aduerſitatibus, & tribulationibus tuis. Et quamdiù tu præcepta mea ſeruaſti, & obedientiam, & ſtatuta Sanctæ Eccleſiæ fidelitèr cuſtodiſti; tunc certiſſimè quaſi infinitæ animæ Regni Cypri peruenerunt ad Regnum meum Cæleſte, æterna gloria mecum perennitèr fruituræ. Sed quia tu iam facis tuam propriam voluntatem, & omnia illa, quæ delectant cor tuum. Non timens me, qui Iudex tuus ſum, nec diligens me, qui Creator tuus ſum, qui etiam te redemi duriſſima morte mea, & ex ore tuo expuiſti ſicut rem fętidam, & inſipidam, & quia etiam incluſiſti Diabolum ſimul cum anima tua in camera cordis tui. Me quoque indè expuliſti tamquam furem, & latronem. Neque magis erubeſcis in conſpectu meo peccare, quàm irrationalia animalia in commixtione ſua. Idcircò digna iuſtitia eſt, & iuſtum iudicium, quòd tu de cælo expellaris ab amicis meis, & colloceris perpetuò in Inferno in medio inimicorum meorum. Et hoc indubitantèr ſcias, quòd Pater meus, qui eſt in me, & ego in eo, & Spiritus ſanctus in nobis ambobus, ipſe eſt mihi teſtis, quòd numquam niſi veritas exiuit de ore meo, propter quòd veracitèr ſcias, quòd quicumque ita diſpoſitus fuerit, ſicut tu modo es, & ſe emendare noluerit, ipſius anima ibit eamdem viam, quam Lucifer iuit propter ſuperbiam ſuam, & Iudas, qui me vendidit propter cupiditatem ſuam, & Zambri, quem Phinees interfecit propter luxuriam ſuam. Ille quidem peccauit cum muliere contra præceptum meum. Ideò poſt mortem ſuam anima eius damnata fuit ad Infernum. 1 Proptereà popule Cypri annuncio tibi, quòd, ſi tu nolueris te corrigere, & emendare, tunc ego generationem, & progeniem tuam ita delebo in Regno Cypri, quòd nec pauperi parcam perſonæ, nec diuiti, ita etiam delebo eamdem generationem tuam, quòd in breui tempore ita labetur memoria tua à cordibus hominum, ac ſi numquam fuiſſetis nati in hoc mundo. Poſteà autem placet mihi plantare nouas plantas in hoc Regno Cypri, quæ præcepta

mea

mea perficient, & toto corde me diligent. Sed tamen sciatis pro certo, quòd quicumque vestrum voluerit se corrigere, & emendare, & ad me cum humilitate reuerti, ego ei gaudentèr occurram, vt pius pastor, leuando ipsum super humeros meos, & ad oues meas personalitèr eum reportando. Per humeros enim meos hoc intelligo, quòd beneficio passionis, & mortis meæ, quam corpore, & humeris meis sustinui, qui se emendauerit, particeps erit, & percepturus mecũ æternam consolationem in Regno cælorum. Noueritis etiam certissimè, quòd vos inimici mei in dicto Regno habitantes, non eratis digni, vt talis visio, seù mea diuina Reuelatio vobis mitteretur. Sed aliqui amici mei in eodem regno existentes, qui mihi fidelitèr seruiunt, & me toto corde diligunt, laboribus suis, & precibus lacrymosis inclinauerunt me ad hoc, vt facerem vos intelligere per istam meam Reuelationem graue vestrarum periculum animarum. Quia aliquibus dictorum amicorum meorum ibidem à me diuinitùs monstratum fuit, quàm innumerabiles animæ de dicto Regno Cypri à cælesti gloria excluduntur, & ad gehennalem mortem æternalitèr condemnantur. Illa autem supradicta verba loquor ego ad illos Christianos latinos obedientiæ Romanæ Ecclesiæ subiectos, qui mihi in baptismo rectam fidem Romanam Catholicam deuouerunt, & per opera mihi contraria à me totalitèr recesserunt. Græci autem, qui sciunt, quòd omnes Christianos tenere oportet vnam tantùm fidem Christianam Catholicam, & vni tantummodo subesse Ecclesiæ, scilicet Romanæ, Vnumque solum Vicarium meum generalem in mundo, videlicet Romanum Summum Pontificem suprà se spiritualem habere pastorem, & tamen nolunt se eidem Ecclesiæ Romanæ, & Vicario meo spiritualitèr subijcere, & humilitèr subiugare propter eorum pertinacem superbiam, & propter cupiditatem, vel propter carnis petulantiam, siuè propter aliquod aliud, quod ad mundum pertinet, indigni sunt post mortem veniam à me, & misericordiam obtinere. Alij verò Græci, qui desideranter vellent, sed scire non possunt fidem Catholicam Romanam, & tamen si scirent, & possent, eam deuotè, & libentèr reciperent, & Romanæ Ecclesiæ se humilitèr subiugarent, & nihilominùs secundùm ipsorum conscientias in statu, & fide sua, in qua sunt, abstinent à peccando, & piè viuunt. Istis talibus post ipsorum mortem in supplicijs misericordia mea debetur, quando ipsi ad iudicium meum vocati fuerint. Sciant etiam Græci, quòd eorum imperium, & regna, siuè dominia, numquam stabunt secura, neque in pace trãquilla, sed inimicis suis semper subiecti erunt, à quibus semper sustinebunt grauissima damna, & miserias diuturnas, donec ipsi cum vera humilitate, & charitate Ecclesiæ, & fidei Romanæ se deuotè subiecerint, eiusdem Ecclesiæ sacris Constitutionibus, & ritibus se totalitèr conformando. His autem sic visis, & auditis in spiritu, vt præfertur, dicta visio disparuit, & remansit in oratione dicta persona non modico pauore, & dubitatione suspensa.

NOTÆ.

1 PRopterea popule Cypri annuncio tibi, quòd si tu nolueris te corrigere, & emendare, tunc ego generationem, & progeniem tuam ita delebo in Regno Cypri.

Hæc omnia, quæ in præsenti Capite Beatissima Brigitta de Regno Cypri prædicit, euenisse historias legenti constare poterit, qua de re, vt cæteros omittam, sat erit hoc loco probatissimi Auctoris Nicolai Sanderi ver-

verba referre, is enim libro sexto Visibilis Monarchiæ, numero 1046. post relatam de hoc Regno præsentem Reuelationem, rem hanc, his verbis explicat. Quam (inquit) Reuelationem verè Diuinam extitisse ex eo scimus, quòd ita res tunc futuras prædixit, vt eas euenisse tunc videmus, nam Sancta Brigitta multis annis priùs mortua est, quā tota Græcorum Respublica penitùs deleretur, futura verò prædici non possunt, præterquam à Dei spiritu, qui solus futura nouit, velut is, qui & auctor est eorum, & cui iam nunc præsentia existunt. Idem insinuauit Thomas Bozius libro 6. de Signis Ecclesiæ signo 19. capit. 2. & Cardinalis Bellarminus de Romano Pontif. lib. 2. cap. 31. propè finem, & latiùs de eadem re egit Antonius Guarnerius in Historia, quam edidit de Bello Cypri. Verùm hoc loco omittendum non est, quod in præsenti Capite insinuatur, huius nimirum Regni ruinæ vitium carnis potissimùm ansam præbuisse, ex quo factum est, vt Deus permiserit, vt illud funditùs euerteretur, & hinc est, quòd Dominus de his gentibus illis verbis conquerebatur, quæ habentur circà medium huius Capitis ibi. Neque magis erubescis in conspectu meo peccare, quàm irrationabilia animalia in commixtione tua atque huiusmodi homines sic in venerem effusos, & in luxuriam, ac carnis voluptatem pronos extitisse affirmat Antonius Guarnerius libro 1. circà medium de Bello Cypri, vt & quosdam sensisse referat Venerem in Cypro natam esse, ibique sedem suam, ac domicilium collocasse.

IN REGNO CYPRI QVIDAM Frater Minor rogauit dictam Dominam, quòd ipsa consuleret ei, quid deberet facere super aliquibus dubijs suæ conscientiæ, specialitèr super obseruantia regulæ Ordinis sui. Quæ quidem Domina cum staret quadam die orando in sancta Ciuitate Hierusalem pro Fratre supradicto, Christus apparuit ei, & alloquebatur eam dicens, multa de ordine Minorum, & in fine comminatur omnes Religiosos proprietarios æterna morte.

CAP. XX.

INFINITA gratiarum actio, & humile seruitium. Laus, atque honor sit Deo in sua potentia, & maiestate æterna, qui est vnus Deus in tribus personis. Cuius immensæ bonitati placuit, vt sua dignissima Humanitas ad vnam personam in oratione existentem loqueretur, dicens sic. Audi tu, cui datum est audire spiritualitèr, & videre, & diligentèr tene in memoria tua hæc verba mea. Homo quidam erat Franciscus nomine, qui dum se conuertit à mundana superbia, & cupiditate, & à carnis vitiosa delectatione ad spiritualem vitam pœnitentiæ, & perfectionis, tunc obtinuit veram contritionem omnium peccatorum suorum, & perfectam voluntatem se emendandi dicens. Nihil est in hoc mundo, quod nō volo libentèr dimittere propter amorem, & honorem Domini mei IESV Christi, nihil est etiamtàm durum in hac vita, quod non volo gratantèr sustinere propter eius charitatem, faciendo propter eius honorem omnia, quæ egò potero iuxtà meas vires corporis, & animæ, & omnes alios quoscumque poterò volo ad hoc inducere, & roborare, vt

vt Deum super omnia diligant toto corde. Istius Francisci Regula, quam ipse incæpit, non fuit dictata, & composita ab ipsius humano intellectu, & prudentia, sed à me secundùm voluntatem meam. Quodlibet enim verbum, quod in ea scriptum est, à Spiritu meo fuit sibi aspiratum; & postea ipse alijs Regulam illam protulit, & porrexit. Ita etiam omnes aliæ Regulæ, quas amici mei inceperunt, & ipsi personalitèr tenuerunt, & seruauerunt, aliosque eas efficacitèr docuerunt, & porrexerunt, non fuerunt dictatæ, & compositæ ab ipsorum intellectu, & humana sapientia, sed aspiratione eiusdem Spiritus sancti. Istius Frãcisci Fratres, qui Minores dicuntur, tenuerunt, & benè seruauerunt illam Regulam eius per aliquos annos, & valdè spiritualitèr, & deuotè secundùm omnem meam voluntatem, de quo Diabolus hostis antiquus magnam inuidiam, & turbationem habuit, ex eo quòd dictos Fratres tentationibus, & fraudibus suis deuincere non valebat. Quæsiuit igitur Diabolus diligentèr, vbi posset vnum hominem inuenire, in quo suum malignum spiritum, cum ipsius hominis voluntate posset commiscere. Qui tandem vnum Clericum inuenit, sic intrà se cogitantem. Ego libentèr vellem esse in tali statu, vbi possem habere mundi honorem, & corporis mei delectationem, & ibi possem tantam pecuniam congregare, quòd nihil deficeret mihi de omnibus, quæ ad necessitatem, & delectationem meam pertinerent. Ego igitur intrare volo Ordinem Francisci, & fingam me valdè humilem, & obedientem. Et sicut cum ista intentione, & voluntate præfatus Clericus intrauit dictum Ordinem, statimque Diabolus intrauit in cor eius, & sic dictus Clericus factus est Frater in dicto Ordine. Considerauit autem Diabolus talitèr intra se, sicut Franciscus vult multos trahere de mũdo cum sua humili obedientia, ad recipiendum magna premia in cælo: Ità iste Frater meus, qui Aduersarius nominabitur, ex eo, quòd Francisci Regulæ aduersarius erit, multos de Ordine Francisci trahet de humilitate ad superbiam, de rationabili paupertate ad cupiditatem, de vera obedientia ad faciendum propriam voluntatem, & ad sequendum corporis delectationem: Frater Aduersarius autem prædictus, cùm intrauit Ordinem Francisci, statim cæpit sic intrà se cogitare ex diabolico instinctu. Ego me ostendam ita humilẽ, & obedientem, quòd omnes me reputabant sanctum. Quando alij ieiunant, & silentium tenent, tunc ego cum specialibus socijs contrarium faciam, videlicet comedendo, & bibẽdo, & loquendo, ita occultè, quòd nullus aliorum hoc sciat, nec intelligat. Ego etiam secundùm dictam Regulam non possum licitè pecuniam tangere, neque aurum, vel argẽtum possidere, & ideò aliquem specialem amicum habere volo, qui pecuniam, & aurum meum teneat secretè secum ex parte mea, vt illa pecunia vtar ego ad voluntatem meam. Ego etiam addiscere volo artes liberales, & scientiam ad hoc, vt ex illa honorem, & dignitatem aliquam habere valeam in Ordine, habendo equos, & vasa argentea, & pulchras vestes, ac pretiosa ornamenta, & si aliquis pro istis me arguerit, respondebo ei, quòd hoc facio propter honorem Ordinis mei. Si etiam ego adhùc tantùm laborare, & facere possem, quòd fierem Episcopus, tunc verè fęlix, & beatus essem pro tali vita, qualem tunc ducere possem, quia tunc ego essem in propria libertate mea, & haberem omnem delectationem corporis mei. Audi modò tu, quid Diabolus fecerat in prædicto Ordine Francisci. Nam verè, ita est, quòd plures sunt illi Fratres in mundo, qui tenent, aut opere, aut voluntate, & desiderio Regulam prędictam, quam Diabolus docuit Fratrem aduersarium, quam illi, qui seruant Regulã illam, quam ego

ipse edocui Fratrem Franciscum. Scias tamen, quòd quamuis isti Fratres, scilicet Francisci, & Fratris aduersarij commixti sunt, quamdiù viuunt in mundo. Attamen ego separabo eos post mortem, quia Iudex eorum sum, & iudicabo Fratres Regulæ Francisci ad permanendum mecum, simul cum Francisco, in æterno gaudio. Illi autem, qui sunt de Regula Fratris aduersarij, iudicabuntur ad pœnas æternales in profundo Inferni, si ante mortem se noluerint corrigere, & humilitèr emendare. Nec est mirandum de hoc, quia illi, qui deberent mundanis hominibus dare humilitatis, & sanctitatis exempla, ipsi præbent eis exempla vilia, & ribalditia cum sua cupiditate, & superbia. Et ideò certissimè sciant dicti Fratres, quòd tàm ipsi, quàm cæteri Religiosi, quibus Regula prohibet habere proprium, & tamen habent aliquod propriũ contrà Regulam suam, volentes per hoc me placare, quòd indè aliquam partem mihi conferunt, eorum munera abominabilia sunt mihi, & exosa, nec aliqua remuneratione bona sunt digna. Magis enim mihi gratum, & placitum est, quòd paupertatẽ beatam, quam professi sunt, secundùm Regulas suas diligentèr obseruent, quàm quòd totum aurum, & argentum, ac etiam omnia metalla, quæ in mundo sunt, mihi præsentarent. Scias etiam tu, quæ verba mea audis, quòd non fuisset tibi licitum istam præfatam visionem scire, nisi propter vnum bonum seruum meum, qui ex toto corde suo pro illo Fratre Minore sinceritèr me rogauit, qui desiderabat eidem Fratri consulere aliqua consilia vtilia suę animæ ex diuina charitate. His autem visis, & auditis hæc visio disparuit.

VISIO QVAM HABVIT Domina Brigitta in Bethleem, vbi Virgo Maria ostendit ei totum modũ sui partus, qualitèr ipsa peperit gloriosum Filiũ suum, sicut ipsa Virgo promiserat eidem Dominæ Brigittæ in Roma, antequam iret ad Bethleem per xv. annos, vt patet in Primo Capitulo istius vltimi Libri.

CAP. XXI.

CVM essem ad Præsepe Domini in Bethleẽ. Vidi quamdam Virginẽ prægnantem pulcherrimam valdè, indutã albo mantello, & subtili tunica, per quam ab extrà eius carnes virgineas clarè cernebã. Cuius vterus plenus, & multùm tumidus erãt, quia iam parata erat ad pariendum. Cum qua Senex quidam honestissimus erat, & secum habebant ambo vnum bouem, & asinum. 1 Qui cum intrassent speluncam. 2 Senex ille ligatis boue, & asino ad Pręsepe, exiuit extrà, & portauit ad Virginem candelam accensam, fixitq. eã in muro, & exiuit extra, nè partui personalitèr interesset. Virgo igitur illa, tunc discalciauit calciamenta pedum suorum, & discooperuit mantellum albũ, quo operiebatur, amouitq. velum de capite suo, & iuxtà se reposuit ea, remanens in sola tunica, capillis pulcherrimis quasi de auro extensis super spatulas. 3 Quæ tunc duos panniculos lineos, & duos laneos mundissimos, & subtiles extraxit, quos secum portabat ad inuoluendum nasciturum infantem, & duos alios paruulos lineos ad cooperiendum, & ligandum caput illius, ipsosq. posuit iuxtà se, vt eis vteretur tẽpore debito. Cumque hæc omnia sic parata essent, tũc Virgo genuflexa est cum magna reuerentia, ponens se ad orationem, & dorsum versus Præsepe tenebat, faciem verò ad cælum ele-

4 eleuatam, versus Orientem. 4 Erectis igitur manibus, & oculis in cęlum intentis, stabat, quasi in extasi contemplationis suspensa, inebriata diuina dulcedine. Et ea sic in oratione stante, vidi tunc moueri iacentem in vtero eius, & illicò in momento, & ictu oculi peperit Filium, à quo tanta lux ineffabilis, & splendor exibat, quòd Sol non esset ei comparabilis, neque candela illa, quam posuerat Senex, quoquomodo lumen reddebat, quia splẽdor ille diuinus, splendorem materialem candelæ totalitèr adnihilauerat, & tàm subitus, & momentaneus erat ille modus pariendi, quòd ego non poteram aduertere, nec discernere quomodo, vel in quo membro pariebat. 5 Verumtamen statim vidi illum gloriosum Infantem iacentem in terra nudum, & nitidissimum. Cuius carnes mundissimæ erant ab omni sorde, & immunditia. 6 Vidi etiam pellem secundinam iacentem propè eum inuolutam, & valdè nitidam. Audiui etiam tunc cantus Angelorum mirabilis suauitatis, & magnæ dulcedinis. Et statim venter Virginis, qui antè partum tumidissimus erat, retraxit se, & videbatur tunc corpus eius mirabilis pulchritudinis, & delicatum. Cùm igitur Virgo sensit se, iam peperisse, statim inclinato capite, & iunctis manibus cum magna honestate, & reuerentia, adorauit puerum, & dixit illi. Benè veneris Deus meus, Dominus meus, & Filius meus, & tunc puer plorans, & quasi tremens præ frigore, & duritia pauimenti, vbi iacebat, voluebat se paululum, & extendebat membra, quærens inuenire refrigerium, & Matris fauorem, quem tunc Mater suscepit in manibus, & strinxit eum ad pectus suum, & cum maxilla, & pectore calefaciebat eum cum magna lætitia, & tenera compassione materna. Quæ tunc sedens in terra, posuit Filium suum in gremio, & recepit cum digitis subtilitèr vmbilicum eius, qui statim abscissus est, nec indè aliquis liquor, aut sanguis exiuit. & statim cœpit eum diligentèr inuoluere. Primò in panniculis lineis, & posteà in laneis, & stringens corpusculũ, tybias, & brachia eius cũ fascia, quæ suta erãt in quattuor partibus superioris panniculi lanei. Posteà verò inuoluit, ligando in capite pueri illos duos panniculos lineos, quos ad hoc paratos habebat. His igitur completis intrauit Senex, & prosternens se ad terram genibus flexis, adorando eum plorabat præ gaudio. Nec tunc in partu Virgo illa immutabatur colore, vel infirmitate, nec in ea deficit fortitudo aliqua corporalis, sicut in alijs mulieribus parientibus fieri solet, nisi quòd venter eius tumidus retraxit se ad priorem statum, in quo erat antequam puerum conciperet. Tunc autem surrexit illa habens puerum in vlnis suis, & simul ambo, scilicet ipsa, & Ioseph posuerunt eum in Præsepio, & flexis genibus adorabant eum cum gaudio immenso, & lætitia.

NOTÆ.

1 QVi cum intrassent speluncam. *In præsenti Nota, locus, in quo Saluator noster Christus natus est, Spelunca appellatur, quem sic quoque Patres vocasse constat ex Origen. lib. 1. cõtra Celsum, Epiphan. hæresi 51. Gregor. Nyssen. Oratione de sancta Christi Natiuitate, Theodoreto lib. 8. Græcanicarum affectionum, D. Hieron. Epist. 18. qui ad Marcellam scribens, Quo (inquit) sermone, qua voce speluncam Saluatoris exponã, & illud præsepe, in quo Infantulus vagijt, silentio magis, quàm infimo sermone honorandum est, hanc verò speluncam fuisse propè muros Bethleem probat Card. Baron. ex Burcard. tom. 1. Annalium in principio, Erat (inquit) Bethleem suprà collem in longum porrectum posita, in cuius extremitate Orientem versus sub rupe quadam existente, tunc temporis iuxtà muros Ciuitatis erat stabulũ, ac Præsepe Domini excisum in rupe. Ex his satis apertè colligitur, Saluatorem nostrum ex rà*

Vrbem Bethleem natum fuisse, in suburbijs tamen in loco vicinissimo. Caeterùm Ioannes Maldonatus Societatis IesuTheolog. in Commentar. super Lucam cap. 2. ad illa verba, Et reclinauit eum in praesepio, existimat, stabulum illud, seù speluncā extitisse in ipsamet Vrbe Bethleem, in qua affirmat, dicēdum, esse Christum necessariò natum esse, propter prophetiam Micheae, qui cap. 5. suarum Reuelat. praedixit, Saluatorem in ea forè nasciturum, quibus addendum est, quòd ex Patribus plures videntur innuere, locum illum esse intrà muros Bethleem, vt D. Hieron. in Epitaphio Paulae Epistola 27. Bethleem (inquit) ingressa, & in specum Saluatoris introiens, postquam vidit sacrum Virginis diuersorium, & stabulum: & Cyprianus de Natiuitate Christi, loquens de Magis, Veniūt (ait) in Bethleem, quem praedixit Gabriel, & inuenitur Emmanuel. Caeterùm si horum doctum Patrum verba rectè perperdantur, satis apertè colligitur, eos non affirmasse, locum illū esse intrà muros Bethleem, nā quod dicit D. Hieronym. Bethleem ingressa, & Cyprianus, Pastores veniunt Bethleem, non concludit, illud diuersorium esse intrà muros Vrbis, nam optimè dicitur, quis ingredi, & venire Bethleem, qui intrà confines, & terminos ingreditur Bethleem, quod eò veriùs esse censeo, cum D. Hieronym. Epistola 17. & 18. affirmet, locum illum esse in suburbijs Bethleem, & fauet Euseb. lib. 7. de demonst. cap. 2. demōst. 4. & Nicephor. lib. 1. Histor. cap. 13. neque huic obstat, quo minùs Christus in Bethleem natus dici non possit, quoniam appellatione Bethleem veniunt suburbanae domus, verissima ergò est sententia tot grauissimorum Doctorum asserentium, illum locum esse extrà muros Bethleem, ibiq. Redemptorem nostrum natum esse: quod vt animaduertit Caietan. in Comment. super 3. par. S. Thomae q. 35. art. 7. Diuino factum est consilio, vt scilicèt huius Natiuitatis excellentia, & Matris Virginitas occultaretur, vtq. remotis arbitris, proculq. ab amicis, & cognatis, & extrà proprium domicilium Virgo pareret, his addendum, quòd & oportuisset obstetricem vocare, & si ipsa non vocasset consanguinei hoc fecissent, tùm quia necessarium fuisset, ea adhibere, quae in partu communitèr necessaria sunt, & postremò, quia oportebat Pastorum, & Magorum adorationem, absque tumultu, & publica manifestatione, ac multorum admiratione fieri, qua de re legendus est etiam Frāciscus Suarez super 3. part. S. Thom. q. 35. disp. 13. sect. 3. qui fauet huic opinioni:

2 Senex ille ligatis Boue, & Asino ad Praesepe exiuit extrà.

Noluit interesse Ioseph Virgineo partui, quippè cum sciret nasciturum esse caelorum terraeq. Dominum, ac humani generis Redemptorem, se indicauit indignum, vt tantò praesens esset mysterio: si enim, vt lib. 4. Reuelat. Cap. 18. Nota 1. & Lib. 6. Cap. 59. Not. 3. probauimus ex Origene, & Bernardo voluit ille Mariam dimittere, indignum se reputans habitare cum ea, multò magis credendum est, se indigniorem iudicasse, vt Christi Domini Natiuitati personalitèr adesset, exiuisse ergò foras scribitur hìc, tùm ob rationem adductā, tùm ob reuerentiam maximam, quam erga Virginis personam gerebat, quàm de Spiritu sancto concepisse credidit, auctoribus Origene, & D. Bernardo locis suprà à Nobis citatis. Quod autem fuerint in Diuersorio, vbi natus est Dominus, Bos, & Asinus, fuit sententia antiquorum Patrum, Gregorij Nazianzeni in Oratione in Christi Natiuitatem, Gregorij Nysseni Orat. de Natiuit. Cyrilli Hierosolymitani Cathechesi 12. D. Augustini Oratione contra Iudaeos, & Paganos cap. 15. D. Hieronymi Epistola 27. ad Eustochium, cuius rei rationem reddunt, & quidē D. Chrysostom. homil. 1. in Lucam, id factum esse existimat, vt compleretur Vaticinium Isaiae Prophetae, Cognouit Bos possessorem suum, & Asinus praesepe Domini sui, & Abacuc. 3. inquit, Consideraui opera tua, & expaui, in medio duorum animalium cognosceris; an verò haec duo animalia fuerint Ioseph, apud vulgum opinio quaedam inoleuit, Asinum ductum fuisse à Iosepho, vt eo grauida Maria veheretur, Bouem verò, vt venderet, & censum debitū solueret, verùm hoc mihi parū arridet,

quan-

quandoquidem D. Chrysostom. loco citato arbitratur Iosephum, & Mariam adeò fuisse pauperes; vt hæc non habuerint animalia; Quicumque (inquit) pauper est, consolationem accipiat, Ioseph, & Maria Mater Dei non habebant seruulum, ancillam non, de Galilea, de Nazareth soli veniunt, nec habebant iumentum; hæc Chrysostom. cui addendum est, quòd neque indigebant Asino, quo veheretur Maria grauida, nam vt egregiè annotarunt D. Bernard. hom. 12. in illa verba Apocalyps. Signum magnum apparuit, Fulgentius serm. de laudibus Mariæ, Nicephorus lib. 1. cap. 12. Mariæ vterus neque grauis, neque molestus extitit, nam quæ sine viro concepit, sine dolore peperit, credendum etiam est, vterum absque molestia gestasse; non ergò vicinitas partus obstabat, quo minus in Bethleem pedibus venire posset.

3 Quæ tunc duos panniculos lineos, & duos laneos mundissimos, & subtiles extraxit.

Quales fuerint fasciæ, aut panni, quibus natus Saluator noster inuolutus est, ex verbis præsentis Notæ satis apertè cognoscimus, non enim erant serici, sed ex lino, & lana confecti, viles quidem, sed mundi, & candidi, non sordidi, constat namque Mariam, & Iosephum adeò pauperes extitisse, vt pannos non solum non habuerint pretiosos ad inuoluendũ natum puerum, vt nec illi prægnanti quidem, aut parienti locus fuerit in diuersorio, vt necessè fuerit infantem in Præsepio cum animalibus brutis præ inopia ponere, quod animaduertens D. Bernard. serm. 3. de Natali Domini, Nascitur (inquit) Dei Filius in cuius arbitrio erat quodcumq. velle eligere, tẽpus elegit, quod carni molestius est, præsertim paruulo, & pauperis Matris Filio, quæ vix pannos haberet ad inuoluendum; Præsepe ad reclinandũ. Eosdem quoque pannos fuisse viles tradit. D. August. serm. de Natali Domini. Cũ ait, in stabulo nascitur, et à Matre Maria vili fascia cingitur, & in Præsepio reclinatur, non erat ei cedrina domus, nec lectus eburneus, in quo pareret Creatorem, & omniũ poneret Redemptorem, idcircò, velut exul, & peregrina in aliena domo, mundi Dominum peperit, & tamquam fœmina pauper non sericis, sed pannis vilibus inuoluit, & in Præsepio collocauit.

4 Erectis igitur manibus, & oculis in cælum intentis stabat, quasi in extasi contemplationis suspensa.

Omninò credendũ est Mariam, ea nocte felici, qua Christum Redemptorẽ parere debebat, non somno fuisse deditam, sed continuis orationibus intẽtam, hoc enim est, quod scribitur hìc, Stabat quasi in extasi contẽplationis suspensa, inebriata diuina dulcedine, sic orantẽ Saluatorem nostrum peperisse, vndè non est mirum, si Cap. immediatè sequente legimus, Quòd ipsa genuflexa orando sola in stabulo peperit, cuius rei fidẽ etiam facit Canis. lib. 4. de Virgine Deipara c. 9. Neq. enim (inquit) somno oppressa sedebat, quam in summa esset puerperij expectatione, nec deceret imparatam esse Sponsã, de cuius thalamo Sponsus ille mox erat processurus, media & intẽpesta nox aderat, quando reliquis altum stertẽtibus, Virgo, vt solebat, sacras egit excubias, diuinis intenta contemplationibus, cælesti luce circumfusa, & in extasi velut absorpta, diuin circà sublime, & arcanũ Beatiß. Trinitatis mysteriũ incõprehensibili modo philosophatur, tũc demũ Maria sensit impleri, quod alicubi scriptũ legimus; Dum medium silentium, &c.

5 Verumtamen statim vidi illum gloriosum Infantem iacentem in terra, mundum, & nitidissimum.

Verba præsentis Notæ nobis ansam præbent, vt quæramus, quis fuerit ille locus, quem Saluator noster mox, vt de sacratissimo Virginis vtero prodijt, primo suo immaculato corpore tetigerit & quidem hìc innuitur, terram fuisse, seu pauimentum illius speluncæ, in qua natus est, cũ enim ibi nulla fuerit obstetrix, vt contrà Heluid. probat Hieron. & Cypr. serm. de Natiu. D. Thom. 3. p. q. 35. art. 6. ad 3. argument. certè non fuit primò alicuius obstetricis manibus receptus, ergò vel manus, & brachia Virginis dicendum est fuiße primum locum, quem primò natus Christus occupauit; vt censet Caietanus in locum cita-

citatum S. Thom. vel fuit ipsamet terra, quod si verùm est, ingens profectò vel in principio sui ortus Christus nobis humilitatis reliquit exemplum, eòque magis, quòd, vt refert Ludulph. de vita Christi part. 1. cap. 9. Maria Virgo, cùm suum Filium in Præsepio collocauit, & puluinar non haberet, eius capiti lapidem supposuit, interposito fortè fæno, quod ab animalibus mutuo accepit, quem lapidem ibi, vsque ad hac tempora asseruari affirmat: verùm, Christum Dominum recentèr natum, etiam Angelorum manibus fuisse susceptum, plures arbitrati sunt, asserentes hoc ad ipsius Christi dignitatem spectare, & B. Virgini huiusmodi gaudium, & amoris significationem competere: sed quidquid sit, si quis nosse cupit, quomodo Maria erga natum recentèr puerum se gesserit, legat Cypr. vbi suprà, qui sic ea de re loquitur, Genetrix est Obstetrix, & deuotam dilectæ soboli exhibet clientelam, attrectat, amplectitur, iungit oscula, porrigit mãmam, & totum negotium plenum gaudij. Plura etiam, quæ ad hanc rem faciunt annotauit Canis. lib. 4. de Virg. cap. 9.

6 Vidi etiam pellem secundinam iacentem propè eum inuolutam, & valdè nitidam.

Operæ pretium esse duxi ad horum intelligentiam inuestigare breuitèr, quid secundina sit, quam hoc loco B. Brigitta vidisse testatur, posteà verò videbimus, an huiusmodi secundinæ, cùm Christus de vtero Matris prodijt, fuerint emissæ. Et quantùm spectat ad primũ Arist. 2. de Gener. Animal. cap. 4. & Galen. de format. fætus affirmant, quòd cùm homo concipitur, membranæ quædam in matris vtero formantur, in quibus fætus inuoluitur, ibiq. vsque ad natiuitatis tempus moratur: hæ autem ab aliquibus dicuntur folliculus, quia simul cum infante nascũtur, continentq. eum, sic tradit D. Isidor. lib. 11. Etymolog. cap. 1. Sed Albert. Botton. Medicus, & Philosophus insignis de morbis muliebribus lib. 2. cap. 22. Corion, secundinam appellat, & aliud non esse dicit, quàm vasorum omnium vteri radicatio quædam, per hanc enim vasa omnia feruntur quæcumque secundis insunt, communitèr tamen secundinæ appellari consueuerunt, horum autem primaria functio ad alimentum fætus pertinet, qui per vmbilicum secundinis iungitur, per quas à matre sanguinem sugit: ideoque illas venis esse refertas ferunt, cùm verò natiuitatis tempus instat, frãguntur illæ, vt proles egrediatur, & post ortum subindè eas mater emittit simul cum aliquali copia quarumdã humiditatum, & sanguinis, quem ad nutriendã prolem ad eas natura amandauerat. His declaratis. Dicendũ est primò, Mariam Virginem absque sanguinis fluxu peperisse, quod nos latè probauimus Lib. 6. Reuelat. Cap. 57. Nota 1. ex Cyprian. Gregor. Nazianz. & Epiphan. & patet etiã ex 6. Synodo Act. 11. & Sophron. qui in sua Epistola vocat partum illũ incorruptibilem, quia scilicet absque fluxu sanguinis perfectus est, indicat hoc idem D. Thom. 3. part. q. 35. artic. 6. ad tertium: verùm si quis quærat, quid de illo sanguine factum sit, qui intrà secundinas inclusus nutritioni fætus inseruiebat, respondent aliqui, Beatissimam Virginẽ tempore partus superfluum sanguinem, quem euacuaret non habuisse, sed eum tãtummodò, qui ad sui corporis nutritionem, suumq. Filium nutriendum sufficeret, alij verò existimarunt, membranas, simul cum sanguine diuina virtute fuisse resolutas in præiacentem materiam, aut etiam sanguinem illum fluxisse in mammas, quarum virtute albescens, lactis acceperit qualitatem, sic enim communitèr fieri arbitratur D. Isidor. loco citato, cùm inquit, Post partum, si quid sanguinis nondũ fuerit in vteri nutrimento consumptum, naturali meatu fluit in mãmas, & earum virtute albescens lactis accipit qualitatem: cæterùm in partu Virginis penitùs absuisse sanguinis fluxum, vt probauimus, colligitur etiã ex verbis præsentis Notæ cùm dicitur, Vidi pellem secũdinam valdè nitidam, ergò si erat nitida, non erat aspersa sanguine, quòd autem simul cum virgineo partu legamus etiam prodijsse huiusmodi secundinam pellem, non videtur nec derogare puritati partus, neque integritati Virginis, spectat namque ad illius puritatem, Virginisque integritatem, quod

absq.

absq. hominis aliquo adminiculo sit formatus fœtus, ibique nulla interueniat, aut immunditia, aut libidinis nota, in Natiuitate autem Redemptoris nostri nihil horũ inuentum est, omnia nãq. Spiritu sancti virtute facta sunt, et quamquã per genitales meatus Christus natus sit, vt consueuerunt alij homines nasci, id tamen citrà fœditatem, ac turpitudinem aliquam, & absque inquinamentis accidit, vt egregiè annotauit Epiphan. lib. 3 cõtrà hæreses in fine, voluit ergo sic honorare naturam nostrã, teste Greg. Nazian. Orat. 16. de Amore pauperum, nõ longè à principio, illam assumendo, cum omni proprietate, absque macula tamen aliqua, hinc tradit Caiet. 3. p. quæst. 35. art. 6. in illa Natiuitate intercessisse omnia, quæ non ex peccato, sed ex natura sunt, spectat autem ad integritatem naturæ primò, vt Christi corpusculum fuerit intrà secundinas inclusum, si enim his membranis caruisset, non potuisset naturalitèr ali, nam fœtus, qui per vmbilicum secundinis copulatur, per eas sugit à matre sanguinem, & ideò illæ plenæ sunt venis, ergò si hæ abfuissent, Christus in vtero Matris non habuisset statum naturalem, non tamen negarim, potuisse Deum per miraculum alio quopiam modo supplere, sed non est necesse ad miracula recurrere, absque necessitate aliqua, hoc ergò adductus argumento Franc. Suarez Societ. Iesu Theol. in Comment. super 3. par. S. Thom. quæst. 35. disp. 13. sect. 2. affirmauit, conceptum quidem fuisse Christum membranis inuolutum, tempore autem Natiuitatis, sicut per naturales vias prodijt, absque virginalis Claustri fractione, ita etiam eas exuisse membranas penetrando absque ruptione, neque fuisse necessarium secundinas in lucem prodire, eas tamen cum sanguine in aliam materiam fuisse resolutas diuina virtute, vel alio miraculoso modo in alium locum translatas, probat autem hanc opinionem tripliciter: Primò, vt Virginis partus esset purissimus, & integerrimus, sed hoc confutauimus suprà, ostendentes, secundinarum emissionem nullo pacto derogare puritati partus, aut integritati Virginis, spectat namq. hoc ad integritatem naturæ, quæ ex se moralitèr loquendo, nec laudem nec vitium importat, immò, sic veritatem carnis à Christo assumptæ magis probat, Secundò dicit, quòd cum secundinæ sint corpus densum, ac durum non poterant ex vtero Virginis exire absque ruptione claustri virginalis sine penetrationis miraculo, quod neque quidquam nobis obest, potuit enim eodem miraculo fieri, vt sicut Christus absque virginalis claustri fractione prodijt ex Matris vtero, ita huiusmodi secundinæ prodirẽt, Tertiò probat etiam ex Patribus in Trullo congregatis Canon. 79. sic enim habent, Absq. vllis secũdinis ex Virgine partum esse confitentes, verùm, quia alij Codices non habent absq. vllis secundinis sed absq. vllo dolore, quod etiam ipsemet Suarez animaduertit, ideò illa definitio opinioni nostræ parum nocet, quæ optimè suadetur ex eo, quoniã existimauimus secundinas in partu virgineo fuisse emissas, vt indè palàm fieret, Redemptorem nostrum non fantasticum, sed verum corpus assumpsisse, verumq. hominem ex Virgine prodijsse, licet enim ipse, vt admonuit D. Gregor. Nazianz. Orat. 51. quæ est Epist. 3. ad Cledo. Diuino modo sit genitus, humano tamen, quia iuxtà pariendi consuetudinem natus est.

REVELATIO IN BETHLEEM ad Præsepe Domini, super eadem materia qua suprà.

CAP. XXII.

POSTEA iterùm in eodẽ loco apparuit mihi Virgo Maria dicens. Filia mea, diù est, quàm promiseram tibi in Roma, quòd ostenderem tibi hìc in Bethleem modum partus mei. Et licet aliquid ostendi tibi in Neapoli super hoc, scilicet, qualitèr stabam quãdo peperi Filium meum, tamen scias certissime, quòd ego sic steti, & tali modo peperi, sicut nunc vidisti flexis genibus orando sola in stabulo. 1 Peperi enim eum cum tanta exultatione, &

lætitia animæ, quòd non sensi aliquod grauamen, quando ipse exibat de corpore meo, nec dolorem aliquem. Sed statim inuolui eum panniculis mundis, quos diù anteà præparaueram. 2 Quæ quando vidit Ioseph, miratus est cum magno gaudio, & lętitia ex eo, quòd sic sine adiutorio pepereram, verùm quia magna multitudo gentium in Bethleem circà descriptionem occupata erat. Ideò tamen ipsi attendebant ad illud, quod non poterant inter eos mirabilia Dei diuulgari.

3 Et ideò scias veracitèr, quòd quamuis homines secundùm humanum sensum conantur asserere, quòd Filius meus nascebatur per modum communem. Veritas tamen est, & absq. aliquo dubio, quòd ipse natus est, sicùt ego aliàs dixi tibi, & sicut tu nunc vidisti.

NOTÆ.

1 PEperi eum cum tanta exultatione, & lætitia animæ, quòd non sensi aliquod grauamen, quando ipse exibat de corpore meo, nec dolorem aliquem.

Omninò credendum est Mariam Virginem absq. vllo doloris sensu peperisse, sicut ex verbis huius Notæ euidentèr colligitur, cuius rei in vniuersum tres apud sanctos Patres rationes legimus, harum prima desumitur ex Damascen. lib. 4. de fide cap. 15. & ex Cypr. Orat. de Christi Natiuit. non longè ab initio, & Greg. Nyss. in Orat. 1. de Resurrection. ea autē est voluptatis, et doloris secundùm naturam conditio, vt inter se adeò sint cōnexa, vt ad inuicem separari minimè possint, ergò vbicumq. partus nō antecessit voluptas, nec sequi debet dolor, ergò si B. Virgo in generando nullam ex viro habuit voluptatem, nec in pariendo dolorem habere debuit, vndè Damasc. loco cit. Quam (inquit) voluptas non anteiuit, nec dolor quidem in partu secutus est. Secundò, quia maximè decebat, vt nullum prorsus ipso nascente Matri suæ afferret incōmodum, cum illud præsertim vitare facillimè posset. Tertiò dolor cōtingit parientibus propter vteri apertionem violentam, & partium diuulsionem, earumq. diuisionem, fit enim dolor continui diuisione, at in Beatissima Virgine, nihil horum inuentum est, neque fuit apertio vteri, nec partium diuulsio: idem quoq. probari posse videtur ex sacris Litteris, & primò occurrit cap. 66. Isaiæ Antequam (inquit) parturiret peperit, & antequam perueniret tempus partus eius, peperit masculum, quis vnquā hoc audiuit: ac si diceret ante dolores partus Virgo peperit, vbi Septuaginta legunt, Antequam veniat dolor parturientium effugit, et peperit masculum, hoc ipsum etiam indicat cap. 35. illis verbis. Germinans germinabit, sicut lilium, & exultabit lætabunda, & laudans. Postremò Mariam sine dolore peperisse affirmarunt D. August. serm. 14. de Natiuit. D. Bernard. hom. 3. super Missus est, et ser. 4. in Vigilia Natiuitatis, Fulgent. serm. de laudibus Virginis, Gregor. Nazianz. in Christo patiente non longè ab initio.

2 Quæ quando vidit Ioseph miratus est, cum magno gaudio, & lætitia ex eo, quòd sic sine adiutorio pepereram.

Mariam Virginem absque adiutorio alicuius, & obstetrice peperisse, ostendimus superiori Capite, Nota 5. ex D. Cypr. D. Thoma, D. Hieronym. qui cōtrà Heluidium scribens, sic habet, Nulla ibi fuit obstetrix, nulla muliercularum sedulitas intercessit, ipsamet, quæ peperit; & Mater, & obstetrix fuit.

3 Et ideò scias veracitèr, quòd quamuis homines secundùm humanū sensum conantur asserere, quòd Filius meus nascebatur per modum communem.

Nō defuerunt Hæretici, qui affirmare ausi sunt, Beatissimam Virginem concepisse Christum ex Iosepho, sicq. in Cōceptione Mariam virginitatem amisisse, fuisse autem Ebionitas refert Clemens Papa lib. 6. Constitution. cap. 6. vbi Legis Mosaicæ obseruatores huiusmodi Hæreticos extitisse significat, quod etiā tradit Epiphan. hæres. 30. illi ergò, quorū hoc loco mentio fit, qui asserere ausi sunt, Christum communi modo natum esse, Ebionitæ fuerunt; sed Ireneus lib. 1. cap. 25. Cherintum et Carpocratem huius erroris facit Auctores,

quod

quod etiam tradidit Tertullian. lib. de carne Christi cap. 18. & de velandis Virginibus cap. 6. et de præscriptionibus Hæretic. cap. 48. idem habet Epiphan. hæresi 27. & 28. Euseb. lib. 3. hist. cap. 21. Niceph. lib. 3. histor. cap. 3. D. August. Damasc. & Isidor. in Cathal. hæresum, sed quidquid sit de Auctoribus huius erroris, de fide credendum est, B. Virginem non ex semine viri, & secundùm communem nascendi modũ, vt legimus hic, sed ex sola Spiritus sancti virtute concepisse, vt Matth. 1. scribitur, Inuenta est habens de Spiritu sãcto, Lucæ 1. Spiritus sanctus superueniet in te, Isaiæ 7. Ecce Virgo concipiet. Hunc errorem etiam detestatus est D. Greg Thaumatur. in Anathematismis Anathematis. 4. Si quis (inquit) dicat ex semine viri genitum esse Christum de Virgine, sicut omnes alij nascuntur homines, & non confitetur, ipsum ex Spiritu sancto, & ex Sancta Maria Virgine incarnatum, & factum hominem ex semine Dauid, sicut scriptum est, Anathema sit: hoc idẽ egregiè tradidit Damasc. lib. 4. de fide cap. 15 paulò post medium. Per auditum (inquit) Cõceptio, sed natiuitas per consuetum parientium egressum, tametsi nõnulli fabulantur, per latus diuinæ Matris ipsum editum fuisse, non enim impossibile illi erat per clausam portam transire, & illius non lædere signacula, manet igitur post partum Virgo, & semper Virgo: hoc ipsum probarunt alij Patres, qui asseruerunt, nõ decuisse Dei Filium humano, sed quasi diuino semine; hoc est Spiritus sancti virtute concipi, vnde dicunt eum in Cõceptione Christi habuisse se loco seminis, hoc est suppleuisse virtutem effectiuam, non tamen per semen propriè est intelligendum, vt quid decisum ex substantia personæ operantis, vel vt habet rationem causæ materialis, sed effectiuæ, quam suppleuit Spiritus sanctus in illa Conceptione, sed hac de re legendi sunt Tertullian. de carne Christi cap. 12. Damasc. lib. 3. de fide cap. 2. S. Maximus serm. 3. de Natiuit. Domini D. Chrysost. hom. 1. Operis imperf. in Matth. D. Thom. 3. p. q. 32. art. 2. ad secundum. Postremò probant sancti Patres, Saluatorem nostrum absq. humano semine fuisse conceptũ, nè ipsemet Christus, eiusque humanitas ex vi Cõceptionis esset originali culpæ obnoxia, quod repugnasset, & dignitati personæ, & officio Redemptoris, Sic tradunt Fulgent. de Incarnatione, & Gratia cap. 4. D. Augustin. lib. 3. de peccat. meritis cap. 12. D. Thom. 3. part. quæst. 28. art. 1. afferunt etiam ad hoc probandum plures conuenientias, & coniecturas, quas in præsentia breuitatis causa omittimus, quippequæ ad rem nostram modò non faciunt.

FVIT AD PRÆSEPE DOMINI hæc Reuelatio facta eidem Dominæ in Bethleem, qualitèr Pastores venerunt ad Præsepe ad adorandum Christum natum.

CAP. XXIII.

VIDI etiam in eodem loco, dum Virgo Maria, & Ioseph starent puerum adorandò in Præsepio, quòd tunc Pastores, & custodiẽtes gregem venerunt, vt viderent, & adorarent infantem. Quem cum vidissent, ipsi statim adorauerunt cum magna reuerentia, & gaudio, & posteà reuersi sunt laudantes, & glorificãtes Deum in omnibus his, quæ audiuerant, & viderant.

HANC REVELATIONEM habuit Sponsa in Bethleem in Cappella, vbi Christus natus est, in qua Virgo Maria narrat ei qualitèr tres Magi Reges adorauerunt Christum Filium eius.

CAP. XXIV.

DIXIT etiam mihi eadem Mater Domini. Filia mea scias, quòd quando tres Reges Magi venerunt in stabulum ad adorandum Filium meum. Benè ego anteà præ-

præsciebam eorum aduentum. Et quando intrauerunt, & adorauerunt eum, exultauit tunc Filius meus, & præ gaudio habebat tūc faciem hilariorem. Ego etiam nimis gaudebam, & lætabar, mirabili gaudio exultationis in mēte mea. Attendens ad verba eorum, & actus, cōseruans ea, & conferens in corde meo.

NOTÆ.

1 Filia mea scias, quòd quando tres Reges Magi venerunt in stabulum ad adorandum Filium meum.

In præsenti Nota tria de Magis insinuātur. Primò numerus, quod tres fuerunt. Secundò qualitas personarum, quòd Reges. Tertiò, locus in quo adorauerunt Saluatorem, qui idem fuit, vbi natus est, & quoniam inter Doctores de his omnibus aliqualis fuit dissēsio, ideò de singulis singillatim quædam breuiter annotanda sunt, & quantùm spectat ad primum, ex antiqua traditione, & Patrum sententia constat, hos Magos tres tantùm numero fuisse, quamquam non me fugiat, Glossam Matth. 2. indicasse, quòd hi in magna fuerint multitudine, alij verò opinati sunt extitisse, vel quattuordecim, vel duodecim, vt refert Maldon. in Matth. cap. 2. Dicendum tamen est, tres tantum fuisse, vt communis est Christiani populi sensus, quod etiā ostendit probabilis coniectura, ex D. Matth. cap. 2. desumpta, quòd tribus muneribus Dominum adorauerint, siuè ergò singuli singula munera obtulerint, vt existimauit D. Augustinus serm. 1. de Epiphania, siuè singuli tria munera dederint, vt arbitratur D. Anselm. Matth. 2. & Abulensis, q. 18. in Matth. cap. 2. indè satis probabile sumi potest argumentum, quòd fuerint tres; probat hoc etiam Leo Pontifex serm. 1. de Epiphania, Tribus (inquit) Magis, & serm. 4. idem habet, sequitur Rupertus lib. 2. in Matth. D. Augustinus vbi suprà, & serm. 29 & 33. de tempore, Anselm. Matth. 2. Beda in Collectaneis nō longè à principio, vbi horum nomina recenset, vultus quoque describit his verbis. Primus dicitur fuisse Melchior Senex, & canus, barba prolixa, & capillis, aurum obtulit Regi Domino. Secundus nomine Gaspar, Iuuenis imberbis, rubicundus, thure, quasi Deo, oblatione digna Deum honorabat. Tertius, fuscus integrè barbatus Balthassar nomine per Mirrham Filium hominis moriturum professus est. Restat modò videamus, an Magi verè fuerint Reges, quemadmodum hoc loco scribitur, qua de re tres opiniones circumferūtur, quarum prima asserit, eos non fuisse Reges, sed priuatos homines, quam sententiam quidam ex Hæreticis sequuntur, & videtur accedere Iansenius cap. 9. suæ Concordantiæ, idq. probant primo, quia id non tacuisset Euāgelista, cùm ad Christi gloriam hoc maximè spectare videbatur, non enim eos Reges vocat: probant secundò, quia si Reges fuissent Herodes illos apparatu Regio excepisset, quod non fecit, quātum ex Euangelio colligi potest: sed hæc argumenta parùm probant, & ad primum respondeo Euangelistam vsum fuisse nomine potius Magorum, quàm Regum, quia sapientiæ nomen digniùs existimauit, quàm potentiæ, sic habet Franciscus Suarez in Commentar. super 3. par. S. Thomæ q. 36. disp. 14. sect. 2. Respondet secundo Ioannes Maldonat. in Comment. in Matth. cap. 2. ab Euangelista Magos potiùs, quàm Reges fuisse vocatos, vt tacitè rationem redderet, cur ex stella Christum natum esse cognouissent, hoc enim Magorum, non Regum fuit, Respondeo tertio hoc tacuisse Euangelistam, quia noluit cū historia sacra miscere speciosos titulos terrenæ dignitatis, ad secundam rationē dico, D. Matthæum minimè explicare, quemadmodum ab Herode sunt recepti, cum ad illius historiam non spectet. Respondet secundo Canus lib. 11. de locis Theologicis cap. 5. ad 4. id propterea non fuisse ab Euangelista explicatum, quippè qui non existimauit Euangelij testimonium Regio apparatu cumulandū, quòd verò Herodes parùm honorificè Magos exceperit, Herodianæ superbiæ tribuendum existimauit.

Secunda sententia est, dicentium, Magos non fuisse priuatos homines, sed Principes potētes, diuites, aut fortè Regali stirpe natos, quos con-

consueuerunt homines Regulos appellare, sæpè etiam huiusmodi, etsi non sint propriè Reges, appellantur Reges, sic à D. Ambros. lib. 1. de officijs, & Tobiæ etiam secundo, tres illi amici, qui ad consolandum Iob venerant, vocantur Reges: sequuntur hanc sententiam Ioan. Maldonat. vbi suprà, & hæc opinio probari potest ex Plin. lib. 6. capit. 28. qui Magos in Perside, Vrbes, & Castella sub dittone sua tenuisse asserit.

Tertia sententia est asserentium, huiusmodi Magos fuisse Reges, hæc sententia plausibilis est, eamq. Christianus populus olim imbuit, & probatur hìc, pleriq. etiam ex sanctis Patribus illam sequuntur, probatur primò, quia Ecclesia in festo Epiphaniæ canit illud Psal. 71. Reges Tharsis, & Insulæ, & illud Isaiæ 66. Ambulabunt Reges in splẽdore tuo. Secundò patet ex Patribus, inter quos est antiquissimus Auctor Tertul. lib. 3. contrà Iudæos cap. 9. & D. August. serm. 43. ad Fratres in Eremo, & de mirabilibus sacræ Scripturæ lib. 3. cap. 4. D. Cypr. in lib. de Baptismo Christi, D. Chrysost. homil. 6. in Matth. Hilarius lib. 4. de Trinit. D. Prosper de promissionibus, & prædictionibus Dei promiss. 6. Hieronym. siuè quisquis fuerit Auctor Cõment. in Psalm. 71: Athanas. ad 2. quæst. Antiochi, Theophylact. & Lyran. Matth. 2. sequitur hos etiam Poeta Claudian. in carmine de miraculis Christi.

Dant tibi Chaldęi prænũtia munera Reges.
Mirrã homo, Rex aurum, suscipe thura Deus.

Postremò, quòd hi fuerint, vel Reges propriè, aut saltem Principes, & Potentes, illud suadet, quòd thesauros habuerint, quòd longo suscepto itinere ad Regem Regum adorãdum venerint, quod priuati homines facere nõ potuissent, hoc enim proprium est Principum, & Potentum. Postremò inquirendum nobis breuitèr est, vt in Principio posuimus, an in eodem loco Magi Christum adorauerint, vbi ipse natus est, an verò in alio, & quidem hìc euidentèr dicitur, in stabulo adorasse Saluatorem, licet Epiphan. lib. 2. contra hæreses, hæresi 51. eos non in spelunca, sed in aliqua alia domo id factum esse putet, ratio eius est, quia arbitratur illos non post 13. à Natiuitate diem, sed post duos annos Christum adorasse, quo tempore Christus consequentèr locum mutauerat, verùm id, quod asseritur hìc, probabiliùs est, sicut etiam Sancti Patres tradiderunt, sic D. Hieronym. in Epist. 18. & 27. D. Gregor. Nyss. Orat. de sancta Christi Natiuitate, D. Chrysost. hom. 6. in Matth. Nicephor. lib. 1. Historiar. cap. 13. Leo Pontifex, Bernard. August. et Fulgent. in serm. & hom. de Epiphania, prætereà constat Mariam non discessisse à loco partus, vsque ad Purificationem.

MATER DEI LOQVENS Dominę Brigittę, narrabat ei aliqua de humilitate sua, & Filij sui dicens, quòd sicut humiles fuerunt Filius suus, & ipsa tunc, quando erant in mundo, ita & nũc humiles sunt, licet sint in cælo.

CAP. XXV.

MATER Dei loquitur. Eadem humilitas est nunc in Filio meo in potentia deitatis suæ, sicut tunc fuit, quãdo reclinabatur in Præsepio, qui iacens inter duo animalia, licet omnia sciret secundùm deitatem, nihil tamen loquebatur secundùm humanitatem. Sic etiam nunc sedens ad dexteram Patris, audit omnes loquentes ad eũ cum charitate, & respondet per infusiones sancti Spiritus, quibusdam verbis, & cogitationibus, quibusdam quasi ore ad os loquitur, sicut ei placet. Similitèr ego, quæ sum Mater eius, ita humilis sum nunc in corpore meo, quod est super omnia, quæ creata sunt exaltatum, sicut tũc fui quando Ioseph desponsata eram. 1 Verumtamen pro certissimo scire debes, quòd Ioseph antequam desponsauit me, intellexit in Spiritu sancto me vouisse virginitatem meo Deo, immaculatamque esse co-

cogitatione, verbo, & opere. Qui ea intentione desponsauit me, vt seruiret mihi, habendo me pro Domina sua, non pro vxore. Ego etiam in Spiritu sancto sciui certissimè, quòd virginitas mea perpetuè permaneret illæsa, licèt ex occulta dispensatione Dei viro desponsabar. 2 Sed postquam consensi Nuncio Dei, Ioseph vidēs vterum meum Spiritu sancti virtute intumescere, expauit vehementèr, non suspicatus contrà me aliquid sinistrum, sed recordatus dicta Prophetarum prænunciantium Filium Dei nasciturum de Virgine, reputabat se indignum tali seruire Matri, donec Angelus in somnis præcepit sibi non timere, sed cum charitate mihi ministrare. De diuitijs verò ego, & Ioseph, nihil reseruauimus nobis, nisi necessaria vitæ ad honorem Dei, reliqua dimisimus propter amorem Dei. Instante verò hora Natiuitatis Filij mei, quā ego optimè præsciui, veni secundùm præsciētiam Dei in Bethleem, deferens mecum mundissimam vestem, seu panniculos pro Filio meo, quibus nemo vnquā vsus fuerat ante. In quibus primò inuolui illum, qui natus est ex me, cum omni puritate. 3 Et licet ab æterno non præuisa sum sedere in sublimissima sede, & honore, super omnes creaturas, & super omnes homines, nihilominùs tamen ex humilitate mea, non dedignabar parare, & ministrare, ea, quæ erant necessaria Iosepho, & mihi ipsi. Similitèr, & Filius meus subditus erat Ioseph, atque mihi. Sicut ergò humilis fui in mundo cognita soli Deo, & Ioseph, sic etiam nunc sum humilis sedens in sublimissimo Throno, parata præsentare Deo omnium orationes rationabiles. Sed aliquibus respondeo per infusiones diuinas, aliquibus autem loquor secretiùs, sicut beneplacitū est Deo.

NOTÆ.

1 VErumtamen pro certissimo scire debes, quòd Ioseph antequam desponsauit me, intellexit in Spiritu sancto, me vouisse virginitatem.

Optimè nouerat Ioseph, antequam cum Maria contraheret matrimonium, eam virginitatis votum emisisse, quandoquidem probabilissimum est, ipsum quoque Mariæ voto, & consensisse, ac etiam emisisse, sic tradunt communitèr Theologi in 4. sent. distin. 30 & in specie ibidem D. Bonauent. q. 2. Richard. art. 2. quæst. 1. Maior. quæst. 4. Scotus q. 2. Henric. quodlibet. 9. quæst. 11. Hugo Victor. lib. de perpetua virginitate Mariæ cap. 1. Ex his deducitur verissimum esse, quod paulò post verba præsentis Notæ legimus, Iosephum ea intentione desponsasse Virginem, vt custos, ac testis eius virginitatis esset potiùs, quàm, vt eam auferret, sic etiam scribitur suprà Lib. 5. Reuelat. Interrogat. 12. Respons. 2. Annotauit etiam D. Hierōn. in lib. de perpet. virginit. Mariæ contra Heluid. hæreticū, sic enim scribit, Tu dicis Mariam Virginem nō permansisse, ego mihi plùs vendico, etiam ipsum Ioseph virginem fuisse per Mariam, vt ex virginali coniugio Virginis Filius nasceretur, si enim in Virum Sanctum fornicatio non cadit, & aliam eum vxorem habuisse non scribitur, Mariæ custos potiùs fuit, quàm maritus, hoc ipsum quoque indicauit D. Greg. Thaumatur. serm. 3. in Annunciat. aliquantò post initium, quibus suffragatur D. August. serm. 14. de Natiuit. Domini, & apertiùs de Sancta virginitate capit. 4. Desponsata (inquit) est viro iusto, non violentèr ablaturo, sed potiùs custodituro, quòd iam ipsa vouerat, idem insinuat Gregor. Nyssen. hom. de Natiuit. vbi dicit, traditam esse Iosepho Virginem, non vt eius virginitatem auferret, sed vt conseruaret potiùs, & rationem subdit, quoniam Deo dicatam, & conseruatam carnem, veluti sanctum quoddā Donarium intactam seruari oportebat: cùm autem hoc loco legimus, Iosephum ea intentione desponsasse Mariam, vt illam haberet pro Domina potiùs, quàm vxore, non est intelligendum, quod verè ipsa non fuerit vxor, fuit enim inter eos verissimum matrimoniū, vt Lucæ 1. constat, & probant Theologi in 4. dist. 29.

&

& 30. & D.Thom.3.par.quæst.29.art 2. indicant quoque sancti Patres, D.Hieronym. contrà Heluidium, D.Augustin.de Nuptijs, & concupiscentia cap.11. Origen. hom.6. in Lucam, Bernard.homil.2.super Missus est, D.Basil.hom.15. de Humana Christi Generat.& alij plures. Dicendũ ergò est Iosephum accepisse Virginem ea intentione, vt illi inseruiret, eamque custodiret, quod etiam ad mariti functionem pertinet, non vt ab ea Virginitatem auferret, vt communitèr in alijs accidere solet, Non (inquit Gregorius Nyssenus homil.suprà citata) in fœdus solemne coniugij, sed ad consortium communis habitationis ascitus, neq. tamen ea intentio contrariatur Matrimonio, quoniam propositum consummandi, illud non est de substantia eius, vt ex cap. sufficiat 27. quæst.patet, & tradit.D Augustin.de bono coniugali cap.25. & patet etiam ex Concil. Florentino in Decreto Eugenij, vbi definit, Matrimonium perfici mutuo consensu.

2 Sed postquam consensi Nuncio Dei, Ioseph videns vterum meum Spiritus sãcti virtute intumescere, expauit vehemẽtèr, non suspicatus contrà me aliquid sinistrum.

Iosephum nihil mali fuisse suspicatum de Virgine, deque illius virginitate minimè dubitasse latè probauimus ex sanctis Patribus Lib.6. Reuelat.Cap.59. Nota 3.

3 Et licet ab ęterno non præuisa sum sedere in sublimissima sede, & honore, super omnes creaturas, & super omnes homines, nihilominùs, &c.

Omninò arbitror corrigendum esse, Et licet ab æterno præuisa sum, quod colligitur ex sequentibus verbis, cùm dicitur, Non dedignabar parare necessaria, et sensus est, quod licet Beatissima Virgo ab æterno fuerit à Deo præuisa, & præordinata Mater Christo, & propter hoc super omnes puras creaturas exaltata, non tamen dùm fuit in humanis dedignata est ministrare Sponso, sibiq. necessaria parere.

CVM DOMINA BRIGITTA vellet de Hierusalem iam redire ad Romam, iuit in die Natiuitatis Virginis Marię ad visitandum Sepulchrum eius, & alia sanctuaria, quæ sunt ibi, propè Ciuitatem Hierusalem, cui oranti ad dictum Sepulchrum apparuit eadem Virgo, certificans eam de tempore Mortis, & Assumptionis suæ, testificans illud esse propriè Sepulchrũ suum.

CAP. XXVI.

CVM essem in Valle Iosaphat ad Sepulchrum Gloriosæ Virginis orans, apparuit mihi eadem Virgo coruscans splendore nimio dicens. Attende filia. 1 Ego, postquam Filius meus ascendit ad cælos, vixi in mundo per quindecim annos, & tanto tempore plùs, quantùm est de festo Ascensionis eiusdem Filij mei, vsque ad mortem meam. 2 Et tunc mortua iacui in isto Sepulchro per quindecim dies. 3 Deindè fui assumpta in cęlum cum infinito honore, & gaudio. Vestes autem meæ, cum quibus fui sepulta, tunc remanserunt in isto Sepulchro. 4 Et ego fui tunc induta talibus vestibus, qualibus indutus est Filius meus, & Dominus meus IESVS Christus. Item scias, quòd nullum corpus humanum in cælo est, nisi corpus Gloriosum Filij mei, Et corpus meum. Vos igitur iam recedite ad terras Christianorum, vitas vestras semper in meliùs emendate, & cum summa custodia, & attentione de cæterò viuite, ex quo iam visitastis ista loca sancta, vbi Filius meus, & Ego viximus corporalitèr, & mortui, & sepulti fuimus.

NOTAE.

1 EGo postquam Filius meus ascendit ad cælos, vixi in mundo per quindecim annos.

Hac de re plura tradidimus suprà Libro sexto Capite 61. Nota prima, vbi diuersas Patrum sententias retulimus, inter quos fuit vetus disputatio de Beatissimæ Virginis ætate, Nos verò probauimus ibi, Mariam vixisse post Ascensionem Christi quindecim annos, vt in præsenti Capite scribitur.

2 Et tunc mortua iacui in isto sepulchro per quindecim dies.

Fortasse legendum hic aliquantis diebus, non quindecim, sic enim infrà legitur in serm. de Virginis excellentia Capit. 21. positus in fine huius Operis, sed quidquid sit de tempore, quo post obitum Mariæ corpus in sepulchro iacuit, multæ virorum Doctorum circumferuntur sententiæ, quidam existimarunt, mansisse Mariam in sepulchro quadraginta dies, & postea resurrexisse; & ad cælos fuisse Assumptam anima, & corpore simul, quod factum fuisse vigesima tertia Septembris asserunt, mors enim contigisse creditur decima quinta mensis Augusti, quo tempore Ecclesia Assumptionis dies festus celebrat, refert hanc opinionem ex quadam reuelatione S. Antoninus 3. part. tit. 19. capit. 11. in fine, & huic etiam fauet Beda, qui in Martyrologio nono Kalendas Octobris ponit secundam Assumptionem Sanctæ Mariæ Virginis, et priorem posuerat decimooctauo Kalendas Septembris, ex quo infert Franciscus Suarez in Commentar. super 3. par. Sancti Thomæ quæst. 37. artic. 4. disput. 21. sect. 2. hanc postremam Assumptionem secundùm Bedam intelligendam esse in sola anima, priorem verò in anima, & corpore, sed hoc videtur posse reijci, quoniam Ecclesia duplicem illam festiuitatem non agnoscit, alij verò arbitrati sunt, eadem die, quo mortua est, fuisse etiam Assumptam, id ex eo probantes, quod Ecclesia eodem die, & Mortem, & Assumptionem celebrat, sed quoniam hæc ratio satis debilis ad illud probandum existit, ideò pluribus probabilius visum est, post triduum resurrexisse Mariam, quæ sententia illi præcipuè fundamento nititur, quod ex Damasceno de Dormitione Deiparæ, & ex Nicephoro habetur, Apostolos morti eius affuisse, ac totum triduū ad monumentum Virginis mansisse, Hymnorum cantus ab Angelis audientes, post tertium verò diem venisse Thomam, qui tunc abfuerat, quique, cum gloriosum eius corpus, quod Deum susceperat, adorare voluisset loculum aperuerunt Apostoli, sed omni ex parte illud inuenire nequaquam potuerunt, indè ergò satis probabiliter arbitrati sunt, tunc temporis illam fuisse ad cælos Assumptam. Cui addendum est, quòd sicut Christus Dominus in Sepulchro per triduum mansit, ita videtur dicēdum, Mariam Virginem eius Matrem tribus etiam diebus mansisse.

3 Deindè fui Assumpta in cælum cum infinito honore, & gaudio.

Quamplures ex sanctis Patribus piè credendum esse asseuerarunt, nō omnes tantummodò Angelorū Choros, & Sanctorū, sed etiā ipsummet Christum in Mariæ Virginis occursum venisse, & cum ingenti gaudio, ac gloria eam secum ad cælos deduxisse, qua de re præcipuè legendi sunt D. Anselm. de excellentia Virg. cap. 8. Damascenus Orat. 1. de Dormit. circà finem, & Orat. 2. per totum, Sophron. Epist. de Assumptione Virgin. Athanas. serm. de Sanctiss. Deipara, D. Antonin. 1. par. Hist. tit. 6. cap. 3. §. 1. Canis. lib. 5 de Deipara cap. 3.

4 Ego fui tunc induta talibus vestibus, qualibus indutus est Filius meus, & Dominus meus IESVS Christus.

De indumentis hìc sermo fit, quibus Maria Virgo vestita est, cùm ad cælum Assumpta fuit, quæ non materialia, sed spiritualia sunt, duo autem in primis occurrunt, incorruptio, ac immortalitas, vt in serm. de Deipara sub finem tradit D. Athanas. qui de Beatiss. Virg. intelligit ea verba, Psalm. 44.

As-

Astitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato. Induta (inquit) est, quantùm spectat ad sanctissimam eius carnem incorruptibilitate, & immortalitate, aut etiam huiusmodi vestes quattuor dotes sunt, quæ communitèr Beatis in patria conferuntur: verùm, vt rem hanc enucleatiùs explicemus, supponendum est primò; si loquamur de his, quæ ad Beatitudinis essentialis perfectionem spectant, dico Mariam ea in re, & Angelos, & homines anteire, iuxtà illud, quod canit Ecclesia, Exaltata est Sancta Dei Genitrix super Choros Angelorum, & hoc probant D. Anselmus de Excellentia Virginis, cap. 4. D. Bernardus serm. 1. & 2. de Assumptione, Damascenus Oration. 1. de Dormit. Nazianzenus in inuocat. ad Virginem, Athanas. vbi suprà, & alij plures: si verò sermo sit de accidentali gloria corporis, & animæ, etiam credendum est, quoad vtrumque illam perfectiùs, & cumulatiùs huiusmodi accidentatalibus præmijs abundare, quàm omnes alij Beati, hæ autem perfectiones, quæ ad animam pertinent, sunt vel Reuelationes variæ, vel Impetrationes, & alia sexcenta, quæ omnia Mariæ abundantissimè collata sunt, vt ex citatis Patribus, colligitur: at si loquamur de Aureolis, quæ etiam ad accidentalem animæ gloriam spectant, quis vmquam dubitet, ipsam eas quoque obtinuiße, & de virginitatis Aureola constat, tantò in Maria fuiße præstantiorem, quantò ipsa perfectiùs cæteris virginitatem amauit, quod adeò verùm est, vt & primiceria Virginum à Patribus appelletur, vt frequentèr in superioribus Notis indicauimus: & de Aureola Doctoribus debita patet, quod ea quoque fruatur in cælo, ipsa namque fuit sapientissima, ac in in sacris Litteris eruditissima, Apostolorum etiam Magistra, immò omnium mysteriorum Dei vas, & receptaculum, vt indicauit Gregorius Thaumaturg. serm. 2. in Annunciatione circà finem, & Nos probauimus suprà Libro 1. Reuelation. Cap. 10. Nota 2. & Lib. 6. Reuelation. Cap. 61. Nota 1. & licet Doctoris officio publicè functa minimè sit, palàm docendo, & concionando, hoc tamen ad hanc promerendam Aureolam non est necesse, satis enim est, fidei veritatem in alios diffundere, vt egregiè animaduertit Diuus Thom. in 4. dist. 49. q. 5. art. 5. Sed de Aureola Martyrij fuit aliqualis controuersia, quandoquidem constat, Mariam violenta morte non obijsse, vt Nos probauimus suprà Lib. 6. Reuelation. Cap. 19. Nota 5. ex D. Gregorio Thaumaturgo, Ambros. & Beda, at quoniam sancti Patres, eam & Martyrem vocarunt, & plusquam Martyrem, ideò existimandum est Maryrij Aureola non caruiße; sic D. Hieronym. serm. de Assumptione, D. Bernardus serm. Signum magnum, Anselmus de Excellentia Virginis capite 5. habuisse autem Martyrij Aureolam probat Franciscus Suarez in Commentar. super 3. p. Sancti Thomæ quæst. 37. art. 4. disput. 11. section. 4. qui pro hac opinione citat Gabrielem in 4. distinct. 49. quæst. 4. artic. 3. & Viguerium in Institut. Theolog. capit. 14. §. 3. verb. 2. ex his facilè deducitur, quid de gloria corporis Virginis dicendum sit, habuit enim omnes illas dotes, quas omnes Beati communitèr habent in patria, & tantò perfectiùs, quantò excellentiori animæ Beatitudine fruitur, immò opinatur Suarez loco citato ob singularem Filij sui generationem, in corpore etiam habere Mariam singularem quempiam præ cæteris Beatis splendorem, vel aliquod aliud, quod insigne sit Regiæ dignitatis, ac diuinæ Maternitatis, his ergò vestibus induta fuit Maria, quando in cælum Assumpta est, de quibus in præsenti Cap. sermo est.

QVANDO DOMINA BRIGITTA in reuersione de Hierusalem transiuit per Ciuitatem Neapolim requisita per Dominam Reginam, & Archiepiscopum dictæ Ciuitatis, orauit Deum pro habitatoribus eiusdem Ciuitatis, & Christus loquens ei redarguit habitatores prędictos de pluribus peccatis, ostendens eis modum, quo se reconcilient cum eo peccatores, promittens eis misericordiam, si se reconciliauerint, & emendauerint: comminatur etiam eis cum seueritate iustitiæ, si se non correxerint, & in peccato perseuerauerint. Quam Reuelationem ipsa Domina Brigitta publicauit in pręsentia dicti Domini Bernardi Archiepiscopi, & trium Magistrorum in Theologia, & duorum Doctorum in Iure Canonico, & Ciuili, & aliquorum militum, & ciuium dictæ Ciuitatis.

CAP. XXVII.

VNI personæ in oratione vigilanti, & contemplatione vacanti, dum staret in raptu eleuationis mentalis, apparuit Iesus Christus sic ei dicens. Audi tu, cui datum est audire, & videre spiritualia, & attēde diligentèr, & in mēte tuą tene ea, quæ modò audies, quæ tu ex parte mea annunciabis gētibus, nō loquaris ea pro acquirendo tibi honorem, aut humanam laudē, nec etiam ea sileas propter aliquem timorem humani improperij, & contēptus, quia non propter te tantùm, sed etiā propter preces amicorum meorum hæc tibi ostenduntur, quę modò es auditura. Nam aliqui electi amici mei Ciuitatis Neapolitanæ, multis annis rogauerunt me ex toto corde suo precibus, & laboribus suis pro inimicis meis in eadem Ciuitate habitātibus, vt ego aliquam gratiam ostēderem eis, per quam ipsi à peccatis, & abusionibus suis possent retrahi, & salubritèr reuocari, quorū precibus inclinatus, do tibi nunc hæc verba mea, & ideò tu diligētèr audi, quæ loquor tibi. Ego sum Creator omnium, & Dominus, tàm super Diabolos, quàm super omnes Angelos, & nullus effugiet iudicium meum. 1 Diabolus denique triplicitèr peccauit contrà me, superbia scilicet, inuidia, & arrogātia, idest amore propriæ voluntatis. 2 Tantùm quippè superbiuit ipse, quòd voluit esse super me Dominus, & vt ego essē subiectus sibi. Inuidebat quoque mihi in tantùm, quòd si possibile foret, libentèr occidisset me, vt ipse esset Dominus, & sederet in Throno meo. Tantùm etiā chara fuit ei sua voluntas propria, quòd nihil curabat de volūtate mea, dùm tamen ipse posset perficere voluntatē suam, propter quod ipse cecidit de cælo, & de Angelo factus est Diabolus in profundo Inferni. Post hæc autem ego videns malitiā eius, & magnam inuidiam, quam ipse habebat contrà hominem, ostēdi voluntatem meam, & dedi mandata mea hominibus, vt ipsi faciendo ea possent placere mihi, & displicere Diabolo. Deindè propter charitatem, quam ego habeo ad homines, veni in mundum, & assumpsi carnem de Virgine. Docui etiam eos personalitèr veram viam salutis opere, & sermone, & vt perfectam charitatem, & amorem eis ostenderem, aperui eis cælum meo proprio sanguine. Sed quid faciunt mihi nunc illi homines, qui sunt inimici mei? Verè ipsi contemnunt præcepta mea, eijciunt me de cordibus suis tamquā virus abominabile, expuunt etiam me de ore ipsorum velut rem putridam, & abhorrent me videre quasi leprosum pessimè fętentem. Diabolum verò, & eius opera amplectuntur toto suo affectu, & opere, hunc enim introducūt in cordibus suis, faciendo delectabilitèr, & gratantèr eius voluntatem, & sequendo eius immissiones malignas. Ideò iusto iudicio

meo remunerabuntur in Inferno cum Diabolo æternalitèr sine fine. Nam pro superbia, quam exercent, habebunt confusionem, & æternum pudorem, in tantùm, quòd Angeli, & Dæmones de eis dicent: Impleti sunt confusione vsque ad summum, pro cupiditate verò ipsorum insatiabili, quilibet Diabolus Inferni replebit eos suo veneno mortifero, in tantùm quòd in animabus eorum nullus vacuus locus remanebit, qui non sit diabolico veneno repletus. Pro luxuria verò, qua ardẽt sicut animalia insensata, numquam admittentur ad videndum faciem meam, sed separabuntur à me, & priuabuntur etiam sua voluptate inordinata.

3 Cæterùm scias, quòd sicut omnia peccata mortalia grauissima sunt, ita etiam peccatum veniale, si homo delectatur in eo cum voluntate perseuerandi efficitur mortale. Propterea noueris, quòd duo peccata exercentur, quæ ego nomino tibi modò, quæ trahunt secum alia peccata, quæ omnia videntur quasi venialia. Sed quia gentes delectantur in eis cum voluntate perseuerandi, ideò efficiuntur mortalia, & multa alia peccata abominabilia committunt gentes in Ciuitate Neapoli, quæ nolo tibi nominare. Primum de duobus peccatis est, quòd facies humanæ rationalis creaturæ depinguntur diuersis coloribus, quibus colorantur imagines insensibiles, & statuæ Idolorum, vt videantur ab alijs pulchriores, quàm ego feci eas. Secundum peccatum est, quòd per inhonestas formas vestimentorum, quibus gentes vtuntur, corpora hominum, & mulierum deformantur à statu suo, & hoc gentes faciunt propter superbiam, & vt videantur pulchriores, & lasciuiores in corporibus suis, quàm ego Deus creaui eos, & vt etiam sic videntes, citiùs prouocẽtur, & inflammentur ad carnalem concupiscentiam. Ideò certissimè scias, quòd quoties deliniunt facies suas colore stybio, & extraneo, toties diminuitur eis infusio aliqua sancti Spiritus, & Diabolus magis appropinquat eis, quoties verò ornant se vestibus indecentibus, & inordinatis, & talitèr deformant sua corpora, toties ornatus animæ diminuitur, & Diaboli potestas augmentatur. O inimici mei, qui talia facitis, & alia peccata meæ voluntati contraria effrontè committitis, quare neglexistis passionem meam, & non attenditis in cordibus vestris, quomodo ego nudus steti ad Columnam ligatus, duris flagellis crudelitèr verberatus. Quomodo nudus stabam, & clamabam in Cruce, repletus vulneribus, & vestitus sanguine. Et quando vos depingitis, & vngitis facies vestras, cur non aspicitis ad faciem meam, qualitèr sãguine repleta fuit? Nec etiam attenditis ad oculos meos, quomodo caligauerunt, & operiebãtur sanguine, et lacrymis, et palpebræ meæ colore liuido. Quare adhùc non aspicitis ad os meum, aures quoque, & barbã non intuimini, qualitèr erãt decolorata, et intincta sanguine, non respicitis reliqua membra mea, diuersis pęnis immanitèr sauciata. Et qualitèr liuidus, et mortuus in Cruce pepẽdi propter vos, et ibi ab omnibus derisus, & abiectus despiciebar, ad hoc, vt ex tali recordatione, & attenta memoria me Deum vestrum diligeretis, et sic Diaboli laqueos effugeretis, quibus estis horribilitèr colligati. Verumtamen hæc omnia in oculis, et cordibus vestris oblita, & neglecta sunt. Ideò facitis sicut meretrices diligẽtes voluptatem, & delectationem carnis, non autem prolem. Cum enim sentiunt infantẽ viuum in vtero suo, statim procurant abortũ herbis, & alijs rebus, nè careant carnali voluptate, & continua delectatione pessima vt sic semper vacent luxuriæ, et fœtidæ cõmixtioni carnali. Sic facitis, et vos. Nã ego Deus Creator, et Redemptor vester omnes visito gratia mea, pulsando scilicet ad corda vestra, quia omnes diligo. Sed cùm vos aliquam pulsationem infusionis, scilicet Spiritus mei in corde vestro, seù

ſeù compunctionem ſentitis, vel audiendo verba mea aliquam bonam voluntatem concipitis, & ſtatim quaſi abortum ſpiritualitèr procuratis, excuſando videlicet peccata veſtra, & delectando vos in ipſis, ac etiam volendo in ipſis damnabilitèr perſeuerare. Idcircò Diaboli facitis voluntatem includendo ipſum in cordibus veſtris, & me ſic contemptibilitèr expellendo. Propter quòd vos ſine me eſtis, & ego non ſum vobiſcum, & in me non eſtis, ſed in Diabolo, quia eius voluntati, & ſuggeſtionibus obeditis. Igitur, quia iam dixi iudicium, dicam & nunc miſericordiá meam. Miſericordia autem mea hæc eſt, videlicet, quòd nullus ipſorum inimicorum meorum tantus, & tam magnus peccator eſt, quòd ei negetur miſericordia mea, ſi eam petierit humili, & perfecto corde. Propterea tria debent facere inimici mei, ſi ad gratiam, & amicitiam meam ſe reconciliare voluerint. Primum eſt, quòd pœniteant, & habeant contritionem de toto corde, eò quòd me Creatorem, & Redemptorem ſuum offenderunt. Secundùm eſt confeſſio pura, frequens, & humilis, quam debent facere antè Confeſſorem ſuum, & ſic emendent omnia peccata ſua, faciendo pœnitentiam, & ſatisfactionem, ſecundùm eiuſdem Confeſſoris conſilium, & diſcretionem. Tunc enim ego appropinquabo me eis, & Diabolus ab eis elongabitur. Tertium eſt, quòd poſtquam hæc ſic perfecerint cum deuotione, & perfecta charitate, communicando accipiant, & ſumant Corpus meum, habendo voluntatem numquam reciduádi in priora peccata, ſed perſeuerandi in bono vſque ad finem. Quicumque igitur iſto modo ſe emendauerit, ſtatim ego occurram ei ſicut pius pater erranti filio, & libentiùs eum ſuſcipiam ad gratiam meam, quàm ipſe rogare, & cogitare poterit, & tunc ego ero in eo, & ipſe in me, & mecum viuet, & gaudebit in æternum. Qui verò perſeuerauerit in peccatis, & malitia ſua, veniet ſuper eum indubitantèr iuſtitia mea, nam ſicut facit piſcator, qui videns piſces in aqua ludentes in delectatione, & iucunditate ſua, & tunc ipſe mittit hamum in mari, & extrahit, capiendo piſces viciſſim, non omnes coniunctim, ſed paulatim per vices, & tunc mittit eos in mortem, donec omnes conſumpſerit. Sic ego etiam faciam inimicis meis in peccato perſeuerantibus. Nam paulatim conſummabo eos de hac vita mundana huius ſæculi, in qua ipſi temporalitèr, & carnalitèr delectantur, & qua hora ipſi non crediderint, & in maiori delectatione vixerint, tunc rapiam eos de vita æterna, & mittam eos in mortem æternam. Vbi numquam ampliùs videbunt faciem meam, ex eo, quòd ipſi potiùs dilexerunt facere, & adimplere inordinatam, & corruptam voluntatem ſuam, quàm perficere mandata, & voluntatem meam. His autem ſic auditis, hęc viſio diſparuit.

NOTÆ.

1 Diabolus denique triplicitèr peccauit contrà me.

De Angelorum caſu pluribus in locis ſuſè tractauimus, & præcipuè Libro 1. Cap. 34. Nota 3. & 4. vbi ex Doctoribus ſacris probauimus eorum peccatum ſuperbiam, & inuidiam extitiſſe, ſicut etiam ſcribitur hic; de qua re egimus Lib. 2. Reuelation. Cap. 1. & Notâ 1. & Lib. 4. Cap. 106. Nota prima, in quibus locis quæſitū à nobis eſt, quod nam fuerit Dæmonum peccatum, & an primus Dux eorum Lucifer peccauerit, & poſtremò, an in primo ſuæ creationis inſtanti peccare potuerint.

2 Tantùm quippè ſuperbiuit ipſe, quòd voluit eſſe ſuper me Dominus.

Dicitur hoc loco Dæmon voluiſſe ſibi dominium vſurpare; quia exiſtimauit ſibi competere dominium Beatitudinis per propriam virtutem independentèr à Deo, voluit enim per naturam, quod ſibi debebatur per gratiam, vt ex D. Anſelmo, & D. Thom. tradidimus

Lib.

Lib. 1. Reuelationum Cap. 34. Nota 4: cùm verò legitur, Voluit sedere in Throno meo, non est intelligendum, quòd Dei æqualitatem appetierit per æquiparantiam; quia hoc naturali cognitione sciuit esse impossibile, vt annotauit D. Thom. 1. par. quæst. 63. artic. 3. & probat Anselm. de casu Diaboli cap. 4. & ratio est, quia appetijsset sui destructionem: dicitur autem voluisse in Throno sedere Dei, quatenus existimauit, summam illam, & finalem Beatitudinem, quæ Thronus Dei dicitur, sibi competere ratione suæ nobilitatis naturæ immediatè, ac à Deo independenter.

3 Cæterùm scias, quòd sicut omnia peccata mortalia grauissima sunt, ita etiam peccatum veniale, si homo delectetur in eo cum voluntate perseuerandi efficitur mortale.

Hac de re egimus Lib. 1. Reuelationum, Cap. 32. Nota 4. vbi declarauimus, quomodò veniale peccatum fieri possit mortale; & tunc diximus fieri, quando quis in eo ponit vltimum finem, & hoc est delectari in eo, cum voluntate perseuerandi.

REVELATIO VIRGINIS MARIÆ, quam habuit Domina Brigitta in Ciuitate Neapoli, & dirigit eam Domino Bernardo Archiepiscopo Neapolitano, quæ Reuelatio reprehendit illos, qui non instruunt seruos suos, seù sclauos infideles, nouitèr conuersos ad fidem in eadem fide Catholica, & legè Christiana, redarguit quoque Virgo Maria illos Dominos, qui malè tractant, & exasperant vltra modum seruos suos, comminatur etiam cum maligna pœna sortilegis, & diuinatoribus, & etiam tenētibus eos, & fidem eisdem adhibentibus.

CAP. XXVIII.

DOMINA Brigitta scribit Domino Bernardo Archiepiscopo Neapolitano dicens. Reuerende Pater, & Domine. Illa persona, quam vos benè nostis, cum staret orando in raptu contemplationis suspensa, apparuit ei Virgo Maria, sic ei dicens. Ego sum Regina Cæli, quæ loquor tibi. Ego sum quasi hortulanus huius mundi. Nam sicut hortulanus, quādo videt insurgere ventum validum, nociuum plantulis, & arboribus horti sui; occurrit festinātèr, & in quantùm potest ligat firmando eas firmis sustentaculis, & sic eis succurrit diuersimodè iuxtà posse; nè à vento irruente frangantur, & miserabilitèr eradicentur. Sic ego Mater misericordię facio in horto meo huius mundi, quia quando ego video periculosos ventos tentationum, & malignarum suggestionum Diaboli flare in corda hominum; statim ego accurro ad Dominum meum, & Deum meum Filium meum IESVM CHRISTVM, cum orationibus meis iuuando eos; & impetrando ab eo, quòd ipse infundat in eorum cordibus aliquas sanctas infusiones sancti Spiritus; quibus suffulti, & salubritèr confirmati, à diabolico tentationum vento illæsi spiritualitèr tueantur. Nè Diabolus contrà homines præualeat, frangendo eorum animas, & eas iuxtà malignum desiderium suum damnabilitèr extirpando. Et sic homines recipientes dicta mea sustentacula, & iuuamina, cum humilitate cordis, & executione operis; statim à diabolico tentationum incursu defenduntur, & permanentes firmi in statu gratiæ afferunt Deo, & mihi fructum suauitatis in tempore opportuno. Illi verò, qui contemnunt prædicta Filij mei, & mea sustentacula spiritualia, & inclinantur à vento tentationum Diaboli consensu, & opere, ipsi eradicantur à statu gratiæ, & ducuntur à Diabolo per illicita desideria, & opera, vsque ad profundas æternales pœnas, & tenebras Infernorum. Nunc autem scias, quòd in Ciuitate Neapoli committuntur diuersa, & multa peccata horrida, & occulta, quæ non tibi refero, sed tamen loquor tibi nunc de duobus generibus peccatorum ma-

manifestorum, quæ valdè displicent Filio meo, & mihi, totique cælesti Curiæ. Primum est, quòd in dicta Ciuitate multi emunt paganos, & infideles ad seruitutem suam, & aliqui eorum, Domini non curant eos baptizare, neque volunt eos ad fidem Christianam conuertere. Et si baptizantur aliqui eorum post ipsorum Baptismum Domini eorum non curant plùs de faciendo eos instruere, & informare in fide Christiana, informando eos in suscipiendis Sacramentis Ecclesiæ, quàm ante ipsorum Baptismum, & conuersionem. Et sic euenit, quòd dicti serui conuersi post fidem susceptam committunt multa peccata, & nesciunt redire ad Sacramentum pœnitentiæ, & communicationis, & restaurari in statu saluationis, & diuinæ reconciliationis, & gratiæ. Item aliqui tenent suas seruas, seù sclauas in tanta abiectione, seù ignominia, ac si essent canes, vendentes eas, & quòd deteriùs est, exponentes ipsas frquentèr in lupanari ad lucrandum pecuniam turpitudinis, & abominationis. Alij verò tenent eas in suis domibus, vt meretrices, & pro se, & pro alijs. Et hoc valdè abominabile, & odiosum est Deo, & mihi, ac etiam toti cælesti Curiæ. Alij etiam Domini intantùm grauant, & exasperant dictos seruos suos, verbis contumeliosis, & percussionibus, quòd aliqui dictorum seruorum veniunt in statum desperationis, & in voluntatem interficiendi seipsos. Quæ quidem peccata, & negligentiæ multùm displicent Deo, & toti cælesti Curiæ, quia ipse Deus amat eos, eò quòd ipse creauit eos, & vt omnes saluaret venit in mundum, assumens carnem de me, & sustinuit passionem, & mortem in Cruce. Scias etiam, quòd quicumque emunt tales paganos, & infideles ea intentione, vt faciant eos Christianos, & voluntate instruendi, & informandi eos in fide Christiana, & virtutibus, & intentione dandi eos libertati in vita sua, vel in morte, ita quòd dicti serui non transeant ad hæredes. Isti tales Domini eorum multùm ex hoc merentur, & acceptabiles sunt apud Deum. Sed scias certissimè, quòd illi, qui contrarium faciunt, à Deo grauitèr punientur. Secundum genus peccati est, quòd multi homines, & fęminæ habent secum, & consulunt aliquos malignos sortilegos, & diuinatores, & aliquas pessimas incantatrices, diuersis respectibus inordinatis. Nam aliquando petunt ab eis, quòd ipsi faciant aliqua maleficia, & incantationes ad illum finem, vt possint cōcipere & recipere prolem. Aliqui requirunt eosdem, quòd ipsi aliquas incantationes, & facturas faciant ad hoc, vt ab aliquibus hominibus, vel mulieribus, seù etiam ab eorum Dominis temporalibus districtè amentur, & cordialitèr diligantur. Alij verò expetunt ab eisdem maledictis maleficis de præscientia futurorum. Multi etiam quærunt ab eis, vt arte sua incantatoria, & malefica, tribuant ipsis sanitatem in infirmitatibus suis. Qui quidem omnes, tàm tenentes eosdem maleficos diuinatores, seù etiam incantatrices in familia, & expensis suis, quàm omnes petentes à talibus talia consilia, & remedia diabolica, quàm etiam ijdem malefici, diuinatores, & incantatrices supradicta promittentes, exosi, & maledicti sunt apud Deum. Et quàmdiù in tali statu, & proposito perseuerauerint numquam aliqua infusio, seù gratia Spiritus sancti descendet, neque intrabit in corda ipsorum. Verumtamen, qui pęnituerint, & humilitèr se emendauerint, cum verò proposito vlteriùs non reciduandi, à Filio meo misericordiam, & gratiam consequentur. His autem sic auditis hæc visio disparuit.

QVI-

QVIDAM EPISCOPVS, QVI erat Rector Marchię Anconitanæ pro Sancta Romana Ecclesia requisiuit Dominam Brigittam super eo, quòd stimulabatur à conscientia, eo quòd ipse erat absens, & nimis remotus à Diœcesi sua, propter prædictum officium Marchionatus, in quo ipse residebat. Et sic non poterat attendere ad oues sibi commissas in sua Diœcesi. Et ideò dubitabat, an magis placeret Deo, quàm resideret in officio Marchionatus, vel an quòd reuerteretur ad regendum oues sibi commissas in sua Diœcesi. Et cum Domina supradicta sic requisita oraret pro præfato Episcopo, tunc Christus apparuit ei dicens sibi verba, quę infrà continentur.

CAP. XXIX.

SIT Deus Benedictus in æternum propter omnia bona sua amen. Domine mi Reuerende Pater, humili recõmendatione pręmissa. Scripsistis mihi cum humilitate, quòd ego quædam fęmina vobis incognita Deum pro vobis humilitèr exorarem. Ad quod respondendo vobis dico veridicè in conscientia mea, quòd ad talia facienda sum insufficiens peccatrix, proh dolor, & indigna. Scripsistis etiam mihi, quòd aliqua consilia spiritualia vobis scriberem ad salutem animæ vestræ. Et ideò Deus attendens ad fidem, & humilitatem vestram, vestris desiderijs, & fidei pio amore paterno voluit satisfacere, non attendens ad peccata mea, sed ad cordialem affectum humilitèr postulantis. Nam cum ego peccatrix, ad talia indigna, pridie pro vobis orarem Dominum meum IESVM Christum, tunc ipse apparuit mihi in spiritu, & per similitudinem loquebatur mecum, sic dicens.

1 O tu, cui datum est audire spiritualia, & videre. Attende nunc, & scias certissimè, quòd omnes Episcopi, & Abbates, ac etiam cæteri Ecclesiarum Prælati, & Beneficiati animarum curam habentes, qui dimissis suis Ecclesijs, & ouibus meis sibi commissis, recipiunt, & tenent alia officia, & regimina ea intentione, & voluntate, vt in illis officijs ab hominibus magis honorentur, & in altiori statu mundi exaltentur, et subleuentur, quamuis in illis officijs ipsi Rectores nihil furentur, vel prędentur, vel quamuis aliam iniustitiam non ibidem committant, nihilominùs tamen, quia in illis officijs, & honoribus ipsi gloriantur, & delectantur, et propter hoc dimittunt oues meas, & Ecclesias suas. Isti talia facientes similes sunt coram me porcis indutis Pontificalibus, seù Sacerdotalibus ornamentis. Sicut per similitudinem diceretur sic. Quòd vnus magnus Dominus, qui habebat inuitatos amicos suos ad cœnam, & hora cœnæ intrauerunt illi porci sic induti in palatium coram illo Domino, & coram discumbentibus, qui sedebant in mensa. Domino autem volente dare eis de illis pretiosis cibarijs mensę suæ, tunc porci prædicti clamauerunt cum magno sonitu, voce porcina, & refutatoria, grumentes, recusando comedere illa pretiosa cibaria, appetentes tamen auidè comedere viles siliquas porcinas suo more solito. Tunc autem Dominus ille hoc videns, & intelligens, abominatus est vilitatem eorum, & immunditiam, & statim dixit ad seruo suos cum ira magna, & indignatione, expellite eos de palatio meo, & eijcite foras, vt reficiantur, & saturentur sordidè siliquis porcinis, quibus digni sunt. Quia nec ipsi volunt, nec digni sunt comedere de cibarijs meis, quæ pro amicis meis parata sunt. Ex quibus

Re-

Reuerendo Pater, & Domine mi, tunc ego intellexi in spiritu, quòd vos debetis facere sic, scilicet, quòd vos discernatis in conscientia vestra, vtrum illæ oues Christi, scilicet Episcopatus vestri, vobis commissæ benè, & spiritualitèr reguntur in absentia vestra, an non. Si autem sic benè reguntur, secundùm quòd decet spiritualitèr in absentia vestra, ad commodum, & vtilitatem animarum ipsarum, et vltrà hoc videtis vos quòd, in Rectoria Marchiæ potestis facere maiorem honorem Deo, & vtilitatem animarum; quàm in Episcopatu vestro, et tunc dico, quòd potestis in officio Rectoriæ Marchiæ benè, et licitè stare, secundùm voluntatem Dei. Dum tamen vos non seducat ad standum ibi desiderium honoris, neque vana ipsius officij gloriatio. Si verò conscientia vestra dictat vobis contrarium, ego tunc consulo, quòd dimisso Marchionatus officio, redeatis personalitèr ad residendum in Ecclesia vestra, et in Episcopatu vobis commisso, ad regendum scilicet oues vestras, vel potiùs Christi specialitèr vobis commissas, & ad pascendũ eas verbo, exemplo, & opere, non negligentèr, et vitiosè, vt malus mercenarius, sed sollicitè & virtuosè, vt verus, & bonus pastor. Parcatis mihi Domine mi, eo quòd talia vobis scribo, cum sim ignara fęmina, & indigna peccatrix, rogo illum nostrum verum, & bonum pastorem, qui pro ouibus suis mori dignatus est, quòd ipse vobis tribuat gratiam Spiritus sancti, qua oues suas dignè regatis, & vsque ad mortem semper faciatis eius gloriosam sanctissimam voluntatem.

NOTÆ.

1 O Tu, cui datum est audire spiritualia, & videre. Attende nunc, & scias certissimè, quòd omnes Episcopi, & Abbates, ac etiam cæteri Ecclesiarum Prælati, & Beneficiati animarum curam habentes, qui dimissis suis Ecclesijs, & ouibus, recipiunt, et tenent alia officia, &c.

Doctrina præsentis Capitis digna sanè est, quæ à singulis Episcopis, cæterisque curam habentibus memoriæ mandetur, scribitur namque hoc loco, non licere Episcopo tuta conscientia proprijs neglectis ouibus aliorum curam, ac regimen suscipere, & tunc maximè, quando propter illius absentiam oues propriæ damna patiuntur, quando ex eo regimine lucra quærunt, quando indè dignitates, & honores ambiunt, & hinc fit, quosdam (vt Concil. Tridentin sess. 6. Capite 1. de reformation. vtar verbis) propriæ salutis immemores, terrenaque cælestibus, ac diuinis humana præferentes in diuersis Curijs vagari, & in temporalium negotiorum sollicitudine, ouili derelicto, se detinere occupatos, indè vel superiores gradus quærentes, vel propria commoda, & lucra comparantes, hanc ob causam in Concilio Romano sub Siluestro Can. 17. arctissimè interdicitur Episcopis accessus ad Curiam, & in Concilio Sardicensi relato à Soto de Iustitia, & iure lib. 10. quæst. 3. art. 3. probibentur Episcopi ad Curias sæcularium Principum accedere, non tamen negarim, licitum esse pastoribus, prout in præsenti Capite insinuatur, aliquando pro vniuersali Ecclesiæ commodo, gregem alteri committere, nam vt omittamus celebrationem Concilij, aut Generalis, aut etiam Prouincialis, in quo Episcoporum præsentia omninò exigitur, ad ea conficienda negotia, quæ Ecclesiæ proficua sunt, etiam hoc esset licitum, quando Papa expedire iudicaret, aut propter doctrinam egregiam, aut propter singularem auctoritatem personæ, iustum sanè esset, tunc aliquem Episcopum, à sua Sede ad tempus euocare, cuius consilio ad bonum commune Pontifex vteretur, aut etiam ad componendam pacem inter Potentes, vel vt iste Regia legatione fungeretur ad aliquem Principem. Sed in huiusmodi administrationibus, alijsque similibus functionibus

nibus tria animaduertenda sunt, quæ ex huius Capitis narratione colliguntur, Primò, vt pro viribus curet Episcopus, quòd ex absentia subditi nihil detrimenti patiantur, Secundò, quòd hæc negotia talia sint, quæ in Ecclesiæ commodum redundent, Tertiò nè illa vel ratione lucri, vel dignitatis sibi comparandæ suscipiat: omnes verò causas, ob quas licitè potest Episcopus à propria Ecclesia abesse, ad tria in vniuersũ capita reuocat Caietanus super 2.2. Sancti Thom quæst. 185. artic. 5. & hæ sunt necessitas impedimenti, qualitas negotij, conditio personæ, quæ omnia doctè explicat Sotus vbi suprà: libet autem in præsentia admonere, quòd si sermo fiat de quibusdam sæcularibus negotijs, ad quæ pertractanda viri sæculares idonei sunt, omninò censeo, nullatenùs curam animarum habentibus esse committendam, nec eos apud Deum ob id esse legitimè exusatos, vt de Auditoratu Cameræ, & Rota asseuerat Sotus, & ratio esse potest, quia huiusmodi administrationes, non solùm necessarium non est, vt per Episcopos fiant, sed nec statum eorum condecet, vt probat Paulus 2. ad Timoth. 2. Cùm ait, Neminem, qui Deo militat, implicari debere negotijs sæcularibus, quare Sanctus Gregorius lib. 7. registri cap. 11. acriter reprehendit Basilium quemdam Episcopum, qui veluti vnus de laicis in causis forēsibus, & prætorijs occupabatur: hi ergò, qui sese his negotijs implicantes, & dignitatibus, ac commodis inhiantes, proprias oues deserunt, non Pastores sunt ouium, sed Luporum, vt affirmat Diuus Bernardus super Cant. serm. 77. quos etiam idem Bernardus de persecutione sustinenda cap. 31. vocat Mercenarios, quod admonuit Concilium Tridentinum loco citato, sed hac de re legendi sunt Diuus Gregorius Magnus, & Diuus Ambrosius in Pastoralibus, Diuus Gregorius Nazianzen. in Apologetico, & in Oratione, quam scripsit ad Episcopos, quæ incipit, O Sacerdotes incruenta sacrificia mittentes, Diuus Chrysostom. de Sacerdotio, Diuus Hieronym. Epistola 2. ad Occeanum super illud Pauli ad Titum, Oportet Episcopum sine crimine esse, vbi plurima ad rem congerit, hoc etiam à Sacris Concilijs, & Summis Pontificibus est definitum, qui prohibent, Episcopos à sua Diœcesi exire, sic Concilium Tridentinum vbi suprà, Concil. Lateranens. vt patet extra de Clericis non residentibus cap. Quia nonnulli. Concil. Antioch. cap. 21. Concil. Sardicense Canon. 14. Agathense, quod refertur 7. quæst. 1. Canones si quis, & postremò Summi Pontifices hoc idem statuerunt, Alexander III. in cap. Relatum eo tit. Cælestinus cap. ex parte, Innocentius cap. Qualitèr, & alijs duobus sequentibus. Verùm hoc loco libet afferre, quod tradit Concil. Trident. sess. 23. cap. 1. dicit enim, præcepto diuino teneri Pastores animarum oues suas agnoscere, verbi diuini prædicatione Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, quæ omnia implere non posse, qui suo gregi non assistunt, indè manifestum est. Nam si illi Episcopi, qui assiduè resident, totis & viribus in animarum curam incumbunt, vix tantùm onus regiminis ferunt, & cum ingenti periculo præsunt, vt de se verba facit Augustinus lib. 10. confess. capit. 4. & testantur D. Gregorius, & Chrysostomus vbi suprà, quomodo hi Episcopi huic oneri poterunt satisfacere, vt par est, qui ab ouibus suis longè absunt, & alienis negotijs implicantur.

IVDEX CONQVERITVR Sponsæ de vniuersis peccatoribus omnium statuum, & conditionum, narrans beneficia, quæ fecit eis, & ingratitudinem eorum. Comminatur quoque eis cum sententia terribilis iræ suę, admonet tamen eos, quòd conuertantur ad eum, & suscipiet eos cum misericordia sicut pater.

CAP. XXX.

VIDI Palatium grande simile cælo sereno, in quo erat exercitus cęlestis militiæ innumerabilis quasi athomi Solis, habens fulgorem sicut radij Solis. In Palatio verò sedebat in Throno mirabili, quasi persona quædam hominis incomprehensibilis pulchritudinis, & immensę potentiæ Dominus, cuius vestes erant mirabiles, & indicibilis claritatis. Et quædam Virgo stabat antè sedentem in Throno, quæ erat fulgentior Sole, quàm omnes illi assistentes cælestis Militiæ honorant reuerentèr, vt Reginam cælorum. Ille verò, qui sedebat in Throno aperiens os suum dixit. Audite omnes inimici mei in mundo viuentes, quia ad amicos meos non loquor, qui sequuntur voluntatem meam. Audite omnes Clerici Archiepiscopi, & Episcopi, & omnes inferioris gradus Ecclesiæ. Audite omnes Religiosi, cuiuscumque Ordinis estis. Audite Reges, & Principes, & Iudices terræ, & omnes seruientes. Audite mulieres, Reginæ, & Principissæ, ac omnes Dominæ, & Ancillæ, & omnes cuiuscumque conditionis, & gradus estis, magni, et parui, qui habitatis Orbem verba hæc, quæ ego ipse, qui creaui vos nunc loquor ad vos. Ego conqueror, quia recessistis à me, et dedistis fidem Diabolo inimico meo, vos dereliquistis mandata mea, & sequimini Diaboli voluntatem, & obeditis suggestionibus eius, nō attenditis, quòd ego immutabilis, & æternus Deus Creator vester, descendi de cælis ad Virginem, sumens ex ea carnem, & conuersatus sum vobiscum. Ego per memetipsum aperui vobis viam, & ostendi consilia, per quæ iretis in cælū. Ego fui nudatus, & flagellatus, & spinis coronatus, & ita fortitèr extensus in Cruce, quòd quasi omnes nerui, et compagines mei corporis soluerentur. Ego audiui omnia opprobria, et sustinui contemptibilissimam mortem, & amarissimum cordis dolorē pro salute vestra. Hæc omnia ò inimici mei nō attenditis, quia decepti estis. Ideò portatis iugum, & onus Diaboli cū suauitate fallaci, et nescitis, nec ista sentitis, antequam dolor super onus interminabile appropinquat, nec sufficiūnt vobis ista, sed et tāta est superbia vestra, quòd si possetis ascendere super me, libentèr faceretis. Tantaque est vobis voluptas carnis, quòd libentiùs velletis carere me, quàm dimittere inordinatam delectationem vestram. Insuper cupiditàs vestra est insatiabilis, quasi saccus perforatus, quia nihil est, quod satiare potest cupiditatem vestram. Ideò iuro in Deitate mea, quòd si moriemini in statu in quo nunc estis, numquam videbitis faciem meam. Sed pro superbia vestra sic profundè demergemini in Infernū, quòd omnes Diaboli erunt super vos, inconsolabilitèr affligentes vos. Pro luxuria verò implebimini horribili veneno diabolico. Et pro cupiditate vestra implebimini dolore, & angustia, & participes eritis totius mali, quod est in Inferno. O inimici mei abominabiles, & ingrati, & degenerantes. Ego videor vobis quasi vermis mortuus in hyeme. Ideò facitis quæcumque vultis, & prosperamini. Ideò consurgam ego in æstate, & tunc vos silebitis, & non effugieris manum meam. Verumtamen ò inimici, quia ego sanguine meo redemi vos, & nihil quæro, nisi

nisi animas vestras. Ideò redite adhùc ad me cum humilitate, & gratantèr, vt filios suscipiam vos. Excutite graue iugum Diaboli à vobis, & recordamini charitatis meæ, & videbitis in conscientia vestra, quòd ego sum suauis, & mitis.

CHRISTVS IN ROMA LOQVENS Sponsæ suæ Beatæ Brigittæ, prædicit ei diem, & modum mortis suæ, ordinans, quid faciat de Libris Reuelationum, dicit etiam, quòd multi erunt in mundo, qui illas recipient cum deuotione, quando ei placuerit, qui obtinebunt gratiam eius. Disponit etiam Dominus de corpore Sponsæ suæ, vbi debeat sepeliri.

CAP. XXXI.

CONTIGIT quinque diebus antè diem obitus Dominæ Brigittæ sæpè dictæ Sponsæ Christi, quòd apparuit ei Dominus noster IESVS Christus antè Altare, quod erat in Camera sua, & læta facie se ostendens ei dixit. Ego feci tibi sicut Sponsus solet facere, qui abscondit se à Sponsa sua, vt ab ea ardentiùs desideretur. Sic ego non visitaui te consolationibus isto tempore, quia tempus probationis tuæ erat. Ideò nunc iam probata procede, & para te, quia iam tempus est, quòd adimpleatur illud, quod promiseram tibi, scilicet, quòd antè Altare meum in Monacham vestieris, & consecraberis, & amodò reputaberis, non solùm Sponsa mea, sed etiam Monacha, & mater in Vuatsteno. Verumtamen scito, quòd corpus tuum depones hìc in Roma, donec venerit in locum sibi paratum, quia placet mihi parcere tibi à laboribus tuis, & voluntatem tuam recipere pro effectu, & conuersus ad Romam quasi conquerendo dixit. O Roma mea, ò Roma mea, Papa contemnit te, & non attendit ad verba mea, sed recipit dubia pro certis. Ideò non audiet ampliùs fistulam meã, quia tempus misericordiæ meę ponit in arbitrio suo. Deindè dixit Sponsæ. Tu autem dic Priori, quòd tradat omnia ista verba mea omnium Reuelationum Fratribus, & Episcopo meo, cui dabo feruorem spiritus mei, & complebo ei gratiam meam. Et scias, quòd venient homines illi, quando mihi placuerit, qui cum suauitate, & gaudio recipient verba ista Cælestium Reuelationum, quæ hactenùs tibi factæ sunt, & complebuntur omnia illa, quę dicta sunt tibi. Et licet multis subtracta est gratia mea propter ingratitudinem eorum. Alij tamen venient, qui surgent in locum illorum, & obtinebunt gratiam meam.

INTER vltima verò verba omnium Reuelationum tibi factarũ, ponatur illa communis, & vniuersalis Reuelatio, quàm tibi dedi in Neapoli, quia iudicium meum adimplebitur super omnes gentes, quæ ad me cum humilitate non reuertuntur, sicut ibi ostensum tibi est, his autem dictis, & multis alijs, quæ hìc non scribuntur, mentionem fecit, & ordinationem dicta Christi Sponsa aliquarum personarum secum existentium, quas antè mortem coram Deo se vidisse dicebat. Post ista audita subiunxit Dominus dicens. In manè diei quintæ postquam sumpseris Sacramenta, conuoca singillatim personas

præsentes tecum existentes, quas tibi nominaui modò, & dicas eis illa, quæ facere debent, & sic inter verba, & manus eorum venies ad Monasterium tuũ, idest, in gaudium meum, & corpus tuum locabitur in Vuatstenum. Deindè appropinquante die quinta, in ipsa aurora iterùm apparuit ei Christus consolando eam. Dicta verò Missa, & Sacramentis perceptis cum maxima deuotione, & reuerentia inter manus prædictarum personarum emisit spiritum.

Explicit Septimus Liber Reuelationum Cælestium Sanctæ Brigittæ.

INCI-

INCIPIT

EPISTOLA SOLITARII

AD REGES DOMINI ALPHONSI quondam Episcopi Giennens. & posteà Eremitæ probatissimi.

REPREHENDVNTVR HIC ILLI, QVI EX abrupto, & improuiso nullo examine præcedente approbant, aut reprobant personas se asserentes habere Visiones, & Reuelationes Diuinas.

CAPVT PRIMVM.

O SERENISSIMI Reges, & vtinam veri Reges in Christo Domini mei pręclarissimi, supplici, & humillima recōmendatione præmissa antè pedes Vestræ Maiestatis Regalis. Quoniam moris Regum existit, velle curiosè discutere, & discutiendo cognoscere qualitates personarū eis scribentium aliqua insolita secreta voluntatis Diuinæ: Et quia in istis modernis temporibus densa caligine tenebrosis, surrexit quædam Illustris generis, & spiritus Domina, Domina Brigitta de Regno Suetiæ, decus omnium fœminarum. Quæ velut stella clarissima, sanctitatis radios fulgentes diffudit per diuersa climata vasti Orbis. Quæ nunc vobis scribit præcepto Cælestis Imperatoris Altissimi præsentem Librum infrascriptum, ei diuinitùs reuelatum, quasi quoddam præclarum speculum ad ornamentum regale, & correctionem morum vestrorum, ac subditorum Regni sanctum regimen exercendum. Propterea mei Domini metuendi, nè subitum, & improuisum aliquorum indiscretorum indiscretum iudicium inducendo vos ad incredulitatem, & duritiam Pharaonis, velut ventus turbinis euel-

euellat à cordibus vestris semen credulitatis, & fidei, accipiendi humilitèr, & credendi istum Librum Gloriosum, scriptum in corde prædictę Dominę digito Dei viui. Idcircò decreuit, nè tali modo illudamini, breuitèr, & plenariè vobis ostendere, conditiones, & qualitatem animæ præfatæ Beatissimæ Dominæ, & modum, quo ipsa habebat visiones à Deo. Intendo etiam vos, & alios incantando scribere, & scribendo docere modum breuem discernendi visiones diuinas ab illusionibus pessimis Sathanæ. Dico igitur mei Domini breuitèr, quòd visionum genera multa, & diuersa sunt. Et quia materia ista peregrina, & quasi incognita est apud homines propter ignorantiam, & imperitiam scientiæ sacræ Scripturæ, & inexperientiam sentimentorũ mentalis orationis, & contemplationis, & vitæ spiritualis. Ideò ego sæpè desideraui epilogare vnum breuem tractatum, qui esset quasi quoddam ventilabrum ad discernendum visiones propter magna pericula, quę multis personis meo tempore, proh dolor, euenerunt ex imperitia istius, tàm secretè, & tàm inusitatæ materiæ. Et quia ista Beata Domina, cui præsens Liber diuinitùs reuelatus fuit in visione, dicit in principio eius, quòd vidit in visione palatium grande, & incomprehensibili magnitudine, simile cælo sereno, &c. Idcircò ego tunc decreui prædictum transactum, seù ventilabrum, hìc per modum Epistolæ compilare, quo visiones bonæ, & diuinæ à diabolicis, & malignis, velut granum à palea excutiantur, & subtilitèr separentur, vt sic granum purum, & mundum in horreo spiritualium, & Catholicorum hominum recondatur, & veneretur, palea verò diabolica illusionum à vento flante diuinæ Scripturæ longiùs in sterquiliniũ projciatur, & pedibus conculcetur. Incipiens igitur in Christi nomine, semper subjiciens omnia, quæ dixero correctioni sanctæ Matris Ecclesiæ, & consilio saniori. Dico, quòd, qui species Visionum, seù Reuelationum, iustè, & discretè examinare, & discutere, ac discernere, & iustè iudicare vult, oportet, vt habeat duo supradicta, scilicet theoricam scientiæ sacræ Scripturę in materia Visionum, quã sancti Patres, & Doctores subtilitèr, & lucidè descripserunt. Et practicam experientiæ vitæ spiritualis, & sentimentorum consolationum, & visionum mentalium spiritualitèr, aut intellectualitèr sibi diuinitùs infusorum. Et quia communitèr hodie in paucis personis ista theorica, & practica supradicta discernẽdi, & iustè iudicandi visiones, & spiritus, proh dolor, inueniuntur, & ideò multi velut cæci oberrantes per inuia in ista materia, potiùs ex abrupto ad condemnandum simplices, & sanctas personas Deo conjunctas conuertuntur, quàm ad perfectè discernendum, & iustè approbandum, aut reprobandum ea, quæ potiùs approbanda, vel reprobanda forent. Nihil rationabile in suis improuidis iudicijs, & subitaneis dictis, seù potiùs detractionibus allegantes, nisi quòd Angelus Sathanæ sæpè sub Angeli lucis specie se transformat. Et proferunt in medium exempla aliquarum personarum spiritualium, quæ præteritis temporibus in suis visionibus à Diabolo delusę fuerunt, immemores tamen illorum, qui per diuinas visiones, & infusiones à Deo illuminati fuerũt, & per illas Ecclesias Dei, & alios illustrauerunt, & direxerunt. Condemnantes præcipuè simplices personas spirituales idiotas, & sexum fœmineum quasi ignarum, & leuis capacitatis, & reputationis, & ideò indignum ad Visiones diuinas, seù Propheticas capessendas, non attendentes, quòd Deus omnipotens tàm in Veteri, quàm in Nouo Testamento ad ostendendum omnipotentiam suam sæpè infirma mũdi elegit sibi, tàm in fœmineo sexu, quàm

quàm masculis, vt confundat sapientes. Nonnè de Pastore fecit Prophetam, & Iuuenes idiotas repleuit spiritu prophetiæ? Et nonnè Doctores, sed Piscatores, & rudes homines elegit in Apostolos, qui Spiritu sancto repleti sunt? Numquid non etiam Maria soror Aaron, Iudith, & Hester spiritu prophetiæ dotatæ fuerunt? Numquid non per Oldam mulierem prophetissam Rex Iosias in agendis directus est? Nonnè recordaris, quod Delbora Prophetissa rexit populũ Israel? Anna quoque mater Samuelis. Agar, & vxor Manuę mater Sampson, & aliæ fœminę in Veteri Testamento prophetiæ spiritum habuerunt. In Nouo etiam Testamento Anna Phanuel filia prophetauit. Elisabeth Zachariæ. Beata Lucia Virgo, vt habetur in Libris suis. Sybilla Tiburtina, Sybilla Erictrea, & multę alię, de quibus in Libris sacrę Scripturæ, & Sanctorum copiam magnam inuenies. Et ideircò, quia periculosum est ex improuiso cõdemnare, vel approbare spirituales visiones, & personas asserentes, se visiones diuinas habere, antequam subtilitèr examinetur de qualitate ipsarum personarum, & etiam de modo videndi, & de qualitate materiæ visionum, & perspicacitèr exprobẽtur ista omnia per diuinam Scripturam, & per scripta sanctorũ Doctorum, vtrum ab illusore, vel an à spiritu veritatis infusæ, siuè ministratæ sint. Quia videmus, quòd Pharao non credidit Moysi, qui homo simplex erat, & Deum videbat, & ideò eius visioni, & dictis, vel potiùs Dei non credens, in duritia incredulitatis pertinacitèr perstitit, propter quòd in Mari rubro eum cum populo Ægypti miserabilitèr præcipitauit, & multos alios etiam vidi temporibus meis, qui tales spirituales personas simplices, & idiotas, & visiones earum spirituales, vanas, & quasi confictas, aut phantasticas reputantes, inobedientes Deo effecti sunt, propter quòd super se, & subditos sententias Dei crudelissimas sibi per illas personas, & earum visiones antè prænunciatas, miserabilitèr experti sunt. Exemplum vide in destructione Regni Cypri, quia non credidit Princeps visionibus Beatæ Brigittę, cui præsẽs liber extitit reuelatus, vt habetur in Septimo Libro Cælesti 19. Cap. Alios etiam vidi, & audiui, qui credebant illusionibus, & ex hoc periculosè corruerunt. Exemplum huius vide in Sexto Lib. Cælesti 68. Cap. Et in lib. collat. Patrum Ioan. Cassiani collat. 2. Cap. Et vt hanc eamdem, cum multis similibus. Ideò consultiùs est visiones, & personas tales cum magna maturitate discutere, & eas tunc benè, & cũ deliberatione, & maturitate discussas, & discretè iudicatas, aut approbare, aut etiam reprobare. Ait enim Apostolus. Probate spiritus vtrum à Deo sint. Et si tunc in examine inuentum est, quòd à Deo sint, debemus humilitèr illas credere, & eis totalitèr obedire. Si verò à Diabolo sint, vt illusiones pessimas illa debemus despicere, & eis nullatenùs fidem dare.

PONITVR HIC IN THEORICA modus examinis faciendi, de qualitate personæ videntis Visiones, & de modo habendi eas, ac de qualitate materię Visionum, & Reuelationum.

CAP. II.

DICVNT sancti Patres, & Doctores Ecclesiæ, quòd persona Visiones videns debet tali modo examinari. An scilicet sit persona spiritualis, vel an sit mundana, & sæcularis. An etiam viuat sub disciplina, & obedientia speciali, continua, spirituali alicuius Senioris discreti, virtuosi, & maturi Catholici, & experti Patris spiritualis, vel an in proprio arbitrio, & vo-

voluntate. Item vtrum tentationes suas, & illas tales visiones, quas habet, statim supposuerit examini, & iudicio sui Patris spiritualis, vel aliorum discretorum Seniorum Patrum spiritualium cum humilitate timens illudi, vel an eas occultauerit, nulliusq. examini, & iudicio eas supposuerit, aut ex illis de se præsumpserit, & iactauerit, vel se reputando alios despexerit. Item examinari debet, vtrũ ab ista persona vidente visiones resultent veri actus, & virtutes obedientiæ, humilitatis, & charitatis, & intentæ orationis, vel an procedant ab ea actus reputationis, & iactantiæ, aut superbiæ, seù ostentationis, & elationis, vel appetitus laudis humanæ, aut negligentia orationis, siuè ambitio honoris, vel dignitatis. Item vtrum ista persona apud Viros spirituales reputetur verè Catholica, & fidelis, & obediens Prælatis, & Rectoribus Ecclesiæ, vel an sit suspecta de fide, vel de obedientia Prælatorum, & Rectorum Ecclesiæ. Item vtrum in vita spirituali virtuosè, & in pœnitentia, & in habendo frequentes visiones humilitèr, & diù perseuerauerit, vel an in hoc sit recens, & nouitia. Item an ista persona visiones videns habeat bonum intellectum naturalem, & spiritualem, & verum, & discretum iudicium rationis, & spiritus, vel an sit leuis intellectus, vel subita, aut phãtastica. Dicit enim Gregorius in Dialog. quòd Sancti Viri inter illusiones, atque Reuelationes ipsas, visionum voces, aut imagines quodam intimo sapore discernunt, vt sciant, vel quid à bono spiritu percipiant, vel quid ab illusore patiantur. Et vtrum ista persona fuerit aliàs examinata de materia, & modo visionum per Viros litteratos, & spirituales, & approbata, vel an non. Et hæc sufficere videntur, quantùm ad examinationem personæ. Quantùm verò ad modum videndi, & audiendi spiritualitèr, & recipiendi Reuelationes, seù Visiones, dicunt sancti Patres, & Ecclesiæ sancti Doctores, quòd debet examinari subtilitèr, vtrum ista persona videns Visiones, & audiens locutiones earum, videt eas vigilando, vel an dormiendo, & somniando. Et vtrum in visione corporali, vel an in visione imaginaria, & spirituali, vel vtrum fortè in visione intellectuali supernaturali. Et vtrum in illo raptu mentali, qui extasis vocatur, scilicet, quando talia videt, senserit aliquam mentalem supernaturalem dulcedinem amoris diuini, vel an non. Et vtrum tunc videt, & audit aliquem, sibi aliqua mysteria loquentem, aut diuinas doctrinas, & spirituales demostrantem, vel an non, & in qua specie tales personas videt. Et vtrum tunc sentit illuminationem, seù quamdam illustrationem supernaturalis luminis intelligentiæ manifestationis veritatis diuinæ illius materiæ illorum visorum, vel an non. De qualitate etiam, & materia ipsarum visionum debet examinari, vtrum visiones illæ concordant cum diuina Scriptura, vel an discrepant ab ea. Et vtrum visio illa sit ad humanorum actuum virtuosam directionem, & salutem animarum, vel an inducat in errorem Catholicæ fidei, vel an inducat aliquid monstrum, & nouum, vel aliquid, quòd à ratione discordet, aut à bonis virtuosis, & humilibus moribus nos auertat. Et an istæ visiones semper verę sint, aut aliquando mendaces, & falsæ, scilicet, quòd illa, quæ prædicunt aliquando sint vera, & aliquando non. Et an prædicent nobis futuros honores, aut diuitias, aut laudes humanas, an humilitatem in omnibus. An etiam inducant nos, quòd extollamur, aut quòd præsumamus, & confidamus de aliquibus virtutibus nostris, an quòd humiliemur. Item vtrum nos monent ad obediendum etiam puris, & simplicibus virtuosis personis spiritualibus, & præpositis nostris, an ad contrarium.

Et causa breuitatis finalitèr dico, quòd ad perfectam examinationem faciendam in ista materia, tàm de qualitate personæ videntis visiones, quàm de qualitate, & modo viuendi, quàm etiam de qualitate materiæ visionum, & de modo discernendi spiritus, qui illas ostédunt, infundunt, seù ministrant. Vtrum boni spiritus, an mali sint. Vide plenissimè in Libro Cælestium Reuelationum ad istam Beatam Brigittam de Suetia, de qua hìc agitur in Libro Primo 4. Cap. Et in eodem Libro 54. Cap. Et in Tertio Libro 10. Cap. Et in 4. Libro 23. & 110. Cap. & in Sexto Libro, & 52. & 56. Cap. cum multis similibus. Vbi prædicta Domina à Christo, & Virgine Maria plenè instruebatur de ista materia discernendi spiritus, & visiones, & mentalia sentimenta. Nam si talis subtilis examinatio non præcesserit, error periculosus poterit euenire in approbante, vel reprobante indiscussè, & ex abrupto talia videntem, & eius Visiones, & Reuelationes, quia fortè iste subitus, & indiscretus ex abrupto approbans talem videntem, & eius visiones, recipiet falsa pro veris, & vera, vt falsa periculosissimè reputabit. Et sic veræ, & bonæ visiones, seù locutiones diuinæ respuentur, & non credentur, nec eis obedietur, etiam si veracitèr à voluntate Dei processerunt. Falsis verò illusionibus fides præstabitur, & obedietur, in damnum videntis, & subitò approbantis, aut reprobantis indiscussè, & ex improuiso, quòd sæpè contigit tàm in Veteri Testamento, quàm in Nouo, et adhùc hodiè talis error sæpè contingit, propter defectum discreti, & maturi examinis.

CONTINETVR HIC QVALITAS personæ, & virtutum Beatæ Brigittæ, cui infrascriptus Liber extitit reuelatus.

CAP. III.

HIS igitur in theorica visis, nunc iam practicandi ad materiam qualitatis personæ, cui reuelatus fuit præsens Liber veniamus. Sciendum ergò est, quòd Illustris Domina sanctę memorię Beata Brigitta, quę visiones pręsentis Libri, et etiam illius magni Libri Cęlestis, et alia multa in spiritu vidit, et audiuit, & ex præcepto Dei illas conscripsit, vt habetur in Sexto Libro Cælesti 101. Cap. de genere Regum Gothorum exorta, et in Regno Suetię, quòd est ad Aquilonem nata fuit. Cuius parentes nobilitèr, et virtuosè vixerunt. Quæ adhùc in coniugio viuens maritum suum ad continentiæ perfectionem adduxit. Vt multis annis sine carnis copula viuerent, et sic ambo ad Sanctum Iacobum de Galitia peregre profecti sunt in magnis laboribus, et expensis, et cum deuotione maxima. Et posteà ad patriam suam Regni Suetię redierunt. Vbi tunc pręedictus maritus migrauit ad Dominum. Ipsa verò tunc accensa perfecto castitatis amore, totam Christo se totalitèr tradidit, qui eam illicò in Sponsam suam benignè suis verbis amplectendo suscepit, vt habetur in Primo Libro Cælesti 2. Capit. Et tunc ipsa incępit habere clariùs visiones diuinas, quas statim supposuit humilitèr examini cuiusdam sui Patris spiritualis sancti Viri, qui erat Magister in Theologia, scilicet Magistri Matthiæ de Suetia Canonici Lincopen. Ecclesiæ, qui Glossauit totam Bibliam, vt habetur in Sexto Libro Cælesti 99. Capit.

Et exposuit etiam Domina istas visiones suas humilitèr examini, & iudicio aliorum Prælatorum, & Religiosorum spiritualium virorum, vt habetur in Quarto Libro Cælesti 78. Cap. & expressiùs in Prologo Regulæ Saluatoris ei diuinitùs reuelatæ. Postquam verò prædicti Viri periti in scientia, & spirituales in vita, Visiones, & Infusiones, & Reuelationes prædictæ Dominæ reuelatas approbauerunt, & sententiauerũt eas procedere à Spiritu sancto veritatis, & non ab illusore spiritu falsitatis, tunc ipsa desiderans Christum pauperem pauper sequi, & eius quodámodo vestigia imitari, de omnibus bonis suis, nihil sibi nisi simplicissimum victum, & vestitum humilem reseruauit. Et sic cæteris alijs bonis suis distributis inter filios suos, & Christi pauperes abundantèr, & à mundi retinaculis se expediens, ex præcepto Christi egressa est exemplo Abrahæ de terra sua, & de cognatione sua, vt patet in Legenda vitæ eius, & sic ad Romã peregrinando deuenit, ad standum ibi in vita pœnitentiæ, et ad visitãdum humilitèr limina Apostolorum, et Reliquias aliorum Sanctorum, donec Christus ei aliud præcepit, habens semper secum alios duos Seniores antiquos, et maturos, virtuosos, ac virgines, et expertos Patres spirituales, qui vsque ad mortem eam secuti sunt. Congruum enim erat, quòd ille castissimus Spõsus, qui suam Matrem Virginem Discipulo Virgini commendauit, quòd suam nouam Sponsam etiam regendam virginibus, et virtuosis Patribus commendaret, quorum vnus Monachus, et Prior Cisterciensis religiosissimus erat, virgo carne, et satis scientia litteratus. Et quia ipsa Domina Reuelationes scribebat, vt præfertur, ex præcepto Christi in lingua sua Gothica, ideò ex eodem præcepto Christi, iste Prior trãstulit de illa lingua sua materna in Latinum omnes Libros & istum præsentem, eidem Dominæ diuinitùs reuelatos. De quo quidem Religioso mentio fit in Prologo Libri Cælestis in fine. Alter verò Pater spiritualis istius Dominę erat quidam Presbyter de Suetia, virgo etiam venerabilis, et sanctissimæ vitæ, qui totam domũ prædictæ Dominæ regebat, et eam cum filia sua Grammaticam, et Cantum ex præcepto Christi docuit, et in viam virtutũ paternalibus correctionibus virtuosè corrigendo direxit. Quibus Patribus ipsa in tota vita sua in omnibus virtutibus, ita humilitèr obediuit, sicut verus Monachus humilis obedire solet Prælato suo. Propter quòd ipsa in tantam humilitatẽ, et obedientiã, et perfectam mortificationẽ suę propriæ voluntatis deuenit, quòd quãdo ibat per Indulgentias, et sanctuaria, sociata semper cum prædicto Presbytero suo Patre spirituali, non audebat eleuare aspectum oculorum suorum de terra, nisi priùs requisisset, et obtinuisset ad hoc specialem licentiam eiusdem sui Patris spiritualis. Omni etiam die ipsa confitebatur bis, vel ter. Et omni die Dominica ipsa, & prædicta veneranda filia sua, quæ secũ laudabilitèr vixit, & vsque ad mortem in pœnitentia, & castissima viduitate honestissimè perseuerauit, corpus Christi cum maxima deuotione, & humilitate sumebant. Semper viuentes in magnis secretis pœnitentijs corporalibus, quas non oculis hominum ad vanam gloriam, sed soli Deo humilitèr offerebant in simplicitate cordis, & puritate spiritus sub prædictorum duorum Patrum spiritualium humili subiectione, & continua obedientia spirituali. Quibus Patribus Visiones, quas ipsa Beata Brigitta habebat, statim detegebat, & omnia humilitèr subijciebat eorum iudicio, & discretioni. Et non solùm ipsa erat humilis exteriùs apud homines, sed etiã intrinsecus apud Deũ, tàm indignã, & peccatricẽ se reputabat,

quòd

quòd in oratione sæpè loquendo Christo, quasi de eo stupendo mirabatur, & quodammodo eum redarguebat, quia eam tàm indignam ad videndum visiones diuinas, & audiendum, & scribendum sanctissima verba eius, ipse sibi eã elegerat, vt clarè videre poteris in Secundò Libro Cælesti Cap. 5. Et in Sexto Libro Cap. 52. in principio, & §. Tunc ego. Et in Secundo Libro Cap. 18. cum multis similibus. Qualem autem patientiam, & æquanimitatem habebat præfata Domina, non ego respondere volo, sed potiùs respondeat tibi de hoc illa gloriosa Virgo Sancta Agnes, quæ de hoc testimonium perhibet in Quarto Libro Cælesti Cap. 24. quòd incipit. Agnes loquitur ad Sponsam dicens. Veni filia, & impone tibi coronam factam ex septem lapidibus pretiosis. Et de hoc vide latiùs in Legenda vitæ eiusdem Dominæ Beatæ Brigittæ. Qualem etiam ardorẽ charitatis habuit ad Christum, & eius Matrem Virginem, vide in Quarto Libro Cęlesti 63. Cap. & in Sexto Libro 52. Capit. & in Septimo Libro 1. Cap. & Cap. 14. in fine, cum multis similibus. Proximos etiam, ita materna compassione diligebat, quòd pro multis in specie, & pro omnibus etiam in genere ad Christum orando infinitas preces, & lacrymas frequentèr deuotissimè effundebat, vt patet in 3. Lib. 23. Cap. & in multis alijs Capitulis Lib. Cęlesti. Immò quodam tempore, cum Rex Suetię grauare vellet subditos suos in toto Regno magnis exactionibus, vt solueret quamdam pecunię quantitatem in qua tenebatur creditoribus, tunc Beata Brigitta dixit Regi. Domine noli hoc facere, sed recipe duos filios meos, & pone eos obsides, donec soluere poteris, & non offendas Deum, & subditos tuos. Et hòc clariùs habetur in Legenda vitæ eius. Omnibus autem alijs virtutibus intantùm prędicta Domina adornata, & repleta erat, quòd Christus eam in Sponsam miro modo recepit, & ipsam mirandis consolationibus, & diuinis gratijs frequentissimè visitauit, dicens ei. Ego elegi te mihi in Sponsam, vt ostendam tibi secreta mea, quia mihi sic placet. Et post paululum subiunxit dicens. Propterea assumo te mihi in Sponsam, & in meam propriam delectationem, qualem decet Deum habere cum anima casta. Vt patet hoc in Primo Libro Cęlesti 2. Cap. cum multis similibus, quę inuenies in Libris eidem Dominę diuinitùs reuelatis. De quibus quidem diuinis gratijs ipsa numquam superbiebat, immò quotidiè se humiliando, me teste, cum lacrymis, & magis debitricem Deo se reputando, grauius iudicium de hoc sibi superesse timebat. Latere quidem ipsa, & thesaurum iustum diuinarum Reuelationum abscondere ob humilitatis custodiam maluisse. Sed Christus eam imperio verborum suorum pluries astrinxit ad scribendum, & loquendum sua verba diuina intrepidè, summis Pontificibus, Imperatori, Regibus, & Principibus, ac alijs Gentibus, vt ex istis diuinis verbis, scilicet Libri Cælestis, & præsentis Libri, homines peccatores ad Deũ se conuerterẽt. Boni autem, & iusti in meliùs proficerent, vt patet hoc clarè in Septimo Lib. Cęlesti Cap. 27. Et in Sexto Libro 101. Cap. cum multis similibus. Et in isto præsenti Libro Cęlestis Imperatoris ad Reges in pluribus Capitulis. Quis enim talem vitam existimet ludibrijs patere Dęmonum, Christumq. tantæ impietatis arguere audebit, vt non tueretur in se sperantem, & non se, sed ipsum ex dilectionis eius plenitudine glorificantem. Vel numquid bonus Spõsus castam coniugem, & fidelem exponit, adultero illudendam?

HIC

HIC OSTENDITVR QVALIBVS modis Beata Brigitta habebat Visiones, & Reuelationes.

CAP. IIII.

PRÆTEREA, quia iam dixi suprà, & patefeci nescientibus aliqua de qualitate personæ, & virtutibus Beatæ Brigittæ. Nunc autem, quia multi mirantur, & dubitant de ista gratia videndi, & audiendi visiones spirituales præfatæ Dominæ Beatæ data. Et certificari desiderantes de modo, quo ipsa talia videbat, & audiebat, sæpè requisierunt me, quòd ego eis hoc seriosè dicerem, & de pura veritate eos clarè certificarem, & cuius infusione spiritus omnia ista reuelata existant. Ideò ego ad honorem Dei, & Virginis, & prędictæ Beatissimæ Dominæ, ac etiam ad remouendum dubium de cordibus prędictorum dubitantium, ostendam eis primò qualitèr, & quibus modis ipsas Visiones, & Reuelationes videbat, & audiebat. Et posteà per ventilabrum diuinæ Scripturæ probabo, quòd à Spiritu sancto hæc, & non à spiritu illusionis certissimè procedebant. Ad primum igitur dico, quòd tibi possunt de modo, quo ipsa visiones videbat certificari, non solum per mea, sed etiam per verba ipsiusmet Beatæ Brigittæ, quæ in pluribus Capitulis Librorum hæc ipsa humilitèr satis clarè notificat, & præsertim in 4. Lib. Cælesti 77. Cap. Et in Lib. 6. 52. Cap. vbi cum Christo ipsa loquitur in hæc verba. O charissime Deus, & omniū dilectissime, mirabile omnibus audientibus est illud, quod tu mecum fecisti. Nam quando placet tibi, tunc sopis corpus meum, non tamen sopore corporali, sed quadam quiete spirituali. Animam autem meam, tunc quasi à somno excitas, ad videndum, & audiendum, atque sentiendum spiritualitèr. O Domine Deus, quàm dulcia sunt oris tui verba. Videtur verè mihi, quoties verba spiritus tui audio, quòd anima mea illa in se degluriat cum quodam sentimento ineffabilis dulcedinis, sicut suauissimū cibum, qui cadere videtur in cor corporis mei, cum magno gaudio, & ineffabili consolatione. Mirabile tamen hoc esse videtur, quòd dum verba tua audio, tunc vtrumq. efficior scilicet satiata, & famelica. Propter hoc autem satiata, quia tunc nihil aliud mihi libet, nisi illa. Propter hoc verò famelica, quia semper augetur appetitus meus ad illa, &c. Et de hoc in Prologo, & etiam in fine Regulæ Saluatoris eidem Dominæ diuinitùs reuelatæ, cum alijs similibus. Ego etiam, Deo teste, pluries vidi prædictam Dominam aliquando sedendo, aliquando prostratam stare in oratione totam absorptam, & quasi exanimem alienatam à sensibus corporis, raptam in extasi spiritus, nihil videntem, nec audientem de his, quæ agebantur in loco illo, vbi ipsa corporalitèr erat. Quæ quando reuertebatur ad se, narrabat mihi indigno ad talia, & præfatis duobus Confessoribus suis, visiones, quas tunc habuerat, & secreta magnalia, & arcana Dei. Habetur etiam eius modus videndi visiones satis clarè in quadam Visione, & Reuelatione secreta, per ipsam Dominam transmissa Domino Papæ Gregorio Vndecimo. Vbi narratur qualitèr ipsa existente in oratione vigilando rapta fuit in spiritu. Et tunc omnes eius corporis vires, quasi deficere videbantur, sed cor ipsius inflammabatur, & exultabat charitatis ardore. Eiusque anima consolabatur, & quodam diuino robore confortabatur spiritus eius, ac etiam tota ipsius conscientia, & intelligentia replebatur intellectu spirituali, vt ibi continetur. Aliquando quoque ipsa sensibilitèr sentiebat cum ineffabili exultatione spiritus, quem-

quemdam sensibilem corporalem motum mirabilem in corde suo, quasi si ibi esset infans viuus se reuoluens, qui motus ab extrà videbatur . Et de hoc dubitans ipsa, an esset illusio diabolica, ostendit suis Patribus spiritualibus . Qui videntes, & tangentes illud, in stuporem admirationis redacti sunt. Hoc tamen dubium declarauerunt ei Christus, & Virgo Maria satis pulchrè dicẽtes, quòd ille motus cordis non erat illusio, sed diuina gratia, & operatio Spiritus sancti. Vt habetur in Secundo Libro 18. Capitulo. Et in Sexto Libro 88. Capitulo. Item scias, quòd aliquando ipsa Domina Brigitta orans vigilando in excessu mentis, videbat in spiritu aliquas species, seù formas, nec tunc declarabantur ei, quid significarent illa visa, sed remanebat dubia, & incerta de significationibus Visionum, vt habetur in Quarto Lib. Cælesti 2. Cap. cum multis similibus. Et infrà in isto præsenti Libro Cælestis Imperatoris ad Reges 31. Cap. Quæ Visiones aliquando posteà declarabantur ei à Christo processu temporis, vt habetur in dicto Cap. 31. istius Libri, & in vltim. Cap. 4. Libri. Et aliquando nihil vmquam declarabatur ei de significationibus illarum Visionum, sed remanebat de illis incerta, vt habetur in aliquibus Capitulis Libri Cęlestis. Aliquando verò in spiritu videbat vigilans Visiones in specie aliqua, & quasi semper statim in eadem hora declarabãtur ei Visiones illę à Christo loquente, vel à sua Matre Virgine, vel ab Angelo, vel aliquo Sancto, & manifestabantur ei tunc diuinitùs in intelligentia sua significationes illorum visorum, vt habetur in 4. Lib. 7. Cap. Et in 6. Lib. 35. Cap. & 52. Cap. Et in isto Libro præsenti infrascripto 48. Cap. cum multis similibus, quæ in Libro Cælesti, & in isto inuenies. Sed poteris quærere, quomodo potest esse, quòd ista Beata Domina in oratione vigilans, poterat videre, sicut sæpè videbat rapta in spiritu Christum, & eius Matrem Virginẽ, & Angelos, & Sanctos, qui semper immutabilitèr, & essentialitèr stant in cælo? Et in eodem instanti videre animas cruciari, ac eas, & etiam Dæmones loquentes in Purgatorio, & in Inferno, & etiam personas adhùc viuentes in hoc mundo? Et omnes istos videbat ordinatè in eodem instanti ad inuicem, & simul loquentes, & vtrum, quando hæc videbat dicta Domina, anima eius erat in corpore, vel an extrà corpus? Ad quàm quæstionem non ego, sed illa speculum omnis sapiẽtiæ, & scientiæ Regina cæli Maria tibi respondet valdè pulchrè in Libro 6. 52. Cap. in fine cum similibus. Vbi determinatur, quòd hoc fiebat mira eleuatione, & illustratione mentis, & intelligentiæ eiusdem Beatæ Brigittæ, ad magnam vtilitatem totius corporis Ecclesię cooperatione, & ministerio Spiritus sancti. Aliquando quippè visa in extasi aliqua specie Christi, vel Sanctorum, infundebantur in momento intellectui eiusdem Beatæ Dominæ aliqua magnalia, scilicet, solutiones Quæstionum, Reuelationes mysteriorum, & directiones actuum virtuosorum. Et regulæ sanctæ vitæ, per quẽdam influxum supernaturalis luminis diuini. Et tali modo habuit, quasi in momento totum Librum Quæstionum, qui est Quintus Liber inter Libros Cælestis Voluminis, & regulam etiam Saluatoris Religionis Monialium ei reuelatam, vt ibi habetur in fine Regulæ 29. Cap. Aliquando etiam Angelum corporeis oculis ipsa videbat, qui ex Dei præcepto ei sermonem pulcherrimum, & satis prolixum paulatim, & seriosè dictabat, & ipso dictante, in eodem instanti ipsa scribebat, & sic fuit scriptus per interualla temporum ille excellentissimus sermo Angelicus de excellentia Mariæ Virginis, qui diuiditur per Lectiones, quæ debent per Hebdomadã nocturnatim legi à Monialibus

in

in Matutinis, in dicta Religione Monialiũ regulę Saluatoris. Aliquoties quoque vidit prędicta Domina Brigitta non solũ in spiritu, immò etiam suis beatis oculis corporalibus Dominũ Iesum Christum, & Matrẽ eius Virginem, & præsertim in fine vitę suæ, vt infrà patebit. Quod tunc ipsa testabatur filiæ suæ, & suis Patribus spiritualibus. Pro maiori tamen parte ipsa neminem videns audiebat vocem Filij Dei, vel Virginis Matris, vel alicuius Angeli, vel Sancti loquentes sibi verba mirabilia, ad vtilitatem proximorum, directionem morum, conuersionem gentium, & reuelationem mysteriorum, vt patet in omnibus supradictis Libris, vbi maior pars Capitulorum incipit Filius loquitur, vel Mater loquitur ad Sponsam, &c. Et aliquando tali modo prædicebantur ei multa futura, & prophetica de futuris, & alia nõ prophetica per verba obscura, quorum significata ipsa nesciebat, an intelligerentur textualitèr, an figularitèr, vel an spiritualitèr, vel per quem modum, immò sæpè ipsa aliqua talia verba intelligebat textualitèr, sicut fecit B. Franciscus, cum tamen Christus loquẽs, vel Mater eius illa volebant debere intelligi spiritualitèr. Et patet in 4. Lib. Cælesti 15. & 75. Cap. & in præsenti Lib. Cælesti, Imperatoris ad Reges 48. Cap. cum multis similibus Capitulis contentis in dictis Libris. Et aliquoties loquebatur ei tali modo diuinitùs verba clara, quorum veritas, & significatio ei clarè tunc pandebatur, & aperiebatur. Vt habetur in multis Capitulis Libri Cælestis. Et vide hoc in Libro infrascripto ad Reges 48. Cap. propè principium. Scias tamen, quòd prout ego indignus sæpè audiui ab ore eius, sẽper in omnibus istis supradictis modis visionum maximã dulcedinem amoris Dei, & ineffabilis cõsolationis diuinæ ipsa sentiebat in anima, & mẽte sua. In tantũ, quòd quasi nullatenùs, nisi cũ suspirijs aut lacrymis hoc mihi referre poterat.

HIC EXAMINATVR per Diuinam Scripturam, sub qua specie Visionum contineantur Visiones istius Libri, & aliæ reuelatæ Beatæ Brigittæ.

CAP. V.

EX quo igitur iam certifificaui dubitantes de qualitate, & virtutibus personę prefatę Dominę Brigittæ beatissimæ, ex multis Capitulis superiùs allegatis, & de modis diuersis, quibus ipsa Domina Visiones, & Reuelationes præsentis Libri, & aliorum Librorum videbat, & audiebat, atque sentiebat, vt suprà patet. Nunc autem restaret videre de qualitate materiæ ipsarum Visionum, & Reuelationũ. Sed quia satis de illa tetigi suprà, & tangetur infrà in. Hoc etiam, & in. Ergò ò vos Imperatores. Et etiam ex præiacente huius Libri materia, & aliorum Librorum suorum patet euidentèr: Ideò non figo plùs pedem in hoc. Sed iam mihi restat nunc examinare, & declarãdo probare secundùm Scripturam, & dicta sanctorum Doctorum, sub qua specie Visionum cõmunitèr prædictæ suæ Visiones, & Reuelationes contineantur. Sciendum est ergò de primò, quòd Augustin. in lib. 7. super Gen. ad litteram. Et Hieronymus in Prologo Apocalyps. tria principalia genera Visionũ describunt, scilicet, corporale, spirituale, & intellectuale. Visio enim corporalis est, quãdo videlicet corporalibus oculis aliquid videmus. Spiritualis, seù imaginaria visio dicitur, cùm dormientes, vigilantes in spiritu imagines rerum cernimus, quibus aliquid aliud significatur, sicut vidit Pharao spicas, & Moyses rubum ardere, ille dormiens, & iste vigilans. Intellectualis autem visio est, quando, videlicet, Spiritu sancto reuelante,

lante, intellectu mẽtis veritatem mysteriorum, sicut est capimus, quomodo vidit Ioannes illa, quæ in libro Apocalypsi referuntur. Non enim figuras tantùm in spiritu vidit, sed & eorum significata mente intellexit. Primum namq. genus visionum, scilicet, corporale nõ multùm tangit materiam nostram, licet tamen aliquibus vicibus ipsa Beata Brigitta gloriosam Matrem Dei, & eius Filium corporalibus oculis viderit, scilicet, quando erat puella. Vidit enim altare, & Matrẽ Dei suprà sedentem, quæ vocauit eam, & imposuit ei coronam. Et iterùm quando periclitabatur in partu, & Mater Dei intrauit ad eam, & videntibus dominabus cunctis, quæ aderant, tetigit mẽbra eius, & statim liberata est. Et hoc habetur in Legenda vitę eius. Et iterùm quando vidit ignem descendere de cælo super altare, & in manu Presbyteri celebrãtis hostiam, & in ea Agnum, & faciẽ hominis in Agno, & Agnum in facie. Et iterùm vidit in manu Presbyteri in hostia infantem viuum, qui signando astantes signo Crucis dixit, benedico vos credentes, non credentibus ero Iudex. Vide in 6. Lib. Cælesti. 86. Cap. Cumq. etiam ipsa iam ageret in extremis, vidit iterũ corporalitèr Christum eam cõsolantem, vt suprà dicitur. Talis enim visio credendum est, quòd ab ipso Christo eidem Sponsæ suæ Spiritus sancti mysterio in eius cõsolationem fuerit ostensa, & non à maligno spiritu illusoriè ministrata. Et hoc patet clarè, quia ipse Dominus Iesus Christus prædixerat ei diem sui exitus quinque diebus antequam ipsa expiraret præcipiẽs ei Sacramẽta Ecclesiæ suscipere, & de factis suis, & Monasterij sui aliqua per eũ, tũc reuelata disponẽdo ordinare. Quod præceptũ in fine vitæ Diabolus ei nõ dedisset, si illa visio diabolica extitisset. Probatur etiam, quòd illa visio fuerit à Deo ex hoc, quia in illo extremo puncto vitæ, ipsa communionem sanctam, & extremã Vnctionem præsentibus personis multis, deuotè recepit, quibus susceptis, & ipsum Christum oculis corporalibus, tunc eam consolantem vidit, & in eius manibus spiritum humilitèr commendando expirauit. Et hoc patet in septimo Libro Cælesti. Cap. vltimo, & in fine Legendæ vitæ eius. In hoc tamen modo videndi visiones, scilicet, corporalitèr non figo pedem pronunc, quia ipsa Domina paucis vicibus videbat visiones corporalibus oculis. De secundo autem genere visionis, scilicet, spiritualis, seù imaginarię dormientium nõ loquemur, quia ista somnia suspectissima reputantur per Greg. in lib. 4. Dialog. 48. cap. Et habetur etiã idẽ in Lib. 4. Cælesti. 38. Capit. quamuis aliquando somnia sint vera, & bona, & à Deo, vt ibi dicitur. Et in Libro Cælesti vide modum, quem debes tenere, quando talia somnia eueniunt. Et tali modo dormiendo vidit etiam ista Beata Domina cum adhùc puella esset semel Christum quasi tunc temporis crucifixum, & ab illa hora semper effecta fuit cordialitèr ad passionem Christi, nec talis visio somnialis tangit materiam nostram, quia ipsa Domina, quasi omnes visiones videbat in oratione vigilando, & non dormiendo, vt in multis Capitulis prædicti Libri Cælestis hoc patet euidentèr. Sed veniendo modò ad istam secundam speciem, quàm dixi, scilicet, visiones spirituales, seù imaginariæ vigilantium, quæ tangit materiam nostrã, dicit sic B. August. in lib. 12. sup. Genes. ad litteram. Quando autem penitùs auertitur, atque arripitur animi intentio à sensibus corporis, tũc magis dici extasis solet. Tunc enim omninò quæcumque sunt præsentia corpora etiam patentibus oculis non videntur, nec vllæ voces prorsus audiuntur, quia totus animi contuitus, aut in corporum imaginibus est per spiritualem, aut in

rebus incorporeis nulla corporis imagine figuratis, per intellectualem visionem. Ex istis ergò verbis patet manifestè, quòd quando dicta Domina stabat in visione, sopita gaudio, & sopore dulcedinis amoris diuini, alienata à sensibus corporis, vt suprà ipsa narrat, quòd tunc stabat in extasi alienata suprà se. Nec talem dulcedinem, & ebrietatem amoris diuini in alicuius mente Diabolus infundere potest, vt infrà patebit, quia quòd ipse non habet, alijs infundere nequit. Cum verò ipsa dicit suprà, & in Libris, quòd Deus animam suam, tunc quasi à somno excitabat, ad videndum, & audiendum, atque sentiendum cælestia, diuina, & spiritualia. Et quòd tunc ipsa visiones videbat, & vocem loquentis audiebat in spiritu. Tunc ostenditur clarè per istud dictum Augustini suprascriptum, quòd ipsa tunc stabat rapta in spiritu per spiritualem, seù imaginariam visionem, quia scilicet videbat in spiritu illas imagines, seù species, & audiebat locutiones illorum visorum. Quando autem ipsa dixit vt suprà habetur, quòd tota conscientia, & intelligentia eius in illo raptu extasis replebatur, & illuminabatur quodam intellectu spirituali. Et quòd in momento erant Christo loquēte infusa in intellectu eius multa, vt scilicet tota Regula Saluatoris, & Liber Quæst. & multa alia per quendam influxum luminis intellectualis supernaturalis. Ecce quòd per hoc clarè ostenditur nobis, quòd ipsa tunc stabat rapta in illa extasi, & tunc illuminabatur, & illustrabatur mens, & intelligentia eius diuinitùs, per supernaturalem intellectualem visionem. Et scias, quòd hanc illuminationem, seù illustrationem mentis Diabolus nullatenùs potest infundere alicui, quia in visione intellectuali numquam potest anima illudi à Dæmone, vt infrà clariùs patebit per Augustinum, & Thomā de Aquino, & in hoc omnes Doctores concordant. Cum etiam ipsa dicit, quòd in illo raptu, seù extasi ea existente, Filius Dei, vel Virgo Maria, vel aliquis Angelus, vel Sanctus sibi loquebatur ea, quæ suprà in Libro Cælesti continentur, & infrà in præsenti Libro quasi per totum. Tunc per hæc clarè colligimus, quòd ipse miserator Deus ad ipsius Dominę, & nostram vtilem directionem conscientias nostras per verba doctrinæ suæ dignatus est illustrare, & quòd de secretis mysterijs suis, ac de rebus futuris, & alijs documentis sanctissimis sua quadam diuina interna locutione per intellectualē visionem instruere nos per ipsam Dominam voluit, & docere. De qua quidem locutione Beatus Greg. in 28. lib. Morali. cap. 2. & plenè, & pulchrè nos instruit in hæc verba. Sciendum (inquit) propterea est, quia in duobus modis locutio diuina distinguitur, aut per seipsum namque Dominus loquitur, aut per creaturam Angelicam eius ad nos verba formantur. Sed cū per semetipsum Deus loquitur, sola in nobis vis internæ inspirationis aperitur. Cum per semetipsum loquitur, de verbo eius sine verbis, & syllabis cor docetur, quia virtus eius intima quadam subleuatione cognoscitur ad quam mens plena suspenditur, vacua grauatur. Pondus enim quoddam est, quod omnem animam, quam replet leuat. Incorporeum lumen est, quod & interiora repleat, & repleta exteriùs circumscribat. Sine strepitu sermo est, quia & auditum aperit, & habere sonitum nescit. Et subdit. Spiritum enim Dei, quasi quædam nobis verba dicere, est occulta in ea, quæ agenda sunt intimare. Et cor hominis ignarum non adhibito strepitu, & tarditate sermonis, peritum repente de absconditis reddere. Et posteà subiungit dicens. Dei enim locutio ad nos intrinsecus facta, videtur potiùs, quàm auditur, quia dum se-

ſemetipsā ſine mora ſermonis inſinuat, repentina luce noſtræ ignorantiæ tenebras illuſtrat. Hæc ille Greg. Tali enim interna diuina locutione iſta ſancta Domina de his, quæ continentur in hoc Libro, & in Libro Cæleſti, ad ſpiritualem doctrinam Imperatorum, & Regum, & Summorum Pōtificum, ac Prælatorum, & omnium Gentium, & etiam ad cōuerſionem Infidelium, à Sponſo ſuo Chriſto loquente docebatur, & inſtruebatur, vt patet per totum Librum Cæleſtem, & per præſentem. Subdit etiam Gregor. in præallegato Capitulo dicēs, quòd aliquando imaginibus, & antè corporeos oculos ad tempus ex aere aſſumptis, per Angelos nobis loquitur Deus, ſicut Abraham, qui non ſolùm tres Viros videre potuit, ſed etiam habitaculo terreno ſuſcipere. Et ſubdit dicens. Niſi enim Angeli quædam nobis interna nunciantes, ad tempus ex aere corpora ſumerent, exterioribus profectò noſtris obtutibus non comparerent, vſque hic Greg. Tali etiam modo Deus ſæpè per Angelum loquebatur ſuæ Sponſæ prædictæ, & pręſertim quando in Roma ipſa exiſtente Angelum, qui ſermonem de excellentia Virginis dictaret ei, miſit, quem ipſa etiam corporeis oculis quotidiè vidit, & ipſo illum dictāte per interualla temporum, ipſa ſermonem eumdem conſcripſit, vt patet ſuprà. Sed poteris quærere, quare verba Dei aliquando ita obſcurè ab ipſo dicuntur, quòd diuerſimodè interpretari poſſunt, & quandoq. alitèr à Propheta audiente, & ab alijs hominibus, & alitèr à Deo loquente intelliguntur, vt patet in Beato Franciſco, quando ei dictum fuit à Chriſto. Vade, & repara Eccleſiam meam, & in multis alijs, qui verba, quæ ſpiritualitèr intelligi debebant, materialitèr, & textualitèr intellexerunt. Reſpondeo ſecundùm quòd dicit Auguſtin. in lib. 12. ſuper Geneſ. & Thom. de Aquino in 2. 2. in titul. de Prophetia, & alij Doctores, quòd non ſemper Propheta rectè intelligit, quæ ſibi in viſione dicuntur, & reuelantur. Et ſuper hæc vide ſolutionem, quam dat iſti Beatæ Dominę glorioſa Virgo Maria in iſto præſenti Libro infraſcripto, ſcilicet, Imperatoris ad Reges Cap. 48. quaſi in principio. Sed poteris quærere. Et in quarto Libro Cęleſti 15. & 75. Cap. cum multis ſimilibus. Et tali modo dicta Domina Brigitta aliquādo intelligebat verba viſionum corporalitèr, ſeù litteralitèr, & tamen Chriſtus, vel Mater eius loquentes intelligebant illa ſpiritualitèr, aut figuralitèr, vt ſuprà patet in proximis allegationibus. Liquet ergò ex prędictis euidentèr, & ex pręiacente materia Librorum iſti venerandę Dominę diuinitùs reuelatorum, quòd ipſa habuit à Deo ſingulariſſimam gratiam ſpiritus prophetiæ per internā Dei locutionem, & ſpiritualem, & intellectualem viſionem ei diuinitùs gratis datam. Quia vera, & propria prophetia, & reuelatio, ac ſcientia, & doctrina cauſantur ex viſione ſpirituali, ſeù imaginaria aliquorum corporum, ſeù ſignorum, accedente tunc ibi influxu luminis intellectualis, & ſupernaturalis veritatis diuinę, vt patet ex modis, & ſentimentis ſupradictis, quibus ipſa viſiones videbat, & ex dictis Auguſtini in libro 12. ſuper Geneſ. ad litteram, vbi eſt textus clarus de hoc, quia imagines corporales in ſpiritu eius expreſsè ſunt, et quaſi ſemper earum intellectus diuinitùs reuelatus in mente. Immò audactèr dico ſecundùm Beatum Thomā de Aquino in ſecūda ſecundę quæſt. 163. & ſecundùm alios Doctores, quòd iſte gradus prophetiæ iſti Beatæ Dominæ diuinitùs gratis datus, inter omnes alios gradus prophetiæ altior iudicatur, quando ſcilicet Propheta non ſolùm videt ſigna verborum, vel factorum, ſed etiam videt vigilando aliquem ſibi colloquentem, aut aliquid demonſtrantem. Et præſertim ſi ille loquens, vel

vel demonſtrans ſit in ſpecie Dei, quia dicunt, quòd per hoc magis ille Propheta appropinquat ad cauſam reuelatam, quàm ſi ille loquens, vel demonſtrans ſe oſtenderet in ſpecie hominis, vel in ſpecie Angeli, ſecundùm illud Iſaiæ 6. cap. Vidi Dominum ſedentem, &c. Et maximè ex eo, quòd inter omnes ſcripturas omnium Prophetarum clariori modo intelligendi à Deo ſcriptura iſta præfatæ Dominæ, quàm aliæ ſcripturæ alijs Prophetis fuit reuelata, quia dicit Nicolaus de Lyra in Prologo ſuper Pſalteriũ, & alij Doctores idem dicunt, ſcilicet, quòd ille gradus prophetiæ eſt excellentior, vbi cæteris paribus eſt intelligentia clarior.

HIC PROBATVR PER DIVINAM Scripturam, quòd Viſiones, & Reuelationes iſtius Libri, & aliorum Beatæ Brigittæ emanauerunt, & proceſſerunt à Spiritu ſancto, & non ab illuſione diabolica. Et hoc probatur ex ſeptem ſignis, ſiuè rationibus hic contentis.

CAP. VI.

SANE, quia iam ſuprà proximo clarè oſtenſum eſt ſubtilitèr intuenti, ſub quo genere viſionũ contineantur iſte pręſens Liber, & alij reuelati pręfatæ Beatiſsimæ Dominæ Brigittæ. Idcircò nunc videamus ſecundùm dicta Sanctorum, an à Spiritu ſancto veritatis, vel an ab illuſore ſpiritu falſitatis viſiones, & reuelationes iſtorum Librorum illi fuerint miniſtratæ. Dico igitur, quòd multæ differentiæ ſunt, in quibus clarè poteſt diſcerni reuelatio, vel vitio boni ſpiritus à malo, tàm in qualitate perſonæ talia videntis, quàm in ſentimentis interioribus animæ ipſius, quàm etiam in modo videndi, & in materia viſionum, diſcutiendo ſubtilitèr ad quid illa viſio nos promouet, & inducit. Ad quorum notitiam, & practicam diſcernẽdi, nè illuderetur iſta præfata Domina Beatiſsima, pluries, & ſatis clarè diuinitùs fuit edocta, & per viſiones, & documenta diuina plenius informata, vt habetur in primo Libro Cæleſti 54. Capit. & in ſecundo Lib. 19. Cap. & in tertio Lib. 10. Cap. Et vide de hoc ſeptẽ differentias, quæ aſsignantur iſti Dominæ Brigittæ Sponſæ Chriſti à Virgine Maria inter viſiones boni ſpiritus, & mali ſatis pulchrè in quarto Lib. 23. Cap. & 110. Cap. & in ſexto Lib. 68. Capit. & 69. & 92. Cap. cum multis ſimilibus, & licet tàm clara, & notoriè manifeſta eſt iſta gratia diuina, præfatæ Beatæ Dominæ diuinitùs gratis data, quòd nulla ſuſceptione fallacis ſpiritus valeat obfuſcari, maximè cum iam ipſa de hoc aliàs fuerit in Regno Suetiæ diligentèr examinata per Prælatos, ac Viros ſpirituales, & Magiſtros in Theologia. Et licet per eos fuerit determinatum, quòd iſta gratia ſit diuina, & à Spiritu ſancto diuinitùs ei data, vt ſuprà dixi. Et licet etiam iterùm in Neapoli in præſentia Domini Bernardi Archiepiſcopi, & trium Magiſtrorum in Theologia, & aliorum plurium Militum, & peritorum Virorum, me teſte, iſta gratia fuerit approbata, immò quædam reuelatio, quàm tunc ipſa Domina eis pręſentauit per vnum dictorum Magiſtrorum ex præcepto Dominę Reginę, & Archiepiſcopi coram toto populo Ciuitatis ad hoc vocato ſpecialitèr, fuerit in Eccleſia Cathedrali publicata, & ſolemnitèr prædicata. Nihilominùs tamen ad maiorem abundantiam, & vt mordacibus detractoribus, et calumniatoribus ſilentium imponatur, & pie de hoc dubitantibus plena ſatisfactio impendatur, volo probare per dicta Doctorum ſacræ Scripturæ, et ſanctorum

Pa-

Patrum, quòd ista sint à Deo infusa, & data præfatæ Dominæ ad informationem, & vtilitatem totius corporis Ecclesiæ, & directionem omnium electorum, & non à spiritu maligno illusoriè ministrata, & hoc probo per septem signa, seù rationes infrascriptas, quibus discernitur visio boni spiritus ab illusione diabolica. Primum signum certissimum est, quòd visio sit diuina, quando scilicet illa persona visiones videns est realitèr humilis, & viuit sub obedientia, & disciplina continua alicuius Patris spiritualis, discreti Senioris, & virtuosi, & experti in vita spirituali. Et quando non præsumit de se ista persona videns, nec extollitur, nec se iactat, nec appetit laudes humanas, nec occultat visiones, sed cum humilitate vera viuës, omnes visiones, & tentationes suas statim detegit, & exponit humilitèr examini, & iudicio sui Patris spiritualis, aut aliorum Seniorum Patrum spiritualium, & tunc, vt approbatum recipit, quòd ille, vel illi approbant, & vt reprobata repudiat illa, quæ illi reprobanda definiunt. Talis enim anima dico, quòd non potest illudi, & de hoc est textus clarus in lib. collat. Patrum Ioan. Cassiani collat. 2. cap. Et vt hanc eamdem. Quæ loquitur de illo Monacho sub specie Angeli lucis deluso à Diabolo. Et eadem collat. capit. Tunc Moyses, vbi idem Abbas Moyses de hoc loquitur in hæc verba. Nullatenùs enim (inquit) decipi quisque potest, qui non suo iudicio, sed maiorum viuit exemplo, nec valebit ignorantiæ eius callidus hostis illudere, qui vniuersas cogitationes in corde nascëtes, perniciosa verecüdia nescit obtegere, sed eas maturo examine Seniorum, vel reprobat, vel admittit. Illicò namque, vt patefacta fuerit, cogitatio maligna marcescit, & antequam discretionis iudicium proferatur, serpens teterrimus velut à tenebroso subterraneo specu virtute confessionis protractus ad lucem, & traductus quodammodo, ac dehonestatus abscedit. Tamdiù enim suggestiones noxiæ dominantur in nobis, quamdiù celantur in corde. Hæc ille Moyses. Et vide ibidem in cap. sequenti. Igitur cùm præfata Domina Beata Brigitta viuebat, semper sub speciali obedientia, & doctrina Patrum spiritualiū Seniorum, & virtuosorū, &c. Et habuit in se profundissimam veram humilitatem, & omnes visiones, & tentationes suas, ac etiam alia facienda humilitèr supposuerit obedientiæ, examini, & iudicio prædictorum, & etiam aliorum Seniorum, vt suprà dixi. Ideò clarè concluditur ex prædicta determinatione illius sancti Patris Moysi, & aliorum Patrum sanctorum, quòd omnia sibi reuelata in Libris processerint à Spiritu sancto, & non diabolico illusore. Et hoc est clarum, & manifestum signum apud omnes ferè spirituales, & doctrina generalis omniū ad euadendū tentationes, & diabolicas suggestiones, & illusiones. Secundum signum visionis diuinæ, in quo non potest anima decipi, est, quando anima tempore, quo videt visiones, sentit se tunc totam repleri, & quodammodo dulcitèr inebriari, & inflammari igne infusionis dulcedinis charitatis diuinæ, & quodam sapore internę dulcedinis amoris Dei. Dico enim quòd istam internam charitatem, & dulcedinem amoris diuini, quam Diabolus non habet, nullo modo potest eam infundere in anima alicuius, nullus dat, quod non habet. Et ideò concluditur, quòd qui talia operatur in anima, Deus est, præsertim si tunc illa anima tota roboratur, & repletur illuminatione quadam firmæ credulitatis, & obedientiæ, & reuerentiæ fidei Catholicæ, & sanctæ Matris Ecclesiæ. Vt habetur in 4. Lib. Cælesti 78. Cap. cum similibus. Probatur etiam hoc pulchrè per Hugonē de S. Victore in soliloquio de arra animæ in fine totius tractatus.

Vbi anima loquitur ei dicens. Hoc (inquit) vltimum interrogationis meæ suscipias quæso. Quod est illud dulce, quod eius recordatione me tangere solet, & tàm vehementèr, atque suauitèr afficere, vt iam tota quodammodo à memetipsa alienari, & nescio quo extrahi incipiam, subitò immutor. Benè esse incipio vltrà quàm dicere sufficiam. Exhilaratur conscientia, in obliuionem venit præteritorum dolorum, exultat animus, clarescit intellectus, cor illuminatur, desideria iucundantur, &c. Cui animæ ipsemet Hugo sic pulchrè respondens ait. Verè ille est dilectus tuus, qui visitat te, idest, Deus, &c. Et idem dicit B. Antonius valdè tale, & pulchrè docendo discipulos suos discernere visiones bonas ab illusionibus, vt habetur in Vitas Patrum in 1. lib. in Legenda B. Antonij, ibi. Nunc iam cæteras vobis Dæmonum explicabo fallacias, &c. Et ibi vide plenè. Dicit etiam Gregor. in Morali lib. 28. cap. 2. quòd, cum Deus per semetipsũ animæ loquitur, sola in nobis vis internæ inspirationis aperitur, quia virtus eius intima quadã dulcissima subleuatione cognoscitur, &c. Et vide hoc clariùs in 4. Lib. Cælesti 78. Cap. & in 7. Lib Cap. 4. & in Capitulis eiusdẽ Cælestis Libri suprà proximo præallegatis, cum multis similibus. Ex quibus probatur, quòd omnia reuelata Beatæ Brigittæ, quæ in istis Libris continentur, non ab illusore terribili, sed à Spiritu sancto cõsolatore suauissimo fuerunt ei ministrata; quod patet per istas allegationes supradictas, & per illa cõsolatoria sentimẽta similia, quæ ipsa sentiebat, tempore quo visiones videbat, & diuinas locutiones audiebat, vt patet suprà per verba eius, quæ ibi continentur. Tertium signũ est, in quo cognoscitur, seù discernitur visio diuina ab illusione diabolica, quando, scilicet, anima existẽs in visione, siuè corporali, siuè imaginaria, & spirituali, sentit influxum intellectualis supernaturalis luminis, intelligibilis veritatis, & comprehendit tũc significationes veras illorum visorum, & verborum. Et aperitur clarè tunc intellectus eius, ac ostenditur, seù manifestatur ei veritas illius materiæ. Iste enim influxus intellectualis supernaturalis luminis, seù visionis, siuè præcedat visio corporalis, aut imaginaria, siuè non, numquam à Diabolo potest infundi in anima, sed solùm à Deo, vt ait Thomas de Aquino in 2. 2. titul. de prophetia qu. 78. vbi sic dicit. Dæmones (inquit) ea, quæ sciunt, hominibus manifestant, non quidem per illuminationem intellectus, sed per aliquam imaginariam visionem. Aut etiã sensibilitèr colloquendo, sed non intellectum illius illuminando. Et in hoc deficit, & differt hæc prophetia à vera. August. etiã in lib. 12. sup. Genes. ad litteram, sic ait. Illuditur autem anima, & fallitur in corporali visione, &c. Et posteà subdit. In visione autem spirituali, seù imaginaria, idest, in corporum similitudinibus, quæ in spiritu videntur, fallitur etiam anima, cùm ea, quæ sic videt, ipsa corpora esse arbitratur, &c. Posteà hæc autem subdit, dicens. Aut verò in illis intellectualibus visis non fallitur anima, &c. Et posteà subiungit. Et si videntur futura; ita vt omninò futura noscantur, quorum imagines præsentes iudicentur; siuè ipsa diuinitùs adiuta, siuè aliquo inter ipsa exponente, quid significent, sicut in Apocalypsi Ioannis exponebatur; magna reuelatio est, etiam si fortè ignoret ille, hæc demonstrantur, verum, & corpore exierit, an adhùc sit in corpore; sed spiritu à sensibus alienato ista videat; vsque hic August. Sed circà hoc quæri potest, quæ differẽtia est inter Reuelationem, quæ fit confictè humano intellectu, seù per illusionem in imaginatione, & intellectu hominis. Et illa, quæ fit diuinitùs per intellectualem

visionem? Respōdeo secundùm Thom. de Aquino, in 2. 2. quæst. 173. art. 2. quòd prophetia, seù reuelatio, quę fit secundùm imaginationem, & iudicium humanæ mentis, fit secundùm vim intellectualis luminis naturalis. Sed per donum prophetiæ diuinę, confertur aliquid humanę mēti, suprà id, quod pertinet ad naturalem facultatem, quantùm ad vtrumque, scilicet, quantùm ad iudicium per influxum intellectualis luminis, & quantùm ad acceptionem, seù repręsentationem rerum, quæ fit per aliquas species. Et quantùm ad istud secūdùm, potest assimilari reuelatio cōficta humanitùs, aut diabolica, reuelationi diuinæ prophetiæ, sed nō quantùm ad primum. Vsque hìc Thomas de Aquino. Ex quibus patet, quòd cùm intellectuale lumen supernaturale influitur animæ existenti, in imaginaria visione, siuè non existenti, non à Diabolo esse potest, sed à Deo. Concluditur ergò clarè, quòd cum præfata Beata Domina in Visionibus suis susceperit illum influxum luminis intellectualis, & supernaturalis, & semper ibi affuerit aliquis exponens, vt Christus, aut Mater eius, vel Angelus, aut aliquis Sāctus, à quibus declarabantur, & exponebantur ei similitudines illæ, & verba figuralitèr sibi dicta, & ostendebantur illi veræ significationes illorum visorum. Vt patet in Libris suis. Sequitur ergò, quòd omnes istæ suæ Reuelationes, & scriptura istorum Librorum à Deo ministratæ sint, qui talia operari potens est. Non autem ab illusore, cui hæc facere impossibile est, vt suprà patet per August. & Thomam. Quia in hoc differt visio illusoria à visione Diuina. Et in hoc omnes Sancti Patres, & Doctores concordant. Quartum signum est, in quo differt visio, seù reuelatio boni spiritus ab illusione diabolica: Quando scilicet ille Propheta, seù videns, semper vera prædicit, & Catholica mysteria, & documenta loquitur, & honestos, ac virtuosos mores indicat. Et hæc sunt signa, quòd talia à Deo sint. Quia Diabolus in illusionibus suis interdum dicit vera, vt decipiat, & aliquando falsa, sed Spiritus sanctus semper vera, & numquam falsa prædicit. Quod clarè probat B. Thom. vbi suprà, sic dicens. In aliquibus enim signis discerni potest etiam exterioribus prophetia Dæmonum à prophetia Diuina. Vndè dicit Chrysostomus super Matthæum, quòd prophetant in spiritu Diaboli, quales sunt diuinatores. Sed sic discernitur. Quoniam Diabolus interdum falsa dicit, sed Spiritus sanctus numquam. Vndè dicitur Deuteronomij 18. cap. Si tacita cogitatione responderis, quomodo possum intelligere verbum, quod non est locutus Dominus, hoc habebis signum. Quòd in nomine Domini Propheta ille prædixerit, & non euenerit, hoc Dominus non est locutus, &c. Dicit etiam August. in lib. 12. super Genes. ad litteram, quòd quando aliqui stantes in extasi eleuationis mentalis, videntes in imaginaria, seù spirituali visione aliqua signa, vel imagines corporum, quòd si in hoc eos malus arripuerit spiritus, aut dæmoniacos facit, aut arreptitios, aut falsos Prophetas, cum autem bonus, facit eos fideles, mysteria loquentes, aut accedente diuini luminis intelligentia veros Prophetas, aut ad tempus, id quod per eos oportet ostendi videntes, atque narrantes. Hæc August. Et ideò, cum ista Beata Domina semper, si benè intelligantur, vera prædixerit. Nec in omnibus Libris suis aliquid falsum, vel mendacium, vel inhonestum, vel non catholicum dixerit, sed omnia vera annunciauerit, & confirmantia fidem Catholicam, ac damnantia Hæreticos, & semper virtutes indicauerit, vt patet in isto Libro, & in alijs Libris ei reuelatis. Ideò concluditur clarè, quòd omnia ista ex diuina gratia infusa, & osten-

ostensa ei sint, & non illusione diabolica. Quintum signum, in quo discernuntur visiones ministratę à bono spiritu, vel à malo, est fructus ille, & opera, quæ procedunt ab illis visionibus, seù reuelationibus, quia secundùm Euangelium non potest arbor mala fructus bonos facere, &c. A fructibus enim eorum cognoscetis eos. Nam prophetia vera ordinata, & data fuit hominibus ex magna miseratione Dei, ad humanorũ actuum directionem, & ad regimen agendorum, aut ad reuelationẽ mysteriorũ, quasi quoddam lumen diuinum, quo homines dirigerẽtur, & instruerẽtur, tàm in cognitione fidei, quàm in omnibus operibus virtuosis, secundùm quòd erat expediẽs ad salutem electorum. Et diuersificata fuit prophetia semper secundùm diuersificationem temporum, & negotiorum sicut ponit Thom. in 2. 2. titul. de Prophetia art. 11. cap. vltim. Nam dicitur Prouerb. 29. Cum defecerit prophetia, dissipabitur populus. Et ideò quãdo videmus, quòd ex talibus visionibus, seù verbis reuelatis mens illuminatur, intellectus, & cõscientia videntis illustratur, & vita eius corrigitur, & emendatur, cõuertũtur homines vitiosi ad virtuosam, & religiosam vitam, & de guerra, & odio ad pacem, de superbia ad humilitatem, & obedientiam, & de malo ad bonum, & hoc in multis personis, & diù perseuerat. Tunc certissimum signum est, quòd tales visiones, & reuelationes, quæ talem fructum germinauerũt, & produxerũt, non à Diabolo, sed à Spiritu sancto potiùs processere, quæ facere Diabolo impossibile est, immò totum contrarium procedit à visionibus, seù potiùs illusionibus suis. Consueuerunt enim deuiare hominem à fide Catholica, à bonis moribus, à sana doctrina, & ab obedientia Prælatorum, & sacræ Scripturæ, ac etiã à subiectione sanctę Matris Ecclesię, &c. Cum igitur ab istis visionibus, & reuelationibus, & verbis istorum Librorum reuelatis præfatæ Dominæ Beatissimæ semper processerint illa, quæ Dei sunt, & omnis virtus, & munditia morum, & conuersio, & emendatio proximorum, reuelatio mysteriorum, roboratio fidei, damnatio hæreticorum, increpatio vitiorum, & prophetia vera futurorũ, &c. Quæ omnia in Libro hoc, & in alijs suis Libris, & per experientiam notoriam, & manifestam in multis personis, & mũdi partibus sunt patentia. Ideò concluditur necessariò, quòd à fonte purissimo, & limpidissimo Spiritus sancti, & non à tenebroso lacu fętido illusionis hæc omnia flumina processerunt. Vt in isto moderno tempore vitiorum caligine tenebroso per istam doctrinam sanctam in agẽdis suis homines instruerentur, & sic fugerent à terribili, & districta iustitia diuina in his Libris contenta, ad gremium pietatis, & misericordiæ Dei. Sextum signum est, quòd hęc à Deo sint, & non à maligno spiritu, mors seù finis laudabilis, & virtuosus, personæ videntis visiones. Nam sciendum est, quòd quando aliquæ personæ à visionibus, seù potiùs illusionibus sub specie lucis longeuę deceptæ fuerunt, ostendente eis Diabolo multa vera, vt in fine in vno falso eas deciperet, communitèr semper inuenimus in scriptura sanctorum Patrum, quòd isti sic delusi, in aliquo errore, vel morte mala, aut subitanea, aut sine perceptione in fine ipsorum Sacramentorum à Diabolo extincti sunt. Et hoc voluit Deus semper alijs patefacere, vt à similibus illusionibus coloratis doceret eos cauere. Sed per contrarium in Sanctis suis, qui diuinis visionibus, seù reuelationibus in vita eorũ consolabantur, & illuminabantur, Deus in eorum morte operari solitus est. Quia in vita eorum semper eos protegendo direxit, ac ipsos multis virtutibus, & miraculis adornauit. In morte quoque per aliquam singularem gratiam, quasi quodam approbationis iudicio eos mi-

rificè clarificauit, ſicut patet in Ioanne Euangeliſta, & in multis ſimilibus. Sic etiam fecit cum iſta præfata Sponſa ſua beatiſſima, ipſe bonus IESVS. Nam præuenta fuit eius mira ſuperna gratia, quia ordinato progreſſu ab infimis aſcendit ad ſumma. Fuit enim humilitate ſublimis, mortificatione viuida, ſimplicitate prudens, omniq. morum honeſtate conſpicua, propter quòd ipſe eam in vita ſua mirandis gratijs ſupernaturalibus extulit, & diuinis viſionibus, & locutionibus ad vtilitatem Eccleſiæ Seraphicè decorauit. Necnon in fine vitæ mortem ei antè prædixit, & in exitu ſuo in ſignum approbationis eius corporalibus oculis conſolatoriè ſe oſtēdens, vt dilectam Sponſam ad cæleſtes nuptias ipſius animam dulciſſimo amplexu recepit, vt ſuprà dictum eſt. Et vide hoc clarè in vltimo Libro Cæleſti Cap. Vlt. & in Legenda vitæ eius. Tali enim approbationis ſigillo voluit ipſe Deus ſcripturā iſtorum Librorum, eidem Sponſæ diuinitùs reuelatā, quodammodo authēticare, & ad vtilitatem Eccleſiæ, & fidelium eam mirificè ſigillare. Quia ei, cui in vita toties per propheticam, ſpirituale, & intellectualem viſionem apparuit, antè eius exitum mortem ei prædicēdo, ſe per plùs quàm propheticam, ſcilicet corporalem viſionem monſtrauit. Septimum ſignum boni ſpiritus eſt clarificatio miraculorum poſt mortem videntis viſiones. Nam qui vſque ad mortem per viſiones à Dæmone illuditur, dignum non eſt, quòd poſt mortē diuinis miraculis clarificetur. Et quia iſta Chriſti digniſſima Sponſa, à Diabolo in viſionibus ſuis in vita deluſa non fuit, ideò poſt eius exitum multis, & mirandis miraculis eam Chriſtus clarificauit, per reſurrectionē ſcilicet multorum mortuorum. Et per illuminationes cæcorum, & ſanationes ſurdorum, & per innumeras curationes mirificas de diuerſis infirmitatibus infirmorum, vt quam ipſe in vita fecerat claram, poſt mortem nobis oſtenderet clariorem. Quæ omnia intantùm ſunt notoria, & manifeſta, & per documēta authētica diuulgata, et probata, tàm in Regno Sueciæ, quàm in Roma, et in Regno Siciliæ, et in alijs multis partibus mundi. Vbi ad eius memoriam, et reuerentiam, à fidelibus imago eius depicta per multas Eccleſias inuenitur, quòd alia non indigent probatione, nec aliqua poſſunt iam tergiuerſatione celari. Hoc etiam mentes omnium iſta diuinitùs reuelata legentium præparare debet ad faciliorem credulitatis acceptionem, et veritatis, quòd tanta verba, tantaq. miracula in iſtis Cæleſtibus Libris tàm ſeriosè contenta, non aliam fidem prædicant, niſi quam Chriſtus prædicauit. Non nouum nobis Chriſtum, nec etiam Antichriſtum inducunt, ſed eumdem credendum amandum feruentiùs, et timendum nos admonent, qui pro nobis paſſus in Cruce fuit. Nihil veritatis, quę in Chriſto eſt ſubtrahunt, aut addunt. Sed miſericordia, et iuſtitia eius ad profectum ſalutis noſtræ in eis, quàm in alijs Libris Prophetarum diuinitùs clariùs oſtenditur. Docent enim nos verba iſta Cęleſtia iſtorum Librorum Deū timerè rectè, diligere piè, deſiderare cæleſtia ſapientèr. Probate igitur vos iſta prędicta legentes, & ſi alitèr inueneritis, audactèr contradicite. Hoc habetur in ſecundo Lib. Cæleſti 14. Cap. in fin. Cedat igitur temeritas ſuſpicionis fallacis ſpiritus, ac detractio ſuperba, & inuidia ſtulti iudicij, & detur locus gloriæ, & gratiæ Dei, quæ tantò maior eſſe dignoſcitur, quantò ignorantiæ, & modicæ fidei noſtræ videtur incredibilior. Gratias ergò Patri miſericordiarum, & Deo totius conſolationis agamus, qui in tot ſeneſcentis mundi miſerijs, tot miſericordijs occurrit miſeris, nè labantur in baratrum deſperationis.

RECAPITVLATIO OMNIVM prædictorum.

CAP. VII.

RECAPITVLANDO igitur ſupradictum modum examinis faciendi in perſonis, quæ vident Viſiones, & Reuelationes. Dico breuitèr, quòd perſona, quæ in examine reperitur humilis, & præſertim ſi viuit ſub obedientia Patris ſpiritualis continua, cuius diſcretioni omnia ſubijcit. Et mens eius in oratione rapta in eſtaſim ſentit ſingularem dulcedinem amoris diuini, & tunc in imaginaria viſione exiſtens, aut ſola intellectuali ſimplici ſentit influxum ſupernaturalis luminis intellectualis veritatis diuinæ, & manifeſtatur ei tunc veritas illius materiæ. Et ſemper vera prædicit in viſionibus ſuis. A quibus viſionibus fructus ædificationis, & emendationis ſui, & proximorum ſemper procedit. Dico quòd talis perſona non illuditur à Diabolo, nec viſiones eius ſunt illuſoriæ, & deſpiciendæ, immò totalitèr ſunt diuinæ, & humilitèr tamquam de manu Dei recipiendæ & credendę, ac omnimodè obediendę, & exequendę, vt ex omnibus ſupradictis patet breuitèr, & ex dictis omnium Doctorum, & Sanctorum Patrum ſuper hæc materia multifariè diffusè loquentium.

INCIPIT

INCIPIT

PROLOGVS LIBRI CAELESTIS IMPERATORIS AD REGES,

In quo continetur modus compilationis eius. Et admonentur Reges, & Principes, quòd recipiant hunc Librum deuotè, & humilitèr de manu Dei, & cum corde, & opere sequantur hanc doctrinam frequentèr.

CAP. VIII.

AD præsentis quippè Libri nũc iam materiam descendendo. Sciendum est, quòd iste Liber infrascriptus intitulatur Cęlestis Imperatoris ad Reges, quia reuelatus diuinitùs fuit per spiritualem, & intellectualē visionem pręlibatę Beatissimę Dominæ Brigittæ quondam Serenissimæ Principissæ Nericiæ de Regno Suetiæ, quę nata fuit, vt suprà dixi de Illustri prosapia, & Patria Regum Gothorum. Dignum namq. erat, vt quam Imperator Christus in Sponsam acciperet, & ad Reges, & Imperatores specialem nunciam, & quasi quodammodo Apostolam, cum suis nouis litteris, & verbis Euangelicis mitteret, non plebeia, aut rusticalis prosapiæ, sed regalis propaginis, & nationis clareret. At vero, quia in illo magno Volumine Libri Cælestis, in quo septem Libri continentur, multæ Reuelationes ad Reges, & Imperatores pertinentes inclusæ iacebant, & etiam extrà illud, quàm plures eiusdem materiæ vagabantur. Et vt omnes eiusdem materiæ in vno, eodemque Volumine texerētur, ideò de illo spatioso viridario prædicti Libri Cælestis, illas ad hoc pertinentes transumptiuè extraximus, & quasi flores ad fabricandam nouam coronam regalem, cum alijs extrauagantibus contexendo in istum Librum compilãdo posuimus, Beatus enim qui legit, & qui audit verba prophetię huius Libri, & seruat ea, quæ in eo scripta sunt. Tempus enim propè est. Ergò ò vos Imperatores, & Reges, ac omnes Reginæ, & cæteri Principes, inclinate capita vestra Deo, idest humiliate mentes vestras superbas ambitione, & cupidine plenas, & suscipite humilitèr istam pretiosam regalem cælestem coronam de manu, tàm regalis, & pulcherrimæ Spõsę Christi, quam ipse nobis per eam tàm benignè, & misericorditèr destinauit. Hoc est istam sanctam præsentis Libri doctrinam, quæ tractat qualem habitum, & quibus diebus Reges coronam debeant apportare. Ac etiam qualem morigerosam vitam deuotam, & honestam debeant Reges facere. Qualescunque

que Reginæ vxores eorum esse debeant. Quales homines Reges ipsi in Consiliarios sibi assumant, & teneant, & quales à se remoueant, & expellant. Qualitèr Milites creare, & nobiles, ac etiam subditos, & plebeios tractare debeant. Qualitèr sua Regna regant, & Rempublicam promoueant, & eam zelando tenera compassione custodiant. Qualitèr passagium, & Guerras contrà Infideles discreto, ac iusto, & meritorio modo faciant. Et vltimatim in hoc Libro ostenditur eis ex ore sedentis in throno gladius bis acutus, idest, iustitia Dei terribilis super aliquos Reges, qui in vita sua Regno, & corona propter peccata eorum priuati, & morte mala, & vituperosa isto diuinæ iustitiæ gladio occisi sunt. Et etiam iustitia Dei terribilis contrà alios Reges mortuos, quorum animas præfata Spōsa Christi in diuino iudicio, miro, & districto modo iudicari, & condemnari videbat. Vt Regibus ex hoc ostendatur modernis, quàm acutus, & seuerus est iste gladius diuinus, qui cum vna acie scindendo punit aliquos in honore, & vita per humiliationem, & mortem. Alius verò cum alia acie acutiori punit post mortem in anima, per pœnam horribilem, & damnationem æternam. Vt sic omnes Reges, & Principes sciant, quòd apud Deum nō est acceptio personarum, sed omninò intelligant quàm districtum, antè, & post mortem iudicium diuinum expectant, quantúmque, & qualitèr in suis agendis Deum formidando timeant. Idcircò nunc Reges intelligite, & erudimini ex istis omnes, qui iudicatis terram. Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. Apprehendite quæso hanc humilitèr disciplinam, nè quando irascatur Dominus. Quia cum exarserit in breui ira eius, beati omnes, qui puro corde, & iusto opere sperauerunt in eo. Qui Rex est Regum, ac Dominus dominantium in sæcula sæculorum. Amen.

SVM-

SVMMARIVM CAPITVM OCTAVI LIBRI.

1 MVNDVS regitur duplici potestate Ecclesiastica, scilicet, & Laicali.
2 Consiliarij Regum sint optimi, & x. consilia attendenda.
3 De honesto habitu Regũ,& quibus festis coronã portabunt.
4 De x. consilijs priuatis, quibus se, & regna gubernabunt.
5 Reges legant exempla Sanctorum.
6 Docetur quomodo Reges populum regant,& abusus tollãt.
7 Reges honorando Christum seruent præcepta eius.
8 Reginæ eligantur deuotæ, & honestæ.
9 Malus exitus coniugiorum prohibitorum.
10 Monetur Regina honestè viuere.
11 Reprobatur indiscretum votum continentiæ in coniugatis.
12 Qua discretione Reges arguant suas Reginas,quæ debent esse compassiuæ,charitatiuæ, & modestæ.
13 Discretio suggestionum cognoscendarum.
14 Regina graue reputans consilium Dei, breuis erit vitæ.
15 Sancta Agnes ostendit duos currus, vnus scilicet vitiorum, alterum virtutum.
16 Prohibentur Reges audire, & sequi adulatores.
17 Recepti alienigenæ erunt Regni prædatores.
18 De duobus optimis Consiliarijs Regi datis, & tribulatione bonorum.
19 Reges auferant à se pessimos Consiliarios.
20 Non recipienda consilia à cæcis, mutis, surdis, & infirmis in anima.
21 Reges corripiant irrisores.
22 Dantur sana consilia Regni Cypri.
23 Rex Cypri contemnens sana consilia perit.
24 Reges humilitèr audiant consilia seruorum Dei.
25 Reges fouentes iniustos, sunt prædones.
26 Beatus Dionysius orabat pro Regno Franciæ.
27 Beata Virgo cum S. Dionysio orabant pro Regno Franciæ.
28 Modus quomodo fiat pax inter Franciam, & Angliam.

INCIPIT OCTAVVS LIBER CAELESTIS IMPERATORIS AD REGES REVELATVS DIVINITVS SANCTAE BRIGITTAE DE SVETIA.

Tomus Secundus.

SVMMVS IMPERATOR CHRISTVS PER SPONSAM loquitur ad Reges ostendens se esse verum omnium Creatorē, & Regem, in Trinitate, & Vnitate regnantem. Et dicit qualiter mundum ordinauit regendum duplici potestate, videlicet Ecclesiastica, & laicali; quæ in Apostolis Petro, & Paulo principaliter designantur.

CAPVT PRIMVM.

VIDI Palatium grande incomprehensibile magnitudine, simile Cælo sereno. In quo erant innumerabiles personæ sedentes in sedibus, indutæ vestibus albis, & fulgidis quasi radij Solis. In Palatio verò vidi thronum mirabilem, in quo sedebat quasi vnus homo fulgentior Sole incōprehensibilis pulchritudinis, & immēsæ potentiæ Dominus. Cuius splendor erat incomprehensibilis in lōgitudine, & profunditate, & latitudine. Virgo autem quædam stabat iuxtà sedem throni, mirabili fulgore coruscans, habēs in capite pretiosam coronā. Et omnes illi assistentes seruiebant

ſedenti in throno; laudantes eũ in hymnis, & canticis, & honorabant illam Virginem reuerentèr, vt Reginam Cælorũ. Ille igitur, qui ſedebat in throno voce honeſtiſſima dixit mihi. Ego ſum Creator cæli, & terræ, vnus cum Patre, & Spiritu ſancto verus Deus. Quia Deus eſt Pater, Deus Filius, Deus Spiritus ſanctus. Non tres dij, ſed tres perſonę vnus Deus. Nunc autem quærere poteris, Si tres ſunt perſonæ, quare non tres dij. Reſpondeo tibi, quòd Deus eſt ipſa potẽtia, ipſa ſapientia, ipſa bonitas. A quo eſt omnis poteſtas infrà cælum, & ſuprà. Omnis ſapiẽtia, & omnis pietas, quæ poſſit cogitari. Itaq. Deus trinus eſt, & vnus. Trinus in perſonis, vnus in natura. Nam potentia, & ſapientia eſt Pater, à quo ſunt omnia, & qui eſt antè omnia potens non aliundè, ſed à ſeipſo, & æternalitèr. 1 Potentia, & ſapientia etiã Filius æqualis Patri, non à ſeipſo potens, ſed à Patre potentèr, & ineffabilitèr genitus, 2 principium de principio, & à Patre numquam ſeparatum. Potentia, & ſapientia etiam Spiritus ſanctus, à Patre, & Filio procedens, æternus cum Patre, & Filio, & æqualis in maieſtate, & poteſtate. Vnus ergò Deus, & tres perſonæ, quia vna natura trium, vna operatio, & voluntas, vna gloria, & poteſtas. Qui ita eſt vnũ in eſſentia, quòd etiã ſunt diſtincti proprietate perſonarum. 3 Nã totus Pater eſt in Filio, & Spiritu, & Filius in patre, & ſpiritu, & ſpiritus in vtroque in vna Deitatis natura. Non ſicut priùs, & poſteriùs, ſed ineffabilitèr, vbi nihil eſt priùs, aut poſteriùs, nihil alio maius, aut minus, vel alteriùs, ſed totum ineffabile, & æquale. Propterea benè ſcriptum eſt, quòd Deus eſt mirabilis, & multùm laudabilis. Deus quippè miſit verbum ſuum Mariæ Virgini, per Angelum ſuũ Gabrielem. Nihilominùs tamen idem Deus mittẽs, & miſſus erat cum Angelo, erat in Gabriele, & antè Gabrielem in Virgine. Dicto autẽ verbo ab Angelo, Verbum factum eſt caro in Virgine. Hoc verbum ego ſum, qui loquor tecum. 4 Pater enim miſit me in ventrem Virginis. Non ſic, quòd Angeli caruerint viſione, & præſentia Deitatis meę, 5 ſed ego Filius, qui fui cũ Patre, & Spiritu ſancto in ventre virgineo, idem eram in cælo cũ Patre, & cũ Spiritu viſione Angelorum, omnia gubernãs, omniaq. ſuſtentans, licet humanitas mea, à me ſolo aſsũpta, requieuit in ventre Mariæ. Ego igitur in deitate, & humanitate vnus Deus, ad oſtenſionẽ charitatis meę, & in robor Chriſtianæ fidei ſanctæ, non dedignor loqui tecum. Et licet humanitas mea videatur eſſe iuxtà te, & loqui tecum, veriùs tamen eſt, quòd anima tua, & intelligentia tua mecum eſt, & in me. Nihil enim mihi eſt impoſſibile, & nihil difficilè in cælo, & in terra. Ego quippè ſum ſicut Rex potẽs, qui cn exercitu ſuo veniens ad Ciuitatem, omnia loca implet, omnia occupat. Sic gratia mea omnia membra tua replet, omnia fortificat. Ego deniq. ſum in te, & extrà te. Ego quamuis loquor tecum, idẽ tamen ſum in gloria. Quid mihi difficilè eſt, qui potẽtia mea omnia ſuſtento, ſapientia mea omnia diſpono, virtuoſitatẽ mea omnia ſupero? Ego igitur cum Patre, & Spiritu ſancto ſine principio, & ſine fine vnus Deus, qui pro ſalute hominum in humanitate aſsũpta, deitate illęſa permanente, verè paſſus ſui, reſurrexi, & aſcendi, nunc veracitèr loquor tecum. Ego ſum verus, & Summus Imperator, & Dominus. Nullus enim Dominus eſt me excellſentior, nec antè me fuit, nec poſt me erit, ſed omne dominium eſt à me, & per me. 6 Ideò ego ſum verus Dominus, nec aliquis verè dominus dicendus eſt, niſi ego ſolus, quia à me eſt omnis poteſtas, & dominatio, & potentiæ meæ nullus reſiſtere poterit. Ego etiam ſum Rex coronæ. Numquid Sponſa mea ſcis tu quare dixerim Rex coronæ? Certè Deitas mea ſine principio erat, &

& sine fine erit, & est. Hæc igitur Deitas meritò coronæ assimilatur, quia corona sine principio, & sine fine est. Sicut autem in Regno corona seruatur Regi futuro, sic Deitas mea seruabatur Humanitati meæ, qua ipsa coronaretur. Ego autem habui duos optimos famulos, vnus eorum erat Clericus, & alter Laicus. Primus erat Petrus Apostolus meus Clerici officium habens. Secundus fuit Apostolus Paulus quasi Laicus. Petrus fuit alligatus coniugio, qui videns coniugium cum officio Clerici nõ posse conuenire, & vt illud non mentis suę in incontinentia periclitari perpendens, separauit se quantùm ad cõmixtionem carnalem à coniugio, quamuis licita, & perfecta mẽte adhæsit mihi. Paulus autem castitatem seruauit, & se immaculatum à thoro custodiuit. Ecce qualem charitatem cũ istis duobus feci. Nam Petro dedi claues Regni cælorum, vt quæcumque ligaret, & solueret in terra, ligata, & soluta essent in cælis. Paulo verò dedi, vt similis Petro fieret in gloria, & honore. Et ideò scias quòd sicut in terra pares fuerunt, & coniuncti, sic nunc in cælo in gloria perpetua coniuncti sunt, & glorificati. Sed licet istos duos expressè nominaui, tamen in eis, & cùm eis alios Pontifices, & Reges, & amicos meos intelligo. Quia sicut olim in lege, ad solum Israel quasi ad vnum hominem loquebar, cùm tamen totum Israeliticum populum notabam, sic nũc in istis duobus plures intelligo, quos gloria mea, & charitate mea repleui. Procedente autem aliquo tempore, cœperunt mala multiplicari, & caro infirmari, & procliuior solito ad malum esse. Propterea vtrique statui Clericorum scilicet, & Laicorum, quos in Petro, & Paulo intelligo, misericorditèr consulens, permisi Clericos bona Ecclesiæ ad vtilitatem corporis moderatè habere, vt eò feruentiores, & frequentiores essent in seruitio meo. Placuit etiam mihi, quòd Laici honestè viuerent in coniugio suo, iuxtà ritum Ecclesiæ.

CONSALVI DVRANTI EPISCOPI FERETRANI

NOTAE, ET VARIAE LECTIONES Ad Librum Octauum Cælestium Reuelationum Sanctæ Brigittæ.

1 POTENTIA, & sapientia etiam Filius æqualis Patri, non à seipso potens, sed à Patre potentèr.

Quamquam hoc loco Filius in diuinis dicatur ex Patre potens, & ab eo recepisse potentiam, non tamen indè potest deduci, quòd non sit æqualis Patri, vt legimus hìc, cum enim per æternam generationem acceperit naturam à Patre perfectam, & omnia, quæ ipse Pater habet, Filius habeat, vt de se ipso Ioan. 16. testatur, Omnia (inquit) quæ habet Pater, mea sunt, necessariò sequitur, Filium esse æqualē Patri & ideò Paulus ad Philip. 2. dicit, Quòd non rapinā arbitratus est esse se æqualē Deo, quæ quidem veritas certa est secundùm fidem, & definitur in Symbolo Athanas. & patet etiā 1. Ioan. 4. vbi scribit, Quòd omnes tres personæ sunt vnum, idest habent eamdem essentiam, perfectionem, & virtutem: sed vt hoc explicemus apertiùs sciendū est ex D. Thom. 1. par. q. 42. art. 4. alitèr se habere in creatis generatione, alitèr in diuinis, in creatis enim, cum generatio sit transmutatio quædā exeuntis de potentia ad actum, sequitur quòd non statim ab initio generationis filius sit æqualis patri generanti, sed quòd per debitum incrementum ad æqualitatem perducatur, nisi contrarium accidat per defectum principij generationis, secùs autem est in diuinis, vbi virtus generatiua Patris non est defectiua, sed omnibus numeris absolutissima, per quam in actu generationis communicat Filio omnimodam suæ naturæ perfectionem, vt dictum est. Ceterùm non defuerunt, qui affirmarunt, Patrem maiorem esse Filio, inquantùm ipse Filius procedit à Patre, Filium tamen diuinitatis natura, non esse Patre minorem, sic habet Cyrillus Alexandr. lib. 1. Thesauri cap. 10. vbi explicat illud Ioan. 14. Pater maior me est, idem habet lib. 2. cap. 3. sic etiam Damascen. lib. 4 de fide cap. 19. Leontius, Theophylact. & Euthym. in Comment. ad eumdem locum, & clariùs Chrysostom. hom. 74. ad Ioan. eumdem textum exponens, Quòd si quis (inquit) maiorem Filio Patrem inquantùm principium Filij diceret, non contradiceremus, nec dissentit Hilarius lib. 9. de Trinit. qui eumdem locum edisserens asserit,

rit, Patrem auctoritate generationis esse Filio maiorem, eadem quoque loquendi formula vsum esse Basilium admonuit D. Thom. in lib. aduersus Græcorum errores, verùm si hoc loco sermo fiat de Christo, quantùm ad humanam naturam, nulli dubium est, secundùm hoc dici posse minorem Patre, vt docuit Athanasius in Symb. Aequalis Patri secundùm diuinitatem, minor Patre secundùm humanitatem, & iuxtà hunc sensum intelligendus est locus Ioan. 14. Pater maior me est, sic habent plures sacrarum litterarum Interpretes in hunc locum Ioannis, quos refert Maldonatus in Comment. super cap. 14. Ioan.

2 Principium de principio, & à Patre numquam separatum.

Sic etiam Lib. 3. Reuelat. Cap. 26. Not. 1. Verbum diuinum dicitur principium de principio, quòd qua ratione intelligendum sit, explicauimus ibi ex sententia sanctorum Patrū.

3 Nam totus Pater est in Filio, & Spiritu, & Filius in Patre, & Spiritu, & Spiritus in vtroque.

Quæ ad horum verborum intelligentiam spectare videtur annotauimus suprà Lib. 1. Reuelat. Cap. 42. Nota 3. vbi tradidimus plures modos, quibus vna persona diuina dicitur esse in alia, idem annotauimus Lib. 2. Cap. 13. Nota 1.

4 Pater enim misit me in ventrem Virginis.

Hoc loco cùm legimus à Patre fuisse Filiū missum in ventrem Virg. non est intelligendum, quòd huiusmodi missio, vel importet imperium, sicut cùm à Domino seruus mittitur, vel superioritatem respectu mittētis, & subiectionē ex parte missi, sunt enim personæ diuinæ æquales, vt prima Nota præsentis Cap. probauimus, hæc ergò missio diuinæ competit personæ, prout importat habitudinem processionis secundùm originem, quæ æqualitatem connotat, vel habitudinem inceptionis noui modi essendi in alio, per hanc ergò missionem Verbum nouo modo incepit esse per carnem assumptam in mundo, & tamen anteà erat in mundo, vt Ioan. 1. legitur, & quia hæc non facta est per motum localem, ideò Filius non fuit loco separatus à Patre mittente, persona namq. diuina, teste D. Thom. 1. p. q. 43. art. 1. ad secundum, sicut non incipit esse, vbi priùs non fuerat, ita non desinit esse, vbi priùs fuerat, vndè talis missio est absq. separatione, sed solùm habet originis distinctionem, & hoc est, quod legimus hìc, Angelos per hanc missionem non carnisse visione, & præsentia Filij, & ipsum Filium, qui fuit in ventre Virginis, etiā fuisse semper in cælo cum Patre, & Spiritu sancto.

5 Ego Filius, qui fui cum Patre, & Spiritu sancto in ventre Virgineo.

An tres personæ diuinæ fuerint in ventre Virg. sicut in præsenti Nota scribitur, explicauimus suprà Lib. 1. cap. 38. Nota 1. vbi probatum est Patrem, & Spiritum sanctum non assumpsisse propriè Carnē humanam, sed tantummodò Filium, dicuntur autem hoc loco in ventre Virgineo fuisse, tùm quia incarnationis opus efficientèr manauit ab eis, operationes enim ad extrà communes sunt toti Trinitati, tùm quia dici potest, quòd ibi fuerint concomitantèr, non terminatiuè, solus namq Filius incarnatus est, quia solus terminauit, & sustentauit humanam naturam, aut postremò dicendum est, Trinitatem in Christi humanitate, & Virginis vtero extitisse, vel per identitatem, & circumsessionem, vel ratione essentiæ, originis, & immanentiæ secundū quòd vna persona diuina dicitur esse in alia, vt declarauimus Lib. 1. Reu. Cap. 42. Not. 3.

6 Ideò Ego sum verus Dominus, nec aliquis verè Dominus dicendus est, nisi ego solus, quia à me est omnis potestas.

Verba præsentis Notæ duo nobis indicant, primò Christum Dominum verùm esse rerū omnium Dominum, secundò verò, neminem verè esse Dominum vocandum, præter eum: & quantùm spectat ad primum, nulli dubiū esse potest, Christum, quia Deus est, iure creationis penès se verum dominium, ac rerum omnium Principatum, quas ipse condidit retinere, vt Psal. 23. Dauid testatur, Domini est terra, & plenitudo eius, & 2. Machab. 14. Dominus vniuersorum tu es, quòd sanè dominium ab æterno habuit, ab Orbe tamen cōdito

id actu possedit, per illud ergò pro suo arbitrio cunctis vtitur creaturis, non solùm quantùm ad vsum, verùm quantùm ad earum naturas sic potest creare, creata annihilare, & præter naturæ leges alterare, homines, & animantia vita priuare, sicut vitæ, & mortis Dominus; præterea Iure etiam redemptionis Christus in quantùm homo Regni cælorum Rex fuit, ad quem spectabat cuncta, quæ ad sempiternam attinet hæreditatem dispensare, disponere, administrare, Ecclesiam fundare, Sacramenta instituere, leges condere, Ecclesiasticos magistratus creare, Reges etiã cunctos, vt suis obedirent legibus cogere, & ideò Apocalypsi 9. de ipso Ioan. scripsit, Rex Regum, & Dominus dominantium, & Psal. 2. Dauid in persona Christi; Ego autem constitutus sum Rex; an verò in temporalibus, vt homo, Regiam potestatem exercuerit; nostrum non est in præsentia quæstionem hanc examinare, sat est, videamus quomodo intelligendum sit, quòd legimus hic, nullum videlicet esse Dominum appellandum præter eũ, constat namq. intellectualibus creaturis, & præcipuè hominibus rerũ competere dominia; Hoc autem loco duæ extremæ sentẽtiæ vitandæ sunt, alteram Gersonis, quem ex Neotericis secuti sunt plures, qui existimauit brutis etiam animalibus aliquarum rerum dominium congruere, vtputà herbarum, quàm refert, & confutat Sotus de Iustitia, & Iure lib. 4. q. 1. ar. 2. Altera est Armacani, qui lib. decimo, q. Armenicarum cap. 4. docuit, impios viros nullum habere, vel habuisse dominij iustum titulum, nec censendos esse veros Reges, vel Principes, iuit in hanc opinionem Vuiclef. confutatus à Vualdẽsi lib. 2. doctrinalis fidei cap. 81. & sequenti, qui error condemnatus est, à Concilio Constantiensi sess. 8. & 15. eumq. & rationibus, & auctoritatibus reijcit Card. Bellarminius Tomo 1. controuers. de laicis lib. 3. cap. 8. His ergò reiectis, dicendum est, homines verè rerum sublunarium habere dominium, probatur primò ex sacris Litteris Gen. 1. vbi homo rerum Dominus constituitur; Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinẽ nostram, vt præsit piscibus maris, & volatilibus cæli, & bestijs terræ; & Psal. 8. Omnia subiecisti sub pedibus eius, hoc etiam videtur colligi posse, ex Arist. qui 1. Politicor, Omnia fuisse facta propter hominem asseuerat. Cæterùm quædam hominibus debita sunt naturali Iure, & ea sunt, quæ ad vitam sustentandam sunt necessaria, iure quoque humano, quòd in ius gentium, & ciuile diuiditur, multis quoque abundat rerum dominijs, iure namq. gentium factæ sunt rerum diuisiones inter homines, iure verò ciuili plurima etiam possidet, vt iure præscriptionis, iure hæreditario, iure primogenituræ, quæ omnia, quia manifesta sunt, maiori non indigent probatione: superest modo explicemus, quomodo hæc cohæreant cum his, quæ in præsenti Capite traduntur, Deum scilicet tantũmodò verùm esse rerum Dominum, Regẽ, & Principem, quod pluribus etiam locis in his Reuelat. Libris legimus, vt Lib. 2. Cap. 12. & alibi centies, verũ huic dubitationi satisfie dicendo, quòd iure creationis, & redemptionis solus Deus est Dominus, quia ipse solus Creator est, & auctor vitæ, & Redemptor, & verus Dominus, qui dominium nõ habet ab aliquo dependenter, sed à seipso, à quo facta sunt omnia, homo verò quidquid habet à Deo habet, in cuius comparatione, sicut nullus vocari potest, nec Pater, nec Magister, vt Matthæi 23. scribitur, ita nec Dominus, ipse namq. talis est natura, homo verò indulgẽtia, vt dicit Gloss. sup. Matth. loco citato, cùm ergò homines dominia, regna, principatus, & honores à Deo habeant, dici non possunt, nec Domini, nec Reges, neque Principes in comparatione ad Deum, hinc fit in sacris Litteris sæpè inculcari dominia, principatus, & regna à Deo hominibus dari, & per Deum regnare Reges, Prouer. 8. Per me Reges regnãt, Sap. 6. A Domino data est vobis potestas, Roman 12. & 1. Petri 2. A Deo est omnis potestas, & D. Augustinus lib. 5. de Ciuit. cap. 13. Non tribuamus (inquit) dandi Regni, ac Imperij potestatem, nisi à Deo vero, qui dat fælicitatem in Regno Cælorum.

7 Ego autem habui duos optimos famulos.

Verba

Verba huius Nota eadē penitùs repetuntur, sicut etiam sequentia vsque ad finē, suprà Libro 3. Reuelat. Cap. 7. Nota 3. vbi declarauimus, quomodo intelligendum sit, quod paulò post citata verba hoc eodē Capite legitur, Petrum scilicet aqualem esse Paulo in gloria, & honore. Cæterum hic admonere lectorem censui, cum hìc, & Lib. etiam 2. Cap. 7. Petrus vocatur Clericus, Paulus verò Laicus, hac esse intelligenda per quamdam similitudinem, & mysticè, & propterea Paulus non Laicus absolutè fuisse scribitur hìc, sed quasi Laicus, nam & si verè Paulus fuerit Clericus, postquam ad Apostolatus officiū vocatus est, & vterque etiam Petrus, & Paulus Laici antè vocationem, tamē hìc Paulus dicitur Laicus, quia in eo Laicorum status designatur, Petrus verò Clericus, quia in ipso, qui caput erat, status Clericorum notatur, sic enim habetur circà finem huius Capitis primi ibi. Propterea vtrique statui Clericorum, scilicet, & Laicorum, quos in Petro, & Paulo intelligo, & c.

SVMMVS IMPERATOR CHRISTVS disponit hìc primo de Regibus, quales Consiliarios debeant habere, & dat eis decem consilia vtilissima, & moralia.

CAP. II.

EGO sum verus Rex, & nullus est dignus vocari Rex, nisi ego, quia à me est omnis honor, & potestas. 1 Ego sum, qui iudicaui primum Angelum, qui cecidit propter superbiam, cupiditatem, & inuidiam. Ego sum, qui iudicaui Adam, & Cayn, & totum mundum immittendo propter hominum peccata diluuium. Ego idem sum, qui populum Israeliticum permisi in captiuitatem venire, & eum in signis mirabilibus de captiuitate mirabilitèr eduxi. In me est omnis iustitia, & erat sine principio, & sine fine erit. Nec aliquando iustitia minuitur apud me, sed semper vera in me permanet, & immutabilis. Et quia Rex iste Suetiæ quærit à te humilitèr, quomodo in regimine viuat iustè, & prudentèr. Ideò ego indicabo ei. Decem igitur ei sunt facienda. 2 Primum est, quòd remoueat à se illos Consiliarios, quorum corda sunt ambitiosa, & cupida, quorum lingua duplex, & dolosa, quorum oculi sunt ad spiritualia lippientes. Eligat verò illos, qui non vendunt iustitiam pro pecunia, qui erubescunt mendacium, & assentationes, qui diligūt Deum plùs, quam carnalia, & qui proximorum miserijs compatiuntur. Secundum est, quod volo, quòd ipse Rex adiuuet suo subsidio, ad ædificationem Monasterij tui, cuius regulam Ego ipse dictaui. Tertium est, quod ipse mittat vasallos suos, & gentes ad illa loca infidelium, vbi fides Catholica, & charitas augeri potest. Nam ideò vasalli sui interfecti fuerunt in Ciuitate Hamnis, quia ipse ambiuit partem Regni alieni Christianorum. Quartum est, quòd ipse Rex legat quotidiè horas Beatę Virginis Matris Mariæ. Et cum iudicia, & aliqua ardua inter manus habuerit, dimittere potest horas diei. Audiat etiam duas Missas priuatas, vel vnam cantatam omni die. Recordetur quoque omni die quinque vicibus, de quinque vulneribus meis, quæ pro eo sustinui in cruce. Quintū est, quòd ieiunet Vigilias Sanctorum, & Matris meæ, quæ ab Ecclesia sancta constituta sunt. Sextam verò Feriam ieiunet in piscibus, & Sabbatum si voluerit in lacticinijs. Quadragesimam verò obseruet iuxtà morem patriæ. Sed hoc attendat in ieiunio suo, quod sit moderatus, & temperatus, nè propter incōuenientia ieiunia, aut propter indiscretas vigilias, & prolixas orationes priuatas, tepidus sit in consilijs, aut remissus in iudicijs faciendis. Sed quando labor maior ei accreuerit, tunc obediat consilio, & potestati,

&

& dispensationi Prælatorum Ecclesiæ meæ. Sextum est, quòd quemlibet decimum denarium, qui Fisco regio debetur, tribuat in eleemosynam pauperibus. Si verò aliqua alia piè super erogare ob amorem meum voluerit certa de causa, maior tunc erit ei merces. Septimum est, quòd omni Feria Sexta colligat tresdecim pauperes, & lauet pedes eorum, & tribuat eis victum, & pecuniam manu sua, nisi fortè fuerit in via propter quam talia sunt omittenda. Ipsa quoque Sexta Feria exoccupet se totum, quando habet residentiam quietam, & audiat illa die querimonias subditorum Communitatis Regni, & tunc etiam inquirat de fidelitate, & regimine Præpositorum, & Iudicum regni, & vasallorum, & de Exactoribus, seù Collectoribus tributorum, & reddituum regalium. Octauum est, quòd ipse Rex sit discretus in donis suis, vt sic vni tribuat, quòd alijs non sit auarus. Et si alicui pro vitæ merito, & ampliori labore plùs, quàm alijs donare voluerit, hoc etiā faciat cum maturitate, & cautela, nè notetur in Rege inæqualitas, vel occasio murmurationis. 3 Quia nihil sic reprehēsibile in Potentibus dominis est, sicut prodigalitas, aut nimia tenacitas. Et nihil ita decet, & ornat Regem, sicut imperare cum modestia, & laborātes in seruitio suo remunerare cum charitate. Poterit etiam Rex dare dona sua, etiam extraneis conseruantibus pacem Regno suo, & his, qui necessitatem patiuntur. Sic tamen hoc faciat, quòd vasalli, & familiares proprij, non negligantur, aut obliuiscantur. Nonum, est quòd legem Dei nō transgrediatur, nec nouas inducat consuetudines contra statuta laudabilia. Nec potestatiuè disponat, & iudicet, quæ occurrunt menti eius, sed iustè secundùm legē Dei, & Regni agat omnia, quia non decet Regem multa percipere, & nihil agere, iustitiamq. relinquere, & crudeliter imperare. Decimum est, quòd Rex se talem operibus exhibeat, quatenùs dignus sit nomine regio, fugiendo cupiditatem, & diligendo veracitèr humilitatem. Quia quantò Rex maior est cæteris, tantò humilior sit coram Deo, à quo omnis potestas est. Qui ita in iudicio rationem strictam exiget à rege, sicut à populo, & plebe.

NOTÆ.

1 Ego sum, qui iudicaui primum Angelum, qui cecidit propter superbiam.

Eadem planè verba habentur Libro 2. Cap. 12. quo loco inuestigauimus, an verè Angelorū Princeps Lucifer peccauerit, & quænam peccata commiserit.

2 Primum est, quòd remoueat à se illos Consiliarios, quorum corda sunt ambitiosa, & cupida.

Inter cætera, quæ Regibus, Principibusq. necessaria sunt, illud caput est, quòd malos Consiliarios à se remoueant, & eos præcipuè, qui ambitiosi, ac auaritiæ student, & mundū potiùs diligunt, quàm Deum, si enim causæ nostræ cum amicis nostris tractandæ sunt, vt Prouerbiorum 25 Sapiens admonuit, profectò ambitiosi, & auari procul amandandi sunt, hi enim non aliorum amici, sed proprij sunt, qui honores, & sua commoda, non aliena quærunt, & si ad consilium eligendi sunt, qui prudentes, ac beneuoli existunt, vt probat D. Bernardus Epist. la 42. ambitiosi certè, & auari optima consilia dare non poterunt, quippè qui cæci sunt, cæcos namq. ambitio reddit homines, vt D Chrysostom. hom 28. in Acta Apostolorum, & 42. ad Populum tradit, & auaritia efficit, vt res alitèr quam sese habeant videantur, sicut idem Chrysostom. annotauit homil. 74. in Matth. Verùm huiusmodi homines rectè Papilionibus comparantur ab Anselm lib. de similitudinibus cap. 72. Papiliones namque, cùm volant tramitem rectum numquam tenent, sed hùcque, illùcq. se agitant, cùmq. alicubi residere se videantur, nec ibi diù morantur: sic prorsus Ambitiosi, & Auari Consiliarij faciunt, rectam num-

numquam in consulendo viam tenent, nec iuxta leges, & Iustitiæ decreta Principibus consilia ferunt, sed omnia suis commodis metiuntur, his verò, qui horum consilia capiunt, idem accidit, quòd pueris, qui hæc animalia capere volunt, qui dū post eos currunt, non ad suos pedes, sed ad Papiliones intendūt, & sic frequentèr in foueam cadunt, seque inanitèr lædūt, hi ergò prorsus amouendi sunt, quandoquidem tantò maiores credendi sunt hostes, quantò magis laudibus adulantur, sic admonet D. Gregor. in Registro, Epistola 38. Relinque tales, & si omninò decepturi sunt, saltem terrenorum hominum, nō Sacerdotum corda decipiant. Cæterùm quales esse debeant Consiliarij, docet Ambros. libro secundo de officijs, Aduertendum (inquit) est, quòd in acquirendis consilijs plurimum valet vita probitas, virtutum prærogatiua, beneuolentiæ vsus, facilitatis gratia, quis enim cœno fontem requirat, quis de turbida aqua potum quærat, itaque vbi luxuria est, vbi intemperantia, vbi vitiorum confusio, quis indè sibi aliquid hauriendum existimet, quis vtilem indicet causæ alienæ, quam videt inutilem vitæ suæ.

3 Quia nihil sic reprehensibile est in potentibus Dominis, sicut prodigalitas, aut nimia tenacitas.

Duo extrema vitia à Regibus esse fugiēda Christus Dominus hoc loco admonet, prodigalitas, & auaritia, & sanè sicut maximum est vitium illis bona largiri, quibus non decet, & vbi non decet, & plura, quàm decet, in quo verà prodigalitatis ratio sita est, teste Arist. libro primo Moral. cap 24. ita quoque nullum est tetrius vitium, præsertim in Principe, quàm Auaritia, vt 2. de offic. auctor est Tullius, data namque sunt Regibus; & diuitibus temporalia bona, vt meritum bonæ dispensationis sibi acquirant, vt annotarunt D. Basil. serm. ad auaros diuites, & D. Ambros. serm. 81. verùm non ex iudicij arbitrio, sed ex iudicij delectu donationem, & largitionem esse faciendam censuit Arist. secundo Politic. & hoc est, quod legimus paulò post mediū præsentis Capitis, quòd ipse Rex sit discretus in donis suis, quòd sic vni tribuat, quòd alijs nō sit auarus, & si alicui pro vitæ merito, & ampliori labore plùs, quàm alijs donare voluerit, hoc etiam cum maturitate faciat, quod egregiè explicat D. Gregor. In ipsa (inquit) liberalitate modus adhibendus est rerum, & personarum, rerum, vt non omnia vni, sed singulis quædam præstentur, vt pluribus prodesse possimus, secundū illud Prophetæ, Dispersit dedit pauperibus, personarum verò, vt primùm iustis, deindè peccatoribus, quibus tamen prohibemur dare, non quia homines, sed quia peccatores.

SVMMVS IMPERATOR CHRISTVS disponit hìc, quòd Reges præ cæteris portent honestum habitum, & nobiliorem, in signum dignitatis, & præeminentiæ, & dicit quibus diebus, & solemnitatibus debeant portare regalem coronam.

CAP. III.

FILIVS Dei loquitur. Quia homo contempsit obedire Deo, ideò necesse est, vt obediat homini simili sibi. Et quia Rex à Deo constituitur ad iudicandum, & regendum iustè, ideò dignum est, vt honoretur, & timeatur à subditis. Ergò vt Rex discernatur ab alijs, necesse est, vt habitum discretum, & honestum, & honorabilem habeat præ alijs. Quia sicut honor Regis est justitia, & iudicium, sic honor plebis est pulchritudo Regis, & honestas eius. Propterea permittitur Regi habitus honorabilis, & honestus. Quem cum portauerit, non superbiat ex permissione, sed humiliet se, considerando onus officij sui. His autem diebus debet Rex portare coronam in capite, scilicet in die Na-

Natiuitatis meæ, Apparitionis, Resurrectionis, Ascensionis, Penthecostes, Assumptionis Matris meæ Virginis, Exaltationis Crucis, & Omnium Sanctorum, & omnibus illis diebus, quibus iudicia generalia tenet, & diebus illis, quibus facere debet milites. Nam sicut in diebus Festis humanitatis meæ, & glorificationis Sanctorum meorum totus exultat cęlestis exercitus propter beneficia mea, sic de iustitia Regis, quæ notatur in corona, gaudere debent iusti in terris. Et de retributione regis iusti, exultat tota Curia cælestis.

SVMMVS IMPERATOR CHRISTVS dat hic decem consilia salubria Regibus, quibus debeant regere se, & regna.

CAP. IIII.

FILIVS Dei loquitur ad Sponsam dicēs. Dixi Regi priùs quosdā gradus, per quos ascendere potest ad cælestia. Quos si tenuerit, & seruauerit, tanta facilitate ascendet ad cælum, sicut ille, qui vitam tenet contemplatiuam. Nunc autem consulere Regi volo decem consilia. 1 Primum est, quòd in mensa sua non sit solus, sed cum aliquibus subditis suis sedeat, qui eius præsentia consolabuntur corporalitèr, & spiritualitèr, quia ex hoc à peccatis, & inhonestatibus abstrahuntur. Secundum consilium est, quòd post mensam stare poterit, & honestè modicùm solaciari. Quia ex humili collocutione, & collatione domestica subditorum, acquirit gratiam, & amorem. Et tunc audiet multorum rationes, & opiniones, aut imitandas, aut reprobandas. Tertium consilium est, quòd in omnibus iudicijs, & operibus suis sit misericors, & iustus. Vt nec propter amicitiam, vel falsam compassionem, nec propter priuatum bonum suum, aut propter temporalem vtilitatem, seù timorem, dimittat exercere iustitiam. Nec propter iram, seù impatientiam negligat, aut obliuiscatur misericordiam. 2 Quia indecens est Regi vinci ab ira, & Iudicem iudicare subdito, aut pręcibus à via iustitiæ deuiare. Quartum consilium est, quòd Rex non committat regimina, & iudicia sua facienda illis, quos sciuerit esse partiales, & cupidos, aut illis, qui fraudulentèr sciunt extorquere pecunias. Quia tales facilitèr deuiant à iustitia. Sed inquirat Rex illos, qui à natura benèordinati, progenitorum suorum imitantur bona vestigia, & qui magis iustitiæ opera diligunt, quàm ditari. Quintum est, quòd continuè inquirat Rex qualitèr obseruatur lex, & iustitia in Regno suo, & illos, quos delinquentes corrigere poterit, non dimittat impunitos. Et caueat, quòd non nimis emungat pecunias, & emendas à delinquentibus. Nec aliqua calliditate opprimat innocentes. Sed cum humilibus agat mitiùs, & seueriùs puniat induratos, seruata in omnibus iustitia, & misericordia. Et vbi humilitatem maiorem videri, misericordiam superexaltet ęquitate. Sextum est, quòd continuè Rex discutiat iudicia, & opera sua. Et si ex facili, & subito mentis impulsu errasse se viderit, non erubescat corrigere, vel retractare, quæ malè acta sunt. 3 Non enim ipse sapientior est Dauid, qui etiam errauit. Nec sanctior Propheta, qui credēs mendacio, occisus est à leone. Septimum est, quòd non sit nimis subitus in agendis, sed prouidus, & circumspectus, considerando finem negotiorum, innitatur etiam consilijs sapientum, & expertorum, & timentium Deum, quibus & obediat, & seipsum non abscondat ab eis. Quia degeneris, & suspectiosi est animi,

Con-

Consiliarios probatos habere suspectos, & consilia maturè, & sobriè tractata, cum adulantibus, & assentantibus retractare. Octauum consilium est, quod caueat leuitatem verborum, & morum in omnibus, etiam apud familiares, & domesticos suos. 4 Fugiatque adulatores, & assentatores, quasi scorpionem, quia eum fouent in peccatis, & scandalizant bonos. Nam talem conuenit esse Regem. Quòd timeatur à iuuenibus, honoretur à senibus, laudetur à sapientibus, diligatur à iustis, & ab oppressis cordialitèr desideretur. Nonum est, quod Rex non communicet his, qui ab Ecclesia excommunicati sunt, nec foueat illos, qui Deum, & mandata eius derident, sed informet eos verbis, & admonitionibus charitatis, & nisi resipuerint, ostendat eis seueritatem suam, & subtrahat eis beneficia sua. Nam honor Regis est, diuina super omnia diligere, & Dei honorem suis viribus augmentare. Decimum consilium est, quòd Populum, & Communitatem Regni sui diligat. Milites suos clementèr pertractet, & beneficia parẽtum in filijs recordetur.

NOTÆ.

1 PRimum est, quòd in mensa suo non sit solus.

Incredibile est, quot, quantaque commoda adueniant Regi, si pij, doctique viri eorum mensis assistant, tunc enim inanes vitantur fabulæ, & nullius læditur fama, cibi quoque vtili aliqua disputatione condiuntur, vnde ex his Reges, & Principes multarum rerum cognitionem sibi de facili comparant, & prudentiæ leges, in agendis acquirunt, quod etiam admonuit Plinius Iunior in Panegirico ad Traianum his verbis, In mensis Principum suauitas in sermonibus, & studiorum honor terni debet, non verborum petulantia; hæc autem fit facta conuiuia Diuus Gregorius in Registro lib. 2. Epistola 53. affirmat esse secundùm charitatem, quoniam in eis nulla absentium mordetur vita, non inanes sæcularium negotiorum fabulæ, sed verba lectionis sacræ audiuntur, & non plus, quam necesse est seruitur corpori, sed eius sola infirmitas reficitur, vt ad vsum exercendæ virtutis habeatur.

2 Qiua indecens est Regi vinci ab ira.

Sic etiam tradit Seneca agens de clementia, Non (inquit) decet Regem sæua, & inexorabilis ira; & quidem si Regis est proprium, leges ferre, Magistratus creare, dignos ad honores promouere, reos punire, seditiones auferre, cuncta prudentèr, ac sapientèr moderari, quomodo hæc poterit rectè probèque exequi, si ab ira vinci patiatur, cum ira impediat animum, nè verum cernat, est enim ira ebrietas quædam, immò ebrietate peior, quæ rationis vsum offendit, vt habet Diuus Chrysostomus homil. 15. in Ioannem, & homil. 3. in eumdem, iratos insanis similes facit, quod etiam annotarunt Diuus Gregorius lib. 5. Moral. cap. 30. Diuus Basilius in Exameron. & Cicero lib. 4. Tusculanar. quæstion. Cum ergò iratus est Rex, nihil statuat, quousque ab animo non deposuerint iram. Cæterùm quoniam apud citatos Auctores legimus, iram non semper esse censendam vitium, immò peccatis irasci misericordiam esse maximam tradit Diuus Chrysostomus homil. 14. super Epistolam ad Corinthios, & Lactantius Firmianus agens de ira Dei asserit actum esse rationis irasci, Quoniam (inquit) per eam delicta auferuntur, & licentia refrenatur, quod vtique iustè, sapienterque fit, huiusmodi autem hominem sic iratum, mansuetum appellat Aristotel. lib. 1. magnorum moral. cap. 23. ideò breuitèr inuestigandum, quomodo hoc intelligatur, Dico ergò tunc iram esse vitium censendum, quando extrà rationis leges trãnsit, quod fit, cum pro quo, & cum quibus, & quando non debemus, irascimur, si autem ira sit secundùm rationem irasci laudabile est, vt docent citati Doctores, & probat Diuus Thomas 2. 2. quæst. 158.

artic. 1. tunc enim talis est, cum pro quibus, cum quibus, & quando, & quatenus oportet irascimur, & per hanc de peccatis Principes vindictam sumunt, reos puniunt, & improborum praue vitæ licentiam coercent, & hæc in Principe, & necessaria, & laudabilis est, quod egregiè animaduertit, Diuus Chrysostomus homil. 11. in Matth. qui de ira secundum rationem loquens, Si ira (inquit) non fuerit, nec doctrina proficit, nec iudicia stant, nec crimina compescuntur, plura hac de re habet Diuus Gregorius loco suprà citato.

3 Non enim ipse sapientior est Dauid, qui etiam errauit, nec sanctior Propheta, qui credens mendacio occisus est à Leone.

Exemplo Dauidis, & alterius Prophetæ Christus Dominus hoc loco Regibus, Principibusque egregium præbet documentum, dicit enim, eos si fortè errare contingat, minimè debere veluti pertinaces in errore persistere, probat autem hoc primò ex Dauide, qui cum esset sapientissimus, & Deo charus, multos tamen errores commisit, Adulterium cum Bersabea vxore Vriæ; & homicidium etiam, quia Vriam Bersabeæ virum occidit gladio filiorum Amon, vt 2. Regum cap. 11. scribitur, verum illum horum pœnituit errorum, vt 2. Regum cap. 12. legimus, neque solùm adulterium, & homicidium commisit, sed & sex alia grauissima delicta, quæ colligit ex sacris litteris Doctissimus Lyranus in tractatu, (quem edidit contra quemdam Iudæum, qui Christum, eiusque doctrinam impugnabat, habetur hic tractat. in fine tom. 6. Gloss. Ordinaria, ergo si Dauid Rex, tot, tantisque virtutibus præditus errauit, & errores retractauit, quantò magis hoc debent facere Reges, & Duces nostri temporis, qui longè inferiores sunt, & sapientia, & virtutibus, & hic sensus est verborum præsentis Notæ, atque hoc quoque suadetur exemplo cuiusdam Prophetæ, qui à falso quodam Propheta deceptus, à Leone occisus est, huius historia habetur 3. Regum capit. 13. quis autem iste fuerit in specie non traditur hoc loco, neque etiam 3. Regum cap. 13. Rabanus tamen Angelomus, & Lyranus insinuant, quòd fuerit Abdo Propheta, cuius mentio fit 2. Paralipomenon capit. 12. quà autem in re, & quomodo fuerit deceptus, quoniam ad rem nostram non pertinet referre omisimus, vide locum citatum 3. Reg. cap. 13.

4 Fugiat Adulatores, & Assentatores quasi Scorpiones, quia eum fouent in peccatis.

Comparantur in præsenti Nota Scorpiobus Adulatores, sicut enim Scorpiones suo veneno interimunt homines, sic quoque Adulatores, adulationis venenum Regibus propinantes occidere dicuntur, quatenus falsis laudibus bonos hominum mores corrumpunt, & intellectum quadam caligine offendunt, ne ea, quæ ratione conformia sunt secundùm rectam rationem iudicentur, & fiant, vnde rectè quidam eos similes esse coruis asseuerarunt, qui cadauerum oculos effodiunt: fugiendi ergò ab omnibus sunt, & præsertim à Principibus, veluti pestis, quia eorum pestes sunt, vt meritò Plato in Phedone Adulatorem bestiam humano generi pestem inferentem appellarit, & apud Plutarchum Bias, Adulatorem animal maximè noxium vocat, Adulatoris namque lingua, vt annotauit Diuus Augustinus in Psalm. 69. plus nocet, quàm manus persequentis, quoniam Adulatores, & populos seducunt, & rixas, litesque excitant, & ideò seductores à D. Chrysostom. homil. 1. in Epistolam ad Thessalonicenses vocantur, Cæterùm Plinius huiusmodi homines lib. 8. cap. 33. Camæleonti similes esse censuit, Quia (inquit) hoc animal omne imitatur colorem, præter album, & Adulator in turpibus nihil non imitatur, solùm, quod est honestum, non potest imitari, nullum ergò hi commodum afferunt, immò incommoda plura secum portant, voluptatibus solùm inseruiunt, quam ob causam Plutarchus in Moralibus, eos esse Simijs similes arbitratur, quæ nullius inseruiunt vsui, risum tantummodò mouent, & solatio sunt, sic Adulator, cum

in serijs, & grauibus negotijs nesciat esse vsui, voluptatum tantummodò minister est, & ideò omninò fugiendus, & eijciendus est.

IMPERATOR CHRISTVS consulit Regibus, quòd aliquandò legant exempla Sanctorum, quibus corda excitantur ad Deum, & dat vni Regi duos consiliarios spirituales optimos, vt eis obediat, & vt alij Reges ad similia prouocentur.

CAP. V.

FILIVS Dei loquitur ad Sponsam. Scriptum est de quodam Rege, quòd dormire non valens, fecit sibi afferri Annalia, seù Cronicas. Sic Rex iste pró quo tu oras, quia puerilis est, 1 faciat sibi legi Sanctorum opera, & exempla, & gesta fortium, in quibus excitabitur animus suus ad Deum, & addiscet, quomodò interdùm Regni honestis solatijs possit se occupare. Insuper constituo ei duos amicos meos, qui sunt ei quasi duæ matres. De vno verò eorum habebit ipse lac, & panem, de alio verò vinum, & medicinam. Et primus indicabit ei, quomodo, & in quibus peccat. Quomodo satisfaciat de erratis, quomodo consolari possit in tribulatione, quomodo mitigare me possit iratum. Et de secundo habebit sapientiam in dubijs, & solutionem mysteriorum, & prudentiam regendi, & defendendi Regnum suum. Igitur si istis obedierit, proficiet ad Deum, & ad homines. Nec tamen sic istis duobus obediat, quòd alij Consiliarij contemnantur. Sed cùm istis audiat plurimorum consilia, & eligat cum deliberatione meliora.

NOTÆ.

1 FAciat sibi legi Sanctorum opera, & exempla, & gesta fortium.

Historia cognitio Regibus, Principibusque admodum necessaria est, quam Cicero lib. 2. de Oratore testem temporum, vitæ magistram, vitam memoriæ, veritatis nunciam vocat: ex ea namque virorum illustrium gesta noscuntur, omniumque virtutum exempla promuntur, imitationes quoque præclarissimarum actionum: hinc est, quòd homines, qui peruoluunt historias, ad eadem facienda mirùm in modum excitantur, sicut enim pluuia irrigans agrum, reddit illum fertilem, ita et Illustriũ factorũ scientia hominẽ. Verùm Sacrarũ in primis rerum lectio quærenda est, quæ teste Diuo Isidoro lib. 3. de summo bono capit. 8. geminum confert donum, siuè quia intellectum mentis erudit, siuè quòd à mundi vanitatibus hominem abstractum ad Dei amorem perducit, vndè meritò Gloss. Deuteronomij cap. 17. tradit sacrarum rerum lectionem, & lucem, & vitam esse: non tamen negarim, vt diximus, etiam prophanarum rerum eruditionem, valdè Principibus esse posse proficuam, ad eam tamen comparandam imitari debemus Apes, quæ teste Basilio de legendis Gentilium libris, non omnibus floribus similitèr insident, neque ex eis ad quos accedunt, omnia auferre conantur, sed quantùm ipsis necessarium fuerit comprehendentes, reliquum dimittunt: nos etiam, vt sobrij, sapientesq. quantùm congruum nobis, propinquumque veritati ex ipsis fuerit, prosequamur, reliquum prætereamus, hactenùs D. Basil. cuius similitudine, ad hoc idem probandum vsus est etiam Plin. lib. 11. cap. 7 & lib. 21. cap. 21.

IMPERATOR CHRISTVS docet Reges diligere populos subditos, tenendo rectos modos regiminis, præcipiens eis, quòd amoueant consuetudines iniustas, & prauas.

CAP. VI.

FILIVS Dei loquitur ad Sponsam. Dixi priùs, quòd Rex diligeret populum, & Cõmunitatem Regni sui. Tunc autem ostendit se diligere eam, quando eam permittit vti legibus approbatis. Si super Communitatem, & populum credules non dominantur exactores, & collectores, si nouis adinuentionibus, & impositionibus tributorum non oneratur populus. Si hospitalitate onerosa, & insolita non aggrauatur. Poterit tamen Rex ad impugnationem infidelium, humilitèr petere auxilium à populo, & Communitate Regni, si necessitatur. Sed caueat, quòd necessitas illa nõ veniat in consuetudinem, & legem. Studeat etiam Rex, amouere consuetudines contrarias saluti animarum. Et maximè illam diutinè antiquatam, quæ continet, quod quando naues in littore potestatis suę periclitantes tempestate, Domini Nauium, & mercimoniorum priuantur bonis, quæ littori aduehuntur. O quàm impijssima crudelitas est afflicto afflictionem addere. Sufficit enim afflicto ad cumulum doloris sui perdere Nauem, vt bona alia non distrahantur. Ergò Rex istam consuetudinem, & alias prauas, & iniustas auellat à Regno suo, & inueniet maiorem gratiam, & profectum in oculis meis.

IMPERATOR CHRISTVS dicit Regibus, quòd si eum volunt honorare, seruent præcepta, & verba eius, & augeant eis honorem, amando animas subditorum, quas ipse redemit suo proprio sanguine.

CAP. VII.

FILIVS Dei loquitur ad Sponsam de quodam Rege Suetiæ dicens. Si iste Rex velit me honorare, &c. Require in Quarto Libro Capit. Quadragesimo octauo.

OMNIVM IMPERATOR Christus ad ostendendum Regibus, quòd Reginæ debent elligi deuotæ, & virtuosę, ostendit hic exemplo suo, qui elegit inter omnes fęminas virtuosiorem omni virtute in Matrem, ac Reginam cælorum.

CAP. VIII.

FILIVS Dei loquitur suę Matri Virgini. Ego sum coronatus Rex in Deitate mea sine principio, & sine fine, nec initium habet corona mea, nec finem, significans potestatem meam, quæ non habuit principium, nec habebit finem. Verùm ego aliam coronam habui custoditam in me, quæ quidem corona sum ego ipse Deus, &c. Reliquum huius Capit. require in quinto Lib. Reuelationum post Interrogationem nonam per totum.

IMPERATOR CHRISTVS loquens Sponsæ de quadam Regina nouitèr desponsata Regi dicit, quòd ex illo coniugio nō orietur salus Regno, sed tribulatio, quia ipsa de damnato semine ab Ecclesia nata est, & infrà ætatem legitimam desponsata.

CAP. IX.

FILIVS Dei loquitur Sponsæ de quadam Regina, quam Rex acceperat in coniugē de semine damnato ab Ecclesia, & infrà ætatem legitimam dicens. 1 Attēde filia, & scias, quòd in omni coniugio Christiano tenetur esse ætas, & consensus legitimus, sed in istis nihil horum est. Et ideò istud matrimoniū simile est pupis, & ludo pueril, ex eo quòd gloria temporalis ab istis quæritur, & non lex Christiana, et honor Dei. Et ideò ex isto coniugio orietur tribulatio, & non salus Regno. Et licet ista nouella Regina filia parentū damnatorum ab Ecclesia nō portabit iniquitatem patris, numquam tamen de semine prouocantis me ad iram, veniet populo salus, & fructus. Et ideò Isaac monuit filium suum, recipere vxorem de generatione sua, nè ipse contaminaretur à populo, cui iratus erat Deus.

NOTÆ.

1 Attende filia, & scias, quòd in omni coniugio Christiano tenetur esse ætas, & consensus legitimus.

Aetas legitima, quæ matrimonium contrahere volentibus secundùm Iuris ordinem necessaria est ex parte viri, quattuordecim annorum est, ex parte verò feminæ duodecim. sic habetur extrà de Desponsʃ. impub. c. Impuberes, & cap. Continebantur, & probat Magister in 4. dist. 36. Durand. ibid. dist. 27. q. 3. Siluest. verb. matrim. quinto num. 1. Nauar. in Manual. cap. 22. num. 29. Angelus, & alij Summistæ: requiritur etiam consensus mutuus; vt tradit Concil. Tridentin. Sess. 14. capit. 1. de Reformation matrimonij; & Magister in 4. distin. 29. & ibi Doctores Scholast. & patet ex cap. Tua nos. de Sponsʃ. & extra de Sponsal. Duo tuas; & c. Dudū, & de Sponsal. Si inter, & cap. Cum apud.

MATER DEI MONET quamdam Reginam mundanam moribus, quòd conuertat se ad Deum, dando de se Deo folia, flores, & fructum virtutum in loquendo, & audiendo bona; & amando Deum, & proximum.

CAP. X.

MATER Dei loquitur Sponsæ dicēs. Dic Reginę, quòd ego Mater Misericordię recepi eam tāquam nucleum in pomo corrosum, qui nō erat pulcher ad vidēdum, sed amarus ad gustandum, & insipidus ad glutiendum. Verūtamen plantaui eam in terram longinquam, vt portaret fructum bonum. Ergò sicut arbores proferunt de se folia, flores, & fructus; sic ipsa debet portare folia virtutum, scilicet, audiendo libentèr verba Dei, quæ vtilia sunt animæ, & similia folijs arborum. Loquatur etiam illa, quæ honoris sunt Dei, et vtilitatis proximorum, quia tunc ipsa portat pulchros flores. Diligat quoque Deum, & proximum, & tunc habet optimum fructum. Sed ipsa nunc loquitur libentèr scurrilia, & ea, quibus acquirere potest mundi honorem, et fauorem, & ideò conuertat se ad me, scilicet portando Filio meo auditu, & locutione, & opere charitatis, fructum illum, qui ei dulciùs sapit. Hoc est animam suam, quam præcordialitèr desiderat possidere.

IMPERATOR CHRISTVS docet Reges diligere populos subditos, tenendo rectos modos regiminis, præcipiens eis, quòd amoueant consuetudines iniustas, & prauas.

CAP. VI.

FILIVS Dei loquitur ad Sponsam. Dixi priùs, quòd Rex diligeret populum, & Cõmunitatem Regni sui. Tunc autem ostendit se diligere eam, quando eam permittit vti legibus approbatis. Si super Communitatem, & populum credules non dominantur exactores, & collectores, si nouis adinuentionibus, & impositionibus tributorum non oneratur populus. Si hospitalitate onerosa, & insolita non aggrauatur. Poterit tamen Rex ad impugnationem infidelium, humilitèr petere auxilium à populo, & Communitate Regni, si necessitatur. Sed caueat, quòd necessitas illa nõ veniat in consuetudinem, & legem. Studeat etiam Rex, amouere consuetudines contrarias saluti animarum. Et maximè illam diutinè antiquatam, quæ continet, quod quando naues in littore potestatis suę periclitantes tempestate, Domini Nauium, & mercimoniorum priuantur bonis, quæ littori aduehuntur. O quàm impijssima crudelitas est afflicto afflictionem addere. Sufficit enim afflicto ad cumulum doloris sui perdere Nauem, vt bona alia non distrahantur. Ergò Rex istam consuetudinem, & alias prauas, & iniustas auellat à Regno suo, & inueniet maiorem gratiam, & profectum in oculis meis.

IMPERATOR CHRISTVS dicit Regibus, quòd si eum volunt honorare, seruent præcepta, & verba eius, & augeant eis honorem, amando animas subditorum, quas ipse redemit suo proprio sanguine.

CAP. VII.

FILIVS Dei loquitur ad Sponsam de quodam Rege Sueciæ dicens. Si iste Rex velit me honorare, &c. Require in Quarto Libro Capit. Quadragesimo octauo.

OMNIVM IMPERATOR Christus ad ostendendum Regibus, quòd Reginæ debent eligi deuotæ, & virtuosę, ostendit hic exemplo suo, qui elegit inter omnes fęminas virtuosiorem omni virtute in Matrem, ac Reginam cælorum.

CAP. VIII.

FILIVS Dei loquitur suę Matri Virgini. Ego sum coronatus Rex in Deitate mea sine principio, & sine fine, nec initium habet corona mea, nec finem, significans potestatem meam, quæ non habuit principium, nec habebit finem. Verùm ego aliam coronam habui custoditam in me, quæ quidem corona sum ego ipse Deus, &c. Reliquum huius Capit. require in quinto Lib. Reuelationum post Interrogationem nonam per totum.

IMPERATOR CHRISTVS loquens Sponsæ de quadam Regina nouitèr desponsata Regi dicit, quòd ex illo coniugio nō orietur salus Regno, sed tribulatio, quia ipsa de damnato semine ab Ecclesia nata est, & infrà ætatem legitimam desponsata.

CAP. IX.

FILIVS Dei loquitur Sponsæ de quadam Regina, quam Rex acceperat in coniugē de semine damnato ab Ecclesia, & infrà ætatem legitimam dicens. 1 Attēde filia, & scias, quòd in omni coniugio Christiano tenetur esse ætas, & consensus legitimus, sed in istis nihil horum est. Et ideò istud matrimoniū simile est pupis, & ludo puerili, ex eo quòd gloria temporalis ab istis quæritur, & non lex Christiana, et honor Dei. Et ideò ex isto coniugio orietur tribulatio, & non salus Regno. Et licet ista nouella Regina filia parentū damnatorum ab Ecclesia nō portabit iniquitatem patris, numquam tamen de semine prouocantis me ad iram, veniet populo salus, & fructus. Et ideò Isaac monuit filium suum, recipere vxorem de generatione sua, nè ipse contaminaretur à populo, cui iratus erat Deus.

NOTÆ.

1 ATtende filia, & scias, quòd in omni coniugio Christiano tenetur esse ætas, & consensus legitimus.

Aetas legitima, quae matrimonium contrahere volentibus secundùm Iuris ordinem necessaria est ex parte viri, quattuordecim annorum est, ex parte verò feminæ duodecim. sic habetur extrà de Desponś. impub. c. Impuberes, & cap. Continebantur, & probat Magister in 4. dist. 36. Durand. ibid. dist. 27. q. 3. Siluest. verb. matrim. quinto num. 1. Nauar. in Manual. cap. 22. num. 29. Angelus, & alij Summistæ: requiritur etiam consensus mutuus, vt tradit Concil. Tridentin. Sess. 24. capit. 1. de Reformation matrimonij, & Magister in 4. distin. 29. & ibi Doctores Scholast. & patet ex cap. Tua nos de Sponś. & extra de Sponsal. Duo tuas, & c. Dudū, & de Sponsal. Si inter, & cap. Cum apud.

MATER DEI MONET quamdam Reginam mundanam moribus, quòd conuertat se ad Deum, dando de se Deo folia, flores, & fructum virtutum in loquendo, & audiendo bona, & amando Deum, & proximum.

CAP. X.

MATER Dei loquitur Sponsæ dicēs. Dic Reginę, quòd ego Mater Misericordię recepi eam tāquam nucleum in pomo corrosum, qui nō erat pulcher ad vidēdum, sed amarus ad gustandum, & insipidus ad glutiendum. Verūtamen plantaui eam in terram longinquam, vt portaret fructum bonum. Ergò sicut arbores proferunt de se folia, flores, & fructus, sic ipsa debet portare folia virtutum, scilicet, audiendo libentèr verba Dei, quæ vtilia sunt animæ, & similia folijs arborum. Loquatur etiam illa, quæ honoris sunt Dei, et vtilitatis proximorum, quia tunc ipsa portat pulchros flores. Diligat quoque Deum, & proximum, & tunc habet optimum fructum. Sed ipsa nunc loquitur libentèr scurrilia, & ea, quibus acquirere potest mundi honorem, et fauorem, & ideò conuertat se ad me, scilicet portando Filio meo auditu, & locutione, & opere charitatis, fructum illum, qui ei dulciùs sapit. Hoc est animam suam, quam præcordialitèr desiderat possidere.

CHRISTVS REPROBAT vnum votum continentiæ coniugalis, quod quidam Rex, & Regina coniuges, vouerunt sine consilio, & deliberatione matura, nè indè maius malum, & detractio oriatur.

CAP. XI.

POSTQVAM quidam Rex, & Regina habuerunt duos filios, vouerunt votum castitatis, & continétiæ inter se. Super quo requisita Sponsa, quòd oraret Deum, Christus apparens dixit ei. Scriptura dicit, quòd homo non præsumat separare, quod Deus coniunxit. Quis enim audeat mutare illud, quod rationabilitèr in lege Dei approbatum, & sanctum est. 1 Verumtamen ex iusta causa carnale bonum quandoque mutari potest in spirituale bonum, & tunc non est solutio coniugij, sed translatio quædam, quando duo cum deliberatione matura, & consilio consentiunt in meliùs bonum ex charitate Dei. Sed iste Rex, & Regina consenserunt in vnum apparens bonum, sed non discretum, quia altera pars consentit voto continentiæ ex feruore nouitio, & ex zelo indiscreto, & leuitate animi. Alia verò pars ex quadam placentia, & impulsu subito, & causa fugiendi dolores. Ideò tutius est, & laudabilius redire ad primam legem matrimonialis copulæ. Nè fortè, si indiscretè continuauerint, & tentationes creuerint, & pœnitudo assumpti propositi accesserit, oriatur indè maius malum, & occasio detrahendi. Verumtamen in istis faciant isti duo secundùm consilia Sapientum. Quia non est peccatum retractare sapientèr, quod indiscretè inchoatum, & attentatum est.

NOTÆ.

1 VErumtamen ex iusta causa carnale bonum quandoque mutari potest in spirituale bonum, & tunc non est solutio coniugij.

In præsenti Nota duo breuitèr inuestiganda sunt. Primùm quidem, quid sit carnale bonum in spirituale mutari. Secundò verò quibus modis hoc fieri possit, & vt à primò sumamus exordium, coniuges carnale bonum in spirituale mutare, est voto sese continentiæ obligare, continentia namq. spirituale bonum est multò præstantius copula carnali, quæ hoc loco carnale bonum dicitur; quia in matrimonio ordinatur ad finem honestum: fuit enim matrimonium institutum, & in officium naturæ, & in remedium concupiscentiæ, & respectu vtriusque talis actus bonus est, natura namque sicut intendit conseruationem indiuidui, ita & speciei, & per illum actum æquè benè vtrumq. habetur; & conseruatio speciei, & remedium concupiscentiæ, & ideò hoc loco carnale bonum dicitur; quod tamen, vt indicauimus, inferioris est ordinis spirituali bono cōtinentiæ, quæ, quia manifesta, apertaque sunt, non egent longiori expositione: superest modò videamus quotupliciter huiusmodi commutatio fieri possit, vt præsentis Notæ verborū sensus legentibus pateat. Dicendum ergò est, nullum coniugum sic posse continentiæ votum emittere absque alterius coniugis cōsensu, vt nullatenùs exigere queat debitum, vel reddere, quod ex eo probatur, quia votum cum sit voluntatis, non est nisi, eorum, quæ sunt in nostra potestate, 1 sed corpus viri non est in potestate eius; sed vxoris, & è conuerso, ergò nullus eorum potest sic absolutè vouere absque consensu alterius, quod patet euidentèr ex Paulo primo Corinthior. 7. qui asserit, Vir non habet potestatem sui corporis, sed vxor, sicut nec vxor sui, sed vir, idem constat etiam ex cap. Manifestum, & cap. Noluit 33. quæst. 5. Dico secundò, nec alterum eorum posse vouere absq. cōsensu alterius quātùm ad redditionem

de-

debiti, quia vt probatum est, quo ad hoc non est sui iuris, & tradit D. Thom. in 4. senten. dist. 32. quæst. 2. Palud. in 4 distin. 32. q. 2. Siluest. verb. votum quinto §. 5. Nauar. in Manual. cap. 12. num. 60. an verò hoc etiam procedat quantùm ad debiti petitionem affirmarunt aliqui, posse vnum coniugum, absque consensu alterius sic se obligare, vt non petat, sic Richard. & Palud. in 4. eadem distinct. sed alij contrarium sentiunt esse veriùs, & rationem afferunt, quia nimis esset onerosum alteri matrimonium, & præsertim mulieri, quæ in eam necessitatem deueniret, vt pudorem petēdi debitum semper subire cogeretur, quod votum Durand. distin. 32. q. 2. licet teneri opinetur, dicit esse indiscretum, & in hanc sententiam inclinat D. Thomas vbi suprà, & Nauar. loco cit. Dico tertiò posse cōiuges intercedēte mutuo consensu votum continentiæ simplex emittere, sicut Rex, & Regina, de quibus in præsenti Capite sermo fit, emiserunt, neque tamen propter hoc matrimonium soluitur, vt scribitur hic, & huius rei ratio ex Durand. petenda est, qui in 4. sent. distin. 31. quæst. 2. affirmat bonum prolis, quod copulam carnalem sequitur, dupliciter considerari posse, vel secundùm executionem, vel secundùm obligationem, primò modo acceptum non est de essentia matrimonij, quoniam illud ei competit ratione actus, & matrimonialis actus est posterior matrimonio, posteriora autem nō sunt essentialia prioribus: ex quibus palàm fit, quòd cum coniuges se ad continentiam ex voto per mutuum cōsensum facto obligauerint, minimè posse absque peccato huiusmodi votū frangere, vt patet ex cap. quod Deo 33. quæst. 1. & ideò legimus hic Reginam, & Regem petijsse à B. Brigitta, vt super voto continentiæ ab his emisso Deum rogaret, vt illis quidquid esset agendum propalaret, & quia illud votum factum fuerat ex indiscreto quodam zelo, et leuitate animi, & probabile incontinētiæ periculum imminebat: ideò Christus insinuat B. Brigittæ, vt super hoc huiusmodi Reges, de quibus hic sermo fit, Sapientes consulant, vtique illud superioris auctoritate retractent, & hoc est Sapientes consulere, nimirùm superiores adire, quorum auctoritate votum continētiæ indiscretè emissum retractent, id enim est conforme doctrinæ Pauli Apostoli 1. Corinth. 7. qui monet, quòd si coniuges in incontinentiæ periculo versentur, consultiùs esse, vt ad vsum matrimonij redeant, ex quibus duo deducenda sunt. Primò eos propria auctoritate minimè potuisse huiusmodi votum reuocare, vt constat ex cap. 1. & penult. de Conuers. coniugatorum, & probat Sotus de Iustitia & Iure lib. 7. q. 3. art. 1. Nauar. in Manuali cap. 12. num. 59. Siluest. verb. votum quinto, §. 5. Decis. Aur. par. 2. lib. 2. cap. 12. nu. 28. Secundò deducitur, causas huiusmodi votum dispensandi esse præcipuas, incontinentiæ periculum, facilitas vouendi, leuitas animi, eius, qui vouit imbecillitas ad exequendum, quæ omnes in præsenti Capite recensentur, & has esse iustas iudicandas ad obtinendam dispensationem, tradunt D. Antonin. 2. par. tit. 2. cap. 1. Panormit. in cap. 1. de voto.

CHRISTVS DOCET HIC REGES, cum quali discretione debeant reprehendere vxores suas, & monet pulchrè vnam Reginam deuotam, quòd sit humilis, & compassiua miseris, plena charitate, prudens, & modesta.

CAP. XII.

FILIVS Dei loquitur ad Sponsam. Vbi arista esset iuxta cor, non est subitò, & præcipitantèr auellenda, sed paulatim, & lenitèr resecanda. Sic si mulier bona est, diligenda est, sed tamen homini tendenti ad perfectionem, quandoque impedimentū est. Et ideò homo, qui ligatus est ad vxorem per matrimonium, vbi videt periculum suum, quandoq. lenibus verbis vtatur, more monitoris, quandoque moderatè seuerioribus, more Doctoris, quandoque more Medici resecationibus. Quia mulier prudentèr audienda est, vt conso-

letur modestè, & secretè arguenda est, nè cōtemnatur, honestè erudienda, & quandoque non audienda, nè iustitia dimittatur. Propterea ad Reginam pertinent humilitas animi, modestia operum, prudentia agendorum, cōpassio miserorum. Nam prudētia mulieris mitigatus est Dauid, nè faceret peccatum. Humilitate peruenit Hester ad Regnum, & perseuerauit. Sed superbia, & cupiditate deiecta est Iezabel. Et Maria Mater mea propter compassionem, & charitatem facta est Mater omnium in cælis, & in terris. Ergò quia Regina ista, pro qua tu oras, per te quærit à me consilium, responde ei ex parte mea, & dic ei. Quòd ipsa habet aliquas infusiones, & suggestiones, à duobus spiritibus, scilicet à bono, & malo spiritu, quas ego indicabo tibi alia vice.

CHRISTVS OSTENDIT SPONSÆ cogitationes suggestionum boni, & mali spiritus, quę in corde Reginæ suprà proximo dictæ certabant inter se, & determinat Dominus, quid ipsa de illis debeat eligere.

CAP. XIII.

CHRISTVS loquitur Spōsæ dicens. 1 A duobus spiritibus suggeruntur, & infunduntur cogitationes, & infusiones in cordibus hominū. A bono spiritu scilicet, & à malo. Bonus nempè spiritus suadet homini futura cælestia cogitare, & temporalia non amare. Spiritus verò malus suadet homini diligere illa præsentia, quæ homo videt, leuigat peccata, allegat infirmitates, & proponit exempla infirmorum, &c. Residuū huius Cap. Require in 4. Lib. 4. Cap. per totum.

NOTÆ.

1 A Duobus spiritibus infunduntur, & suggeruntur cogitationes, & infusiones in cordibus hominum.

De signis secernentibus diuinas Reuelationes ab illusionibus Dæmonum, pluribus in locis fusè tractauimus: ideò superuacaneum est, eadem in præsentia repetere; Vide Not. 5. Capit. 10. Lib. 1 & Lib. 3. cap. 20. Nota. 3. & Cap. 78. Not. 2. et Lib 4. Cap. 4. Not. 1. et 2. & eodem lib. Cap. 23. Nota 5. & Cap. 11. Nostri tract. de Visionib. & Reuelat. vbi latè ea de re fusè egimus.

CHRISTVS DICIT SPONSÆ de Regina suprà proximo dicta, quòd illa reputat graue dictum consilium Dei, ideò annunciat ei, quòd nisi obedierit citò, vita eius erit breuis, ratio reddenda in iudicio grauis, & finis dolorosus.

CAP. XIV.

CHRISTVS loquebatur ad Sponsam de Regina suprà proximè dicta dicēs. Regina illa, de qua priùs dixeram tibi, consilium quæsiuit à me per te, & audito consilio, quod dedi ei, videtur sibi grauissimum. 1 Et ideò modò dic ei, quòd erat quædā Regina tempore Heliæ Prophetæ, quæ dilexit quietem suam plùs quàm me, & persequebatur verba veritatis, & credebat stare per prudentiam suam: ideò contigit, quòd non solum contempta, & despecta fuit ab omnibus sicut priùs honorata, sed etiam in morte sua tribulata fuit. Et propterea ego Deus, qui clarius video, & scio futura, dico nunc isti Reginæ, quòd tempus suum breue est. Computus, quem reddítura est in die iudicij, grauis est. Et finis suus non sicut principium erit, nisi obedierit verbis meis.

NOTÆ.

1 ET ideò modò dic ei, quòd erat quędam Regina tempore Heliæ Prophe-

phetæ, quę dilexit quietē suam plùs quàm me, & persequebatur verba veritatis.

Regina cuius in hoc Capite mentio fit Iezabel est, de qua 3. Reg. cap. 19. agitur, ipsa namque fuit filia Regis Sidoniorum, vxor Achab Regis Israel, quæ fecit, vt occideretur Nabot per falsos testes, vt eius vinea potiretur, de ea ergò duo afferuntur hoc loco. Primò, quòd veritatis verba persequebatur. Secundò, quòd in morte sua tribulationes plurimas est passa, adducit autem Christus huius Reginæ exemplum hìc, vt indè cæteris indicet Reginis, si Dei legem paruipendant, & veritatem persequantur, etiam diuina illis imminere supplicia, vt huic Reginæ accidit, legimus autem, quòd Iezabel verba veritatis persequebatur, quia mortē intentauit Eliseo, qui vt verus Propheta veritatem prædicabat, falsosq. Prophetas Baal occiderat, legimus quoque hoc Capite, Iezabel tribulationes in morte passam esse, quia per fenestram iussu Ieu præcipitata est, & canum morsibus dilacerata, vt nihil corporis superfuerit, præter caluariam, & pedes, sic lib. 4. Reg. cap. 9. habetur, quod egregiè annotauit Ambrosius Epistola 12. ad Ireneum, Iezabel (inquit) inimica veritati, & aduersaria Prophetarum eloquijs, ita dilacerata est morsibus canū, vt nullū eius superesset vestigiū, sed toto corpore suo cū omnibus posteritatis suæ insignibus extincta est, idem habet lib. de Nabucd. c. 11.

BEATA AGNES EXPONIT Sponsæ, vnum currum materialem pomposum. In quo quædam Regina superba sedebat, dicens, quòd ille est currus superbiæ, cum rotis vitiorum. Cuius auriga est Diabolus. Et describit alium currum spiritualem, cum rotis virtutum, cuius auriga est Angelus.

CAP. XV.

BEATA Agnes apparuit Sponsæ Christi, & loquebatur ei de quadam Regina superba, & pomposa, dicens. Vidisti filia Dominā superbam in curru superbiæ, &c. Require in 4. Lib. Cap. 17.

CHRISTVS PROHIBET CVIDAM Regi, nè recipiat quemdam adulatorem, & sagacem in Consiliarium, quia cupidus, & dolosus est, & comminatur Regi, si contrarium faciat.

CAP. XVI.

FILIVS Dei loquitur ad Spōsam de quodam sagaci homine adulatore, quem Rex quidam volebat exaltare, & in Consiliarium recipere dicens.

1 1 Ille homo, quem tu cognoscis, quem nunc Rex in Consiliarium recipere vult, lupus est. Et quid aliud facturus est, nisi vt rapiat, & glutiat, & fallat? Ideò dico, quòd si amicitiam meam quærit inueni-re Rex caueat, & recedat ab amicitia, & cōuersatione illius. Non tribuat ei vnum minimum passum terræ, quam ille quærit ab eo. Non iuuet eum hominibus, vel muneribus suis. Quia ille vellera habet ouina, sitim inextinguibilem, & fraudis venenum in corde. Si verò Rex audierit consilia eius, & vult amicitiam eius, & dissoluerit se cum eo confidendo plenariè de eo, reprobabitur à me, & erit prouerbium, & ridiculū multorum dicentium. Ecce Rex similior est asino coronato, quàm Principi. Et etiam timendum est ei, nè cum dolore amittat Regnum. Filius loquitur. Domina illa priùs mihi chara, nunc conuersa retrorsum, quærit de semine lupi fructum cōiugij de fructu suo, contra voluntatem meam, & verba mea. Ideò scito pro certissimo, quòd de fructu eius non gaudebit, nec radices altas dabit semen eius, nec incolę gaudebūt de hærede, quia Rex Iustitiam non habuit ad Regnum, quia minor supplātauit maiorem.

NOTÆ.

1 ILle homo, quem tu cognoscis, quem nunc Rex in Consiliarium recipere vult, lupus est.

Hoc

Hoc eodem Lib. Cap. 4. Nota 5. probatum est à Regibus adulatores omninò eijciendos esse, quippèqui illis maximè nocent; ideò eos ibi, Scorpionibus, Simijs, Camaleontis, alijsq. bestijs comparauimus, in præsenti verò Capite adulatorem Lupo Christus Dominus similem facit, cuius rei ratio esse potest, quòd sicut Lupus animal est noxium, & rapacissimum, ita quoque adulator falsis laudibus corda rapit Principum, vt eos ad sua vota trahat, vtque quidquid ipse vult, etiam iniusta ab illis extorqueat, aut etiam, quia Lupus animal est cani simile, ita adulator amico similis est, sed non verus amicus. Caueant ergò Principes (inquit) Epitectus apud Stobeum serm. 3. & 22. nè canum custodum vice, perniciosos Lupos nescij admittãt.

CHRISTVS PROHIBET CVIDAM Regi, nè recipiat amicitiam cuiusdam magni Domini alienigenæ, introducendo eum in Regno suo, quem comparabat vulpi, quia dolosus, & superbus est, deprædator est simplicium.

CAP. XVII.

CHRISTVS loquitur Sponsæ dicens. 1 Rex quærit auxilium, & amicitiam vulpis. Sed quę est consuetudo vulpis, nisi simulare se mortuam, vt rapiat simplices aues? Si intrauerit cubile anserum, nõ contentatur comedere vnum, nisi vt interficiat omnes. Sic iste, si obtinuerit partem terræ, non quiescit, donec habeat maiora, & tunc seminabit discordiam, quia indigne cum extraneis nõ concordabunt. Et ideò fugiatur conuersatio eius, sicut sibilus serpẽtis venenosi. Quia; si profecerit, rediget terram in ruinam, & anseres simplices deplumabit. Consiliarij verò Regni, & Rex laborent, vt pecunia, quæ ratione dotis sibi debetur, soluatur ei. Quia secũdùm communem prouerbium, meliùs est esse antè cautum, quàm post pericula prudentem. Filius Dei loquitur. Iam de semine vulpis, & viperæ eleuauerunt sibi caput, quod deplumare nouit, non sanare, quod erit eis non in magnum gaudium, nec in iustitiæ augmentum, quia generatio illa mihi displicet, & læta principia eius obfuscabit finis dolorosus.

NOTÆ.

1 REx quærit auxilium, & amicitiam vulpis.

Admonet Christus hoc loco Regem quemdam, Eique prohibet, vt à se dolosos, et astutos viros eijciat, & nomine vulpis hìc intelligit fraudulentum, & subdolum hominem, cum quo Rex bonus nõ debet inire amicitiam, vt Christus hìc asseuerat, quòd autem vulpes astuti dolosi, ac fallacis hominis symbolũ sint, patet ex eorum natura, est enim animal mirè astutum, latrat, vt canes, latet in cauernis, vt latentes decipiat, sic habet Arist. 9. histor. Animal. 3. horum autem hominum figuram gerere vulpes annotarunt D. Greg. 19. Moral. capit. 1. & super Cantic. capit. 2. D. August. de sancta virginit. cap. 51. & super Psalm. 8. Hilarius in Matth. Canon. 7. D. Bernard. super Cant. serm. 63.

CHRISTVS DAT CVIDAM REGI duos Consiliarios optimos, habentes Diuinam charitatem, & zelum Iustitiæ, ostendens per hoc Regibus, quòd tales Consiliarios recipiant, & non negligentes, & mundum amantes, & declarat quare, amicos suos Deus exponit tribulationibus.

CAP. XVIII.

FILIVS Dei loquitur Sponsę oranti pro quodam Rege dicens. 1 Si Rex iste laborare voluerit pro cõuertendis animabus, duos Consiliarios ei constituo, qui Regnum regent. Primùs diligit me plùs, quam se,

se, & sua, paratus est etiam mori pro me. 2 Secundus iam assumpsit cornua agni, paratus obedire mihi, & non carni, sed spiritui obedire. 3 Sed quęrere poteris, cur amicos meos expono tribulationibus? Respondeo tibi per exemplum, quasi si aliquis Dominus esset, qui haberet aliquā syluam, vel eremum vallatam muro, intrà verò murum essent animalia indomita, extrà verò murum oues, & murus haberet aperturas multas, & iuxta quamlibet aperturā duo spatia, & iuxtà quodlibet spatium essent tria foramina occulta. Dominus itaque ille sollicitus de ouibus, ait seruis suis. O serui mei, vos scitis, quòd oues meæ simplices sunt, & bestiæ illæ feræ rapaces. Ideò state, & custodite foramina, & aperturas, nè bestiæ feroces exeuntes de ambitu noceant ouibus. Non sit vobis tędium in laborando, nō accidia in vigilando, vox vestra sit quasi tuba, baculus sit continuè in manibus, quo bestiæ rapaces appropinquantes ouibus deterreantur. Serui igitur accepto mandato Domini libentèr obedierunt. Tandem Dominus vocato venatore suo, ait ad eū. Egredere in syluam meam cum canibus, & fac animalia audire sonum tubę, & deterre ea clamore tuo. Serui igitur audientes sonum tubæ, dixerunt. Ecce hæc est vox venatoris nostri Domini. Surgamus ergò festinantèr, non simus iam timidi, nec negligentes, manus nostra sit promptior iam in percutiendo, vox altior in clamādo, oculus vigilantior in speculando, & vbi priùs statuimus alios pro defensione ouiū, ibi modò ponamus nosipsos. Igitur ego ipse Deus similis sum isti Domino. Eremus, seù sylua illa mundus est abundans animalibus ferocissimis, & indomitis, idest viris sine lege, sine charitate, sine sensu Dei, ad omnia mala præparatis. Hunc mundum murus nimiæ præsumptionis, & obstinationis circumdat. Quia homines patientia Dei abutuntur, & proficientes in malis obdurantur. Extrà verò hūc murum sunt amici mei, quia charitate mea succensi, imitantur vestigia mea, & quærunt pascua mea. Intrà verò murum sunt illi, quorum cupiditas non habet modum, qui creaturam præferunt Creatori, corpus diligunt, & non animam, ad præsentia aspirant, & non ad futura bona. Aperturæ verò huius muri, sunt fraus, & symonia, & malitia, quæ nec patri parcunt, nec filio. Sed ista dominatur iam apud multos, & reputatur summa fęlicitas, obtinere temporalia, & non curare de æterna gloria. Duo verò spacia iuxtà aperturas duæ sunt abusiones in mundo, seù duo mala. Prima est spiritualis, secūda verò corporalis. Prima est dare alijs exemplū peccandi verbo, aut operatione. Secunda, scilicet corporalis duplex est. Prima est dissimulare peccatum, quod corrigendum est, propter munera, propter fauorem, & honorem, seù propter mundanum timorem. Secunda est nolle punire peccatum manifestum, propter suam vtilitatem, vel propter mūdiale bonum. Tria verò foramina occulta, sunt tres affectus malignantium. Aut enim appetunt nocere vitę proximorum, aut derogare honori, aut damna inferre in bonis suis, & amicis. Venator verò significat iustitiam Dei manifestandam, cuius vox erit talis. Da duris dura, & da mollibus mollia. Canes autem sequentes sunt viri iniquitatis, quibus Deus quamuis sunt mali, vtitur ad bonum, non sibi ipsis, sed purgandis. Hi vtique sunt quasi canes insatiabiles, qui consuescunt odire oues, impingere eas superbiæ cornibus, diripere eas vellere, & pedibus conculcare. Et ideò, quia Regnum istius Regis, est de eremo, & sylua ista habens bestias feroces, & indomitas plures, quàm oues, propter hoc constituo amicos meos custodes ouium mearum. Qui parati sunt misericordiam dare humilibus, induratis verò iustitiam, & omnibus facere ęquitatem. Cæterùm amici isti caueant sibi à custodibus illis, qui stantes iuxtà foramina, & lanceas tenentes in manibus suspen-

suspendunt eas transeuntibus bestijs, & hostibus, quibus euasis, percutiũt terram cum clamore valido, vt videantur fortitèr egisse. Hi enim sunt custodes, qui animas non quærunt, sed vellera, qui peccata dissimulant, aut lenitèr reprehendunt, vt placeant, accidia inquisitionis de peccatis dormitant. Sed isti amici mei laborent sollicitè, vt iustitia obseruetur, & teneatur, communitas diligatur, honor Dei augeatur, & rebelles, & impij puniantur. Vtrùm autem vox iustitiæ meæ veniet in diebus istorum, an non, licitum non est eis scire, sed ipsi stent firmitèr, & viriliter clament. Ego enim Deus veritas dabo eis mercedem veritatis.

NOTÆ.

1 SI Rex iste laborare voluerit, pro cõuertendis animabus, duos Consiliarios ei constituo.

Præceperat Dominus, quemadmodum hoc eodem Libro Cap. 2. vt eos Consiliarios Reges, Principesq. à se amouerent, qui auaritiæ, & ambitionis vitijs essent irretiti, hoc autem loco tradit eos tantummodò ab his esse eligẽdos, qui, & charitate, et iustitiæ zelo præditi sint, & quidẽ si charitatis est proprium alijs prodesse, profectò, qui charitatem habent optimi Consiliarij sunt, hi nãque poterunt non solùm consilio, auxilioque suis Principibus opem ferre, verùm, & subditos mirùm in modum à necessitatibus subleuare, per quod in Regnis pax summa seruatur, quies, & tranquillitas obtinetur, animorum etiam mira consensio comparatur, ideò Clemens Alexandrin. lib. 2. Stromatum scriptum reliquit, quòd charitas est consensio quædam eorum, quæ in ratione sunt, & vita, & moribus: & vt rem paucis expediamus, charitas aliud non est, quàm vitæ societas, amicitiæ, & beneuolentiæ extensio, cuius pedissequæ opera sunt misericordiæ, & ea quæ prosunt animæ, corporique, ad quæ consilia debent referri, his namque stabilis quædam vnio, animorumque firma consensio sancitur, inter ipsos etiam ciues fortè pacis vinculum firmatur, mutua beneuolentia inter Principes, & subditos conciliatur, quibus Regna, & Vrbes mirùm in modum augentur, cunctaque diù conseruantur: Rursus etiam ijsdem decausis Consiliarij virtute iustitiæ debent excellere, hæc enim est, quæ à Pindaro Ode 8. dicitur habere consiliorum pacis, & belli claues, quæue Vrbium est conseruatrix, ista sine aduersario Iudicis officio fungitur, vt habet Phil. Iud. 1. Allegor. hæc vitiorũ speculatrix, vocatur, et castigatrix inuicta, tribus suffulta comitibus, sanctitate, veritate, & fide, teste Arist. lib. de Virtutũ præstantia, per hãc Consiliarij Principũ Magistratos bonos à malis discernunt, malosq. puniunt, lites, & cõtentiones auferunt, seditiones à Ciuitatibus tollunt, pacem, & vnionem inter Ciues seruãt, vndè à Maximo Tirio serm. 2. Murus arduus dicitur, quẽ non obliquis doli vijs ingreditur hominum genus, hæc ergò si ad augenda, conseruandaq. Regna faciunt, procul dubio Reges Consiliarijs egent, qui charitate, & iustitia pollent.

2 Secundus, iam assumpsit cornua Agni.

Sermo sit hoc loco de secundo Consiliario à Regẽ suscepto, legimus autem eum Consiliarium assumpsisse cornua Agni, quia Iustitiæ zelum susceperit, quo ea Regi consilia dabat, vt impios homines puniret, malosque dignis supplicijs afficeret, bonos verò premijs, vt par est, honoraret, hoc enim est proprium distributiuæ Iustitiæ munus, ac functio, & in sacris Litteris cornu iustitiæ zelum designare affirmat D. Gregor. in 1. lib. Reg. cap. 16. Aut etiam per cornua hoc loco intellige sublimitates virtutũ, vt prudentiam, fidem, probitatem, & alia, quibus hic Consiliarius de quo Christus hic verba facit abundabat, & sensus est, hunc assumpsisse cornua Agni, quia has virtutes habebat à Christo, qui est verus Agnus, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ Dei, & in sacris Litteris cornua virtutes significare, auctor est D. Hieronymus super Amos 6. Rupert. super Zacch. cap. 9. Areth. super Apocal. cap. 9. Arnob. super Psalm. 78.

3 Sed quærere poteris cur amicos meos expono tribulationibus.

Qua-

Quare in præsenti vita boni tribulationibus premantur, mali verò, quandoque exaltentur, hisq. ad votum quædam succedant. tradidimus Lib. 2. Cap. 1. Nota 2. & Lib. 5. Interrogat. 6. Quæst. 2

REGINA CÆLI DECLARAT quare aliquando cùm ipsa loquitur, dicit Nos, & quando loquitur Christus, dicit Ego. Et comminatur grauitèr cuidam Regi, si non separauerit à se vnum iniquum Consiliarium. Et monet Regem, quòd sit vigilans, & sollicitus in Dei charitate.

CAP. XIX.

MATER Dei loquitur ad Sponsam dicens. Miraris, cur Ego aliquandò dico Nos, quando loquor tibi. Et cùm Filius meus loquitur tibi, dicit Ego? Scias quòd hoc ideò est, quia quãdo Filius meus loquitur tibi, ipse ex parte Deitatis loquitur tecũ, quia Trinitas vnus Deus est. Cùm verò loquor Ego, ex virtute eiusdẽ Trinitatis loquor, & Verbum trium personarum in vnum, & idem est Verbum. Ideò ego dico Nos. Dic itaque isti Regi, pro quo tu modò oras, quòd Mater charitatis incautat, & præcauet eum de pudore, & verecundia, & damno suo. Pudor enim, & verecundia esset, si Dominus loco sui constitueret seruum suum. Damnum autem esset, si aliquis arcam plenam auro, cambiret, seu permutaret pro arca vacua, vel parui valoris. Sic iste Rex proponit exaltare seruum Diaboli, cupiens obedire ei, quòd vtique pudor spiritualis est. Ideò iuro per IESVM Christum Filium meum, quòd nisi separauerit illum cum consilio Sapientum à se, faciendo eum simplicem secundùm generationem suam, nec tribuendo ei potestatem, nec etiam vnius obuli omnium, quæ regalia sunt, ego flagellabo eum à vertice capitis vsq. ad calcaneum, donec dicat ex dolore, miserere mei Maria, quia prouocaui te ad iram. Secundò præcaueo eum de damno, quod scilicet non sic attendat ad modicam quietem, vt incurrat longam inquietudinem, sed magis laboret sollicitè, & fortitèr in diuina charitate, vt obtineat illud aurum pretiosum, & æternum. Si verò obedire noluerit, sicut Filius meus dixerat sibi, dimittat. Quia nos benè inuenimus vias, per quas sine opprobrio mundi, & damno poterit inchoata declinare.

MATER DEI DICIT REGIBVS, quòd non recipiant consilia ab hominibus cæcis, & mutis, & surdis, & infirmis in anima, sed à sanis spiritu, & virtutibus.

CAP. XX.

1 MATER Dei loquitur Spõsæ dicens. 1 Dic Regi, pro quo tu supplicas, quòd ipse habet quinque famulos. Quorum primus est cæcus, attamen materia quædam est, de qua imago potest fieri pulchra. Ideò consilia non sunt quærenda à cæco, antequam habeat clarum visum. Secundus est surdus, quia in aures eius nulla ingreditur diuina charitas, & ideò nõn sunt cum eo conferenda spiritualia, nisi habuerit auditum meliorem. Tertius famulus est mutus, quia charitas diuina non est in anima eius, & ideò totum quod loquitur, aut est propter timorem pœnæ, aut est propter lucrum mundi, aut ad placendum. Quartus famulus est paralyticus in omnibus membris, & ideò inhabilis est ad opus spirituale. Quintus famulus est totus leprosus spiritualitèr, & ideò fugienda est eius præsentia, nè alij ab eo maculentur. Pro his verò quinque famulis, quos ei dissuademus, disponimus ei alios quinque, qui sunt benè vi-

videntes, & audientes spiritualitèr, & sine spirituali macula, quibus si obedierit, amicitiam Filij mei retinebit. Item dic ei, quòd obedientèr stet in corona, alioquin Filius meus vocabit eum sub corona. Istud enim verbum exponam tibi in tempore suo.

N O T Æ.

1 DIc Regi, pro quo tu oras, quòd ipse habeat quinque famulos.

Quales esse debeant Consiliarij Regum, ac Principum ministri, de quibus in præsenti Cap. sermo fit, annotauimus suprà hoc eodem Lib. Cap. 2. Nota 2. & Cap. 18. Nota 1.

QVIDAM NOBILIS DERIDEBAT de Deo coram vno Rege, & Christus comminatur eidem Regi, nisi illum corripiat, quia Iudici corripienti peccatorem propter Deum duplicabitur corona, dissimulanti verò duplicabitur pœna.

C A P. XXI.

FILIVS Dei loquitur Spósæ. Cur turbaris, quòd illum, qui deridebat me, tàm patientèr supporto? Nescis, quòd grauè est ęternalitèr ardere? Nam vbi colores diuersi seminantur, si antè tempus debitum succiduntur, non ita valent rei colorandæ, sicut si debito tempore colliguntur. Sic verba mea, quæ cum iustitia, & misericordia manifestanda sunt, vsque ad plenitudinem maturitatis crescere debent, & tunc rei, cui apponendę sunt, magis conuenient, & virtutem meam conuenientèr colorabunt. Et ideò caueat Rex, nè anima sua sit pro anima illius deridentis me. 1 Qui corripit peccatorem propter Deum, nè puniatur à Deo, sicut fecit Moyses, duplicabitur ei corona eius, & quia placat iram Dei, & quia minuit iudicium delinquentis, nè in æternum puniatur. Qui verò dissimulat delinquentem corrigere, duplicabit pœnam, scilicet augendo pœnam in futurum, & iustitiam non exercendo.

N O T Æ

1 QVi corripit peccatorem propter Deum, nè puniatur à Deo sicut fecit Moyses duplicabitur ei corona eius.

Verba præsentis Notæ indicant, qualis esse debeat fraterna correctio, & quo fine facienda sit, qua de re tria tãguntur hìc. Primò, quòd solùm, qui peccator est, corripiendus est, scribitur enim hìc, Qui corripit peccatorem, Secundò, quòd hæc correctio propter Deum fiat, hoc est in ordine ad Deum, quatenùs peccatum illud erat offensa Dei, aut propter Deum, vt peccator fraterna admonitione resipiscat, nè de cætero Deum offendat, vtquè emendatus, non puniatur à Deo æterna pœna, quam subijsset, si in peccato perstitisset, & hic sensus quadrat textui, vt patet ex sequentibus verbis ibi: Placat iram Dei, & minuit iudicium delinquentis, nè in æternum puniatur, ex quibus colligi posse videtur, fraternam correctionem de mortalibus tantummodò peccatis faciendam esse, quia hìc agitur de pœna æterna, quæ solummodò mortalibus debita est, sequuntur hanc sententiam Hieronymus, Ambrosius, Hilarius, & Chrysostomus in capit. 17. Lucæ, Diuus Augustinus sermone 16. de Verbis Domini, Theophylactus, & Euthymius, quamquam non desint, qui existiment, etiam de venialibus esse faciendam, sic Origen. tractat. in Matth. 6. Tertiò, in correctione fraterna quærenda est vtilitas proximi, quam ob causam facienda est, vt proximus emendetur, & æternas pœnas subire minimè cogatur, & colligitur ex illis verbis, Nè puniatur à Deo, non enim fieri debet ex odio, quia ab eo, quem corrigimus, offensi sumus, hoc enim esset mortale peccatum, præsertim si deliberato animo

no-

notendi fieret, vt benè annotauit Syluester Verbo correctio, quæst. 11. ad hæc etiam omnes tenentur secundùm illud Matth. 18. Si peccauerit in te frater tuus, vade, & corripe eum: in faciendâ tamen, obseruanda est temporis opportunitas, & personæ qualitas, & quòd speretur emendatio, vel saltem non deterioratio, quòdque constet de peccatô proximi, quæ omnia colliguntur ex Diuo Thoma 2. 2. quæst. 33. & ibi Caietan. Sotus etiam tradit de Ratione tegendi membro 2. quæst. 2. Adrianus in quarto de Correctione fraterna, Turrecremata in capit. Si peccauerit. 2. quæstione 1. cæterùm quo ordine, quoquè modo facienda sit, egregiè annotauit Clemens Papa libro 2. Constitutionum Apostolicarum capit. 4. libet autem hic eius verba referre. Tu (inquit) vti clemens Medicus peccatores omnes cura, vtens accommodatis ad salutem medicamentis, non modò secando, vrendo, nouacula adhibendo, sed etiam colligendo, iniiciendo medicamenta lenia, cicatricem obducentia, emolliendo sermonibus consolatorijs, si vulnus altum fuerit, reficito suaui vnguento, vt repletum reliquis partibus æquetur, si sordes collegerit, nouacula perpurgato, hoc est iudicij minis, si serpat, cautherio cohibeto, tabemque exscindito ieiunij acrimonia, Hactenùs Clemens, qui non poterat præstantiores afferre regulas sub Medici similitudine, quæ in fraterna correctione seruandæ sunt: eadem similitudine ad rem hanc vsi sunt Clemens Alexandrinus lib. 1. Pedagogi capit. 5. Diuus Augustinus Epistola prima ad Bonifatium, Diuus Chrysosto. hom. 11. in priorem Epistolam ad Corinth. Phylo Iudæus libro de sacrificijs Abel, & Cayn.

REQVISITA SPONSA à Regalibus in Regno Cypri, quòd oraret Deũ pro Rege, & Regno, Christus apparuit eidem Sponsæ existenti in Hierusalem, & dat ei notabile documentum, quod scribat Regi, & patruo suo Principi.

CAP. XXII.

CHRISTVS per Sponsã loquitur Regi Cypri puero 14. annorum, & patruo suo Principi, & Gubernatori Regni prędicti, dicens ad Sponsam. Attende filia ad consilia, quæ debes dare isti puero Regi, & Principi patruo suo, & scribe eis illa quasi ex parte tua, dicens eis sic. Primò consulo vobis, quòd quilibet vestrum cum Confessore suo, &c. Require istud Cap. in 7. Lib. Cap. 18.

NOTÆ.

Ab hoc Cap. vsq. ad XXX. inclusiuè nihil annotandum occurrit, hæc enim VIII. sequentia Capita sparsim habentur ad verbum superioribus Libris, & suis locis omnia à Nobis explicata sunt.

REVELATIO SECVNDA FACTA in Hierusalem: Et Christus præcipit per Sponsam dicto Regi Cypri, & Principi, quòd statim publicaret eam toti Regno sine mora, vt se emendarent. Et quia non fecerunt, ideò in proximo destructi sunt per Ianuenses terribilitèr.

CAP. XXIII.

CVM Sponsa staret orando in extasi contemplationis suspẽnsa. Videbat rapta in spiritu vnum palatium incomprehensibilis magnitudinis, & pulchritudinis indicibilis, ibi

ibi videbat Christum, vt summum Imperatorem, inter Sanctos suos in Throno excelso Imperiali sedere, qui suum benedictum os aperiens proferebat hæc verba, quæ inferius annotantur, &c. Ego verè sum ipsa summa charitas. Require istud Cap. in 7. Libro Cap. 19.

CHRISTVS INNVIT HIC PER exemplum, quòd Reges humiles, & prompti debent esse ad audiendum consilia secreta amicorum Dei, etiam si non sint adornati exteriori verbosa eloquentia, quia sæpè illa, quæ apud mundanos videntur iusta, reprobata sunt apud Deum.

CAP. XXIV.

FILIVS Dei loquitur Sponsæ. Medicus quidam venit in regionem longinquam, & ignotam, in qua Rex non regebat, sed regebatur, quia cor habebat leporinum, & ideò sedens in Throno regali, quasi coronatus Asinus apparebat; populus verò suis vacabat commessationibus, &c. Require istud Capitulum in 3. Lib. Cap. 31. per totum.

IOANNES EVANGELISTA dicit Sponsæ, quòd Reges, qui iniustos homines diligunt, Iustos deprimunt, excessus corrigēdos dissimulāt, subditorum bona auferre permittūt, grauamina imponunt, & Deum opere nō honorant, potiùs sunt corā Deo prædones, & proditores, quàm Reges. Et dicit modum, qualitèr se emēdent.

CAP. XXV.

APPARVIT Sponsæ persona quædam hominis, cuius crines videbantur circumcisi opprobrio, & corpus perunctum erat oleo, totusque nudatus, sed nihil erubescens. Qui ait ad Sponsam. Scriptura, quam vos vocatis sanctam, dicit sic. Quòd nullum opus sine remuneratione erit, &c. Istud Capitulum require in Quarto Libro Primo Capit. per totum.

VIDEBAT SPONSA qualitèr Beatus Dionysius orabat Matrem Dei pro Regno Franciæ, quæ exaudiens eum orabat Filium cum eo humilitèr.

CAP. XXVI.

CVM essem orando sola, vidi qualitèr Beatus Dionysius loquebatur ad Mariam Virginem Matrem Domini dicens. Regina Misericordiæ tu es, cui data est omnis misericordia, &c. Require in 4. Libro Cap. 103.

MATER MISERICORDIÆ orat Filium cum Beato Dionysio pro Regno Franciæ, & Angliæ, & super guerra istorum duorum Regum, qui assimilantur duabus bestijs ferocissimis.

CAP. XXVII.

MATER Dei loquitur ad Filium dicens. Benedictus sis tu Fili mi. Scribitur, quòd ego dicebar benedicta, quæ te portaui in vtero meo. Tu verò respondisti, quòd ille est etiam benedictus, qui verba tua audiret, & seruaret ea, &c. Istud Capitulum require in Quarto Libro Capit. 104. per totum.

CHRI-

CHRISTVS DICIT SPONSÆ modum per quem fiat pax inter Reges Franciæ, & Angliç. Quòd si Reges non obedierint, grauissimè punientur.

CAP. XXVIII.

ITEM Filius Dei loquitur. Ego sum Rex metuendus, & honorandus. Ideò propter preces Matris meæ mittam Regibus Franciæ, & Angliæ verba mea, &c. Require istud Capit. 4. Libro Cap. 105.

REGINA CÆLI DICIT PER Sponsam cuidam Principi suo deuoto, quòd Principes iusti, & boni, quando à Regibus vocantur ad Regimen Reipubl. debent omninò acceptare illud onus regendi, propter honorem Dei, & vtilitatem multorum.

CAP. XXIX.

CVM quidam magnus Princeps, & iustus Regni Suetiæ, qui Dominus Israel vocabatur, multis precibus ad maiorem dignitatem regiminis Regni vocaretur, &c. Require in Sexto Libro Cap. 95.

CHRISTVS DICIT HIC, QVOD Reges debēt conari cū cōsilio spiritualiū, & sapientū virorū iustorum, quòd reparentur spiritualitèr muri Hierusalem, idest, Ecclesiæ, quòd reformētur omnes status laicorum, & clericorum, & religionum in pristinum, & antiquum statum obedientiæ, & obseruātiæ mandatorum Dei, & Ecclesiæ.

CAP. XXX.

CHRISTVS loquebatur Sponsę oranti pro quodam Rege Suetiæ dicens. Is qui de Diaboli membro factus est membrum meum, laboret sicut illi, qui reædificabant muros Hierusalem, qui pro legis, &c. Require istud Cap. in 6. Lib. Cap. 26.

VIDEBAT SPONSA IN VISIONE cadere Solem, & Lunam in abyssum amisso splendore solito, quæ significāt quemdam Regem, & Reginam mutātes bonos mores in malum, propter quòd Rex amisso Regno captiuus mortuus est.

CAP. XXXI.

CVM starem orando. Vidi in spiritu cęlum quasi turbulentum, & Solem, & Lunam fulgentes in serenitate clarissima, quorum lux etiā vltrà cęlum se extendebat. 1 Cūque attentè aspicerem, vidi quòd Angeli boni, & mali pugnabant contrà Solem, & Lunam, sed non præualuerunt, donec Draco magnus, & terribilis ascendit in cælo, cui Sol, & Luna dederunt potestatē & claritatē, suā. Et tunc statim Sol factus est pallidus, & niger, & Luna fugit subtùs terram. Cumque aspicerem ad terram, vidi eam plenam reptilibus, & serpentibus, qui comedebant superficiem terræ, & occidebant homines caudis suis, donec Sol cecidit in abyssum, & locus Lunæ nō est inuentus ampliùs. Transactis autem post hæc vndecim annis, audiui vocem Christi dicentem mihi. Recordare Sponsa, quòd ostendi tibi in Ciuitate Stockolmis de cælo turbulento. Nunc autem exponam tibi, quid illa significant. Cælum (inquit) quod ostendi tibi turbulentum, Regnum istud Suetiæ est, nam Regnum istud, quod quasi cæleste, & quietum, & iustum esse deberet, iam turbine tribulationum agitatur, & iniquitatibus, & ex actionibus conculcatur. Nec mirùm. Nam Rex, & Regina, qui tamquam Sol, & Luna fulgebant, iam denigrati sunt sicut carbones, quia moribus, & voluntate im-

immutati sunt. Hominem namque de radice viperea eleuauerunt, vt prosternant amicos, & simplices meos. Ideò scias, quod Draco ipse confusus celeriùs descẽdet, quàm ascendit. Et amici mei, quorum quidam vita sunt Angelici, inter quos etiam sunt aliqui tamquam mali Angeli vita sordidi, qui eleuabuntur, & liberabuntur à tribulationibus suis. Sol verò pallescet, donec venerit sub coronã, quia noluit iustè stare in corona. Et dicetur de eo, quòd secundùm splendorem eius multiplicatæ sunt tenebræ eius.

NOTÆ

1 CVmque attentè aspicerem, vidi quòd Angeli boni, & mali pugnabant.

Nulli dubium est hoc loco, cùm de pugnâ bonorum, & malorum agitur Angelorum, id totum metaphoricè accipiendum esse, vt ex contextu colligi potest apertè, & ex ipsamet præsentis visionis expositione, quæ paulò antè medium huius Capitis habetur ibi, Transactis autem, &c. vbi per bonos, & malos Angelos intelliguntur boni, & mali homines, quibus tunc temporis Regnum Suetiæ plenũ erat, verùm non improbabilitèr dici posse crederem, per bonos Angelos propriè hìc intelligendũ esse Angelum deputatum ad custodiã Regni Suetiæ, de quo Regno agitur hìc, vel etiam custodem Angelum Regis, ac Reginæ illius Regni, quorum interitum prænunciat in hoc Capite Christus Dominus, per malos verò Angelos Dæmones intelligi posse, quos cum bonis pugnare intuebatur B. Brigitta: pugnare autẽ dicuntur, quoniam Angelus bonus, qui Regno præerat Suetiæ, & Angelus custos Regis, & Reginæ aliud non intendebant quàm Regni salutem, conseruationem, & pacem, sed econtrà Dæmones dissensiones, lites, et seditiones tentabant, Regiq. & Reginæ suggerebant, vt in ea viuendi licentia persisterent, & in peccatis permanerent, & ideò sic legimus infrà: Regnum istud, quod quasi cæleste, quietum, & iustum esse deberet, iam in turbine tribulationum agitatur, & iniquitatibus, et exactionibus conculcatur, nec mirum, nam Rex, & Regina, qui tamquam Sol, & Luna fulgebant, iam denigrati sunt sicut carbones, quia moribus, & voluntate immutati sunt: ex quibus euidentèr patet, qualis hæc pugna fuerit, non enim facta est materialibus armis, sed sola voluntate pugnatum est, ad hunc sensum reuocandum est, quod scripsit D. Io. Apocalyp. 12. Factum est prælium magnum in cælo Michael, & Angeli eius præliabantur cum Dracone, quod, vt explicemus apertius, Sciendum est, voluntatem in Lucifero, cæterisq. Dæmonibus adeò fuisse debilitatam, quòd inferiores Angeli virtute gratiæ, quã obtinuerunt ex fide, & meritò Passionis Christi præuisæ, potuerunt superiores eijcere, scribitur enim ibi, Et vicerunt in sanguine Agni, quod adeò verum est, quòd vnus tantummodò etiam minimus Angelus in gratiam constitutus, potuißet omnes expellere, nam per gratiam consũmatam naturæ Angelicæ maior collata est prælatio, & præsidentia super Dæmones, quàm potuerit vmquam esse naturalis prælatio Luciferi, & aliorum: quòd autem huiusmodi pugna sic facta fuerit, tradit Rupert. in Apocalyps. loco suprà citato, his verbis; Quomodo prælium gestum est, quibus, aut qualibus armis illæ acies vtuntur, & quidem in illa visione Ioannis armorum materialium quasdam similitudines videri potuisse putamus, sed Angeli siuè boni, siuè mali, cum sint spiritus, corporali armatura non induuntur, attamen Draco ille, quod natura non habuit, maligna arte sibi assumpsit, omne, scilicet genus armorum, quibus bella geruntur inter homines, at verò Michael, & Angeli eius è cõtrà præliantes nihil de huiusmodi genere armorum, aut habuerunt, aut quæsierunt, in hanc sententiam etiam inclinat D. Thom. 1. par. quæst. 113. artic. 8. qui etiã inter ipsosmet bonos Angelos pugnam admittit, non quidem ex parte voluntatis eorum, quia secundùm voluntatem sunt concordes, cõformantur namq. penitùs cum Diuina voluntate, quam volunt semper impleri, sed videtur aliqualis esse contrarietas ex parte me-

ritorum eorum, pro quibus pugnare dicuntur, contingit enim quandoq. quod in diuersis Regnis, & hominibus contraria merita, & demerita sint, & vnus alteri subdatur, aut præsit, sic igitur in quantùm de cōtrarijs meritis, & sibi repugnantibus diuinam consulunt voluntatem, resistere, & pugnare dicūtur ad inuicem, non quia contrarias habeant voluntates, quia concordant in hoc, quod Diuina voluntas fiat, sed quia ea, de quibus consulunt sunt repugnantia, sic explicat illud Daniel. 10. Princeps Regni Persarum restitit mihi viginti, et vno diebus. fauet etiam huic sententiæ Cardin. Caiet. in Commentar. super. S. Thom. loco citato, & Ioan. Viguer in Instit. Theolog. capit. 3. vbi agit de voluntate Angelica verb. 12. §. 26.

CHRISTVS DOCET HIC REGES nouum, & deuotum modum, & formam creandi Milites cuiusdam nouæ Militiæ ad impugnationem infidelium, & defensionem sanctæ fidei, & Ecclesiæ.

CAP. XXXII.

CHRISTVS loquebatur ad Spōsam inter alia dicens. Attende Sponsa, & scias, quòd status laicorum benè erat alio tēpore antiquo dispositus. Nam quidam eorum excolebant terram, & labori agrorum viriliter instabant. Alij velificabant nauibus, & mercimonia ad alias regiones deferebant, vt vnius regionis fertilitas, alterius sublevaret inopiam. Alij instabant operi manuum, & diuersarum artium. Inter istos erant quidam defensores fidei, & Ecclesiæ meæ, qui nunc dicuntur curiales, seù armigeri. Qui assumpserunt sibi arma ad vltionem Ecclesiæ sanctæ, & fidei, & expugnationem inimicorum eius. In istis curialibus apparuit quidam bonus homo, & amicus meus, qui cogitabat apud se sic. Ego (inquit) non excolo terram, vt agricultor, non desudo in fluctibus maris, vt mercator, & nō insisto operi manuum, vt operator egregius. Quid ergò faciam? Aut quibus operibus placabo Deum meum? Sed nec virilis sum in labore Ecclesiæ. Corpus meum debile est, & molle ad patiendum vulnera. Manus remissa ad feriēdum inimicos. Mens fastidiosa ad cogitanda cælestia. Quid ergò faciendum est mihi? Certè scio, quid faciam. Surgā ergò, & obligabo me cum iuramēto stabili, sub temporali Principe, quòd defensurus sim viribus, & sanguine meo fidem sanctæ Ecclesiæ. Veniens autem ille amicus meus ad Principem, seù Regem ait. Domine, ego sum de defensoribus Ecclesiæ. Corpus meum nimis molle est ad patiendum vulnera. Manus remissa ad feriendum. Mens instabilis ad cogitandum bona, & laborandum. Voluntas mihi placet propria. Requies non sinit me fortitèr pro domo Dei stare. Ideò constringo me cum iuramēto publico, sub obedientia sanctæ Ecclesiæ, & tua ò Princeps, quòd eam defensurus sim omnibus diebus vitæ meæ. Vt si fortè tepida mens, & voluntas fuerit ad certandum propter iuramentum teneor, & compelli possim ad laborandum. Cui respondit Princeps. Vadā tecum ad domum Domini, & ero testis iuramenti tui, & promissionis tuæ. Venientes ambo ad Altare meum. Amicus meus flexo genu antè Altare meum, dixit. Ego nimis infirmus sum in carne mea ad patiendum vulnera. Voluntas propria nimis est mihi cara. Manus tepida ad feriendum. Ideò in præsenti promitto obedientiam Deo, & tibi, qui caput es, cū iuramento meo firmitèr astringens me, sanctam Ecclesiam contrà inimicos eius defensurum. Amicos Dei confortaturum. Viduis, & orphanis, & fidelibus Dei benefacturum. Contrà Ecclesiam Dei, & fidem eius, numquam aliquod contrarium acturum. Et insuper obligo me correctioni tuæ, si errare me con-

contingat, ad hoc vt obligatus ad obedientiam, tantò magis cauere possim peccata, & voluntatem propriam, & tantò feruentiùs, & faciliùs insistere voluntati Dei, & tuæ. Sciamq. tantò mihi est damnabilius cæteris, & cõtemptibilius, si violata obedientia mandatis tuis contraire præsumpsero. Facta autem ista professione ad Altare meum, Princeps sapientèr considerans, disposuit sibi habitum ab alijs sæcularibus distinctum, in signum abdicationis propriæ voluntatis, & vt sciret, se superiorem habere, & debere ei obtemperare. Dedit etiam Princeps in manu eius gladium dicens. Hoc gladio inimicos Dei comminues, & interficies. Dedit, & in brachium eius clypeum dicens. Hoc clypeo defendas te contrà inimicorum iacula, & patientèr tolera illata, vt priùs crepet clypeus, quàm fugias, clerico meo, qui præsens erat, firmitèr seruaturum se promisit. Qui clericus facta promissione, dedit ei corpus meum in robur, & fortitudinem, vt amicus meus per corpus meũ mihi vnitus, numquam à me separaretur. Talis fuit amicus meus Georgius, & plures alij. Tales & deberent esse milites, qui nomen deberent habere propter dignitatem, habitum propter operationem, & defensionem Fidei sanctæ. Audi nunc Sponsa, quid inimici mei faciunt, contrà ea, quæ amici mei priùs fecerunt. Milites quippè, qui mea portabant arma, erãt parati dare vitam pro iustitia, & effundere sanguinem suum propter fidem sanctam. Indigentes promouendo ad iustitiam, malosq. deprimere, & humiliare. Sed nunc audi, quomodo auersi sunt placet quippè nunc eis magis mori in bello pro superbia, & cupiditate, & inuidia, iuxtà diabolicas suggestiones, quàm secundùm mandata mea viuere, ad obtinẽdum gaudium sempiternum. Ergo omnes milites, qui in tali voluntate moriuntur, dabitur ei stipendium à iudicio Diuinæ iustitiæ, scilicet animabus eorum in æterna Diaboli coniunctione. Hi verò, qui mihi seruiunt, tenentur habere stipendium cum cælesti exercitu sine fine. Hæc verba ego IESVS Christus locutus sum, verus Deus, & homo, vnus cum Patre, & Spiritu sancto semper Deus.

N O T Æ.

1 *PRæsens Caput ferè totum ad verbum habetur suprà Libro 2. Cap. 7. vbi plura annotauimus, quæ ad eius cognitionem facere videbantur.*

VERBA CHRISTI AD SPONSAM de occursu Dæmonum ad animam militis, qui apostauerat à vera militia virtuosa, & sancta, & militabat mundo, & vitijs, & de eius terribili iudicio damnationis.

CAP. XXXIII.

OMNE tempus huius vitę, non est nisi quasi vna hora apud me. Ideò quod dico tibi nunc, semper fuit in præscientia mea. Dixi tibi priùs, quòd vnus erat, qui incępit veram militiam, &c. Istud Capit. Require in 2. Lib. Cap. 9.

CHRISTVS IMPERATOR ad preces Ioannis Baptistę, & Virginis Mariæ, concedit quòd armetur vnus Miles eorũ deuotus spiritualitèr, quem ipsi Petrus, & Paulus Apostoli armant splendidè pretiosis armis spiritualibus virtutum hìc contentis, notabile documentum pro Militibus.

CAP. XXXIV.

CHRISTVS loquebatur Sponsæ dicens. Tu in grãmatica tua cõposuisti hodie prouerbium, quòd meliùs esset præuenire, quàm præueniri. Sic ego præueni te dulcedine gra-

gratiæ meæ, nè Diabolus dominaretur animæ tuæ? Et statim apparens Ioannes Baptista dixit. Benedictus sis tu Deus, qui es antè omnia, cum quo nullus vnquam fuit Deus, & præter quem nullus, & post quem nullus erit, quia tu eras, & es æternalitèr vnus Deus, &c. Residuum istius Capituli Require in 4. Lib. Cap. 74. per totum.

CHRISTVS NARRAT BENEFICIA, quæ fecit, & facit Militibus, & conquæritur de ipsorum ingratitudine, & docet Reges vnam nouam formam sibi gratam procreandi milites, ad defensionem, & ampliationem fidei, & sanctæ Ecclesiæ.

CAP. XXXV.

EGO sum cum Patre, & Spiritu sancto vnus Deus. Require istud Capitulum in secundo Libro, Capitulo octauo per totum.

CHRISTVS VERVS IMPERATOR, & Rex benignè, & humilitèr, vt Pater, & Frater, & Dominus, monet Milites, quòd reuertantur ad eum, narrando pęnas, quas passus est pro eis, & promittendo illis in stipendium, si reuertantur verè, premia gloriosa cælestia.

CAP. XXXVI.

EGO sum verus Rex, & nullus est dignus vocari Rex, nisi ego, quia à me est omnis potestas, &c. Istud Capitulum Require in secundo Libro Cap. 12.

CHRISTVS OSTENDIT HIC quàm gloriosè, boni, & iusti Milites recipiuntur ad cælestem gloriam; per exemplum vnius animæ boni Militis defuncti, cui occurrebant Angeli eum iubilo, & tota Trinitas cum gaudio mirifico.

CAP. XXXVII.

IMPERATOR Christus loquitur ad Sponsam dicens: Dixi tibi priùs de fine, & pœna Militis, qui primò recessit à militia mihi professa, &c. Residuum huius Capituli Require in secundo Libro Capit. vndecimo.

CHRISTVS PRÆCIPIT Regibus, quòd extirpent de Regno Phitones, Sortilegos, & Diuinatores, qui arte diabolicâ decipiunt animas, & homagiant se Diabolo, propter lucra temporalia.

CAP. XXXVIII.

MILES quidam de Regno Suetiæ consuluit Phitonem, vtrum homines illius Regni deberent rebellare contra Regem, vel non, &c. Require istud Capitulum in 6. Libro Capit. 82.

CHRI-

CHRISTVS DICIT HIC Regibus, quòd qui volunt passagium facere, & guerram contrà Paganos, debent hoc facere intentione recta, scilicet propter charitatem Dei, & animarum salutem, corrigendo se priùs, & reformando Regnum suum.

CAP. XXXIX.

REX quidam Suetiæ rogauit Sponsam Christi, quòd consuleret Deum, si placeret ei, quòd iret in exercitu contrà Paganos. Quia habebat hoc in voto. Super quo Sponsa orante, apparuit ei Christus dicens. Si Rex exire voluerit ad Paganos, consulo, non præcipio. Et consulo ei duo. Primò quòd habeat cor bonum, & corpus aptum. Cor scilicet bonum, vt nulla sit intentio alia exeundi, nisi propter charitatem Dei, & salutem animarum. Corpus verò aptum, vt scilicet rationabilis sit in ieiunio, & labore. Secundò laboret, quòd vassallos, & milites habeat voluntarios, & correctos. Ideò circumeat primò Regnum suum, inquirendo quomodò iustitia seruata est. Qualitèr, & per quos facta sunt iudicia, & regimina, quia, qui alios conatur mittere in cælum, necesse est, vt incipiat à se ipso, corrigendo errores proprios, & post hoc subditos admonendo, & corripiendo, & virtuosis exemplis incitando.

CHRISTVS DICIT QVOD Reges procedere volentes contra Infideles, primò admoneant eos, quòd conuertantur cum benignitate, & pace; quòd si renuerint Infideles, tunc zelus, & manus sunt exercendi contrà eos.

CAP. XL.

CHRISTVS loquebatur Sponsæ dicens. Dicitur, quòd nemo inuitus compelli debet ad Regnum cælorum. Respódeo, quòd vbi flores boni impediuntur à zizania, numquid non est meliùs, quòd succidantur zizaniæ, nè flores ascendentes impediantur? Proptereà, qui vadunt ad terras Infidelium, offerant primò eis pacem, & fidem, & libertatem. Et si Infideles non recipiunt consilia eorum, & admonitiones: 1 Tunc zelus, & manus sunt coercendi. Omnes enim, qui pro charitate mortui fuerint, ego Deus ipsa charitas, reddam eis centuplum. Et etiam ipsi Infideles ad minora supplicia peruenient, quàm si diutiùs viuerent, & in pace morerentur, quia si ampliùs viuerent, ampliùs peccarent. Tantum enim bonum est charitas, quòd nec minima cogitatio erit sine remuneratione, quantò magis opus bonum.

NOTÆ.

1 TVnc zelus, & manus sunt coercendi.

1 *Locus iste corruptus est, & pluribus erroribus refertus, nam in argumento Capitis legitur exercendi, non coercendi, sic etiam habet M.S. Farnesianus, & sic videtur legendum: nam sermo fit hoc loco de his Infidelibus, qui loca sancta, & Christianorum terras occupabant, contrà quos Rex iste, de quo Christus Dominus in præsenti Capite verba facit,* bel-

bellum gerebat, & dicit, quòd antequam contrà eos arma moueat, pacem priùs offerat & sciscitetur ab eis, velint nè absque armis, & sanguinis effusione manus dare, seque eius potestati vltro citroque tradere, quod si renuerint, tunc in eos irruat, & hoc est, quod etiam Capite 42. scribitur, quod Rex iste priùs misericordiæ vexillum erigat, offerendo pacem, quam si recipere noluerint, erigat posteà vexillum Iustitiæ.

COLLOCVTIO INTER DEVM, & Sponsam, de Rege, & iure hæreditario Regis in Regno, & Rex vtrum possit aliqua alienare pertinentia ad Coronam, & quæ, & qualitèr possit alienata repetere, & rehabere.

CAP. XLI.

LOQVEBATVR Sponsa ad Christum orando pro Regno Sueciæ inter alia dicens. Domine (inquit) nè indigneris, si quæro. Audiui ex scriptura, quòd nihil acquirendum est cum in iustitia, nec tenendũ est aliquid acquisitum contrà iustitiam, &c. Require istud Capit. in 4. Lib. Cap. 3.

CHRISTVS PER EXEMPLVM conqueritur grauitèr de Christianis. Et ideò conuertens se ad Infideles, & Paganos, præcipit seruis, & amicis suis, quòd vadant ad conuertendum eos, cum charitate beneuola, & verbis dulcibus hìc contentis.

CAP. XLII.

CHRISTVS loquebatur Sponsæ dicens. Ego sum similis Regi, qui stabat in campo, ad cuius dexteram stabant amici, & ad sinistram inimici, &c. Istud Capit. require in Secundo Lib. Cap. 6.

CHRISTVS INSTRVIT Reges, quòd quando vadunt contrà Paganos, habeant duo vexilla, scilicet Passionis, & Iustitiæ Dei. Et quòd deferant secum Clericos, & Religiosos diuersorum Ordinum litteratos, & virtuosos, & deuotos.

CAP. XLIII.

FILIVS Dei loquitur Sponsæ dicens. 1 Rex, qui lucra animarum quærit, & ad Paganos egredi voluerit, habeat duo vexilla. In primo vexillo depicta sit Passio mea, quæ notat misericordiam, in secundo gladius Iustitiæ meæ. Veniens igitur Rex ad Paganos, erigat primò primum vexillum misericordiæ, offerendo pacem eis. Qui si recipere noluerint, erigat posteà vexillum Iustitiæ, & confidens de bonitate mea, non timeat multitudinem inimicorum. Nec retrocedat ex pusillanimitate, nec audiat vocem dicentium, reuertamur, quid vltrà est laborandum? Si enim Rex stabilitèr timuerit procedere, non attentet, nec incipiat bonum. Quia meliùs est nõ assumere ardua, quàm inchoata non prosequi cum charitate. Assumat etiam Rex secum Clericos probatę vitæ, & Religiosos diuersorum Ordinum, qui veracitèr mundum contemnunt. Quia multi sunt in Paganismo, & inter Gentiles, qui præferunt sectas suas, quibus sapientèr est respondendum. Clerici etiam instruant populum, admoneant, nè propter cupiditatem incurrant anathema, nè propter murmurationem, & vitam incontinentem moriantur.

NO-

NOTÆ.

1 REx, qui lucra animarum quærit, & ad Paganos egredi voluerit, habeat duo vexilla, in primo vexillo depicta sit passio mea.

Vexillum nullum potest reperiri præstantius Saluatoris nostri Cruce, dignum sanè, quòd Militaribus signis inseruiat, est enim Crux armatura contrà hostes, inuicta galea custodiens caput, lorica protegens pectus, clypeus ab inimicorum telis defendens, gladius nullo pacto propinquare sinens offendere volentem, & vt rem paucis comprehendam: nostræ salutis causa, & origo, & victoria contrà Tyrannum. Meritò ergò Christus hoc loco præcipit Regi contrà Paganos bellum gerere volenti, vt tale vexillum in exercitu suo erigat, Crucis namque insignia propria sunt vexilla Militum, teste Hieronymo Epistola 7. ad Lætam, hoc quoque vexillum Constantinus Magnus cum Maxentio pugnaturus erexit, eumque in hoc signo vicit, iussitque Labarum Romanorum antiquum vexillum, quod in exercitu Imperatorem præcedebat, & à Militibus adorari solebat, in formam Crucis redigi, vt eo deinceps vterentur exercitus Duces; quod eo consilio fecit, vt eum solum verum Deum esse arbitrarentur, quem Imperator, Ducesque exercitus colentes propugnatorem aduersus hostes adhiberent, vtque milites Crucem adorare addiscerent, sic habet Sozomenus lib. 1. capit. 4. Nicephorus lib. 7. capit. 37. Diuus Gregorius Nazianz. Orat. 1. in Iulianum, & latiùs Prudentius his versibus contrà Symmachum indicat.

Christus purpureum gēmato textus in auro
Signabat labrum: Clypeorū insignia Christus
Scripserat, ardebat Sūmis Crux addita cristis.

Porro Constantinus, hoc salutari signo veluti contrà hostes inuicto propugnaculo semper est vsus, vt annotauit Eusebius de vita Constantini capit. 25. lib. primo, & lib. 2. de vita eiusdem cap. 7. & 8. affirmat eumdem Constantinum quinquaginta in exercitu delegisse, vt Crucem deferrent, & qua parte Crucis vexillum visum erat, hostes fugam arripiebant, qui verò illud gestabat illæsus euadebat signo Crucis tela excipiente. sic Sozomenus lib. 2. cap. 4. neque solùm Crucis vexillum in militaribus signis insertum est, verùm & in ipsorum Militum armis sculptum, vt idem Eusebius in Constantino lib. 4. cap. 21. indicauit, & constat ex quadam Epistola Constantini ad Soporem relata à Cassiodoro lib. 3. Tripart. capit. 4. & ex recentioribus tradit Lypsius lib. 3. de Cruce cap. 16. Cæterùm qualis fuerit Labari forma, tradunt citati Doctores, meminit Tertullianus in Apolog. cap. 16. Iustinus Apolog. 2. Pierius Valerianus de signis Hieroglyphicis lib. 50. & Primasius lib. 4. in Apocalyps. quem citat Cardinalis Bellarminius tom. 1. Controuers. lib. 2. de imaginibus Sanctorum cap. 27. vbi agens de vera Cruce Domini, plura, quæ ad hanc rem faciunt congerit.

CHRISTVS REPREHENDIT quemdam Regem, quia cum immoderata multitudine gentium ibat contrà Infideles, non habita priùs matura prouidentia futurorum euenientium. Et post reprehendit illos, qui victorias præliorum attribuunt sibi, & non Deo.

CAP. XLIV.

LOQVEBATVR Christus ad Sponsam de quodam Rege Suetiæ, dicens. Dixi tibi priùs, quòd puer est iste Rex, &c. Hoc Capitulum habetur in Sexto Libro Capit. Quadragesimo primo.

MA-

MATER DEI CONSVLIT REGI eunti contra Paganos, quòd habeat numerum gentium præfinitum, & quòd non confidat de promissionibus diuinitùs sibi factis, si ipse non seruauerit, quæ promiserat Deo.

CAP. XLV.

MATER Dei loquebatur Sponsæ dicens. Si Rex exiuerit contra Paganos habeat numerũ populi præfinitum, quia ego scio egressum, & regressũ eius, & quòd multi vadunt, qui non minùs erunt rebelles Deo, quàm illi, qui cum Moyse egressi sunt. Sed sicut Moyses non introduxit populum in terram promissam propter eorum ingratitudinem, sic illi, qui nondum nati sunt, perficient velle Dei. Nec confidat Rex, quia dixi eum filium meũ, & quòd numquam separare me vellem ab eo, quia, si ipse seruauerit promissum suum mihi, seruabo & ego promissum meum sibi. Sed si ipse contempserit me, timeat nè contemnatur.

VIRGO MARIA PRÆCIPIT PER Sponsam cuidam Episcopo eunti cũ Rege ad guerram contra Infideles, quòd, quando aliqua patria Infideliũ acquisita fuerit, instituat statim Ecclesiam Cathedralem, vbi Christiani spiritualitèr consolentur.

CAP. XLVI.

REGINA Cęli loquebatur Sponsæ dicens. Sanctus Sigfridus Archiepiscopus exiuit de Anglia, & fecit voluntatem Dei in Regno Suetiæ. Sic iste Episcopus pro quo tu oras, qui vadit cum Rege contra Infideles, cum venerit ad Paganos, & fuerint aliquæ terræ ipsorũ acquisitæ per Christianos, constituat primò Ecclesiam Cathedralem in aliquo loco honesto, & cõgruo, vt tamquam ad matrem possint Christiani pro necessitatibus animæ ad eam habere refugium, & indè catholicè refici, & spiritualitèr consolari. Et si non potest Episcopus, nisi vnũ, vel duos Clericos ibi instituere, & sustentare secum, contentus sit, quia Filius meus potens est augere dona sua, & Episcopatum dilatare. Si verò ipse, vel alij amici mei moriantur, antequam perficiātur verba ista, tunc voluntas bona reputabitur eis pro opere, & mercedem habebunt indè. Et ideò nullus confidat de longa vita, sed vnusquisque expectet velle Dei patiētèr.

MATER DEI NARRAT QVOMODO ipsa est vas repletum, & replens gratia, & reprehendit quemdam ingratum Regem Suetiæ, qui nolens in guerra sua obedire consilijs Dei, & spiritualium Virorum, cõtra Dei voluntatem retrocessit de guerra Infidelium, consilio mundanorum hominum, cum confusione sua, & Regni dispendio.

CAP. XLVII.

REGINA Cæli apparuit Sponsæ dicens ei. Audi tu, quæ spiritualia vides, & veni mecũ in Spiritus sancti collocutionem. Ego sum vas repletum, & repletiuum. Sicut enim vas stāns subtùs torrētem repletur aqua, & sicut aqua effluit, tamē vas semper est repletum de torrentis decursu, sic anima mea, quando creata fuit, & coniuncta corpori, replebatur ex decursu torrentis, scilicet Spiritus sancti, quo numquam posteà euacuata est. Propterea quicumque venerit ad me cũ

humilitate, & mundo corde habebit auxilium de Spiritu sancto. Itaq; benè possum vocari vas repletum. Quia cum essem in mundo, in decursu torrentis eius, Filius Dei venit ad corpus meũ; & sumpta de me carne, & sanguine, moratus est in me, donec natus est de me, ea natiuitate, qua nasci decuit Filium Dei. Natus ergò, & veniẽs in manus meas, Angeli gauisi sunt, & nunciauerunt pacẽ in terris. Post hæc autem Filius meus cecidit grauitèr in pœnam mortis, quãdo cutis eius rumpebatur à flagellis, ossa constringebantur à clauis, & quando cor crepuit, mortuis omnibus membris. Itaq; iste casus mortis iam magnus fuit, quòd ex eo minuebatur potestas Diaboli, & portæ cæli aperiebantur. Ego passionem Filij mei comparo tonitruo, cuius aduentus priùs auditur à longè, postquã sonus venit; sic passio Filij mei, diù antè nunciabatur per ora Prophetarum antequã venit. Postquam verò Filius meus mortuus est, tunc maximus fragor, & sonus factus est, qui diù post passionem eius audiebatur, & prædicabatur, & pro ea multi gaudentèr dederunt vitam suam. Nunc autem Filius meus sic oblitus, & neglectus est, quod quidam ducunt mortem eius pro nihilo. Alij dicunt se nescire, vtrum fuerit, vel non, alij sciunt, sed non curant, pauci verò sunt, qui mortem eius recordantur cum charitate. Itaque vt passio Filij mei reduceretur ad memoriam, ideò verba Dei, tibi diuinitùs data, venerunt in mundum, propterea & tu missa es ad Regem istum Suetiæ, qui irretitus multis peccatorum laqueis, postquam separatus fuit à Diabolo, suscepi eum mihi in Filium, desiderans cũ facere pugnatorem egregium ad honorem Dei. Quod videns Diabolus, inuidit ei. 1 Sicut quondam Moysi proiecto in aquam, cuius fiscellam Deus direxit ad terram. Qui posteà licet adustus fuerit in lingua, tamen loquebatur, quæ voluit Deus, & fugiẽs ex timore de Ægypto, redijt ex diuina prouidentia ad Pharaonem. Similitèr modò fecit Regi Diabolus, iactauit enim in cor eius procellam quamdam, vt congregata multitudine hominum à guerra retrocederet, præ paupertate, & fame. Et ideò constituebatur ei certus numerus personarum. Item Rex suggerente Diabolo cogitauit sic. Amici (inquit) Dei non habent sciẽtiam pugnandi, ideò inquiram homines doctos ad pugnam. Cui posteà Diabolus misit multos de suis, quorum cõsilio regeretur. Propterea ostẽsum erat Regi, quorum consilijs obodiret. Consultum etiam fuit Regi, quòd Clerici, & Religiosi Viri approbatæ vitæ sequerẽtur eum. Et hoc factum fuit ex prouidentia Spiritus sancti, contra astutiam Diaboli. Ipse quippè benè scit, quòd non est longum tempus, quo Deus ostendere velit, quomodo sua pugna aggredienda est. Scit etiã Diabolus multos in paganismo esse, qui se magnos in sua secta reputant, nec ignorat, quòd multi sunt, qui desiderant scire fidem sanctam Catholicam, propterea desiderat Diabolus, vt tempore gratiæ adueniente, illi mitterentur ad Paganos, qui essent idiotę, & pleni auaritia. Ergò amici Dei Clerici, & Religiosi parati esse debent cum spirituali sapientia, Paganis venientibus cum suã secta respondere. Multa etiam alia dicta sunt tibi, quæ non statim perficientur, sed verba custodiri debent ad tempus præfinitũ. Nam plurima ostẽdit Deus Moysi, quæ non completa sunt vna hora. Sic & Dauid longo tempore ostensus fuit Rex, antequam peruenit ad potestatem, & ideò amici Dei expectent patientèr, & non attedientur in operando. Diximus etiã quòd fratres Ordinis Dominici, & Francisci, & Bernarditæ exirent cũ Rege ad Paganos, quia illi tres Ordines ad paganismũ primò sunt vocãdi, quia Monasteria per illos inchoari debent, qui veracitèr cõtemnunt mundũ, & qui nõ habẽt aliam voluntatem, nisi honorare Deum,

& eius amicitiam inuenire. Verùm quidam de dictis fratribus cogitant sic. Vbi (inquiunt) est populus, cui prædicdãum est? vbi loca sunt ædificanda? Similitèr dixit Israel Moysi. Vbi (inquit) est terra promissa? meliùs enim fuisset sedisse in Ægypto super ollas carnium, quàm in deserto periclitari fame, & tribulatione. Attamen peruenit Israel tempore placito in terrã promissam, licet aliqui murmurabant. Ergò Rex habeat secum semper Clericos deuotos, & tales, qui sequantur eum voluntariè ex diuina charitate. Et caueat habere Clericos cupidos, sicut aues rapaces. Sed audi iam, quid ego Mater misericordiæ dictura sum. Ille Rex, quem ego priùs vocaui Filium meum, nunc iam factus est filius inobedientiæ. Cui existenti puero custodiebantur duo regna. Qui cum ad annos discretionis venisset, regebat iniustè, & omnia agebat sine discretione. Attamen Deus patientèr semper agens cum eo, etiam spiritualia bona fecit cum eo, quando charitaté cordis sui vertit ad Deum. Insuper tria reduco ei ad memoriam, quę Deus fecit ei, sæpè enim contingit, quòd infans in vtero matris ita fortitèr cum matre ligatus est, quòd nullo modo separare se potest ab eo. Quod obstetrix prudens perpendens, cogitat secum dicens. Si infans vlteriùs morabitur in vtero matris, moriuntur ambo, si verò separabuntur ab inuicem, mortua quidem Matre, viuere potest infans, & sic obstetrix procedens, separat infantem à matre. Simili modo Rex iste alligatus erat Matri suæ scilicet mundo, qui si diutiùs in eo stetisset, vtiq. mortuus fuisset ad pęnam Inferni. Ego verò Regina cæli iui ad Regem separans eum ab amore mundi. 2 Per gressum autem, quo iui ad Regem, intelligo introitum Spiritus sancti in cor eius, quia vbicũque ingreditur spiritus Dei ibi intrat Pater, & Filius cum Patre, & Spiritu. 3 Et sicut impossibile est, quòd tres personæ in Trinitate separari possint, sic impossibile est stante lege currente, quòd ego, quæ sum Mater Dei, separari possim à Deo. Ego quippè habui Filium Dei in me, cum Deitate, & Humanitate. 4 Ideò Deus Pater habet me in deitaté sua, & est vinculũ dilectionis nostræ Spiritus sanctus, ille, qui est in Patre, & Filio, & ipse est in me, & numquã possumus separari. Isto ergò modo, quãdo ego iui ad Regẽ, Deus dedit cordi eius contritionem, & oculis eius lacrymas spirituales, quę nullus obtinere potest, nisi ex diuina gratia eius. Secundò, reduco Regi ad memoriã qualis gratia facta est in Regno eius. Nã Filius meus, qui sedet in summo throno maiestatis excelsæ, loquitur frequentèr tibi, quæ es nata de Regno eius, & hanc gratiam ego promerui Regi, vt faceret honorem Deo, & fructum animæ suæ. Cui etiã per te ostendi, quomodo regnũ suũ regeret sapientèr, & populũ sui regni charitatiuè diligeret, & qualitèr vitã suã gubernaret corporalitèr, & spiritualitèr ad honoré Dei. Tertiò reduco ei ad memoriã quomodo electus est, vt fidẽ sanctam Catholicã deferret, si vellet ad paganismum. Sed audi nunc, quid fecit iste Rex. Ego enim Mater misericordiæ vocaui istum Regem Filium meũ nouum, & ideò nouum, quia nouitèr venerat ad obedientiam sanctam. Cui promisi per te, quòd vellem esse Domina, & defensatrix exercitus sui, & Regni sui, & quòd starem antè eũ in terra inimicorũ eius. Et ita factũ est, nam pax erat in terra sua ex diuina prouidentia, propter preces meas. Et ante ipsum fui in terra inimicorum eius, quando maiores inimicos eius congregaui in vnum locum terræ, quos ei traditura eram. Paruo igitur tempore elapso, accesserunt ad Regem istum instrumenta Diaboli, plena corde malo, & maligno spiritu, qui confidebant in manibus hominum plùs, quàm in auxilio Creatoris, quorum cupiditas maior fuit ad possessiones terrenas, quã ad adiuuãdũ animas, quorũ linguas ille excitauit

ad loquendum, qui mouit linguam Iudę ad vendendum Creatorem suum. Quorum dentes eleuabantur digitis Diaboli, quorum frigida labia perlinita fuerunt veneno Diaboli. Propterea diuina charitas non sapuit eis, sed expuentes verba veritatis, falsitatem in ore habuerunt. Quorũ malignis consilijs obediens Rex, cucurrit, & distraxit de manibus meis congregatos inimicos meos resistentes fidei sanctæ. Et tunc ego vacuo sinu remansi sola. Ipse quoque Rex fecit discurrere lupos, assignãs Agnos in manu serpentum, qui parati sunt diripere oues, & maiori nunc veneno malitiæ sunt impleti. Talia enim processerunt de dolosis suggestionibus Diaboli, quia contemptis consilijs amicorum Dei, Rex obediuit consilijs carnalium hominum. Et nõ attendens fortitudinem Dei, nec cõgitans consilium meum, redijt sine aliquo fructu, & grauauit Communitatem, & populum Regni sui, factus inobediẽs Deo, & hominibus, & violator promissionis malitiæ suæ. Sed sicut Mater faciliter placari solet filio petenti misericordiam, sic ego dico nunc ei. Fili conuertere ad me, & ego reuertar ad te, surge de casu tuo secundùm consilia amicorum Dei. Hæc igitur est vltima littera, quam ego mittam ei.

NOTÆ.

1 Sicut quondam Moysi proiecto in aquam, cuius fiscellam Deus direxit ad terram.

Ad horum verborum intelligentiam in memoriam reuocandum est, quòd Exod. c. 1. legimus, Pharaonem iussisse in flumen proijci pueros, quoniam viderat Hebræorum populum, & numero, & viribus factum esse potentem, cumq. suspicaretur, nè contra Aegyptios arma caperent, eosque expugnarent, impiam, & Tyranno dignam legem tulit, vt quidquid masculini sexus nasceretur, in flumen proijcerent, fœminas verò seruarent: eoque magis ad hoc statuendum motus est, quo à falso quodam Propheta acceperat, teste Iosepho lib. 2. Antiquitatum cap. 5. & Sozomeno Tomo primo Annal. tunc temporis ex Hebræis venturum esse quempiam, qui Aegyptiorum Regnum expoliaret, eiq. ruinam inferret. Proijcitur ergò in flumen Moses iuxtà Pharaonis decretum; & quando probabiliter perire debebat, tunc euasit incolumis, & ab ipsa met Pharaonis filia, singulari Dei prouidentia in filium adoptatus est, & idcircò scribitur hic, Cuius fiscellam Deus direxit ad terram, positus namq. fuit Moses à matre in Fiscella, hoc est in vase quodã rotundo, ad modũ fiscellæ de iuncis, & viminibus compacto, & bitumine linito, ne ingrederetur aqua, vtq. super aquam fluitaret, sicut annotarunt Rabanus, & Lyranus Exod. 2. post hæc ex aquis iussu filiæ Pharaonis extractus, & nutritus, postmodum Israeliticum populum à Pharaonis seruitute liberauit, vt ei præceperat Dominus, quamquam huiusmodi onus subire recusasset, quòd esset impeditioris, ac tardioris linguæ, vt Exod. 4. scribitur.

Adducit autem Beatiss. Virgo in præsenti Capite Mosis exemplum, vt Regem, de quo hoc loco agitur, reprehendat, ipse namq. de diuina prouidentia diffidens, bellum, quod contra Paganos susceperat, dimisit, & neglegens Dei obtemperare mandatis, impiorum hominum consilijs acquieuit.

2 Per gressum autem, quo iui ad Regẽ, intelligo introitum Spiritus sãcti in cor eius, quia vbicumque ingreditur spiritus Dei, ibi intrat Pater.

Quomodo vna persona diuina dicatur esse in alia tradidimus sup. Libro primo Reuel. Cap. 42. Nota tertia, & Lib. 2. Cap. 13. Nota 1.

3 Et sicut impossibile est, quòd tres personæ in Trinitate separari possint, sic impossibile est, stante lege currente, quòd ego, quæ sum Mater Dei separari possim à Deo.

Animaduertendum hoc loco agi de impossibilitate non absoluta, sed ex suppositione, supposita nimirùm prædestinatione, & confirmatione in gratia & gloria, per quæ Sãcti

in

in Patria sic confirmati, nequaquam à Deo separari possunt, & in hoc sensu accipiendum est, quod scribitur hic, impossibile esse, quòd Maria à Deo separetur.

4 Ideò Deus Pater habet me in Deitate sua, & est vinculum dilectionis nostræ Spiritus sanctus, ille, qui est in Patre, & Filio, & ipse est in me.

Hunc textum pluribus erroribus esse refertum ex antecedentibus, & sequentibus verbis admodum apertè colligi potest, non enim verba præsentis Notæ cohætere videntur cum antecedentibus, nec etiam cum sequentibus, verũ, vt sensus ex his elici possit, duplex vnio concipienda est, altera, qua in Trinitate personæ diuinæ dicũtur vnum ob vnius, eiusdemq. naturæ vnitatem, in quo sensu Christus Dominus Ioann. 17. Patrem alloquens dixit. Pater sancte serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, vt sint vnum, sicut & nos, quo loco, vt egregiè annotauit Gloss. ord. non scribitur, vt sint vnum nobiscum, aut vt simus vnum ipsi, & nos, sicut & nos vnum sumus, quia creaturæ non sunt vnius naturę cum Deo, sicut Filius, vt Deus est, vnius est naturæ cum Patre, & propterea alia vnio ponenda est, quæ fit per charitatẽ, voluntatẽ, consensum, concordiam, fidem, quibus homines Deo, & inter se etiam arctissimo vinculo vniuntur: petijt ergò Christus illis verbis à Patre, vt daret fidelibus summam vnionem, non quidem eam, qua ipse erat vnum cum eo respectu diuinæ naturæ, non enim inter homines hæc potest vnitas inueniri, quæ est inter Patrem, & Filium, inter quos, vt est omnimoda naturæ, & essentiæ vnitas, ita voluntatis, & sententiæ, sed inter homines tantummodo identitas est specifica, non autem indiuidualis, & proinde dicendum, quòd Christus à Patre quæsiuit pro hominibus eam vnionem, quæ est per charitatem, fidem, & cætera, sic enim tradiderunt in locum citatum Ioann. Cyrillus, Theodoretus, Heracleotes, Theopylactus, & Euthymius, Ambros. libro 4. de fide cap. 2. Aug. serm. 31. de verbis Domini, & ita dicendum est ibi, ea verba, Vt sint vnum sicut & nos sumus, non denotare similitudinẽ vnionis omnimodam, & æqualitatem importare, sed aliqualem, & quamdam imitationem longinquam, vt exposuerunt Lyranus ibidem, & Iansenius in Concordantia 4. p. cap. 136. pari ratione in proposito nobis dicendum est, dum scribitur hoc loco, Patrem habere in sua Deitate Mariam, & Spiritum sanctum esse vinculum dilectionis Mariæ, & eumdem spiritum, qui est in Patre, & Filio, esse in Maria, hæc intelligenda esse de vnione, & vnitate per charitatem, gratiam, dilectionẽ, eo modo, quo paulò suprà à Nobis dictum est, creaturas vnum esse, non de vnione, qua affirmauimus diuinas personas esse vnum respectu diuinæ naturæ, quæ vna, eademq. in tribus personis est, & quoniam hæc vnitas Mariæ cum Deo summa est, & tanta, quanta in pura creatura concipi, ac inueniri potest, ideò mirùm non est, si hoc loco legitur, Mariam à Patre in deitate haberi, & Spiritum sanctum huius dilectionis esse vinculum, & Spiritum sanctum, qui est in Patre esse in Maria.

MATER DEI DECLARAT SPONSÆ quare verba Dei ita obscurè proferũtur, quòd diuersimodè interpretari possunt, & quandoq. aliter à Deo, & aliter ab hominibus intelliguntur. Et qualitèr tota Trinitas ostendit se Sponsę mirabilitèr sub forma pulpiti, & libri aurei, & trium radiorum triũ colorum, declarans visionem Sponsæ notabilitèr, de proprietate, & essentia Trinitatis, & libri vitæ. Et qualitèr videbat Sponsa antè diuinum Tribunal Iudicis, iudicium mirabile trium animarum Regum, quorum vnus erat viuens, & alter ad Infernum, tertius verò ad Purgatorium damnabatur. Et sunt hic multa notabilia de laudabili iustitia, & misericordia Dei.

CAP. XLVIII.

MATER Dei loquitur ad Sponsam dicens. Filia dixi tibi priùs, quòd illa esset vltima littera mea mittenda illi Regi amico. Quòd intelligendum est de his, quæ tangunt personam eius singularem, atque meam. Si enim aliquis sedens audiret aliquod vtile decantari, quod pertineret ad amicum, vt referret eidem, siuè esset illud cantilena lætitiæ, siuè littera reprehensionis salutaris, vterque esset dignus remuneratione, scilicet, & qui dictabat, & qui decantabat. Sic etiam iustitia Dei iudicans in ęquitate, & iustificans in misericordia, decantare vult iustitiam, & misericordiam, ergò quicumque audire voluerit audiat, quia non est littera reprehensionis, sed cantilena iustitiæ, & charitatis. Quando enim olim mittebatur littera alicui, cõtinebat reprehensionem, & admonitionem, arguebat de ingratitudine beneficiorũ, & admonebat de conuersione morum. Sed nunc iustitia diuina decantat pulchram cantilenã, quę pertinet ad omnes, quam qui audierit, & credendo cum operatione receperit, inueniet fructum salutis, & fructum æternæ vitæ. Sed poteris quærere, quare, verba Dei, ita obscurè dicũtur, quod diuersimodè interpretari possunt? & quãdoq. aliter à Deo, & aliter ab hominibus intelliguntur? Respondeo Deus similis est confectori, qui conficit vinum ardẽs, seù aquam ardentem, quæ de vino conficitur. Ille enim confector habet plures fistulas, quasdam ascendentes, quasdam verò descendentes, per quas vinum nunc sursum, nunc deorsum, cooperante ignis calore decurrit, donec fit perfectũ. 1 Sic Deus in verbis suis facit, quia quandoque ascendit per iustitiam, quandoque iterùm descendit per misericordiam, sicut patuit in Rege, cui Propheta ex iustitia dixit, quod moreretur, & tamen posteà misericordia addidit ei plures annos ad viuendum. Quandoq. etiam descendit Deus per simplicem verborum prolationem, & corporalem expressionem, sed ascendit iterùm per spiritualem intelligentiam, sicut in Dauid, cui multa dicta sunt nomine Salomonis, sed cõpleta sunt, sicut, & intellecta in Filio Dei. 2 Quandoq. etiã loquitur de futuris, quasi de præteritis, & præsentia simul tangit, & futura, quia omnia sunt in Deo, & præsentia, & præterita, & futura, quasi vnus punctus. Nec mirari debes, si obscuris modis loquitur Deus, quia hæc fiunt quadruplici de causa. Primo, vt ostendat Deus magnam misericordiam suam, nè quis audiens iustitiam Dei desperet de misericordia eius, quia quando homo mutat voluntatem peccandi, tunc etiam Deus mutat districtionem sententiæ suæ. Secunda est, vt creduli iustitiæ, & promissionũ ampliùs Dei coronentur propter fidem, & expectationem. 3 Tertia ratio est, quia si consilium Dei certò sciretur tempore, quidam propter præscitos contrarios casus multùm turbarentur, alij ex tędio à desiderio, & feruore suo desisterent. Et ideò propter ista quando alicui scribo aliqua verba, non exprimitur ibi in conclusione, vtrum illa verba recipientur, & credentur cum effectu ab eo, vel non, nec etiam tibi declaratur hoc, an ille credet, & perficiet opere illa, an non, quia non licet tibi scire hoc. 4 Tertia causa est nè aliquis præsumat improbè discutere verba. Ipse enim est, qui de sublimi facit humilem, & de inimico facit amicum. Quarta est, vt qui occasionem discendi quærit inueniat, & qui sordescunt, sordescant adhùc, boni quoque fiant manifestiores. Item ait Sponsa. Deindè Dei Filius loquebatur ad me dicens. Si aliquis loqueretur per fistulam habentem tria foramina, & diceret audienti.

dienti. Numquam ex illo foramine audies vocem meam, non esset arguendus, si posteà loqueretur per duo reliqua foramina. Sic etiam est nunc in locutione nostra, nam licet Mater mea Virgo dixerit, quòd illa esset vltima littera mittenda Regi, hoc intelligendum est de persona sua. Sed nunc ego Deus, qui sum in Matre, & Mater in me, mitto nuncium meum Regi, tam propter eos, qui nunc sunt præsentes viui, quàm propter eos, qui nondum sunt nati. Ab æterno itaque iustitia, & misericordia in Deo sũt, nam ab æterno ista in Deo fuit iustitia, vt cum Deus antè Luciferum plenus esset sapientia, & bonitate, & potentia. 5 Voluit, quòd plures participarentur bonitatis eius, & ideò creauit Angelos, quorum quidam attendẽtes pulchritudinem suã desiderabant esse suprà Deum. Proptereà corruerunt, & facti sunt sub pedibus Dei Dæmones mali. Et etiam in istis Deus quodammodo habet misericordiam, nam cùm Diabolus ex iustitia, & permissione Dei perficit malũ, quod concupiscit, quasi quodammodo consolatur ex prosperitate malitiæ suæ, non quòd pœna Diaboli minuatur ex hoc, sed sicut eger habens inimicum fortissimum consolatur de auditu mortis eius, licet dolor infirmitatis suæ non minuatur ex auditu illo. Sic Diabolus ex inuidia, qua ardet, Deo faciente iustitiam, contra homines exhilarescit, & lætatur, & quasi sitis malitiæ suæ refrigeratur, & linitur. 6 Verùm posteà Deus videns in exercitu suo diminutionem, creauit post præsumptionem Dæmonum hominem ad obediendum præceptis suis, & vt fructificaret. 7 Donec tot homines ascenderent cælum, quot Angeli de cælo ceciderunt. Homo igitur perfectus creatus est, qui cum accepisset mandatum vitæ, non attendit ad Deum, nec ad honorem suum. Sed consentiens suggestioni Diaboli præuaricatus est dicens. Comedamus de ligno vitæ, & sciemus omnia sicut Deus. Isti enim, scilicet Adam, & Eua noluerunt Deo malum, sicut Diabolus, sed nec etiam voluerunt esse suprà Deum, sed voluerunt esse sapientes sicut Deus, ideò ceciderunt, sed non sicut Dæmon. Nam Diabolus inuidebat Deo, ideò non erit finis miseriæ eius. Homo verò, quia voluit aliud, quàm Deus voluit, eum velle, ideò meruit, & sustinuit iustitiam cum misericordia. 8 Tunc verò illi prothoplasti senserunt iustitiam, quando nuditatem obtinuerunt pro vestitu gloriæ, famem pro abundãtia, pruritum carnis pro securitate, laborem pro quiete, qui etiam statim obtinuerunt misericordiam, scilicet vestitum contra nuditatem, cibum contra famem, securitatem coniunctionis mutuæ, propter posteritatem generationis augmentandam. Nempè Adam honestissimæ vitæ fuit, qui numquam vxorem habuit nisi Euam, sed nec aliam mulierem nisi illam solam. Item Deus etiam iustitiam, & misericordiam habet in animabus. Deus nempè fecit tria egregia. Primò Angelos, qui spiritum habent, sed non carnem. Secundò hominem, qui habet animam, & carnem. Tertiò animalia, quæ carnem habent, sed non animam, sicut homo. Angelus ergò, quia spiritus est, Deo incessantèr adhæret, & ideò humano non indiget adiutorio. Homo verò, quia caro est, Deo incessantèr adhærere non potest, antequam mortale separatur spiritu. Et ideò, vt subsistat homo, creauit ei Deus adiutorium animal irrationale, vt obediat, & seruiat suo meliori. Itaq. in istis animalibus irrationalibus Deus magnam habet misericordiam, quia non habent pudorem de membris suis, nec dolorem mortis, antequam mors veniat, simplici quoque victu contentantur. Deindè cum pertransisset diluuium etiã Deus fecit iustitiam cum misericordia. Nam benè potuisset Deus introduxisse po-

populum Israelem in terrâ promissionis in breuiori tempore. Sed iustitia fuit, quòd vasa, quæ optimum potum tenere deberent, primò probarentur, & purgarentur, & deindè sanctificarentur. Quibus etiam Deus magnam fecit misericordiã, quia vno homine, scilicet Moyse orante peccatum eorum deletum fuit, & diuina gratia data. Similitèr, & post Incarnationem meam, numquam iustitia sine misericordia, nec misericordia sine iustitia exercetur. Tunc autem vox vna insonuit in altum dicens. O Mater misericordiæ, Mater æterni Regis impetra misericordiam. Ad te quippè venerunt preces, & lacrymæ famuli tui Regis. Scimus enim, quòd iustitia est, vt puniantur peccata eius, sed impetra misericordiam, vt conuertatur, & agat pœnitentiam, & faciat honorem Deo. Respondit spiritus, in Deo quadruplex est iustitia. Prima est, vt ille, qui increatus est, & æternalitèr est, honoretur super omnia, quia ab ipso sũt omnia, & in ipso viuunt, & subsistunt vniuersa. Secunda iustitia est, vt ei, qui semper erat, & est, & qui tempore definito tẽporalitèr natus est, seruiatur ab omnibus, & ipse in omni puritate diligatur. Tertia iustitia est, vt ille, qui est ex se impassibilis, & ex humanitate factus est passibilis, & qui mortalitate assumpta, promeruit homini immortalitatem, desideretur super omnia, quæ desiderari possunt, & quæ desideranda sunt. Quarta iustitia est, vt qui instabiles sunt, inquirant veram stabilitatem, & qui in tenebris sunt desiderent lucem, idest Spiritum sanctum, petendo auxilium eius cum contritione, & vera humilitate. Sed de illo Rege seruo Matris Dei, pro quo nunc misericordia petitur, dicit iustitia, quòd tempus non sufficit ei ad purgandum dignè, secundùm quòd exigit iustitia, peccata illa, quę commisit contra misericordiã Dei, nec corpus eius sustinere posset pœnam, quam meruit pro peccatis. Verũtamẽ misericordia Matris Dei promeruit & impetrauit misericordiam pro eodem seruo suo, vt ipse audiat illa, quæ egerat, & quomodo se emendare poterit, si fortè compungi voluerit, & conuerti. Et statim in eodem puncto vidi in cælo vnam domum miræ pulchritudinis, & magnitudinis, & in domo erat pulpitum, & in pulpito liber, & vidi duos stantes antè pulpitum, scilicet Angelum, & Diabolũ. Quorum alter, scilicet Diabolus loquebatur, dicens. Nomen meum est heu. Iste itaq. Angelus, & ego insequimur vnam rem desiderabilem nobis, quia videmus, quòd Dominus potentissimus ædificare proponit rem grandem. Et ideò laboramus, Angelus ad rei perfectionem, ego verò ad eius destructioné. Sed contingit nobis, quòd cùm res illa desiderabilis venit aliquando in manus meas, tanti feruoris, & caloris est, quòd non valeo tenere eam. Cum verò venit aliquando in manus Angeli, ita frigida, & lubrica est, quòd statim relabitur de manibus eius. Et cum ego attentè intuerer ad idem pulpitum tota consideratione mentali, intellectus meus non sufficiebat capere sicut erat, nec eius pulchritudinem valuit comprehẽdere anima mea, nec lingua exprimere. 9 Cuius pulpiti aspectus erat quasi radius Solis, habens colorem rubeum, & album, & aureum fulgentem. Color verò aureus erat quasi Sol fulgens, albus autem color erat quasi nix candidissima, rubeus quoque color erat quasi rosa rubens. Et quilibet color videbatur in alio. Nam cum aspicerem colorem aureum, videbam album, & rubeum in eo, & cum viderẽ album, videbam in eo reliquos duos colores. Et similitèr erat, quando aspiciebam colorem rubeum, ita quòd quilibet videbatur in alio, & tamen quilibet discretus erat ab alio, & per se, sed in omnibus, & vbiq. æquales videbantur. Cumq. aspicerem sursum, non valui cõprehendere longitudinem, & latitudinẽ pul-

pulpiti, respiciens verò deorsum, non valui videre, & apprehendere immensitatem profundi eius, quia omnia erant incomprehensibilia ad considerandum.

10 Post hæc autem in ipso pulpito vidi librum resplendentem, quasi aurum fulgentissimum, & habētem formam libri. Quicquidē liber apertus erat, & scriptura eius non erat scripta atramento, sed vnumquodque verbum in libro erat viuens, & seipsum loquebatur, quasi si aliquis diceret, fac hoc, vel illud, & statim cum prolatione verbi esset factum. Scripturam quoq. libri nullus legebat, sed quidquid continebat scriptura hoc totum in pulpito, & illis coloribus videbatur. Antè istud autem pulpitum vidi quemdam Regem viuentem in mundo. Ad sinistram verò partem pulpiti, vidi alium Regem mortuum, qui erat in Inferno. Ad dexteram quoque pulpiti, vidi tertiū Regem mortuum, qui erat in Purgatorio. Rex itaque supradictus viuens erat quasi in globo vitreo sedens coronatus. Suprà globū verò dependebat vnus gladius tricuspis horribilis, appropinquans singulis momentis globo, sicut perpendiculum in horologio ad suum signum. Ad dexteram quoque eiusdem Regis viuentis stabat Angelus habens vas aureū, & sinum. Ad sinistram verò eius stabat Diabolus habens forcipem, & malleum. Qui ambo decertabant, cuius manus vicinior fieret globo vitreo, quando à gladio tangeretur, & rumperetur. Tunc autem audiui horribilem vocem illius Diaboli dicentem. Quousque (inquit) erit istud? Ecce ambo nos insequimur prædam vnam, sed ignoramus, quis nostrum erit victor. Et statim loqueretur mihi iustitia diuina dicens. Ista (inquit) quæ tibi ostenduntur nō corporalia, sed spiritualia sunt, nec Angelus, vel Diabolus corporales sunt, sed hoc fit, quia tu spiritualia intelligere non vales, nisi per similitudines corporales. Rex itaque viuens ideò tibi apparet in globo vitreo, quia vita eius non est nisi quasi vitrum fragile, & in puncto finitura. Gladius verò tricuspis mors est, quæ, cùm venit, operatur tria. Debilitat quippè corpus, immutat conscientiam, mortificat omnes vires, diuidens sicut gladius animam à carne. Quòd verò Angelus, & Diabolus certare videntur super globum vitreum significat, quòd vterque eorum desiderat habēre animā Regis, quæ illi adiudicabitur, cuius consilijs magis obedierit. Quòd verò Angelus habet vas, & sinū significat, quòd sicut puer quiescit in sinu matris, sic Angelus laborat, vt anima præsentetur Deo, quasi in vase, & in sinu æternæ consolationis requiescat. Quòd verò Diabolus forcipem habet, & malleum significat, quòd Dæmon animam trahit ad se forcipe prauæ dilectionis, dissoluitq. eam malleo, idest concursu, & perpetratione delictorū. Quòd verò globus vitreus quandoq. nimis est ardens, quandoq. satis lubricus, & frigidus, significat inconstantiā Regis. Nam in tentatione positus cogitat sic, dicens intra se, licet ego sciam me Deum offendere, sic nunc conceptum mentis meæ adimplebo, tamen ista vice conceptum meum opere adimplebo, quia pro nunc ab hoc opere retrahere me nequeo. Et sic scientèr peccat in Deum suum. Proptereà scientèr peccans, venit in manus Diaboli. Deindè Rex ipse assumens confessionem, & contritionem, iterùm euadit manus Diaboli, & venit in potestatē Angeli boni, & ideò nisi iste Rex dimiserit incōstantiam suam periculosè stat, quia debile habet fundamentum. Post hæc autem vidi ad sinistram partē pulpiti illum alium Regem mortuum, qui damnatus fuit ad Infernum, vestitum vestibus regalibus, sedentem quasi in throno. Qui erat mortuus, & pallidus, & nimis terribilis, antè faciem verò eius erat quædam rota habens quattuor lineas in extremitate. Quæ quidem rota secundùm flatum Regis voluebatur.

Et

Et qualibet linea, vehibat sursum, vel deorsum secundùm voluntatem Regis, quia motus rotæ erat in potestate Regis. Tres quoque lineæ illarum habebant scripturã, sed in quarta linea nihil omninò erat scriptum. Vidi etiam ad partem dexteram istius Regis, quemdam Angelum quasi hominem pulcherrimum, cuius manus erant vacuæ, sed ipse ad pulpitum seruiebat. Ad sinistram verò partem Regis apparebat vnus Diabolus, cuius caput simile videbatur cani, venter eius erat insatiabilis, & vmbilicus apertus, ebulliens veneno colorato omnibus coloribus venenosis, & in quolibet pede habebat tres vngulas magnas, fortes, & acutas. Tunc autem vnus splendidissimus quasi Sol, & ad intuendum præ fulgore mirabilis dixit mihi. Iste Rex, quem tu vides, miserabilis est. Cuius conscientia modò aperietur tibi, qualis fuit in Regno, & in intentione, quando moriebatur. Qualis verò conscientia eius fuit antè Regnum, non est tuum scire. Verumtamen scias, quòd anima eius non est antè oculos tuos, sed conscientia eius. Et quia anima, & Diabolus non corporales, sed spirituales sunt, ideò tentationes diabolicæ, & supplicia per similitudines corporales ostenduntur tibi. Et statim ille Rex mortuus cępit loqui, non de ore, sed quasi de cerebro, & dixit sic. O Consiliarij mei talis est intentio mea, quidquid enim subest coronæ Regni mei, tenere, & custodire volo. Laborare etiam volo, quòd augeantur obtenta, & non diminuantur. Quali autem modo obtenta sunt, quæ teneo, quid ad me quærere? Sufficit enim mihi, si adepta defendere valeo, & augere, & tunc Diabolus clamauit dicens: Ecce perforatũ est, quid faciet vncinus meus? Respondit tunc iustitia de libro, quæ erat in pulpito, dicens Diabolo. Impone foramini vncinũm, & attrahe tibi. Et statim prolato verbo iustitiæ, impositus fuit vncinus, sed illicò in ipso momento venit antè Regem malleus scilicet misericordiæ, quo dictus Rex excutere potuisset vncinum, si veritatem inquisisset de omnibus, & fructuosè mutasset volũtatem. Iterùm loquebatur idem Rex dicens. O Consiliarij mei, & homines mei, vos assumpsistis me in Dominum, & ego vos in consiliarios. Ideò indico vobis hominem quẽdam esse in Regno, qui proditor est honoris mei, & vitæ, qui insidiator est Regni, & persecutor pacis, & Communitatis populorum Regni. Si ergò talis homo sustineatur, & coleretur, damnabitur respublica, inualescet discordia, & intestina mala adaugebũtur in Regno. Credebant enim mihi docti, & indocti, potentes, & vulgus populi in prædictis verbis, quæ ego eis loquebar, intantùm, quòd homo ille, quẽ ego diffamaui de proditione, obtinuit damnum maximum, & pudorem, & sententia, & exilium contra eum ferebatur. Attamen benè sciebat conscientia mea, qualis erat rei veritas in isto negotio, & quòd multa cõtra hominẽ illũ dixi propter ambitionẽ Regni, & propter timorem amissionis eius, nec non, & vt honor meus dilataretur, & vt Regnum mihi, & posteris meis firmiùs adhæreret. Cogitaui etiam mecum, licet ego sciam veritatẽ, quomodo acquisitũ est Regnum, & quomodo ille iniuriatus est. Si tamen ipsum recepero iterùm in gratiã meam, & veritatem prodidero, omne opprobrium, & damnum redundabit in me. Et ideò firmaui in animo meo magis velle mori, quàm veritatem dicere, & verba mea, & opera iniusta reuocare. Respondit tunc Diabolus. O Iudex, ecce qualitèr Rex iste præbet mihi linguam. Respondit iustitia diuina. Impone laqueum. Quod cũ fecisset Diabolus, statim imposito laqueo, pendebat antè os Regis ferrum acutissimum, quo potuisset, si voluisset laqueum præscidisse, & comminuisse. Item loquebatur idem Rex dicẽs. O consiliarij mei.

Ego

Ego consului Clericos, & litteratos de statu Regni, qui dicunt mihi, quòd si assignarem Regnum in manus aliorũ, fierem multis in damnum, vitæque, & honorum proditor, iustitiæ, & legum violator. Et ideò, vt Regnum retineam mihi, illudq. ab incursantibus defendã, oportet nos quędam noua excogitare, quia antiqui redditus fiscales non sufficiunt ad gubernandum, & defendendũ Regnum. Itaque excogitaui quasdam nouas impositiones tributorũ, & auctionum fraudulentas imponere in Regno in damnum multorum ciuium Regni (& etiam) innocentium pertranseuntium viatorum, & mercatorum. In quibus adinuentionibus perseuerare proposui, vsque ad mortem. Licet conscientia mea mihi dixerit, quòd ista erãt contra Deum, & omnem iustitiam, & publicam honestatem. Et tunc clamauit Diabolus dicens. O Iudex, ecce ambas manus suas inclinauit iste Rex sub vas meum aquaticum. Quid igitur facturus sum ego? Respondit iustitia de libro. Effunde super eas venenum tuum. Et tunc effuso veneno à Diabolo, statim venit ante Regem vnum vas vnctionis, quo Rex illud venenum benè potuisset restrinxisse. Et tunc Dæmon clamauit valentèr dicens. Ecce video mirabile, & mihi imperscrutabile. Nam vncinus meus impositus est cordi istius Regis, & statim oblatus est ei & malleus in sinum. Laqueus quoque meus impositus est ori eius, & ferrum acutissimum ei praebetur. Venenum etiam meum infusum est in manibus eius, & offertur adhuc ei vas vnctionis. Respondit iustitia de libro, qui erat in pulpito dicens. Omnia tempus habent, & misericordia, & iustitia obuiabunt sibi. Post hæc autem loquebatur mihi Mater Dei dicens. Veni filia, & vide, & audi, quid suggerit animæ spiritus bonus, quidve malus. Nam omnis homo infusiones, & visitationes habet, quandoq. à spiritu bono, & quandoq. à spiritu malo, nec est aliquis, qui non visitatur à Deo quamdiù viuit. Et statim iterùm idem Rex mortuus apparuit, cuius animæ, cum viueret, bonus spiritus talitèr inspirabat. O amice, tu totis viribus obligaris seruire Deo, quia dedit tibi vitam, conscientiam, intellectum, sanitatem, & honorem, insuper tolerat te in peccatis tuis. Respondit conscientia Regis per similitudinem loquendo. Verùm est (inquit) quòd seruire teneor Deo, cuius potentia creatus, & redemptus sum, cuius misericordia viuo, & subsisto. Sed è contra spiritus malus suggerebat eidẽ Regi. Frater (inquit) consulo tibi consilium bonum, facito enim sicut ille, qui purgare solet poma. Ille namq. peripsemata, seù corticem pomi proijcit, medullam verò, & vtiliora seruat sibi. Similitèr fac & tu. Deus enim humilis, & misericors est, patiens, & nullius egens. Da ergò eis de bonis tuis, illa quibus commodè carere poteris, vtiliora verò, & concupiscibiliora reserua tibi. Facito etiam quodcumque delectat te ad carnem, quia facilitèr emendari potest. Et quòd te non delectat facere, licet tenearis facere, dimitte, & loco illius tribue eleemosynas, quia indè plures consolari possunt. Respondit conscientia Regis. Istud (inquit) est vtile consilium. Potero quidem aliqua dare de meis, de quibus nullum habeo damnum, quæ tamen Deus reputat maxima. Cætera verò seruabo in vsus proprios, & ad acquirendum amicitiam multorum. Post hęc autem iterùm loquebatur Angelus, qui Regi datus fuerat ad custodiam per inspirationes dicens Regi. O amice, cogita, quòd mortalis es, & cito moriturus. Cogita etiam, quòd vita ista breuis est, & Deus Iudex iustus, & patiens, qui examinat omnes cogitationes tuas, & locutiones, & opera à principio intelligibilis ætatis tuæ, vsque ad finem. Qui etiam omnes affectus, & intentiones tuas

iudi-

iudicat, & nihil dimittit indiscussum, & ideò vtere tẽpore tuo, & viribus tuis rationabilitèr, rege membra tua ad vtilitatem animæ, viue modestus, non faciendo voluptatem carnis in desiderijs. Quia qui secundùm carnẽ viuunt, & secundũ voluptatem suam, non veniunt ad patriã Dei. E contrà verò suasit statim Regi spiritus diabolicus inspirationibus suis. O frater (inquit) si de omnibus horis, & momentis redditurus es Deo rationem, quando ergò gaudere debes? Sed audi consilium meum, Deus misericors est, & facilitèr placatur. Non enim redemisset te, si te perdere vellet. Ideò dicit Scriptura, quòd omnia peccata dimittuntur per contritionem. Fac ergò, sicut quidam astutus fecit, qui soluturus erat cuidam creditori 20. libras auri, & non habens vndè redderet, venit ad amicum pro consilio. Qui consuluit ei sumere viginti libras cupri, & deaurare eas vna libra auri, & sic deauratas soluere creditori. Qui faciens iuxtà consilium, sibi datum, soluit creditori illas viginti libras cupri perlinitas auro, & decem, & nouem libras auri puri retinuit sibi. Sic fac & tu, decem & nouem horas temporis dispone ad delectationem, & voluptatem tuam, & ad gaudium tuum, & vna tantùm hora sufficit tibi ad contristandum, & ad compungendum. Audactèr ergò antè, & post confessionem facito, quòd delectat te. Quia sicut cuprum perlinitum auro, totum apparuit aurũ, sic opera peccati, quæ designantur in cupro deaurata contritione delebuntur, & omnia opera tua fulgebunt, sicut aurum. Respondit tunc conscientia Regis. Istud consilium videtur delectabile, & rationabile, quia sic faciendo, omnia tempora possum disponere ad gaudium meum. Item loquebatur Angelus bonus Regi inspirationibus suis dicens. O amice cogita primò, quali magisterio edúxit te Deus de angusto vtero Matris tuæ. Secundò cogita quanta patientia patitur te Deus viuere. Tertiò, cogita, quanta amaritudine redemit te de æterna morte. Sed contrà inspirabat Diabolus, dicens Regi. O frater, si eduxit te Deus de angusto Matris vtero in latitudinem mundi, cogita etiam, quòd educet te iterùm de mundo per duram mortem. Et si Deus patitur te diù viuere, cogita etiam, quòd habes in vita ista multa incommoda, & tribulationes contra voluntatem tuam. Si Deus redemit te dura morte sua, quis compulit eum? non enim tu rogasti eum. Tunc autem quasi loquendo respondit Rex in conscientia sua intrinsecus. Verùm (inquit) est, quod suggeris, nam plùs doleo, quòd moriturus sum, quàm quòd natus sum de vtero Matris. Grauiùs etiam est mihi ferre aduersitates mundi, & contrarietates animi mei, quàm aliquid aliud. Vellem itaq. si daretur mihi optio, magis viuere in mundo absque tribulatione, & in eius consolatione permanere, quàm separari à mundo. Magis quoque optarem vitam habere perpetuam in mundo, cum mundana felicitate, quàm quòd Christus redemisset me suo proprio sanguine, non curarem esse in cælis, si mundum possem habere ad votum meum in terris. Et tunc audiui verbum de pulpito sic dicens. Aufer nunc à Rege vas vnctionis, quia peccauit in Deum Patrem. Deus enim Pater, qui æternalitèr est in Filio, & Spiritu sancto, dedit legem veram, & rectam per Moysen. Sed iste Rex constituit legem contrariam, & peruersam. Verùm quia iste Rex aliqua bona fecit, licèt non bona intentione, ideò permittitur ei possidere Regnum ad dies suos, vt sic in mundo remuneretur. Secundò loquebatur verbum de pulpito, sic dicens. Aufer verbum acutissimum ab oculis Regis, quia peccauit contra Filium Dei. Ipse enim dicit in Euangelio, quòd iudicium sine misericordia fiet ei, qui non fecit misericordiam.

Iste verò Rex noluit iniustè afflicto facere misericordiam, nec corrigere errorem suum, sed nec mutare peruersam voluntatem suam. Verumtamen propter aliqua bona, quæ fecit, detur ei in remunerationem, vt verba sapientiæ habeat in ore, & à pluribus sapiens reputetur. Tertiò loquebatur verbum iustitiæ dicens. Auferatur à Rege malleus, quia peccauit in Spiritum sanctum. Spiritus enim sanctus omnibus pœnitentibus remittit peccata, iste verò Rex vsque ad finem perseuerare proposuit in peccato suo. Verumtamen quia aliqua bona fecit, ideò detur ei hoc, quod feruentiùs appetit ad corporis delectamentum, scilicet mulier, quam appetit in vxorem, delectabile oculorum suorum. Et vt obtineat pulchrum, & optabilem finem vitæ secundùm mundum. Post ista autem appropinquante penultimo tempore finis Regis clamauit Diabolus dicens. Ecce ablatum est vas vnctionis, ideò iam ego aggrauabo manus, nè faciat fructuosa opera. Et statim prolato verbo Diaboli, Rex priuatus fuit fortitudine, & sanitate. Et tunc statim clamauit Diabolus dicens. Ecce ablatum est ferrum acutum: ideò aggrauabo laqueum meũ. Et statim Rex priuatus est loquela. Et in isto priuationis puncto Iustitia loquebatur Angelo bono, qui Regi datus fuerat ad custodiam dicens. Inquire in rota, & vide quæ linea tendit sursum, & lege scripturam eius. Ecce quarta linea tendebat sursum, in qua nihil omninò scriptum erat, sed erat quasi rota rasa. Et tunc respondit Iustitia. Quia (inquit) anima ista illud, quod vacuum est, dilexit: ideò nunc vadas ad sui remunerationis dilectorem. Et statim separata est anima Regis à corpore. Cumque egressa esset anima, statim clamauit Diabolus dicens. Ego iam dirumpam cor istius Regis, quia possideo eius animam. Et tunc vidi qualitèr Rex immutabatur totus à vertice capitis vsque ad calcaneum, & apparebat horribilis, quasi animal totum decoriatum. Oculi quoq. eius erant eruti, & caro tota quasi conglobata, & tunc vox eius talis audiebatur. Væ (inquit) mihi, quia cæcus factus sum, sicut Catulus in cæcitate natus, quærens posteriora matris, quia propter ingratitudinem meam non video vbera matris. Væ mihi, quia video in cæcitate mea, quòd numquam visurus sum Deum, quia conscientia mea nunc intelligit vndè cecidi, & quid facere debuissem, & non feci. Væ quoque mihi, quia Dei prouidentia natus in mundo, & renatus in Baptismo, oblitus fui, & neglexi Deum. Et quia nolui bibere de lacte dulcedinis diuinæ: ideò iam similior sum cani cæco, quàm infanti videnti, & viuenti. Sed nunc etiam contrà voluntatem meam, licèt Rex fuerim, compellor dicere veritatem. Ego enim quasi tribus funibus alligatus, & obligatus eram seruire Deo, scilicet propter Baptismum, propter coniugium, & propter coronam Regni. Sed primum contempsi quando affectum meum verti ad vanitates mundi. Secundum non attendi, quando desiderabam alienam vxorem. Tertium spreui, quando superbiebam de potestate terrena, & cælestem potentiam non cogitaui. Propptereà licet nunc cæcus sum, video tamen in conscientia mea, quòd propter contemptum Baptismi debeo alligari ad odium Diaboli. Et propter carnis inordinatum motum, debeo sustinere Diaboli voluptatem. Propter superbiam verò debeo pedibus Diaboli alligari. Tunc autem respondit Dæmon. O frater nunc tempus est, vt ego loquar, & loquendo operabor. Veni itaque ad me, non cum charitate, sed cum odio. Ego denique Angelorum pulcherrimus fui, tu verò homo mortalis. Et potentissimus Deus dedit mihi liberum arbitrium, sed quia illud inordinatè moui, & magis

volui odisse Deum, vt excellerem eum, quàm diligere, ideò cecidi, sicut qui habet caput deorsum, & pedes sursum. Tu verò sicut & omnis homo post casum meum creatus fuisti, & obtinuisti speciale priuilegium super me, scilicet, quòd sanguine Filij Dei redemptus es, & non ego. Igitur, quia tu spreuisti charitatem Dei, ideò verte caput tuum ad pedes meos, & ego suscipiam pedes tuos in os meum, & sic simus coniuncti ad inuicem, sicut illi, quorum alius habet gladium in corde alterius, alius verò cultrum in visceribus alterius. Tu igitur punge me ira tua, ego autem pungam te malitia mea. Et quia caput habui, idest intelligentiam honorandi Deum, si voluissem, tu verò pedes, idest fortitudinem eundi ad Deum habuisti, & noluisti: ideò terribile caput meum consumet, & frigidos pedes tuos. Voraberis quidem incessantèr, sed non consumeris, immò renouaberis in idipsum. Coniungamus etiam nos tribus funibus. Primus funis sit in medio, quo vmbilicus tuus, & meus coniungantur simul, quatenùs me spirante trahas in te venenum meum, te verò spirante, ego attraham in me interiora tua. Et meritò. Dilexisti quippè plùs te ipsum, quàm Redemptorem tuum, sicut, & ego plùs dilexi meipsum, quàm Creatorem meum. Cum secundo verò fune coniungamus caput tuum, & pedes meos. Cum tertio caput meum, & pedes tuos. Deindè vidi eumdem Diabolum habentem tres vngulas acutas in quolibet pede, & dixit ad Regem. Quia tu frater habuisti oculos ad videndum viã vitæ, & conscientiã ad discernendum bonum, & malum: ideò duæ vngulæ meæ intrabunt, & perforabunt oculos tuos. Tertia verò vngula intrabit cerebrum tuum. Quibus in tantùm suffocaberis, quòd totus sis sub pedibus meis, quia tu ad hoc creatus fuisti, vt esses Dominus meus, & ego scabellum pedum tuorum. Accepisti quoque duas aures ad audiendum viam vitæ, & os ad loquendum vtilia animæ. Sed quia spreuisti audire, & loqui salutem animæ tuæ: ideò duæ vngulæ alterius pedis mei, intrabunt aures tuas, & tertia vngula intrabit os tuum. In quibus sic cruciaberis, quòd omnia illa erunt tibi amarissima, quę prius, quando offendisti Deum, tibi dulcia videbantur. His autem dictis, statim coniuncta sunt modo supradicto caput, & pedes, & vmbilicus Regis, cum capite, & pedibus, & vmbilico Diaboli. Et sic ambo colligati descenderunt in abyssum. Et tunc audiui vnam vocem dicentem. O ò quid habet modò Rex de omnibus diuitijs suis? Certè non nisi damnum. Quid verò de honore? Certè non nisi pudorem. Quid verò habet de cupiditate, qua ambiebat Regnum? Verè non nisi pœnam, ipse enim vnctus fuit oleo sancto, & consecratus verbis sanctis, & coronatus corona regia, vt verba, & facta Dei honoraret, defenderet quoque populum Dei, & regnaret. Sciret etiam se semper esse sub pedibus Dei, Deumque remuneratorem suum. Sed quia contempsit esse sub pedibus Dei: ideò nunc est sub pedibus Diaboli. Et quia tempus suum fructuosis operibus redimere noluit, cùm potuit: ideò amodò non habebit tempus fructuosum. Post hæc autem loquebatur Iustitia de libro, qui erat in pulpito dicens mihi. Omnia ista, quæ tibi tàm seriosè ostensa sunt, in vnico puncto sunt apud Deum. Sed quia tu corporalis es, ideò necesse est, quòd spirituales intelligẽtiæ tibi per corporales similitudines aperiantur. Itaq. quòd Rex, & Angelus, & Diabolus tibi visi sunt loqui ad inuicem, hoc nihil aliud est, nisi inspirationes, & infusiones boni, & mali spiritus factæ, vel per seipsas, vel per Consiliarios, & amicos eorum ad animam Regis. Quòd verò Diabolus clamabat dicens, perforatum est, Rege

dicente se velle tenere quidquid subesset coronæ, qualicumque modo esset acquisitum, nec curare de iustitia, hoc sic intelligendum est, scilicet, quòd tunc conscientia Regis perforabatur ferro Diaboli, idest peccati obduratione, quando ipse noluit inquirere, & discutere, quæ erant illa, quæ iustè pertinebant ad Regnum, & quæ non. Et quando qualem iustitiam ipse habebat ad Regnum, non curauit examinare. Tunc verò impositus fuit vncinus animæ Regis, quando tentatio Diaboli tantùm in anima Regis præualuit, quòd in iniustitia sua perdurare voluit vsque ad mortem. Quod verò malleus venit in sinum Regis post vncinum, significat tempus contritionis datum Regi. Nam si Rex talem cogitatum habuisset, peccaui inquiés, nolo amplius scientèr malè acquisita tenere, emendabo igitur me de cæterò, statim vncinus iustitiæ cõminutus fuisset malleo contritionis, & Rex venisset ad bonam vitam, & viam. Quod verò Diabolus clamauit, ecce Rex præbet mihi linguã, & statim laqueus impositus fuit Rege nolente facere gratiam homini, quem diffamauerat, hoc sic intelligendum est. Quòd quicumq. proximum scienter vituperat, & infamat, vt famam propriam dilatet, ipse diabolico regitur spiritu, & sicut fur irretiendus est laqueo, quòd verò ferrum acutum venit ante Regé post laqueum, significat tempus immutationis, & correctionis prauæ voluntatis, & operationis virtuosę. Ergò quãdo corrigit homo bona voluntate, & emendatione reatum suum, talis voluntas est quasi ferrũ acutissimũ, quo inciditur laqueus Diaboli, & remissio peccatorum obtinetur. Si ergo Rex iste mutasset voluntatem suam & fecisset illi homini iniuriato, & diffamato gratiam, statim præcisus fuisset laqueus Diaboli. Sed quia firmauit in proposito malo voluntatem suam: ideò iustitia Dei fuit, vt magis induraretur. Tertiò vidisti, quòd Rege excogitante imponere in Regno nouas exactiones tributorũ, infusum fuit in manibus eius venenum, significat, quòd opera Regis regebantur diabolico spiritu, & prauis suggestionibus. Nam sicut venenũ facit inquietationé, & infrigidationem in corpore, sic Rex sollicitabatur, et inquietabatur malignis suggestionibus, & cogitationibus, scilicet inuestigãdo modos quomodo obtineret possessiones, & bona aliorũ, & aurum viatorum. Nam quando viatores dormientes credebant aurũ suum esse in bursa propria, expergefacti videbant illud esse in potestate Regia. Quòd verò vas vnctionis venit post venenum, significat sanguinem Iesu Christi, quo omnis æger viuificatur. Itaque si Rex intinxisset opera sua in consideratione sanguinis Christi, & rogasset Deum in adiutorium, & dixisset. O Domine Deus qui me creasti, & redemisti, scio quòd ex permissione tua ego veni ad regnum, & coronam. Expugna igitur hostes impugnantes me, & solue debita mea, quia nõ sufficiunt facultates Regni. Ego vtique fecissem opera, & oneraeius leuia ad portandum. Sed quia ipse concupiuit aliena, volens videri iustus, vbi sciuit se iniustum: ideò Diabolus rexit cor eius, qui suasit ei facere contrà constitutiones Ecclesiæ, mouere etiam bella, & innocentes defraudare, donec Iustitia de pulpito Maiestatis Diuinæ clamauit super eum iudicium, & æquitatem. Rota verò, quæ mouebatur secundum flatum Regis, significat conscientiam Regis, quæ more rotæ nunc ad lætitiam mouebatur, nunc ad tristitiam. Quattuor verò lineæ, quæ erant in rota, significant quadruplicem voluntatem, quam omnis homo habere tenetur, scilicet perfectam, fortem, rectam, & rationabilem. Perfecta igitur voluntas est, Deum diligere, & eum velle habere super omnia, & hęc debet esse in prima summa linea. Secunda voluntas est, desiderare, & facere proximo bonũ, sicut sibijpsi propter Deum.

Hæc autem voluntas sit fortis, nè odio, vel auaritia infringatur. Tertia voluntas est velle abstinere à carnalibus desiderijs, & desiderare æterna. Et hæc voluntas sit recta, vt fiat non ad placendum hominibus, sed Deo. Et ista debet esse scripta in tertia linea. Quarta verò voluntas est, nolle habere mundum, nisi rationabilitèr, & ad solam necessitatem. Versa igitur rota, apparuit in linea, quæ tendebat sursum, quòd Rex dilexit oblectamẽta mundi, contempta dilectione Dei. In secunda linea erat scriptum, quòd dilexit honores, & homines mundi. In tertia linea scripta erat dilectio, quam inordinatè habuit ad possessiones mundi, & diuitias. In quarta verò linea nihil erat scriptum, sed totum erat vacuum, in qua habuisset fuisse scriptum dilectio Dei super omnia. Vacuitas ergò quartæ lineæ, significat defectũ dilectionis, & timoris Dei, nam per timorem attrahitur Deus in animam, per dilectionem verò figitur Deus in anima bona. Nam si homo in vita sua numquam dilexit Deum, & iam in extremis positus, diceret toto corde. O Deus pœnitet me toto corde peccasse contra te, da mihi dilectionem tuam, & emendabo me de cætero, homo talis dilectionis, non iret ad Infernum. Ergò quia Rex non dilexit, quem debuit, ideò habet iam retributionem dilectionis suæ. Post hæc autem vidi illum alium Regem ad partem dexteram Iustitiæ, qui erat in Purgatorio, qui similis erat puero iam nato, non valenti se mouere, nisi quòd solummodo oculos leuabat. In sinistra etiam parte Regis vidi, quòd stabat Diabolus, cuius caput simile erat sufflatorio cum longa fistula, cuius brachia quasi duo colubri. Et genua eius quasi prælum, pedes quoque quasi longus vncus. Ad dexteram verò Regis stabat Angelus pulcherrimus paratus ad iuuandum. Et tunc audiui vocem dicentem. Iste (inquit) Rex talis nunc apparet, qualis anima eius disposita fuit, quando à corpore egrediebatur. Et statim clamauit Diabolus ad librum, qui stabat in pulpito dicens. Mirabile cernitur hìc. Angelus enim iste, & ego expectabamus huius pueri natiuitatem, ille quidem cum puritate sua, ego autem cum omni impuritate mea. Nato itaque puero, non ad carnem, sed à carne, apparuit in eo immunditia, quam Angelus abhorrens, non valuit tangere puerum, ego verò, quia incidit in manus meas tango eum, sed nescio, quò ducturus sum eum. Quia tenebrosi oculi mei non vident eum, propter fulgorem cuiusdam claritatis procedentis de pectore eius. Angelus verò videt eum, & scit quo ducturus est eum, sed non valet tangere eum. Ideò tu, qui iustus Iudex es, dissolue certamen nostrum. Respondit Verbum de libro, qui stabat in pulpito dicens. Tu qui loqueris, edicito, qua de causa incidit ista anima Regis in manus tuas? Respondit Diabolus. Tu qui es ipsa Iustitia, tu dixisti nullum ingredi cælum, qui non priùs iniustè ablata restituerit. Sed hæc anima tota maculata est de iniustè acquisitis, in tantũm quòd omnes venæ, & medullæ, & caro, & sanguis eius, nutriebantur, & creuerunt de cibis iniustè acquisitis. Secundò dixi non congregandos thesauros, quos ærugo, & tinea demoliuntur, sed qui permanent in æternum. In ista verò anima, locus ille vacuus erat, in quo cælestis thesaurus recondi debebat, & ille locus plenus erat, vbi vermes, & ranæ nutriebantur. Tertiò dixisti proximum diligẽdum propter Deum. Sed hęc anima corpus dilexit plùs, quàm Deum, & de proximi dilectione nil curauit. Nam habitans in carne, consolabatur de ablatione bonorum proximi sui, vulnerabat corda subditorum suorum, non attendens damna aliorum, dummodo ipse abũdaret. Fecit quoque quidquid placuit sibi, & quidquid voluit, iussit, & modicum curauit de æquitate. Istę itaque sunt cau-

causæ principales, quas aliæ innumerabiles sequebantur. Tunc autem respondit Verbum de libro iustitiæ, dicens ad Angelum. O tu Angele custos animæ, qui es in luce, & vides lucem, quid iuris, aut virtutis habes tu ad iuuandum animam istam? Respondit Angelus. Ipsa (inquit) habuit fidem sanctam, & credidit, & sperauit omne peccatum per contritionem,& confessionem delendum,timuit quoque te Deum suum, licèt minùs, quàm debuit. Iterùm etiam loquebatur Iustitia de libro,dicens. O tu Angele meus tibi iam permittitur tangere animam,& tibi Diabole permittitur modò videre lucem animæ. Inquirite ergò ambo quid dilexit anima ista,quando viuebat in corpore,& habuit omnia membra sana. Responderunt ambo Angelus scilicet, & Dæmon. Homines, & diuitias dilexit. Et tunc ait Iustitia de libro. Quid (inquit) dilexit, quando anxiabatur pressura mortis? Responderunt ambo. Seipsum (inquiunt) dilexit, nam plùs anxiabatur de infirmitate carnis, & tribulatione cordis, quàm de passione Redemptoris sui. Item loquebatur eis Iustitia. Adhùc inquirite quid dilexit, & cogitauit in vltimo puncto vitæ, quando adhùc habebat in se sanam conscientiam, & intellectum? Respondit Angelus solus. Ipsa anima cogitauit taliter. Væ (inquit) mihi, quia multùm audax fui semper contrà Redemptorem meum, vtinam vnum tempus haberem, quo possem regratiari Deo meo pro beneficijs suis, plùs enim angit me peccasse contrà Deum,quàm dolor carnis meæ, & etiam si non obtinerem cælum, tamen seruire vellem Deo meo. Respondit Iustitia de libro dicens. Quia tu Diabole non potes videre animam propter claritatem fulgoris eius. Nec tu Angele meus potes eam tangere propter immunditiam eius, ideò iudicium est, quòd tu Diabole purges eam. Tu verò Angele consolare eam, donec ad claritatem gloriæ introducatur. Tibi verò anima permittitur respicere ad Angelum, & ab eo habere consolationem. Erisque particeps sanguinis Christi, & orationum Matris eius, & Ecclesiæ. His autem auditis, Diabolus dixit ad animam. Quia venisti ad manus meas plena cibis, & bonis malè acquisitis, ideò ego nunc euacuabo te prælo meo. Et tunc posuit Dæmon cerebrum Regis inter genua sua similia prælo, & stringebat fortitèr in longitudine, & latitudine, donec medulla tota gracilis fieret, sicut folium arboris. Item secundò dixit Diabolus ad animam, quia locus, vbi virtutes esse debebant, vacuus est, ideò ego implebo eum. Et tunc posuit quasi fistulam sufflatoriam in ore Regis, & insufflauit fortitèr, implens eum valentèr horribili vento, intantùm, quòd omnes venæ, & nerui Regis miserabilitèr rumpebantur. Item tertiò dixit Diabolus animæ Regis, quia in subditos tuos, qui quasi filij tui esse debuissent, impius, & immisericors fuisti, ideò brachia mea mordendo constringent te, quia sicut tu pupugisti subditos tuos, sic brachia mea similia serpentibus laniabunt te cum dolore maximo,& horrore. Post istas autem tres pœnas, scilicet præli,& sufflatorij, & serpentum cum Diabolus vellet iterùm aggrauare pęnas, & à prima incipere, tunc vidi Angelum Dei extendere manus suas super manus Diaboli,nè aggrauaret tantum, sicut in prima vice. Et sic in qualibet vice, Angelus Domini mitigabat pœnas illas. Anima verò,post quamlibet pœnam eleuabat oculos suos ad Angelum, nihil tamen loquens, sed innuens in gestu suo, quòd per eum consolabatur, & quòd citiùs saluaretur. Item loquebatur Verbum de pulpito mihi dicens. Omnia (inquit) ista, quæ tàm seriosè ostensa tibi sunt, apud Deum fiunt in vnico puncto, sed quia tu corporalis es, ideò per similitudines ista tibi ostenduntur. Itaque, quamuis Rex iste cupidus fuit ad ho-

honores mundi, & ad recipiendum, quæ non erant sua. Verumtamen quia timuit Deum, & aliqua delectabilia sibi dimisit facere propter timorem illum, ideò timor iste traxit eum ad charitatem Dei. Proptereà scias, quòd multi implicati multis sceleribus obtinent maximam contritionem antè mortem. Quorum contritio tàm perfecta potest esse, quod non solùm dimittitur eis peccatum, sed etiam pœna Purgatorij, si in ipsa contritione moriuntur. Sed iste Rex nō obtinuit charitatem antequam in vltimo puncto vitæ. Quia tunc deficientibus iam viribus, & conscientia, obtinuit tamen ex gratia mea inspirationem diuinam, qua plùs doluit de inhonoratione Dei, quàm de dolore, & damno suo. Et iste dolor significabat lucem illam, de qua Diabolus obtenebratus ignorabat, quo animam Regis esset ducturus, nec ideò dixit se obtenebratū, quasi quòd non haberet spirituales intelligentias, sed admirabatur in illa anima tantam lucis claritatem, & tantam immunditiam. Angelus verò sciebat benè, quò duceret animam, sed quia non valebat eam tangere, antequam esset purgata, sicut scriptum est: Nemo videbit faciem Dei, nisi priùs mundificatus fuerit. Item loquebatur mihi Verbum de pulpito dicens: Quod autē vidisti Angelum extendere manus suas super manus Diaboli, nè aggrauaret pœnas, significant potestatē Angeli super potestatem Diaboli, quæ refrenat malitiam Diaboli. Quia Dæmon nullum modum, nullumq; ordinem haberet in puniendo, nisi virtute Dei refrenaretur. Et ideò Deus adhùc in Inferno facit misericordiam. Quia quamuis damnatis nō erit redemptio, seu remissio, vel consolatio, tamen quia non puniuntur, nisi secundùm merita, & iustitiam: ideò in hoc magna est Dei misericordia. Aliàs Diabolus non haberet temperantiam, nec modum in malignando. Quod verò Rex iste videbatur tibi quasi puer nouitèr natus, significat, qui nasci voluerit de mundi vanitate ad cælestem vitam, debet esse innocens, & gratia Dei crescere virtutibus ad perfectionem. Quod autem Rex leuabat ad Angelum oculos suos, significat, quòd per Angelum Custodem suum habebat consolationem, & de spe gaudiū, eo quòd sperabat se ad æternam vitam peruenturum. Sic ergò spiritualia, per corporales similitudines intelliguntur. Nam Diaboli, vel Angeli, non habent talia membra, vel collocutiones, cum sint spiritus, sed per tales similitudines, eorū bonitas, vel malignitas corporalibus oculis declaratur. Item loquebatur Verbum de pulpito, dicens mihi. Pulpitum, quod tu vidisti, significat ipsam Deitatem, scilicet, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum. Quod verò non potuisti comprehendere pulpiti longitudinem, & latitudinem, nec profundum, nec altitudinem, significat, quòd in Deo non est inuenire principium, neque finem, quia Deus sine principio est, & erat, & sine fine erit. Quod verò quilibet color dictorū trium colorum videbatur in altero, & tamen vnus color discernebatur ab altero, significat, quòd Deus Pater æternalitèr est in Filio, & Spiritu sancto, & Filius in Patre, & Spiritu sancto, & Spiritus sanctus in vtroque, vna veracitèr natura, & distincti varietate personarum. Qui vnus color videbatur sāguineus, & rubeus, significat Filium, qui illæsa Deitate, humanam naturam assumpsit sua persona. Albus verò color significat Spiritum sanctum, per quem fit ablutio peccatorum. Aureus autē color significat Patrem, qui est principium, & perfectio omnium. Non quòd aliqua perfectio magis est in Patre, quàm in Filio. Nec quòd prius est Pater, quàm Filius, & vt intelligas, quòd non est idem Pater, qui est Filius, sed alius in persona Pater, alius in persona Filius, alia in persona Spiritus sanctus, vnum verò in natura. Ideò ostenduntur tibi tres colores discreti, & coniuncti. Discreti propter discretionem personarum, vniti verò propter

vnitatem naturæ. Et ſicut in vnoquoque colore vidiſti reliquos colores, neque vnũ ſine alio videre potuiſti, nec in coloribus aliquid prius, aut poſterius, maius, aut minus. Sic in Trinitate nihil eſt priùs, vel poſterius, maius, vel minus, diuiſim, vel confuſum, ſed vna voluntas, vna æternitas, vna poteſtas, vnaque gloria. Et licet Filius ſit à Patre, & Spiritus ſanctus ab vtroque, numquam tamen Pater fuit ſine Filio, & Spiritu ſancto, neque Filius, & Spiritus ſanctus ſine Patre. Item loquebatur Verbum ad me dicens. Liber qui in pulpito videbatur, ſignificat, quòd in Deitate eſt ęterna iuſtitia, & ſapientia, cui nihil addi, vel minui poteſt. Et iſte eſt liber vitę, qui non eſt ſcriptus ſicut ſcriptura, quæ eſt, & non fuit, ſed ſcriptura huius libri ſemper eſt. In Deitate quippè eſt, quod ſempiternum eſt, & intellectiuum omnium, præſentium, præteritorum, & futurorum, abſque tranſmutatione, & viciſſitudine, & nihil eſt ei inuiſibile, quia omnia videt. Quòd verò Verbũ, vt dicitur adloquebatur ſeipsũ, ſignificat, quòd Deus eſt Verbũ æternũ, à quo sũt omnia verba, & in quo viuificãtur, & ſubſiſtunt omnia. Et ipſum Verbum tunc viſibilitèr loquebatur, quando Verbum factum eſt caro, & cum hominibus conuerſabatur. Ecce hanc viſionem diuinam promeruit tibi Mater Dei. Et hæc eſt miſericordia promiſſa Regno Suetiæ, ſcilicet, quòd homines habitantes in eo audirent verba, quæ procedunt de ore Dei. Quòd verò pauci recipiunt, & credunt verba cæleſtia diuinitus tibi data, hoc non eſt culpa Dei, ſed hominum, quia nolunt dimittere frigus mentis ſuę. Nam etiam verba Euangelica non ſunt completa cum primis Regibus illius temporis, ſed adhùc venient tempora, quibus complebuntur.

NOTÆ.

1 SIc Deus in verbis ſuis facit, quia quandoque aſcendit per iuſtitiam, quandoque iterùm deſcendit per miſericordiam, ſicut patuit in Rege, cui Propheta ex iuſtitia dixit, quòd moreretur.

Rex iſte fuit Ezecchias, cui Iſaiæ 39. legimus, Dei iuſſu Prophetã prænunciaſſe mortem, qui tamen tunc temporis iuxtà vaticinium mortuus non eſt, cuius rei ratio redditur hìc, cùm dicitur, quod quandoque Deus aſcendit per iuſtitiam, quandoque iterùm deſcendit per miſericordiã, per iuſtitiam namque deſcenderat Deus ad Ezechiam, quia is ob ingentem aduerſus Senacherib reportatam victoriam in ſuperbiam elatus, Deo debitas gratias non retulit, idque non diuinæ, ſed ſuæ virtuti tribuit, ideò vt tunc moreretur iuſtè Deus decreuit, verùm Ezecchias audito diuino decreto, conuerſus eſt ad parietem fleuit, et piiſſimus Dominus iterùm ad eum per miſericordiam deſcendens, vitæ ſuæ annos quindecim adiecit, quod etiam annotarunt Gloſſ. in locum citatum Iſaiæ, & D. Auguſtin. lib. 2. de mirabilibus ſacræ Scripturæ quæſt. 28. & hoc in Deo mutationem non arguere fusè declarauimus Lib. 2. Reuelationum Capit. 28. Nota 1.

2 Quandoque etiam loquitur Deus de futuris, quaſi de præteritis.

Sacræ litteræ de futuris frequentèr ſermonem habent, tamquam de præteritis, vt legimus hìc, ad quod probandum, hoc loco ſexcenta exempla afferre poſſemus, ſat erunt duo, vt Pſalm. 21. Dauid in perſona Chriſti loquens dicit, Diuiſerunt ſibi veſtimenta mea; & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem, quibus verbis Propheta prædicit, à Militibus in Paſſione veſtes Chriſti eſſe diuidendas, & ſuper vnam ex his ſortes eſſe mittendas, & tamen dicit diuiſerunt, cum id poſteà factum ſit, vt Matth. 27. Marci 15. Lucæ 23. Ioan. 19. legimus; & Pſalm. 37. de eodem verba faciens Dauid ſcripſit, Dorſum meum in flagella paraui, quod etiam annotarunt D. Gregor. homil. 1 in Ezechielem; & Procopius Iſaiæ 43.

3 Tertia ratio, quia ſi conſilium Dei certo ſciretur tempore.

Hoc loco per conſilium intelligendum eſſe ar-

arbitrer determinationem, & decretum, seu certam diuinæ voluntatis rationem, nō enim in Deo propriè est consilium, quod cum inquisitio quædam sit, & discursum de agendis importet, non potest in Deo reperiri, qui vnico intuitu absque discursu, & inquisitione aliqua rerum omnium differentias, origines, & causas intuetur, vndè egregiè docuit Damascenus lib. 2. de fide, cap. 22. dicit enim, quòd Deus non consiliatur, ignorantis enim est consiliarij, idem affirmauit D. Thom. p. 2. quæst. 14. art. 1. & tradidit etiam Carthus. super Epist. ad Ephes. cap. 1. edisserens illa verba Apostoli, Omnia operatur secundùm consilium voluntatis suæ.

4 Tertia causa, nè aliquis præsumat improbè discutere verba Dei.

Affert hic Beatissima Virgo causam, quapropter in sacris Litteris quædam obscurè traduntur, dicit enim inter cæteras suprà allatas hanc esse præcipuam, vt indè homines sciant, Scripturarum sanctarum intelligentiam, non proprijs viribus comparari, neque eam superbis à Deo conferri, humilibus verò tantummodò concedi, irridet enim Scriptura sacra superbos, & paruulos pascit, teste D. Augustin lib. 5. super Genesim capit. 3. & Matth. 12. Diuina mysteria à sapientibus absconduntur, & paruulis reuelantur, & 1. Corinth. 1. affirmat Apostolus, secundùm carnem non multos reperiri sapientes, non multos potentes, non multos nobiles, sed quæ stulta sunt mundi Deum elegisse, vt confundat sapientes. vndè egregiè D. Hieronymus, hac de re scribens ad Paulinam, monet, sacrarum Litterarum intelligentiam à Deo esse petendam, multosq. profecisse magis in earum intellectu per orationem, quàm per studij exercitationem.

5 Voluit, quòd plures participarentur bonitatis eius, & ideò creauit Angelos.

Rectiùs M.S. Farnesianus voluit, quòd plures participes fierent bonitatis eius, verùm de Angelorum creatione actum est Lib. 5. Reuelation. Interrogat. 9. Quæst. 2. vbi in Responsione ad eam, vna causa Angelorum creationis redditur, ibi, Creaui spiritus, vt in libero arbitrio stantes secundùm voluntatem meam gauderent, hoc autem loco legimus, eos fuisse creatos, vt fierent participes bonitatis eius, spectat namque ad bonitatem diuinā se creaturis communicare, bonum enim natura sua est diffusiuum, tangitur quoq. hìc causa ruinæ Angelorum in his verbis, Quorum quidam attendentes pulchritudinem suam. Sed hac de re pluribus in locis tractauimus, & ex sacris Doctoribus quæsiuimus, quod nā fuerit propriè peccatum eorum, vide Annotationem Nostram 3. & 4. Lib. 1. Reuelation. Cap. 34. & Lib. 2. Cap. 12. Nota 1. & eiusdem Libri Cap. 17. Nota 2. & Libro 4. Cap. 106 Nota 1.

6 Verùm posteà Deus videns in exercitu suo diminutionem.

Vidit Deus in exercitu suo diminutionem, quando Angeli mali à iustitia, et gratia Dei recedentes à cælo deiecti sunt, tuncq. Dei exercitus hoc loco diminutus esse scribitur, ex quo creatus est homo, vt Angelorum ruinæ reparentur, hinc est, quòd Lib. 2. Reuel. Cap. 17. vbi verba præsentis Notæ eadem habentur, legimus dixisse Dæmones de hominum creatione loquentes, Ecce Deus quoddam nouum fecit quod in locum nostrum potest ascendere, & pugnando vincere, quod nos negligentèr reliquimus. Cæterùm an priùs fuerint creati Angeli, quàm homines, vide ibi Nota 3. & Lib. 5. Interrogat. 9. Quæst. 2. vbi plurima, quæ ad horum intelligentiam faciunt tradidimus.

7 Donec tot homines ascenderent cælū, quot Angeli de cælo ceciderunt.

Propter diminutionem in exercitu diuino factam ob peccatum Angelorum, vt superiori Nota docuimus, creatus est homo, qui diminutum exercitum instauraret, vtq. tot homines ascenderent, quot Angeli descenderunt, quæ instauratio per Christum facta est, vt Paulus Apostolus ad Ephes. 1. tradit his verbis, Instaurare omnia in Christo, & quæ in cælis, & quæ in terris, vbi Gloss. exponit hoc est numerum Angelorum diminutum implere, idem affirmarunt Primas. Lyran. & Carthus. ibi.

Tunc

8 Tunc verò Protoplasti senserunt iustitiam, quando nuditatem obtinuerunt pro vestitu gloriæ.

Postquam primi parentes, qui per verbum Protoplasti hoc loco significantur, hoc est primo formati, contrà Dei præceptum vetitum Pomum manducauerunt, statim nudos se esse animaduertentes, & propriam nuditatem erubescentes, à Deo se absconderunt, vt Genesis 4. scribitur, & tunc diuinam sensisse iustitiam dicuntur hoc loco, erant enim prius ambo nudi, nec erubescebant, vt Genes. 2. scribitur, post verò peccatum nuditatis pœnam luere cœperunt.

9 Cuius pulpiti aspectus erat, quasi radius Solis, habens colorem rubeum, & album, & aureum fulgentem.

Per Solis radium, qui tres hoc loco habere colores legitur, Beatissima Virgo Sacrosanctum Trinitatis Mysterium designat, per aureum colorem Patrem indicat, per rubeum Filium, per album verò Spiritum sanctum, quæ omnia circà finem huius Capitis declarātur ibi, his verbis, Quòd vnus color videbatur sanguineus, & rubeus, significat Filium, qui illæsa Deitate humanā naturam assumpsit; albus vero color significat Spiritum sanctum, per quem peccatorū ablutio fit, aureus autem color significat Patrem, qui est principium, & perfectio omnium, non quòd aliqua perfectio magis sit in Patre, quàm in Filio, nec quòd prius sit Pater, quàm Filius, & vt intelligat, quod non est idem Pater, qui est Filius, sed alius in persona Pater, alius in persona Filius, alius in persona Spiritus sanctus, vnum verò in natura, ideò ostenduntur tibi tres colores discreti, & coniuncti, cæterùm plures etiam ex sanctis Patribus radij solaris similitudine vsi sunt, vt sanctissimū Trinitatis Mysterium insinuarent, sic Tertull. aduersus Praxeam, Euseb. Emyssenus hom. 1. de Symbolo, Gregor. Nazianz. de Deitate, Athanas. in Epistol. de decretis Nicenæ Synodi, & hi Patres hanc similitudinem in eo esse positam docent, quòd sicut radij Solis sunt vnius substantiæ cum Sole, & tamen nemo radium appellat Solem, nec è conuerso, quia Sol vnus est, & radij plures, sic in Sanctissima Trinitate personæ diuinæ vnum sunt in substantia, plures in personis, & alius est Pater, alius Filius, alius Spiritus sanctus, & sicut non potest esse Sol sine splendore, & radijs, nec ignis sine calore, nec virtus sine fortitudine, nec ratio sine sapientia, nec veritas sine iustitia, nec bonitas sine misericordia, ita nec Pater sine Filio nec vterque sine Spiritu sancto, & sicut Sol idem manens non minuitur radijs ab ipso effusis, ita nec Pater diminutionem aliquam, aut mutationem patitur communicando suam essentiam Filio, nec vterque communicando eamdem naturam Spiritui sancto.

10 Post hæc autem in ipso pulpito vidi librum resplendentem, quasi aurum fulgentissimum.

Hoc loco per librum insinuatur notitia Dei, quam habet prædestinatorum, & quoniam hic sermo fit de duobus Regibus, quorum causa agitur coram Christo Iudice, præsentibus B. Brigitta, Angelo custode, & Dæmone, eorum Regum merita, ac demerita referentibus, ideò per librum, quem vidit in pulpito B. Brigitta, credimus designari notitiam Dei, quam de horum Regum prædestinatione, & reprobatione habet quod apertè constat ex quibusdā verbis, quæ habentur circà finem præsentis Capitis ibi, Liber, qui in pulpito videbatur, significat, quòd in Deitate est æterna iustitia, & sapientia, cui nihil addi, vel minui potest, & ipse est liber vitæ, qui non est scriptus sicut scriptura, quæ est, & non fuit, sed scriptura huius libri semper est. in Deitate quippe est, quod sempiternum est, & intellectiuum omnium præsentium, præteritorum, & futurorū: atque in hunc eumdem sensum, etiam in sacris Litteris liber quandoque sumitur, vt Psalm. 68. Deleantur de libro vitæ, sic Cassiodor. Euthym. & Hilar. docent exponentes hunc versiculum, & Gloss. etiam ibi, & probat D. Thom. 1. part. quæst. 24. art. 1. & Lyran. in Epistol. Pauli ad Philippens. 4. ad ea verba, Quorum nomina sunt in libro vitæ: sed hac de re vide Burgēs. addit. 8. in cap. 32. Exodi, vbi quadrupliciter librum vitæ in

sacra Scriptura sumi notat, Primò quòd sit scriptio eorum, qui sunt electi ad vitam æternam, Secundò sumitur pro eo, in quo scribuntur ea, quæ ducunt ad eam, et sic nouum, & vetus Testamentum dicuntur liber vitæ. Tertiò dicitur liber vitæ vis diuina quæ fit, vt cuilibet in memoria reducantur facta sua, sic Daniel. 7. Libri aperti sunt, Quartò reperitur etiam liber iustorum, & is est, in quo res gestæ Sanctorum ad memoriam futuram scribuntur.

CHRISTVS DECLARAT Sponsæ, quare Deus plagauit populũ Israel in deserto, & non in Ægypto, & de probatione Moysis. Et reprehendit quemdam Regem cum comminatione, quia non compatiebatur subditis, & regebatur per malos Consiliarios, nec confidat in hoc, quòd anteà vocauerat eum amicum.

CAP. XLIX.

LOQVEBATVR Dominus ad Sponsam dicẽs. Tria genera hominum erant in populo Israel. Quidam eorum diligebãt Deum, & Moysen. Alij plùs se, quàm Deum. Alij verò nec Deũ, nec Moysen, sed terrena sola. Cumque populus iste esset in Ægypto, omnes vocabantur filij Dei, & filij Israel, sed non omnes æquali mente seruiebant Deo. Sic etiam cùm Deo placuit educere populum de Ægypto, quidam crediderunt Deo, & Moysi. Alij autem exacerbabant Deum, & Moysen, ideò Deus ostendit misericordiam suam magnam, & iustitiam induratis. Sed poteris quærere. Cur Dominus eduxit populum, & non magis plagauit eum in Ægypto, cum ipse præsciuit, nondum esse tempus miserendi, nec malitias hominum esse completas? Respondeo ego ipse. Deus elegit populum Israel quasi scholares ad instruendum, & probãdum eos in deserto, quibus necessarius erat pedagogus, qui verbo, & opere præcederet eos. Vt ergò discipuli perfectiùs instruerentur, magis necessarium fuit desertum, quàm Ægyptus, nè fortè in disciplina iustitiæ Dei inquietarentur nimium de Ægyptijs, aut nè inter signa misericordiæ abscõdenda canibus, improbè eleuarentur. Moyses quoque tamquam Magister populi probari debuit, vt qui Deo manifestus fuerat, etiam discipulis ad imitandum notus fieret, qui ex populi insipiẽtia factus est probatior, & ex signis insignior, notusq; esset vniuersis. 1 Verè dico, quòd etiam sine Moyse eductus fuisset populus, & sine Moyse moriturus erat populus. Sed propter bonitatem Moysi leuius mortuus est populus, & propter charitatem Moysi sublimius est populus coronatus. Nec mirùm, quia in omnium morte passus est Moyses ex compassione. Ergò ideò Dominus distulit promissum suum, vt probaretur populus, & Deus notus fieret ex signis, & misericordia, & patientia sua, populi quoque ingratitudo, & voluntas ostenderetur in cautelam futurorum. Sic etiam multi Sancti in terras Infidelium intrauerunt ex inspiratione Spiritus sancti, qui non consecuti sunt, quod voluerunt, & tamen propter voluntatẽ bonam sublimitèr coronati sunt, propter quorum patientiam, & bonam voluntatem Deus accelerauit tẽpus miserendi, & viam nouam, quam ipsi attentabant, eò celerius perduxit ad effectum. Sic ergò iudicia Dei semper veneranda, & timenda sunt, & summè cauendum, nè voluntas hominis contraria sit voluntati Dei. Verùm Rex iste de quo tibi loquor, quem tu nosti, nõ sic affectus erat sicut Moyses. Quia iste non curabat, si totus populus suus moreretur, dum tamen ipse solus saluaretur, & honoraretur, qui, & diabolicis consilijs regebatur, qui noluit dimittere pertinaciam, & instabilitatẽ mentis suæ, nec voluit obedire in consilio, his quibus debuit, de-

qui-

quibus habere poterat lac diuinæ sapientiæ, & bonæ correctionis. Nec mirùm: Nã ipse processit de radice hominis exasperantis Deum, & ideò non corrigitur, nisi per flagella. Scito etiam, quòd in isto Regno quadruplex generatio Regũ fuit. In prima fuit ambitio, & crudelitas, quã tolerabat Deus propter quædam opera bona, & propter peccata populi. In secunda fuit incontinentia, & iniustitia, quam misericorditèr humiliauit Deus, & vocauit super coronam. Tertia generatio processit de ambitiosa radice, & duro stipite, in qua erat cupiditas, & amor sui, ideò puniuit eam Deus temporaliter, vt leuiùs haberet in futurum. In quarta est simulata humilitas, & defectus iustitiæ, & prodigalitatis. Ideò ex charitate ostẽdam ei misericordiam, & iudicium, & si non audierit, flagellabo eum à capite vsque ad calcaneum, in tantùm quòd omnes, qui audierint mirabuntur, & contremiscent de Dei iustitia, & ęquitate. Nec confidat, quòd dixi eum amicum, sed attendat ad conclusionem verborum, scilicet si tenuerit fidem suam mecum, & tunc ego tenebo promissionem meam.

NOTÆ.

1 VErè dico, quòd etiam sine Moyse eductus fuisset populus, & sine Moyse moriturus erat populus, sed propter bonitatem Moysis leuiùs mortuus est.

Quemadmodum sine Moyse Iudæorum populus Idolatriæ peccatum commisit, adorando vitulum aureum, ita quoque pro huiusmodi delicto populum absque Moyse Deus castigasset, verùm ob charitatem, & Moysis probitatem mitiùs actum est cum Iudæis, sicut legimus hic, sed hæc difficilè admodum intelligi possunt, nisi legatur c. 32. Exod. in quo tota huius rei habetur historia, vbi in fine capitis scribitur, Percussit ergò Dominus populũ pro reatu vituli, quem fecit Aaron; quo loco Scriptura sacra non explicat, quo mortis genere, quoque supplicio affecti fuerint, & in præsenti Capite legimus, quòd mortui sunt, quidam ergò affirmarunt, triplici morte fuisse punitos, Primò aquæ potu, quo alij inflati sũt, alij verò obierunt, Secundò quosdam Leuitarum gladio fuisse occisos, Tertiò plures etiam mortalitate à Deo immissa perijsse, et ex mortuis secundum aliquorum sententiam fuerunt in vniuersum viginti tria millia, indicat hoc Lyranus in locum citatum Exod. Cæterùm Hieronym. Oleast. ibidem arbitratur, omnes fuisse Moysis occisos imperio, in hoc autem inferendo supplicio Deus misericordiam suam ostendit, vt ex sententia cuiusdam Rabbini probat Lyran. vbi supra, qui affirmat, quòd in omni infortunio, quod posteà accidit Iudæis propter Idolatriæ peccatum, solutum est aliquid de pœna debita.

CHRISTI VERBA REVELATA Sponsæ pro Imperatore Alemaniæ, quòd ipse conetur reformare in Ecclesia Dei quattuor sorores, idest quattuor virtutes, quæ expulsæ sunt de sedibus suis, & quòd deponantur, & extirpentur quattuor vitia contraria, quæ, proh dolor, in Ecclesia dominantur.

CAP. L.

CHRISTVS pręcipit Sponsæ, quòd quasi à seipsa scriberet Imperatori verba Reuelationis diuinę in hęc verba. Conqueror non solùm, &c. Istud Capitulum inuenies in 4. Lib. Cap. 45.

IMPERATOR CHRISTVS scribit Imperatori Alemaniæ, notificans ei, qualitèr ipse ore proprio multa locutus est cum Sponsa, quæ in Libro cælesti scripta sunt. Et præcipit ei, quòd videat, & perscrutetur ea, & conetur cum Summo Pontifice ad confirmationem Regulæ, quam ipse dictauit Sponsæ.

CAP. LI.

LOQVEBATVR Christus ad Sponsam dicens. Scribe ex parte mea Imperatori verba hæc. Ego sum lux illa, qua illuminaui omnia, quãdo tenebrę operiebant omnia. Ego sum etiã lux illa, qua inuisibilis per Deitatẽ, visibilis verò apparuit per humanitatẽ. Ego sum etiã lux illa, quæ te quasi speciale lumen cõstitui in mundo, vt in te inueniretur maior iustitia prę alijs, & vt dirigeres omnes ad iustitiam, & pietatẽ. Ideò significo tibi ego vera lux, qui te ascendere feci ad sedem Imperialem, quia sic placet mihi. Ego loquor cum vna fęmina verba iustitiæ meæ, & misericordię. Suscipe igitur illa verba librorum, quæ ipsa mulier scripsit de ore meo, & perscrutare illa, & labora, vt iustitia mea timeatur, & misericordia mea discretè desideretur. Scias etiam tu, qui Imperium tenes, quòd ego omnium conditor dictaui vnam Regulam Monialium, ad honorem amantissimæ Virginis Matris meę, & dedi illam isti mulieri, quæ scribit tibi. Perlege igitur eam, 1 & conare cum Summo Pontifice, vt dicta Regula ore meo proprio dictata, per eum, qui in mundo Vicarius meus est, etiam apud homines approbetur, quam ego Deus coram exercitu meo cælesti approbaui.

NOTÆ.

1 ET conare cum Summo Pontifice, vt dicta Regula ore meo proprio dictata, per eum, qui in mundo Vicarius meus est.

Libro 4. Cap. 5. vbi legitur viuat Vicarius Petri, notauimus legendum esse Vicarius Christi: prout hìc legitur, et ideò allucinatum esse interpretem: licet non me lateat Cardin. Tusch. pract. conclus. tom. 6. conclus. 40. recensentem Papæ titulos, citasse Ioan. Andr. & Archidiac. qui eum appellat B. Petri Vicariũ, & Card. Bellarm. de Romano Pontif. lib. 2. cap. 17. citat Can. Ego Ludouicus dist. 63. in quo etiam Romanus Pontifex Vicarius B. Petri dicitur; & hac de re sic loquitur Bellarmin. Quod verò ad nomen Vicarij attinet, non habet difficultatem, nam si vno in loco Roman. Pontifex Petri Vicarius dicitur, in sexcentis locis dicitur Successor, vt ex testimonijs citatis perspicuum est. Porrò Vicarius Petri dicitur Romanus Pontifex, quia S. Petrus adhùc viuit, & gubernacula Ecclesiæ non reliquit, vt ait S. Leo II. serm. de Anniuers. suæ assumptionis, quia tamen S. Petrus non propriè fungitur munere pastorali, sed meritis, & precibus suis Ecclesiam regit, & protegit, impropriæ sunt illæ locutiones; & solùm ob reuerentiam B. Petri aliquando vsurpatur, quare S. Leo loco citato, se etiam hæredem B. Petri dicit.

CHRISTVS CONSVLIT cuidam Regi, qui inobediens fuerat consilijs Virginis Mariæ, quòd vadat ad Papam, & petat ab eo absolutionem de certis grauibus peccatis suis hìc cõtentis, non occultando peccata, nec excusando, sed humiliando se toto corde, quia summa peccata per summũ Pontificem sunt absoluenda.

CAP. LII.

FILIVS Dei loquitur Spõsæ dicens. Quia Rex inobediens fuit consilijs Matris meæ. Ideò nunc Ego Filius Dei, qui sum in, in Matre, consulo ei, quòd egrediatur, & va-

vadat ad Summum Pontificem, petendo humilitèr absolutionem à peccatis suis. Nam summa peccata emendanda sunt cum Summo Pontifice habente potestatem summam. Ille enim est summæ potestatis, qui in sede mea sedens in mundo, potestatem habet ligandi, & soluendi nomine meo. Ideò si Rex acquieuerit consilio meo, dabo ei pretiosissimum thesaurum, & defendam eum ab inimicis suis, omniaque debita sua soluam, vel corporalitèr, vel spiritualitèr, si ipse non sufficit soluere, & quemlibet passum pedis, quem laborauerit amore meo, numerabo, & remetiar ei in æterna vita. Cum verò ipse Rex peruenerit ad Summum Pontificem humiliet se ex toto corde, non occultando peccata, nec excusando, sed petendo absolutionem de inobedientia Constitutionum Sanctæ Ecclesiæ Dei, de excommunicatione, qua innodatus est, & publico periurio, de insolito grauamine Communitatis populorum Regni sui, & de promotione indignorum Clericorum ad Ecclesiastica beneficia occasione sua, & de his, quæ idem Rex attentauerat contra laudabilia statuta Regni, & Episcoporum.

CHRISTVS CONSVLIT PER Sponsam suprà proximo Regi, quòd vadat ad Papã, non cum põpa, & magna familia, largiendo dona sua prodigalitèr, vt laudetur in terris, sed quòd vadat humilitèr, & sapientèr, habendo familiam necessariam, honestam, & deuotam.

CAP. LIII.

DOMINVS loquebatur ad Sponsam dicens. Si Rex egrediatur, & vadat ad Summum Pontificem, & peccata sua reputat magna, caueat sibi de adulantibus, qui consulunt, quòd egrediatur, & vadat cum pompa, ad hoc vt laudetur nomen suum in terris, & ab illis, qui consuluntei dare dona sua largitèr, vt publicetur fama sua, & congregare familiam multam, nè capiatur ab hostibus, sed egrediatur sapientèr, & humilitèr habendo familiam necessariam, & non superfluam, habendo famulos deuotos, & honestos, expendendo sua non ad ostentationem suam, sed ad vtilitatem, & honorem Dei. Caueat autem prudentèr ab illis, qui ei nocere appetunt, quia licèt ego omnia possum, tamen quandoque humanis consilijs, & auxilijs agendum est. Nam quamuis ego cum Moyse loquebar, tamen ipse etiam consilium pagani hominis, quòd bonum erat audiuit, & sequebatur.

CHRISTVS PER SPONSAM monet Reges, quòd exonerẽt se à peccatis, & exemplo Angeli, qui præcinctus ad viam apparuit Tobiæ, præcingant se zona, idest continentia verborum, & operum bonorum, antequam exeant de mundo, & quòd portent vestes non detruncatas, sed honestas, & gestus moderatos.

CAP. LIV.

DOMINVS loquebatur ad Sponsam de suprà proximo dicto Rege dicens. 1 Scriptum est, quod Angelus Dei apparuit præcinctus Tobiæ volenti peregrinari, hoc notat figuram hominis iusti. Nam homo, qui consequi desiderat remissionem peccatorum suorum, debet exonerare se contritione, & confessione à peccatis suis, & præcingere se continentia verborum, & operum bonorum. Sic igitur faciat Rex iste. Corrigat enim omnes actus suos, antequam exeat de mundo, habendo propositum sic abijcere omnes leuitates priores, quòd ampliùs in eis non delectetur. Turpe quippè est vo-

vouere pulcherrimo Domino, sequi eius pulchritudinem, & iterùm deformia imitari, nam famuli Dauid rasi turpitèr barba, & detruncatis vestibuss non poterant intrare Hierusalem terrestrem, nisi priùs emendatis vestibus, & renascentibus barbis, sed remanserunt in loco tribulationis, & despectionis. Quantò magis ego Deus pulchrior, & fortior illo Dauid quæro pulchra in hominibus, non enim volo, quòd portent detruncatas vestes more scurrarum, non gestus muliebres more effeminatarum, sed concedo hominibus vtilia, & honesta, vt vestiti sint ad vtilitatem, & honesti ad honorem meũ, & parati reddere mihi rationẽ, quãdo mihi placuerit vocare eos de mundo.

NOTÆ.

1 SCriptum est, quòd Angelus Dei apparuit præcinctus Tobiæ volenti peregrinari.

Sic Tobiæ capite 5. legitur, Egressus Tobias inuenit iuuenem splendidum stantem præcinctum, &c. Sed de hac Angeli apparitione actum est Lib. 3. Reuelat. Cap. 1. Nota secunda, vbi per Angelum præcinctum metaphoricè significari Episcopos, & Sacerdotes admonuimus.

CHRISTVS CONSOLATVR Sponsam, & dicit ei, quòd non sileat verba Dei sibi reuelata, etiam si ex hoc improbetur, nec ea loquatur propter laudes hominum, quia quibus diuina consilia dantur, si eis obedierint, obtinebunt misericordiã promissam, si verò cõtempserint, incurrent iustitiam.

CAP. LV.

FILIVS Dei loquebatur ad Sponsam dicens. Tu quæ spiritualia vides, non ideò silere debes ex eo, quia vituperaris, nec ideò loqui, quia laudaris ab hominibus, nec timere debes ex eo, quòd verba mea tibi diuinitùs reuelata contemnuntur, & non statim perficiuntur. Nam illum, qui me contemnit, iudicat iustitia. Illum verò, qui obedit mihi, remunerat misericordia. Et hoc duplicitèr. Primò, quia pœna peccati aboletur de libro iustitiæ. Secundò, quia merces augetur iuxtà satisfactionem peccatorum. Et ideò omnia verba mea sub hac conclusione mittuntur, videlicet, si hi, quibus verba mea mittantur, audierint, & crediderint, & illa opere adimpleuerint, quia tunc promissa mea complebuntur. Propptereà, & Israel nolens præcepta mea sequi, dimisit viam rectam, & compendiosam, & iuit per vnam prauam, & laboriosam, & factus est omnibus odiosus, quorum multi sunt in Inferno, plures verò sunt in Cælo. Sic etiam est, & nunc. Nam populus istius Regni, quem ego plagaueram, non est propter plagam humilior factus, nec obedientior, sed factus est audacior contrà me, & magis contrarius mihi. Post hæc autem audiui vocem dicentem. O (inquit) Fili mi, qui humanum genus liberasti morte tua de Inferno, surge, & defende te, quia multi viri, & mulieres excluserant te â corde suo. Ingredere igitur Regnum sapiẽtèr sicut Salomon. Aufer de postibus summas portas fortitèr sicut Sampson. Pone obsidionem contrà Clerũ, & decipulas ante pedes militum, deterre mulieres cum armis, & deijce potentes coram Communitate populorum. Nullusq. inimicorum tuorum euadat, antequam cum vera humilitate illi petant misericordiam, qui contrà te indurantur.

DEVS

DEVS PATER DECLARAT Sponsæ, & ostendit ei seriosè processum terribilem diuini iudicij factum contrà quemdam ingratum Regem adhùc viuentem, & inobedientem diuinis consilijs, & qualitèr Sponsa videbat Agnum, & in eo faciem humanam in altari diuinæ Maiestatis in cælo, & in eodem instáti videbat eum in manu Presbyteri celebrantis in Mundo, & qualitèr famuli, & subditi Regũ afflicti existentes in Mundo, & in Inferno, & in Purgatorio, conquerebantur Deo grauitèr de eisdem Regibus, & Principibus suis, & omnes Sancti petebant super eos iustitiam.

CAP. LVI.

DEVS Pater loquebatur Sponsæ dicés. Audi quę loquor, & loquere, quæ præcipio tibi, non propter honorem tuũ, nec propter vituperium tuum, sed ęquanimitèr, & ęqualitèr tene in animo tuo laudátem, & vituperantem, vt nec propter vituperium mouearis ad iram, nec propter laudem extollaris ad superbiam. Nam ille dignus est honore, qui æternalitèr est in seipso, & fuit, & qui ex charitate creauit Angelos, & homines, ad hoc solùm, vt plures participarentur glorię eius. Ego quippè nunc idem, & ille sum in potentia, & voluntate, qua tunc fui, quando Filius meus carnem assumpsit. In quo ego sum, & fui, & ipse in me, & Spiritus sanctus in ambobus, & licèt mundo fuit occultum, quòd erat Filius Dei, tamé aliquibus quãuis paucis notum fuit. Itaq. scias, quòd hæc est iustitia Dei, quæ numquam habuit initiũ, sicut nec ipse Deus. 1 Quod priùs Angelis ostẽsa fuit lux, quàm viderent Deum, qui nõ ideò ceciderunt, quòd ignorabant legem, & iustitiam Dei, sed quia eam tenere, & seruare noluerunt. Illi quippè intelligebant, quod omnes diligentes Deum, viderent Deum, & manerent cum eo perpetuò, odiétes verò Deũ, punirentur æternalitèr, numquam visuri eum in gloria sua. Et tamen eorum cupiditas, & ambitio elegit magis odire Deũ, & locum vbi punirentur, quàm diligere, vt perpetuò lætarentur. Similis etiam iustitia est de homine, sicut de Angelis fuit, Homo quippè priùs tenetur diligere Deum, & posteà videre, proptereà Filius meus ex charitate nasci voluit post legem iustitiæ, vt ex humanitate visibilis esset, qui in Deitate sua non poterat videri. 2 Liberum quoque arbitrium ita datum est hominibus, sicut Angelis, vt desiderent cælestia, & contemnant terrena. Proptereà ego Deus visito multos multis modis, licèt Deitas mea non videtur, & in multis partibus terrarum ostendi multis personis, quomodo peccatum cuiuslibet terræ emendari potuit, & quomodo misericordia obtineri debuit, priùs quàm in eisdem partibus feci iudicium, & iustitiam meam. Sed homines ista non attendunt, nec curant. Ista etiam Iustitia est in Deo, quòd omnes, qui sunt super terram, primò sperent firmitèr ea, quæ non vident, & credát Ecclesię Dei, & sancto Euangelio. Deindè diligant eum super omnia, qui eis dedit omnia, & seipsum pro eis in mortem, vt omnes cum eo æternalitèr lætarentur. Proptereà ego ipse Deus loquor his, quibus mihi placet, vt sciatur, quomodo peccata emendari debeant, & quomodo minuatur pœna, & corona augeatur. Post hæc autem vidi quasi quòd omnes cæli essent vna domus, in qua sedebat in Throno Iudex, & domus plena erat seruitoribus laudantibus Iudicem vnusquisq. voce sua. Subtùs verò cælum videbatur vnum Regnum. Et statim audita est vox omnibus audiẽtibus dicens. Venite (inquit) vos ambo, Angele, scilicet, & Diabole ad iudiciũ. Tu scilicet Angele, qui custos es Regis, & tu Diabole, qui rector es Regis. Et statim prolato

verbo, assistebant Angelus, & Diabolus coram Iudice. Angelus videbatur sicut homo turbatus, Diabolus verò sicut homo gaudens. Et tunc Iudex dixit. O Angele, ego posui te custodem Regi, quando ipse iniuit pactum mecum, & fecit confessionem de omnibus peccatis, quæ commiserat à iuuentute sua, vt esses ei propinquior Diabolo. Quomodo igitur nunc elongatus es ab eo? Respondit Angelus. O Iudex, ego sum ardens igne charitatis tuæ, qua & Rex ad tempus calefactus fuit, sed quando Rex abominatus est, & contempsit illa, quæ amici tui dixerunt sibi, & attediatus fuit facere illa, quæ tu consuluisti ei, tunc iuit Rex sicut propria delectatio attraxit eum, & elongans se à me, appropinquauit omnibus horis inimico. Respondit Diabolus, ò Iudex, ego sum ipsum frigus, & tu es ipse calor, & ignis diuinus. Sicut ergò quilibet appropinquans tibi fit ardentior ad opera bona, sic Rex appropinquans mihi factus est frigidior ad charitatem tuam, & calidior ad opera mea. Respondit Iudex. Persuasum fuit Regi diligere Deũ super omnia, & proximum sicut seipsum. Cur ergò tu surripis hominem à me, quem ego redemi meo proprio sanguine, & facis eum nocere proximo suo, non solum ad bona temporalia, sed etiam ad vitã? Respondit Diabolus. O Iudex, nunc meum est loqui, & Angeli est tacere. Nempè quando Rex discessit à te, & consilijs tuis, & venit ad me, tunc ego consului ei diligere plùs seipsum, quàm proximum, & quòd non curaret commoda animarum, si haberet honorem mundi, nec attenderet, quis egeret, vel fraudaretur, si amici sui abundarent. Et tunc ait Iudex ad Diabolum. Omnis (inquit) qui discedere voluerit à te, poterit quidem, nec tu violentèr aliquem retinere poteris. Ideò adhùc ego mittam ei Regi aliquos amicorũ meorum, qui eum de periculo suo incautabunt. Respondit Diabolus. Iustitia est, quòd omnis ille, qui obedire velit mihi, regi debet per me, & ideò mittam etiam Regi Consiliarios meos, & videbitur quibus consilijs magis acquiescet. Tunc autem dixit Iudex. Vade, quia iustitia mea est adiudicare carnifici, quod suum est, sicut & actori, quod ei debetur in causa sua. Post aliquos autem annos, iterùm vidi Iudicem Christum cum exercitu suo cælesti, plùs solito commotum, et quasi iratum, et dixit ad Angelum, et ad Diabolum. Dicite (inquit) quis vestrum vicit? Respondit Angelus. Quando ego veni ad Regẽ cum diuinis inspirationibus, & amici tui cum verbis spiritualibus statim nuncij Diaboli sibilauerunt in aures eius dicentes. Numquid parcere vis bonis temporalibus, et honori tuo, aut animabus, et corporibus ad hoc, vt amici tui, quos plus diligis, quàm te ipsum, prosperari, et honorari possint. Quibus Rex consentiens respondit infusionibus amicorum tuorum. Satis (inquit) sum sufficiens, et sapiens ad consilia, etiam sine vobis, discedite ergo à me cum rubore. Et sic Rex vertens ad te occiput, et faciem ad inimicum, repulit à se amicos tuos dehonoratos, et iniuriatos, et ab amicis mundi derisos. Tunc autem clamauit Diabolus. O Iudex, ecce iam meum est regere Regem, et dare sibi consilia per amicos meos. Respondit Iudex. Vadè, & quantùm tibi permittitur plaga Regem, quia prouocauit me contra se ad indignationem. Duobus itaque annis post hæc transactis, apparuit iterùm Iudex, cui assistentibus Angelo, et Diabolo, loquebatur Diabolus dicens. O Iudex iudica, iam ego pronunciabo Iustitiam, tu quippè es verè ipsa charitas, ideò non pertinet ad remanere in corde illo, in quo radicata est inuidia, atq. ira. Tu etiam es ipsa sapiẽtia, & ideò nõ debes esse in corde illius, qui desiderat nocere vitæ proximorum, et bonis, et honori. Tu quoque es ipsa veritas, & ideò non decet te morari cum homine illo, qui iureiurando promiserat facere proditiones. Ergo quia iste

iste Rex expuit te, sicut illud expuitur, quod abominabile est, ideò permitte me commouere, & opprimere eum, vt fiat totus exanimis, quia consilia mea reputat sapientiam, & consilia tua pro derisu. Desidero quippè tali mercede remunerare eum, quia fecit voluntatem meam. Verumtamen nihil ei facere potero sine permissione tua. Et ecce his auditis videbatur Iudex quasi habere mutationē mirabilem, & apparuit tunc fulgens quasi Sol, & in ipso Sole videbantur tria verba, scilicet Virtus, Veritas, & Iustitia. Virtus verò loquebatur dicens. Ego omnia creaui nullorum præcedentibus meritis, & ideò dignus sū honorari à creatura mea, & non contemni, dignus etiam laudem sum ab amicis meis, propter charitatem meam, debeo etiam honorari, & timeri ab inimicis, quia supporto eos patientèr sine meritis eorum, cum iudicium dignè promeruissent. Et ideò ò Diabole, meum est iudicare omnes secundùm iustitiam meam, & non secundùm malitiam tuam. Loquebatur etiam Veritas statim dicens. Ego in Deitate mea assumpsi humanitatem de Virgine; in qua humanitate loquebar, & prædicabam gentibus. Ego etiam misi Spiritum sanctum Apostolis, & loquebar per linguas eorum, sicut & quotidiè, quibus mihi placet, infusione spirituali loquor. Ideò sciant amici mei, quòd ego ipse, qui sum Veritas, misi verba mea vni Regi, quæ ipse contempsit. Ergò tu Diabole nunc ausculta, quia ego loqui volo, vt sciatur vtrum Rex meis cōsilijs, aut tuis suasionibus obediuit. Loquor autem consilia dicto Regi, nunc repetendo verbis paucioribus, quæ priùs latiùs explicaueram. Itaq Regi persuasum fuit, cauere ab omnibus peccatis prohibitis ab Ecclesia sancta, & moderata habere ieiunia, vt audiret, & responderet subditis suis conquerentibus, & paratus esset facere iustitiam diuitibus, & pauperibus petentibus, nè fortè propter nimiam abstinentiam, diminueretur bonum communitatis populorum Regni, & regimen Reipublicæ, aut propter excessum inordinatum fieret remissior ad dandum audientiam omnibus. Item fuit persuasum Regi, qualitèr seruiret Deo, & oraret, & quibus diebus, & temporibus exoccuparet se ad vtilitatem communitatis Regni sui. Item persuasum fuit Regi, quibus diebus portaret coronam Regiam ad honorem Dei, & quòd omnia consilia sua tractaret cum hominibus diligētibus veritatem, & amicis Dei, nec vmquā scientèr transgrederetur veritatem, & legem, sed nec communitati populorum Regni sui imponeret aliqua grauamina insolita, nisi pro defensione Regni, & impugnatione Paganorum. Item persuasum fuit Regi habere numerum familiarium, & seruientium iuxtà facultatem obuentionum, & redditium Fiscalium Regni sui. Et quidquid superesset, diuideret cum militibus, & amicis suis. Item persuasum fuit Regi, quòd insolentes, & insipientes admoneret sapientèr cum verbis, & charitate, & corriperet virilitèr, & quòd diligeret prudentes, & maturos in charitate diuina, inhabitantes in Regno defenderet, & dona sua cum discretione donaret. Et omnia illa, quæ spectant ad coronam, non diminueret, nec alienaret, indigenas, & extraneos iuste iudicaret, Clerum amaret, militiam sibi charitatiuè associaret, & communitatem populorum Regni sui in pace consoueret. His autem auditis, respondit Diabolus Iudici dicens. Ego consului Regi peccata quædam facere in occulto, quæ ipse non audebat in aperto agere. Cui etiam persuasi, drù & multas orationes, & Psalmos legere, sine attentione, & deuotione cordis, vt sic inanitèr prolungādo, & occupando tempus, nullos conquerētes audiret, nec aliquam iustitiam faceret iniuriam patienti. Persuasi quoque Regi, vt cęteris bonis viris Regni despectis, vnum super omnes homines eleuaret, & præ omnibus præficeret, & eum plùs, quàm se toto corde dili-

diligeret, etiam proprium filium odiret, Communitatem populorum Regni sui exactionibus grauaret, homines interficeret, & Ecclesias spoliaret. Item persuasi Regi, vt dissimulando iustitiam permitteret vnumquemq. nocere alteri, & vt cuidam magno Principi alterius Regni fratri meo adiurato, alienando donaret terras pertinentes coronæ suæ, ad illũ finem, vt proditiones, & bella suscitarẽtur, boni, & iusti tribularentur, mali ad Infernum mergerentur profundiùs, purgandi in Purgatorio affligerentur grauiùs, mulieres quoque violarentur, naues in mari deprædarentur, Sacramenta Ecclesiæ contemnerentur, & vt vita luxuriosa licentiùs continuaretur, omnisq. voluntas mea liberius perficeretur. Itaq. ò Iudex, ex istis iam factis, & per Regem opere iam completis, & pluribus alijs peccatis probari, & sciri potest, verùm Rex tuis consilijs, an meis obediuit. Post hęc autem loquebatur Iustitia, & respondendo dixit. Quia Rex odiuit virtutem, & contempsit veritatem, ideò iam pertinet ad te, augere aliqua mala Regi de malis tuis, & ego debeo secundum iustitiam diminuere illi aliqua bona de gratijs sibi datis. Respondit Diabolus. Ego (inquit) ò Iudex, augebo, & multiplicabo Regi dona mea, & Primò immittam ei negligentiam, vt non attendat opera diuina in corde suo, nec recogitet opera, & exempla amicorum tuorum. Respõdit Iustitia. Et ego (inquit) diminuam ei infusiones Spiritus mei sancti, & subtrahã ei recordationes, & consolationes priores, quas priùs habuit bonas. Et tunc Diabolus. Ego (inquit) immittã ei audaciam cogitandi, & operandi peccata mortalia, & venialia, absque rubore, & verecundia. Tunc respondit Iustitia, ego diminuam ei rationem, & discretionem, nè discernat, & discutiat retributiones, & iudicia mortalium, & venalium peccatorum. Et dixit Diabolus. Ego immittam ei timorem, nè audeat loqui, vel facere iustitiam contra inimicos Dei. Respõdit Iustitia. Ego diminuam ei prudentiam, & scientiam agendorum, vt similior videatur fatuo, & ioculatori in verbis, & operibus suis, quàm homini sapienti. Tunc dixit Diabolus. Ego apponam ei anxietates, & tribulationes cordis, eo quòd non prosperabitur secundùm voluntatem suam. Respondit Iustitia. Ego (inquit) diminuam ei consolationes spirituales, quas olim habuit in orationibus, & factis suis. Dixit autem Diabolus. Ego apponam ei astutiam excogitare solertes adinuentiones, quibus circumueniat, & decipiat eos, quorum desiderat perditionem. Respondit Iustitia. Ego diminuam ei tantum intellectum, quòd non attendat proprium honorem, & commodum suum. Diabolus dixit. Ego apponam ei talem mentis exultationem, quòd etiam de verecundia sua, & damno, & periculo animæ suæ gaudebit, dum tamen possit temporaliter prosperari secundùm velle suum. Respondit Iustitia. Ego diminuam ei præmeditationem illam, & considerationem, quam sapientes habent in verbis, & actibus suis. Tunc dixit Diabolus. Ego apponam ei audaciam fœmineam, & timorem indecentem, gestusq. tales, quòd similior videatur ribaldo, quàm Regi coronato. Respondit tunc Iustitia. Tali (inquit) dignus est iudicio, qui se separat à Deo. Nam debet cõtemni ab amicis suis, & odiri à populo communitatis suæ, & ab inimicis Dei deijci, quia donis charitatis diuinæ, tàm spiritualibus, quàm corporalibus abusus est. Iterùm loquebatur Veritas. Hæc (inquit) quæ ostensa sunt, non sunt propter merita Regis, cuius anima nondum iudicata est, sed in extremo puncto vocationis suæ iudicanda erit. Post ista dicta, vidi quòd illa tria, scilicet Virtus, Veritas, & Iustitia, similia erant Iudici, qui anteà loquebatur, & tunc audiui vnam vocem quasi præconis, sic dicentem. O vos cæli omnes cum planetis omnibus date silentium, omnesq. Diaboli, qui estis in tenebris auscultate, & om-

omnes vos alij, qui estis in obscuris audite, quia Summus Imperator audire proponit iudicia super Principes terrarum. Et statim illa, quæ vidi non erant corporalia, sed spiritualia, & oculi mei spirituales aperiebantur ad audiẽdum, & videndum. Et tunc vidi Abraham venire cum omnibus Sanctis, qui de eius generatione nati sunt. Omnesq. Patriarchę venerunt, & Prophetæ. Deindè vidi quattuor Euangelistas, quorum forma similis erat quattuor animalibus, sicut in parietibus depinguntur in mundo, qui tamen viuẽtes, & non mortui apparebant. Post ista vidi sedes duodecim, & in eis Apostolos duodecim, expectantes potestatem venientem. Deindè veniebant Adam, & Eua cum Martyribus, & Cõfessoribus, & omnibus alijs Sanctis ab eis descendentibus. Humanitas verò Christi nondum videbatur, nec corpus benedictæ Matris eius, sed omnes expectabant, quòd venirent. Terra quoque, & aqua videbãtur eleuari vsque ad cælos, & omnia, quæ erant in eis, humiliabant se, & cum reuerentia incuruabant se Potestati. Post hæc autem vidi vnum altare, quod erat in sede maiestatis, & calicẽ cum vino, & aqua, & panem in similitudinem hostiæ oblatæ in altari. Et tũc vidi qualitèr in vna Ecclesia in mũdo quidã Sacerdos inchoabat Missam indutus vestibus sacerdotalibus, qui peractis omnibus pertinentibus ad Missam, cum peruenisset ad verba, quibus benediceret panem, videbã quòd quasi Sol, & Luna, & Stellæ cũ Planetis omnibus, & omnes cæli cum cursibus, & motibus suis, alternantibus vocibus cũ dulcisona nota resonabant, omnisq. cantus, & modulatio audiebatur. Innumerabilia quoque genera musicorũ videbantur, quorum dulcissimũ sonũ sensu cõprehendere impossibile est, & effari. Illi verò, qui in luce erãt, aspiciebant Sacerdotẽ, & inclinabãt se Potestati cum reuerentia, & honore. Qui verò erãt in tenebris horrebant, & timebant. Prolatis igitur verbis Dei à Sacerdote super panem videbatur mihi, quòd idem panis erat in sede Maiestatis in tribus figuris, nihilominùs manẽs in manu Sacerdotis.

3 Et ipse panis fiebat Agnus viuens, quod in Agno apparebat facies vna hominis, & ardens flamma videbatur intrà, & extrà Agnum, & faciem. Cumq. diligẽtèr intuitum meũ figerem in aspiciẽdo faciem, videbam Agnum in ea. Aspiciens verò Agnum, videbam faciem ipsam in eo, & Virgo coronato considebat Agno, & omnes Angeli seruiebant eis, qui tantæ multitudinis erãt sicut athomi in Sole, & procedebat fulgor mirabilis de Agno. Tanta etiam erat multitudo sanctarum animarum, quantam intuitus meus aspicere nõ valebat, in longitudine, & latitudine, & altitudine, & profunditate quædam etiã loca vidi vacua, quæ ad honorẽ Dei adhùc sunt implenda, & tunc audiui vocem de terra infinitorũ millium clamantium, & dicentium. O Domine Deus Iudex iuste, iudica super Reges, & Principes nostros, & attende effusionem sanguinis nostri, & dolores, & lacrymas vxorum, & filiorum nostrorum. Respice famem, & pudorem nostrum, vulnera, & captiuitates nostras, incendiaq. domorum, & violentas, & pudorem iuuencularum, & mulierũ. Attende iniuriam Ecclesiarum, & totius Cleri, & vide Principum, & Regũ fallaces promissiones, & proditiones, & exactiones, quas cũ iracundia, & violentia extorquẽt, quia non curant quot millia moriuntur, dum tamen ipsi possunt superbiam suam dilatare. Deindè clamabant de Inferno, quasi infinita millia, dicẽtes. O Iudex scimus, quòd Creator omnium es. Iudica igitur super Dominos, quibus in terra seruiuimus, quia ipsi nos profundiùs in Infernum demerserunt. Et licet cupimus tibi malum, tamen Iustitia compellit nos conqueri, & dicere veritatem. Ipsi quippè Domini nostri terreni absq. charitate dilexerunt nos, quia nõ plùs curabant de animabus nostris, quàm de canibus. Quibus Dominis nostris indifferens fuit, vtrũ dile-

dileximus te Deum Creatorem omnium, an non, cupientes diligi, & seruiri à nobis. Propterea indigni sunt cælo, quia nõ curant de te, & digni sunt Inferno, nisi eis succurrat gratia tua, quia nos perdiderũt. Ideoq. & adhùc grauiora pati vellemus, quàm patimur, nè ipsorũ pœna finiretur. Deindè qui erant in Purgatorio, per similitudines loquendo, clamabant. O Iudex, nos iudicati fuimus ad Purgatorium propter contritionem, & bonã voluntatem, quam habuimus in fine vitæ. Et ideò cõquærimur super Dominos, qui adhùc viuunt in terra, ipsi namq. debuissent rexisse, & admonuisse nos, verbis, & correptionibus suis, & docuisse nos consilijs salutaribus, & exemplis. Sed ipsi magis cõfortabant nos, & prouocabãt ad opera, & peccata mala, & ideò propter eos pœna nostra nunc est grauior, & tempus pœnæ lõgiùs est, pudorq. & tribulatio maior. Deindè Abraham cũ Patriarchis omnibus, locutus est dicens. O Domine, nos inter desiderabilia omnia desiderabamus, quòd Filius tuus nasceretur de progenie nostra, qui nunc à Principibus terrarum contẽptus est. Ideòq. iudicium petimus super eos, quia non attendunt misericordiam tuam, nec iudicium tuũ timent. Et tunc Prophetę locuti sunt dicẽtes. Nos de Aduentu Filij Dei prophetauimus, & diximus, quod necesse erat eum pro liberatione populi nasci de Virgine, & proditionẽ pati, captiuari, & flagellari, coronari spinis, & ad extremũ mori in Cruce, vt cęlũ aperiatur, & peccatũ deleatur. Ergò quia iã cõpleta sunt, quę diximus, ideò petimus iudiciũ super Principes terrę, qui Filiũ tuũ contemnunt, qui ex charitate mortuus est pro eis. Euangelistæ quoq. tunc loquebãtur dicẽtes. Nos testes sumus, quòd Filius tuus omnia quę prædicta fuerunt, in seipso cõpleuit. Apostoli etiam loquebantur dicẽtes. Nos Iudices sumus, ideò nostrum est secundùm veritatem iudicare. Ideòq. illos, qui Corpus Dei, & præcepta eius cõtemnunt, iudicamus ad perditionem. Post hæc autem Virgo considens Agno dixit. O dulcissime Domine miserere eis. Cui Iudex. Nõ est (inquit) iustitia tibi aliquid negare, nã qui desistunt à peccato, & pęnitentiam condignam egerint, inueniẽt misericordiam, & iudicium auertã ab eis. Post hæc vidi, quòd facies illa, quæ videbatur in Agno, loquebatur ad Regem dicens. Ego magnam gratiam feci tecum, nam ostẽdi tibi voluntatem meã, quomodo tu gereres te in regimine tuo, & quomodo teipsum regeres honestè, & prudẽtèr. Te etiã quasi Mater verbis dulcibus charitatis alliciebam, & quasi pius Pater terrui te admonitionibus. Sed tu obediens Diabolo proiecisti me à te, sicut mater proijciens abortiuum, quẽ non dignatur tangere, nec vbera imponere ori eius. Et ideò omne bonũ, quod tibi promissũ est, auferetur à te, & addetur cuidam postero tuo. Post hæc autem Virgo, quæ sedebat cum Agno loquebatur ad me dicẽs. Ego indicare tibi volo, quomodo data est tibi intelligẽtia spiritualium visionum. Nam Sancti Dei diuersimodè acceperunt Spiritum sanctum. Quidã enim eorum pręsciebant tempus, quo euenirẽt ea, quæ eis ostendebantur, sicut Prophetæ. Alij Sancti sciebant in spiritu illa, quę personis ad se venientibus responderent, quando ab eis aliqua interrogabãtur. Alij verò sciebant vtrum illi erant viui, vel mortui, qui remotè ab eis erant. Quidam etiam præsciebant qualem finem, & exitum habere posset prælium aliquod, antequam in eo prælianctes intrarent. Sed tibi non est licitum scire alia, nisi spiritualia audire, & videre, & illa, quę vides, scribere, & dicere illis personis, quibus tibi præcipitur. Nec licitũ est tibi scire vtrũ illi viui, vel mortui sũt, quibus tibi præcipitur scribere, vel vtrum obediẽt, vel non cõsilijs scripturæ tuę, vel visioni spirituali pro eis diuinitùs tibi datis. Sed licèt iste Rex contempserit verba mea, veniet vtiq. alius, qui recepturus est ea cum reuerentia, & honore, & fruiturus est eis ad salutem suam.

NOTÆ.

1 QVod priùs Angelis ostensa fuit lux, quàm viderent Deum.

In præsenti Nota duo statuenda sunt, Primò, quid sit Angelis prius fuisse ostensã lucem, antequam Deum viderent, Secundò verò, an ab instãti creationis Deum viderint: & quãtum ad primum dicendum est, hoc loco nomine lucis intelligi cognitionem perfectã naturalem, quæ fuit Angelis à Deo ab instanti creationis collata, per quã ipsi in sua propria essentia cognouerunt Deũ, vt auctorem naturæ, & etiã res omnes creatas in ea, est enim essentia Angeli similitudo quædam, & imago Dei, & forma actu intelligibilis intimè Angelico intellectui vnita, in ratione speciei intelligibilis, & hunc modũ cognoscendi in Angelis esse possibilem, & actu etiam reperiri, tradunt Capr. in 2. d. 3. q. 2. Caiet. super 1. p. S. Thom. q. 56. art. 2. Ferrariens. lib 2. contra gentes cap. 98. aut etiã dicendũ est, lucẽ illã in Angelis fuisse cognitionem Dei per species intelligibiles, quas habent omnium effectuũ creatorũ, vt Rom. 1. Paul. scribit, Inuisibilia Dei per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, & de hac cognitione verba fecit D. Aug. lib. 11. de Ciu. Dei c. 9. cùm dicit, quòd Angeli à principio fuerũt participes lucis, et claritatis æternæ, ex quibus deduci potest, Angelos ab initio suæ creationis habuisse priùs naturalem cognitionem diuinã, tamen tunc essentiam minimè vidisse, & hoc secundum supererat probandum, vt in principio præsentis Notæ proposuimus, quòd patet euidentèr, Primò, quia omnes Theologi cum Mag. Sent. in 2. d. 9. cõcludunt, Angelos fuisse viatores, & per propria merita sibi cõparasse beatitudinẽ, & ferè omnes admonuerunt per aliquod instans eos extitisse extrà beatitudinis statum, & legendus est D. Aug. hac de re lib de Ecclesiast. dogmat. cap. 61. & 62. & de Correct. & grat. c. 10. & de Ciuit lib. 11. c. 13. & probat hoc etiam Aug. Eugub. lib. 8. perennis Philosophiæ c. 26. quã sententiã colligit Eugub. ex D. Aug. doctrina. idẽ etiã ratione patet, quia credendum non est, Deum inter spirituales intelligẽtias tantum posuisse discrimen, vt quosdã Angelos in beatitudine crearit, quosdam extrà, nam verè Angeli, qui ceciderunt, nõ sunt creati in beatitudine, quia nullus eorum Diuinã essentiam vidit, nec per modum permanentis, & status, neq. per modum transeuntis, quãquam hoc secundo modo eos vidisse asseuerauerint Greg. Arimin. in 2. d. 4. q. 1. & Alex. Alens. 2. p. q. 24. membr. 1. quod nullus cæterorum Theologorum admisit, quia nemo dicit, quod viator, dum est in via, propriè Diuinam essentiam videat, est namq. lex communis gratiæ hæc, quòd nemo regularitèr viator existens, essentiam Diuinam intueatur, à qua nullus excipiendus est, absque aliquo probabili fundamento, quod scilicet hoc vel reuelationi innitatur diuinæ, vel quòd sit in sacris Litteris expressũ, & ex his apertè colligi potest verborum præsentis Notæ sensus, & quid per lucem illam, quam vidisse ab instanti creationis Angelos legimus, intelligendum sit.

2 Liberum quoque arbitrium ita datum est hominibus, sicut Angelis.

Liberum arbitrium quid sit, quaue ratione hominibus datum, tradidimus suprà Lib. 1. Reuel. Cap. 58. Not. 2. & lib. 5. Interrog. 3. quæst. 3. & de excellentia Virg. Cap. 6.

3 Ipse panis fiebat Agnus viuens.

Sensus est, quòd per verba consecrationis, Panis transubstantiabatur in Corpus Christi, qui fuit verus Agnus, is qui iubebatur offerri in phase Exod. 12. & ipse quotidiè in sacrificio Missæ pro peccatis offertur, cuius figura est Agnus, sic annotarunt D. Gregor. super 1. Regum cap. 7. D. Hieronym super Isaiam capit. 16. Origen. super Numer. homil. 24. D. August. super Ioan. tract. 7.

MA-

MATER DEI DICIT SPONSÆ, quòd propter tria peccata plaga Dei venit super Regnum, & ideò Deus propter alia tria bona placari potest. Primò, quòd gentes assumant humilitatem veram, & honestatem in habitu. Secundò per certas eleemosynas. Tertiò Processiones, & Missas hic contentas.

CAP. LVII.

MATER Dei loquebatur ad Sponsam dicens. Propter tria peccata plaga venit super Regnum, scilicet propter superbiam, & incontinentiam, & cupiditatem. Et ideò Deus placari potest per tria, vt tempus plagæ abbreuietur. Primum est, quòd omnes assumant veram humilitatem in vestibus, habendo vestes moderatas, non nimis longas more fœminarum, nec nimis strictas more scurrarum, nec scissuras, vel fissuras vestium dispendiosas, & vanas, & inutiles, quia talia displicent Deo. Corpora etiam sua sic honestè gerant, vt neq; prominentiora appareant, quàm Deus creauit ea, propter ostentationem, nec breuiora, vel subtiliora per aliquas ligaturas, vel nodos, vel similia artificia, sed omnia sint ad vtilitatem, & honorem Dei. Mulieres etiam deponant vestes ostentationis, quas propter superbiam, & vanam gloriam assumpserunt, quia Diabolus dictauit mulieribus contemnentibus mores patriæ suæ antiquos, & laudabiles quandam nouam abusionem, & ornamenta indecentia in capitibus, & pedibus, & reliquis membris, ad prouocandum luxuriam, & irritandum Deum. Secundum est, quòd fiant eleemosynæ cum hilaritate mentis. Tertium est, quòd quilibet Parochialis Sacerdos, semel in Mense per Annum integrum cantet Missam de Sancta Trinitate, ad quam totus populus eius conueniat confessus, & contritus, et ieiunet illa die orando, et obsecrando intentè, vt peccata remittantur, et ira Dei mitigetur. Episcopi quoque similitèr in quolibet Mense faciant per seipsos, vel per alios in Cathedralibus Ecclesijs suis Processiones solemnes, celebrando Missam de Sancta Trinitate, et colligant pauperes, lauentq. humilitèr pedes eorum.

CAELESTIS IMPERATOR Christus pro Tribunali sedens, arguit grauitèr Reges, & Principes terræ, & omnes status de ingratitudine ipsorum cum comminatione terribilis sententiæ iræ suæ. Admonet tamen eos, quòd conuertantur, & recipiet eos cum misericordia sicut Pater.

CAP. LVIII.

VIDI Palatium grande simile cælo sereno, in quo erat exercitus cælestis Militiæ, innumerabilis quasi athomi Solis, &c. Require in Septimo Libro Capit. trigesimo.

ITEM DE QVODAM REGE indigno, & eius iudicio.

CAP. LIX.

FIlius Dei loquitur. Quia Rex iste non quærit, &c. Require extrà Capit. 27.

ITEM DE SEX REGIBVS iniquis, &c.

CAP. LX.

FIlius Dei loquitur. Ostendi tibi priùs quinque Reges, &c. Require extrà Cap. 78.

REX QVIDAM MONEBATVR ad corrigendum se, aliàs priuaretur Regno.

CAP. LXI.

VIRGO Maria Mater Dei loquebatur Sponsę Christi dicens. Ego sum ad quam Angelus, &c. Require extrà Cap. 80.

NOTÆ

IN fine Libri Octaui M.S. Vat. extat quadam Reuelatio B. Brigittæ diuinitùs tradita in Ciuitate Famagustæ, qua Deus illi significabat, vt Libros Reuelationum traderet Alphonso olim Eremitæ, & Episcopo Gennen. ab eo scribendos, & in Vulgus exponendos, de quo Alphonso agitur Lib. 7. Reuelat. Cap. 31. & Nos de eodem egimus ad finem Lib. 6. ac etiam in Præfat. ad Lectorem ad Tract. de Visionibus, & Reuelationibus.

Incipit Reuelatio illa. Filius Dei loquitur ad Sponsã dicens. Ego sum similis carpẽtario, &c. *Et quoniam hæc eadem Reuelatio ad verbum in impressis Codicibus reperitur inter Reuelation. Extrauag. 2. Tomo Cap. 39. superuacaneum duximus eam hìc inserere.*

Explicit Liber Cælestis Imperatoris ad Reges.

CON-

CONSALVI DVRANTI EPISCOPI FERETRANI

AD REGVLAS S. SALVATORIS BEATISSIMAE BRIGITTAE DIVINITVS REVELATAS.

PRAEFATIO.

HACTENVS, quę in superioribus Cælestium Reuelat. Libris, vel obscura, vel intellectu difficilia visa sunt, Deo fauente explicauimus, nunc autem, quantùm ad Regulas Sancti Saluatoris attinet, quædam breuiter annotanda sunt, primò quidem huiusmodi Regulas B. Brigittæ diuinitùs reuelatas, per Sedem Apostolicam fuisse confirmatas, vt suprà tradidimus Lib. 4. Reuelat. Cap. 137. Nota 1. & testatur Bonif. IX. Pontif. in Bulla Canonizat. eiusdem his verbis, In loco etiam de Vuatzsteno Lyncopen. Diœcesis de suis facultatibus vnũ Venerabile Monasterium canonicè construi fecit, pro sexaginta Monialibus sub clausura viuentibus, & vigintiquinque Fratribus Ordinis S. Augustini, Sãcti Saluatoris nuncupati, qui tàm Moniales, tàm Fratres certas Constitutiones per ipsam B. Viduam editas, & posteà per Sedem Apostolicam approbatas obseruare tenentur, hæc Bonifat. PP. Cæterùm huiusmodi Regulas Vrbanũ V. Pontificem Maximũ approbasse, scripsit Ioan. Naucl. in sua Chronograph. vol. 2. Generat. 46. & sedente hoc Pontifice Beatissimã Brigittam Romã venisse affirmat, pro cõfirmatione nouę Religionis, quam instituerat mulierũ, & virorũ. Huius etiam Põtificatus tempore ad Vrbem venisse B. Brigittam, ab eoq. Religionis à se institutæ confirmationem tunc obtinuisse, scripsit quoque Polydorus Virgilius libro 7. de Inuentorib. rerum capite 4. aliquantò post medium, sed vt hoc latiùs explicemus, libet ipsiusmet Naucleri rem hanc pleniùs narrantis in præsentia verba referre. Venit (inquit) cum religioso, & honestissimo apparatu ad Vrbanum, à quo benignissimè suscepta est ob eius sanctitatem, atque prophetiam Regulamque eius confirmauit, huiusmodi tamen Religionis primum Auctorem

Basilium dicunt, quam Religionem Brigitta Spiritu sancto inspirata hoc modo instaurare nisa est, vt scilicet Virorum ædificia connexa haberentur, habitationes tamen ita seiunctæ, vt de vna ad aliam nisi vrgente necessitate transiri non posset, earum tamen Basilicam censuit esse communem, ita vt fratres in inferiori parte Sorores seorsum in superiori officium exoluerent, quorũ Monasteriorum principalem curã Abbatissæ esse voluit, fratribus diuina Monasterij assignauit, quorum vnus esset Confessor, & Prior appellaretur, & Monasteria possessiones, & prouentus habere statuit, omnium verò victum, & vestitum ab Abbatissam spectare decreuit, nec huiusmodi Fratres, aut Sorores Monasterium egredi deberent; hi autẽ Religiosi, tàm fœminę, quàm mares, griseis vti vestimentis iubentur cum clamyde grisea, & rubea Cruce desuper, & D. Augustini Regulã profiterentur additis Brigittæ Constitutionibus, quæ omnia ipsa sibi à Deo esse reuelata asseruit, Hæc Nauclerus, cui addendum ex Siluestro, Beatæ Brigittæ Religiosos militare sub Regula Diui Augustini, vt etiam insinuarũt Bonifatius Nonus in Bulla Canonizationis vbi suprà, & Nauclerus, sic tradit Siluester in Summa Verbo Religio 1. quæst. 7. quibus adstipulatur Polydorus Virgilius loco suprà citato, vbi plura hac de re scitu dignissima scribit.

Ex infrascripta Bulla Vrbani VI. quam in secunda hac editione ad verbum inserendam esse duximus, constat confirmationẽ Regulæ S. Saluatoris factã fuisse ab Vrbano VI. & non ab Vrbano V. vt tradidit Nauclerus loco citato, à quo tãtummodo Religio prædicta confirmata fuit, perindè corrigendum est, quod ex mente ipsius Naucleri scripsimus Lib. 4. Reuelat. Cap. 137. Nota 1. quo loco dicitur præfatas Regulas ab Vrbano V. fuisse confirmatas.

BVLLA VRBANI VI. PONT. MAX.

Super Confirmatione Regulæ Sancti Saluatoris.

VRBANVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

HIS, quæ pro diuini cultus augmento, & Religionis propagatione prouidè ordinantur, vel statuuntur libentèr præstamus assensum, & eis, vt illibata consistant, firmiùs obseruentur, cum illud à Nobis humilitèr exposcitur Apostolici muniminis adijcimus firmitatem. Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilectæ in Christo filiæ Nobilis mulieris Catherinæ natæ quondam Vulphonis Domini loci de VVlphason Lincopens. Diœces. petitio continebat, quòd olim quondã Brigitta de Suetia ipsius Catherinæ Mater, quæ dum vixit in spiritu humilitatis laudabilem vitam duxit Monasterium Sanctæ Mariæ de VVastena Ordinis Sancti Augustini dictæ Diœcesis sub vocabulo Sancti Saluatoris de bonis sibi à Deo collatis de licentia felicis recordat. Vrbani Papæ Quinti prædecessoris nostri fundauit, & construi fecit, ac sufficientèr dotauit. Et quòd eadem Brigitta, dum vixit quasdam Cõstitutiones circà modum viuendi regularem, obseruantiam tenendi in eodem Monasterio ex Reuelatione diuina (vt creditur) fecit, & ordinauit. Quodq postmodum dicta Brigitta vita functa pro parte ipsius Catherinæ humilitèr supplicato piæ memoriæ Gregorio Papæ Vndecimo prædecessore nostro, vt dictas Constitutiones approbare, ac fundationem, cõstructionem, & dotationem huiusmodi confirmare de speciali gratia dignaretur.

Idem Prædecessor quibusdam Prælatis apud Sedem Apostolicam constitutis cõmisit, vt prædictas Constitutiones examinarent, & de fundatione, constructione, & dotatione huiusmodi se plenariè informarent. Ea, quæ pro huiusmodi informatione reperirent eidem Prædecessori referrent. Et subsequentèr antequam in huiusmodi approbationis, vel cõfirmationis negotio procederetur vlteriùs, dicto Gregorio Prędecessore, sicut Domino placuit, ab hac luce subtracto, Nobisq. diuina fauente clemẽtia ad apicem summi Apostolatus assumpto pro parte dictæ Dominæ Catherinæ Nobis extit humilitèr supplicatũ, vt fundationem, & constructionem, & dotationem præfatas confirmare, & Constitutiones huiusmodi approbare auctoritate Apostolica de speciali gratia dignaremur. Nos igitur dilecto filio nostro Elyzario Tituli S. Balbinæ Presbytero Cardinali commisimus oraculo viuæ vocis, & se de huiusmodi fundatione, constructione, & dotatione informaret, ac dictas Cõstitutiones diligentèr examinaret. Et si inueniret dictum Monasterium canonicè fundatum, constructum, & sufficientèr dotatum. Et dictas Constitutiones iustas, & rationabiles forè, fundationem, constructionum, & dotationem huiusmodi auctoritate nostra ratificaret, & probaret. Et prædictas Constitutiones declararet esse iustas, & rationabiles. Idemq. Cardinalis super præmissis debita informatione recepta, & habito super hoc consilio cum nonnullis alijs S. R. E. Cardinalibus, & alijs Prælatis, ac Magistris in sacra Theologia, & Decretorum Doctoribus fundationem, constructionem, & dotationem prædictas ratificauit, & approbauit, & declarauit præfatas Constitutiones iustas, & rationabiles, & nihil in eis contineri, quod obuiet canonicis institutis, prout in quibusdam litteris indè confectis ipsius Cardinalis sigillo munitis prædictas Constitutiones de verbo ad verbum continentibus, quarum quidem tenorem litterarum inseri fecimus, pleniùs continetur. Quare pro parte dictæ Catherinæ Nobis humilitèr fuit supplicatum, vt huiusmodi approbationem, & ratificationem, ac declarationem eiusdẽ Elyzarij Cardinalis auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, ac de speciali gratia confirmare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, approbationem, ratificationem per eumdẽ Cardinalem, vt pręfertur factas, ac omnia, & singula in dictis litteris contenta rata habentes, grata illa auctoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergò homini liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctam Mariam in Transtyberim tertio nonas Decembris Pontificatus nostri Anno Primo.

HIC INCIPIT REGVLA SANCTI SALVATORIS,

Data diuinitus ab ore Iesu Christi deuotæ Sponsæ suæ Sanctæ Brigittæ de Regno Suetiæ; & primo ponitur procœmium in hæc verba.

CAPVT PRIMVM.

IN Dominio Regis Noruegiæ, qui est ad Septentrionem omnium Regum vltimus. Ita quòd vltrà terras sui Principatus nullus inuenitur hominibus habitabilis locus. Contigit Dominæ Brigittæ orationi intentiùs vacanti, quòd viribus corporis quasi exinanitis, cœpit eius anima ad videndum, audiendum, loquendum, & sentiendum, ea quæ spiritualia sunt, omnibus suis viribus effici perfectissimè vigorosa. Taliter itaque, quòd sæpiùs rapta, multa audiuit in spiritu, seù in visione spirituali, & intellectuali, sibi spiritualitèr enarrari, quæ post modum Archiepiscopo Vpsalen. vnà cum alijs tribus Episcopis, & cuidã Magistro deuotissimo, qui magnus Theologus habebatur, atque vni Abbati Deo deuoto, & valdè Religioso eadem persona cum magna reuerentia, & timore Dei humilitèr propalauit, timens illud sub specie Angeli lucis ab illusore Angelo tenebrarum, & hi omnes, & multi amici Dei hæc audientes, & super hoc maturè, & spiritualitèr ad inuicem conferentes, diuinitùs à spiritu bono veritatis, & lucis ex speciali Spiritus sancti gratia, omnia eidem personæ reuelata fuisse comprobarunt. In tali enim Reuelatione, semel videbat virum quemdam, & vnam mulierem speciosissimæ formæ. Cui continuò vox quædam dicebat. Ecce hæ duæ personæ, quas vides sunt IESVS Christus, & sua Mater MARIA, qui tales tibi pro nunc apparent, quales erant in mundo viuentes. Sed qualia eorum corpora iam sunt in cælo, impossibile est tibi cognoscere, vel videre. Hoc itaq. verbo dicto, IESVS Christus, qui apparuit, labia sua mox aperiens loquebatur dicens.

INCIPIT PROLOGVS super Regula Saluatoris data diuinitùs à Christo Dominæ Brigittæ de Suetia, in eodem Regno Suetiæ.

CHRISTVS LOQVENS SPONSÆ suæ Beatæ Brigittæ in figura, dicit, quòd ex quo aliæ vineæ, scilicet, Religiones sunt quodammodo desolatæ. Ideò ipse nunc de præsenti, vult plantare nouam vineam, videlicet Religionem nouam, de qua vult habere sollicitam curam taliter, quòd reddat ei vinum dulcissimum, & suaue.

CAP. II.

EGO sum sicut Rex potentissimus, qui plantauit vineas suas, & fecerunt optimum vinum multò tẽpore. Tamdẽ inimicus eius seminauit in eis semen pessimum, quod in tantùm creuit, & se dilatauit, quòd palmites vinum portare non poterant, nisi cum magna difficultate. Serui autem Regis dixerunt ad eum. Domine considerauimus vineas tuas, & inuenimus in eis valdè paucos palmites portantes vinum. Illud pessimum semen, quòd ad nihilum valet nisi ad comburendum, vltrà modum excreuit. Quibus respondit Dominus. Ego plantabo mihi nouam vineam, vbi apportabuntur palmites, & mittent radices. Et ego ipse apponam circà eam pinguedinem, & implebitur vino optimo. Hanc autem per memetipsum custodiam, quòd si in eam aliquid nociuum intrauerit, pinguescet ex hoc vinum, & eò ampliùs dulcescet, & illud nociuum adnihilabitur, & arescet, & citiùs decidet, nè noceat. Cum autem vinum vineæ huius venerit ad collegium meũ, tunc gaudebunt omnes, & dabitur Domino gloria, & honor, qui plantauit vineam, & pinguedinem apposuit. Gaudebit etiam ille, qui radices posuit, nec eius Deus obliuiscetur, qui palmites apportauit. Ex hac autem vinea, multæ vineæ longo tempore arentes renouari incipient, & facere fructum, iuxtà diem innouationis suæ.

CHRISTVS LOQVENS SPONSÆ declarat suprà proximum Capitulum, dicens Sponsæ, quòd ipsa debet esse vitis prædictæ vineæ suæ, idest fundatrix dictæ nouæ Religionis sanctissimæ, à qua procedent palmites fructiferi. Et ideò monet eam, vt sit virtuosa, constans, & vigilans, despiciatque terrena, quæ amara sunt quasi venenum.

CAP. III.

EGO sum Creator omnium rerum, & à nullo creatus. Inter omnia, quæ feci, nihil in tantam dignitatem feci sicut hominem, quem constitui dominum super omnia, quæ creata sunt in terra, etiam dedi ei intelligentiã, vt eis ad necessitatem, & commodum suum vteretur, & me de data sibi gratia collaudaret. Sed inter omnia me nihil ad iram tantùm conuocat sicut homo, & præter eum omnia stant ad præceptum meum. Dixi tibi priùs, quòd eram similis Regi, qui plantauit vineas bonas, quæ dederunt fructum bonum longo tempore. Quæ fuerunt vineæ istæ, nisi Religiones, & instituta sanctorum Patrum, de quibus sitientes refocillabantur, frigidi incaluerunt, turgidi humiliabantur, cæci illuminabantur?

Nam

Nunc autem conqueror, quia materia vinearum dissipata est, custodes dormiunt, & ingrediuntur fures, radices suffodiuntur à talpis, palmites siccitate aridi sunt, & racemi à vento prostrati conculcantur. Propterea nè omninò vinum deficiat, plantabo mihi de nouo vineam, in quam tu portabis palmites verborum meorum, amicus meus ponet eos, ego verò ipse Deus apponam pinguedinem gratiæ meæ. In hanc autem vineam mittam custodes, qui non dormient in nocte, statuam maceriam per diuinam charitatem. Stabiliam radices in ea bonæ voluntatis, quæ non suffodietur Diaboli tentationibus, dilatabo palmites operationis eius, & deuotionis eius multis. Ideò tu, quę debes palmites portare, debes esse fortis, & stabilis ad portandum, parata, & vigilans ad recipiendum, fidelis, & cauta ad custodiendum, nè Diabolus decipiat te. Ille verò, qui locaturus est palmites, & debet esse consideratiuus, vt ponat eos in loco debito, sollicitus, & diligens in muniendo, prę frigore, vel ardore. Ideò sta firmitèr, & dilige me toto corde. Fuge omnem superbiam, & assume omnem humilitatem, serua os tuum, & omnia membra tua, ad honorem meum. Obedi sicut tibi pręceperam, discute omni hora cōscientiam tuam, quantùm excedis, & quomodo. Consurge statim ad me, si cadis, non cures mundi honores, nec eius amicos, quia cum me habueris, omnia dulcescunt tibi. Et cum me perfectè dilexeris, omnia præter me, quæ mundi sunt, amara fient tibi quasi venenum.

CHRISTVS DICIT SPONSÆ, quòd ipse vult dictare ore suo proprio istam nouam Regulam, quam vult esse Monialium, ad memoriam, & honorem gloriosæ Virginis Mariæ Matris suæ.

NOVÆ REGVLÆ.

CAP. I.

HANC igitur Religionem ad honorem amantissimæ Matris meæ per mulieres primùm, & principalitèr statuere volo. Cuius ordinem, & statuta, ore meo proprio plenissimè declarabo.

IN PRINCIPIO HVIVS REGVLÆ Christus fundat eam super tres virtutes, scilicet humilitatis, castitatis, & paupertatis, prohibens Monialibus, quòd nihil habeant proprium, sed Abbatissa prouideat eis de omnibus necessarijs.

CAP. II.

PRINCIPIVM itaque huius Religionis, & salutis, est vera humilitas, & pura castitas, atque voluntaria paupertas. Ideò nulli licitum est habere aliquod propriū, nullam omninò rem quamuis minimā, sed nec obulum quidem possidere, vel attrectare manibus, nec auri quid habere, vel argenti, nisi fortè pro intextura alicuius operis auri, vel argenti tactu opus sit, & hoc etiam non absque consilio, & licentia Abbatissæ. Omnia autem necessaria de Abbatissa speranda sunt, scilicet indumenta regularia, lectisternia, & instrumenta operis, nec quidquam habeāt, quod regula non permittit.

CHRISTVS DISPONIT HIC, quales lectos, & lectisternia habeant Moniales:

CAP. III.

SCIENDVM est autem, quòd lectisternia regularia sint de straminibus, super illa verò habeāt duo thoralia de burello, sine linteaminibus, & culcitris. Sub capite verò habendus est cussinus tela coopertus, & ceruical similitèr coopertum tela.

CHRISTVS DISPONIT HIC de habitu, & indumentis, & calciamentis, & velaminibus, & corona Monialium.

CAP. IIII.

INDVMENTA Sororū erunt duæ camisiæ de albo burello. Vna propter quotidianum vsum, alia propter lotionem, vna tunica de burello griseo, & vna cuculla, cuius manicæ non longiùs, quàm ad summitatem medij digiti protendantur. Et dependentes sint circà manum, quando manualia seruitia exercebunt, cum nodo instar aliarum manicarum moderatè ad brachia constringantur. Vnum etiam mantellum habendum est de burello griseo, sicut tunica, & cuculla. Quòd quidem mantellum non sit deforis corrugatum, nec accuratè compositum, quòd ex parte strictum, & planum, totum habens vtilitatis, nihil vanitatis, quòd etiam in æstate debet esse simplex. In hyeme verò sufforatum, non pellibus delicatis, sed agninis, vel ouinis, de pellibus etiam huiusmodi pellicium in hyeme haberi potest. Ipsum quoque mantellum ab vno palmo terram non pertingat, & nodo ligneo in pectore colligetur. Ad calciamenta autē pedum in æstate habeant sotulares vsque ad talos, & pedulos, vsq; ad genua. In hyeme verò sotulares vsque ad genua altos suffuratos burello, & pedulos æquè altos. Ornamenta capitis erit vitta, qua frons, & genæ circundentur, & ex parte operiatur facies, cuius extremitas vna acus in occipite contingat. Super hanc ponatur velum de tela denigrata, quòd nè defluat, tres acus adaptabunt, vna circà frontem, & duæ circà ambas aures. Deindè super velum ponatur corona de tela alba, cui assuantur quinque particulę de panno rubeo, quasi quinque guttæ, prima particula sit in fronte, altera in occipite, tertia, & quarta circà aures, quinta in medio capitis in modum crucis, hanc coronam vna acus in medio capitis stabiliet, & capiti coaptabit. Istam autem coronam, tàm Viduæ, quàm Virgines portabunt, in signum continentiæ, & castitatis.

CHRISTVS STATVIT HIC qualitèr Moniales debeant incipere Officium diuinum pręmissa in Choro omni die petitione veniæ, & qualitèr debent finire officium, & quòd omni die dicatur Officium Virginis tàm diebus Ferialibus, quàm Festis.

CAP. V.

SORORES omni die ob reuerentiam Matris meæ Virginis Mariæ cantabunt solemnitèr Horas ipsius, cum tribus Lectionibus, tàm festis, quàm priuatis diebus, Omni etiā die signo facto ad Vesperas, Sorores cōueniant adinuicem, & primo

dex-

dexter Chorus legat vnam Aue Maria, & inclinans se alteri Choro profundè, dicat. Indulgete nobis propter Deum, & pijssimam Matrem eius Mariam, si vos verbo, vel facto, signo, vel motu offendimus, nos enim, si in vobis est aliquod delictum contra nos libentissimè dimittimus. Et altero Choro similitèr inclinante, & legente, veniamq. petente, sic accendant ad Vesperas. Ad finem verò omnium Horarum cantabunt Antiphonam Aue Maria, cum collecta sub hac forma. Omnipotens sempiterne Deus, qui pro nobis de castissima Virgine nasci dignatus es, fac nos quæsumus tibi casto corpore seruire, & humili mente placare. Alia oratio ad Virginem. Oramus, te pijssima Virgo Maria mundi Regina, & Angelorum, vt eis, quos purgatorius examinat ignis, impetres refrigerium, peccatoribus indulgentiam, iustis in bono perseuerantiam, nos quoque fragiles ab instantibus defende periculis. Per Christum Dominum nostrum. Omnibus quoque diebus festis, & priuatis, Missa de Matre mea per Sorores cantabitur, & omni Sabbato Sorores post Missam Matris meæ, cantabunt Salue Regina.

CHRISTVS STATVIT HIC, qualitèr, & quibus Horis per Moniales silentium teneatur.

CAP. VI.

AD conseruandam grauitatẽ silentij à summo manè, vsque ad post Missam cantatam de Matre mea, nulli loqui aliquid licitum sit. Finita autem illa Missa, in locis debitis inter Horas vsque quo legantur benedictiones Mensæ, de collatione spirituali, & obseruantia Ordinis, ac de quibuscũque veris necessarijs licentia loquendi conceditur. Scurrilia verò, & otiosa in omni tempore penitùs caueantur. Deindè lectis gratijs in Ecclesia, inter se Sorores loqui possunt, donec Vesperas incipiant. Et tunc etiam silentium, donec gratias post cœnam in Ecclesia legerint, sollicitè est tenendum. Illo quoque modico interuallo, quòd est inter gratias, & collationem, loquendi licentia condonatur. Incepta verò collatione, omni studio silentium teneatur, donec in die sequenti vsque ad finem Missa cantata fuerit de Matre mea Gloriosa. Et sciendum est, quòd ad omnia silentia iam conscripta Sorores vniuersalitèr astringantur præter eas, quæ od officia talia deputantur, quæ sine loquela competentèr non possunt exequi. Omnia enim rationabilitèr debent fieri, & vt occasio à prauis excludatur.

CHRISTVS PROHIBET HIC, quòd nulla persona Sæcularis, seù Religiosa Claustrum Monialium ingrediatur, neque eis loquatur, nisi certis temporibus.

CAP. VII.

REMOTA omni occasione cuiuscunque necessitatis, siuè supplicationis, nullus Sęcularium Virorum, seù Mulierum, nullusq. Religiosorum, seù aliorum Clericorum claustra Monasterij Monialium ingrediatur. Colloquium quoque omnium, nisi certis temporibus, eis interdicitur.

CHRISTVS DETERMINAT HIC, quibus diebus, & qualitèr Moniales possint loqui ad cratem, personis sæcularibus.

CAP. VIII.

HIS autem temporibus Moniales sæcularibus loqui possunt, scilicet à Nona, vsque ad Vesperas, & hoc tãtùm Dominicis diebus, & magnis festis Sanctorum, non tamen exeundo, sed ad fenestras deputatas sedẽdo. Nulli enim post introitum suum licebit de Monasterij claustris exire. Si qua fortè à parentibus, vel amicis honestis, charis videri desiderat, aperiri potest fenestra. Si autem non aperit fenestram, eò copiosior merces ei repromittitur in futuro.

CHRISTVS ORDINAT HIC de temporibus, & modo ieiuniorum fiendorum per Moniales.

CAP. IX.

IN Aduentu omnes in cibis quadragesimalibus ieiunabunt, vsque ad diẽ Natiuitatis meę. Feria quoque Sexta proxima antè Dominicã Quadragesimæ ieiunare incipient in cibis quadragesimalibus vsq. ad Pascha. Feria verò sexta proxima post Ascensionem meam, vsque ad festum Pentecostes, ieiunabunt in piscibus, & lacticinijs. A festo autem Exaltationis Sanctæ Crucis ieiunabunt vsque ad festum Sancti Michaelis in piscibus, & lacticinijs. A festo etiam Omnium Sanctorum, vsq. ad Aduentum ieiunabunt in piscibus, & lacticinijs. His autem diebus debent ieiunare in pane, & aqua, scilicet antè quattuor solẽnitates Matris meæ Mariæ. Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, & Natiuitatis. In Vigilijs omnium Apostolorum, hoc excepto, quòd vbicumq. duo Apostoli in vna solemnitate combinantur, vt putà Petri & Pauli, Philippi, & Iacobi, Simonis, & Iudæ, ieiunium vnius diei stabit pro ambobus, Ioannis antè portam Latinam, Ioannis Baptistæ, Beati Michaelis Archangeli, Omnium Sanctorum parasceues, & antè solemnitatem Corporis mei. His diebus omnes in pane, & aqua ieiunabunt. Et est sciendum, quòd in omnibus ieiunijs excipiendæ sunt ægrotæ, & antiquæ. Illis quoque compatiendum est, quæ intelliguntur ad peragenda officia sua verè debiles existere, dum ieiunant. Cæteris autem temporibus totius anni in omni Hebdomanda quater vescantur carnibus, scilicet die Dominico, diæ Lunæ, die Martis, & die Iouis. In cœnis autem horum dierum, piscibus vescantur, & lacticinijs. Die autem Mercurij abstinebunt à carnibus, tàm in prandio, quàm in cœna. Licebit tamen illo die vesci piscibus, & lacticinijs. In sextis Ferijs totius anni ieiunabunt in cibis quadragesimalibus. Sabbatis quoque in lacticinijs, & piscibus ieiunabunt. Prętereà omnibus alijs ieiunalibus diebus secundùm statuta Ecclesiæ ieiunabunt.

CHRISTVS DISPONIT HIC tempus, & modum probationis, & receptionis Monialium ad Religionem.

CAP. X.

SI quę ad religionem suscipi rogauerit. Numquam antè vnum annum integrum recipiatur, sed dicatur ei primò. Reuertere ad nos post tres Menses, & interim delibera-

berabimus de te. Cumq. statuto tempore redierit, inquirat ab ea Abbatissa, quo desiderio petit Religionem, quibusve vinculis tenetur in mundo, & auditis causis eius, & proposito, dicatur ei. Filia quandoque sub specie boni latet falsitatis laqueus, & inconsideratio futurorum multos supplantat. Reuertere ergò ad nos post aliquos Menses, & ostende nobis desiderium tuum, si perseuerat in bono. Reuertente ergò illa, & humiliante se sicut priùs, prædicentur ei dura, & aspera Ordinis, contemptus mundi, & obliuio parentũ. Quæ omnia, si se seruaturam promiserit, tunc circà finem anni omnis congregatio consentiet in eam. Quæ si talis persona fuerit, quòd de eius vita non est dubium, in ipso principio petitionis eius omnes consentire possunt in eam, sed antè annum ad introitum, & professionem, seù habitus receptionem nullatenùs admittatur. Et tunc in fine anni, quando recipitur, vtraq. pars renunciet anno probationis, qui consueuit fieri in alijs Religionibus infrà Monasterium. Adepto itaque consensu ingressionis, mittatur pro Episcopo Dięcesano, qui rogatus veniens consecrabit eam. Veniens autem Episcopus, vel alius Episcopus de licentia sua, vel alterius, qui iurisdictionem ordinariã tũc habet in illa Dięcesi, descendat ad ianuam Ecclesiæ, & eam, quæ religionem ingressura est expectantem, Episcopus antè fores interroget dicens. Es tu libera, & ab omni vinculo Ecclesiæ immunis, scilcet coniugij, voti, & excommunicationis? Quæ si responderit, verè libera sũ, subiungat Episcopus. Numquid pudor, aut fortè dolor mundanæ aduersitatis compellit te ab Religionem? Aut fortè copia debitorum tuorum non solutorum, coarctat te? Respondente illa, nequaquam dolor, seù pudor aliquis incitat me ad ista, sed feruens amor Christi, & omnia debita mea iuxtà facultatem meam iam solui. Tunc adhùc addat Episcopus. Petis (inquit) ingressum huius Religionis in nomine Iesu Christi, & in honore Sãctissimæ Matris eius Mariæ Virginis? Dicente illa. Peto. Introducat eam tunc Episcopus in Ecclesiam dicens. Ecce nunc illa dignè ingreditur hanc religionem. Et cum ingreditur Ecclesiam, feratur antè illam vexillum rubeum, in quo Imago corporis mei passi depicta sit ex parte vna, & Imago Matris meæ ex parte altera, vt aspiciens noua Sponsa signum noui Sponsi in Cruce passi, discat patientiam, & paupertatem, & aspiciens Virginem Matrem discat castitatem, & humilitatem. Introducta igitur illa in Ecclesiam, statuatur circà fores Ecclesiæ, & Episcopus in aliam partem modicùm ab ea secedens, consecrabit annulum eius. Accensis autem duabus faculis, quæ antè vexillũ ad eam accensę portabuntur, & ardebunt, quamdiù Missa celebratur, dicat Episcopus. Oratio. Omnipotens sempiterne Deus, qui desponsasti tibi Sponsam nouam, in misericordia, & miserationibus, benedic anulum istum, vt sicut exteriùs famula tua signum nouæ Sponsæ portat in manibus, sic interiùs fidem tuam, & charitatem portare mereatur. In nomine Patris, &c.

CHRISTVS PONIT HIC MODVM consecrationis, benedictionis, & introductionis Monialium ad Monasterium.

CAP. XI.

DEINDE benedicto anulo Episcopus appropinquans ad famulam Dei dicat. Tu debes promittere Deo, & mihi ex parte eius te obedire Prælatis tuis, & Regulam istam tenere iuxtà vires tuas, vsque ad finem vitæ. Promittente illa se ista facturam.

Sub-

Subiungat Episcopus. Tali intentione oportet te dare finem Deo tuo, & vouere, vt nihil omninò sicut Deum tuum diligas, & toto desiderio conuenit tibi assentire in ipsum. Tunc respondet illa. Assentio in Deum meum toto corde, & tota mente offerens me illi in omni simplicitate cordis. Cui sic iterùm respondet Episcopus. Et ego ex parte Dei Omnipotentis, & vnigeniti Filij eius Domini nostri Iesu Christi, assentio in te. Et legat istam orationem. Oratio. Deus omnipotens Iesus Christus, verus Deus & verus Homo, qui in vterùm Virginis descendere dignatus est, firmetur in anima tua, & tu in ipso. In nomine Patris, &c. Deindè imponat annulum digito dexteræ manus eius dicens. Benedico te in Sponsam Dei, & in perpetuam eius possessionem. In nomine Patris, &c. Post hæc Episcopus accedens ad altare, incipiet Missam cantando de Sancta Trinitate, & famula Dei interim stabit inferiùs iuxtà sanctuarium. Cum autem incipit Offertorium, ipsa procedens ad altare offerat, & statim redeat ad locum suum. Dicto verò Offertorio, vestimenta eius, quę Regula iubet habere præparata à Conuentu, apportentur ad altare antè Episcopum, quæ ipse benedicet legens. Oratio. Domine Iesu Christe, qui non vis mortem peccatorum, sed desideras pœnitentiam, quæsumus clementiam tuam, vt hæc vestimenta, quæ in signum humilitatis, & pœnitentiæ hæc famula tua ferre proponit, tu benedicere digneris, vt vanitate huius sęculi relicta, te per veram humilitatem induere mereatur. In nomine Patris, &c. Vestimentis ergò sanctificatis, vnus Clericorum vocabit famulam Dei ad Altare antè Episcopum, quæ nudis pedibus incedens, & exterioribus vestimentis antè altare se exuens, in vna tunica remaneat, consecratum habitum susceptura. Induatur deindè per Episcopum tunica regulari, dicente Episcopo. Oratio. Deus omnipotens det tibi veram pœnitentiam in tua conscientia, & perfectam contritionem in corde. In nomie Patris, &c. Deindè ipsa muniat pedes suos sotularibus, dicente Episcopo. Oratio. Dominus noster Iesus Christus, faciat rectum gressum pedibus tuis, & det tibi, sic nunc procedere in via salutis, vt numquam ampliùs consentias peccato, donetque tibi de peccatis commissis emendationem veram, & de futuris cautelam. In nomine Patris, &c. Cùm autem induitur cuculla, dicat Episcopus. Oratio. Dominus Iesus Christus spes omnium Christianorum det tibi spem, & fiduciam in animo tuo, vt sic speres de Dei misericordia, vt non obliuiscaris eius iustitiam, & sic timeas eius seueritatem, vt non negligas eius pietatem, & bonitatem. In nomine Patris, &c. Deindè adaptato mantello dicat. Oratio. Dominus Deus omnipotens principium veræ fidei corroboret, & confirmet animam tuam in vera fide, & det tibi, quæ credenda sunt credere, & ad finem vitæ in bono incępto persistere. In nomine Patris, &c. Dehinc coniugatur mantellus, cum nodo ligneo, dicente Episcopo. Oratio. Dominus noster Iesus Christus, qui per nimiam charitatem, qua dilexit nos, ligno Crucis affixus est, & amarissima morte damnatus, ipse animam tuam configat & transuerberet memoria passionis suæ, vt charitas tua ad solùm Deum ferueat, & ignis charitatis diuinæ amplexans te, tribuat tibi requiem in suo benedicto brachio, in quo omnes Sancti requiescunt. In nomine Patris, &c. Posteà ipsa velabit caput suum vitta Episcopo imponente acũ, & dicente. Oratio. Dominus noster Iesus Christus sit tuæ animæ in vmbraculum, & refrigerium, vt nulla ei nociua nocere valeant. In nomine Patris, &c. Imposito autem velo, dicat Episcopus. Oratio. Dominus noster Iesus Christus,

det

det intellectui tuo spirituali lumen, & sapientiam, vt terrena omnia, & quæ animæ tuæ sunt nociua, antè oculos tuos sint mortua, & via, quæ ducit ad cęlestia, illuminetur antè animam tuam, quatenùs eum, qui te elegit, cognoscere possis. In nomine Patris, &c. His finitis, reuertatur famula Dei ad locum, vbi stabat priùs, & Episcopus compleat Missam suam. Qui cum venerit ad partem illá Missæ, in qua Sacerdos in sponsali Missa solet se conuertere, & benedicere Sponsum, & Sponsam, conuertet & ipse se Episcopus. Et vno Clerico vocante famulam Dei ad altare imponat ei coronam super velum, dicens. Oratio. Dominus noster IESVS Christus stabiliat signum suum in te, quod capiti tuo impono, & dirigat voluntatem tuam in omnibus, quæ nunc vouisti, vt firma sis, & constans, & faciat te coronari corona lætitiæ iuxtà benignam voluntatem suam, vt ei, qui in tribus personis est vnus Deus, vniatur inseparabilitèr anima tua. In nomine Patris, &c. Deindè Episcopus mittat acum in coronam dicens. Oratio. IESVS Christus configat dilectione sua cor tuum, & animam, vt nullius tentationis stimulos expauescat. In nomine Patris, &c. His finitis reuertatur famula Deí ad locum priorem, vsque ad finem Missæ. Qua finita vnus Clericorum vocet eam ad altare dicens. Procede Sponsa Christi ad altare Christi. Ipsa igitur procedens humiliet se ad veniam super faciem suam. Et Episcopus flexis genibus cum Clericis suis legat Litaniam, orando omnes Sanctos pro famula Dei. Finitis autem Litanijs Episcopus surgens ad famulam Dei accedat prostratam, & legat super eam absolutionem peccatorum. Et sic absolutione percepta, illa surgens sumat corpus meum. Quo sumpto quattuor Sorores aperta ianua, qua famula Dei intratura est, exeant celeriùs, & feretrum, quòd terra superiecta antè ianuam antè inchoationem Missæ statuendum est, inferant in Monasterium. Deindè Episcopus accedens ad eamdem ianuam, subsequente famula Dei, cum duabus faculis, & Clericis Hymnum Veni creator spiritus decantantibus, assignabit eam Abbatissæ expectanti ad ianuam cum Conuentu. Dicente Episcopo Abbatissæ hæc verba. Ecce coram Deo, & Sanctis omnibus, & in facie sanctæ Ecclesiæ commendo animam istius Sponsę Dei in manus custodię tuę, quæ si per negligentiam tuam lapsa fuerit, Sponsus suus IESVS Christus requiret eam à te. Conserua igitur, & custodi depositum Dei, vt cum ratiocinatio quæritur, eam sanctioré reddas, quàm sanctam suscepisti. Cui respondeat Abbatissa. Grandis thesaurus est iste Pater charissime, & labor difficilis, nec ad ista vires meę suppetunt. Verumtamen precibus tuis adiuua. Et de adiutorio Dei confidens, faciam quod iubes. Et sic famula Dei protinùs introducta claudatur ianua, & ipsa statim ducatur ad Capitulum. Et deindè per octo dies nulla arctabitur disciplina. Sed inferiùs stabit in Choro. Completis autem diebus octo astringatur sicut cæterę ad obseruantiam Ordinis, & iuxtà vltimá in Choro, & in Mensa statuatur.

CHRISTVS DETERMINAT HIC numerum Monialium, & Sacerdotum, & Diaconorum, ac etiam Conuersorum seruientium dicto Conuentui. Et ordinat habitationem eorum, & Chorum vbi sedere, & stare debeant, tàm mares, quàm fęminæ.

CAP. XII.

SORORES erunt sexaginta, & non plures. Quæ Clericos habebũt, qui quotidiè de tempore Missam, & Officium, quod habetur in

in Ecclesijs Cathedralibus illarũ Terrarum, in quibus huiusmodi Monasteria sunt, decantabunt. Ipsi quidem à Monasterio Sororum sint omnino exclusi, vnam per se habentes curiam, in qua habitabunt, & de curia introitum in Ecclesiam, & Chorum inferiorem habebunt. Chorus verò Sororum erit superiùs sub tecto. Ita tamen, quòd Sacramenta videre, & Officium audire valeant. Ipsi quidem Sacerdotes debent esse tredecim iuxtà numerum 13. Apostolorum, quorum Paulus 13. non minimum laborem sustinuit. Deindè 4. Diaconi, qui etiam Sacerdotes possunt esse, si volunt, & ipsi figuram habent quattuor præcipuorum Doctorum, Ambrosij, Augustini, Gregorij, & Hieronymi. Deindè octo Laici, qui laboribus suis Clericis necessaria ministrabunt. Computatis igitur 60. Sororibus, 13. Sacerdotibus, 4. Diaconis, & octo eorum Seruitoribus, tantus omnium personarum erit numerus quãtus erat 13. Apostolorum, & septuaginta duorum Discipulorum.

CHRISTVS DETERMINAT HIC numerum Sacerdotũ, Diaconorũ, & Conuersorum seruientium dicto Monasterio Monialium, & habitum, quem debent portare, modum quoque, quo debeant benedici, & consecrari.

CAP. XIII.

SACERDOTES omnes, & Fratres duo subtunicalia alba de burello, & vnam tunicam de griseo burello habere possunt, & cucullã de burello griseo, cui assutum sit caputium, & super cucullam mantellum de griseo burello. Pellicium quoque, & foratura sub mantello de pellibus agninis, vel ouinis, dum necessè fuerit habeãtur. Ipsi quidem Sacerdotes 13. ob reuerentiam meæ passionis portabunt in mantellis suis ad sinistram partem Crucem rubeam de panno assutam, & in medio Crucis modicũ albi panni, propter mysteriũ mei corporis, quòd quotidie immolant. Diaconi autem quattuor portabunt in mantellis suis circulum albũ, propter incomprehensibilem sapientiã quattuor Doctorum, quorum figuram gerunt. In quo circulo quattuor particulæ rubeæ in modũ linguarum assuantur, quia Spiritus sanctus inflammauit eos de excellentia Deitatis, de mysterio Incarnationis meæ, de vanitate, & contemptu mundi, de pręmijs iustorum, & de pœnis malorum. Fratres autem Laici in mantellis suis Crucem albam portabunt propter innocentiam, in qua Cruce sint quasi quinque particulæ rubeæ, ob reuerentiam quinque vulnerũ meorum. Sacerdotes verò, & Fratres calceos habeant vsque ad talos, & caligas in æstate. In hyeme sotulares sufforatos burello, & caligas. Et est sciendum, quòd isti fratres numquam possunt esse plures in Monasterio quàm 25. Qui eodem modo, & eisdem locis, & benedictionibus, per Episcopum recipiendi sunt, & consecrandi, quibus Sorores. Excepto, quòd pro anulo recipiet Episcopus manus Fratrum cum benedictione, qua imponitur Sororibus anulus. Et pro velo imponat Episcopus manus suas super capita eorum eisdem verbis, quibus imponitur Sororibus velum. Pro corona verò fiat Crux cum benedictione, qua imponitur corona. Tonsuram etiam habeant Fratres, sicut in alijs Monasterijs. Post Missam autem locabit eos Episcopus in curiam Fratrum, de qua numquam egredientur, nisi in Ecclesiam.

CHRI-

CHRISTVS ORDINAT HIC, qualitèr debeat eligi Abbatiſſa, & qualitèr poſteà ipſa cum Conuentu eligat de illis fratribus Sacerdotibus vnum in Confeſſorem, qui ſit generalis Confeſſor, tàm Monialium, quàm Fratrum dicti Monaſterij.

CAP. XIV.

ABBATISSA cum conſilio Epiſcopi eligatur à Conuentu, quæ ob reuerentiam Beatiſſimæ Virginis Matris meæ, cui hic ordo dedicatus eſt, caput, & domina eſſe debet, quia ipſa Virgo, cuius Abbatiſſa gerit vicem in terris, aſcendente me in cælos, caput, & Regina extitit Apoſtolorum, & Diſcipulorum meorum. Abbatiſſa etiam vnũ de tredecim Sacerdotibus, in quẽ ipſa vnà cum omni Congregatione Sororum, & Fratrum conſentit, in Confeſſorem omnium eligat, ipſumq. Epiſcopus conſtituat, & confirmet. Cui auctoritate ligandi, atque ſoluendi, corrigendi, & reformandi plenariè ab Epiſcopo conceſſa, omnes Sacerdotes, & Fratres ſicut Sorores Abbatiſſæ in omnibus obediant, extrà præceptum eis nihil omninò, vel nè minimum quidem facientes. Qui tamen Confeſſor præter iudicia Fratrum, & conſeruationem Ordinis abſque conſilio Abbatiſſæ nihil omninò faciet, quæ, quia caput Monaſterij eſt, de negotijs, & bonis Monaſterij ordinandis eſt conſulenda.

CHRISTVS PRÆCIPIT HIC, quòd Fratres Sacerdotes dicti Monaſterij debeant tantummodo orationi, & lectioni vacare, & certis diebus Euangelium in materna lingua ipſis Monialibus prædicare.

CAP. XV.

SACERDOTES verò iſti tredecim tantũmodo diuino Officio, ſtudio quoque, & orationi vacare debent, nullisq. alijs ſe implicare negotijs, vel officijs. Qui quidem omni die Dominico Euangelium illius diei in ipſa Miſſa omnibus audientibus in materna lingua exponere tenentur. Cunctisq. ſolemnitatibus, quarum Vigilias, ſeù profeſta ieiunent in pane, & aqua, atque alijs quibuſcumque feſtis Vigiliam habentibus publicè prædicare.

CHRISTVS ORDINAT HIC tempora confeſſionum Monialium, & Fratrum, & qualitèr Confeſſor generalis poſſit ſibi eligere aliquos Fratres Sacerdotes in coadiutores ad confeſſiones audiendas.

CAP. XVI.

CONFESSORI etiam generali ad minùs ter in anno, omnium Sororum Sacerdotum, & Fratrum conſcientiæ per confeſſionem patefiant. Et quoniam omnium conſcientiæ pluries in anno per confeſſionẽ ſunt purgandæ, licitũ ſit ipſi generali Cõfeſſori de tredecim ſacerdotibus, quotquot voluerit eligere ad confeſſiones audiendas, qui omni die vnicuique confiteri volenti ſint parati.

CHRISTVS DETERMINAT HIC, quibus diebus in anno, tàm Moniales, quàm Fratres communicare debeant.

CAP. XVII.

OMNIBVS diebus festis, quorum Vigiliæ, vel profesta ieiunantur in pane, & aqua, & in Cęna mea, & in die Paschę, & Ascensionis, Pentecostes, & Natiuitatis meæ, omnes communicabunt. Aliæ autem Moniales, quibus Deus deuotionē maiorem inspirauerit, si feruenti desiderio petunt, cum consilio Confessoris sui omni Sabbato possunt communicare.

CHRISTVS PRÆCIPIT HIC, quòd omni Quinta Feria teneatur Capitulum per Abbatissam, & ponit hic pœnitentiam Monialibus, tàm infirmis, quàm sanis, quàm etiam morientibus habentibus proprium contra professionem suam, vt etiam suprà Libro septimo Capit. vigesimo habetur.

CAP. XVIII.

OMNI Quinta Feria habeatur Capitulum, vbi si quæ deliquerit in aliquo, corrigatur. Soror, quæ in infirmitate deprehenditur, aut confitetur aliquid habere proprium, absoluatur quidem à Confessore, sed pœnitentiam debitam sustineat, & compleat recepta sanitate. Illa autem, quæ sana est, & deprehenditur habere quid proprium, nec seipsam prodiderit, tribus testibus conuicta sedebit in pauimēto, habitura prima die Capituli, scilicet Quinta Feria præbendam sicut aliæ Sorores, & Feria Sexta sic in pane, & aqua. Istis duobus diebus non egredietur Ecclesiā, & Horis, quibus celebratur opus Dei, in ambitu manens, & nulli Sororum aliquid loquens, omnium exeuntium de Ecclesia vestigijs se prouoluat. Vesperis autem dictis in Sexta Feria, exeunte Conuentu in ordine suo Abbatissa sequens Conuentum, cum ad iacētem venerit, erigat eam, & data manu ducat ad Altare in Choro Sororum, sequente Cōuentu, & orante pro ea. Vbi absolutione percepta, reuertatur ad ordinem suū. Si aliqua autem moritur habens quid proprium, nec confessa fuerit, loto corpore eius, & posito in feretro portetur antè fores Ecclesiæ, & dicat Abbatissa præsente, & audiente Conuentu. Hæc per proprietatem fallente Diabolo grauiter contra Deum, & ordinem peccauit, oremus igitur pro ea, vt remittat ei Deus peccatum hoc, quia misericors est, & dicta ab omnibus. Aue Maria, absoluatur. Deindè corpus eius statuatur in medio Chori Sororum, circà finē Missæ portetur à Sororibus ad ianuam Ecclesiæ, qua aperta Fratres ingredientes deferant corpus, & debito more sepeliatur.

CHRISTVS PROHIBET HIC Monialibus dona aliqua recipere, & inhibet Abbatissæ licentiam recipiendi concedere, vetat etiam, nè ipsa isto peccato commaculetur, aut notabilis in habitu pretioso præ cæteris appareat.

CAP. XIX.

SI aliqua dona à parentibus, vel amicis directa alicui fuerint, nequaquam suscipiantur propter votum, & professionem sanctam. Sed nec ipsa Abbatissa, licet à parentibus cuiuscumq. dignitatis sollicitata, licētiā habēdi aliquid pro-

proprium admittat. Quia ſicut à ſcintilla augetur ignis, ſic à proprietate damnatio, quæ laudabilem in Monaſterijs reſcindit vnitatem, & communem corrumpit æquitatem. Caueat ergò ſollicitè ipſa Abbatiſſa, nè quaſi libera vtens poteſtate, hoc delectetur peccato, aut notabilis in habitu præ cęteris appareat, quantò prælata cæteris, tantò ſollicitiùs debet præcepta Regulæ obſeruare.

CHRISTVS ORDINAT HIC, qualitèr debent Eccleſia, & Monaſterium ædificari completè, & numerus Monialium, & Sacerdotum competens ad celebranda diuina Officia inueniri, antequam inſtituatur Conuentus intùs in Monaſterio. Diſponit etiam de dote, & oblatione danda Monaſterio à Monialibus nouitèr recipiendis, & de modo expendendi illa. Item de ratione annuatim recipienda de expenſis factis illo anno, & quomodo redditus, qui ſuperſunt, pauperibus erogētur. Diſponit etiam de curioſo modo diſcernendi, an benè, vel malè acquiſitæ ſint illæ eleemoſynæ, quæ eis largiūtur, antequam per Abbatiſſam, & Conuentum ab offerentibus recipiantur.

CAP. XX.

CONSTRVENDA quippè primum eſt Eccleſia, & Monaſterium Sororum, atque curia Sacerdotū in ſuis locis, vt dictum eſt ſuperiùs. Et poſteà introducendus eſt Conuentus. Et ſi fortè in breui plenè conſummare nequiuerint, tunc omninò cauendum eſt, nè vmquā inſtituatur Conuentus, priuſquam in tantùm conſummata fuerint, quòd ſine tribulatione, & metu poſſint inhabitare. Sed nec pauciores Sorores primùm introducendæ ſunt, quàm vt ſufficientes ſint ad officium ſuum decantandum. Nec pauciores Sacerdotes, quòd ipſi etiam ad cantandum omni die de tempore officium ſint valentes. Tunc autem in Monaſterio collocētur, & poſteà tot aliæ perſonæ, quòd numerus prænominatus Sororum, & Fratrum compleatur. Omnis perſona dictarū primò fundantium Monaſterium hanc Religionē introiens, tot pecuniarum redditus ſecum inferat, & poteſtati Abbatiſſæ ſubijciat, quot in omni anno, tàm ſterili, quā fertili ſufficiāt ſibi ad panem, & potum. De pecunia verò à populo Regni voluntariè contributa alia victualia, veſtes quoque, & neceſſarias domos Abbatiſſa omnibus prouidebit. Deindè numero perſonarum primarum fundantium Monaſterium completo, & quali-bet perſona præbendam panis, & potus omni anno habente, nequaquam ab alijs poſteà intrantibus Religionem, ſeù ab alijs perſonis prædia, vel redditus Monaſterio tribuantur. Nam vna perſona in Monaſterio mortua ſuſcipiatur alia pro ea ſecundùm ordinem ſupradictum. Sed veſtimenta perſonæ mortuæ, vna cum præbenda in cibo, & potu omni die, quouſque alia in locum ſuum intrauerit, pauperibus erogentur. Antè feſtum Omnium Sanctorum annuatim computari, & præſciri debent victualia, & neceſſaria anni ſubſequentis, & omnia, quæ tunc remanent de victualibus, ſeù pecunia anni tunc inſtantis, in craſtino Omnium Sanctorum, hoc eſt in die Commemorationis animarum indigentibus largiantur, & propter hoc non oportet Monaſterium aliqua hoſpitalitate aggrauari. Sciendum eſt etiam, quòd ſi aliquando victualia ſequentis anni videntur non ſufficere, tunc de pecunia, & victualibus imminentis anni, tantùm ſequenti anno addatur, quantùm neceſsè eſt, & non plùs, prout Abbatiſſa animæ ſuæ peri-

periculum voluerit euitare. Et postea quidquid remanserit, egenis tribuatur. Quotiescumque noua vestimenta assumuntur, vetera pauperibus erogentur. Sciat etiam Abbatissa, quòd si plures domos, quàm inhabitantium vera exigit necessitas, siuè etiam domos superbas construi fecerit, tàm graue hoc sibi computabitur peccatum, sicut si à pauperibus meis proprium victum, & vestimenta per violentiam spoliasset. Deindè, cū aliquis offert filium suum, vel filiā in Monasterio, semper aliquid offerat Monasterio pro eleemosyna, si non redditus, aut prædia, dum quælibet persona præbendam panis, & potus habet de prædijs priùs datis, sed nè vacuę appareant in conspectu Dei sui, offeratur aliquid. Oblatio autem illa non sit coacta, nec à Conuentu præfixa, sed in voluntate, & beneplacito offerentis, vt quantùm poterit, vel voluerit dare, cum gratiarum actione recipiatur. Personæ autem, quæ ex toto sunt pauperes, gratis suscipiantur. Porrò quæcumque sic oblata fuerint, nullatenùs in vtilitatem Monasterij conuertantur, sed pauperibus, & Ecclesijs indigentibus erogentur, nisi fortè Monasterium ineuitabili necessitate coarctetur. Præterea à quocumque aliqua Conuentui oblata fuerint præter oblationem illarum personarum Religionem, & Monasterium primo fundātium, & intrantium, quæ vacuæ non debent ingredi, nullatenùs suscipiantur. Si verò Conuentus intolerabili necessitate grauatus oblata suscipere compellitur, attendatur prouidè, & curiosè inquiratur, si forte oblata sint de malè acquisitis, & habita deliberatione dicat Abbatissa offerenti. Præceptum nobis est, nihil debere suscipere, nisi de certis, & benè acquisitis, rogo te reuertere tali die, & examinata sollicitè oblatione tua, offer eam Deo tuo coram testibus. Quo reuerso, cū testimonio recipiatur oblatio eius, & Conuentus orabit pro eo, & inter benefactores reputetur. Si autem dubium est, vtrum benè acquisita sint, an malè, alijs sentientibus sic, alijs verò sic, nullatenùs suscipiantur quacumque necessitate cogente, tamen voluntate eius indicata Conuentui, orabunt omnes pro eo propter charitatem. Qui verò ex feruēti desiderio offerunt aliqua, nec tamen Conuentus eis indiget, dicatur eis à Conuentu. Nos quidem libentèr suscipimus donata tua, & te in charitate nostra colligimus, verùm quia istis oblatis personalitèr non indigemus, suademus tibi, & humilitèr supplicamus, vt oblata ista ex parte nostra, & sub nostro nomine, eroges pauperibus, aut Ecclesijs, quibus tibi dicimus. Et si hoc promiserit, & fecerit, petitio eius exaudiatur.

CHRISTVS HIC DISPONIT, & taxat numerum Altarium, & ornamentorum, & librorum, quæ debent esse ad celebranda diuina Officia, in Ecclesia, & Monasterio.

CAP. XXI.

SCIENDVM est etiā, quòd tresdecim erunt Altaria, & quodlibet Altare vno contentabitur calice. Summū verò Altare duos calices habeat, cum duobus paribus ampullarū, & duobus paribus candelabrorum, vnam quoque Crucem, & tria thuribula, quorum vnum habendum est singulis diebus, duo verò in festiuitatibus, & vnam pixidem pro corpore. Insuper omninò caueatur, nè plura de argento, vel de auro in possessione habeatur Monasterij. Quoniam nec aurū, nec argentum, siuè gemmas, sed gratiam meam continuis studijs, deuotis orationibus, & diuinis laudibus sibi coaceruabunt pro thesauro. Licebit etiam reli-

reliquias Sanctorum auro, vel argento, seù gemmis, secundùm ipsarum mensuram; sine omni superfluitate operiri. Libri quoq. quotquot necessarij fuerint ad diuinum Officium peragendum habendi sunt, plures autem nullo modo. Illos autem libros habeāt, quotquot voluerint, in quibus addiscendum est, vel studendum. Prætereà vnumquodque Altare duobus ornamētis, & duobus paramentis propter dies festos, & feriales contentetur, plura quoque numquam in possessione propria insimul habeantur de omnibus rebus suprascriptis.

CHRISTVS DISPONIT HIC de ætate; quam debeant habere Moniales, & Fratres, & de tempore probationis, & consecrationis antequam ad Religionem recipiantur.

CAP. XXII.

NVLLA Sororum antè decimumoctauum annum ætatis vmquam ad istam Religionem suscipiatur. Nec antè cōsecrationem, etiam si omnes in eam consentiant, antè annum Monasterium ingrediatur. Sed nec aliquis Clericorum, seù Fratrum antè vigesimumquintum ætatis annum profiteatur.

CHRISTVS STATVIT HIC; quòd excepto tempore orationis, & lectionis, & receptionis necessitatum corporalium, totum residuum tēpus in labore pio, & honesto, à Monialibus, & Fratribus vtilitèr expendatur.

CAP. XXIII.

MATER mea omne tempus suum tribus distinxit tēporibus. Vnum, quo laudauit Deū ore suo, aliud, quo manibus suis ei seruiebat, tertium, quo corporis infirmitati compatiens, necessaria tribuit ei iuxtà modum. Sic Sorores omni tempore, quo diuinis non intersunt, vel lectioni, & tale tempus fuerit, etiā manibus suis laborent, vt sicut mihi seruiunt ore, sic seruient & reliquis membris. Et iste labor non sit ad aliquam mundi vanitatem, nō ad aliquid proprium lucrū, sed sicut labor Matris meę pro honore Dei, & Ecclesiarū, vel pauperum vtilitate. Omnia autem opera sua facient cum licentia Abbatissæ. Numquid ego ipse omnium Deus fui in mundo sine labore? Numquid non laboraui eundo, docendo, patiendo? Numquid Apostoli mei fuerunt sine labore, quibus benè omnia potuissē sufficientèr dedisse? Sed ipsi omnibus membris suis seruierunt mihi Deo suo, & vt per laborem corporalem aptiores essent ad laborem spiritualem.

CHRISTVS STATVIT HIC; quòd mensura ciborum cum discretione taxata, tâm nobilibus, quàm ignobilibus, æqualis tribuatur.

CAP. XXIV.

SANCTI mei non ideò affligebant corpus suum, quia odiebant illud, sed vt temperarēt illud ad seruitium Dei sui, ad quod factum erat. Nec ideò, quia credebant se ex eius afflictione dignos absque misericordia mea ad regnū meum Quia etiam si homo centies occideret corpus suū, non tamen ex meritis suis esset dignus habere mecū regnum, si cū iustitia mea procederē cōtra eū. Ideò hoc mihi clarū est, & acceptabile, vt homo sic indulgeat corpori suo, tamquam iumēto infirmo, prout stare potest in seruitio meo. Non vt luxurietur, vel delicijs dissoluatur, sed necessitati cum discretione satisfaciat, & prout natura infirma petit. Ergò quia difficilè omnes ser-

seruant modum, ideò vt occasioné maiorem boni habeant, mensura omnibus constituatur æqualis, nobili, & ignobili, pauperi, & diuiti, cuius virtutem nouerit ille, qui in se infirmitates tentatione didicerat. Quia mensura probatione addiscitur, & patientia, & discretione consummatur.

CHRISTVS DISPONIT de modo fenestrarum, seù cratis, & declarat, quòd Moniales possint ibidem audiri, sed nón videri tempore confessionis. Tempore verò communionis possint audiri paritèr, & videri. Dicit etiam de rota, & de modo ibidem tenendo. Et prohibet, quòd nullus vmquam Confessor, vel alius intret Monasterium Monialium, nisi quando alicui infirmę danda sunt Sacramenta, aut quando aliqua mortua debeat extrahi ad sepeliendum.

CAP. XXV.

SORORES confessiones suas faciant ad fenestras ita ordinatas, quòd audiri quidem possint, minimè autem videri. Communicare verò debent ad fenestras, vbi audiri possint paritèr, & videri. Sed quando de alijs corporis, aut animæ commodis Confessori, aut alicui Presbyterorum, seù Fratrum loqui voluerint, tunc ad alias fenestras, vbi audiri etiam possunt, sed non videri sedeant. Ibi in pariete rota quędam habeatur, per quam accipienda, & mittenda sunt necessaria. Nulla tamen Sororum ibi aliqua loqui, vel audire pręsumat, nec accipere aliqua, vel emittere sine scitu, vel licentia Abbatissę. Caueatur etiam ibi, & in omni loco, nisi dum confessiones ad fenestras deputatas audiuntur, nè aliqua Soror ad audiendum, siuè loquendum alicui sine præsentia aliquarum Sororum inueniatur sola, quæ omnia verba audient sicut ipsa. Prohibeatur etiam, nè vmquam Confessor, seù aliquis Presbyterorum, aut Fratrum Monasterium ingrediatur, nisi quando infirmis donanda sunt Sacramenta. Tunc autem ingrediatur Confessor, sed nullo modò solus, immò aliquibus ipsum sequentibus. Mortua verò aliqua Sorore omnes Presbyteri, & Fratres cum Confessore ingrediantur cum cantu, & orationibus corpus ad sepulturam deferendo.

CHRISTVS ORDINAT HIC, quòd Diœcesanus Episcopus sit Pater, & Visitator Monasterij istius Religionis, Princeps verò Regni, seù Prouinciæ debeat esse defensor. Et Papa earum tutor charitatiuus, sine cuius licentia nullum Monasterium istius Religionis fundetur. Dicit etiam, quòd aliquid deuoti Fratres de Regula Beati Benedicti, aut Beati Bernardi addant in ista Regula aliqua Capitula, super correctione excessuum, & super visitatione fienda, & super omnibus alijs, quæ huic Regulæ necessaria viderint expedire.

CAP. XXVI.

EPISCOPVS in cuius Dięcesi Monasterium est, erit tàm Sororum, quàm Fratrum Pater, & Visitator. necnó & Iudex in omnibus causis, seù casibus Sorores, aut Fratres tangentibus. Ipsum denique oportet continuè sollicitum, & diligentem esse speculatorem, si Regula in omnibus punctis obseruatur, nè contingat ipsius salubria statuta ab aliquibus Sororum, aut Fratrum paruipendi. Princeps Regni, seù Terrę, in quo est Monasterium, erit eis responsalis, & defensor

in omnibus necessitatibus. Papa verò super vtrumque, scilicet Principē Terræ, & Episcopum erit eorum tutor charitatiuus, si eius adiutorium postulauerint, necessitate aliqua compellente. Quicumque Monasterium huius Religionis cōstruere voluerit, nullatenùs sine volūtate, & licentia Papæ hoc præsumat. Deindè ista Regula per Papam confirmata, inquirātur aliqui deuoti Fratres de Regulis Benedicti, vel Bernardi, qui huic Regulæ inscribant, quomodo excessus emendandi sunt in Monasterio, & quomodo mortui sepeliendi sunt, & qualitèr visitabit Episcopus, & pro quibus casibus ingredietur Monasterium. Et omnia alia necessaria, quæ in his verbis nō narrantur, ad huius Regulæ roborationem assumantur de regulis supradictis.

CHRISTVS ORDINAT HIC, qualitèr stet semper aperta quędā fossa in Monasterio, vbi omni die dicatur Oratio. Et sit quoddam feretrum antè ingresū Ecclesiæ, ad habendum memoriam mortis infixam in mente.

CAP. XXVII.

FOSSA quædam in Monasterio instar sepulchri loco debito habeatur quotidiè aperta, ad quam post Tertiam omni die Festo, & priuato egredientur Sorores, & eijciēte Abbatissa modicū terrę duobus digitis legant Psalmus. De profundis, cum collecta sub hac forma. Oratio. Domine sancte Pater, qui corpus, quòd Filio tuo de Virgine Maria sumpsisti, illæsum in tumulo conseruasti, incorruptum suscitasti, conserua quæsumus corpora nostra munda, & immaculata in tuo sanctissimo seruitio, & dirige viam nostram in hoc tempore, vt cū dies Iudicij magnus, & terribilis aduenerit, inter Sanctos tuos resuscitentur, & animæ nostræ tecū ęternalitèr gaudeant, & electis tuis sociari mereantur. In nomine Patris, &c. Feretrum quoque, cui modicū terrę superimponitur, antè ingresū Ecclesię iugitèr statuatur, vbi ab ingredientibus semper videri possit, vt videntes hoc, memoriā mortis in mente habeant, & legant in cordibus suis, quòd terra sunt, & in terram reuertentur.

CHRISTVS LOQVENS SPONSÆ suæ Beatæ Brigittæ, exponit hìc illud Capitulum, quod est antè principium Regulæ, quod loquitur de vineis dissipatis, dicens quòd vineæ suæ dissipatæ, sunt Religiones, in quibus Regulæ non seruantur. Promittens adiutorium, & fauorem illis Religiosis, qui eas obseruare, & inquantùm possunt reformare conantur.

CAP. XXVIII.

PER illas vineas dissipatas. De quibus modo dixi priùs, quàm Regulam audires, intelligo Regulas illas, quæ iam non tenentur, sicut amici mei inspirāte spiritu veritatis eas dictauerūt, sed propter crapulam, & mūdi delectationem à via recta recesserunt. Deniq. amici mei in eisdem regulis existentes, & talem Fratrum suorum discessum cognoscētes, nec quidē per se hoc emendare volentes, ex magna cordis anxietate die, noctuq. clamāt ad me cum lacrymis, postulantes, quòd illi, qui se corrigere noluerint, citiùs eijciantur. Et qui se emendare voluerint, fructuosi in bonis operibus efficiantur. Ego, qui sum omnium cordiū scrutator, & omniū verborum auditor, si aliquos inuenero, qui Monasterij sui errorem corrigere tentauerint, suamq. Regulam tenere in omnibus, quæ præcipit, scilicet in humili, & regulari habitu, in debitis abstinentijs, in fuga proprietatis, in obser-

obseruantia castitatis, & veræ humilitatis, atque in omnibus bonis consuetudinibus cooperabor eis, & circumdabor eis, & circumdabo eos dilectione mea, sicut circũdare solent vineam maceria sua, daboq; eis gratiam, vt libentèr se contentos reddant de solis vitæ necessarijs, superfluitatem omnem contemnendo, per quod occiditur talpa radices corrodens, idest, diabolica suggestio, bonas affectiones rescindere cupiens prauis concupiscentijs. Custodes quoque excitabuntur, hoc est, conscientiæ eorum, qui de animarum suarum salute non attendunt expergefient, seipsas continuè speculando. Insuper incrassabo eos dulcedine spiritus mei, qui fortificabit eos ad seruiendum mihi, qui eos creaui, & sanguine meo pretioso redemi.

DOMINA BRIGITTA CHRISTI Sponsa narrat hic mirabilem modum, qualitèr dicta Regula istius Religionis fuit ei tradita à benedicto ore Christi in momento.

CAP. XXIX.

DEVS omnium rerum Creator benedicto ore suo omnia istius Regulæ verba, tàm mirabilitèr, & in tàm breui tẽpore mihi indignæ personæ retulit, quòd alicui homini hoc non sufficio enarrare. Nec quidem possibile est alicui sine similitudine corporali comprehendere, qualitèr in breuissima hora tot verba proferri possent, aut capi. Vndè sicut si in aliquo vase res pretiosæ multæ, & diuersæ haberẽtur, quæ dum de ipso vase insimul effunderẽtur, tunc ab aliquo hoc vidente in vno momento vnaquæq; res ab alia discernerentur, tantò etiam tempore res illæ coram eo morarentur, vt vnamquamq; per se in sinum suum colligere possent. Simili modo, statim quando IESVS Christus, qui apparuit mihi, sua benedicta labia aperuit, & loqui cœpit, confestim in breuissima hora omnes articuli istius Regulæ, cum omnibus verbis, quæ in eis continentur, coram me erant, non quasi in aliqua carta conscripta, sed quali modo hoc fuit, ille solus nouit, à quo tàm mirabilitèr audiebantur. Ex cuius mirifica virtute comprehendi potuerunt, & vnumquodq; ab altero à sensu meo discerni. Tanto deniq; tempore in illa visione morabar, donec omnia collegi in memoriæ meæ sinu, cooperante Christi gratia. Post hanc autem visionem tanto erat cor meum feruore, & iubilo impletum, quòd non posset in illud plùs intrare, si deberem ampliùs viuere, sed rumperetur præ gaudio. Sicut vesica vento aliquo nimis plena, sic vtiq; cor meum erat per aliquos dies, donec omnes Regulæ articulos, & verba quæ in eis continentur, cuidam Virgo Religioso amico Dei enarraui, qui omnia quàmcitiùs conscripsit. Quibus plenè conscriptis cor, & corpus meum in naturalem dispositionem sensrunt paulatim se redire. Laus, & gloria sit omnipotenti Deo. Amen.

CHRISTVS PRÆCIPIT SPONSÆ, quòd ista supradicta Regula præsentetur Domino Papæ confirmanda, & præcipit Papæ, quòd eam omninò confirmet.

CAP. XXX.

DEINDE plures præterierunt anni. Post quos eadem persona, vigilantis corporis sui viribus quasi ad se redeũtibus, & ex magna consolatione fortificatis, in spiritualem rapta est visionem, cui continuò vox quædam loquebatur di-

dicens. Ego sum Filius Dei viui, Regula ista, quam audisti, per Vicarium meum, qui in mundo Papa dicitur, confirmari debet, quoniam ex parte mea ligandi, atque soluendi potestatem habet, rationem mihi facturus toto meo cælesti exercitu audiente. Ego ille idem sum, qui secundum Scripturam Moysi nomen meum sciscitanti respondi dicens. Ego sum, qui sum. Deindè dum mihi placuit, corpus humanum accepi de Virgine. Ego etiam sicut corporali ore loquebar in mundo, affirmans me non venisse legem soluere, sed adimplere. Ita & modò dico, hanc Regulam ex nullius hominis sensu dictatam fuisse, quam in spiritu audisti per Papam confirmari debere, sicut alias Regulas, quæ ex humano sensu priùs compositæ fuerant eodem spiritu inspirante. Deindè Regula confirmata, concedat Papa ipsam incipere volentibus personas de alijs Religionibus, quæ Regulam suam cum diuina charitate tenuerant in istam Regulam secum assumere, quæ vsque ad mortem se cum eis promittunt permansuras. Non tamen plures, quàm ipsis placuerit. Nec alias, nisi quas suo collegio associare voluerint, acceptabunt. Admittat insuper Papa, vt in loco, qui tibi Regulam audienti demonstratus est, Monasterium construatur, ibi enim primùm hæc Regula inchoanda est. Similitèr etiam licentiam det Sororibus cantandi quotidiè Horas Matris meæ, quæ eodem spiritu, quo, & Regula sunt completæ. Ego autem hoc audiens respondi. O incorporalis potentia, ò quàm magna tua humilitas est. O virtutum omnium operator, & ipsa virtus, vnus Deus omnipotens in tribus personis. Ego omnia credo, quæ credi præcipit Sancta Ecclesia. Ego etiam certissimè scio, quòd nullus ita indignus est, quòd denegetur ei misericordia tua, si cum vera humilitate, & perfecta voluntate emendandi commissa misericordiam à te postulat. Ex gratia igitur tua voluntatem habeo faciendi tuam voluntatem, quamdiù vixero, te testante. Tu scis, quod si possibile esset, quod maius gaudium, maiorq. consolatio ex hoc tibi proueniret, quod ego quoad corpus meum omnes infirmitates, scandala, dolores, paupertates, & omnes tribulationes, & adhùc in ipsa anima mea æterna supplicia sustinerem, istas aduersitates potiùs amplecterer, quàm vtrumque secum ad corpus, & animam æternam fælicitatem ad hoc, vt consolatio tua minor esset. O Domine Deus, qui me creasti, & pretioso sanguine redemisti. Si in istis tribus, scilicet fide, spe & charitate, defectum aliquem habere me videris, propter magnam gratiam tuam tu eum supplere digneris. Tu es in intimo cordis mei sanguine, & intimus in anima mea. Et quamuis indigna persona sum, visitatione, & consolatione benedicti spiritus tui, tutelæ tamen tuæ magnæ potentię me totalitèr committo, vt quidquid tibi placuerit, mecum facias. Et quamuis omnium vides cogitationes, tamen ex præcepto animæ meæ ad te loquitur lingua mea. O dignissime Domine mi IESV Christe, ego indigna persona inter tuos fideles seruitores sum, sicut minima formica inter fortes camelos, qui magnas sarcinas portant ad Domini sui commodum, & honorem. Et quomodo poterit Papa credere, quòd tu omnium Deus, & Dominus cum tali formica talia digneris facere. Aut quomodo Regula ista antè conspectum eius perueniet.

CHRI-

CHRISTVS LOQVENS SPONSÆ dicit ei, quòd ipsa laboret talitèr, quòd dicta Regula per Dominum Papam confirmetur, promittens gratiam, & adiutorium omnibus intrãtibus istam Religionem, & augmentum pacis, & concordiam in patria illa, vbi aliquod Monasterium istius Religionis fundatum fuerit.

CAP. XXXI.

DEINDE vox, quæ priùs loquebatur, respondit, dicens. Ego sine principio sum, & sine fine, & omnia secũdùm voluntatem meam ordinaui, & sicut mihi placuit omnia feci. Vndè si quis interrogaret, quare non priùs creaui cælum, & terram, & omnia quæ in eis sunt. Respondendum esset, quia sic fuit voluntas mea. Similitèr, si quæreretur, quare non priùs istam Regulam dedi, aut confirmari eam volui, respondendum est, quia sic volui. Nonnè dicit Scriptura, Spiritus vbi vult spirat? Sic verè est. Ipse enim spirat diuersis modis, vbi vult, & quando vult. Ipsum tales sequentur consolationes, vt totum cor repentina repleatur lætitia, quæ de nullis mundanis, seù corporalibus rebus cordi aduenit, sed ex spiritus gratia tunc inspirantis. Ergò si Papa talia in corde suo senserit, quando hanc Regulam coram se legi audierit, tunc intelligere potest, vndè Regula venerit. Quam verè multi amici mei tàm Clerici, quàm Laici, quorum corda charitate mea illuminaui, credunt indubitãtèr ex me venisse. Et cognoscunt ea, quæ tecum dignatus sum facere, qui omnia creaui, & hominem de Inferno liberaui. Et si fortè aliquicum Papa existentes ista credere non potuerint, tunc venient ad Papam tres testes, qui in eodẽ Regno nati sunt, quo & tu, qui de te sciunt, & quid tecũ actum est plenius agnoscunt, videlicet vnus Episcopus, vnus Monachus, vnusq. Sacerdos, istos tres tu omnes agnoscis. Consideret etiam Papa, quòd si aliquis multum aurum possideret, quod ex hoc non minùs fieret, quod de illo aliquibus alijs daretur, non esset iustum eis de illo non dare, qui ad nihil aliud nisi ad honorem Dei, & animarum salutem de eo aliquid postularent. Per hoc aurum intelligo auctoritatem, quam habet Papa ex parte mea, vt confirmet hanc Regulam. Ego qui dixi, ego sum pastor bonus, ego ipse omnes eos seruare volo, qui in eam intrauerint, pro omnibus mortalibus inimicis. Et in omni Regno, seù Terra, aut Ciuitate in quibus Monasteria huius Regulæ cũ Vicarij mei licentia constructa fuerint, postquam consummatum est Monasterium, quòd primum constitui, augebitur ibi pax, & concordia. Tu, cui Regula data est, conare quantùm poteris, vt ad Papam perueniat. Ego iam idem sum, qui fui, quando Discipulis meis mandaui in Ciuitatem ire, & Asinum mihi adducere, tamen hoc benè potuissem, quòd statim staret Asinus coram me. Ita etiam hoc modo possem, vt Regula in vno puncto antè Papam veniret, & ipse confestim eam confirmaret. Sed hoc iustitia est, vt pro maiori corporis spirituali labore rependatur animæ maior merces. Labora igitur tu, & cooperare quantùm poteris, ego autem perficiam, dum mihi placuerit.

Explicit Regula Saluatoris.

PROLOGVS
IN SERMONEM ANGELICVM DE EXCELLENTIA VIRGINIS MARIAE.

CVM Beata Brigitta Principissa Neritiæ de Regno Suetiæ, per plures annos habitaret in Roma in domo Cardinalatus, quæ est cōtigua Ecclesiæ Sancti Laurentij in Damaso, tunc ipsa ignorante quales Lectiones deberēt legi per Moniales in Monasterio suo, quod Christus constitui præceperat in Suetia. Cuius Regulam ipsemet dictauerat ad honorem B. Virginis Matris suæ. Illicò ipsa Beata Brigitta òrante, & super hoc dubitāte, apparuit ei Christus dicens ei. Ego mittam tibi Angelum meum, qui lecturam in Matutinis legēdam per Moniales in Monasterio tuo ad honorem Virginis Matris meæ tibi reuelabit, & ipse eam tibi dictabit, & tu scribe illam, prout ipse tibi dixerit. Igitur Beata Brigitta habens Cameram, cuius fenestra ad altare maius respiciebat, vndè corpus Christi quotidiè videre poterat, præparabat se quotidiè in eadem Camera ad scribendum cum pugillari, & carta, & penna in manibus, postquam horas, & orationes suas legebat, & sic parata Angelum Domini expectabat. Qui veniens ponebat se propè eam à latere eius, & stabat erectus honestissimè, habens semper faciem cum reuerēti gestu respicientem versus Altare, vbi corpus Christi reconditum erat. Et sic stans, dictam lecturam, id est, infrascriptas Lectiones legendas in Matutinis Sororū in dicto Monasterio, quæ tractant de excellentissima excellentia ab æterno Beatæ Mariæ Virginis, ipse dictabat distinctè, & ordinatè in lingua materna Beatę Brigittæ. Et ipsa illas quotidiè deuotissimè scribebat ab ore Angeli, & Patri suo spirituali quotidiè illa, quæ ipsa die scripserat humilitèr ostendebat. Sed contingebat aliquibus diebus, quòd Angelus non veniebat ad dictandum. Et illa die interrogata à suo Patre spirituali de scriptura illius diei, si quam scripserat, tunc ipsa respondebat humiliter dicens. Pater hodie nihil scripsi, quia expectaui diù Angelum Domini, qui dictaret, vt ego scriberem, & ipse non venit. Ex tali modo ab ore Angeli iste infrascriptus Sermo Angelicus de excellentia Beatæ Marię Virginis dictatus, & conscriptus fuit. Et etiam diuisus fuit ab Angelo per Lectiones ad legendum in Matutinis Sororum per Hebdomadam per totum anni circulum, vt infrà sequitur. Postquam verò idem Angelus perfecit dictamen istius sermonis, ait ad Sponsam scribentem. Ecce iam ego sarsi tunicam Reginæ cæli Matris Dei, vos ergò eam sicut poteritis consuatis. Ergò o beatissimæ Moniales Religionis sanctissimæ Regulæ Saluatoris, quàm ipse omniū Saluator,

&

& conditor ore proprio vobis, & mũdo, per Sponſam ſuam, tàm benignè, & humilitèr miniſtrauit, præparate manus ſanctæ operationis ad ſuſcipiendum cũ magna reuerentia, & deuotione hunc ſacrum Sermonem, quem Matri veſtræ Beatæ Brigittæ Angelus Domini ex Dei præcepto dictauit. Aperite aures veſtras ad audiendum tàm ſublimem, & inauditam laudem nouam Mariæ Beatiſsimæ Virginis, & eius excellentiam ab æterno hic contentam humili mente cogitate, vt ea ruminando diligentèr faucibus meditationis deglutiatis, eius dulcedinem ſuauitèr guſtu contemplationis. Et poſteà manus, & corda veſtra toto affectu coram Deo expandite, ad reddendum ei de tanto beneficio vobis ſingularitèr facto humillimas, & deuotas gratiarum actiones. Quod vobis concedere dignetur eius beatiſsimus Filius Rex Angelorum, qui viuit, & regnat perennitèr cum eadem in ſæcula ſæculorum. Amen.

Explicit Prologus.

INCIPIT SERMO ANGELICVS DE EXCELLENTIA B. MARIAE VIRGINIS

QVEM IPSE ANGELVS DICTAVIT B. Brigittæ ex præcepto Dei, & ipsa ex eodem præcepto deuotè conscripsit. Qui debet legi in Matutinis diuisim per Ferias Hebdomadæ per anni circulum, vt infrà sequitur.

IN ISTIS TRIBVS LECTIONIB. subsequentibus ostendit Angelus, qualiter Deus Beatam Gloriosam Virginem Mariam Matrem suam ab æterno dilexit super omnes creaturas, antequam aliquid crearetur.

Absolutio.

Summæ Trinitati Virgo gratissima, nos tueatur sub prece dignissima. Amen.

In die Dominica. Lectio Prima.

CAP. I.

VERBVM, de quo Euangelista Ioánes in Euangelio suo facit mentionem, ab æterno erat cum Patre, & Spiritu sancto vnus Deus. Tres enim sunt personæ, & vna in eis perfecta diuinitas. Hæ siquidem tres personæ in omnibus erant coæquales. Erat namque omnibus eis vna voluntas, vna sapientia, vna potentia, vna pulchritudo, vna virtus, vna charitas, vnum gaudium. Impossibile vtique foret, hoc verbum esse Deum, si à Patre, & Spiritu esset separabile, sicut ab hac dictione (ita) quæ veritatem videtur sonare, & tres in se litteras continere, exemplum haberi potest. Quemadmodũ enim si aliqua illarum trium litterarum subtraheretur ab alijs, tunc eumdem effectum, quem priùs habebant, non haberent, quia eamdem dictionem non efficerent. Simili modo intelligendum de tribus in vna diuinitate personis; nam si aliqua illarum separabilis esset ab alia, aut alij inæqualis, aut in aliquo deficiẽs, quod haberet alia. 1 Tunc in eis videretur esse diuinitas, ipsa namque in se indiuisibilis est. Per humanitatis etiã susceptionẽ, Verbum, scilicet Dei Filium, à Patre, & Spiritu fuisse diuisum, nefas est credere. 2 Sicut enim verbum, quod loquimur, quamuis corde cogitatur, & ore profertur, minimè tangi potest, vel videri, nisi alicui rei materiali inscriptum, aut impressum fuerit. 3 Ita etiam hoc Verbum, scilicet Dei Filium pro humani ge-

1 var. lect. 2 var. lect. 3 var. lect.

generis saluatione tangi, vel videri fuisset impossibile, nisi humanæ carni vnitum extitisset. Quemadmodum etiam, dum verbum aliquod in Codice scriptum cóspicitur, tunc etiam in mente cogitari potest pariter, & ore proferri. Sic vtique Dei Filium in assumpta carne visibilem cum Patre, & Spiritu sancto existere nullatenùs dubitandum est. Sunt igitur veracitèr tres personæ inseparabiles, incómutabiles, æternalitèr in omnibus coæquales vnus Deus. In hoc itaque Deo omnia erant ab æterno præscita, omnia eius aspectui cum pulchritudine reuerentèr assistentia ipsi ad gaudium, & honorem, quę postmodú, cùm sibi placuit, per creationem sapientissimè in esse produxit. Nulla nàmque necessitate, nullo gaudij, seù cómodi sui defectu Deus ad aliquod creandum cogebatur. Impossibile namq. erat, quòd ipse in se aliquos defectus pateretur. Sola igitur sua feruentissima charitas ipsum traxit ad creandum, vt plures cum ipso ex eius ineffabili gaudio æternalitèr lætarentur. Vndè omnia illa, quæ creanda erant ea forma, eoq. modo postcà pulcherrimè creauit, sicut ab æterno ipsius aspectui pulcherrimè astabant increata. Inter omnia tamen, quæ tunc erāt increata, vnum erat coram Deo, quod summè cætera excellebat, de quo & ipse maximè lætabatur. In illo namq. increato, quattuor elementa, scilicet Ignis, Aer, Aqua, & Terra, quamuis etiam increata tunc essent, in hunc modum diuino aspectui æternalitèr apparebant, quòd scilicet aer in eo ita leuis fieri debebat, quòd cótrà Spiritum sanctum vmquam nó afflaret. Terra quoque in illo increato creari debebat tàm bona, & tàm fructifera, quòd nihil in ea crescere posset, quod ad omnia necessaria vtile non esset. Aqua itaque sic tranquilla, quòd vndecumque vētorum turbines afflarent, nulla vmquá procella in ea penitùs moueretur. Ignis etiam ita altus, quòd eius flamma, & calor mansioni, in qua ipse Deus erat, appropinquarent. O Maria Virgo purissima, & fœcundissima Mater, hoc ipsum tu es. Sic namq. & talis ab æterno diuino aspectui increata astitisti, ac deindè de supradictis tàm puris, & claris elementis, materiam tu benedicti corporis habuisti. Talis vtique coram Deo ante creationem tuam increatam assistebas, qualis postmodum effici meruisti, & ideò à principio omnia creanda in Dei conspectu ad eius maximum gaudium plurimum excellebas. Deus enim Pater de tuis fructuosis operibus, quæ ipso opitulante factura eras, exultabat, Filius autem de tua virtuosa constantia, & Spiritus sanctus de tua humili obedientia. Erat tamen Patri gaudium Filij, & Spiritus, Filio quoque gaudium Patris, & Spiritus, atque sancto Spiritui gaudium Patris, & Filij. Vndè sicut omnibus eis de te vnum erat gaudiū, ita ad te omnes vnam habebant charitatem. Tu autem Domine.

NOTÆ.

I N vulgatis vbi legimus: Tunc in eis videretur esse diuinitas, *M. S. Vat. habet:* Túc in eis nó videretur esse diuinitas. *Atque ita legendum esse colligitur ex antecedentibus, vbi scribitur, Quod si vna persona Sanctissimæ Trinitatis esset talitèr inæqualis, aut in aliquo indeficiens, quòd alia haberet, tunc in eis non videretur esse diuinitas.* [1 var. lect.]

Et paulò post vbi impressi Codices habent. Sicut enim verbū, quod loquimur, quamuis corde cogitatur, & ore profertur, minimè tangi potest. *M. S. Vat. legit sic* verbū quod loquimur, priùs corde cogitatur, & ore profertur, minimè tangi potest. *Hac eadē verbi similitudine ad exprimendā secundam personam Sanctiss. Trinitatis vtitur Concil. Ephesin. & S. Gregor. lib. 23. Moral. cap. 11. & S. Basil. in Psalm. 32. & Arnob in Psal. 118. notat secundam personam Sanctissimæ Trinitatis, dici verbum oris Dei, quia à Patre genitus, & verbum bonum è corde bono Patris prolatum. De hoc Myste-* [1 var. lect.]

rio

rio multa in præsenti Lectione tractâtur, quæ de re videnda sunt, quæ tradit Magister in 1. sent. à distin. 2. vsque ad 34. & ibidem Scholastici, & S. Thom. in specie lib. 4. contrà Gentes per cap. 26. & 1. p. quæst. 27. & deinceps, & S. August. lib. 15. de Trinit. edidit, S. Hilarius duodecim, S. Ambros. contra Arianos lib. vnum, S. Cyrill. in lib. de Thesauro, S. Athanas. Basil. & Gregor. Nazian. de eodem multa felicissimè disseruerunt.

Ibidem vbi legitur: Ita etiam hoc verbum, scilicet Dei Filium pro humani generis saluatione tangi, vel videri fuisset impossibile, nisi humanæ carni vnitum extitisset, *rectè S. Bernard. serm. 22. in Cant. Pastores (inquit) numquam visuri fuissent Verbum, nisi carnem humanam assumpsisset, explicans illa verba Lucæ 2. Transeamus vsque Bethleem, & sequitur, quia venerunt festinantes, sed priùs non se mouebant, dum Verbum erat tantùm apud Deum, ac vbi Verbum quod erat, factum est, vbi hoc Dominus fecit, & ostendit, tunc venerunt festinantes, tunc cucurrerunt.*

In die Dominica. Lectio Secunda.

Absolutio.

Succurre nobis Mater Christi, quæ mundo flebili gaudium intulisti. Amen.

CAP. II.

TV quoque ò Maria creaturarum omnium dignissima. Ab initio sic eras coram Deo, antequam te creauit, sicut arca Noe coram ipso Noe, postquam de eius fabricatione sibi innotuit, antequam ipsam, vt sibi iussum fuerat, consummauit. Nouit enim Noe in tempore, quo Deo placuit, qualis sua arca fieret. Nouit Deus antè tẽpora, qualis fieret arca sua gloriosum videlicet corpus tuum. Gaudebat Noe de arca sua, antequam fabricaretur, gaudebat summè de te ò Virgo ipse Deus, antequã te crearet. Gaudebat Noe, quoniam arca sua tàm firmitèr consolidanda erat; quòd nullis procellarũ dissolueretur impulsibus, gaudebat Deus, quia corpus tuũ tàm virtuosũ, & forte fieri debebat, quòd ex nullius malitiæ duritia, quæ in Inferno futura erat, ad peccatum aliquod flecteretur. Lætabatur Noe, eo quòd arca sua interiùs, & exteriùs ita bituminanda erat, quod sentina aliqua in eam nequiret instillare. Lætabatur ex eo Deus, quòd voluntatem tuam præsciebat, tàm bonam debere fieri ex sua bonitate, quòd vnctione Spiritus sancti intus, & foris ita perfundi mereris, quòd rerum temporalium in mundo creandarum ambitioni in tuo corde nequaquam pateret introitus. Ita enim odiosa est Deo mundana cupido in homine, sicut Noe sentina in arca sua. Lætabatur Noe de arcæ suæ spatiosa latitudine, lætabatur Deus de tua amplissima, & misericordijssima pietate, qua omnes perfectissimè amatura eras, nullumq. creatum irrationabilitèr oditura, præsertim verò, quia illa benignissima tua pietas in tantùm dilatari debebat, quòd ille immensus Deus, cuius magnitudo incomprehensibilis est, in tuo benedicto vtero iacere, & versari dignaretur. Lætabatur etiam Noe, quòd arca sua facienda erat satis lucida, lætabatur Deus, quia virginitas tua vsque ad tuam mortem ita clara seruanda erat, quòd nullius peccati contagium eam valeret obfuscare. Lætabatur ex hoc Noe, quòd omnia sui corporis necessaria habiturus erat in arca sua, lætabatur ex hoc Deus, quòd totum suum corpus de tuo solo corpore sine aliquo defectu erat accepturus. Magis quoque Deus de te ò castissima Virginum, quàm Noe de arca sua gratulabatur, nam præsciuit Noe, se de arca sua cum eodem corpore, quo in ipsam intraret, exiturum. Præsciebat etiam se Deus in arcam tui honestissimi corporis sine corpore ingressurum, atque de ipsa cum

corpore de tua mundissima carne, & sanguine purissimo assumpto egressurum. Nouit se Noe relicturum arcam suam vacuam, quando ab ipsa discederet, & ad eam deinceps minimè reuersurum. Nouit etiam Deus antè sæcula, quòd quando de te cum humanitate nasceretur, tu Virgo, & Mater Gloriosa non vacua, vt arca Noe, sed omnibus sancti Spiritus donis splendidissima remaneres. Et quamuis corpus suum à tuo corpore in sua natiuitate separaretur, nihilominùs tamen te præsciuit secum sine fine inseparabiliter permansurum. Tu autem Domine.

In die Dominica. Lectio Tertia.

Absolutio.

Deus nobis faciat propitium, quæ ipsius facta fuit hospitium. Amen.

CAP. III.

DILIGEBAT Abraham Patriarcha suum filium Isaac, statim cum ei Deus Filium nasciturum promisit, multis annis antequam conciperetur. Sed maiori charitate te ò dulcissima Virgo Maria, antequam aliquid crearetur, ipse Deus omnipotens diligebat, quia præsciebat ab æterno, te sibi ad maximum gaudium fore nascituram. Minimè præsciuit Patriarcha, quòd per promissum sibi filium sua magna charitas, quam ad Deum habebat, esset manifestanda. Sed sciebat peroptimè Deus ab initio, qui per te sua maxima charitas, quam ad genus humanum habebat, deberet omnibus euidentèr patefieri. Prænouit Abraham suum filium cum pudore debere concipi, ac de muliere sibi carnalitèr copulata nasci. Præsciebat verò Deus, quòd in te castissima Virgo sine viri cooperatione debebat concipi cum honore, & quòd tua virginitate integralitèr conseruata, de te honestissimè debebat nasci. Intellexit Abraham, quòd caro sui filij, postquam eum generaret, à sua carne essentialitèr debebat separari. Præsciebat verò Deus Pater, quòd caro illa benedicta à sua Maiestate nequaquam debebat separari, quam suus prædulcis Filius à te ò Serenissima Mater decreuerat assumere, nam Filius in Patre, & Pater in Filio essẽtialitèr inseparabiles existunt vnus Deus. Intellexit Abraham, carnem à sua carne genitam putrefieri debere; atque in puluerem redigi, veluti suam carnem propriam. Sciebat autem Deus tuam mundissimam carnem, non magis resolui debere, vel putrescere, quàm carnem suam sanctissimam à tua virginali carne generandam. Ædificauit ea voluntate Abraham filio suo habitaculum, antequam conciperetur, vt videlicet, quòd quando natus esset habitaret in eo. Tibi verò ò incomparabilis Virgo, in qua habitares, æternalitèr præordinata erat, scilicet ipse Deus omnipotens. O ineffabilem domum, quæ non solùm de foris circũdedit te, ab omnibus periculis defendendo te, verùm intra te mansit, ad omnium virtutum perfectionem corroborando te. Tria deindè Abraham filio suo nondum concepto frumentum videlicet, vinum, & oleum prouidebat, vt ex eis, dum natus fuisset, reficeretur. Hæc enim tria à se erant differentia, in aspectu, essentia, & sapore, tibi verò ò desiderabilis Virgo ad tuam interminabilem refectionem ab æterno prouidebatur ipse Deus in tribus personis à se secundùm diuinam essentiam minimè differentibus. Et hic idem Deus per te ò Maria alitrix pauperum pauperi humano generi ad æternum nutrimentum prouidebatur, per illa enim tria, quæ Patriarcha suo prouidit filio, intelligi possunt tres personæ, scilicet Pater, & Filius, & Spiritus sanctus.

Nam

Nam ſicut olei pinguedo ardere non poteſt, antequam lichnus apponatur, ſic & Patris feruentiſſima charitas manifeſtè non lucebat in mundo, antequam ſuus Filius à te ò Sponſa Dei prælecta humanum corpus, quod per lichnum intelligitur, ſibi aſſumeret. Quemadmodum etiam frumentum non poteſt panis effici, antequam præparatum fuerit pluribus inſtrumentis, ita & Filius Dei, qui eſt refectio Angelorum, ſub ſpecie panis ad hominis refectionem non apparuit, antequam corpus ſuum in tuo benedicto vtero ex pluribus membris, & lineamentis compoſitum fuit. Sicut etiam vinum portari non poteſt, niſi vaſa prius fuerint pręparata, ſimili modo gratia Spiritus ſancti, quæ per vinum denotatur, homini ad æternam vitam donari non debuit, antequam corpus tui amantiſſimi Filij, quod per vas intelligitur, per mortem, & paſſionem fuiſſet præparatum. Hoc enim vaſe ſalutifero omnium dulcedo gratiarum copioſiſſimè Angelis, & hominibus propinatur. Tu autem Domine,

IN ISTIS TRIBVS LECTIONIBVS ſubſequentibus oſtendit Angelus qualitèr Angeli poſt lapſum Luciferi, Beatam Virginem debere creari nouerunt, & quantùm de ipſius futura creatione gaudebant. Et qualitèr poſt mundi creationem coram Deo, & Angelis ipſa Virgo aſsiſtere videbatur.

Feria ſecunda. Lectio Prima.

Abſolutio.

Ad ſocietatem Ciuium ſupernorũ perducat nos Regina Angelorum. Amen.

C A P. IV.

SCIENS itaque Deus omnia ſibi in ſeipſo ad ſuam exultationem æternalitèr ſufficere ex ſolo ſuæ charitatis feruore ad aliquid creandum mouebatur, vt alij ſui ineffabilis gaudij poſſent fieri participes. Creauit igitur inenarrabilem Angelorum multitudinem, conferens eis liberum arbitrium faciendi iuxtà ſuum poſſe, quod eis placeret, vt ſicut ipſe nulla coactus neceſſitate, ſed ex propriæ charitatis ardore eos ſibijpſis ad interminabilem delectationem creauerat, ita & ipſi non inuiti, ſed libera voluntate charitatem pro charitate, & reuerentiam pro indeſinenti conſolatione ſuo Factori indeſinentèr exhiberent, circà denique punctum, quo fuerunt creati, quidam ipſorum liberi arbitrij, gratiſsimo dono peſſimè abutentes, cœperunt malitiosè Creatori ſuo inuidere, quem pro ſua maxima dilectione ſummè debuiſſent diligere. Vndè protinùs de fœlicitate æterna in miſeriam interminabilem, cùm ſua malitia meritò corruerunt. Alij verò Angeli in gloria ſibi præparata, cum ſua charitate remanſerunt, qui Deum pro ſua dilectione ardentèr diligebant, contemplantes in eo omnem pulchritudinem, omnem potentiam, omnemq. virtutem. Intellexerunt etiam Angeli ex Dei contemplatione ſine principio, & ſine fine ipſum ſolum exiſtere, ſe quoque ipſos ab eo creatos, & quidquid boni habebant, ex eius bonitate, & potentia ſe habere. Nouerant etiam in eius glorifica viſione, ex eius ſapientia, ſe ita ſapientes effectos, quòd omnia futura iuxtà diuinæ promiſsionis moderamen clarè proſpicerent, quibus hoc intimo amplectabantur affectu, quòd prænoſcebant Deum humilitate, & charitate ſua illas cæleſtes mãſiones ad ſuam gloriam, ſuique exercitus conſolationem iterùm velle replere, à quibus inobedientes Angeli pro ſuperbia, & inuidia ſua miſerabilitèr corruerant. Intuebantur quoque in illo benedicto ſpeculo, ſcilicet Deo Creatore ſuo, ſedem quamdam reuerendam ipſi Deo ita propinquam, quòd impoſſibile videbatur, aliquam

aliam sedem sibi fieri propiorem, & hoc tamen adhùc increatum esse nouerũt, cui ab æterno sedes illa extitit præparata. Ex intuitu etiam claritatis Dei, omnes eos sine dubio in vno puncto ita diuina charitas inflammabat, quòd quilibet alium sicut seipsum diligebat. Verumtamen Deum maximè, & super omnia, atque illud increatum plùs seipsis amabant, quod in sede Deo propinquiori erat collocandum, videbant namque Deum illud increatum summè diligere, ac de illo permaximè gratulari. O omnium consolatio Virgo Maria, hoc ipsum tu es, ad quod Angeli à principio suæ creationis tanta arserunt charitate, quòd licet ex suauitate, & claritate, quàm ipsi in Dei visione, & appropinquatione habebant ineffabilitèr lætabantur, plurimùm tamen ex eo gauisi sunt, quòd tu ipsi Deo eis propinquior fieri debebas, & ex eo, quòd maiorem charitatem, maioremq. suauitatem, quàm ipsi habebant, tibi nouerunt reseruari. Videbant etiam super sedem illam, coronam quamdam tantæ pulchritudinis, tantæque dignitatis, quòd nullius maiestas, nisi solius Dei, ipsam debebat excellere. Vndè quamuis nouerunt Deum magnum honorem, & gaudium ex hoc veracitèr habere, quod ipsos creasset, maiorem tamen honorem, & maius gaudium ex hoc Deo debere prouenire videbant, quòd tu ad tàm sublimem coronam creari debebas. Et ideò ipsi Angeli de hoc magis exultabant, quòd te Deus creare volebat, quàm ex eo, quod ipsos creauerat. Et sic tu ò Virgo Sanctissima Angelis, mox vt creati fuerunt, gaudium fuisti, quæ ipsi Deo sine principio summa delectatio extitisti. Et sic verè Deus cum Angelis, & Angeli cum Deo de te ò Virgo creaturarũ omnium dignissima, antequam creareris, intimè congaudebant. Tu autem.

Feria secunda. Lectio Secunda.

Absolutio.

In Matrem Dei Virgo prælecta nobis ostendat, quæ sit ad patriam via recta. Amen.

CAP. V.

INTENDENS igitur Deus mundum creare cum alijs creaturis, quę in eo sunt ait: Fiat. Et statim perfectè factum erat, quod ipse creare intendebat. Mundo itaque, & creaturis omnibus præter solum hominem perfectis, & diuino aspectui cum pulchritudine reuerentèr assistentibus, adhùc vnus minor mundus coram Deo, cum omni venustate increatus astabat, à quo maior gloria Deo, & Angelis maior lætitia, atque omni homini eius bonitate frui volenti maior vtilitas, quàm de hoc maiori mundo prouenire debebat. O prædulcis Domina Virgo Maria omnibus amabilis, omnibus vtilis, per hunc minorem mundum non incongruè tu intelligeris. Ex scriptura etiam colligitur, quòd placuit Deo lucem à tenebris in hoc maiori mundo diuisisse, sed verè illa lucis, ac tenebrarum diuisio, quæ in te post tuam creationem fieri debebat, multò magis ei placuit, quando scilicet interioris infantiæ ignorantia, quæ tenebris cõparatur, à te penitùs debebat abscedere, & Dei cognitio cum voluntate, & intelligentia viuendi secundum eius velle, quæ luci assimilatur, cum feruentissima charitate in te debebant plenissimè remanere. Conuenienter itaque teneritudo illa infantiæ tenebris similatur, qua Deus non agnoscitur, & quid agendum sit nulla ratione discernitur. Hanc vtique ætatis infantiæ teneritudinem tu ò Virgo omnis peccati expers, innocentissimè tran-

transsegisti. Deindè quemadmodũ Deus duo luminaria simul cum stellis huic mundò necessaria creauit, vnum, vt præesset diei, & alterum, vt præesset nocti, ita & in te alia duo luminaria clariora fieri præuidit. Primum namque erat tua diuina obedientia, quæ instar Solis coram Angelis in cælo, & bonis hominibus in mundo, quibus verè Deus sempiternus dies est, lucidissimè radiaret. Secundum verò luminare erat tua constantissima fides, qua multi nocturno tempore, hoc est ab hora illa, qua Creator in carne pro creatura pati debebat, vsque ad eius resurrectionem in tenebris desperationis, & perfidię miserè peruagãtes, veluti quodam lunari iubare ad veritatis agnitioné ducendi erãt. Stellis quoque cogitationes tui cordis in hoc similes apparebãt, quòd à tempore illo, quo primò Dei cognitionem habuisti, ita feruens in diuina charitate vsque ad mortem permansisti, quòd Dei, atque Angelorum aspectui omnes cogitationes tuæ nitidiores quàm stellæ humano visui apparebant. Volucrum itaque diuersi generis sublimes volatus, & dulcisoni concentus omnia verba tuorũ labiorum figurabant, quæ à tuo terreno corpore vsque ad aures sedentis in Throno maiestatis, ad summam Angelorum exultationem cum omni suauitate conscendere debebant. Præterea toti terræ in eo similis extitisti, quòd sicuti omnia in hoc maiori mundo terrenum corpus habentia ex terræ fructibus debebant enutriri. Ita omnia illa non solum nutrimentum, immò & ipsam vitam ex tuo fructu debebant obtinere. Florigeris verò, ac fructiferis arboribus meritò comparari possent opera tua, nam cum tanta charitate ea factura eras, quòd plùs omnium florum pulchritudine, & fructuum suauitate Deum, atque Angelos delectare debebant. Præsertim cum sine omni ambiguitate credendum sit. Deum in te ante tuam creationem plures virtutes præuidisse, quàm in omnibus herbarum, florum, arborum, fructuum, lapidum, gemmarum, seù metallorum generibus, quæ inueniri possent in totius Orbis amplitudine. Vndè nimirùm si Deus in te ò minor munde, qui adhùc creandus erat magis delectabatur, quàm de hoc maiori mundo. Nam licet antè te mundus creatus extitit, periturus tamen erat cum omnibus, quæ in eo essent, tu tamen in tua immarcescibili pulchritudine, iuxtà æternam Dei præordinationem in ipsius amantissima dilectione inseparabilitèr permanere debebas. In nullo enim ille maior mundus meruit, nec mereri potuit, vt sempiternus fieret. Sed tu ò fęlix Maria virtutum plenissima, post tuam creationem, diuina opitulante gratia, omnia, quæ tecum Deus facere dignatus est, cum omni virtutum perfectione dignissimè meruisti. Tu autem Domine.

Feria Secunda. Lectio Tertia.

Absolutio.

Corona virtutum Regina decorata, sit nobis in tutamen iugitèr parata. Amen.

CAP. VI.

VIRTUTUM omnium operator, & ipsa virtus Deus est. Immò etiam omnibus creaturis, quæ creatæ sunt, impossibile est virtute aliqua illas sine ipsius adminiculo coruscare. 1 Qui à principio, postquam mundum perfecit creare, & omnes creaturas, vltimò virtute sua creauit hominem, tribués ei liberum arbitrium, vt per illud in bono perseuerantèr staret ad bonum præmium, & in malum non caderet ad retributionem malam. Nam sicut apud homines illorũ opera pro modico reputantur, qui operari renuunt, donec in cippo, vel compede ad operandum

1 var. lect.

detenti fuerint, illorum verò opera dilectione, & optimo digna sunt pręmio, qui non inuiti, sed voluntate spontanea, facienda sua ex sincera charitate perficiunt. Modo simili, si Deus Angelis, & hominibus liberum arbitrium non dedisset, videretur quodammodo quasi ad ea, quæ agerent coarctari, atque eorum opera modica remuneratione digna existere. Placuit igitur virtuti, quæ Deus est, faciendi quod eis placeret libertatem donare, fecitq. eos plenè intelligere, qualem retributionem diuina obediẽtia mereretur, & qualibus pœnis contumax inobedientia suos imitatores dignos efficeret. Magnam vtique virtutem Deus ostendit, quando hominem ad hoc de terra plasmauit, quòd per charitatem, & humilitatem cælestium mansionum inhabitator mereretur effici, à quibus Angeli diuinæ voluntati contrarij pro superbia, & inuidia infęliciter sunt eiecti. Erant enim ipsis virtutes odibiles, pro quibus potuissent sublimitèr coronari. Nam nulli dubium sit, quòd sicut Rex ex Regali corona honoratur, & gloriatur, ita quælibet virtus non solum Factorem suum inter homines honorificat, immò etiam coram Deo, & Angelis, veluti fulgida corona ipsum excellentèr decorat, & ideò quælibet virtus corona fulgida non incongruè potest appellari. Vndè inæstimabilis verè credendus est coronarum numerus, quibus ipse Deus sublimissimè fulget, cuius virtutes omnia, quæ fuerunt, quæ sunt, & erunt pluralitate, & magnitudine, & dignitate incomparabilitèr excedunt, numquam enim aliud, nisi virtutes operatus est, quem tamen specialitèr tres virtutes, veluti fulgidissimæ tres coronæ gloriosius exornant. Virtus namq. illa, qua creauit Angelos, erat ipsius corona prima, qua ipsorum aliqui Dei gloriæ inuidentes se ipsos infęlicitèr priuauerunt. Illa quoque virtus, qua creauit hominem, erat ei corona secunda, qua & ipse homo ex insipientia sua, hostili suggestioni consentiens subitò priuatus est, verumtamen per illorum Angelorum, aut hominis ruinam, virtus Dei, aut virtutis eius gloria minorari non valuit, quamuis ipsi pro sua iniquitate ingloriosi à gloria ceciderunt, quia Deo propter hoc, quòd eos ad suam, ac ipsorum gloriam creauerat, gloriam rependere noluerunt, immò Dei sapientissima sapientia ipsorum nequitiam in suæ virtutis gloriam commutauit. Virtus verò illa, quæ te ò Virgo desiderabilis ad suam æternam gloriã creauit, ipsum glorificauit quasi corona tertia, per quam Angeli rupturas priorum coronarum reintegrari debere cognoscebant. Vndè ò Domina spes nostræ salutis honoris Dei corona iustè appellari poteris, nam sicut per te summam virtutem perfecit, ita per te summus honor præ omnibus suis creaturis sibi prouenit. Clarè vtique innotuit Angelis, quando Dei aspectui astabas increata, quòd Diabolum, qui seipsum sua superbia cõdemnauerat, & ex malitia sua hominem prodiderat, tu debebas tua humilitate sanctissima superare. Igitur quamuis Angeli vidissent hominem ad magnam miseriam corruere, præ gaudio tamen diuinæ visionis dolere nequiuerunt, præsertim quia ipsis satis liquebat, quæ, & quanta cum tua humilitate post tuam creationem Deus facere dignaretur. Tu autem Domine.

NOTÆ.

1 var. lect. QVi à principio postquam mundum perfecit creare, & omnes creaturas. *M.S.Vat.legit,* Qui cum à principio, postquam mundum perfecit, creasset omnes alias creaturas, vltimò virtute sua creauit hominem.

Meritò fuisse hominem postremò loco creatum hìc legimus, quandoquidem omnia alia, quæ in rebus creatis conspicimus in vno eodemq. homine collecta intuemur, vt mirùm non sit, si Microcosmos, hoc est par-

paruus mundus à quibusdam vocatus sit: Nam etsi Angeli intellectus, & rationis participes sint, homo quoque, & rationis, & liberi arbitrij particeps est, proindè legimus hìc, Deum ei tribuisse liberum arbitrium, vt per illud in bonum perseuerantèr staret, & si animalia bruta sensu, motuque prædita sunt, homo etiam sensus, motusque capax est, et si arbores, & plantæ, vitæ, ac augumenti compotes sunt, homo quoque vitæ, & augumenti capax est, & si cætera, quæ inanimata sunt, vt Elementa, aliaque ex Elementis compacta, esse materialia, & corporeum habent, similitèr & homini esse materiale, & corporeũ inest, hinc est, quod scribitur hìc, postremo loco formatum esse hominem, & Genes. 1. à Deo illi imperium super omnia animalia fuisse concessum, & die sexto creatum, & septimum Deum requieuisse ab vniuerso opere, quod patrauerat.

IN ISTIS TRIBVS LECTIONIBVS subsequentibus tractat Angelus de pœnitentia Adæ, & de consolatione quam habuit ex præscientia futuræ creationis Beatæ Virginis, & eius magna humilitate, & dignitate. Et quomodo cõsolatus est Abraham Patriarcha, Isaac quoque, & Iacob, atque omnes Prophetæ ex Reuerendæ Dei Matris futura natiuitate.

Feria tertia. Lectio prima.

Absolutio.

Ab hoste maligno defendat nos pia Virgo. Amen.

CAP. VII.

PROTESTANTVR sacræ paginæ, Adam in Paradisi fœlicitate existẽtem mandatum Dei præterijsse. Sed postquam in miseriam deuenit, diuinæ voluntati ipsum inobedientem fuisse non commemorat. Vndè verè pater, Adam totis præcordijs Deum dilexisse ex eo, quòd postquam suus filius fratricidium perpetrauit, carnale consortium suæ coniugis deuitauit, audito autẽ posteà Dei mandato, obedientèr iterum eidem coniugi se matrimonialiter copulauit. Grauiùs quoq. eum pœnituit offendisse suum Factorem, quàm seipsum iniecisse in pœnis grauissimis cruciandum. Idcircò non iniustum fore dignoscitur, quòd sicut ira Dei super eum venit pro superbia, qua in sua fœlicitate Deũ offenderat, ita & ipsi in miseria existenti magna daretur consolatio, eo quòd grauissima penitudine, & vera humilitate ingemuit, quòd tàm benignum Creatorem ad iram prouocauerat. Maiorem autem consolationem nequaquam potuisset Adam percipere, quàm si certificaretur, quòd Deus ex eius generatione nasci dignaretur, ad animas illas humilitate, & charitate redimendas, quas ipse Adam Diaboli inuidia deprauatus ad suam superbiam à vita perpetua deiecerat. Sed quia omnibus sapientibus impossibile fore videtur, sicut & est, quod Deus, quẽ non decuit natiuitas, nisi honestissima, humanum corpus per carnis concupiscentiam, vt alij infantes sibi assumeret, magis hoc Adam impossibile credidit, qui sine carnis delectatione creatus extitit. Ergò intellexit Adam, quòd Creatori omnium non placeret, eo modo sibijpsi humanum corpus creare, quo suum, aut Euæ corpus creauerat. Credebat idcircò Adam, quòd de vna persona in corpore simili Euæ, quæ super cunctos ex viro, & muliere generatos, & generandos omnium virtutum perfectione floreret, humanam carnem Deus vellet assumere, ac de ea sua virginitate salua cum Deitate, & humanitate honestissime nasci. Vndè sine omni hæsitatione credendum esse dignoscitur, quòd sicut Adam, cùm sensit Deum sibi quasi placatum, habuit de verbis, quæ didicit

Eua ex collocutione Diaboli magnum dolorem. Simili modo cùm in dolorem, & miseriam venit, habuit de verbis, quæ tu ò Maria spes omnium Angelo responsura eras, magnam lætitiam, & consolationem. Dolebat quoq. Adam, quòd corpus Euę à suo corpore creatum ipsum ad perpetuam Inferni mortem deceptoriè traxerat, gaudebat autẽ, quia de tuo corpore ò Virginum humanissima corpus illud venerabile nasciturum præsciebat, quòd ipsum, suamq. progeniem ad vitam cælicam potentèr reducere debebat. Tristabatur etiam Adam, quòd Eua sua dilecta cõsors ex maxima superbia Factori suo inobediẽs existere cęperat, exultabat verò, quia te ò Maria suam charissimam filiam cũ summa humilitate Deo in omnibus obedire velle præuidebat. Dolebat Adam, quia Eua ex superbia in mente dixerat, quasi quòd Deo vellet coæquari, propter quod ad magnum scandalum in Dei, & Angelorum conspectu corruerat, lætabatur verò, quia in ipsorũ præscientia tuum verbum, quo Dei ancillam te humilitèr profiteri debebas, ad magnã tuam gloriã lucidè rutilabat. Tristabatur etiam Adam, quia verbum Euæ Deum ad iram prouocauerat, sibi, suæque posteritati ad damnationẽ, exultabat autem, quia tuum verbum ad te, & omnes verbo Euæ damnatos, Dei charitatem allicere debebat ad magnam consolationem. Verbum enim Euæ ipsam cum viro in magno dolore eliminauit à gloria, & portas cæli, sibi, suæq. soboli præclusit. Tuum autem verbum benedictum ò Mater sapientiæ, ad magnum gaudium te perduxit, portasq. cæli omnibus ingredi volentibus aperuit. Vndè sicut Angeli in cælo ex hoc lætabantur, quòd te ò Mater Dei antè mundi constitutionem nascituram præuidebat, ita & Adam ex pręscientia tuæ natiuitatis magnum gaudium, & exultationem habebat. Tu autem Domine.

Feria Tertia. Lectio Secunda.

Absolutio.

Adiuua nos ò Virgo amabilis, in huius mundi sæuis periculis. Amen.

CAP. VIII.

EIECTVS denique Adam de Paradiso, iustitiam Dei, & misericordiam in seipso expertus est, timens Deũ propter iustitiã, atq. omnibus suæ vitæ temporibus ipsum intimè diligens propter misericordiam. Benè vtique mundus dispositus erat, quamdiù sua posteritas similitèr faciebat. Cessãtibus verò hominibus iustitiam, & misericordiam Dei considerare, obliti sunt multi eorum sui Conditoris, nam credebant homines, illa, quæ eis placebant, & in turpitudine carnalis cõcupiscentiæ tempora sua abominabilitèr deducebant, quod Deus vehemẽter abhorrens, vniuersos mundi inhabitatores per diluuium interfecit, præter eos, quos per arcam Noe ad mundi restaurationem sua præordinatione saluauit. Multiplicatus siquidẽ denuò humanus populus, à veri Dei cultura per idolatriam apostatauit ex maligni spiritus instigatione, legem sibi dictando diuinæ voluntati contrariam. Sed Deus ex sua misericordijssima paterna pietate commotus, verum suæ fidei æmulatorem Abraham visitauit, & cum eo, suaque progenie fędus pepigit, compleuitq. Deus Abrahæ desiderio, donãdo ei filium Isaac, ex cuius progenie nasciturum promisit Filium suum Christum. Vndè benè credibile fore dignoscitur, etiam Abrahæ diuinitùs fuisse præostensum, quòd vna filiarum suæ stirpis immaculata Virgo Dei Filium parturiret. Creditur quoque Abraham de hac futura filia magis, quàm de Isaac filio suo exultasse, atque ma-

atque maiori charitate ipsam, quàm Isaac suum filium dilexisse. Intelligendum est etiam amicum Dei Abraham propter superbiam, vel cupiditatem non acquisisse bona temporalia, nec desiderasse filium pro consolatione sua corporalia, nam sicut bonus hortulanus, qui domino suo fideliter deseruiens, ramusculum vitis in eius plantauit territorio, intelligens ex eo infinitas vites plantari posse, atque electam vineam indè debere effici, & idcircò fimum collegit, vt vites ex eo impinguatæ non marcescerent, sed ad ferendum fructus fęcundiores fierent. Lætabatur quippè hortulanus ille arborem quãdam inter suas plantulas tàm excelsam, & tàm delectabilem debere fieri, prænoscens, quòd dominum suum summoperè delectaret, propter arboris pulchritudinem in vineá spatiari, & quòd ipsius fructuum dulcedinem idem Dominus degustaret, & sub eius vmbra suauitèr sedendo quiesceret. Per hunc enim hortulanum intelligitur Abraham. Per ramusculum vitis Isaac filius suus. Per plures vites indè plãtandas vniuersa sua progenies, per fimũ quoque mundanæ diuitiæ denotantur, quas non desiderabat Deo dilectus Abraham, nisi ad populi Dei sustentationem. Per illam pulcherrimam arborem Virgo Maria designatur. Per Dominum, Deus omnipotens, qui in vineam, idest, in progeniem Abrahæ venire non decreuit, antequam arbor excelsa ibi fieret, idest Gloriosa Virgo Maria sua charissima Mater ad ætatem debitam perueniret. Cuius innocẽtissima vita pulchritudini, quam delectabatur Deus videre, similatur, cuius opera Deo summè placentia, per fructuũ suauitatem intelliguntur. Per vmbrã autẽ eius virginalis vterus, quẽ virtus obũbrabat Altissimi. Pręscius itaq. Abraham hanc Virginem, quæ Deum pareret, de generatione sua debere procedere, plùs de ipsa sola consolatus est, quàm de omnibus filijs, & filiabus suæ stirpis. Hanc denique fidem, & sanctam spem, scilicet futuræ natiuitatis Filij Dei de progenie eiusdem Abrahæ, pro hæreditate cum magna fide reliquit idem Abraham filio suo Isaac, quòd ex eo benè probatur, quòd suum seruum, quem pro vxore filij mittebat, iurare fecit super lumbos suos, idest per eum, qui de suis lumbis in futurum egrederetur, per hoc innuens, quod Dei Filius ex eius nasceretur progenie. Isaac quoque per benedictionem, quam dedit filio suo Iacob, eamdem hæreditatem, idest, supradictam fidem, & spem sibi reliquisse dignoscitur. Benedicens autem Iacob singillatim suos duodecim filios eadem hæreditate suum Iudam consolari non omisit. Vndè verè probatur, Deum Matrem suam ab initio dilexisse, quòd sicut ipse, antequan aliquid crearetur, ex ea maximè gratulatus est, ita etiam amicis suis ex hoc, quòd ipsa nasceretur magnam consolationem impendit. Et sic vtique, sicut primò Angelis, & deindè primo homini, ita & posteà Patriarchis, ex Gloriosa Dei Matre nascitura magna dabatur exultatio. Tu autem Domine.

Feria Tertia. Lectio Tertia.

Absolutio.

Mater verę charitatis dissoluat vincula nostræ prauitatis. Amen.

C A P. IX.

VERE charitatis, & amator, & ipsa charitas Deus est. Qui etiam suis magnã charitatem ostendit, quando populũ Israel de Ægyptiaca seruitute sua potẽtia liberauit, opulentissimam terram eis conferens, in qua cum omni libertate fęlicitèr habitarent. Horum quippè prosperitati callidus hostis plurimùm inuidens, cauillationibus suis traxit eos infinitiès ad peccandum. Illi autẽ machinamentis Diaboli minimè

reluctari conantes, ad Idolorum culturam miserè ducti sunt, pro nihilo reputantes legem Mosaycam, fędusque illud obliuiscentes, & stultissimè negligentes, quod pepigit Deus cum Abraham. Respiciens verò post hæc Deus misericors amicos suos recta fide, & vera charitate, vnà cum legis obseruatione ei deuotè seruientes, ipsos clementèr visitauit, & vt ipsi in diuino seruitio ardentiores fierent, Prophetas in medio eorum suscitauit, vt per eos, si vellent, etiã inimici Dei ad eius amorem, & ad rectam fidẽ reuerterẽtur. Vndè verè est notandum, quòd sicut torrens, qui de montis cacumine in vallem profundam laberetur, omnia in seipso fluentia secum in vallem perduceret, quæ post aquæ motum emergere viderentur, ita Spiritus sanctus Prophetarum cordibus illabi dignabatur, ex eorum labijs illa secũ perducens eloquia, quæ ad correctionem huius erratici mundi voluit diuulgare. Inter omnia verò, quæ ad hunc mellifluum torrentem Spiritus sanctus eis illapsa sunt, hoc ipsorum cordibus dulcissime influxit, hoc quoque ex eorum labijs delectabilius emanauit, quòd scilicet omniũ Creator Deus de Intemerata Virgine nasci dignaretur, & quòd emendatione, & sanctificatione sua animas illas ad gloriam æternam redimeret, quas Sathanas per peccatum Adæ pręcipitauit in miseriam. Nouerunt etiam ex huius torrentis influentia, Deũm Patrem ad hominis liberationem, ita beneuolum velle existere, quòd suo vnigenito Filio non parceret, Filium quoq. Patri ita obedientem velle esse, quòd carnem mortalem assumere non negaret, atq. Spiritum sanctum, & Filium libentissimè velle mitti, qui tamen à Patre nequaquam separatus fuit. 1 Sed hoc etiam Prophetis satis liquebat secum, quòd ille Sol iustitiæ Dei Filius in mundum non veniret antequam stella ex Israel oriretur, quæ calore suo feruori Solis posset appropinquare. Per hanc igitur stellam intelligitur Virgo, quæ Deum parere debebat. Per calorem verò sua feruẽtissima charitas, qua Deo ita appropinquare debebat, & Deus ei, qui omnem suam voluntatem Deus cum ipsa perficeret. Et verè sicut Prophetæ ab hoc Sole increato, & omnia creante, in verbis, & operibus confortationẽ adepti sunt, ita & Deus per hanc præscientiam. 2 qua sciebant hanc stellam secundum Mariam esse creandam, in ipsorum tribulationibus magnam consolationem eis largitus est. Dolebant enim vehementer Prophetæ videntes filios Israel pro superbia, & carnis petulantia legem Moysi deserere, & elongata ab eis diuina charitate, iram Dei super eos irruere. Exultabant autem prænoscentes, quòd ipse legũ dictator, & Dominus ex tua humilitate, & tuæ vitæ puritate ò Maria stella præfulgida placaretur, & quod reciperet eos in suam gratiam, qui ipsum ad iram prouocauerãt, & suam indignationem miserabilitèr sucurrerunt. Dolebant insuper Prophetæ, quia templum, in quod oblationes Dei offerri debebant, erat desolatũ, exultabant verò præuidẽtes, quòd Templum tui benedicti corporis creari debebat, quod ipsum Deum cum omni consolatione in se suscepturum erat. Dolebãt etiam, quia destructis muris, & portis Hierusalem inimici Dei fuerant ingressi expugnantes eam corporalitèr, Sathanas autem spiritualiter. Sed exultabant de te ò Maria porta dignissima, præsciẽtes in te ipsum Deum fortisßimum gigantem assumpturum arma, quibus Diabolũ & omnes inimicos deuincere debebat, & sic verè Prophetæ, sicut & Patriarchæ de te ò dignißima Mater permaximè consolati fuerunt. Tu autem Domine.

1 var. lect. (margin)

2 var. lect. (margin)

NOTÆ.

1 var. lect. IMpressi Codices legunt. Sed hoc etiam Prophetis satis liquebat secum, quòd ille Sol iustitiæ. *Corrige cum M. S. Vat.* Scilicet, quòd ille Sol iustitiæ.

Et

2 *Et non multò post vbi scribitur*, Quia sciebant hanc stellam secundũ Mariam, *Corrige*, Quia sciebat hanc stellam, scilicet Mariam.

IN ISTIS TRIBVS LECTIONIBVS subsequentibus tractat Angelus de Virginis Conceptione, & de eius Natiuitate, & quomodo ipsam Deus dilexit adhùc etiam, dum esset in vtero Matris suæ.

Feria quarta. Lectio Prima.

Absolutio.

Nostræ tenebras ignorantiæ illuminet Virgo Mater sapientiæ.

CAP. X.

ERANT homines antè legem datam Moysi longo tempore ignorantes, quomodo se, & actus suos in hac vita regerent. Vndè illi, qui diuinæ charitatis ardore flagrabant, sicut Deo placere opinabantur, opera sua, & mores sollicitè ordinabant. Alij verò, qui amorem Dei non habebant, timore Dei contempto, quidquid placebat eis faciebant. Horum igitur ignorantiæ diuina bonitas misericorditèr cõdescẽdẽs, per Moysen seruum suum legem constituit, per quam ad omnem Dei voluntatem regerentur. Hæc denique lex qualitèr Deus diligeretur, & proximus, & qualitèr coniugium inter virum, & mulierem honesto, & diuino iure teneretur edocebat, vt ex tali coniugio illi procrearentur, quos Deus vocare vellet suum populum. Et verè huiuscemodi coniugium Deus intantùm diligebat, quòd ex eo decreuit humanitatis suæ honestissimam Genitricem accipere. Vndè quemadmodum Aquila, quæ in sublimi aere volitans perlustratis pluribus nemoribus, vnam arborem tàm firmitèr radicatam eminus respiceret, quod ex ventorum impulsibus euelli non posset, stipitem quoque eius ita procerum; quòd per eum nemo valeret ascendere, quæ etiam in tali loco staret, quòd impossibile videretur, quòd aliquid super eam à parte superiori caderet. Et hanc arborem Aquila diligentiùs intuens, nidum, in quo quiescere vellet, in ea construeret. Ita Deus, qui huic Aquilæ comparatur, cuius conspectui omnia futura, sicut & præsentia clara sunt, & aperta, dum vniuersa iusta, & honesta coniugia, quæ à primi hominis creatione, vsque in diem nouissimum fieri debebant prospiceret, nullum simile Ioachim, & Annæ coniugio in omni diuina charitate, & honestate præuidit. Et idcircò ei placuit de hoc sancto coniugio honestissimæ suæ Matris corpus, quod per nidum intelligitur, generari, in quo ipse cum omni consolatione dignaretur quiescere. Congruè quidem decoris arboribus deuota comparantur coniugia, quorum radix est vnio talis duorum cordium, vt scilicet pro illa sola ratione cõiungantur, quòd ipsi Deo honor, & gloria indè proueniat. Conuenienter etiam fructiferis ramis ipsorum coniugium voluntas similatur, quando in omnibus suis operibus, ita timorem Dei obseruabant, quod etiam tantummodo causa prolis ad laudem Dei procreandæ iuxtà Dei præceptum seinuicem honestè diligant. Talium denique coniugiorum sublimitatem viribus, vel artibus suis insidiator nequit attingere, quando ipsorum gaudium non est aliud, nisi vt Deo rependatur honor, & gloria, & quando nulla etiam eos commolestat tribulatio, nisi Dei offensa, & inhonoratio. Tunc autem in tuto loco stare videntur, quando bonorum mundialium, siuè diuitiarum affluentia,

ipſorum animos ad ſuum amorem, ſeù ſuperbiam non valet allicere. Vndè quia tale Ioachim, & Annæ coniugium Deus prænouit fieri debere, propterea domicilium ſuum, videlicet corpus ſuæ Matris ex ipſo colligi præordinauit. O Anna Mater Reuerenda, quàm pretioſum theſaurum in tuo baiulaſti vtero, quando Maria, quæ Mater Dei fieri debebat, in ipſo quieuit. Verè ſine omni ambiguitate credendum eſt, quòd materiam illam ſtatim, quando in Annæ vtero concepta, & collecta fuit, de qua Maria formari debebat, ipſe Deus plùs diligebat, quàm omnia humana corpora à viro, & muliere generata, & generanda per mundum vniuerſum. Vndè venerabilis Anna verè nuncupari poteſt omnipotentis Dei gazophylaciũ; quia ipſius theſaurum ſuper omnia ſibi amabilem in ſuo vtero recondebat. O quàm propè erat iugitèr cor Dei huic theſauro. O quam piè, & alacritèr huic theſauro oculos ſuæ Maieſtatis infixit, qui poſtmodum in Euangelio ſuo ſic ait. Vbi eſt theſaurus tuus, ibi eſt cor tuum. Et ideò verè credibile eſt Angelos ex hoc theſauro non modicùm exultaſſe, quando conditorem ſuum, quem plùs ſeipſis diligebant, ita illum theſaurum diligere cognoſcebant. Quapropter benè eſſet conueniens, & dignum, quòd dies illa ab omnibus in magna reuerentia haberetur, qua materia illa, in Annæ vtero concepta, & collecta fuit, ex qua benedictum corpus Matris Dei formari debebat, quam ipſe Deus, & omnes eius Angeli in tanta charitate peramabant. Tu autem Domine.

Feria quarta. Lectio Secunda.

Abſolutio.

Stella Maria maris ſuccurrat pijſsima nobis. Amen.

CAP. XI.

DEINDE. Poſtquam illa benedicta materia, congruo tempore formatum corpus habuit in aluo Matris ſicut eam decuit, tũc auxit theſaurum ſuum Rex omnis gloriæ, ſcilicet infundendo ei viuẽtem animam. Et quemadmodum apis arua florida circumuolans vniuerſa mellifera gramina diligentiùs perſcrutatur, quia ex naturali ſcientia nouit diſcernere, vbi pullulat flos amenior, quem, ſi fortè ex folliculo adhùc erumpere non viderit, nihilominùs tamen eius ortum, cum deſiderio delectabilitèr præſtolatur, vt ad ſuum placitum ipſius dulcedine perfruatur. Simili modo cæleſtis Deus, qui omnia oculis ſuæ Maieſtatis clariſsimè intuetur, quando Mariam in ſecreto materni vteri adhùc latitare proſpiciebat, cui in æterna ſua præſcientia, nullum hominem totius mundi in omni virtute ſimilem nouit debere exiſtere, cum omni conſolatione, & gaudio ipſius ortum expectabat, vt per ipſius Virginis charitatis dulcedinem ſua ſuperabundãs diuina bonitas panderetur. O quàm clarè emicuit in Annæ vtero aurora conſurgens, quando in eo Mariæ corpuſculum per aduentum animæ viuificatum extitit, cuius ortum videre Angeli, & homines tantò deſiderabant. Verumtamen notandum eſt, quòd ſicut homines illas terras inhabitantes, vbi Sol nocturno etiam, ſicut & diurno tempore ſuis radijs eos illuſtrat, auroræ

auroræ ortum nō optant causa luminis, cum Solis splendor auroræ luce longè sit clarior. Sed quia apparente aurora, intelligunt Solem altiùs debere ascēdere, suosq. fructus, quos in horrea sperant colligere, ex eius caloris beneficio perfectiùs, & citiùs debere maturescere. Illarum autem partium inhabitatores, vbi noctis teguntur caligine, ex eo non solùm gratulantur, quòd post auroræ ortum Solem debere oriri cognoscunt, immò etiam ex hoc nimium gratulantur, quia intelligunt, quòd surgente aurora, agenda sua videre sufficiunt. Consimili modo sancti Angeli Regni cælestis inhabitatores auroræ ortum, hoc est Mariæ Natiuitatem non desiderabant causa luminis, quia verus Sol, qui ipse Deus est, ab eorum aspectu nequaquam recessit, sed idcircò ipsam cupiebant in hoc mundo nascendo oriri, quia prægnoscebant Deum, qui Soli assimilatur per hanc auroram maximam suam charitatem, quæ per calorem intelligitur velle manifestiùs ostendere, atque homines, qui Deum diligerent per bona opera fructiferos debere effici, & per constantem in bono perseuerantiam eos maturos fieri, vt eos Angeli in illa æterna horrea, quæ cælesti gaudio comparantur valerent congregare.

1 Homines verò huius tenebrosi mundi Matris Dei ortum præscientes, non solùm ex hoc gauisi sunt, quia intelligebant, quòd ipsorum liberator ex ipsa nasci debebat, verùm etiam ex eo gaudebant, quòd istius Gloriosæ Virginis honestissimos mores viderent, & quid agendum siuè fugiendum esset ex ea pleniùs addiscerent. Hæc etiam Virgo virga illa extitit, quàm Isaias de radice Iesse egressuram præcinuit, floremq. ex ea debere ascendere, super quem spiritus Domini requiesceret prophetauit. O virgam ineffabilem, quæ dum in Annæ vtero crescebat, medulla eius in cælo gloriosiùs permanebat. Hæc itaq. virga tàm gracilis erat, quòd in aluo Matris faciliter verlabatur. Medulla verò ipsius in longitudine, & latitudine tàm immensa, & grandis erat, quòd nulla mēs ipsius magnitudinem excogitare sufficiebat. Non enim valuit virga florē proferre, antequam medulla per suum introitum sibi virtutem germinandi cōferret, nec etiam virtus medullæ manifestè apparuit, antequam virga suum humorem medullæ addidit. Hæc deniq. medulla persona erat Filij Dei, quē licet Pater antè luciferum genuit, in flore tamen, idest in humano corpore non apparuit, donec de consensu Virginis, quæ per virgam designatur, huius floris materiam ex eius purissimo sanguine in eius virginali vtero accepit. Et quamuis hæc benedicta virgula, scilicet Gloriosa Maria à materno corpore separabatur in sua Natiuitate, verumtamen Dei Filius non magis à Patre separatus est, quando Virgo ipsum in tempore corporalitèr peperit, quàm quando Pater eum sine corpore intemporalitèr genuit. Spiritus quoque sanctus ab æterno inseparabilitèr erat in Patre, & Filio, quia sunt tres personæ, & vna diuinitas. Tu autem Domine.

NOTÆ.

1 HOmines verò huius tenebrosi mūdi Matris Dei ortum præscientes non solum ex hoc gauisi sunt.

Verba præsentis Notæ Nobis ansam præbent, vt quæramus, an verè homines Incarnationis mysterium præuiderint, quòd eos præuidisse ex verbis huius Textus satis apertè colligi potest, & quidem Angelos Incarnationem præcognouisse probauimus ex SS. Patribus Lib. 6. Reuelat. Cap. 56. Nota 2. de hominibus autem hìc sermo fit, nempè de Patriarchis, & Prophetis Veteris Testamēti, de quibus verba huius Notæ intelligēda sunt, cùm dicitur, Homines Matris Dei ortum præscientes. Et sanè Veteris Testamenti Pa-

triarchas praenouisse hoc mysterium censuit Magist. sent. in 2. dist. 11. neque etiam illud latuisse Prophetas existimandum est, quippè qui alijs illud propalare debuerant, & probari potest ex illo Isaiæ 7. Ecce Virgo concipiet. Et in specie hoc probatur de Abraham ex c. 8. Sermonis Angelici, quo loco scribitur, Vndè benè credibile fore dignoscitur, etiam Abrahæ diuinitùs fuisse praeostensum, quòd vna filiarum suæ stirpis Immaculata Virgo Dei Filium parturiret. Nec etiam videtur negandum fuisse absconditū hoc mysterium Primo Parenti Adamo, quòd affirmauit S. August. lib. 9. super Genes. ad litteram cap. 19. quem secutus est S. Thomas 2 2. quaest. 2. art. 7. & 3. par. q. 1. art. 3. & patet hoc ex cap. 7. Sermonis Angelici, quo loco legimus, Credebat idcircò Adam, quòd de vna persona in corpore simili Eua, quæ super cunctos ex Viro, & muliere generatos, & generandos omnium virtutum perfectione floreret, humanam carnē Deus vellet assumere, ac de ea, sua Virginitate salua, cum Deitate, & Humanitate honestissimè nasci. Idem affirmandum de alijs Patribus antiquæ Legis, qui antè Christi Natiuitatem detinebantur in Lymbo, quòd colligitur ex Lib. 6. Reuelat. Cap. 56. ibi, Amici verò Dei, qui in longa expectatione erant, dicebant inspirante eos Deo, cur amplius dolemus, gaudendum est potiùs nobis, quia nata est lux, qua illuminabuntur tenebræ nostræ, & desiderium nostrum perficietur, meritò ergò exultabāt in Natiuitate Mariæ, quippè quæ paritura erat Deū, qui eos à Lymbo liberaret, secumq. in cælum transferret. Atque hinc illorum ad Deum preces, & clamores. Vtinam dirumperes cælos, & descenderes, à facie tua mōtes defluerent Isaiæ 64. Vtiq. hoc, quia præsciebant Deum de cælis descensurum, & humanam naturam sumpturū & eos à Lymbo liberaturum, & proindè legimus hic, Gauisi sunt, quia intelligebant, quòd ipsorum liberator ex ipsa nasci debebat.

Feria quarta. Lectio Tertia.

Absolutio.

Matris Christi Gloriosa Natiuitas sit nobis perpetua iocunditas. Amen.

CAP. XII.

IGITVR sicut æternaliter Patri, & Filio, & Spiritui sancto vna erat diuinitas, ita & in eis numquam fuit diuersa voluntas. Vndè quemadmodum, si de vno accenso rogo tres flammæ procederent, ita ex diuinæ voluntatis bonitate, tres charitatis flammæ ad vnius operis perfectionem æqualiter processerunt. Flamma enim charitatis à Patre procedens lucidissimè ardebat coram Angelis, quando ipsius volūtatem esse nouerunt, suum dilectum Filium pro captiui serui liberatione velle benigniter exponere, charitatis flamma procedens à Filio non latuit, quando ad Patris nutum semetipsum exinanire voluit accipiendo formam serui. Flamma quoque charitatis procedens à Spiritu sancto non minùs feruens videbatur, quando Patris, & Filij, suique ipsius voluntatem per manifesta opera demonstrare paratum se exhibuit. Et quamuis huius diuinæ voluntatis feruentissima charitas per omnes cælos radiabat, indicibilem consolationem ex sua claritate Angelis conferens, ex hoc tamen humano generi redemptio, secundùm æternam Dei præordinationem venire non poterat, antequam Maria esset genita, in qua tàm feruens charitatis ignis accendi debebat, quòd eius odorifero fumo sublimius ascendente, ignis qui in Deo erat, seipsum in eum infunderet, & per eum huic frigescenti mundo illaberetur.

Hæc denique Virgo post suam natiuitatem nouæ lucernæ, sed nondum accensæ similis erat, quam ita tamen accendi oportuit, quòd sicut Dei charitas, quæ tribus flammis assimilatur, in cælis radiabat, simili modo hæc electa lucerna Maria alijs tribus charitatis flammis in hoc tenebroso mundo radiaret. Prima quippè flamma Mariæ coram Deo satis lucidè resplenduit, quando ad Dei honorem virginitatem immaculatam vsque ad mortem firmiter seruare promisit. Hanc vtique honestissimam virginitatem ita Deus Pater concupiuit, quòd suum dilectum Filium cum sua, Filijque, ac Sancti Spiritus diuinitate sibi mittere dignatus est. Secunda Mariæ charitatis flamma in hoc apparuit, quòd in omnibus humilitate inexcogitabili iugitèr seipsam depressit, quod certissimè Dei benedicto Filio sic placuit, quòd ex eius humillimo corpore venerabile illud corpus dignatus est assumere, quod quidem super omnia in cælo, & in terra decuit æternaliter sublimari. Tertia quoque flamma erat sua per omnia laudabilis obedientia, quæ Sanctum Spiritum ita sibi attraxit, quòd per eum omnium gratiarum donis repleta fuit. Et quamuis hæc benedicta noua lucerna his charitatis flammis non statim post natiuitatē suam accensa fuerit, quia erat ei sicut alijs infantulis corpus exiguum, & tener intellectus, Deus tamen de ea, quamquam adhùc nihil meruisset, magis gratulabatur, quàm de omnium hominum beneficijs, qui antè eum fuerant geniti per mundum vniuersum. Nam quemadmodum bonus citharista citharam nō paratam diligeret quam tamen verè præsciret dulcissimè resonare, ita omnium plasmator Mariæ corpus, & animam in eius infantia summè diligebat, quia ipsius verba, & opera super omnē melodiam sibi placere pręsciebat. Credibile etiam fore dignoscitur, quòd sicut Mariæ Filius statim perfectum sensum habuit, quando in eius vterò humanatus extitit, sic, & Maria post suam natiuitatem in iuniori ætate, quàm alij infantes sensum, & intellectum adepta fuit. Cum igitur Deus, & Angeli de eius Gloriosa Natiuitate in cælo gauisi sunt, homines etiam ipsius Natiuitatem in mundo cum gaudio recolant, referendo pro ea omnium creatori ex intimis cordibus laudem, & gloriam, qui eam ex omnibus, quæ creauit, prælegit, ipsamq. intèr ipsos peccatores nasci præordinauit, quæ peccatorum liberatorem sanctissimè generauit. Tu autem Domine.

IN ISTIS TRIBVS LECTIONIBVS subsequentibus ostendit Angelus, quomodo se Virgo Maria gerebat, postquam sensum, & Dei notitiam habuit, & de eius animæ, & corporis pulchritudine. Et quomodo eius voluntas omnes sensus suos edomuit, & de conceptione Filij Dei in Virginis vtero, ac de ipsius gloriosa Natiuitate in hunc mundum.

Feria quinta. Lectio Prima.

Absolutio.

Alma Virgo Virginum intercedat pro nobis ad Dominum. Amen.

C A P. XIII.

BENEDICTVM Mariæ corpus congruè mundissimo vasculo similari cōuenit. Eius quoque anima lucernæ clarissimæ ipsiusque cerebrum aquarum puteo in altum salientium, ac deindè in vallem profundam descendentium. Nam cum Virgo ad illam ætatem deuenit, qua

verum Deum intelligere potuit in cælis existere; & quòd ipse omnia, & hominem specialitèr ad suum creasset honorem perpetuum, Iudexq. omnium esset iustissimus, tunc sensus, & intellectus à cerebro Virginis instar aquæ de scaturiente fonte decurrentis in cælis fastigium saliebat, ac deindè in vallem, idest in humillimum eius corpus decurrebat. Nam sicut cantat Ecclesia, egressum Filij Dei à Patre, & eius regressum fuisse ad Patrem, quamquam neuter ipsorum ab altero vmquam disiunctus fuerit, ita sensus, & intellectus Virginis in cælorum celsitudinem frequentèr ascendens Deum constanter per fidem apprehendebat, cuius dulcissima charitate suauitèr amplexata in seipsam redibat. Hanc quoque charitatem cum rationabili spe, & diuino timore ipsa firmissimè tenuit, per ipsam charitatem ita inflammans animam propriam, quòd velut feruentissimus ignis in Dei amore flagrare cœpit. Hic etiam virginis sensus, & intellectus corpus suum ad obsequẽdum Deo ita subiecit animæ quòd extunc corpus cum omni humilitate obediuit ei. O quàm celeritèr sensus, & intellectus virginis Dei charitatem comprehendit. O quàm prudentèr ipsam sibi thesaurizauit. Vndè sicut, si aliquod lilium transplantatum esset, quod tribus radicibus se terræ infigeret, quibus ipsum etiam solidiorem efficeret, tres quoque flores delectabiles ad intuentium consolationem sursum expanderet. Sic vtique diuina charitas huic gloriosæ terræ, scilicet Virgini nostræ diuinitùs inserta, ipsius corpori tribus fortissimis virtutibus, quasi tribus radicibus se infixit, per quas etiã ipsum corpus virginis fortificauit, tribusque ornamentis, veluti tribus præfulgidis floribus virginem, quo ad animam ad Dei, ac Angelorum ipsam intuentium lætitiam, honorificè adornauit. Prima igitur ipsius corporis fortitudo discreta abstinentiæ. ita cibum, & potum in ipsa temperabat, quòd propter aliquam superfluitatem à Dei seruitio nequaquam ipsam retraxit vlla segnities, nec propter immoderatam parsimoniam ad agenda sua vmquam fiebat imbecillis. Secunda verò fortitudo temperantiæ vigiliarum, ita corpus suum moderabatur, quòd propter somni breuitatem nullo tempore, quo ipsam vigilare oportuit, aliqua torpebat grauedine, nec propter soporis nimietatem statuta vigiliç tempora in minimo puncto breuiabat. Tertia quoque fortitudo fortis complexionis corporis virginis, ipsam virginitatem tàm constantem effecit, quòd laborem, & corporalem aduersitatem, & transitoriam corporis fęlicitatem æquanimitèr ferebat, de corporis aduersitate non dolens, & de eius fęlicitate nequaquam exultans. Hoc insuper primùm erat ornamentum, quo diuina charitas virginem quo ad animam exornabat, quod scilicet præmia illa, quæ Deus amicis suis largiturus erat, omnium rerum pulchritudini in animo suo præferebat, & idcircò mundanæ diuitiæ, velut fœtidissimum lutum sibi vilescebant. Hoc deniq. quasi secundùm ornamentum ipsius animam decorabat, quòd scilicet intellectu suo perfectè discernebat, quàm incõparabilis honor mundanus existit gloriæ spirituali, propter quod mundanam gloriam audire sic abhorrebat, sicuti corruptum aerem, qui suo fœtore multorum vitam breuitèr extinguit. Illud vtiq. ipsius animam glorificabat quasi ornamentum tertium, quòd omnia Deo placentia in corde suo reputabat dulcissima, illa quoque felle amariora, quæ Deo erant odiosa, & contraria, & ideò ipsa voluntas virginis, tàm efficacitèr ipsius animam trahebat ad desiderandum veram dulcedinem, quòd post hanc vitam eam gustare non oportuit spiritualem amaritudinem. Ex his quippè ornamentis

ſuper omnia, quæ erant creata, Virgo ipſa tàm pulchrè in anima redimita apparuit, quòd Creatori placuit, omnia ſua promiſſa ipſa mediante perficere. Erat enim ex charitatis virtute ita roborata, quòd in nullo bono opere tabeſcebat, nec quidem in minimo pũcto vmquam in eam inimicus præualebat. Verè proculdubio eſt credendum, quòd ſicut ipſius anima coram Deo, & Angelis erat pulcherrima, ita & eius corpus in cunctorum oculis eam intuentium fuit gratiſſimum. Et quemadmodum Deus, & Angeli de eius animę venuſtate gratulabantur in cælis, ita etiam gratiſsima eius corporis pulchritudo omnibus eam cernere cupientibus vtilis fuit, & conſolatoria in terris. Videntes autem deuoti in quanto feruore illa Deo famulabatur, ad Dei honorem feruentiores efficiebãtur. In his autem, qui ad peccandum proniſsimi erant, ex eius verborum, & geſtuum honeſtate ſtatim peccati feruor extinguebatur, quamdiù ipſam conſpiciebant. Tu autem Domine.

Feria quinta. Lectio Secunda.

Abſolutio.

Virgo ab Angelo ſalutata, noſtra dignetur abolere peccata. Amen.

CAP. XIIII.

NVLLA lingua narrare ſufficit. Quàm prudentèr ſenſus, & intellectus Glorioſæ Virginis ipſum Deum in eodem puncto comprehendit, quo primò eius cognitionem habuit, præſertim cum omnis humana mens ad excogitandum debilis ſit, quàm multiformitèr eiuſdem Virginis benedicta voluntas Dei ſeruitio ſe ſubiecit; nam omnia, quæ ipſa Deo placere cognouit, delectabiliter ſibi perficere placuit. Intellexit enim Virgo non ſuis meritis Deum ſibi creaſſe corpus, & animam, ſuæq. voluntati libertatem contuliſſe Dominicis præceptis humilitèr fauendi, aut etiam ipſis, ſi placeret, reſiſtendi, & ideò decreuit humillima Virginis voluntas pro beneficijs iam acceptis, quamdiù ſua vita vigeret, cum omni charitate Deo famulari, quamuis nihil aliud ab ipſo ſibi donaretur. Cum autem ipſius intellectus capere potuit, quòd ipſe omnium rerum creatór animarum, quas creauerat, redemptor etiã fieri dignaretur, & quòd nihil aliud pro tanti laboris mercede, quàm ipſas animas ſibi rependi cuperet, & quòd omnis homo in voluntate libertatem habet placandi Deum per opera bona, aut eum ad iram prouocandi, per operationes malas, profectò voluntas Virginis corpus ſuum in mundi procellis, ſicut prudens Nauclerus ſuam nauem cœpit ſollicitè gubernare. Nam ſicut Nauclerus pertimeſcit nauem ex vndarum ictibus poſſe periclitari, caribdes quoque, quibus naues ſæpiùs diſſoluuntur, vix ab eius diſcedunt memoria, funes, & armamenta nauis firmitèr adaptat, cuius etiam oculi portum, in quo poſt laborem quieſcere deſiderat, iugitèr cõtemplantur, qui ſummè etiam ſatagit, quòd bona ſuæ naui impoſita vero poſſeſſori, quem maximè diligeret, ad commodum perueniant: Sic vtique hæc prudentiſsima Virgo, poſtquam præceptorum Dei notitiam habuit, confeſtim iuxtà ipſorum flatum cœpit ipſius voluntas corpus ſuum cum omni ſollicitudine gubernare. Frequentèr quidem timebat propinquorum cohabitationem, nè ipſorum proſperitas, vel aduerſitas, quæ mundi procellis ſimilantur, per verba, vel opera, ipſam ad obſequendum Deo efficerent grauiorem. Omnia quoque per legem diuinam vetita iugi commendabat memoriæ, cum omni attentione ea deuitans;

nè sicut dira caribdis ipsius animā spiritualitèr perderent. Hæc deniq. laudabilis voluntas ipsam Virginem, suosq. sensus sic refrenando edomuit, quòd ipsius lingua numquam mouebatur ad locutiones inutiles, eiusq. honestissimi oculi ad respiciendum aliquid innecessarium nequaquam fuerūt leuati, aures quoque eius ad ea solummodo erant intentæ, quæ ad Dei gloriam pertinebant, manus etiam, & digitos non nisi ad propriam sui, vel proximi vtilitatem extendebat, pedesq. suos quantùm ad vnum passum moueri non sinebat, nisi priùs discussisset, quæ vtilitas indè proueniret. Desiderabat insuper voluntas virginis, omnes mundi tribulationes gaudentèr sustinere, vt in portum securitatis scilicet in sinum Dei Patris ipsa perueniret, hoc incessantèr desiderās, quòd scilicet Deo, qui sibi erat charissimus, ab eius anima pro sua recreatione honor ad gaudium redderetur. Et quia voluntas virginis in nulla bonitate vmquam defecit, idcircò Deus, à quo bona cuncta procedūt, in omnium virtutum culmine ipsam sublimissimè exaltauit, omniumq. virtutum nitore ipsam splendidissimè rutilare fecit. Quis igitur mirari debet, quòd Deus hanc virginem super omnes maximè dilexerit, cum ipsa sola excepta, neminem à viro, & muliere generari præuouit,* cuius animus ad mortale, seu veniale peccatum interdum non fieret inclinabilis. O quantùm appropinquauit hæc nauis, scilicet corpus Virginis desiderantissimo portui, idest Dei Patris mãsioni, quando Gabriel adueniens ait. Aue gratia plena. O quam honestè sine viri cooperatione suum Filium Pater virgini commendauit, quando Angelo ipsa respondit. Fiat mihi secundùm verbum tuum, confestim namq. in vtero Virginis Humanitati fuit vnita Diuinitas, factusq. est homo, & Filius Virginis verus Deus Filius Dei Patris. Tu autem Domine.

* alias cuius voluntas.

Feria quinta. Lectio Tertia.

Absolutio.

Nos cum prole pia benedicat Virgo Maria. Amen.

CAP. XV.

CONIVNCTIONEM pulcherrimam, & omni acceptione dignissimam. Nā erat Filio Dei in mundo mansio corpus Virginis, in cælo autem erat ei mansio Trinitatis, quamuis vbique maneat potentialitèr. Erat Virgo in corpore, & anima Spiritu sancto plena, erat & Spiritus sanctus in Patre, erat etiam in humanato Filio, qui quidem Filius Dei non solum in virgineis visceribus in mūdo, verum etiam in Patre, & Spiritu sancto mansionem habebat in cælo. Pater quoque cū Spiritu sancto mansionem in humanato Filio habebat in mundo, quamquam solus Filius verus Deus, carnē sibi assumpsit humanam, qui licet secundùm diuinitatis essentiam humanis occultabatur aspectibus, coram Angelis tamen in sua æterna mansione semper idem, & manifestus apparuit. Omnes igitur veram habentes fidem ex illa ineffabili coniunctione, quæ in Virgine facta est, congaudeant, qua coniunctione Dei Filius ex eius carne, & sanguine corpus sibi assumpsit humanum, vnita quoque est humanitati diuinitas, & diuinitati vera humanitas. In hac siquidem gratissima vnione, neque in Filio diminuta est diuinitas, neque in Matris virginitatis integritas, Illi quoque erubescant, & paueant, qui Creatoris omnipotentiam non credunt talia posse facere, aut ipsius bonitatem nolle reputant pro creaturæ suæ saluatione talia facere, si valeret, si etiam ex potentia, & bonitate, talia

fecisse

fecisse creditur, quare ab his, qui eum talia pro se fecisse nō dubitant, perfectè non amant. Animaduertant igitur corda vestra, & intelligant, quòd sicut ille terrenus dominus summa dilectione dignus existeret, qui dum honore maximo, & diuitiarum abundantia fungeretur, audiens contumelijs, & opprobrijs amicum suum affici, ex bonitate sua totum ipsius scandalum super seipsum susciperet, vt amicus ille haberetur in honore. Percipiens quoque idem dominus amicum paupertate tribulari, tunc seipsum inopiæ subderet, vt illum amicum abundantem efficeret. Deindè verò, si ipsum amicum cerneret ad occisionem miserabilitèr duci, quam euadere non posset, nisi aliquis pro eo voluntariè moreretur, & tunc seipsum morti traderet, vt ille damnatus ad mortem viuere posset fæliciter, & quia in his tribus summa dilectio demonstratur, sic etiam, vt nemo dicere posset, aliquem hominem amico suo in mundo maiorem charitatem ostendisse, quàm ipsum Creatorem, qui est in cælo, proptereà ipse Deus suam maiestatem inclinauit, de cælo descendens in vterum Virginis, non in vna tantùm ipsius corporis parte introiens, sed per totum ipsius corpus virgineis visceribus se infundens, formando sibi honestissimè ex solius Virginis carne, & sanguine corpus humanum. Et ideò electissima illa Mater flammanti rubo, sed læsionis inexperto, quem vidit Moyses, congruè similatur. Nam ille idem, qui in rubo tamdiù moratus est, quòd Moysen in his, quæ sibi retulit credulum, & obedientem effecit, sibique suum nomen sciscitanti ait. Ego sum, qui sum, idest hoc nomen est mihi in æternum. Ipse idem in Virgine tantò morabatur tempore, sicut alijs infantulis antè suum partum in maternis visceribus morari necesse est. Quemadmodum etiam per totum Virginis corpus, quando idem Dei Filius concipiebatur cum sua diuinitate introiuit, sic & quando nascebatur cum Humanitate, & Deitate, veluti ex rosa integra odoris suauitas, ita & ipse per totum ipsius corpus virginis fusus est, virginali gloria in Matre integra permanente. Vndè quia Deus, & Angeli, ac deindè primus homo, & post eum Patriarchæ, & Prophetæ vna cū alijs innumerabilibus Dei amicis ex hoc lætabantur, quod rubus ille, idest Mariæ corpus, ita charitate ardens fieri debebat, quòd Dei Filius in ipsum tàm humilitèr ingredi, & in eo tamdiù morari, atque de ipso tàm honestè egredi dignaretur. Ideò dignum est, quòd homines etiam nunc viuentes toto animo collętentur, quòd sicut Dei Filius, cum Patre, & Spiritu sancto, verus, & immortalis Deus hunc rubum ingressus est, assumendo in eo pro eis carnem mortalem, ita, & ipsi cum festinatione ad Virginem confugere deberent, vt ipsa interpellante, eis, qui mortales sunt vita restituatur æterna, qui etiam per sua facinora interitum meruerunt sempiternum. Et sicut Deus in Virgine moratus est, nè corpus suum in ætate, vel membris magis, quàm aliorum infantium vllum haberet defectum, vt Diabolum potentèr deuinceret, qui omnes suæ seueritatis dominio fraudulentèr subiugauerat; Ita & homines ipsam humilitèr deprecentur, vt in sua defensione morari eos faciat, nè in Diaboli laqueos ruere eos contingat. Quemadmodum etiam Deus ab ipsa Virgine in mundum est egressus, vt hominibus portam cælestis patriæ patefaceret, ita & ipsi eam supplicitèr flagitent, quod eis in egressu suo ab hoc nequam sæculo adiutorio præsens esse dignetur, procurando ipsis introitum in sui benedicti Filij regnum æternum. Tu autem Domine.

IN

IN ISTIS TRIBVS LECTIONIBVS subsequentibus tractat Angelus de gloriosæ Virginis amarissimis tribulationibus pro sui benedicti Filij dolorosa morte. Et de constantia mentis, quàm habuit Virgo in omnibus doloribus suis.

Feria sexta. Lectio Prima.

Absolutio.

Christo, qui nos redemit, reconciliet Virgo, quæ eum genuit. Amen.

C A P. XVI.

GLORIOSA Virgo Maria in affatu Angeli legitur expauisse. Quæ siquidem nullum metum propter sui corporis periculũ tunc habuit, sed inimici humani generis fraudulentiam ad animæ suæ nocumentum adesse formidauit. Vndè verè intelligendum est, quòd quando ipsa ad tantam ætatem peruenit, quòd sensus, & intellectus eius Dei, suæq. voluntatis agnitionem comprehendere valuit, confestim, sicut Deum cœpit rationabilitèr diligere, ita etiam cœpit ipsum rationabilitèr metuere. Congrue itaq. hæc Virgo nuncupari potest florens rosa, nam sicut rosa crescere solet inter spinas, ita hæc venerabilis Virgo in hoc mundo creuit inter tribulationes. Et quemadmodum quantò rosa in crescendo se plùs dilatat, tantò fortior, & acutior spina efficitur, ita & hæc electissima rosa Maria, quantò plùs ætate crescebat, tantò fortiorum tribulationum spinis acutiùs pungebatur. Transcursa denique iuuenili ætate, timor Domini extitit ei prima tribulatio, quia non solùm maximo timore tribulabatur in disponendo se ad fugiendum peccata, verùm etiam tremore non modico vrgebatur in considerádo quomodo rationabilitèr perficeret opera bona. Et quamuis omni vigilantia cogitationes, verba, & opera ad Dei honorem ordinabat, timebat tamen defectum aliquem in eis existere. Considerent igitur ipsi peccatores miseri, qui diuersarum iniquitatum illecebras audactèr, & voluntariè incessantèr committunt, quantos cruciatus, quantasq. miserias animabus suis coaceruant, quádo vident, quòd hæc Gloriosa Virgo ab omni peccato immunis opera sua super omnia Deo placentia, perfecit cum timore. Deindè ex Prophetarum scripturis Deum incarnari velle intelligens, & quòd tàm diuersis pœnis in carne assumpta deberet cruciari, tribulationem protinùs non modicam propter feruentem charitatem, quàm ad Deum habebat, in corde suo sustinuit, quamquam nondùm sibi innotesceret, quòd ipsa Mater fieri debebat. Cum autem ad illam ætatem ipsa peruenit, quòd Filius Dei factus fuit Filius suus, & sensit eum in vtero suo à se corpus illud accepisse, quòd Prophetarum scripturas per se ipsum adimplere deberet, tunc lenissima illa rosa in sua pulchritudine magis dilatari, & crescere videbatur, ac tribulationum spinæ ipsam acritèr stimulantes, fortiores, & acutiores quotidiè efficiebantur. Nam sicut ei magnum, & ineffabile gaudium in Filij Dei conceptione oriebatur, ita etiam in recordatione crudelissimæ futuræ passionis eius, mentem suam multiformis pulsabat tribulatio. Gaudebat namque Virgo, quia suus Filius vera humilitate amicos suos reducturus erat ad Regni cælestis gloriam, quibus primus homo per suam superbiam gehennalem pœnam meruerat. Dolebat verò, quia sicut homo omnibus suis membris per malam concupiscentiam peccauerat in paradiso, ita & suum Filium

pro

pro ipsius hominis transgressione, per proprij corporis amarissimam mortem satisfacturum præsciebat in mundo. Exultabat Virgo, quia Filium suũ absque peccato, & carnis delectatione conceperat, quem etiam sine dolore pepererat. Tristabatur quoque, quia tàm prædulcẽ Filium ad turpissimam mortẽ nasciturum, ac seipsam in maxima cordis anxietate ipsius passiones perspecturam, prænouerat. Gaudebat etiam Virgo, quia ipsum à morte resurrecturum præsciebat, & pro sua passione in summo honore æternalitèr sublimandum, dolebat tamen, quia contumeliosis opprobrijs, & diris cruciatibus honorem illum præcedẽtibus præsciebat eum immanitèr cruciandum. Verè indubitatèr credendum est, quòd sicut rosa constantèr in suo loco stare cernitur, quamuis spinę circumstantes fortiores, & acutiores effectæ fuerint, ita hęc benedicta rosa Maria tàm constantem gerebat animũ, quòd quantumcumque tribulationũ spinæ cor ipsius stimulabant, voluntatem tamen suã nequaquam variabant, sed ad sufferendum, ac faciendum quidquid Deo placeret se promptissimam exhibebat. Florenti ergò rosę dignissimè comparatur, & re vera rosæ in Hiericho, nam sicut rosa illius loci pulchritudine sua cæteris floribus legitur præcellere, ita Maria vniuersos in hoc mundo viuentes, solo excepto suo benedicto Filio honestatis, & morum pulchritudine excellebat. Vndè sicut Deus, & Angeli ex eius virtuosa constantia iocundabantur in cęlo, ita homines cõsiderantes, quàm patientèr se habebat in tribulationibus, & quã prudentèr in consolationibus, ex ea maximè lætabantur in mundo. Tu autem Domine.

Feria sexta. Lectio Secunda.

Absolutio.

Qui nos saluauit pretio sui sanguinis, defendat nos prece suæ Matris Virginis. Amen.

CAP. XVII.

INTER alia, quæ voces propheticæ de Dei Filio prædixerunt. Pręcinebant etiam, quàm duram mortem in suo innocentissimo corpore sustinere volebat in hoc mundo, vt homines vnà cum ipso æterna vita fruerentur in cælo. Prophetabant denique Prophetæ, & scribebant, qualitèr idem Dei Filius pro humani generis liberatione ligandus, & flagellandus erat, & quomodo ad crucem ducendus, & quàm vituperosè tractandus, & crucifigendus. Vndè quia ipsos benè nouisse credimus, qua de causa immortalis Deus mortalem carnem sibi assumere voluit, & tàm diuersis modis in eadem carne tribulari. Ideò fides Christiana nõ dubitet, quin Virgo nostra, & Domina, quàm antè sæcula sibi Deus præordinauit in Matrem, clariùs hoc sciebat, nec Virginem ipsam latuisse iustum est credere rationem illam, quare ipse Deus humana carne in eius vtero dignabatur vestiri. Et verè proculdubio est credendum, quòd ex inspiratione Spiritus sancti ipsa perfectiùs intellexit quidquid Prophetarum eloquia figurabant, quàm ipsi Prophetæ, qui ex eodem spiritu verba oretenùs protulerunt. Vndè verissimè credendum est, quòd quando Virgo Dei Filium, postquam eum peperit, primò suis manibus tractare cœpit, subitò ipsius menti occurrit, qualitèr ipse Prophetarũ scripturas adimplerę

debeat.

debebat. Quando autem ipsum pannis inuoluebat, tunc in corde suo considerabat, quàm acutis flagris totum ipsius corpus lacerandum erat, ita quòd etiam quasi leprosus apparere debebat. Recolligens quoque Virgo sui Filij paruuli manus, & pedes leniter in fascia recordabatur, quàm duriter ferreis clauis debebant perforari in Cruce. Aspiciens quippè faciem eiusdem Filij sui speciosi forma præ filijs hominum meditabatur, quàm irreuerenter ipsam impiorum labia suo sputo debebāt maculare. Reuoluebat etiam ipsa Mater sæpiùs in animo, quantis alapis maxillæ eiusdem sui Filij cęderentur, quantisq. opprobrijs, & contumelijs eius benedictæ aures replerentur. Modò considerans qualiter ipsius oculis ex proprij cruoris influxu caligarent, modò qualiter ipsius ori acetum felle admixtum infunderetur. Modò ad mentem reducens, qualiter ipsius brachia funibus ligari oportebat, neruos etiam, & venas, atque omnes compagines, quomodo immisericorditer in cruce debebant extendi, præcordia eius in ipsa morte contrahi, totumq. ipsius corpus gloriosum qualiter intùs, & foris omni amaritudine, & angustia vsque ad mortem oportebat cruciari. 1 Sciebat enim Virgo, quòd exalato in cruce spiritu ipsius Filij latus lancea acutissima perforaret, & ipsius cor per medium transfigeret.

1 lect. var.

Vndè sicut omnium Matrum erat lætissima, quando Dei Filium iam de se natum videbat, quem verè sciebat verùm Deum, & hominem existere, mortalem quidem in Humanitate, sed in Deitate æternaliter immortalem, ita etiam omnium Matrum erat mœstissima ex ipsius amarissimæ passionis præscientia. Per talem enim modum eius maximam lætitiam supergrauissima comitabatur mœstitia, acsi alicui mulieri parturienti ita diceretur. Filium peperisti viuum, & omnibus membris sanum, sed pœna illa, quam in partu habuisti, vsque ad mortem tuam perdurabit. Et illa hæc audiens de suæ prolis vita, & sospitate gauderet, de passione verò, & morte propria tristaretur. Talis vtique Matris mœstitia procedens, & ex illa recordatione pœnæ, & mortis sui proprij corporis certè non esset grauior, quàm dolor Virginis Mariæ, quotiescumque sui amantissimi Filij mortem futuram in animo reuoluebat. Intelligebat Virgo Prophetarum vaticinia olim prædixisse, quòd oportebat suum prædulcem Filium multas, & graues pœnas sustinere, & etiam ille iustus Simeon, non quasi à longè, vt Prophetæ, sed in faciem Virginis prędixit, quòd ipsius animam debebat gladium pertransire. Vndè verè notandum est, quòd sicut vires animæ ad sentiendum bonum, vel malum corporis viribus fortiores, & sensibiliores existunt, ita & benedicta Virginis anima, quam gladius ille pertransiturus erat, grauioribus torquebatur languoribus, antequam suus Filius pateretur, quàm alicuius Matris corpus sustinere valeret, antequam suam prolem parturiret. Ille namq. doloris gladius cordi Virginis omni hora tantò se propius approximabat, quantò suus dilectus Filius passionis tempori magis appropinquabat. Vndè sine dubio credendum est, quòd ille pijssimus Dei Filius innocētissimus suę Matri filialiter compatiens dolores eius frequentibus consolationibus temperabat, alioquin eius vita vsque ad Filij mortem illos sustinere minimè valuisset. Tu autem Domine.

NOTÆ.

1 var. lect.

Sciebat enim Virgo, quòd exalato in Cruce spiritu ipsius Filij latus lancea acutissima perforaret.

Manuscriptus Vatic. legit, exaltato in Cruce spiritu, *sed omninò legendū* exalato in Cruce spiritu, *vt Codices impressi habent*,

beni, quandoquidem post Christi Domini obitum fuisse à Longino latus eius lancea percussum testatur S. Ioánes 19. Cap. sui Euangelij, Beatissimam verò Virginem ex Prophetarum vaticinijs, vt in præsenti Capite scribitur nouisse Deum carnem assumpturum, et mundum Passione sua redempturum tradidimus Lib. 1. Reuelation. Cap. 10 Nota 1. quod etiam expressè docuerunt S. Gregorius Thaumaturg. serm. 1. de Annunciation. & S. Augustin. serm. 2. de eadem, atque hinc S. Ignat. Martyr Epist. 1. Mariam vocat nostræ Religionis Magistram, & S. Bernard. serm. 4. super Missus est, asserit, illam Apostolos illuminasse, proindè legimus hìc, Sciebat Virgo, quòd exalato in Cruce spiritu ipsius Filij latus lãcea acutissima perforaret.

Feria Sexta. Lectio Tertia.

Absolutio.

Passio Virginis Filij nos commendet manibus Patris Altissimi. Amen.

CAP. XVIII.

EO denique tempore, quo Filius Virginis prædixit, quęretis me, & non inuenietis. Dolorosi cuspis gladij cor Virginis acriter stimulauit. Ipso quoque deindè à proprio Discipulo proditore, & à veritatis, ac iustitię ęmulis, sicut ei placuit captiuato, tũc doloris gladius cor, & præcordia Virginis transfigebat, atq. ipsius animam duritèr pertrãsiens, vniuersis corporis sui membris dolores grauissimos inferebat. Toties enim in anima Virginis gladius ille cum omni amaritudine versabatur, quoties eius amãtissimo Filio obijcebãtur passiones, & opprobria. Videbat quidem Filium impiorum palmis colaphizatum, crudelitèr, & impiè flagellatum, à Iudæorum Principibus morti turpissimè adiudicatũ, ac ipsũ toto vociferante populo crucifige proditorem, ligatis manibus ad locũ passionis eductum, alijs eum iam Crucẽ super humeros in maxima lassitudine baiulãtem præcedentibus, & post se ligatum trahentibus, atq. alijs concomitantibus, & eum pugnis impellentibus, ac tamquã crudelissimam feram illum Agnum mãsuetissimum agitantibus. Qui secundum Isaiæ vaticinium in omnibus suis angustijs, ita patiens erat, quòd instar ouis ad occisionem ductę sine voce, & Agni coram tondente se reticentis, os suum nó aperiebat, qui sicut per seipsum omnem patientiam ostendit, ita sua benedicta Mater, omnes suas tribulationes patientissimè tolerauit. Et quẽadmodum agnus suam matrẽ quocumq. ducta fuerit comitatur, ita Virgo Mater suũ Filium ad tormentorum loca perductum sequebatur. Videns quoque Mater Filium Corona spinea derisum, suamq. faciem sanguine rubicatam, & eius maxillas ex magnis alapis rubicũdas, grauissimo dolore ingemuit, tũc suæ maxillæ præ dolorum magnitudine cęperũt pallescere. Sanguine quippè Filij in eius flagellatione per totum ipsius corpus defluente, innumerabilium aqua lacrymarum de Virginis oculis decurrebat. Vidẽs deindè Mater suum Filiũ in Cruce crudeliter extendi, in omnibus sui corporis viribus cępit tabescere. Audiẽs verò malleorum sonitum, quando Filij manus, & pedes ferreis clauis perforabantur, tunc omnibus Virginis sensibus deficientibus, ipsam velut mortuã doloris magnitudo prostrauit. Iudæis itaq. felle, & aceto ipsum potantibus, anxietas cordis, ita linguam, & palatum Virginis exsiccauit, quòd labia sua benedicta ad loquendum tunc mouere non valuit. Audiens quoque postmodum illam flebilem Filij sui vocem in mortis angone dicentem, Deus meus, Deus meus, vt quid me dereliquisti. Videns deindè, quòd omnia eius membra obriguerunt, & inclinato

iam capite spiritum exalabat, tunc doloris acerbitas ita cor Virginis suffocauit, quòd nullus sui corporis articulus moueri videbatur. Vndè non paruum miraculum in hoc Deus tunc fecisse dignoscitur, cùm Virgo Mater tot, & tantis doloribus intrinsecus sauciata suum spiritum non emisit, quando tàm dilectum Filium nudum, & cruentatum viuum, & mortuum, atque lancea transfixum, omnibus eum deridentibus inter latrones pendere prospexit, illis penè omnibus, quibus notus extiterat ab eo fugientibus, & multis eorum à rectitudine fidei enormiter exorbitantibus. Igitur quemadmodum suus Filius super omnes in hoc mundo viuentes amarissimam mortem sustinuit, ita ipsius Mater in sua benedicta anima amarissimos dolores sufferendo portauit. Commemorat etiam sacra Pagina, quòd vxor Phinees Arcam Dei ab eius inimicis captam esse percipiens, præ dolorum vehementia protinus expirauit, cuius mulieris dolores Mariæ Virginis doloribus comparari non possent, quæ sui benedicti Filij corpus, quod Arca prædicta figurabat inter clauos, & lignum captum detineri videbat. Maiori namque charitate Virgo suum Filium Deum verum, & hominem peramabat, quàm aliquis à viro, & muliere genitus seipsum, aut alium posset diligere. Vndè quia mirabile cernitur, quòd illa vxor Phinees à doloribus mortua fuit, quæ minoribus doloribus vrgebatur, & Maria reuixit, quæ grauioribus męstitijs extitit lacessita. Quis in hoc aliud cogitare poterit, nisi quòd de speciali omnipotentis Dei dono contra omnes corporales vires suas ipsa vitam retinuit. Moriens denique Dei Filius cælum aperuit, & amicos suos, qui in Inferno tenebantur, potenter eripuit. Reuiuiscens autem Virgo, rectam fidem vsque ad Filij resurrectionem integraliter sola seruabat, multosq. à fide miserabiliter deuiantes, reducendo ad fidem corrigebat. Mortuus siquidem suus Filius de Cruce depositus fuit, & pannis inuolutus, vt alia funera sepulturę traditus est, & tunc omnes ab eo recesserunt, & pauci eum resurrecturum crediderunt, tunc etiam à corde Matris dolorum stimuli fugerunt, & consolationum delectatio cępit in ipsa suauiter renouari, quia sciebat, quòd Filij sui tribulationes iam erant ex toto finitæ, ipsumque cum Deitate, & Humanitate die tertia ad æternam gloriam debere resurgere, ac deinceps nullam molestiam debere, nec posse pati. Tu autem Domine.

IN ISTIS TRIBVS LECTIONIBVS subsequentibus, ostendit Angelus, quàm immobilis fuit Beata Virgo à recta fide, quando cæteri de Christi Resurrectione dubitabant. Et quam proficua fuit multis sua vita, & doctrina. Et qualiter in corpore, & anima in cęlum fuit assumpta.

In die Sabbati. Lectio Prima.

Absolutio.

Confirmet nos in fide Sanctissima, gloriosa Mater Dei pijssima. Amen.

CAP. XIX.

DE longinquis partibus Regina Austri ad Regem Salomonem legitur peruenisse, eiusque visa sapientia præ stupore immenso nō habuisse spiritum, quę resumptis viribus Regem suis commendauit sermonibus, magnisq. eum glorificauit muneribus. Huic vtique Reginę excellentissima Regina Virgo Maria conuenienter similatur, cuius animus totius mundi ordinem, & processum ab eius exor-

exordio, vsque ad eius finem sagaciter perlustrans, & vniuersa, quæ in eo erant, diligentèr prospiciens, nihil in eo reperit, quod possidere, vel audire desideraret, nisi solummodò illam sapientiam, quam de Deo audiuerat. Illam itaque omni auiditate quæsiuit, illam sollicitè inuestigauit, donec ipsam sapientiam, scilicet Christum Dei Filium, qui incomparabilitèr Salomone sapentior est, sapienter inuenit. Videns autem ipsa Virgo quàm sapienter ille per corporis sui passionē in Cruce reuicit animas, eisque cæli portas aperuit, quas subdolus hostis ad gehennalem mortem vicerat, tunc ipsa Virgo propinquior morti stabat, quàm Regina Austri, quando videbatur spiritum non habere. Christi deindè sui Filij passione consummata, tunc ipsa Virgo resumptis viribus, donis ipsi Deo gratissimis ipsùm glorificabat, nam plures animas sua salutari doctrina ipsi Deo præsentabat, quàm aliqua alia persona post Christi mortem vniuersis suis operibus. In hoc etiam suis sermonibus ipsum honorificè commendasse probatur, quòd multis post eius humanitatis mortem de ipso per omnia dubitantibus, verum Dei Filium in deitate æternaliter immortalem ipsa eum sola constantèr asseruit. Tertia quippè die de ipsius Resurrectione Discipulis hæsitantibus, & mulieribus in sepulchro eius corpus sollicitè inquirentibus, ipsisque Apostolis præ maxima cordis anxietate, & pauore se pariter includentibus, tunc Virgo Mater, quamuis Scriptura eo tempore ipsam aliquid locutam non commemorat, sine dubio tamen credendum est, quòd ipsa Dei Filium in carne æternam gloriam resurrexisse testificata est, & quòd mors de cætero illi numquam posset ampliùs dominari. Item quamuis etiam Scriptura dicat, quòd Christi Resurrectionem Magdalena, & Apostoli priùs viderunt, sine dubio tamen credendum est, quòd sua Mater dignissima, antequàm illi veraciter hoc sciebat, & priùs quàm illi eum viuum resurrexisse à mortuis vidit, propter quòd iubilo cordis plenissima ipsum humilitèr collaudauit. Ascendente verò suo benedicto Filio ad suum Regnum gloriosum. Virgo Maria in hoc mundo ad bonorum confortationem, & errantium correctionem remanere permissa est. Erat enim Magistra Apostolorum, Consolatrix Martyrum, Doctrix Confessorum, clarissimum speculum virginum, Consolatrix viduarum, in coniugio viuentium saluberrima monitrix, atque omnium in fide Catholica perfectissima roboratrix. Apostolis namque ad se venientibus, omnia quæ de suo Filio perfectè non nouerant reuelabat, & rationabiliter declarabat. Martyres quoque ad tribulationes gaudenter pro Christi nomine sufferendas animabat, qui pro ipsorum, & omnium salute quàmpluribus tribulationibus seipsum spontè exposuerat, asserens seipsam antè Filij sui mortē XXXIII. annis tribulationem cordis indesinenter in omni patientia pertulisse. Confessores deindè dogmata salutis edocebat, qui ex eius doctrina, & exemplo perfectissimè didicerunt diurna, & nocturna tempora prudenter ad Dei laudem, & gloriam ordinare, somnumque, ac cibum, & labores corporis spiritualiter, & rationabiliter temperare. Ex eius quippè honestissimis moribus addiscebant Virgines honestè se regere, & virginalem pudicitiam suam vsque ad mortem firmitèr conseruare, multiloquium, & omnes vanitates fugere, ac omnia sua opera diligenter præmeditatione discutere, & spirituali libramine equa lance iustissimè examinare. Viduis etiam ad ipsarum consolationem Virgo gloriosa referebat, quod quamuis ex materna charitate sibi placuisset, quod suus amantissimus Filius moriendi voluntatem habuisset. Verumtamen sua voluntas materna diuinæ se voluntati totaliter con-

conformauerat, eligendo potiùs ad Dei voluntatis perfectionem omnes tribulationes humilitèr sustinere, quàm ad aliquod suum placitum à diuina voluntate in aliquo dissentire. Tali enim collocutione viduarum animos patientes in tribulationibus, & constantes in corporis tentationibus faciebat. Consulebat insuper coniugatis, vt ad corpus, & animam se mutuo vera, & non ficta charitate diligerent, & ad quemcumq. Dei honorem, indiuiduam voluntatem haberent, de seipsa illis referens, qualiter ipsa Deo fidem suam sinceritèr dederat, & qualiter propter ipsius charitatem diuinæ voluntati in aliquo numquam restiterat. Tu autem Domine.

Sabbato. Lectio Secunda.

Absolutio.

Filius Mariæ Virginis mundet nos à sorde criminis. Amen.

CAP. XX.

QVONIAM ex sacri Euangelij serie didicimus, vnicuique eadem mensura, qua alteri mensus fuerit, esse remetiendum. Ideò impossibile videtur, quòd aliquis humana ratione possit comprehendere, quãtis honoribus Gloriosa Dei Genitrix in cæli palatio debuit ab omnibus venerari, quæ tàm multis, dum in hoc mundo vixit, desiderata bona benigniter operata est. Idcircò iustum fore creditur, quòd quando suo Filio placuit ipsam ab hoc sæculo euocare, vniuersi ad eius honoris augmentandum parati extiterunt, qui per ipsam suæ voluntatis perfectionem habuerant. Vndè quia Creator omnium, ipsa mediante, suum placitum perfecit in mundo, ideò placuit ei cũ Angelis ipsam summo honore glorificare in cælo. Et idcircò ipsius Virginis animam, quando fuit à corpore separata, statim super omnes cælos ipse Deus mirificè sublimauit, eique imperium super vniuersum mundum donauit, & Angelorum Dominam, æternaliter ipsam constituit. Qui quidem Angeli, ita postmodum obedientes Virgini effecti sunt, quòd omnes Inferni pœnas libentiùs sustinerent, quàm aliquibus suis præceptis in aliquo contradicerent. Super omnes etiam malignos spiritus ipsam sic Deus potentem effecit, quòd quotiescumque ipsi aliquem hominem Virginis auxilium ex charitate implorantem impugnauerint, ad ipsius Virginis nutum illicò pauidi procul diffugiunt, volentes potiùs pœnas suas, & miserias sibi multiplicari, quàm eiusdem Virginis potentiam super se taliter dominari. Et quia inter omnes Angelos, & homines ipsa inuenta est humillima, ideò super omnia, quæ creata sunt, facta est sublimissima, omniumque pulcherrima, atque ipsi Deo super omnes simillima. Vndè verè notandum est, quòd sicut aurum cæteris metallis habetur dignius, ita Angeli, & animæ cæteris creaturis digniores existunt. Igitur quemadmodum aurum in aliqua opera absque ignis beneficio formari nequit, igne verò apposito iuxtà aurificis magisterium, in diuersas formas fabricat. Simili modo Beatissimæ Virginis anima cæteris animabus, atque Angelis non potuisset pulchrior fieri, nisi ipsius peroptima voluntas, quæ artificioso aurifici comparatur, in Spiritus sancti igne ardentissimo ipsam tàm efficacitèr præparasset, quòd eius opera omnium Creatori gratissima apparerent. Et quamuis aurum in pulchra opera formatum fuerit, aurificis tamen artificium, in eo non clarè discernitur, quamdiù in opaca domo opus illud fabricatum includitur, sed dum in Solis splendorem venerit, tunc operis pulchritudo in eo clariùs illucescit. Similitèr

litèr etiam huius Gloriosæ Virginis dignissima opera, ipsius pretiosissimam animam * pulcherrimè adornantia, perfectè videri nequiuerunt, quamdiù anima ipsa in latibulo sui morituri corporis tenebatur inclusa, donec in splendorem veri Solis, qui est ipsa Deitas anima ipsa peruenit. Tunc denique ipsam Virginem tota cælestis Curia summis laudibus exaltabat, eo quod sua voluntas eius animam ita adornauerat, quòd sua pulchritudine omnes creaturarum pulchritudines excellebat, propter quod, & ipsi Creatori simillima apparebat. Huic ergò gloriosæ animæ sedes glorifica ipsi Trinitati propinquissima ab æterno constituta erat. Nam sicut Deus Pater erat in Filio, & Filius in Patre, & Spiritus sanctus in vtroque, quando Filius post humanæ carnis susceptionem in suæ Matris vtero cum Deitate, & Humanitate quiescebat, Trinitatis vnione penitùs indiuisa, ac Matris virginitate inuiolabiliter conseruata, ita & ipse Deus benedictæ Virginis animæ mansionem Patri, & Filio, & Spiritui sancto proximam ordinauit, vt omnium bonorum, quæ à Deo donari possent, ipsa particeps haberetur. Nullius etiam cordis profunditas capere sufficit, quantam iucunditatem suæ societati Deus in cælo fecit, quãdo eius amantissima Mater ab hoc miserabili mundo migrauit, sicut verè cunctis cum charitate cælestem patriam desiderantibus patefiet, quando ipsum Deum facie ad faciem contemplati fuerint. Angeli quoque Virginis animę cõgratulantes Deum glorificabant, nam per ipsius Christi corporis mortem eorum societas impletur, & per suæ Matris Aduentum in cælum, ipsorum iucunditas adaugetur. Adam denique, & Eua cum Patriarchis, & Prophetis, ac vniuersa cohorte ex Inferni carcere educta, cæterique, qui post Christi mortem venerant in gloriam, ex ipsius Virginis aduentu in cælum gaudebant, referendo Deo laudem, & honorem, qui ipsam tanto honore decorauerat, quòd ipsorum Redemptorem, & Dominum, tàm sanctè, & gloriosè pepererat. Apostoli etiam, & vniuersi amici Dei, qui ipsius Virginis dignissimo funeri astabãt, quando suus amãtissimus Filius eius gloriosam animam in cælum secum portabat, ipsam humili venerabantur obsequio, venerabile ipsius corpus omni, qua poterant laude, & gloria exaltantes. Et verè remota omni ambiguitate credendum est, quòd sicut à Dei amicis corpus illud Virginis Beatissimæ sepulturæ tradebatur mortuum, ita ab ipso Deo Filio suo amantissimo ad vitam perpetuam viuum cum anima venerabiliter est assumptum. Tu autem Domine.

* alias pulchritudine.

Sabbato. Lectio Tertia.

Absolutio.

Ad gloriam Regni cęlorum perducat nos Regina Angelorum. Amen.

CAP. XXI.

QVIA ipsa veritas, qui est Dei, & Virginis Filius omnibus consuluit bonũ etiam pro malo retribuere, quantis bonis per seipsum credendus est ipse Deus bonorum operum factores remunerare. Et quia per suum Euangelium pro quolibet bono opere cẽtuplum redonari promisit, quis excogitare poterit, quãtis præmiorum sublimium donis suam reuerendissimã Matrem ditauerit, quę nec quidem minimũ peccatum vnquam cõmisit, cuius & opera Deo gratissima non habent numerum. Nam sicut ipsius Virginis animę voluntas omnium bonorum operum cooperatrix extitit, ita & ipsius honestissimum corpus, ad operum perfectionem instrumentum aptissimum, & iugiter applicabile fuit.

Vndè sicut verè credimus, quòd ex Dei iustitia omnia humana corpora resurgere habēt in die nouissimo, retributionem cum suis animabus iuxtà suorum operum exigentiam susceptura, eo quòd, sicut vniuscuiusq. anima omniū operum suorum per voluntatis adhibitionem cooperatrix fuerat, ita & corpus ei coniunctum per se omnia corporaliter adimpleuerat. Sic igitur sine aliquo dubio credēdum est, quòd sicut Dei Filij corpus, quod numquam peccauit, à mortuis resurrexit, & cum deitate paritèr glorificatum extitit, ita & corpus suæ dignissimę Matris, quod numquam aliquod peccatum commisit, aliquantis diebus post eius tumulationem Dei virtute, & potentia fuit cum eiusdem Sacratissima Virginis anima assumptum in cœlum, omnique honore simul cum eadem extitit glorificatum. Et sicut humano intellectui in hoc mundo impossibile est illius coronæ pulchritudinem, & gloriam comprehendere, qua gloriari, & venerari decet Christum Dei Filium pro sua passione, ita & nemo illius coronę decorem excogitare potest, qua Virgo Maria pro sua diuina obedientia in corpore, & anima veneratur. Et quemadmodum vniuersæ virtutes animæ Virginis Deum suum Factorem commendabāt, cuius Sacratissimum corpus posteà omnium virtutum præmijs decorabatur, ita & eamdem Virginem dignissimā Dei Matrem opera sui corporis collaudabant, quia nullam virtutem ipsa operari prætermisit in mundo, pro qua corpori, & animæ ipsa sciret esse reddendum pręmium in cœlo. Vndè verè notandum est, quòd sicut sola Sacratissima anima Christi excepta suæ Matris anima pro virtutibus, & meritis summis præmijs dignissima extitit, quia in bonis operibus nullum defectum habuit, ita etiam solo excepto Christi corpore, suæ Matris corpus fuit dignissimū longiori tempore, quàm aliorum corpora, cum sua anima meritorum præmia recipere, quia semper cum ipsa omnia eius optima opera perfecit, nullique peccato vmquam consensit. O quàm potenter suam iustitiam Deus ostendit, quando Adam de Paradiso expulit, quia fructum vetitum in Paradiso ex ligno scientiæ cōtra obedientiam manducauit. O quàm humiliter Deus manifestauit suam misericordiam in hoc mundo per Mariam Virginem, quæ congruè lignum vitæ nuncupari potest. Pensate igitur quàm celeriter iustitia illos in miseriam expulit, qui inobedientèr fructu ligni scientiæ vescebantur. Considerate etiam, quàm dulciter eos misericordia inuitat, & allicit ad gloriam, qui per diuinam obedientiam fructu ligni vitæ refici desiderant. Attendite insuper charissimi, quòd quando huius honestissimæ Virginis corpus, quod ligno vitæ comparatur, in hoc mundo crescebat, vniuersi Angelorum Chori ipsius fructum non eò minùs desiderabant, & de eo nascituro nō minùs lætabantur, quàm de illa gratia eis facta, scilicet quòd seipsos immortales in cælesti lætitia fore nouerant, & præsertim, vt Dei magna charitas in humano genere clarescerer, & ex hoc eorum societas augeretur. Et ideò Gabriel Angelus cursu celeri ad ipsam Virginem alacriter properauit, & eam alloquio omni acceptione dignissimo charitatiuè salutauit. Vndè quia ipsa Virgo verè humilitatis, omniūmq. virtutum magistra Angelo nuncianti humillimè respondebat, ideò ipse gauisus est, cognoscens, quòd voluntatis suæ, & aliorum Angelorum desiderium ex eo adimpleri debebat. Sed quia illud benedictum Virginis corpus verè nouimus in cælum cum anima fuisse eleuatum, ideò hominibus mortalibus Dei offensoribus salubriter est consultum, quòd per veram suorum reatuum pęnitudinem ad ipsam festinanter ascendant, qui diuersis tribulationibus in hac valle miseriæ dietim atteruntur, atque hanc ærumnosam vitam per suorum corporum interitum nō ambigunt debere terminari. Et si ex huius

liter etiam huius Gloriosæ Virginis dignissima opera, ipsius pretiosissimam animam * pulcherrimè adornantia, perfectè videre nequiuerunt, quamdiù anima ipsa in latibulo sui morituri corporis tenebatur inclusa, donec in splendorem veri Solis, qui est ipsa Deitas anima ipsa peruenit. Tunc denique ipsam Virginem tota cælestis Curia summis laudibus exaltabat, eo quod sua voluntas eius animam ita adornauerat, quòd sua pulchritudine omnes creaturarum pulchritudines excellebat, propter quod, & ipsi Creatori simillima apparebat. Huic ergò gloriosæ animæ sedes glorifica ipsi Trinitati propinquissima ab æterno constituta erat. Nam sicut Deus Pater erat in Filio, & Filius in Patre, & Spiritus sanctus in vtroque, quando Filius post humanæ carnis susceptionem in suæ Matris vtero cum Deitate, & Humanitate quiescebat, Trinitatis vnione penitùs indiuisa, ac Matris virginitate inuiolabiliter conseruata, ita & ipse Deus benedictæ Virginis animæ mansionem Patri, & Filio, & Spiritui sancto proximam ordinauit, vt omnium bonorum, quæ à Deo donari possent, ipsa particeps haberetur. Nullius etiam cordis profunditas capere sufficit, quantam iucunditatem suæ societati Deus in cælo fecit, quãdo eius amantissima Mater ab hoc miserabili mundo migrauit, sicut verè cunctis cum charitate cælestem patriam desiderantibus patefiet, quando ipsum Deum facie ad faciem contemplati fuerint. Angeli quoque Virginis animę cõgratulantes Deum glorificabant, nam per ipsius Christi corporis mortem eorum societas impletur, & per suæ Matris Aduentum in cælum, ipsorum iucunditas adaugetur. Adam denique, & Eua cum Patriarchis, & Prophetis, ac vniuersa cohorte ex Inferni carcere educta, cæterique, qui post Christi mortem venerant in gloriam, ex ipsius Virginis aduentu in cælum gaudebant, referendo Deo laudem, & honorem, qui ipsam tanto honore decorauerat, quòd ipsorum Redemptorem, & Dominum, tàm sanctè, & gloriosè pepererat. Apostoli etiam, & vniuersi amici Dei, qui ipsius Virginis dignissimo funeri astabãt, quando suus amãtissimus Filius eius gloriosam animam in cælum secum portabat, ipsam humili venerabantur obsequio, venerabile ipsius corpus omni, qua poterant laude, & gloria exaltantes. Et verè remota omni ambiguitate credendum est, quòd sicut à Dei amicis corpus illud Virginis Beatissimæ sepulturæ tradebatur mortuum, ita ab ipso Deo Filio suo amantissimo ad vitam perpetuam viuum cum anima venerabiliter est assumptum. Tu autem Domine.

* alias pulchritudine.

Sabbato. Lectio Tertia.

Absolutio.

Ad gloriam Regni cęlorum perducat nos Regina Angelorum. Amen.

CAP. XXI.

QVIA ipsa veritas, qui est Dei, & Virginis Filius omnibus consuluit bonũ etiam pro malo retribuere, quantis bonis per seipsum credendus est ipse Deus bonorum operum factores remunerare. Et quia per suum Euangelium pro quolibet bono opere cẽtuplum redonari promisit, quis excogitare poterit, quãtis præmiorum sublimium donis suam reuerendissimã Matrem ditauerit, quę nec quidem minimũ peccatum vmquam cómisit, cuius & opera Deo gratissima non habent numerum? Nam sicut ipsius Virginis animę voluntas omnium bonorum operum cooperatrix extitit, ita & ipsius honestissimum corpus, ad operum perfectionem instrumentum aptissimum, & iugiter applicabile fuit.

Vndè ſicut verè credimus, quòd ex Dei iuſtitia omnia humana corpora reſurgere habét in die nouiſsimo, retributionem cum ſuis animabus iuxtà ſuorum operum exigentiam ſuſceptura, eo quòd, ſicut vniuſcuiusq. anima omniū operum ſuorum per voluntatis adhibitionem cooperatrix fuerat, ita & corpus ei coniunctum per ſe omnia corporaliter adimpleuerat. Sic igitur ſine aliquo dubio credēdum eſt, quòd ſicut Dei Filij corpus, quod numquam peccauit, à mortuis reſurrexit, & cum deitate paritèr glorificatum extitit, ita & corpus ſuæ digniſsimę Matris, quod numquam aliquod peccatum commiſit; aliquantis diebus poſt eius tumulationem Dei virtute, & potentia fuit cum eiuſdem Sacratiſſima Virginis anima aſſumptum in cælum, omnique honore ſimul cum eadem extitit glorificatum. Et ſicut humano intellectui in hoc mundo impoſsibile eſt illius coronæ pulchritudinem, & gloriam comprehendere, qua gloriari, & venerari decet Chriſtum Dei Filium pro ſua paſsione, ita & nemo illius coronę decorem excogitare poteſt, qua Virgo Maria pro ſua diuina obedientia in corpore, & anima veneratur. Et quemadmodum vniuerſæ virtutes animæ Virginis Deum ſuum Factorem commendabāt, cuius Sacratiſsimum corpus poſteà omnium virtutum præmijs decorabatur, ita & eamdem Virginem digniſsimā Dei Matrem opera ſui corporis collaudabant, quia nullam virtutem ipſa operari prætermiſit in mundo, pro qua corpori, & animæ ipſa ſciret eſſe reddendum prẹmium in cælo. Vndè verè notandum eſt, quòd ſicut ſola Sacratiſsima anima Chriſti excepta ſuæ Matris anima pro virtutibus, & meritis ſummis præmijs digniſsima extitit, quia in bonis operibus nullum defectum habuit, ita etiam ſolo excepto Chriſti corpore, ſuæ Matris corpus fuit digniſsimū longiori tempore, quàm aliorum corpora, cum ſua anima meritorum præmia recipere, quia ſemper cum ipſa omnia eius optima opera perfecit, nullique peccato vmquam conſenſit. O quàm potenter ſuam iuſtitiam Deus oſtendit, quando Adam de Paradiſo expulit, quia fructum vetitum in Paradiſo ex ligno ſciẹntiæ cōtra obedientiam manducauit. O quàm humiliter Deus manifeſtauit ſuam miſericordiam in hoc mundo per Mariam Virginem, quæ congruè lignum vitæ nuncupari poteſt. Penſate igitur quàm celeriter iuſtitia illos in miſeriam expulit, qui inobedientèr fructu ligni ſcientiæ veſcebantur. Conſiderate etiam, quàm dulciter eos miſericordia inuitat, & allicit ad gloriam, qui per diuinam obedientiam fructu ligni vitæ refici deſiderant. Attendite inſuper chariſſimi, quòd quando huius honeſtiſſimæ Virginis corpus, quod ligno vitæ comparatur, in hoc mundo creſcebat, vniuerſi Angelorum Chori ipſius fructum non eò minùs deſiderabant, & de eo naſcituro nō minùs lætabantur, quàm de illa gratia eis facta, ſcilicet quòd ſeipſos immortales in cæleſti lætitia fore nouerant, & præſertim, vt Dei magna charitas in humano genere clareſceret, & ex hoc eorum ſocietas augeretur. Et ideò Gabriel Angelus curſu celeri ad ipſam Virginem alacriter properauit, & eam alloquio omni acceptione digniſſimo charitatiuè ſalutauit. Vndè quia ipſa Virgo verè humilitatis, omniumq. virtutum magiſtra Angelo nuncianti humillimè reſpondebat, ideò ipſe gauiſus eſt, cognoſcens, quòd voluntatis ſuæ, & aliorum Angelorum deſiderium ex eo adimpleri debebat. Sed quia illud benedictum Virginis corpus verè nouimus in cælum cum anima fuiſſe eleuatum, ideò hominibus mortalibus Dei offenſoribus ſalubriter eſt conſultum, quòd per veram ſuorum reatuum pęnitudinem ad ipſam feſtinanter aſcendant, qui diuerſis tribulationibus in hac valle miſeriæ dietim atteruntur, atque hanc erumnoſam vitam per ſuorum corporum interitum nō ambigunt debere terminari. Et ſi ex huius

ligni

ligni fructu, qui Christus est, desiderant homines refoueri, conentur priùs totis viribus ipsius ligni ramusculos flectere, idest ipsam suam Matrem sicut Angelus nuncians charitatiuè salutare, ad euitationem cuiuslibet peccati voluntates suas confirmando, atque omnia verba, & opera sua ad Dei honorem rationabiliter ordinando. Tunc enim ad ipsos ipsa Virgo faciliter inclinabitur, exhibendo eis sui adiutorij suffragium ad lignum vitæ fructum, qui est dignissimum Christi corpus suscipiendum, quod manibus hominum vobiscum consecratur. Quod quidem vobis peccatoribus in mundo, & Angelis in cælo vita est, & alimentum. Et quia Christus ad suæ gratissimæ societatis complementum animas, quas proprio redemit sanguine, ardenti desiderio concupiscit, ideo studeatis dilectissimi, & vos suum desiderium adimplere cum omni deuotione, & charitate ipsum accipiẽdo, quod Virginis nostræ Mariæ dignissimis precibus idem Iesus Christus suus Filius vobis præstare dignetur. Qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat per infinita sæcula sæculorum. Amen.

Tu autem Domine.

Explicit Sermo Angelicus.

PROOEMIVM

IN ORATIONES SVBSCRIPTAS, quæ fuerunt diuinitùs reuelatæ Beatæ Brigittæ de Regno Suetiæ.

CVM Beata Brigitta semper peteret, & rogaret Deum, quatenùs sibi infunderet aliquem gratum modum orandi. Contigit quadam die ipsa orante, quod mirò modo eleuata fuit in spiritu quadam eleuatione mentali. Et tunc infusæ fuerunt sibi diuinitùs quædam Orationes pulcherrimæ de Vita, & Passione, & laude Christi, & de vita, compassione, & laude Beatissimæ Virginis Mariæ, quas posteà ipsa semper ita memoriter tenuit, quòd quotidiè eas deuotè legebat. Vndè Beata Virgo Maria posteà quadam vice apparens ei in oratione dixit. Ego promerui tibi illas Orationes. Ideoque quando has legeris deuotè, visitaberis consolatione Filij mei.

ORATIONES ALIQVOT SANCTAE BRIGITTAE DIVINITVS REVELATAE.

QVAMVIS hæc sancta mulier Brigitta latissimè in Libris suarum Reuelationum ad laudandum Deum, & Matrem eius habet multas Orationes omni deuotione plenas, tamen ardenter optans aliquem excellentiorem modum, quo Dei inspiratione intimiùs Dominum laudaret, diuinitùs Virgine sibi reuelante obtinuit, Quattuor speciales Orationes in eius Libro contentas, sub titulis hìc expressis.

In prima laudatur Gloriosa Virgo Maria de sancta Conceptione, & infantia sua, & de omnibus virtuosis actibus, & laboribus, & magnis doloribus totius vitæ suæ, & de sanctissima morte, & Assumptione sua.

In secunda Oratione pulchrè, & deuotè laudatur Christus cum narratione seriosa de sua Gloriosa Incarnatione, & de omnibus actibus, & laboribus, & angustijs vitæ, & sanctissimæ mortis suæ, & de Ascésione in cęlũ, & missione Spiritus sancti in Discipulos.

In tertia pulchrè laudantur omnia membra Sanctissimi Corporis D. N. Iesu Christi, & virtuosissimi actus eius corporales.

In quarta deuotissimè, & pulchrè laudantur omnia membra Gloriosi Corporis Mariæ Virginis, & virtuosi actus eius corporales, cum conclusione vltimæ Orationis in hoc modo.

O tu etiá Domine meus, Rex meus, & Deus meus, sit tibi perpetuus honor, perennis laus, benedictio, & gloria cũm infinita gratiarum actione, qui illam tàm dignissimam, & honestissimam Virginem creasti, & eam tibi in Matrem tuam elegisti pro omnibus, qui in cælo, & in terra quomodolibet consolati fuerunt. Vtque pro his, qui in Purgatorio per eam adiutorium, & solamen habuerunt. Qui viuis, & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritus sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

ligni fructu, qui Christus est, desiderant homines refoueri, conentur priùs totis viribus ipsius ligni ramusculos flectere, idest ipsam suam Matrem sicut Angelus nuncians charitatiuè salutare, ad euitationem cuiuslibet peccati voluntates suas confirmando, atque omnia verba, & opera sua ad Dei honorem rationabiliter ordinando. Tunc enim ad ipsos ipsa Virgo faciliter inclinabitur, exhibendo eis sui adiutorij suffragium ad lignum vitæ fructum, qui est dignissimum Christi corpus suscipiendum, quod manibus hominum vobiscum consecratur. Quod quidem vobis peccatoribus in mundo, & Angelis in cælo vita est, & alimentum. Et quia Christus ad suæ gratissimæ societatis complementum animas, quas proprio redemit sanguine, ardenti desiderio concupiscit, ideò studeatis dilectissimi, & vos suum desiderium adimplere cum omni deuotione, & charitate ipsum accipiédo, quod Virginis nostræ Mariæ dignissimis precibus idem Iesus Christus suus Filius vobis præstare dignetur. Qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat per infinita sæcula sæculorum. Amen.

Tu autem Domine.

Explicit Sermo Angelicus.

PROOEMIVM
IN ORATIONES SVBSCRIPTAS, quæ fuerunt diuinitùs reuelatæ Beatæ Brigittæ de Regno Suetiæ.

CVM Beata Brigitta semper peteret, & rogaret Deum, quatenùs sibi infunderet aliquem gratum modum orandi. Contigit quadam die ipsa orante, quod mirò modo eleuata fuit in spiritu quadam eleuatione mentali. Et tunc infusæ fuerunt sibi diuinitùs quædam Orationes pulcherrimæ de Vita, & Passione, & laude Christi, & de vita, compassione, & laude Beatissimæ Virginis Mariæ, quas posteà ipsa semper ita memoriter tenuit, quòd quotidiè eas deuotè legebat. Vndè Beata Virgo Maria postteà quadam vice apparens ei in oratione dixit: Ego promerui tibi illas Orationes. Ideoque quando has legeris deuotè, visitaberis consolatione Filij mei.

ORATIONES ALIQVOT SANCTAE BRIGITTAE DIVINITVS REVELATAE.

QVAMVIS hæc ſancta mulier Brigitta latiſſimè in Libris ſuarum Reuelationum ad laudandum Deum, & Matrem eius habet multas Orationes omni deuotione plenas, tamen ardenter optans aliquem excellentiorem modum, quo Dei inſpiratione intimiùs Dominum laudaret, diuinitùs Virgine ſibi reuelante obtinuit, Quattuor speciales Orationes in eius Libro contentas, ſub titulis hìc expreſſis.

In prima laudatur Glorioſa Virgo Maria de ſancta Conceptione, & infantia ſua, & de omnibus virtuoſis actibus, & laboribus, & magnis doloribus totius vitæ ſuæ, & de ſanctiſſima morte, & Aſſumptione ſua.

In ſecunda Oratione pulchrè, & deuotè laudatur Chriſtus cum narratione ſerioſa de ſua Glorioſa Incarnatione, & de omnibus actibus, & laboribus, & anguſtijs vitæ, & ſanctiſſimæ mortis ſuæ, & de Aſcēſione in cęlū, & miſſione Spiritus ſancti in Diſcipulos.

In tertia pulchrè laudantur omnia membra Sanctiſsimi Corporis D. N. Ieſu Chriſti, & virtuoſiſsimi actus eius corporales.

In quarta deuotiſsimè, & pulchrè laudantur omnia membra Glorioſi Corporis Mariæ Virginis, & virtuoſi actus eius corporales, cum concluſione vltimæ Orationis in hoc modo.

O tu etiā Domine meus, Rex meus, & Deus meus, ſit tibi perpetuus honor, perennis laus, benedictio, & gloria cum infinita gratiarum actione, qui illam tàm digniſsimam, & honeſtiſsimam Virginem creaſti, & eam tibi in Matrem tuam elegiſti pro omnibus, qui in cælo, & in terra quomodolibet conſolati fuerunt. Vtque pro his, qui in Purgatorio per eam adiutorium, & ſolamen habuerunt. Qui viuis, & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritus ſancti Deus. Per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

IN ISTA ORATIONE A DEO REVELATA BEATAE BRIGITTAE

DEVOTE, ET PVLCHRE LAVDATVR Gloriosa Virgo Maria de sancta Conceptione, & infantia sua. Et de omnibus virtuosis actibus, & laboribus, & magnis doloribus totius vitæ suæ, & de sanctissima morte, & Assumptione sua, &c.

ORATIO PRIMA.

BENEDICTA, & venerabilis sis tu Domina mea Virgo Maria Dei Mater Sanctissima, cuius tu verè es optima creatura, & nullus vmquam tàm intimè eum dilexit, sicut tu Domina Gloriosa: Gloria sit tibi Domina mea Virgo Maria Mater Dei, quæ ab illo Angelo, quo Christus tibi nunciatus fuit, ab eodem etiam tu Patri, & Matri tuæ nunciata fuisti, & eorum coniungio honestissimo concepta, & genita extitisti: Benedicta sis tu Domina mea Virgo Maria, quę in tua infantia sanctissima statim post ablactationem tuam à parentibus tuis in Templo Dei portata fuisti. Et custodiæ deuoti Pontificis cum alijs Virginibus commissa extitisti. Laus sit tibi Domina mea Virgo Maria, quæ cum ad illam ætatem peruenisti, quòd Deum intelligeres tuum existere Creatorem, confestim ipsum intimè amare super omnia incępisti, & tunc diurna tua tempora, & nocturna per diuersa officia, & exercitia ad Dei honorem discretissimè ordinasti. Somnumque, & cibum tui gloriosi corporis talitèr moderabaris, quòd ad seruiendum Deo existeres semper apta. Infinita gloria sit tibi Domina mea Virgo Maria, quæ virginitatē tuam ipsi Deo humilitèr vouisti, & ideò non curasti, quis te desponsaret, quia tu sciebas, quòd ille, cui priùs fidem dederas potentior, & melior erat vniuersis. Benedicta sis tu Domina mea Virgo Maria, quæ sola stabas ardore diuini Amoris accensa, tota mente, totaq. virtute virium eleuata, altissimum Deum, cui tuam virginitatem obtuleras, ardentèr diligens contemplando, quando Angelus à Deo fuit missus ad te, & te salutando Dei voluntatem tibi annunciabat. Cui tu respōdens humillimè professa fuisti, Ancillam Dei te esse, & Spiritus sanctus omni virtute mirabilitèr te repleuit. Deus Pater Filium suum sibi coęternum, & coęqualem tibi misit. Qui in te veniens de carne, & sanguine tuo sibi tunc corpus humanum assumpsit. Et sic in illa hora benedicta Dei Filius in te factus est tuus Filius, viuens cum omnibus membris suis, non tamen amissa diuina Maiestate. Bene-

nedicta sis tu Domina mea Virgo Maria, quæ Christi corpus à tuo benedicto corpore creatum in tuo vtero sēsisti semper crescere, & moueri vsque ad tempus suæ natiuitatis gloriosæ. Quem tu ante omnes tuis sanctis manibus attrectasti, pannis inuoluisti, ac iuxtà Prophetæ vaticinium in Præsepio reclinasti, & sacratissimo tuorum vberum lacte eum cum exultationis gaudio maternalitèr educasti. Gloria sit tibi ò Domina mea Virgo Maria, quæ domum contemptibilem, idest stabulum inhabitans, Reges potentes à longè ad Filium tuum venire vidisti. Regalia xenia cum maxima reuerentia tuo Filio humilitèr offerentes. Quem postmodum tuis pretiosis manibus in Templo præsentasti, & in tuo benedicto corde omnia ab eo audita, & visa in eius infantia diligenter conseruasti. Benedicta sis tu Domina mea Virgo Maria, quę cum prole illa sanctissima in Ægyptum fugisti, quam posteà in Nazareth cum gaudio apportasti, & ipsum tuum Filium tibi, & Ioseph in accrescentia sui corporis humilem, & obedientem vidisti. Benedicta sis tu Domina Virgo Maria, quæ Filium tuum prædicantem, miracula facientem, & Apostolos eligentem vidisti. Qui eius exemplis, miraculis, & doctrinis illuminati veritatis testes effecti sunt. Iesum tuum, & Dei Filium veraciter existere diuulgantes cunctis gentibus, quòd ipse erat, qui Prophetarum scripturas per seipsum adimpleuerat, quando pro humano genere durissimam mortē patientèr sustinuerat. Benedicta sis tu Domina mea Virgo Maria, quæ Filium tuum debere captiuari anteà præsciuisti. Et eum posteà ligatum, & flagellatum, spinis coronatum, Crucique nudum clauis affixum, & multos eum contemnentes, & proditorem vocātes tuis beatis oculis dolorosè vidisti. Honor sit tibi Domina mea Virgo Maria, quæ Filium tuum de Cruce tibi loquentem cum dolore conspexisti, & in mortis angonia ad Patrem clamantem, & animam suam in eius manibus recommendantem tuis benedictis auribus dolentèr audiuisti. Laus sit tibi Domina mea Virgo Maria, quæ Filiū tuum in Cruce pendentem à vertice capitis vsq. ad plantas pedum liuidum, & proprio sanguine rubricatum, & sic crudelitèr mortuum cum amaro dolore vidisti. Nec non, & pedes, ac manus ipsius vnà cùm suo glorioso latere transforata, totamque cutem eius sine aliqua misericordia laceratam amarissimè conspexisti. Benedicta sis tu Domina mea Virgo Maria, quæ Filium tuum deponi, pānis inuolui in monumento sepeliri, & ibi à militibus custodiri tuis lacrymosis oculis vidisti. Benedicta sis tu Domina mea Virgo Maria, quæ intrinseco dolore tui cordis grauissimè lacessita à tui Filij sepulchro separata fuisti. Et ab amicis eius ad domum Ioannis tota plena dolore portata exitisti. Et ibi statim releuamen tui magni doloris sensisti, quia Filium tuum citò resurrecturum certissimè præsciuisti. Gaude dignissima Domina mea Virgo Maria, quia in eodem puncto, quo Filius tuus à morte resurrexit tibi suæ Beatissimæ Matri hoc innotescere voluit, quia illicò tibi per seipsum apparuit, deindè alijs personis se illum esse à morte resuscitatū ostendit, qui in corpore suo viuo mortem pertulit. Gaude igitur dignissima Domina mea Virgo Maria, quæ morte deuicta, & mortis actore supplantato, cæliq. introitu patefacto, Filium tuum resurgentem, & corona victoriæ triumphantem vidisti. Et quadragesima die post Resurrectionē suam honorificè, vt Regem sociatum Angelis ad suum Regnum cælorum videntibus multis ascendere conspexisti. Exulta dignissima Domina mea Virgo Maria, quia videre meruisti, qualiter post Ascēsionem suam Apostolis, & Discipulis suis Spiritum sanctum, quo te anteà totam repleuerat, Filius tuus repente transmisit. Et augendo in eis charitatis feruorem, & Catholicę fidei rectitudinem ipsorū corda mi-

mirabiliter illustrauit. Lætare insuper Domina mea Virgo Maria, & de tua lętitia totus mundus lætetur, quia post Ascēsionem suam ad amicorum suorum consolationem, & fidei roborationem, indigentium auxilium, & Apostolorū sanum consilium in hoc mundo Filius tuus multis annis te permanere permisit. Et tunc per tua verba prudentissima, gestus honestissimos, & opera virtuosa innumerabiles Iudæos, & infideles Paganos ad Catholicam fidem conuertit. Et te confiteri Virginem Matrem, ipsumque tuum Filium, & Deum cum vera humanitate illuminando eos mirabiliter illustrauit. Benedicta sis tu Domina mea Virgo Maria, quæ ex ardenti charitate, & materno amore indesinenter omni hora ad tàm dilectum Filium tuum iam in cælo sedentem venire desiderasti. Et in hoc mundo tu degens ad cælestia suspirando, diuinæ voluntati te humilitèr conformasti, propter quod tibi dictante Iustitia diuina æternā gloriam ineffabiliter augmentasti. Sit tibi ò Domina mea Virgo Maria æternus honor, & gloria, quia quando Deo placuit à sæculi huius exilio te eripere, & tuam animam in Regno suo æternaliter honorare, tunc per Angelum suum hoc tibi dignatus est nunciare, & venerabile corpus tuum iam mortuum per suos Apostolos cum omni reuerentia in sepulchro voluit tumulare. Gratulare ò Domina mea Virgo Maria, quia in illa læuissima tua morte anima tua à Dei potentia amplexata extitit, & ipse ab omni aduersitate eam paternaliter custodiendo protexit. Et tunc ipse Deus Pater omnia, quæ creata sunt, tuæ potestati subiecit. Et Dei Filius te suam dignissimam Matrem in sede sublimissima secum honorificè collocauit, sanctus quoque Spiritus ad Regnum suum gloriosum, te sibi desponsatam Virginē deferendo mirabiliter exaltauit. Gaude æternaliter Domina mea Virgo Maria, quia post tuam mortem aliquantis diebus corpus tuū in sepulchro iacuit tumulatum, donec per Dei potentiam denuò animæ tuę cū honore extitit copulatū. Exulta satis ò Mater Dei glorifica Domina Virgo Maria, quia corpus tuum post tuam mortem simul cum anima viuificatum, assumi in cælum cum honore Angelorum videre meruisti, tuumq. Filium gloriosum cum humanitate Deum existere agnouisti, ac eum esse omnium iustissimum Iudicem, & bonorum operum remuneratorem cum exultationis gaudio conspexisti. Gaude etiam Domina mea Virgo Maria, quia tui corporis caro sanctissima se Virginem, & Matrem iam in cælo nouit existere, nulloque mortali, vel veniali crimine se vidit maculatam aliquatenùs esse, immò omnia opera virtuosa, tàm charitatiuè se nouit fecisse, quòd Deum ex iustitia oportuit summo honore venerari. Intellexit tunc etiam, quòd quicumque Deum in hoc mundo ardentiùs amaret, ipse eum in cælo iuxtà se viciniùs collocaret. Et quia toti cælesti Curiæ erat manifestum, quòd nullus Angelorum, nec hominum, tanta charitate, quanta tu ipsum Deum amauit. Idcircò dignum, & iustum fuit, quòd in summa sede gloriæ cum anima, & corpore te ipse Deus honorificè collocauit. Benedicta sis tu ò Domina mea Virgo Maria, quia omnis creatura fidelis pro te Sanctam collaudat Trinitatem, eo quòd tu eius creatura es dignissima. Quæ pro miseris animabus veniam impetras promptissima, & pro omnibus peccatoribus existis aduocata, & procuratrix fidelissima. Laudetur igitur Deus summus Imperator, & Dominus, qui te ad tantum honorē creata, quòd tu imperatrix, & Domina fieres perēnitèr in Regno cælorum, cum ipso æternaliter regnatura in sæcula sæculorum. Amen.

HÆC

HÆC ORATIO FVIT A DEO reuelata B. Brigittæ, in qua pulchrè, & deuotè laudatur Christus cum narratione seriosa de sua gloriosa Incarnatione, & de omnibus actibus, & laboribus, & doloribus vitæ, & sanctissimę mortis suę, & de Ascensione in cælum, & missione Spiritus sancti in Discipulos, &c.

ORATIO SECVNDA.

BENEDICTVS sis tu Domine mi Deus meus, & amator meus dilectissimæ animæ meæ, qui es vnus Deus in tribus personis. Gloria, & laus sit tibi Domine mi Iesu Christe, qui in corpus vnius Virginis à Patre missus fuisti, manes tamen cum Patre semper in cælo, & Pater cum sua diuinitate manens in tua humanitate inseparabiliter tecum in mundo. Honor, & gloria sit tibi Domine mi Iesu Christe, qui in vtero Virginis conceptus de Spiritu sancto corporaliter creuisti, & in eo vsque ad tempus partus humiliter habitasti, ac post iucũdam Natiuitatem tuam ipsius tuæ Matris mundissimis manibus tractari, pannis inuolui, & in Præsepio reclinari dignatus fuisti. Benedictus sis tu Domine mi Iesu Christe, qui carnem tuam immaculatã circumcidi, te quoque IESV vocari, & à Matre tua in Templo offerri voluisti. Benedictus sis tu Domine mi Iesu Christe, qui te in Iordane à seruitore tuo Ioanne baptizari fecisti. Benedictus sis tu Domine mi Iesu Christe, qui tuo benedicto ore verba vitæ hominibus prædicasti. Et coram eis per te ipsum multa miracula pręsentialiter operatus fuisti. Benedictus sis tu Domine mi Iesu Christe, qui Prophetarum scripturas adimplendo, te Deum verum esse mundo rationabiliter manifestasti. Benedictio, & gloria sit tibi Domine mi Iesu Christe, qui quadraginta diebus in deserto mirabiliter ieiunasti. Et à Diabolo inimico tuo tentari te permisisti, quem solo verbo à te, dum tibi placuit expulisti. Benedictus sis tu Domine mi Iesu Christe, qui mortem tuam antè tempus prædixisti. Et in vltima Cęna de pane materiali tuũ Corpus pretiosum mirabiliter consecrasti, ac etiã illud Apostolis in memoriam tuæ dignissimæ Passionis charitatiuè tribuisti, & ipsorum pedes lauando tuis sanctis manibus pretiosis maximam humilitatem tuam humiliter ostendisti. Honor sit tibi mi Domine Iesu Christe, qui timore passionis, & mortis de innocenti corpore tuo pro sudore sanguinem emisisti, & nihilominùs redemptionem nostram, quam facere volebas perfecisti, & taliter charitatem tuam, quam habebas ad genus humanũ, manifestissimè ostendisti. Gloria sit tibi Domine mi Iesu Christe, qui à Discipulo tuo venditus, & à Iudæis emptus, & captiuatus pro nobis fuisti, & vnico tuo verbo inimicos tuos ad terram proiecisti, quorum immũdis manibus rapacibus postmodum te captiuum spõtanea voluntate tradidisti. Benedictus sis tu Domine mi Iesu Christe, qui ad Caypham ductus fuisti, & tu qui es Iudex omnium, Pilati iudicio te tradi humiliter permisisti. Benedictus sis tu Domine mi Iesu Christe, qui à Pilato Iudice missus ad Herodem fuisti, & te ab eo derideri, & contemni permisisti, & ad eumdem Pilatum Iudicem iterum remitti consensisti. Gloria sit tibi Domine mi Iesu Christe pro derisione, quam sustinuisti, dum purpura indutus, spinis acutissimis coronatus stetisti. Et quia in faciem tuam gloriosam conspui, oculos tuos velari, ac in maxilla, & collo ab iniquorum funestis manibus grauissimè cedi patientissimè sustulisti. Laus sit tibi Domine mi Iesu Christe, qui ad columnam ligari, immaniter flagellari, & antè iudicium Pilati sanguinolentus duci, & videri, velut Agnus innocens patientissimè permisisti. Benedictus

sis

sis tu Domine mi Iesu Christe, qui ante Pilatū opprobria, & mendacia tibi obijci, ac voces populi petentis reum latronem absolui, & te innocentem condemnari, tuis auribus benedictis patientissimè audire voluisti. Honor sit tibi Domine mi Iesu Christe, qui toto tuo Glorioso corpore cruentato ad crucis mortem iudicatus fuisti, tuisque sacris humeris crucem cum dolore portasti, & ad locum passionis furibundè ductus, vestibusque tuis spoliatus, sic ligno crucis affigi voluisti. Gloria immensa sit tibi Domine mi Iesu Christe, quia sustinuisti pro nobis humiliter, vt Iudæi tuas venerabiles manus, & pedes cum fune extenderent, & ligno Crucis crudeliter ferreis clauis affigerent, te quoque proditorem vocarent. Et super te scripto confusionis titulo suis verbis nephandis te multipliciter deriderent. Laus æterna, & gratiarum actio sint tibi mi Domine Iesu Christe, qui cum tanta mansuetudine, tam crudeles dolores pro nobis passus fuisti. Nam quando corpus tuum benedictum suis totis viribus exinaniuit in cruce, oculi tui benigni caligabant, speciosa facies tua ex diminutione sanguinis tota operiebatur pallore, lingua tua benedicta æstuabat, & siccabatur. Et ex amarissimo poculo madebat os tuum. Crines, & barba sanguine replebantur de vulneribus tui sanctissimi capitis. Ossa manuum, & pedum totius pretiosi corporis tui disiungebantur à locis suis non sine tuo magno, & intenso dolore, venæ, & totius tui benedicti corporis nerui crudeliter rumpebantur. Et sic eras immaniter flagellatus, & dolorosis vulneribus sauciatus, quòd caro, & cutis tua innocentissima tota erat intolerabiliter lacerata. Et talitèr afflictus, & doloratus, ò tu mi dulcissime Domine in cruce stetisti, & mortis horam cum dolore nimio patienter, & humiliter expectasti. Honor perpetuus sit tibi Domine Iesu Christe, qui positus in tali angustia tuā dignissimam Matrem, quæ numquam peccauit, nec etiam minimo peccato vmquam consensit, tuis benignis oculis charitatis humiliter respexisti. Et consolando eam tuam tuo discipulo custodiendā fideliter commisisti. Benedictio æterna sit tibi mi Domine Iesu Christe, qui existens in mortis agonia omnibus peccatoribus spem de venia tribuisti, quando latroni ad te conuerso Paradisi gloriam misericorditer promisisti. Laus æterna sit tibi Domine mi Iesu Christe pro qualibet hora, qua in cruce maximas amaritudines, & angustias pro nobis peccatoribus sustinuisti. Nam dolores acutissimi de tuis vulneribus procedentes dirè tuam fęlicem animam penetrabant, & cor tuum sacratissimum crudelitèr pertransibant, donec crepante corde, spiritum fęliciter emisisti, & inclinato capite in manus Dei Patris tui ipsum humiliter commendasti, & tūc mortuus corpore totus frigidus remansisti. Benedictus sis tu Domine mi Iesu Christe, qui tuo pretioso sanguine, & sacratissima morte animas redemisti. Et eas ad vitam æternam de exilio misericorditer reduxisti. Benedictus sis tu Domine mi Iesu Christe, qui in ligno crucis mortuus pependisti, & statim amicos tuos potentes de inferni carcere liberasti. Benedictus sis tu Domine mi Iesu Christe, qui pro salute nostra tuum latus, & cor perforari lancea permisisti, & pretiosum sanguinem tuum affluenter, & aquam de eodem latere, vt nos redimeres emisisti. Et antequam licentia à Iudice concederetur, Corpus tuum sacratissimum deponi de cruce noluisti. Gloria sit tibi mi Domine Iesu Christe, eo quòd corpus tuum benedictum ab amicis tuis de cruce deponi, & in manibus tuæ mœstissimæ Matris reclinari voluisti, & ab ea pannis inuolui, ac in monumento sepeliri, à militibus quoque ibidem custodiri permisisti. Honor sempiternus sit tibi mi Domine Iesu Christe, qui die tertia à mortuis resurrexisti, & qui-

quibus tibi placuit te viuentem manifestasti, post quadraginta quoque dies ad cælos multis videntibus ascendisti. Ibique amicos tuos, quos à tartaris liberaueras honorificè collocasti. Iubilatio, & laus æterna sit tibi Domine Iesu Christe, qui Sanctum spiritum in Discipulorum cordibus transimisisti, & immensum amorem diuinum in eorum spiritibus augmentasti. Benedictus sis tu, & laudabilis, & gloriosus in sæcula mi Domine Iesu, qui sedes super thronum in tuo Regno cælorum in gloria tuæ diuinitatis, viuens corporaliter cum omnibus membris tuis Sanctissimis, quæ de carne Virginis assumpsisti. Et sic venturus es in die iudicij ad iudicandum animas omnium viuorum, & mortuorum. Qui viuis, & regnas cum Patre, & Spiritu sancto in sæcula sæculorum. Amen.

IN HAC ORATIONE A DEO reuelata Beatæ Brigittæ pulchrè laudantur omnia membra Sanctissimi corporis Domini nostri Iesu Christi, & virtuosissimi actus eius corporales.

ORATIO TERTIA.

DOMINE mi Iesu Christe, quamuis ego benè scio, quòd benedictum corpus tuum incessantèr laudatur, & glorificatur armonia, & iubilo cælestium ciuium supernorum. Sed quia ex debito tibi teneor reddere infinitas gratiarum actiones, ideò ego, licet sim persona insipiens, & indigna, desidero tamen toto corde, & ore meo omnibus membris tui pretiosi corporis referre gratias, quas possum, laudem, & honorem. Domine mi Iesu Christe, quia tu es verè Summus Sacerdos, & Pontifex, qui primò, & ante omnes, vt nos satiares cibo Angelorum, de pane materiali tuum verum, & benedictum corpus mirabiliter consecrasti. Ideo Gloriosa Sacerdotalis sedes tua sit ad dexterã Dei Patris tui in tua diuinitate Beãta, & benedicta in æternũ. Amen. Domine mi Iesu Christe tu verè es caput omniũ hominum, & Angelorũ, & dignus Rex regũ, & Dominus dominantium; qui omnia opera facis ex vera, & ineffabili charitate. Et quia caput tuum benedictum corona spinea coronari humiliter permisisti, idcirco caput, & capilli tui benedicti sint, & ornentur gloriosè diademate imperiali, cælumq; & terra, & mare, & omnia, quæ creata sunt, in æternum tuæ subiaceant, & obediant imperio, & potestati. Amen. Domine mi Iesu Christe, quia frõs tua splendida numquam se auertit à recta iustitia, & veritate. Ideo benedicta sit eadem tua frons, & regali, ac triumphali gloria perpetuò collaudetur ab omnibus creaturis. Amen. Domine mi Iesu Christe, quia tuis fulgentibus oculis pietatis benignè respicis omnes, qui à te cum vera charitate gratiam, & misericordiam postulant. Ideo benedicti sint oculi tui, palpebræ, & gloriosa supercilia tua, totusque visus tuus amabilis, & decorus incessantèr glorificetur ab omni cælesti exercitu ciuium supernorũ. Amen. Domine mi Iesu Christe, quia auribus tuis benignis libenter audis, & exaudis omnes, qui te humiliter alloquuntur, ideo benedictæ sint illæ aures tuæ, & æternaliter omni repleantur honore. Amen. Domine mi Iesu Christe, quia benedictæ nares tuæ suauissimæ non horruerunt fœtorem putridi cadaueris mortui Lazari, neq; etiam fœtorem horridum, qui spiritualiter à proditore Iuda processit, quando te osculabatur. Idcirco benedictæ sint nares tuæ pretiosæ, & odor suauitatis, & laudis eis ab omnibus æternitaliter impendatur. Amen. Domine mi Iesu Christe, quia tuo ore, & labijs tuis benedictis ad nostram corporalem, & spiritualem salutem, & instructionem fidei verba vitæ, & doctrinæ sæpissime prędicasti, Ideo benedictum sit reuerendum os tuũ, & labia tua pro omni verbo, quod ab eis processit. Amen.

Do-

Domine mi Iesu Christe, qui dẽtibus tuis mundissimis ad sustentationem tui benedicti corporis cibum corporalem moderatissimè masticasti. Ideò benedicãtur, & honorẽtur dẽtes tui, ab omnibus creaturis tuis. Amen. Domine mi Iesu Christe, quia lingua tua numquam mouebatur ad loquendum, neq. silebat, nisi iustè, & vtilitèr quantùm erat prærordinatum in tua diuinitate. Idcircò benedicta sit eadem lingua tua. Amen. Domine mi Iesu Christe, quia secundùm tuam ætatem, barbam speciosam in tua facie decora decẽter portasti. Ideò sempiternè veneretur, & adoretur barba tua venerabilis. Amẽ. Domine mi Iesu Christe. Benedictum sit guttur tuum, stomacus, ac viscera, & omnia interiora tua sacra perpetuò honorẽtur pro eo, quòd corpus tuum pretiosum suo debito ordine decenter nutrierunt, & vitam tuam corporalem perfectè sustentauerunt ad animarum redemptionem, & lætitiam Angelorum. Amen. Domine mi Iesu Christe, qui dignè ab omnibus appellaris Dux, quia Crucis onustam sarcinam tuis sanctis humeris, & collo portasti, antequam Inferni portas potenter constringeres, animasque electorum ad cælos reduceres. Idcircò tuo benedicto collo, & humeris, qui talia sustinuerunt, sit honor, & gloria æternaliter sine fine. Amen. Domine mi Iesu Christe, quia benedictum cor tuum regale, & magnificum numquam tormentis, nec terroribus, seù blanditijs flecti potuit à defensione Regni tui veritatis, & iustitiæ, nec tuo sanguini dignissimo in aliquo pepercisti, sed magnifico corde pro iustitia, & lege fideliter decertasti, legisq. præcepta, & perfectionis consilia amicis, & inimicis tuis intrepidè prædicasti. Et pro defensione ipsorum cum tuis sanctis sequacibus moriendo in prælio victoriam obtinuisti. Idcircò dignum est, vt inuictum cor tuum in cælo, & in terra semper magnificetur, & à cunctis creaturis, & militibus triumphali honore incessanter laudetur. Amen. Domine mi Iesu Christe extrenui milites, & fideles seruitores huius sæculi vitam suam morti libentèr exponunt in bello, vt eorum Domini suæ vitæ gaudeãt sospitate, sed tu ò bone Domine mi ad mortem Crucis velocitèr festinasti, nè serui tui miserabiliter interirent. Propter quòd iustum est, vt gloriosum, & intrepidum pectus tuum à cũctis seruis tuis, quos taliter liberasti, & ab omnibus alijs æternaliter adoretur, ac etiam ab Angelicis Choris humiliter collaudetur. Amen. Domine mi Iesu Christe, qui venerandis manibus, & brachijs tuis vires Sampsonis mirabilitèr excessisti, dum ea ligno Crucis affigi patientèr sustinuisti: Et sic ab Inferno amicos tuos violenter rapuisti. Idcircò eisdem membris tuis ab omnibus, quos redemisti exhibeatur incessabilis reuerentia, laus æternalitèr, & gloria sempiterna. Amen. Domine mi Iesu Christe benedicantur, & honorentur in æternum pretiosæ costæ tuæ, & tergum tuum à cunctis hominibus spiritualibus, & terrenis laboribus insudantibus pro eo, quòd ab infantia tua vsque ad mortem pro redemptione nostra incessanter laborasti, & peccata nostra cum magno onere, & dolore tuo dorso portasti. Amen. Domine mi Iesu Christi summa puritas, & vera munditia, benedicantur innocentissimi lumbi tui, & laudentur super omnem Angelicam munditiam, quæ est in cælo, & super omnium puritatem, qui castitatem, & virginitatem seruauerunt in mundo. Quia omnium castitas, & virginitas tuę munditiæ, & puritati nequeũt comparari. Amen. Domine mi Iesu Christe venerentur, & humilitèr honorentur ab omnibus creaturis cæli, & terræ genua tua cum poplitibus, & tibijs tuis super omnes, qui corã Dominis, & magistris suis genua flectendo reuerentiam exhibent, & honorem, quia tu Dominus omnium antè Discipulos tuos genua flectebas cum omni humilitate. Amen.

Domine mi Iesu Christe Magister bone benedicantur, & perenniter adorentur pedes tui beatissimi, quia cum magno dolore tuo asperiorem viam, quam alios docuisti, tu in hoc mundo discalciatis pedibus ambulasti. Et in finem pro nobis eos duris clauis Cruci affigi permisisti. Qui viuis, & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritus sancti per omnia sæcula sæculorum. Amen.

IN ISTA ORATIONE, QVÆ Diuinitùs fuit reuelata Beatæ Brigittæ deuotissimè, & pulchrè laudantur omnia membra gloriosi corporis Virginis Mariæ, & virtuosi actus eius corporales.

ORATIO QVARTA.

O DOMINA mea, vita mea, Regina cæli, Mater Dei. Quamuis ego certa sum, quòd tuũ corpus gloriosum à tota cælesti Curia cum canoro iubilo incessanter laudatur in cælis. Tũ ego, licet indigna persona sim, toto corde meo desidero omnibus tuis membris pretiosis laudes, & gratias, quas valeo reddere in terris. Idcircò ô Domina mea Virgo Maria laudatur cesaries tua cum capillis tuis diademate gloriæ decorata, quia Solis iubare clariores sunt. Nam sicut crines capitis computari nequeunt, ita virtutes tuę innumerabiles existunt. O Domina mea Virgo Maria frons, & facies tua honestissima super Lunæ albedinem collaudentur, quia nullus fidelis in hoc tenebroso mũdo te aspiciebat, qui non aliquam consolationem spiritualem à tua visione sibi infundi sentiebat. Benedicta sis tu Domina mea Virgo Maria cuius supercilia cum palpebris claritatis nitore radios solares excedunt. Benedicti sint oculi tui pudicissimi ô Domina mea Virgo Maria, qui nihil concupiebant de rebus transitorijs, quas in hoc mundo videbant, quia quotiescumq; oculos tuos leuabas, eorum aspectus stellarum excellebat nitorem coram tota cęlesti Curia. O Domina mea Virgo Maria collaudentur maxillæ tuæ beatissimę super Auroræ pulchritudinem, quæ pulcherrimè cum colore rubeo, & candido exoritur. Sic & maxillę tuę speciosæ dum in hoc mundo fuisti, coram Deo, & Angelis claritatis nitore fulgebant, quia illas numquam pro mundana pompa, vel vana gloria ostendisti. O Domina mea Virgo Maria venerentur, & honorentur aures tuæ honestissimæ super omnes vires maris, & omnium aquarum motum, quia contra omnem fluxum immunditię mũdani auditus semper ipse aures tuæ viriliter militabant. O Virgo Maria Dominatrix mea glorietur nasus tuus suauissimus qui ex virtute Spiritus sancti nũquam anhelitum attraxit, vel emisit, quin tota cogitatio tua semper esset apud Altissimũ. Et quamuis aliquãdo dormiebas, voluntatem tamen tuam ab eo numquam mutabas. Sit igitur semper odor suauitatis, laudis, & honoris eidem naso tuo, cũ naribus tuis beatissimis super commixtioné odoriferam omnium aromatum, & omnium herbarum, quę delectabilẽ fragrãtiã de se solent emittere. O Domina mea Virgo Maria laudetur lingua tua Deo, & Angelis gratissima super omnes arbores fructiferas. Nam omne verbũ, quod lingua tua protulit, nulli personæ vmquam nocuit, sed in alicuius cõmodum semper venit. Erat enim ipsa lingua tua prudentissima, omnibus dulcior ad audiendum, quàm aliquis dulcissimus fructus ad gustandũ. O Regina, & Domina mea Virgo Maria laudetur os tuum benedictum cum labijs tuis super rosarũ, & omnium florum amœnitaté, & specialiter pro illo tuo benedicto verbo humillimo, quod eodẽ ore tuo pretioso Angelo Dei respondisti, quando ipse Deus suam voluntatem, quam per Prophetas prædixerat, per te in mundo voluit adimplere, cuius virtute

po-

potentiam Dæmonum in Inferno diminuisti, & Angelorum Choros in cælo honorificè restaurasti. O Virgo Maria Domina, & consolatio mea honoretur perpetuè collum tuum cum humeris tuis, & tergo tuo, super omnium liliorum venustatem. Quia numquam dicta membra tua inclinasti, nisi propter aliquid vtile, vel honoris Dei, nec etiam erexisti. Nam sicut lilium ad flatum ventorum motum facit, & inclinationem, ita omnia membra tua mouebantur ad Spiritus sancti infusionem. O Domina mea, virtus mea, & dulcedo mea, benedicantur brachia tua sanctissima cum manibus, & digitis tuis, & æternalitèr honorentur super omnes gemmas pretiosas, quæ tuis virtuosis operibus comparantur, quia sicut virtuosa opera tua Filium Dei ad te alliciebant, sic & brachia, & manus tuę ipsum materno amoris amplexu dulciter stringebant. O Domina mea, & illuminatio mea, benedicta sint vbera tua sacratissima super omnes dulcissimos fontes aquarum. Quia sicut aqua ipsorum scaturiens præbet solamen, & sitientibus refectionem, sic tua sacra vbera Filium Dei lactando præbuerunt nobis indigentibus medicinam, & consolationem. O Domina mea Virgo Maria benedictum sit pectus tuum pretiosissimum super aurum purissimum; quia quando sub Cruce Filij tui tota dolorosa stetisti, tunc gloriosum pectus tuum ex sonitu malleorum, quasi in duro prelo acerrimè stringi sensisti. Et quamuis Filium tuum cordialiter diligebas, maluisti tamen illam pœnam amarissimam sustinere, vt scilicet ipse pro animabus redimendis moreretur, quàm quod ipsis perditis mors illa ab eo euitaretur. Et sic tu in virtute constantiæ firmissima perstitisti, quando in omni aduersitate voluntati diuinæ te totaliter conformasti. O Domina mea lætitia cordis mei Virgo Maria glorificetur, & veneretur cor tuum reuerendissimum, quod ad Dei honorem ita ardentissimum erat super omnes creaturas cæli, & terræ, quòd flamma charitatis eius in cælorum celsitudinem ad Deum Patrem conscendit, propter quòd Dei Filius à Patre cum Spiritus sancti feruore in vterum tuum gloriosum descendit. Qui tamen à Patre separatus non extitit, quamuis secundùm Dei prædinationem in tuis virgineis visceribus humanatus honestissimè fuit. O Domina mea fęcundissima, & virginissima Virgo Maria benedictus sit venter tuus beatissimus super omnes agros fructiferè germinantes. Quia sicut semen, quod cecidit in terram bonam, de se fructum affert possessori centesimum, sic venter tuus Virgo, & fęcundissimus benedictum fructum Deo Patri attulit, plùs quam millesimum. Et sicut ex fertili abundantia fructus agri Dominus gloriatur, ac etiam auiculæ, & animalia delectantèr pascuntur, sic ex benedicto fructu fertili agelli ventris tui, summè Deus in cælo honoratur, Angeli gratulantur, & homines in terra largiflué sustentantur, & viuunt. O Domina mea Virgo prudentissima laudentur æternalitèr pedes tui sacratissimi super omnes radices incessantèr fructum afferentes. Sic itaque sint pedes tui benedicti, qui Dei Filium gloriosum fructum dulcissimum in tuo corpore portabant inclusum, tuo corpore incorrupto existente, & virginitate tua illæsa semper permanente. O quam honestè incedebant pedes tui sacratissimi. Verè de quolibet eorum vestigio Rex cælestis consolatus extitit, & tota Curia cælica gauisa, & iucundissima fuit. O Domina mea Virgo Maria Mater omnium, Deus Pater simul cum Filio, & Spiritu sancto in sua incomprehensibili maiestate æternaliter collaudetur pro cella illa sacratissima totius corporis tui, in quo Dei Filius suauissimè requieuit, quem totus Angelorum exercitus collaudat in cælis, totaque Ecclesia venerantèr adorat in terris. O tu etiam Domine meus, Rex meus, & Deus meus, sit

sit tibi perpetuus honor, perennis laus, benedictio, & gloria cum infinita gratiarum actione, qui illam tàm dignissimã, & honestissimam Virginem creasti, & eam tibi in Matrem tuam elegisti pro omnibus, qui in cælo, & in terra quomodolibet consolati fuerunt. Atque pro his, qui in Purgatorio per eam adiutorium, & solamen habuerunt. Qui viuis, & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritus sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Expliciunt Orationes Beatæ Brigittæ diuinitùs reuelatæ.

INCIPIT PROLOGVS IN REVELATIONES CAELESTES, Quæ communiter Extrauagantes appellantur.

POSTQVAM Dominus Alphonsus quondam Episcopus Giennensis, & postea Eremita probatissimus, ex præcepto Christi Reuelationes cælestes factas Sãctę Brigittæ de Regno Suetiæ in libros distinxisset, Dominus Petrus Prior Aluastri ipsarum Reuelationum primus Conscriptor aliquas alias Reuelationes extrà libros originales prætermissas redegit seorsum in cędulas, & sexternos. Quas in præsentia Reuerendi Patris beatæ memorię Domini Nicolai tunc temporis Episcopi Lincopensis, aliorumq. plurimorum Dominorum Sæcularium, & Ecclesiasticorum tradidit Fratribus primitiuis Monasterij Vuatzsten. Affirmans in verbo veritatis, Reuelationes illas, & plures alias, quas in suo Monasterio Aluastri repositas habebat, B. Brigittæ diuinitùs reuelatas, & per se ab ore eius translatas fideliter, & conscriptas. Quarum Reuelationum aliquæ propter conuenientiam, quam habent ad Reuelationes in Libros originalibus contentas, tamquam declarationes earũdẽ, & additiones diligenti præhabita discussione ipsis originalibus Libris hinc indè pio conamine sunt insertæ. Reliquæ verò studiosè in vnum recollectę volumen patebunt numero, & ordine infrascriptis. Et quamuis Reuelationes istæ ab aliquibus Extrauagantes nũcupentur, eo quòd ipsis Libris originalibus Reuelationum Cælestium à principio non iunguntur; piè tamen ab eodem fonte sapientiæ Dei, quo & alię, vndè accipimus omnes, creduntur veraciter emanasse. Verum quia dictarum Reuelationum Extrauagantiũ quamplures concernunt Regulam S. Saluatoris, vel in toto, vel in aliqua sui parte, Idcircò in præsenti tractatulo tamquam ipsi Regulæ viciniores cæteris præferuntur. Cæteræ autem diuersis hominũ statibus abusiones, & vitia dissuadentes, morum quoque, ac virtutum exempla præbentes vsque ad finem Libri propensius subsequuntur. Harum autem Reuelationum veritas, quòd diuinitùs reuelatę sint, in attestationibus Domini Prioris Petri, & B. Catherinæ S. Brigittæ filiæ pro Canonizatione sæpe dictæ S. Brigittæ factis, pro maiori parte euidentèr patebit cuilibet ipsas attestationes fidelitèr intuenti.

Explicit Prologus.

Incipiunt Capitula.

CIRCA SECVNDVM CAPVT REGVLAE SANCTI SALVATORIS.

CHRISTVS PRAECIPIT SCRIPTORI Regulæ exponere gradus veræ humilitatis, vt discant Filiæ Matris suæ, &c.

CAPVT PRIMVM.

CHRISTVS loquitur. Qui habet vas pulchrum, & dicit in eo esse species odoriferas, quis credit, aut quæ vtilitas est, nisi explicet eas, & ostēdat earum genera, & virtutes? Sic est de virtutibus. Aliquis prędicabat, humilitas est virtus. Quid confert audienti, nisi ostendantur eius radices, & gradus, & quomodo acquiratur, & teneatur? propterea, quia humilitas est virtus perfecta, quam ego in meipso ostendi, ideò Confessor tuus paucioribus verbis exponat gradus humilitatis, quos didicit in Regula Benedicti mei, vt discant Filiæ Matris meæ principium virtutum, in quo stabiliant ædificata sua construenda.

CIRCA III. ET IV. CAPIT.

Regulæ Sancti Saluatoris Priori Petrò dubitanti, an aliqua addenda essent super lectisternijs, vel indumentis, præcipit Christus, quòd addat vtilia, & necessaria.

CAP. II.

FILIVS Dei loquitur. Cur Frater ignorat ponenda, & construenda? Nonne ego ostendi sibi per te, quòd famulus meus Benedictus habuit corpus suum quasi saccum, & qualis esse debeat habitus Benedicti? Ideò propter infirmorum imbecillitatem ponat ipse vtilia, & necessaria, sed nulla superflua, & tolerandū erit. Quibus ego dedero gratiam maioris abstinentiæ, moderabunt frigus secundum calorem interiorem.

CIRCA CAPIT. QVINTVM

Regulæ Sancti Saluatoris, scilicet de Horis, Officio diuino, & Cantu, &c. Christus comparat humanam naturam Vrbi obsessæ, quam pauper, scilicet Sanctissima Virgo Maria liberauit per sapientiā suam, describendo pauperes spiritu, à pauperibus rebus, & non spiritu. Dicitque, quòd cantus Fratrum in Monasterio suo debet antecedere cantum Sororum, & quòd ipsæ Sorores aliqualitèr morosius, quàm Fratres, seruatis temporibus debent suum cantum moderare.

CAP. III.

SCRIPTVRA, quam vos dicitis Bibliam, & nos vocamus auream, dicit, quòd Vrbem per potentem obsessam liberauit pauper per sapientiam suam, cuius pauperis postea nemo recordatus est. Hæc Vrbs hu-

humana creatura est, quam Diabolus in quadro obsedit, quia quadruplici peccato obsedit hominem, scilicet per inobedientiam diuini præcepti, Per transgressionem naturalis legis. Per cupiditatem noxiam, & per mentis obdurationem. Hanc creaturam quodammodo liberauit Mater mea Sanctissima, quando voluntatem suam totam dimisit in manus meas, & maluit omnem tribulationem pati ad hoc, vt animæ saluarentur. Hæc enim vera est diuina sapientia, totum Deo committere velle suum, & posse, & etiam in contrarijs propter Deum delectari. Propter hanc igitur voluntatem, ego Deus ab æterno Filius Dei factus sum homo in Virgine, cuius cor erat quasi cor meum. Et ideò benè dicere possum, quòd Mater mea, & ego quasi cum vno corde saluauimus hominem, ego patiendo corde, & carne ipsa, cordis dolore, & amore. Hæc inquam Virgo verè pauper erat, quia nihil desiderabat de diuitijs mundi, cuius & spiritui minimum non adhæsit peccatum. Quidam pauperes sunt rebus, sed spiritu pleni, idest cupiditate, & superbia, hi non sunt pauperes, quos ego in Euangelio meo designaui. Alij sunt diuites diuitijs, sed spiritu vacui. Hi sunt, qui se cinerem esse considerant, & morituros, qui desiderant esse cum Deo, & propter solam necessitatem, & proximi vtilitatem habent diuitias. Hi sunt verè pauperes, sed diuites in Deo, inter quos erat Mater mea. Huius ergo Virginis, & Matris meæ, quasi oblita eum sapientia, & paupertas, quia pauci, etsi laudant eam ore, corde tamen toto non clamant ad eam, nec imitantur vestigia charitatis eius. Ideò quia in Ecclesia Dei honor Dei septies in die canitur à pluribus secundùm morem Patrum priorum. Propterea nunc volo, vt primùm Fratres psallant Horas suas temporibus debitis. Deindè Sorores aliquantulum morosius Officium suum compleant. Quibus septenarius numerus non præfigitur secundùm cursum solarem, sed prout possunt agant seruatis temporibus, quantum possunt. Et hoc ideò constituo ego ipse, qui dictaui Regulam, vt sciatur etiam à Paganis, qui conuertendi sunt, quanto honore Deus vult honorare Matrem suam. Et quia ipsa caput, & Domina huius Monasterij est, per quam & propitiari volo delinquentibus, nec non vt impleatur Scriptura, quæ dicit. Laudabo Deum in omni tempore, & in omni vita. Ideò hæc singularis gratia non renuatur, quia singulare bonum non præiudicat generali. Nec ideò consuetudo laudabilis Patrum improbanda est, sed placitum est mihi, vt in alijs Ecclesijs primùm legantur Horæ de Virgine Matre mea. Deindè psallantur Horæ diei secundùm tempora constituta.

CHRISTVS DICIT, QVOD in cantu Sororum Ordinis Sancti Saluatoris nulla debet esse curiositas, sed sit cantus laudis sonoræ, &c.

CAP. IV.

FILIVS Dei loquitur. Numquid non legisti, quòd Maria soror Moysi ob singulare Dei in mari rubro factum egressa est cum virginibus, & mulieribus psallens in tympanis, & cymbalis canticum lætitiæ Deo? Sic filiæ Matris meæ egredientur de mari rubro, idest à cupiditate, & complacentia mundiali habentes in manibus operationum suarum tympana, idest abstinentiam voluptatis carnalis, & cymbala laudis sonoræ, quarum cantus non sit remissus, non fractus, non dissolutus, sed honestus, & grauis, & vniformis, & per omnia humilis, imiteturque illo-

illorum cantum, qui Carthusienses vocantur, quorum psalmodia plùs redolet suauitatem mentis, humilitatemque, & deuotionem, quàm aliquam ostentationem. Nam non vacat à culpa animus, quando cantantem plùs delectat nota, quàm res, quæ canitur, omninòque abominabile est Deo, quando vocis eleuatio plus fit propter audientes, quàm propter Deum.

QVANTVM PLACVIT DEO Magister Petrus in celebrando Missam, & dictando Cantum Sororum Sancti Saluatoris, patet ex sequenti Reuelatione.

CAP. V.

QVADAM die dum beatæ memoriæ Dominus Petrus Confessor Sanctæ Brigittæ celebrauerat Missam in Cappella coram illa. Dixit Deus Pater ad Sponsam Filij sui. Licet paucæ personæ in mundo personaliter interfuerunt isti Missæ, tamen omnis cælestis exercitus, & omnes animæ in Purgatorio consolabuntur ab illa. Item dic eidem Presbytero, quòd faciat stare illum hymnum. Spōſę iungēdo Filio, &c. Sicut posuit illum, quia cum sancta Ecclesia vocat omnes animas Sponsas Filij mei, multò magis potest anima Mariæ vocari Sponsa eius.

VIRGO MARIA NARRAT hic, quàm dilectus erat Deo, & sibi Magister Petrus Confessor Sanctę Brigittæ, & commendat cantum Sororum Sancti Saluatoris.

CAP. VI.

MATER Dei loquitur Sponsæ Christi. Magister tuus habuit vulnus de tali loquente contrà Deum, quod quia pro charitate Dei obtinuit, nolumus illud curare, sed magis emplastrum apponi, vt dilatetur. Dic insuper Magistro tuo, qui Sanctam Trinitatem diligit in omni virtute sua, quòd ego intantùm promoui eum in charitate eiusdem Sāctæ Trinitatis, quòd ipse est vnus de Sacerdotibus, quos Deus maximè diligit in mundo, propter quòd dabatur ei illum cantum dictare, qui est aurum, quod erit multis in solatium.

MATER DEI OSTENDIT Beatæ Brigittæ, quàm acceptus est Deo, & sibi cantus Sororum Ordinis Sancti Saluatoris.

CAP. VII.

DIC illi, qui scribit cantum, & laudem meam, non propter laudem suam, &c. Require in Quarto Libro, Capitulo trigesimo secundo.

CHRI-

CHRISTVS PRÆCIPIT SPONSÆ ire Romam, & mansit ibi XV. annis in magnis tribulationibus. Sed per Christum, & Virginem Mariam consolata est. Et quomodo institutus est cantus: Aue Maris Stella, cantandus in Ordine Sancti Saluatoris post Vesperas Fratrum.

CAP. VIII.

CHRISTVS loquitur Sponsæ existenti in Monasterio Aluastri dicens. Vade Romam, & manebis ibi, donec videas Papam, & Imperatorem, & illis loqueris ex parte mea verba, quæ tibi dicturus sum. Venit igitur Sponsa Christi Romam, Anno ætatis suæ XXXXII. & mansit ibi iuxtà diuinum præceptum XV. annis, antequam veniret Papa, videlicet Vrbanus V. & Imperator Carolus Boemus. Quibus obtulit Reuelationes pro reformatione Ecclesiæ, & Regulam. In illis siquidem XV. annis, quibus mansit Romæ, ante aduentum Summi Pontificis, & Imperatoris habuit multas Reuelationes de statu Vrbis, in quibus arguebat Dominus noster Iesus Christus excessus, & peccata inhabitantium Vrbem, cum graui comminatione vindictæ. Quæ Reuelationes ad notiam inhabitantium Romanam Vrbem deductæ feralis odij cōtrà Beatam Brigittam fomentum ministrabant. Vndè quidam eorum minabantur eam viuam incendere. Alij eam erroneam, & Phithonissam blasphemabant. Ipsa verò Beata Brigitta patiens sufferebat minas, & opprobria eorum. Sed timebat, quòd familia sua, & alij de cognatis, & amicis eius Romæ secum stantes, his tribulationibus, & opprobrijs scandalizati deficerent. Deliberauitque ad tempus cedere furori malignantium, nec præsumebat alicubi diuertere sine speciali præcepto Christi. Quia per XXVIII. annos postquā recessit à patria sua, numquam ad aliquas Ciuitates, seù Prouincias, aut alia loca Sanctorum diuertebat sine imperio Christi. Vndè B. Brigittæ in orationibus suis responsum diuinum super his præstolanti, dixit Christus. Tu desideras scire voluntatem meam, an debeas hìc Romæ remanere, vbi plurimi inuidentes tibi machinantur in mortem tuā, vel cedere eorum malitię ad tempus. Respondeo tibi, quòd quando me habes, nullum timere debes: Ego brachio potentiæ meæ refrenabo malitiam eorum, vt tibi nocere non valeant. Et quamuis ex permissione mea inimici mei crucifixerunt me, tibi autem nocere, vel occidere nullatenùs præualebunt. Item tunc temporis etiam apparuit ei gloriosa Virgo Maria dicens. Filius meus potens super omnes homines, & Dæmones, & super omnem aliam creaturam inuisibiliter restringit omnem conatum malitiæ eorum. Et ego ero scutum protectionis tuæ, & tuorum contrà omnes inimicorum spiritualium, & corporalium incursiones. Propterea volo, quòd tu, & familia tua conueniatis simul quolibet Vespere ad cantandum Hymnum, Aue Maris Stella. Et ego auxilium præbebo in omnibus necessitatibus vestris. Vndè Dominus Petrus Olaui Confessor eius per XXIX. annos. Et filia eius Domina Catherina sanctæ memoriæ instituerunt quotidiè cātare in Ordine hunc Hymnum, asserentes, quòd ipsa Beata Brigitta hoc fieri mandauit ex præcepto eiusdem Virginis Gloriosæ. Quia ipsa Gloriosa Virgo promiserat Ordinem istum, à Filio suo sibi dedicatum, speciali gratia velle protegere, & benedictionibus dulcedinis Spiritus sancti confouere.

CHRI-

CHRISTVS DICIT QVALITER Sorores, & Fratres omni Sexta Feria debent legere Septem Psalmos.

CAP. IX.

FILIVS DEI loquitur. Qualibet Sexta Feria debent Sorores circuire ambitus suos, legendo Septem Psalmos, quibus finitis intrabunt Chorum suum, & flexis genibus legant Letanias. Similiter faciant Fratres, circumeundo ambitus suos.

CHRISTVS DICIT QVARE organa nullatenùs habenda sunt in Monasterijs Ordinis S. Saluatoris.

CAP. X.

CHRISTVS loquitur. Filij Israel, quia carnales erant, & in vmbra legis seruiebant, multa habebát, quibus ad deuotionem excitabantur. Habebant quippè tubas, & organa, & citharas, quibus accendebantur ad laudem Dei. Habebant & cæremonias, & mandata, quibus illuminabantur ad cultum Dei. Legem quoque acceperunt, & iudicia, quibus refrenabantur à vitijs, & dirigebantur ad agenda. Sed quia nunc venit veritas ipsa præsignata in figuris, scilicet ego ipse verus Deus, dignum est, vt in veritate, & toto corde mihi seruiatur. Ergò quamuis bonum, & suaue est audire organa, nec bonis moribus est contrarium, nullatenus tamen in Monasterio Matris meæ habeantur. Quia ibi debet esse certa deductio temporum, grauitas cantuum, puritas mentium, cultus silentij, continuatio verbi diuini, & præ omnibus humilitas vera, & obedientia sine mora.

CIRCA CAPITVLVM VI. & VII. & VIII. Regulæ S. Saluatoris; Christus dicit quomodo Abbatissa breuiter loqui potest in Monasterio cum artificibus, & pro quibus caussis possunt Abbatissa, vel Sorores, & Confessor, seù Fratres exire extra claustrum.

CAP. XI.

FILIVS DEI loquitur. Abbatissa loqui poterit in Monasterio breuiter cum artificibus, quando emendanda sunt ruinosa, vel aliqua de nouo facienda. Sed numquam aliter loqui potest in Monasterio cum sęcularibus, nisi ad crates. Nec vmquam ipsa exire poterit, vel aliqua Sororum, nisi fortè, quando nouum Monasterium construendum est. Tunc Sorores maturas emittent Abbatissa, Confessor, & Conuentus. Confessor verò exire poterit cum socio pro constitutione Regulæ, & regularibus disciplinis cum superioribus instituendis. Item pro sedando scandalo, & infamia Monasterij, si contigerit, quod absit, aut pro hæreticis, si necesse fuerit confutandis. Item exire poterit, si pro vtilitate Ecclesiæ sanctę à Prælatis vocatus fuerit, aut cùm talia negotia occurrunt, quæ per procuratores Monasterij conuenienter emendari non possunt.

DE-

DEVOTA DOCTRINA PER quam instruitur Abbatissa cum Sororibus, & Confessor cum Fratribus Ordinis Sancti Saluatoris tempus, quod est inter Horas, diebus festis discretè peragere.

CAP. XII.

IN diebus festis Abbatissa ostendat Sororibus statum domus, & redditum, difficultatesque imminentes, legatq. eis aliqua Capitula Regulæ, & vbi dimiserit, sequenti festo incipiat, donec completa sit, nè qua se excuset de Regulæ ignorantia. Habeatque cum eis colloquia ædificatoria, & admonitiones de excessibus, quos videt. Post hęc permittat eis habere priuata colloquia, aut in viridarium introire. Similiter & sacerdotes sint in lectura, collatione, studio, sicut alijs diebus, nisi fortè Confessor de statu domus, & negotijs occurrentibus, aut consilio dando exquisierit eos. Alias, si volunt ex licentia Confessoris possunt solaciando spaciari.

CIRCA CAPITVLVM NONVM Regulæ Sancti Saluatoris, scilicet de ieiunio, dicit Christus, quòd plùs placet sibi humilitas, & discretio, quàm ieiunium indiscretum, & qualiter permissum est ieiunantibus in pane, & aqua comedere legumina.

CAP. XIII.

FILIVS DEI loquitur. Licet Mater mea perfectissimam habuit abstinentiam, sic tamen discretè gubernauit corpus suum, vt non frangeretur aliqua superfluitate, & violentia. Et licet Pharisæi, & multi adhuc religiosorum non vtantur vino, propter hoc tamen non appropinquant mihi, quia non habent fundamentum continentiæ, scilicet humilitatem, & discretionem. Ideò cùm sublimiora aliqua proponuntur, vel præcipiuntur, ponderanda, & discutienda sunt ab infirmis, vt non faciant quantùm volunt, sed quid expedit, & quid licet. Ecce enim ieiunare in pane, & aqua sanis est bonum, sed non est summum bonum. Summum bonum est charitas, sine qua non est salus. Sine ieiunio verò panis, & aquæ omnis saluari potest, si adsit perfectio fidei, & discretionis, & iusta causa. Ergo quia tempora mutata sunt, loca frigida, corda tepida, & vasa debilia. Ideò locator palmitum mitigare poterit aspera, & arida succis irrigare. Hoc est sic intelligendum, quòd permissum est ieiunantibus in pane, & aqua posse comedere legumina, et aquam coctam bibere. Nam aridus est panis, & arctus sine leguminibus. Et aspera, & frigida est aqua, nisi coquatur more ptisanæ, aut in ordeo excolatur.

CHRISTVS DISTINGVENS tres gradus peccatorum, dicit quòd in noua Regula, quam ipse dictauit, scilicet Ordinis Sancti Saluatoris omnis charitas, humilitas, & discretio est attendenda.

CAP. XIV.

FILIVS DEI loquitur. Omnis lex diuina ordinatur, aut propter audaciam transgredientium comprimendam, aut propter petulantiam lasciuientiũ restringendam, seù propter cognitionem faciendorum, vel omittendorum: Igitur in omni lege, si peccat quis ex infirmitate, & necessitate importabili, dispensationẽ accipit. Qui verò nolens, & ex nulla deliberatione peccat, iudicatur leuius. Qui verò ex indu-

industria, seù assiduitate nullam recipit excusationem. Simile est de Discipulis meis, quia quando in carne conuersabar, confricantes grana die Sabbathi, & comedentes iudicabantur ab hypocritis Iudæorum, quos ego, quorum noui simplicitatem, & infirmitatem, excusaui, allegando exemplum Dauid, qui in necessitate viæ comedit panes Sacerdotum, quod in lege laicis prohibebatur. Nunc autem ego ipse Deus nouam Regulam à me formatam misi amicis meis, in qua omnis charitas, & humilitas, & discretio attendenda est. Compassio quoque infirmorum, & sanorum habenda est, quia omnis lex, quæ in charitate, & humilitate, & discretione non perficitur, laudem non meretur. Ergò licet dixi in Regula, omnes sanos ieiunare debere statutis temporibus, tamen etiam eis dispensatio negari non debet, si subita in eis mutatio acciderit, & infirmitas, aut tempus laboris compassioné requirit. Quod quidem sit in manu Abbatissæ, & Confessoris, & in moderatione eius, cui præceptum est ordinare, quoties sanis expedit frangere ieiunia, & recipere recreationem. Dispensandum est igitur cum minutis defectuosis subita infirmitate arreptis, & labore nimio fatigatis.

QVOD BALNEA NON DEBENT prohiberi etiam sanis personis Ordinis Sancti Saluatoris certis causis, & temporibus.

CAP. XV.

FILIVS Dei loquitur: Legis Doctores, & Sacerdotes calumniabátur Discipulos meos, quia manducauerunt non lotis manibus, quibus ego respondi, non prodesse lotionem carnis, vbi cor immundum est. Ergò cor mundum acceptabile est Deo, nec obest lotio, & cura carnis, si causa iusta sit, & rationabilis. Ideò prohiberi non debent balnea etiam sanis certis causis, & temporibus, quia etiam sanitas seruanda est, vt non debilitentur. Balnea ergò habeantur, quoties expedit infirmis. Sanis verò semel in Mense, vel in duabus septimanis, si expedit saluti.

CIRCA DECIMVM CAPITVLVM Regulæ Sancti Saluatoris, scilicet de modo probationis, receptionis, & consecrationis personarum, &c.

CAP. XVI.

FILIVS DEI loquitur. Dixi tibi priùs de anno probationis habendo. Hoc considerare debes de personis, quarum vita, & conuersatio minùs probata, & nota est. Ideò permitto, quòd si aliqua, quæ suscipi petit ad Religionem, tantæ auctoritatis, & grauitatis est, quòd non timetur quasi de inconstantia, & instabilitate eius, & quæ nouit discernere tentationes carnis, & insidias Diaboli, cuius & ætas, & probata est, talis sociari potest Congregationi circà annum dimidium, vel sic, proposita ei priùs austeritate Regulæ, & eius institutis, vt sciat ad quid venit.

PVLCHRA DOCTRINA per quam Virgines immò etiam alij volentes profiteri Regulam Sancti Saluatoris se disponere, & gerere debeant in obseruantijs regularibus.

CAP. XVII.

QVÆCVMQVE Sponsæ Dei esse, vel fieri desiderant. Feruentiùs laborare tenentur ad perfectionem volútatis Dei, quã pro suis vsibus, vel pro suarũ impletione voluntatũ.

Hæ debent esse sicut Sponsæ longè distantes à possessionibus suis, & sunt in itinere, hospitarique debent in patrimonio Sponsi. Possessio earum est libertas corporis, & mundana conseruatio cum omnibus sibi attinentibus, à quibus tota voluntate se debeant irremediabilitèr separare. Debent etiam indui vestibus nuptialibus, scilicet humilitate, patientia, & obedientia, quæ ornant animam, & pulchrificant coram Deo. Debent etiam surgere, & procedere, vt appareant coram Sponso, & inuitatis ab eo. O quàm honestè, & morigerosè oportet eas in conspectu intuentium cum verbis, & moribus incedere, cum inuitati ad nuptias intuentes eas sint scilicet Virgo Maria Mater Dei cum toto cælesti exercitu. Sponsus verò considerans eas est verus Deus, Rex regum, & Dominus dominantium, potensq. super omnia creata. Tunc enim surrexerunt, quando confessionem suam cum discreta cōditione fecerunt, & cum vera humilitate, & voluntate vlteriùs non peccandi. Sed tunc processerunt, quando omnia mundialia spontè reliquerũt, nihil ex eis possidere curantes, sed nec liberam suam propriam voluntatem habere curantes. Tunc verò cum Sponso suo sunt consecratæ, quando promittunt se Regulam, & professionem suam inuiolabilitèr obseruare. Et tunc securam, & rectam viam vadunt ad thalamum Spõsi, quando Regulam, & professionem suam prout poterunt seruant. Facta vero professione incipit primus dies nuptiarum, & terminatur, quando anima de corpore egredietur. Ideò oportet eas istum diem cum tribus expendere, scilicet discreto timore, deuoto gaudio, & feruenti charitate.

CIRCA CAPITVLVM duodecimum Regulæ Sancti Saluatoris, quod est de Horis Fratrum, & de numero tàm Sororum, quàm Fratrum.

CAP XVIII.

IESVS CHRISTVS Filius Dei loquitur. Scriptura aurea dicit, quòd ad ornamentũ Tabernaculi in eremo quidam offerebant aurum, & argentum, & lapides pretiosos. Alij pelles, & pilos caprarum pro tentorijs, & omnia oblata placita erant Deo secundùm dispositionem, & voluntatem offerentis. Sic est de orationibus, & lecturis fidelium, quidam suspensi ab amore mundi offerunt Deo cor mundissimum, quasi aurum obrizum. Alij inflammati spiritu diuinæ sapientiæ loquuntur, & cantant verba diuinæ sapientiæ, quæ sunt quasi aurum examinatum. Alij vix sciunt Pater noster, tamen ex contrito corde, & pœnitentiæ operibus offerunt Deo in fide perfecta modicum, quod sciunt, & possunt quasi pilos caprarum. Omnes isti placent mihi in orationibus suis, si intentio, & voluntas est bona. Ideò quia Sacerdotibus ætate prouectis difficilè est assueta relinquere, & nouis assuescere, permittitur eis Cathedralis Ecclesiæ, in cuius diœcesi situm est Monasterium cantare Officium. Sorores verò officium institutum nullatenùs immutabunt.

CVM

CVM BEATA BRIGITTA sollicitaretur de personis Ordinem Sancti Saluatoris ingressuris, audiuit à Beata Virgine, quòd essent prouisæ à Deo. Et quod aliqui eorum fierent rebelles verbis Christi.

CAP. XIX.

CVM semel Sponsa Christi staret in oratione, incidit ei cogitatio de statu futuræ huius Religionis, quomodo tot personæ vtriusque sexus possent inueniri. Cui apparens Mater Dei dixit. Filia tu sollicita es pro personis in futurum hanc Religionem ingressuris. Scias, quòd Filius meus, qui personalitèr Regulam istam dictauit, præscit mille personas pro qualibet persona, quam tu scis, & speras hanc Religionem ingressuram. Cui Sponsa respondit. Domina mea faciliter inueniri possunt mulieres, quæ se subijcient ordini, sed difficilè inueniuntur viri, qui se subdere volunt prouisioni mulieris, cum plures regulares scientia inflat, & mundus honoribus, diuitijs, & delectationibus eis blanditur. Cui iterùm Mater Dei. Venientq. vtique illi, qui verba Filij mei cum suauitate recipient, & eis vtentur ad commodum animæ suæ, & honorem Dei. Venient etiam alij, qui non minùs aduersentur verbis Filij mei, & simplici Regulæ tibi reuelatæ, quàm illi increduli, qui verbis Dei, & Moysi contrariabantur in deserto, interpretantes verba Dei pro sua voluntate. Verumtamen scias, quòd verba huius Regulæ ad profectum coaptabunt se, & fructificabunt vsque in finem. Nec tu filia sollicita sis de personis hanc Religionem ingressuris. Ipse enim Filius meus nouit, quos vocabit, & præordine secundùm suam voluntatem in opus Monasterij huius, quamuis quidam eorum erunt rebelles verbis Filij mei secundùm humanam æstimationem suam, simplicitatem verborum præsumptuosè paruipendentes, sicut mundi sapientes præsumunt præferre sententias suas aliquando diuinę voluntati, quibus verùm intellectum corrumpunt, & errorem inducunt.

CIRCA DECIMVMQVARTVM Capitulum Regulæ Sancti Saluatoris, scilicet de electione Abbatissę, &c. Filius Dei distinguens tres gradus hominum sibi summè placentes, vult quòd Soror de illegitimo thoro nata non eligatur in Abbatissam.

CAP. XX.

FILIVS Dei loquitur. Licet filius non portabit iniquitatem patris, tamen quia tres ordines sunt, qui mihi summè placent, scilicet Virginitas, Viduitas, & Coniugium. Ideò hi tres ordines pręferendi, & honorandi sunt pręomnibus, tùm quia magnæ puritatis, & honestatis habent insignia, tùm quia Mater mea hos tres ordines in se compleuit. Fuit enim purissima Virgo in partu, post, & antè partum, fuit & verè Mater, & Virgo, fuit & vidua post Ascensionem meam corporali pręsentia mea viduata. Proptereà cùm eligenda est Abbatissa, vna, quę est de aliquo istorum Ordinum, eligatur. Soror verò, quæ est de alio genere, quantumcunque continentis, & supereminentis vitę sit in Abbatissam non eligatur.

CHRISTVS DICIT, QVOD Abbatissa debet esse Virgo munda, & probata, atque moribus exemplaris, & quòd in defectu huiusmodi virginis potest assumi in Abbatissam humilis, & probata vidua.

CAP. XXI.

IESVS Christus loquitur. Pulchra coniunctio est, & decens confederatio, vt Virgo præsit virginibus. Nam inter omnia primatum tenet ipsa munditiã carnis, & mentis, de qua, & per quam ego Deus incarnari volui. Verùm quia Mater mea Virgo fuit, & Mater, sed non ideò Mater, quia cognita viro, sed afflata spiritu Patris, & mei genuit me verum Deum, & hominem. Ideò hic nouus ordo dedicatus est Matri meæ. Et quæcumque debet præesse virginibus eius necesse est, & laudabile, vt sit Virgo munda, & probata moribus, & virtutibus exemplaris. Si verò Virgo talis in congregatione non fuerit, quæ officium Virginis Matris meæ implere potuerit, nõ displicet mihi, si onus humilitatis, & prælaturæ assumat humilis, & probatæ vitæ vidua, quàm virgo superba. Ergò si Deo placuerit exaltare humilia, & efferre viduitatem ex necessitate, non derogatur ex hoc laudabili cõsuetudini Virginum, quia Deus omnia humilia exaltare dignatur. Quid enim humilius fuit, & est Matre mea? Quid est, quòd humilitas perfecta non meretur? Propter humilitatem factus sum ego Deus, & Dei Filius verus Filius Virginis. Et sine humilitate non est via in Cælum.

CHRISTVS DICIT CVR, & qualitèr Abbatissa Ordinis S. Saluatoris debet benedici.

CAP. XXII.

CHRISTVS loquitur. Qui habet officiũ Principis temporalis tenetur aliquo signo designari, vt ei ab omnibus obediatur, et honor deferatur. Sic est de Abbatissa, quia ipsa habet officium, et vices Matris meæ in terris. Ideò in signum maioris sollicitudinis, et augmentum gratiæ spiritualis debet ab Episcopo accipere munus benedictionis, vt à cæteris discernatur, et honoretur, non sua assumptione, sed honore mei, et Matris meæ. Benedictio Abbatissæ fiat secundùm morem Abbatissarum Sancti Benedicti præter baculum, et anulum, qui priùs est benedictus.

CIRCA DECIMVMQVINTVM Capitulum Regulę Sancti Saluatoris, scilicet quòd Fratres diuino Officio, studio quoque, et orationi vacare debent, &c. Christus ostendit quomodo, et quid prædicandum est populo.

CAP. XXIII.

CHRISTVS loquitur. Qui prędicant veritatem meã debent habere verba simplicia, et pauca, in lectione sanctarum Scripturarum fundata, vt homines venientes de longe capere sufficiant, et non attedientur in prolixitate, et declamatione verborum superfluorum. Nec debent proferre verba contorta more adulantium, nec multiplicare incisiones, et distin-

ctiones capitulorum, seu subtilitates leonitatum, sed omnia moderare, iuxtà capacitates audientium. Quia, quæ populus simplex non intelligit, solet plùs mirari, quàm ædificari. Ideò si est Dominica prędicandum in ista Religione proponant Euangelium dici, & eius expositiones Biblia, & ista verba mea, & dilectę Matris meę Sanctorumq; meorum, vitas Patrum, & miracula Sanctorum, Symbolum fidei, remedia quoque contra tentationes, & vitia secũdùm vniuscuiusque capacitatem. Nam Mater mea charissima simplicissima fuit. Petrus idiota. Franciscus rusticus, & tamen plùs profecerunt animabus, quàm Magistri eloquentes, quia perfectam charitatem ad animas habuerunt.

CIRCA VIGESIMVM Capitulum Regulæ Sancti Saluatoris visio. Qualitèr Virgo Maria altercando cum Diabolo iuridicè vicit locum Vuatzstena pro fundando in eo Monasterio suo. Quem Christus gratijs multis præditum sibi adiudicando donauit.

CAP. XXIIII.

VIDEBATVR Sponsæ, quòd esset in lata domo, & magnus ibi exercitus conuenerat. Tunc Beata Virgo dixit ad Regem Cæli. Fili mi da mihi locum istum Vuatzsten. Mox Diabolus affuit, & dixit. Iste locus meus est, ego enim eum possideo triplici Iure. Primum est, quod fundatoribus loci istius voluntatem inspiraui ædificandi, & principes huius ędificij fuerunt serui mei, & amici. Secundum ius est, quòd locus iste, locus est pœnarum, & iræ, & amici mei iuxtà omnem voluntatem meam crudeles puniebant hic subditos suos absque omni misericordia. Et ideò, quia ego sum Dominus pœnarum, & princeps iræ super locum istum, ideò meus est. Tertium ius est, quòd locus istè meus fuerat multis annis, ibi sedes mea est, vbi voluntas mea perficitur. Tunc Beata Virgo dixit iterùm ad Filium. Fili mi, quæro à te iustitiam, si fortè aliquis spoliasset alium bonis suis, & pecunia, & faceret eum adhùc super damnum suum ædificare sibi domum proprio labore, & pecunia, qua eum spoliauerat; cuius Fili mi esset locus ædificatus? Respondit Dominus. Mater (inquit) dilecta ille possidet de iure domum, qui possederat pecuniam, & laborem expenderat. Tunc ait Beata Virgo ad Diabolum. Ideò tu nihil iustitiæ habes in domo hac. Iterùm quæsiuit Beata Virgo à Iudice dicens. Fili, & Domine mi. Si in alicuius corde fuerit crudelitas, & iracundia, & intrauerit misericordia, & gratia, quibus competit fugere. Respondit Iudex. Crudelitati, & iracundiæ competit fugere, & cedere misericordiæ. Et Virgo ad Diabolum. Ideò (inquit) tu debes fugere, quia tu es pœnarum dominus, & princeps iracundiæ. Ego autem sum Mater misericordiæ, & Regina Cæli, quia misereor omnium inuocantium me. Tertio quęsiuit Beata Virgo à Iudice Fili mei. Si lictor fuerit in aliqua domo, vel sederit, & dominus suus intrauerit volens in eadem domo, & sede residere, quid faciet lictor? Respondit Iudex. Iustum est, vt lictor surgat, & dominus suus vbi placuerit sedeat. Tunc Virgo ait ad Diabolum. Quia tu es lictor Filij mei, & ego sum Domina super te, iustum est, vt fugias, & ego vbi voluero sedeam. Deindè Iudex ait ad Virginem. Mater mea tu vicisti locum istum iure debito. Ideò iustè tibi debetur, & ideò eum tibi adiudico. Et ideò sicut in loco isto auditæ sunt lacrymæ, & gemitus miserorum, quo-

quorum sanguis, & miseria clamabat ad me de terra, & in auribus meis sonuit, sic nunc vox laudantium te in loco isto, ascendet in aures meas. Et sicut in hoc loco fuerat pœnarum locus, & grauamé terræ, sic nunc colligentur ad locum istum illi, qui postulabunt misericordiam, & indulgentiam viuis, & defunctis, & placabunt me pro Statu Regni. Et post hæc adiecit Iudex loquens ad Virginem. Mater mea. Inimicus tuus fuerat huius loci dominus longo tempore, sed ammodò eris tu hic Domina, & Regina.

CHRISTVS DECLARAT Sanctæ Brigittæ, quare Ciuitas illa Iericho destructa fuit, faciédo quamdam similitudinem de loco Monasterij sui Vuatzstena, & inhabitatoribus eius.

CAP. XXV.

CHRISTVS loquitur Sponsæ dicens. Quid legisti hodie in libro tuo? Et illa. Legi inquiens, & mirata sum, quòd muri Iericho damnati corruerunt ex sonitu tubarum, & circuitu arcę sanctę ad præceptum tuum. Respondit spiritus. In illa Ciuitate, & ex illa Ciuitate multa mala facta sunt, & nullus in illa erat, qui mihi placuit. Ideò non merebatur veniam, nec digna fuit, scilicet vt à populo meo inhabitaretur. Verùm quia populus meus attritus, & fatigatus in deserto, possessioné promissam accepturus, erudiendus priùs erat verbis, exemplis, & miraculis. Ideò dispensatio mirabilis retributioq. iusta facta est in Ciuitate ista, vt populus eductus mirabiliter de aqua, mirabilia etiam videret in terra. Et sic visis miraculis Deus ampliùs infigeretur in cordibus eorum, & ipsi maiora sperare addiscerent & incitarétur. In isto verò loco, quo nunc est afflictio amicorum meorũ, fuerat habitatio Dæmonum. Sed istum locum Mater mea triplici iure obtinuit scilicet charitate, precibus, & mutatione officiorum futurorum. Cui illa. O inquam Domine non indigneris, si loquor. Tu dixisti, quòd in domo tua omnis humilitas debet esse. Numquid ista ædificatio stabit in loco isto? Respondit spiritus. In illa misera Iericho aliqua erant profutura populo meo, quæ purgata priùs igne à populo meo inhabitabatur, & idem populus meus labores gentium possedit. Propterea domus hæc de sudore pauperum pro superbia diuitum ædificata est. Ideò pauperes mei inhabitent eá disponendo omnia superflua, & superba ad solam humilitatem, & vtilitatem. Verumtamen caueatur, vt quòd diuina potentia permisit ex causa speciali, non trahatur in exemplum superborum.

CHRISTVS DICIT SPONSÆ de inobediétia cuiusdam Regis Suetiæ, scilicet in non eundo ad Papam pro absolutione peccatorum, & contra Paganos, & facit mentionem de Ciuitate Iericho, & de loco, & Monasterio Vuastzenensi.

CAP. XXVI.

FILIVS Dei loquitur. Ecce Rex spreuit consilium meum secundum sicut, & primum, & ideò inimici mei intrauerunt loca Matris meæ, & euerterunt, & destruxerunt sicut audisti. Et ideò lapides, & ligna clamant vindictam super Regem. Verùm quia Deus de malitia hominum fabricat sibi honoré, & vndè Diabolus se præualere credit, indè deijcitur, & confunditur. Etenim illa alta ædificia, si stetissent, fuissent causa superbiæ posterorum, & exemplum elationis. Si enim ex industria fuissent dirupta, no-

notata fuisset leuitas, & damnum. Nunc ex occasione damni, & malitia hominũ ostendere tibi volo, quomodo Deo chara humilitas ædificari potest ex alta superbia, & inutilis, & sumptuosa eleuatio murorum humilietur. Primùm cum altę domus, & alta parietum deijciatur eleuatio, tunc erit honor Deo, & consultum inhabitantibus, & exultatio intuentibus, magnumq. indicium humilitatis. Sed quomodo hæc fiant, hoc sit in manu, & consilio eorum, qui nouerunt structuras exaltare. Item loquitur Filius Dei. Dixi tibi priùs de Iericho Ciuitate, quã similaui loco Monasterij huius, & quomodo præparata ædificia starent, & reducerentur ad humilia, & sola necessaria, hęc promisi amicis meis, si Rex congregasset eos secundùm consilium meum. Ideò nunc laborent, qui cõgregati sunt, & omnia superflua deijciant, & de solis necessarijs, & humilibus contententur, & glorientur.

FILIVS DEI OSTENDIT Beatæ Brigittæ qualiter quidam Rex propter peccata sua non erat dignus ædificare sibi domum, scilicet Monasterium Vuastzenen.

CAP. XXVII.

FILIVS Dei loquitur. Quia Rex iste non quærit calorem meum, sed permanet in frigore, & scandalum manuum suarum non dimittit. Ideò non ædificabit mihi domũ, vt Salomon, nec habebit exitum vitæ, vt Dauid. Sed nec memoria eius erit, vt dilecti mei Olaui, nec coronabitur, vt amicus meus Ericus, sed sentiet iustitiã, quia noluit misericordiam, & arabo terram in iudicio, & tribulatione, donec inhabitantes discant petere misericordiam. Verumtamen persona, quæ ædificabit Monasterium meum, qualis erit, & quando veniet erit tibi notum, sed vtrum in hac vita non est tibi licitum scire.

CHRISTVS OSTENDIT HIC Sanctæ Brigittæ situationem, dimensionem, & dispositionem Ecclesiæ Monasterij Vuastzenen. & Chori Fratrũ, Locutorij inter Fratres, & Sorores, Testudinum, Altarium, Ostiorium, Ambituum, Columnarũ, Chori Sororum, Fenestrarum, & Locutorij Sæcularium.

CAP. XXVIII.

FILIVS Dei loquitur. Chorus Ecclesiæ debet esse ad Occidentem ad stagnum, & vnus murus altus ab Aquilone à domo laterina iuxtà stagnum vsque ad finem curiæ Clericorum. Inter illum murum, & Chorum, sit spatium decem & octo vlnarum pro ædificando collocutorio, quod vnus murus diuidat per medium in longitudine à Choro Fratrum, & ad murum iuxtà stagnum. Et illo collocutorio possunt Fratres, & Sorores loqui ad inuicem de necessarijs suis, & nullæ fenestræ sint in illo interstitio inter Sorores, & Fratres, ne quis videatur ab alio. Item duæ rotæ sint in illo muro, quales solent esse in talibus Monasterijs. Deindè Chorus Fratrum habet xxij. vlnas in longitudine sub vna testudine ab Occidentali pariete vsque ad summũ Altare, ita quòd illud summum altare sit sub illa testudine, & Clerici stare debent inter summum altare, & parietem Occidentalem. Testudo verò habebit xx. vlnas in latitudine. Ille verò paries, qui est retro stallas versus Sorores ex Aquilone, habebit quinque fenestras propè terram, ad quas Sorores faciãt cõfessiones suas, & recipiant corpus Domini. Itẽ ipsa Ecclesia debet habere

quinque testudines in longitudine, & tres in latitudine, & quælibet testudo sit xx. vlnarum in latitudine, & xx. in longitudine. Tres verò testudines proximè retro summum altare ad Orientem per transuersum medium totius Ecclesiæ addátur ad Chorum Clericorum. Sex gradus debēt esse in descensu à summo altari per transuersum sub dictis tribus testudinibus. Et quilibet illorum graduum habebit duo altaria super se, ita quod sex sint ad dexteram summi altaris, & sex ad sinistram. Et quodlibet altare stet in obliquum ab altero, incipiendo à primo gradu proximo summo altari ex vtraque parte. Summum altare habebit quinque vlnas in longitudine, & duas vlnas cum dimidia in latitudine. Et quodlibet aliud altare ex illis xij. habebit duas vlnas cum dimidia in longitudine, & vnam vlnam cum dimidia in latitudine. Et inter quolibet altare illorum duodecim, debet esse spatium duarum vlnarum. Quilibet verò gradus debet habere in altitudine quasi manus per transuersum. Paries verò ad Orientem habebit duo ostia sub duabus vltimis testudinibus. Sub media verò testudine nullum sit ostium. Et quodlibet ostium habebit sex vlnas in latitudine, & in altitudine pertingant ad asseres, siuè pauimentum, quod est sub pedibus Sororum. In medio verò inter ista duo ostia sit altare Beatæ Virginis, habens quattuor vlnas in longitudine, & tres in altitudine propè parietem ad Orientem. Christus per circuitum altaris habeat x. vlnas in longitudine, & decem in latitudine, & circumseptus sit gerris ferreis. Vnus ambitus debet esse per circuitū Ecclesiæ interiùs iuxtà parietes circumseptus gerris ferreis, habens quattuor vlnas in latitudine inter murum, & gerras, in quo Clerici, seù Fratres ambulare possunt, ita quòd non veniant ad populum. Super ambas ianuas per gradus ascendendo erit ingressus in Chorum Beatæ Virginis; & nullum aliud ostium sit in illo Choro. Nullum etiam ostium potest esse in ambitu ferreo Ecclesiæ nisi vnum tantùm iuxtà summum altare, & illud sit continuè sera munitum, nisi quando persona aliqua intrabit Religionem; & quoties Episcopus Monasterium visitabit. In medio parietis ad Meridiem infrà ambitum ferreum sit altare Sancti Michaelis, ita quòd Sacerdos vertat se ad Austrum. In medio verò parietis ad Aquilonem sit altare Sancti Ioannis Baptistæ, ita quòd Sacerdos vertat se ad Aquilonem. Extrà verò ambitum ferreum ædificanda sunt altaria, vbi Sacerdotes aduenientes celebrare possunt. Columnæ habebunt xij. vlnas in altitudine à pauimento Ecclesiæ, vsque ad trabes, seù pauimentum Chori Sororum. Super trabes verò ædificetur pauimentum de asseribus, & argilla, & lateribus, super quibus stabunt Sorores, & sub illis asseribus figantur laminæ cupreæ nè noceat ignis. Columnæ etiam ascendant per pauimentum Sororum, ita quòd habeant quattuor vlnas, vel circà hoc in longitudine à pauimēto Sororum, antequam inchoentur, vel attingantur testudines. Omnes etiam testudines super Chorum, & totam Ecclesiam æqualem habeant altitudinem. Tectum habeat tantam altitudinem, quantam habere potest, vel necesse fuerit. Nulla subtilis sculptura sit in ostijs, fenestris, columnis, vel parietibus, sed totum erit de opere plano, humili, & forti. Fenestræ vitreæ non debent habere colorem nisi album, vel glaucum. Domus in qua Sorores debent loqui Sæcularibus debet esse ad Orientem inter magnam domum laterinam, & Ecclesiam, ibi sint fenestræ, ita quòd personæ non possint videri adinuicem. Ecclesia debet ædificari de lapidibus excisis à mōtibus lapideis, & in terra inuentis, & non de

late-

parietibus sicut & testudines. Post hæc vidi vltrà stagnum Ecclesiam similem isti cum ædificijs suis, quam ex omni parte circuibat murus longus, fortis, & altus, & audiui in spiritu. Domus, & Ecclesiæ, quæ ædificabuntur post istam Ecclesiam simili modo ædificabuntur sicut modò vides.

VISIO QVAM HABVIT S. BRIGITTA super constructione, & situatione Cimiterij Monasterij Vuastzenen. cum Locutorijs Sororum, & Fratrum sibi inuicem, & cum Secularibus, & de habitatione Fratrum, de Pomerio Sororum, & vbi possint recipere medicinas.

CAP. XXIX.

VIDI (inquit) Beata Brigitta à magna domo lapidea vsque ad cespitem, quæ est ad Austrum latæ viæ, murum longum, & latum, & semissem. Deindè vidi Ecclesiam intrà murum, cuius fundamenta, & parietes, & fenestras, & longitudinem, & latitudinem diligentèr attendi. Deindè à cornu eiusdem domus vidi murum magnum vsque ad Sãctuarium, vbi mihi à spiritu dictum est. Ab isto muro ædificetur murus, vbi sit Locutorium Fratrum, & Sororum, in quo sint fenestræ duæ, & pro collocutione Sororum, & Fratrum, & pro necessarijs Fratrum recipiendis. Deindè à muro isto vidi murum, qui protendebatur ad domum lapideã paruam, vbi mihi dicebatur. Hic erunt habitacula Clericorum. A cornu verò paruæ domus istius Australi ascendebat murus, qui protendebatur ad murum, qui stabat in cespite. Et audiui in spiritu. In isto muro erit parua porta, vbi necessaria Fratrum, scilicet ligna, & talia recipientur. Et ibi etiam erit domus pro Infirmis inspiciendis, & curandis. Deindè à muro, qui videbatur stare in cespite, protendebatur alius murus vsquè ad domum lapideam, quæ est in Oriente, sed non plenè attigit domum. Nam distantia parua erat, quia à pariete Australi Ecclesiæ ibat alius murus, qui se coniunxit muro, qui processit de cespite, & combinauit ambos muros in vnum, vbi mihi dictum est. Hìc erit collocutorium Fratrum cum Sæcularibus. Deindè à cornu Occidentali versus Aquilonem magnæ domus lapideæ, vidi murum, qui circuibat pomerium iuxtà situm antiquarum arborum, qui circumeundo pomerium reflectebatur à cornu Orientali magnæ domus. Post hæc vidi murum ascendentem à cornu Orientali, qui protendebatur directè ad parietem Ecclesiæ. Et tunc audiui in spiritu. In isto muro erunt tres domus. Vna decenter ædificata, vbi Episcopi, & Principes possunt audire Sorores. Alia erit pro necessarijs recipiendis. Tertia pro infirmis inspiciendis, & curandis. Post hæc vidi vltrà stagnum Ecclesiam similem isti cum ædificijs suis, quam ex ex omni parte circuibat murus longus, & fortis, & altus, & tunc audiui in spiritu domus, & Ecclesia, quę ędificabuntur post istam Ecclesiam, simili modo ędificabuntur sicut modò vides.

CHRISTVS DICIT S. BRIGITTÆ dispositionem domus suę, per quàm specialiter notatur Monasteriũ Vuastzenense, & Ordo Sancti Saluatoris, &c.

CAP. XXX.

IN domo mea debet esse omnis humilitas, quę omninò contempta est. Ibi debet esse murus fortis, &c. Require in Primo Libro, Capit. 18.

CHRISTVS DICIT HIC QVALES picturæ sint in Monasterio Sancti Saluatoris, & quòd Ecclesia tres habeat portas, & de earum mystica interpretatione.

CAP. XXXI.

FILIVS Dei loquitur. Picturæ non habeantur in parietibus Ecclesiæ, nisi solummodo passio mea, & Sanctorum meorum memoria. Nam frequentèr ingredientes Ecclesiam plùs delectantur in videndo descriptiones parietum, quàm in Christi beneficijs. Notandum etiam, quòd in Ecclesia habeantur tres portæ. Prima debet vocari porta remissionis, per quam omnes Sæculares ingrediantur. Quia omnis, qui contrito corde, & voluntate emendandi ingreditur hāc portam, habebit alleuiationem in tentationibus suis, fortitudinem ad operandum bona, deuotionem in oratione, remissionē peccatorum, & cautelam in agendis. Ideò hæc porta erit ad Orientem, quia orietur ingredientibus charitas diuina, & lux fidei fortificabitur in eis. Secunda porta vocabitur porta reconciliationis, & propitiationis, per quā ingredientur Fratres in Chorum suum, quia eorum precibus, & fide peccatores appropinquabunt Deo, regniq. status meliorabitur, & mitigabitur ira Dei. Ideò hæc porta sit ad Occidentem, quia per eorum orationes in multis occidetur, & abscindetur potestas Diaboli, vt non præualeat tentare, quantùm velit. Tertia porta vocabitur porta gloriæ, & gratiæ, per quàm ingrediantur Sorores, quia quæcumque Soror ingreditur, qui hanc portam contrito corde, & sola intentione placendi Deo, gratiam habebit in præsenti proficiendi de virtute in virtutem, & refrigerium in tentationibus, gloriamq. in futuro. Ideò hæc porta sit ad Aquilonem. Quia sicut à Diabolo panditur omne frigus malitiæ, sic erit ingredientibus hanc portam, abundantia benedictionis, calorq. sancti Spiritus infundetur, & ardor diuinæ charitatis eis adaugebitur.

CHRISTVS PETIT à Communitate Regni subsidium, quoddam ad complemētum Monasterij Vualtzenensis.

CAP. XXXII.

CHRISTVS loquitur. Ego sum, qui Abrahæ præcepi filium suum immolare, non quia non præsciui obedientiæ suæ bonum, sed quia volui, vt voluntas sua bona etiam futuris ad imitandum similitèr ostenderetur. Sic ego nūc à Principe terræ ædificari volo vnum Monasterium in honore Matris meæ, ideò vt peccata Regni minuantur. Porrò ad eiusdem Monasterij perfectionem auxilium à Communitate peto, non sicut indigens, qui omnium sum Dominus, sed vt promptitudo bonæ voluntatis eorum etiam alijs innotescat. Propterea omnis ad annos discretionis perueniens, qui in virginitate perseuerare proponit, siuè vir, siuè fœmina tribuat vnum denarium monetæ currentis, similitèr qui in viduitate est. Qui verò in coniugio est tribuat pro se, & vxore duos denarios ad ædificationem eiusdem Monasterij Matris meæ. Qui verè filios, & filias habent, & peruenerūt ad annos discretionis, scilicet sexdecim annorum, pro vnoquoque soluant vnum denarium, vt in eis charitas, & obedientiæ fructus augeatur. Religiosi verò, qui se, & sua mihi dare tenentur, & Clerici, qui sors mea sunt, liberi sint. Similiter, & famuli seruientes immunes sint, quia ex sudore comedunt panem suum, & quia sui iuris non sunt.

QVOD

QVOD ABBATISSA ORDINIS S. Saluatoris recipere potest quattuor Viros boni testimonij, & famę in Fratres extrà Monasterium, & de eorum habitu, & modò viuendi.

CAP. XXXIII.

CHRISTVS loquitur. Scriptura aurea dicit, quòd Moyse orante pro populo suo Aaron, & socius eius sustentabant manus eius, nè graueretur in iugi extensione earum. Sed cur hoc? Numquid non Deus potuisset fortificasse eum, qui dedit ei virtutem orandi? Potuisset quidem, sed signum fuit eorum, qui contemptis omnibus soli Deo adhærent, quia humana natura infirma est, & indiget sustētatione. Ideò vt amici Dei valeant subsistere, & nè post diuinam contemplationem fœdētur temporalibus, permittuntur eis solatia exteriora, quibus robustius assurgant ad diuina. Propterea quattuor Viri boni testimonij, & vitæ, & ætatis assumātur ad curiam Officiales, qui distribuant eleemosynam, & vestes pauperibus, qui parati sint recipere verba Sororum, & Fratrum, & responsa reddere, qui dominis temporalibus in negotijs Monasterij loqui, & deseruire sufficiant, & onera Abbatissæ releuare. Ad hoc autem, vt prædicti Fratres fiducialiùs agant in cōmissis, debent de Monasterio viuere, & participes esse omnium spiritualium bonorum, quæ aguntur in Monasterio. Debent etiam cōtinenter viuere, & crucem rubeam in vestimentis propè cor portare in signum familiaritatis, & charitatis diuinæ. Necnon & obedientiam in manu Abbatissæ promittere in temporalibus, & Confessori in spiritualibus, eademq. charitate, & Regula, eisdem moribus, & obedientia, & disciplina viuere, sicut qui infrà Monasterium sunt, vt nulla nec in moribus, vel victualibus, & correptione discordia sit, nullius praeceptum præponant imperio Abbatissæ, seù Confessoris. Si verò aliqua enormia, seù abominabilia talia per eos cōmittuntur, quibus denigratur Ordo, aut status Monasterij diffamatur, carceribus Monasterij recludantur. Aut si Confessor corrigere non poterit, consilium, & auxilium requiratur Episcopi, seruata in omnibus Regulæ sanctæ institutione. Confessor verò prouideat, quomodo ieiunent, & quibus horis reficiantur, & teneant silentium, quandoq. dormiant, & qualiter, & quomodo extrà limites Monasterij, seù ad dominos terræ egrediantur. Similiter, & prouideat de habitu eorum honesto, & Horis legendis, & vbi stēt in Ecclesia, & recipiunt corpus Christi, constituaturq. eis locus vbi comedāt, & dormiant, Cęmeteriumq. habeant per se separatum. De istis quattuor, qui portent crucem, possunt vnus, vel duo esse Sacerdotes, ita tamen, quòd in omnibus obediant Abbatissæ, & Confessori. Si verò aliqui laboratorum, vel artificum se Regulæ isti subdere volunt, eadem lege, & institutionibus gaudeant, excepto quòd crucem non portent. Vnusq. de illis quattuor sit Magister eorum, per quem dirigantur, & instruantur, iuxtà consilium, & præceptum Abbatissæ, & Confessoris in spiritualibus.

CIRCA DECIMVMOCTAVVM Capitulum Regulæ Sancti Saluatoris, Christus distinguit tresdecim Altaria Apostolis consecranda, secundùm eorum tresdecim virtutum eminentias, &c.

CAP. XXXIV.

FILIVS Dei loquitur. Dixi tibi priùs, quòd tresdecim altaria habēda sunt in Sanctuario in tresdecim gradibus secundùm vo-

vocationẽ, & inflammationem ſpiritus mei vnicuique collatam. Primum igitur, & principale altare conſecretur Petro Principi Apoſtolorum, quia ipſe fuit primus vocatione, & electione. Primus etiam dignitate poteſtatis, & quadam ſimilitudine mortis meæ. Ad dexteram verò altaris Petri Principis Apoſtolorũ, ſit primum altare Pauli, qui licet ipſe non vidit me conuerſantem in carne, vidit tamen in viſione ſpirituali, & ipſe perfectiùs inflammatus zelo animarum fuit, & charitate ampliùs laborabat, vndè, & nomen, & vitam, & dignitatem ſortitus eſt Apoſtolorum. Secundùm verò altare ad dexteram ſit Iacobi filij Zebedæi, qui per patientiam, & ardorem prædicationis, primùm meruit præ alijs glorificari. Tertium altare ad dexteram ſit Ioannis Euangeliſtæ, qui amore caſtitatis ſpecialem à me inuenit familiaritatem, qua cæteris altiùs ſcripſit Euangelicam veritatem. Quartum altare ad dexteram ſit Bartholomæi, qui contemptor diuitiarum, & amator paupertatis pœnas patienter tulit illatas. Quintum altare ad dexteram ſit Philippi, qui generationem carnis deſpiciens, multos regenerauit in vita æterna. Sextum altare ad dexteram ſit Thomæ, qui in latere meo perfectam cognouit fidem, & in perfecta charitate perſeuerauit. Ad ſiniſtram verò altaris Principis Apoſtolorum, ſit primum Andreæ, qui ſecutus me Magiſtrum, non erubuit ignominiã crucis. Secundùm altare ad ſiniſtram ſit Matthæi, qui lucra relinquens mundi, factus eſt magiſter animarum. Tertium altare ſit Iacobi Alphæi, qui ſimillimus mihi in carne, iam quodammodo mihi ſimilatus eſt in cælo. Quartum ſit Simonis germani eius, qui ſpernens parẽtes carnis, repleri meruit ſapiẽtia ſupernorum. Quintum ſit Thadæi, qui munditia cordis viriliter Diabolum debellabat. Sextum ſit Matthiæ, qui abhominatus cupiditatem proditoris mei per humilitatem veram meruit locum gloriæ ſempiternæ. Nunc filia quærere poteris, quare Ioannem, & cæteros Apoſtolos de progenie carnis meę, non prætuli Petro in dignitate? Reſpondeo tibi. Perfecta charitas eſt illa ad Deum, quãdo homo nihil ſibi de ſe relinquit, ſed ad omnem virtutem, & perfectionem ſe dilatat. Perfecta verò charitas eſt ad proximum, quando homo malis facit bona, qui eum etiam cum ira exaſperant, bonis verò exhibet meliora, maximè his, quos reperit in bonis operibus meliores. Ergò, quia Petrus feruentior fuit in charitate, & nihil ſibi æſtimabat proprium, niſi quod ſecum permaneret æternaliter, ideò nè caro præferatur ſpiritui, electus eſt Petrus ad Pontificatũ. Quòd autẽ in Ioãne ſigna maiora dilectionis apparuerunt, hoc meruit caſtitas eius, & futura conſtantia. Deus quippè, vt dilatet dulcedinem bonitatis ſuæ, & inſinuet charitatem ſuam, quandoq. eligit tempus, & perſonas propter fidei exaltationẽ, in quibus magnificari vult à creatura ſua; quandoq. more fabri hebetata, & frigida igneſcit, vt infirma extollat, & ſuperba deijciat, vt ſic vbiq. Deus glorificetur.

CIRCA CAPITVLVM XX. Regulæ S. Saluatoris. Chriſtus dicit, quod Sorores poſſunt habere quattuor mulieres focarias, & ſimiliter Fratres duos focarios infrà clauſuram propter labores, &c.

CAP. XXXV.

FILIVS Dei loquitur. Quãdo ego cõuerſabar in mundo cum Apoſtolis, ſolummodo intendebam lucro animarum, quia non erat conſonum, nec delectabile ſimul ſeruire animabus, & mundo. Ideò fideles viri, & fœminæ corporalia miniſtrabant, qui tamen non erant,

erant, nec vocabantur Apostoli, sed erant administratores, & reuelatores laborum seruientium, & assistentium mihi secretiùs, scilicet Apostolorum. Sic est etiam nunc. Dixi tibi priùs de numero puellarum Matris meæ, quæ familiariùs alijs ei debent assistere, quarum quædam delicatiora habuerunt nutrimenta, aliæ infirmæ, & senes, aliæ minùs assuetæ laboribus, quædam contemplationi diuinæ magis intentæ. Ideò si necessitas, & locus requirit, permittitur Abbatissæ recipere infrà portam quattuor mulieres focarias, ætate, & moribus circumspectas, & bonæ famæ, quæ curent ignem, & inferant ligna, & aquam, eijciantq. de Monasterio immunditias, & adiuuent in officijs Sorores minùs fortes, quæ quidem focariæ possunt intrare Ecclesiam, & cætera loca Monasterij propter labores. Et domos habeant propè Coquinam, & portam, vt semper paratæ sint recipere, & inferre, quæ inferenda sunt in officinas. Non tamen socientur Conuentui in Choro, in Dormitorio, & Refectorio, sed stent extrà Chorum, quando eis vacat, nec reficiantur cum Conuentu, sed viuant de eleemosyna Sororum, aut de præbenda, quam prouideat eis Abbatissa. Faciant obedientiam Abbatissæ, possuntq. comedere in stuba, post refectionem Sororum. Et in signum recognitionis habeant scapulare sinè caputio. Si verò aliqua in coquina per manus sæcularium ineuitabilitèr facienda sunt, intersit & videat vna focariarum, vel duæ, vt nihil contrà Regulam fiat. Fratres similitèr habeant duos Fratres focarios si vtile fuerit eis, & necessarium. Focarij non debent habere cucullam, sed mãtellum desuper tunicãm, cui sit assutum caputium paruulũ, vt alij Religiosi, cũ verò laborant, deponant mantellum, & habeãt pro illo caputiũ ad hoc statutũ, sicut Conuersi Ordinis S. Benedicti, aut Bernardi, & baltheum de corio nigro.

CIRCA VIGESIMVMPRIMVM Capitulum Regulæ S. Saluatoris, dicit Christus qualitèr Religiosi vti debent speciebus.

CAP. XXXVI.

FILIVS Dei loquitur. Quia ignita sunt incentiua luxuriæ, expedit in Monasterio sanis non continuè vti pipere & cimino, & consimilibus herbis, sed communibus, quæ terra habitationis profert. In festis verò nouem Lectionum, propter laborem, & recreationem concedi potest eis talibus vti, infirmis verò, & debilibus talia quoties expedit nequaquam denegentur.

CIRCA VIGESIMVMSECVNDVM Capitulum Regulæ Sancti Saluatoris vocat se Christus Patrem omnium creaturarum, & recreatorum, mandataq. sua seruantium, Mariam quoque suam Matrem, & filiam, Sorores Ordinis Sancti Saluatoris suas, & Mariæ filias appellando, quibus concedit, vt habere posśint, & necesśitate vrgente portare Corpus suum infirmis, cum moderamine tamen Prælatorũ, commendatq. plurimùm virgineam castitatem.

CAP. XXXVII.

IESVS Christus Filius Dei loquitur. Sicut Pater vocatur, qui filium de coniunctione mutuæ carnis generat, sic ego Deus Pater omnium sum, quia corpori animam infundendo, & eam per pasśionem meam, & inspirationis diuinæ efficaciam regenero, & renouo deformatam, ergò sicut ego Pater sum omnium

eorum, qui creati sunt, & recreati Baptismo, sic & Pater sum omnium eorũ, qui imitantur viam humilitatis meæ; & sequuntur iter mandatorum meorum. Propterea Maria Mater mea vocari potest, & Mater, & filia. Mater generatione carnis meæ, filia imitatione voluntatis meæ. Nam similitudo corporis eius, relucebat quodammodo in carne mea, & similitudo omnium virtutum resplenduit perfectiùs in corde, & operatione eius. Ergò quia Mater mea eligere sibi vult filias, quarum institutor, & rector ego sum, quibus & nouam per te ostenderam institutionem. Ideò Pater earum esse, & vocari volo, & in huius signum duo specialia priuilegia concedo eis. Primum est, quòd Sacramentum corporis mei super altare suum iugitèr positum habeant in vase decenti saphirico, vel christallino, vt me, quem quotidiè speculantur sub aliena forma, feruentiùs desiderent, donec rerum veritate satientur. Secundum est, quòd quando aliqua Soror tali grauatur infirmitate, quòd propter reiectionem sumere Sacramentum corporis mei non valet, aut nè nocte moriatur sine viatico, permitto ego Deus omnium, vt ab Abbatissa, vel cui ipsa iusserit, sequente conuentu portetur vas Sacramenti ad infirmam, ostendendo non tangendo ipsum corpus meum, sed dicendo. Fides tua proficiat tibi ad saluté, & vitam ęternam. Respondit Sancta Brigitta. O Domine infusor totius gratię, nè indigneris si loquor. Verè superabundanti largitate te effundis in nos, immò si dici fas est, prodigus tu es præ desiderio nostri. Quis vnquam credere potest bonitaté, & dulcedinem tuam tantam, nisi qui spiritu inebriatus fuerit tuo. Nam scriptum est, quòd illi, qui in lege Moysi tangebant, & videbant Arcam sanctam, quæ te significabat, moriebantur. Et nunc permittis tangere teipsum, qui veritas es ipsa, quam signa omnia promittebant. O quàm mundus esse teneretur, qui summo Deo appropinquat. Respondit Deus. Quid miraris filia si vas appropinquat vasi? Si inquam vas virginale appropinquat vasi indeficientis thesauri? Sicut enim ad introitum Arcæ Moysi corruerunt muri futiles, & Idolum detruncatum est, sic per virgineam charitatem superbia Diaboli confunditur, duritia cordis mollescit, & impuritas carnis adnihilatur. Quid enim ei mirabile est tangi à virgine, qui etiam in virgine nasci dignatus est? Omnia quippè potest cum Deo virginea charitas, si coniuncta fuerit verę humilitati. Verumtamen, nè præiudicium fieret Clero, & alitèr sapientibus, hanc gratiam committo moderamini, & potestati Prælatorum. Nam nec Moyses, & Prophetæ sine iudicio, & discussione Pontificum legebantur, nec verba mea procedere debent in lucem sine auctoritate, & approbatione Pontificum, quibus dedi potestatem ligandi, atque soluendi, quos qui spreuerit, meipsum contemnit.

CHRISTVS ORDINAT HIC, quale pauimentum esse debet in Monasterio suo, tàm pro Sæcularibus, quàm pro Religiosis, & quomodo sepultis ibi aliquibus iterùm reparetur, & qui sepeliendi sunt in Ecclesia.

CAP. XXXVIII.

FILIVS Dei loquitur. Dixi tibi priùs, quomodo Sorores, & Fratres sepeliantur. Nunc super addo, quando Ecclesia perfecta est, ambitus, & circuitus infrà crates sternendi sunt lapide polito, & mũdo, aut lateritijs, vt omnia mũda conueniãt mundis. Propterea Cęmeterium ordinetur infrà murũ magnũ, vbi cóuenientiùs fieri potest, in

in quo sepelientur Sorores. Si verò in ambitibus sepeliendæ sunt, attendatur diligenter, vt nulla deformitas, vel inæqualitas in pauimento appareat, sed post sepulturam reparetur ad priorem pulchritudinem, & formam. Similitèr, & pauimentum Ecclesiæ sit de lapidibus planis, & mundis, vt ingredientes non offendantur ex fossis, & inæqualitate lapidum, sed locum habeant mundum, & pro orationibus diuinis ornatum. Si verò viri spirituales, & in dignitate positi sepeliendi sunt in Ecclesia, attendatur diligenter, vt sepultis corporibus pauimentum ad suam pulchritudinem, & statum statim reformetur.

CIRCA VIGESIMVMSEXTVM Capitulum Regulæ Sancti Saluatoris Virgo Maria insinuat tres qualitates personarum Ordinem istum ingredientium. Primi sunt, qui charitate succensi beneficia Dei contemplantur. Secundi, qui de peccatis suis agunt pœnitentiam. Tertij, qui plùs diligunt opera carnis, quàm spiritus, plùs mundum, quàm Deum. Imprecatur etiam huic Ordini, & personis eius deuotis varias eius benedictiones, addens rationem quare Templum Iudæorum non reædificabitur, cuius typum gerit Monasterium istud.

CAP. XXXIX.

MATER Christi loquitur. Omnis, qui sedet in superiori sede videbit lucem in meridiè. Qui verò ad dexteram euigilabit manè de somno, qui autem ad sinistram, frigescit errore noctis. Ideò omnis, qui ingreditur domum istam, attendat, nè diligat pro vita mortem, frigus pro calore. Caueat etiam ingrediens domum meã hostem, qui est prę foribus. Ideò habeat ductorem rationem, & directorem Deum. Sit domus ista, de qua dixeram tibi priùs, sicut ignis, qui primùm dilatat se in straminibus, & pauimento, & posteà inflammat tectum, & totam domum, intantùm, quod, qui ab extrà sunt, nesciunt, antequam tota domus est ignita. Confortetur domus hæc in Spiritu sancto, sicut Helias comedens panem, & bibens aquã ambulabat in fortitudine cibi illius quadraginta diebus, & noctibus. Sic omnes ingredientes domum hanc roborētur, & proficient in qualibet dieta, & accrescat eis spiritualis fortitudo, feruor fidei, & charitatis. Maneatq; quoque Deus cum ingredientibus domum hanc, sicut fuit cum Iacob, qui solus de domo patris egrediens, regressus est cum turba copiosa, & genuit de se Ioseph, qui vocatus est salus populi, quia saluauit populum suum. Custodiat etiam domum hanc, & ingredientes in eam Deus, sicut custodiuit Apostolum suũ, nè combureretur pinguedine olei, & det diligentibus eam, vt pinguedine amoris mundi non comburantur, nec deficiant, aut succumbant ex aduersitate eius. Fructificent etiam omnes ingredientes domum hanc, sicut granum, quod de se facit fructum centuplum, & sicut lechitus olei viduæ, vt proficiant de virtute in virtutem vsquedum videant Deum in beatitudine sua. Muniatur etiam domus hæc muro spirituali custodiæ tàm forti, & tàm grandi, quòd hostis volens transfodere, dicat sibi tempus non sufficere ad suffodiendum, nec instrumenta habere, quibus posset ad fundamenta venire, & minùs ad ipsum murum. Respiciat quoque Deus domũ hanc, sicut respexit populum suum cum educeret eum de Ægypto, ostendens viam in die per columnam nubis, & in nocte per ignem. Benedicat insuper domũ hanc ingrediētes, sicut benedixit Apostolos suos, & me Matrẽ eius, tribuēs nobis Spiritum sanctum, & promittens se

se nobiscum manere, vsque ad consummationem sæculi. Sit etiam in domo hac vna porta, per quam omnibus liceat ingredi, & ingredientes sint de ouibus Filij mei, audientes vocem eius, qui dedit animam suam pro ipsis. Quos Pater custodiat potentia sua, Filius dirigat sapientia sua, Spiritus sanctus inflammet charitate sua. Vt si lupus in vellere ouis ingressus fuerit, proficiat ouibus ad maius meritum, & ipse descendet ad spatiū sibi paratum. Item ait Mater Dei. Scito etiam, quòd Prophetæ Dei præceptum fuit ostendere populo ingrato descriptiones Templi destructi, quas vidit in spirituali visione, non quòd de cælo erāt corporalia, sed quia per corporalia intelliguntur spiritualia; vt populus inobediēs cognosceret ingratitudinem suam, & resipiscens à malis suis prępararet se ad percipiendam promissionem Dei, qui ideò priuatus est, & promissis Dei priuabatur, quia persistēs in malitia sua noluit mutare voluntatem suam ab bonū. Ideò etiam Templum non est reædificatum, nec erit in perpetuum. Sed in domo mea non solùm erigentur parietes materiales, sed & animæ iustorum placebunt in ea Filio meo, & compleuit in se spiritualiter descriptiones tēpli, quòd in spiritu vidit prophetia Dei.

CHRISTVS DISTINGVIT HIC tres fructus, idest tres conditiones personarum futurarum in Regula Sancti Saluatoris.

CAP. XL.

FILIVS Dei loquitur. Tres erūt fructus in Regula mea. Primus erit ex timore, qui more Sponsæ vult, & non vult, quæ gustata voluntate, & voluptate Spōsi, desiderat, vt voluntas Sponsi conformetur voluntati suæ. Hic fructus non gustabit perfectè voluptatem Spōsi, quia non se occupat totum ad totam dulcedinem Sponsi capiendam. Secundus fructus est, qui desiderat Deum, & participare appetit gaudio eius, sed contristatur de aduersitatibus eius patiendis. Hic similis est militi, qui immemor iustitiæ, & causæ obtinendæ coronæ, grandem quærit remunerationem tempore fęlicitatis, qui noluit sequi dominum suum tempore aduersitatis. Tertius fructus est, qui se, & omnia sua non solùm reliquit in manus Dei, sed quidquid intelligit omnes à se alienat fructus, sicut iumentum consentiens possessori, solam quærens dulcedinem Domini, in aduersitatibus gaudens, in prosperitatibus humilis, & timorosus. Hic fructus meretur, vt Deus exurgat in miserationibus, & vt obtineatur, seù ascendatur ad promissum gaudium, quo Gentiles lætificabuntur, tepidi recalescent, & frigidi ignientur.

CHRISTVS PRÆCIPIT Sanctæ Brigittæ ire Romam, dicens, quòd Regula S. Saluatoris proficiet, &c.

CAP. XLI.

CHRISTVS Filius Dei loquitur. Iam Regula descripta est, iam flores eius appositi, & colores ordinati, vade nunc ad locum, vbi visura es Papam, & Imperatorem. Nam hæc Regula procedet quasi lumen, & lucerna, & coarctabit se vt proficiat, donec tertius fructus ostendet se, qui conteret aristas, & purum granum recondet in horreum suum.

CHRI-

CHRISTVS PRÆCIPIT SANCTÆ Brigittę scribere Imperatori pro confirmatione Regulæ Sancti Saluatoris.

CAP. XLII.

LOQVEBATVR Christus ad Sponsam dicens. Scribe ex parte mea Imperatori verba hæc. Ego sum lux illa, &c. Require Octauo Libro, Capitulo 51.

CHRISTVS OSTENDIT per Sanctam Brigittam cuidam Regi inobedienti sibi viam, per quam reconciliari potest, &c.

CAP. XLIII.

FILIVS loquitur, quia ille quē vocaui filium meũ, factus est inobediens, & similior puero discolo, quàm filio obediēti, ipse, quia primam viam, scilicet eundo ad Paganos, non impleuit, ideò ostendo ei nũc secundam viam, quam, si tenuerit, Beatus erit. Hæc autem est via, quòd scilicet vadat ad Summum Pontificem, quia summa debita apud summum Dominũ per consilia summi Domini sunt emendanda. Si autem exierit, non erubescat exponere ei, quòd fuerat depredator Communitatis, proditor animarum, contemptor Ecclesiæ, iuramenti, & legis publicæ violator, coronæ Regiæ, & facultatum eius prodigus alienator, & dissipator. Impetret insuper absolutionem peccatorũ suorum, & confirmationem Regulæ meæ, quam in Regno eius ostendi, vt apes congregandæ ad loca iam præparata, & speranda suis benedictionibus solidentur. Non differat ergò exire, nè fortè, si distulerit, locustæ, & bruci occupent loca apibus præparata, & sic fęcibus suis deturpent, & dissipent, vt maior labor sit in purgando loca, & renouando, quàm fuerat in ædificando.

REVELATIO DE INDVLGENTIIS Sancti Petri ad Vincula, & confirmatione Regulæ Saluatoris.

CAP. XLIV.

FILIVS Dei loquitur ad Sponsam. Qui habet glomerationem filorum, &c. Require Quarto Libro, Capitulo 137.

CHRISTVS PER SANCTAM Brigittam præcipit Priori Petro de Aluastro scribere Regulam Sancti Saluatoris, &c.

CAP. XLV.

FILIVS Dei loquitur. Dic illi, quòd scribat Regulam à spiritu meo dictatam, sed caue diligēter, nè de spiritu tuo, aut minuas, aut addas, nisi ea, quæ tibi à me dicũtur. Si verò Scriptor aliquid de Regulis Patrum addiderit, vbi materiæ congruere viderit, & attractum spiritus mei solitũ sibi adesse senserit, non est mihi ingratum, nam Benedictus, & Franciscus, & alij Patres more apum de Patribus suis in Regulis suis multa constituerunt, & gratum est mihi, quia spiritum meum habuerunt. Et voluntas eorum erat secundùm voluntatem meam, ideò quidquid statuerunt gratum est mihi.

CHRISTVS PRÆCIPIT SANCTÆ Brigitte dicere Domino Petro Priori Aluastri qualis Regula haberetur in Monasterio S. Saluatoris, addens rationem cur sibi, & non alijs ista loqueretur.

CAP. XLVI.

EGO ostendere tibi volo qualis Regula in Monasterio Matris meæ habeatur: Quia etiam Eremitæ, & sancti Patres infusiones à spiritu meo habuerunt. Propterea quæcumque audieris in spiritu meo, defer ad scribentem, & caue omnimodè, nè vnum verbum de spiritu tuo addás ad verba mea. Sed mirari poteris, cur ego omnium conditor non loquor sapienti, aut in tali lingua, quæ ab omnibus intelligi, & sciri poterit? Respondeo. Ego habui multos Prophetas, qui nisi per interpretem, & Notarium verba spiritus mei proferre non potuerunt, & tamen peruenerunt ad lucem, & cognitionem. Quia, cùm donum Dei committitur, multùm ampliùs glorificatur Deus. Sic & tecum est, nam benè habeo amicos per quos loquor voluntatem meam, sed tibi tamquam instrumento nouo ostendere volo noua, & vetera, vt superbi humilientur, & humiles glorificentur.

QVOMODO SANCTA BRIGITTA cœpit habere Reuelationes diuinas, & quare, &c.

CAP. XLVII.

TRANSACTIS aliquibus annis post mortem mariti, cum Beata Brigitta sollicita esset de statu suo, circumfudit eam spiritus Domini ipsâ inflammans. Raptaq. in spiritu vidit nubem lucidam, & de nube audiuit vocem dicentem sibi. Ego sum Deus tuus, qui tecum loqui volo. Conterrita illa, nè fortè hostis esset illusio, audiuit iterùm. Noli timere. Ego enim sum omnium códitor, non deceptor. Scias quia non loquor propter te solam, sed propter salutem omnium Christianorum. Audi igitur, quæ loquor. Tu quippè eris Sponsa mea, & canale meum audies, & videbis spiritualia, et secreta cælestia, et spiritus meus remanebit tecum vsque ad mortem. Crede igitur firmitèr, quia ego ipse sum, qui de pura Virgine natus, qui passus et mortuus sum pro salute omnium animarum. Qui & resurrexi à mortuis, et ascendi in cælum, qui et nunc cum spiritu meo loquor tecum.

REVELATIO QVALITER Christus Dominum Petrum tunc Subpriorem Aluastri conscriptorem istarum Reuelationum constituit, et renuentem donec consentiret, castigauit, præmittendo rationem, quare istá reuelata sunt.

CAP. XLVIII.

ORANTE Beata Brigitta apparuit ei Christus dicens. Dic ex parte mea fratri Petro Subpriori, quòd ego sum similis domino, cuius filij tenebantur captiui in duro cippo, qui misit legatos suos, vt filij liberarentur, & vt præcauerent alios, nè in manus inimicorum suorum inciderent, quos putabant amicos. Sic ego Deus habeo multos filios, idest, Christianos, qui grauissimis laqueis Diaboli tenentur. Ideò ex charitate mitto eis verba oris mei, quæ per vnam fœminam loquor. Audi igitur tu frater Petre illa, & scribe in lingua

lingua Latina verba, quæ ipsa tibi ex parte mea dicit. Et dabo tibi pro qualibet littera non aurum, vel argentum, sed thesaurum, qui non vaterascet. Quam Reuelationem ipsa Domina Brigitta notificauit statim ex parte Christi eidem Priori, qui tunc erat Subprior. Ipse autem volens deliberare super hoc stabat in sero in Ecclesia certando cogitationibus suis secum. Cumq. in fine ex humilitate deliberaret non assumere, neque scribere dictas Reuelationes diuinas, reputans se ad talia indignum, & dubitans de illusione Diaboli. Tunc percussus fuit tali alapa diuina percussione, quòd statim stetit quasi mortuus, priuatus officio sensuum, & virium corporalium, sed tamen intellectus sanus remanebat in mente eius. Monachi igitur inuenientes eum sic in terra iacentem, apportauerũt eum ad Cellam, & posuerunt in lecto, & sic iacuit per magnum spatiũ noctis quasi semimortuus. Tamdem dispensatione diuina, occurrit ei in mente talis cogitatio. Fortè (inquit) hæc patior, quia nolui obedire reuelationi, & præcepto sancto mihi per Dominam Brigittam ex parte Christi, & dicebat in corde suo. O Domine Deus, si propter hoc est, parce mihi, quia ecce paratus sum, & volo obedire, & scribere omnia verba, quæ ipsa mihi dixerit ex parte tua. Tũc autem in eodem puncto consensu facto in corde, statim curatus est sine aliqua mora. Et iuit ad Dominam Brigittam festinátèr, & offerens se ad scripturam faciendam de omnibus reuelationibus, sicut ipsa diceret ei ex parte Christi. Item dixit Prior, quòd posteà audiuit à Domina Brigitta, quòd Christus dixit ei in alia reuelatione hæc verba. Ego percussi eũ, quia nolebat obedire, & posteà sanaui eum, quia ego sum medicus ille, qui sanaui Tobiam, & Regem Israel. Dic ergò ei. Aggredere, & volue, & reuolue opus scripturarum verborum meorũ, & scribe, quia dabo tibi adiutorem Magistrum in lege mea. Et scias pro certissimo, quia tale opus facere volo per verba mea, quę tu scribis ab ore istius mulieris, vnde potentes humiliabuntur, & sapientes obmutescent. Nec credas à maligno spiritu ipsa verba procedere, quæ hæc mulier tibi loquitur, quia ea, quæ tibi dico, operibus comprobabo. Et statim Prior post hæc incępit scribere, & translatare omnes Reuelationes, & Visiones diuinas, datas ipsi Dominæ Brigittæ iuxtà pręceptum eius, licet aliquas scripserit Dominus Petrus consocius eius, & Confessor, vnà cum dicto Domino Petro Priore, quando ipse Prior non erat cum ea. Et dixit Prior, quòd posteà ipse ex præcepto Christi sequebatur eam, & fuit Cõfessor, & Scriptor eius in dictis Reuelationibus triginta annis, vsque ad mortem ipsius Dominæ Brigittæ. Quas posteà Christus antè mortẽ ipsius pręcepit dari Domino Alphonso Eremitæ Hispano, olim Episcopo Giennen. Et tali modò isti Libri Cælestium Reuelationũ conscripti sunt.

CHRISTVS DANDO ISTAS Reuelationes similat se Carpentario, quas posteà misit Domino Alphonso Episcopo, & tunc Eremitæ elucidandas, dicens qualitèr Spiritus sanctus, quandoq. dimittit electos sibijpsis.

CAP. XLIX.

FILIVS Dei loquitur ad Sponsam dicens. Ego sum similis Carpentario, qui pręscindens ligna deportat in domum, & indè fabricat imaginem pulchram, & ornat eã coloribus, & lineamentis. Cuius amici videntes imaginẽ, quòd adhùc pulchrioribus coloribus ornari posset, apposuerunt & illi colores suos, depingendo super eam. Sic ego Deus pręscidi de silua Deitatis meæ verba mea, quę posui in

cor tuum. Amici verò mei redegerunt ea in libros secundum gratiam eis datam, & colorauerunt, & ornauerunt illa. Nunc ergò, vt pluribus linguis conueniat, trade omnes Libros Reuelationum eorumdem verborum meorum Episcopo meo Eremitæ, qui conscribat, & elucidet, & catholicum sensum spiritus mei teneat. Quia spiritus meus dimittit quandoq. electos meos sibijpsis, vt ipsi more stateræ dijudicent, & discutiant verba mea in corde suo, & post multos cogitatus exponant clariùs, & eliciant meliora. Nam sicut cor tuum non semper est capax, & feruidum ad proferendum, & scribendum illa, quæ sentis, sed nunc voluis, & reuoluis ea in animo tuo, nunc scribis, & rescribis illa, donec veneris ad proprium sensum verborum meorum. Sic Spiritus meus cum Doctoribus ascendebat, & descendebat, quia nunc ponebant, aliqua retractāda, nunc iudicabantur, & reprehendebantur ab alijs, & tamen alij postea venerunt, qui subtiliùs discusserunt, & lucidiùs explanauerunt verba eorum. Attamē omnes Euāgelistæ mei à spiritu meo per infusionem habuerunt verba, quæ loquebantur, & scripserunt. Item dic eidem Eremitæ, quòd faciat, & impleat officium Euangelistæ.

VIRGO MARIA COMMENDAT hìc Christum quintuplicitèr, quàm Christus recommendans prosequitur de creatione Angelorum, & ruina, de hominis restauratione, & de suæ Incarnationis ratione, assimilando se aui, quæ non comedit nisi recens cor, &c.

CAP. L.

MARIA loquebatur dicens. Benedictus sis tu Fili mi charissimè sine principio, & sine fine, quia in te sunt tria, Potentia, Sapientia, & Virtus. Potentiam quippè ostendisti in creatione mundi, quèm creasti ex nihilo. Sapientiam tuam in dispositione mūdi, quando omnia in cælo, & in terra, & in mari sapientèr, & rationabilitèr disposuisti. Virtutem autem tuam maximè ostendisti, quando missus es ab eo, qui te in vterùm meum misit. Cum his tribus alia duo habes, Misericordiam scilicet, & Iustitiam. Omnem sapientiam similitèr ostendisti, quando omnia misericorditèr disposuisti, quando & cum forti certasti, & vicisti sapientèr, virtutē quoque tuam ostendisti in omni misericordia, & iustitia, quando voluisti nasci de me, & eum redimere, qui per se cadere poterat, & non sine te redire. Respóndit Filius. Benedicta sis tu Mater Regis gloriæ, & Domina Angelorum, verba tua dulcia, & verissima sunt. Tu benè dixisti, quia omnia in misericordia, & iustitia facio. Hoc patuit in primordio creationis mundi in Angelis, qui in illo puncto, quo creati sunt, viderunt in conscientia sua qualis sum, licet nondùm gustauerunt. Vndè aliqui eorum vtentes benè libertate voluntatis suæ statuerunt in conscientia sua firmitèr stare ex charitate ad voluntatem meam. Alij verò superbientes, verterunt volūtatem suam contrà me, & contrà rationem. Ideò iustum fuit, vt superbientes corruerent, iusti autem gustarent dulcedinem meā, & infirmius solidarentur. Deindè vt ostenderem misericordiam meam, & nè locus cadentium vacuus esset, ex charitate feci hominem in terra, qui etiam propria libertate corruens primum bonum perdidit, & à dulcedine expulsus est, sed tamen propter misericordiam non ex toto derelictus. Cuius iustitia fuit, vt sicut ipse per liberum arbitrium discesserat à prima constitutione, sic per liberam voluntatem rediret, & per eum, qui nullum peccatum haberet, sed sum-

summam puritatem. Sed nullus inueniebatur, qui ad propriam persoluendā iustitiam sufficiebat, & minùs ad aliorū saluationem. Nec erat aliquis natus immunis à peccato, propter primā inobedientiam, attamen propter misericordiam misit Deus in semen hominis animam à Deitate creatam, vt expectaret, & staret vsquedum veniret optimus, & mundissimus, qui libertate sua sufficeret iacētem erigere, nè Diabolus in perpetuum super casu eius exultaret. Propterea adueniente tempore acceptabili æternalitèr præuiso, placuit Deo Patri mittere me Filium suum in benedicta viscera tua, sumere carnem, & sanguinē de te duplici de causa. Primò, nè homo alteri seruiret, quàm Deo suo Creatori, & Redemptori suo. Secundo, vt ostenderem charitatem meam, quam habui ad hominē, & iustitiam, vt cum ego nihil peccaui, ex charitate moriebar, iustū fuit, vt is, qui captiuabatur, iustè saluaretur. Propterea Mater charissima benè dixisti, quòd in iustitia, & misericordia feci omnia. Benedicta sis, quia fuisti sic dulcis, quòd Deitati placuit venire ad te, & numquam separare se à te. Tù fuisti sic munda, quemadmodum domus mūdissima, cum odore virtutum odorifera, & omni pulchritudine ornata. Tu fuisti sic ardens, quemadmodum stella ardēs, & clara, nec tamen consumitur. Sic tu charitate ad me præ cæteris arsisti, quæ numquam consumebatur. Tu meritò plena charitate, & misericordia diceris, quia omnium charitas per te floruit, & omnis inueniunt per me misericordiā, quia in te conclusisti fontem misericordiæ, ex cuius abundantia etiam pessimo inimico tuo, idest, Diabolo exhiberes misericordiam, si humilitèr peteret. Ideò quodcumque vis, & petis dabitur tibi. Respondit Mater. Fili mi, petitio mea ab æterno nota est tibi. Ideò & vt ista Sponsa tua intelligat spiritualia, rogo te, vt verba tua, quæ dignatus es ostendere, radicentur in cordibus amicorum tuorum, & ad perfectionem cōpleantur. Respondit Filius. Benedicta sis tu ab omni exercitu cæli. Tu es quasi aurora in charitate totius virtutis cōsurgens. Tu es quasi sydus vadens antè Solem, quia iustitiam meam præcedis tua pietate. Tu sapiens mediatrix es, pacificans discordantes, hominem scilicet, & Deum. Ideò petitio tua exaudietur, & verba mea, sicut vis complebuntur. Verùm, quia vides, & scis omnia in me. Ideò filiæ tuæ Sponsæ meæ indica, quomodo ista verba procedent in mūdum, quomodo cum misericordia, & iustitia publicentur. Ego sum quasi auis illa, quæ nihil desiderat comedere, nisi recens cor auium, & nihil vult bibere nisi sanguinem purum cordis auium, tamquam perspicacis visus est, quòd in volatu auium perpendit si cor recens est, vel corruptum, & ideò non recipit, aues nisi recentis cordis. Ego sum talis auis, ego nihil desidero nisi cor recens, idest animā hominis bonis operibus, & affectionibus diuinis recentē, cuius charitatis sanguinem bibere desidero. Hæc est enim refectio mea charitas feruens ad Deum, & anima à vitijs emundata. Ergò quia charitatiuus, & iustus sum, & nullos desidero nisi charitate feruentes, ideò verba mea in iustitia, & misericordia intrare debent mundum. In iustitia quidem, vt homo non seruiat mihi propter timorem verborum meorum. Nec quasi quadam carnali dulcedine trahatur ad seruiendum, sed ex diuina charitate, quæ prouenit ex consideratione intima operum meorum, & recordatione peccatorum. Hæc enim duo, qui frequenter cogitat, inuenit charitatem, inueniet & me omni bono dignum. Debent etiam verba mea intrare cum misericordia, vt homo consideret, quia paratus sum dare misericordiam, vt homo intelligat Deum suum, quem neglexerat, qui peccatores facit meliores.

CHRISTVS OSTENDENS HIC cuidam Archiepiſcopo quare reuelare voluit verba iſta. Conqueritur ſuper omnes ſtatus hominum, ſuæq. paſſionis proceſſum moſtrando, ipſam neglectam, & ſe abiectum eſſe declarat. Præcipit etiam eidem Archiepiſcopo laborare in iſtis Reuelationibus. Regi quoque Suetiæ expeditionem contra Paganos facere, & Epiſcopo Aboenſi negotium ad Papam transferre. Subiungens, quòd tria ſunt genera Dæmoniorum homines obſidentium.

CAP. LI.

EGO ſum, qui ab eo, qui mittebat, miſſus ſum in viſcera virginea, & aſſūpſi carnem, & natus ſum. Sed ad quid? Certè vt oſtenderem verbis, & factis fidem. Indè mortuus ſum, vt aperirem cælum. Indè ſepultus reſurrexi, & venturus ſum iudicare. Nunc igitur conuentis Epiſcopis, dic Archiepiſcopo. Miraris quare loquor verba mea. Eleua oculos tuos, & vide. Auſculta auribus tuis, & audi. Aperi os tuum, & interroga, quomodo ab omnibus neglectus ſum. Leua oculos tuos, & vide, quomodo ab omnibus expulſus ſum, vide, quia nemo me in ſua dilectione habere deſiderat. Erige autem aures tuas, & audi, quia à Solis ortu, vſque ad occaſum cor hominum cupidum eſt, & ſeuerum ad effuſionem ſanguinis proximi ſui propter cupiditatem. Audi, quia omnes ornant membra ſua pro ſuperbia ſua. Audi, quia delectatio hominū eſt irrationabilis quaſi animalium. Aperi os tuum, & inquire, vbi ſunt defenſores fidei, vbi inueniuntur, qui inimicos Dei expugnant, vbi ſunt, qui vitam ſuam ponūt pro domino ſuo. Inquire hæc diligenter, & inuenies valdè paucos amicos meos. Cogita hæc, & ſcies, me non ſine cauſa loqui. Inquire vlteriùs, & audi qualis eſt diſpoſitio Romanæ Curiæ, quæ ſedes mea deberet eſſe, ſicut enim in ſede quattuor ſunt columnæ ſuſtentātes, & medium quoddam, in quo ſedens quieſcit, ſic in ſede mea, quam Summis Pōtificibus reliqui, deberent eſſe quaſi quattuor columnæ, Humilitas ſcilicet, Obedientia, Iuſtitia, & Miſericordia, & medium, ſcilicet diuina ſapientia cum diuina charitate. Sed hæc mutata eſt, & aſſumpta noua ſedes, in qua eſt ſuperbia pro humilitate, propria voluntas pro obedientia, amor pecuniæ pro iuſtitia, ira, & inuidia pro miſericordia. Medium autem vocari ſapiens, & magiſter ad mundum. Ecce ſic euerſa, & immutata eſt ſedes mea. Vide vlteriùs perquire reliqua capitis membra, & Clerum totum, & inuenies, quòd ego Deus, & Creator omniū ſum eis onerosus quaſi lapis, ſapio eis quaſi venenum, ingluuiei eorum ſum quaſi mica. Ecce quomodo abiectus ſum. Ecce quid mihi pro charitate rependitur. Ego creaui eos, & redemi tanta æquitate, & iuſtitia, ac ſi per ſimilitudinem loquendo, ſtatera coram me eſſet poſita, in qua, vt rectè appenderetur, non poſui aliud, niſi cor meum proprium. Ego natus, & circumciſus ſum. Ego habui tribulationes varias, & labores, ego audiui verba peſſima, & opprobria, captiuatus, & flagellatus, funibus ligatus ſum, & quaſi in pręlo punitus nerui mei diſtendebantur. Venę rumpebantur, iuncturę omnes diſſolluebantur. Indè vertex meus, & caput totum puncturis ſpinarum lacerabātur. Sanguis defluens coagulatus deturpabat faciem totam, & barbam. Os, & lingua ſimiliter inficiebantur ſanguine, gingiuæ tunſionibus intumeſcebant. Indè extenſus in cruce, collum meum non habuit reclinatorium niſi humeros meos.

Bra-

Brachia mea ad foramina stipitis funibus trahebantur. Pedes deorsum tracti, & duobus clauis perfossi non habebant aliud sustentaculum, nisi clauos. Interiora mea omnia arida, & contracta fuerũt. Cor meum plenum erat dolore, quòd quia recentissimę naturæ erat, & optimę, ideò dolor quandoq. de neruis exibat ad cor, & iterùm à corde ad neruos, & sic augmentabatur dolor, & prolongabatur mors. Cumq. sic dolorosus starem, aperui oculos meos, & vidi Matrẽ meam flentem astare, cuius cor plenum erat amaritudine, cuius omnia membra diriguerant, & palluerant, cuiusve & amaritudo plùs me cruciabat, quàm meum proprium. Vidi etiam amicos meos in maxima anxietate esse, quorum quidam quasi dubitabant, alij seruabant fidem, licet nimiùm turbabãtur. Me autẽ in tali dolore stante, & in tanto vę perseuerante, tamdem cor crepuit præ violentia passionis, & anima egrediebatur, qua egressa, caput modicum se eleuauit, omnia membra contremuerunt. Oculi quasi ad medium aperiebãtur, pedes sustentabant totũ pondus corporis, & pendebam quasi pannus deformis. Ecce talia ego Creator tuus passus sum, & talia nullus curat. Hæc ego conquęror corã te, vt consideres, quid ego feci, & quid mihi rependitur. Secundò rogo, vt labores mecum, omnis, qui aliquod opus facere vult, debet habere tria. Primò materiam, de qua fiet opus. Secundò instrumenta, cũ quibus fiat. Tertiò diligentem præmeditationem, vt sapienter fiat. Materia ego ipse sum, sapientia ipsa, de qua, & per quàm omnis sapiẽtia est, quia verba mea misi in mundum. Instrumenta sunt amici mei. Assume ergò verba mea, & vide, si recentia, & non putrida sint. Si sanam, & rectam fidem sentiant, & sapiant, vide si digna, & habilia auro meo sint. Considera si ducunt ab amore mũdi ad amorem Dei, de inferni via ad celsitudinem cęli. Et si ita inueneris, operare cum amicis meis, tãquam bonis instrumentis, honorem meum. Operare inquã sapienter, quasi sapiens homo, labora viriliter, vt vir virilis, labora feruentèr, vt amicus Domini. Tertio præcipio tibi quasi dominus, vt quòd incępisti perficias. Tu iuisti viam meam, iactasti aratrum tuum in modicam partem terræ, & cœpisti arare. Nunc præcipio tibi, verte frequentiùs, & extirpa radices, & spinas, & ædifica ibi Ecclesias de bonis Ecclesiæ tuæ. Hanc partem terræ assigno in manus tuas, hanc quæro à te. Ideò labora feruenter, & frequenter. Regi præcipio, vt ad inimicos quàmtotius poterit se transferat, quod si magnũ reputat esse, quod facit pro me, maiora ego feci pro eo, quia vitæ meæ non peperci pro eo. Huic ego tres dabo in socios, duos, qui in spiritualium intelligentiam habent, tertium, qui nouit legem Ecclesiæ. Episcopo cõmittet Regnum suum, qui associabit sibi vnum sæcularem, qui pro iustitia non recipit pecuniam, in iudicijs nõ veretur hominem, qui non erogat aurum pro aere, non accipit lutum pro cælo. Episcopo Aboensi præcipio, vt negotiũ ad Summum Pontificem transferat, cui præcipio nihil diminuere, sed permitto addere, quæ ad honorem meum sunt, & ad salutem animarum. Miramur quarę spiritus non discedit ab obsesso. In quo possunt perpendere iustitiam meã maximam. Ego enim non maiorem iniuriã facio Diabolo, quàm Angelo in cælo. Nam iustitia est, vt sicut aliquid venit, sic discedat. Iste spiritus à longinquo accessit, sic ex longinquo discedet. Tria namq. Dæmoniorum sunt genera. Vnũ est quasi aer, quod facilitèr illabitur, & obumbrat conscientiam hominis, vt loquatur, & agat impudica, hoc faciliter venit, & faciliter exit. Hoc fuit in illo puero, sicut tibi priùs demõstratum est. Secundum est quasi ignis, quod corpus omne, & carnem impatiẽtia vexat, & sic amaram facit homini vitam, vt mallet

mori,

mori, quàm viuere, & præ impatientia rapitur ad omne, quod spiritus ille impurus suggerit. Hoc sicut faciliter venit, sic etiam faciliter exit, remanente tamen corporis infirmitate. Hoc fuit in illa muliere. Tertium genus est quasi fumus. Sicut enim fumus vbi ingreditur omnia commaculat, & omnibus se commiscet, sic hoc genus cum illius anima, & corpore totaliter mixtum fuit. Propterea sicut fumus aperto foramine aliquo paulatim discedit, & à longè, sic iste spiritus, qui ad verbũ cœpit egredi, paulatim exibit, donec ex toto purgatus est. Cum autem tot lacrymæ effusæ sunt, & abstinentiæ assumptæ, quòd ad hoc dignæ sunt, & debitæ, tunc ad plenũ egredietur, & purgatum se cognoscet, quia sicut paulatim, & à longè spiritus ille accessit, similitèr, & iustitia exigente abscedet.

SANCTA BRIGITTA HIC SE coram Beata Virgine accusat de corpore indomito, & voluntate instabili. Et responsio Virginis consolatoria.

CAP. L I I.

BENEDICTA sis tu Regina cæli, quæ nullum peccatorẽ despicis te ex toto corde inuocantem. Exaudi me, licèt indigna sum os meum aperire ad rogandum te. Sciò enim, quòd nisi suffulta adiutorio tuo, non possum memetipsam regere, quia corpus meum est quasi animal indomitum, cuius ori nisi frenum imponitur, currit ad omnia loca in quibus habere consueuerat sua delectabilia. Voluntas mea est quasi volucris, continuè sequi volens cogitationes volatiles, & volare cum eis volantibus. Ideò rogo, vt frenũ imponatur corpori meo, quàm citò alicubi currere voluerit, vbi Filio tuo displicuerit, & duc illud, vbi voluntatẽ Filij tui perficere potuerit. Imponas etiam retinaculum illi volucri, quæ est voluntas mea, nè longiùs euolet, quàm Filio tuo charissimo complacet. Virgo respondit. Oratio ex deuoto corde ad honorem Dei effusa exaudiri mereretur ad effectum. Et ideò tu, quæ petis frenum imponi corpori tuo, vt regatur ad voluntatem Dei, expedit, vt onus etiam imponatur ei, prouehendum ad honorem regentis, vt cum voluntas tua sit talis, quòd magis velis tacere, quàm cum sęcularibus hominibus loqui, & delectabiliùs tibi videtur paupertatẽ pati in domo tua, quàm omnes diuitias in domibus Principum aspicere. Quorum nec curas inimicitias, si amicitiam Dei promereri possis. Et ideò illud onus impono tibi, vt dicas aliqua verba, quæ Deo placuerint.

CHRISTVS PER PASSIONEM suam reprobat curiositatem ædificiorum, & delectationem carnalem.

CAP. L I I I.

CONTIGIT semel, quòd cum Beata Brigitta viuẽte marito parari fecisset lectum per quemdã Carpentarium solemniùs, & curiosiùs solito in sua domo in Villa, quæ dicitur Vlfaasa, tunc percussa fuit quasi ab vna manu tàm valentèr in capitẽ, quòd vix se mouere poterat præ dolore. Ducta igitur ad aliã partẽ domus, audiuit quasi de pariete vocem dicentẽ sic. Ego non stabam, sed pendebam in Cruce, nec caput meum habuit reclinatorium, & tu tibi tantam curiositatem quæris, & quietem. His igitur auditis Domina Brigitta resoluta in lacrymas, & subitò statim curata est. Et posteà, cùm potuit, potiùs in straminibus, & pelle vrsina dormiebat, quàm in lecto.

VISIO SPIRITVALIS DE OLLA, & cibo desiderabili, & igniculo subtùs ollam, de quodam induto auratis vestibus laborante circà ollam, & quid per hoc significatur.

CAP. LIV.

QVODAM tempore cum Sancta Brigitta esset in oratione. Vidit antè igniculum quemdam in spirituali visione, & quamdam paruam ollam super igniculum positam, & in ea desiderabilem cibum. Vidit etiã quemdam virum purpura aurea, & valdè splendida amictum. Qui flexis genibus ollam circuibat, modò sufflans ad ignem, modò autem ligna remouens, & his modis pro illa laborabat. Qui tamdem ad eã, quæ hæc videbat ait, dicens. Tu, quæ hęc vides, vidisti vmquam tàm humilem hominem sicut ego sum? Ego quidem, vt cernis auratis vestibus indutus, tanta seruitia exhibeo huic ollæ. Circumeo eam flexis genibus, inclino caput ad terram, sufflando ad ignem. Ligna quoque compono, & congero, quandoque etiam illa ab inuicem separo, & nulli meo labori parco, & ideò me valdè humilem comprobato. Sed quid hoc significat, tibi ostẽdere me oportet. Per illam ollam cor tuum intelligo. Per cibum, qui est in illa, verba illa dulcissima, quæ tibi à Deo desupèr donantur, per igniculum charitatis feruor, quem à Deo habes. Ego verò Diabolus sum tuæ consolationi inuidens, qui ideò me tàm humilitèr seruientem exhibeo, iam sufflando non tantùm, vt ignis magis ardeat, sed vt cineres, idest, terrenarum rerũ affectus in ollam, idest, in cor tuũ ascendant, vt sic ille saporosus cibus, idest verba Spiritus sancti tibi infusa aliquantulùm insipida fierent. Commoueo faces, & ligna, vt olla, scilicet cor tuum ad terram, idest ad aliquos terrenos notos, aut proximos inclinaretur, ita vt Deus minùs diligeretur.

NARRATIO DE EXCELLENTI meritò sanctitatis Beatæ Brigittæ quam vidit, & prædixit Frater Gerrechinus de Monasterio Aluastri vir magnæ sanctitatis.

CAP. LV.

QVIDAM Monachus sanctæ vitæ ipsius Monasterij Aluastra narrauit cum lacrymis, & iuramento ipsi Priori Petro, quòd quando Domina Brigitta venit ibi ad residendum in eodem Monasterio, Monachus admiratus est in corde suo, & zelo regulæ, & sanctitatis dixit in corde suo. Cur ista Domina residet hìc in Monasterio Monachorum contrà Regulam nostram inducens nouam consuetudinem? Tunc idem frater in oratione raptus in quodam mentis excessu audiuit quamdam vocem dicentẽ sibi. Hæc enim mulier est amica Dei, & ad hoc venit ad Monasteriũ, vt sub monte isto flores colligat, de quibus omnes gentes etiam vltrà mare, & fines mũdi recipient medicinam. Iste enim Frater vocabatur Gerrechinus, qui fuit tantæ sanctitatis, & vitæ, quòd per quadraginta annos extrà Monasteriũ numquã exiuit, sed diebus, & noctibus vacans orationibus, hanc gratiam singularem habuit à Deo, quòd nouem choros Angelorũ quasi continuè videbat in oratione. Et in eleuatione Corporis Christi videbat Christum in specie pueri.

Additio.

Item Frater Gerrechinus vidit semel in dicto Monasterio Aluastra Dominam Brigittam eleuatam in aerem, & de ore eius flumen egrediens. Et tunc ipso orante audiuit in spiritu dicentẽ sic. Hæc est

est mulier, quæ à finibus terræ veniens, propinabit innumerabilibus gentibus sapientiam. Et hoc erit tibi signum, quòd ipsa de ore Dei dictura est tibi finem vitæ tuæ, & exultabis in verbis, & aduentu eius. Et complebitur citiùs desiderium tuum, ne videas mala, quæ inducturus est Deus super hanc domum. De isto Fratre etiam fertur, quòd semel Abbate sibi præcipiente, vt eos, qui in pistrina erant, adiuuaret, ipse artis pistoriæ non assuetus officio, imaginem quamdam Mariæ Virginis in pariete depictam, more solito venerando sic affatus est. Domina charissima, Pater Abbas præcepit, vt cum pistoribus laborarem. Tu autem scis, quòd nescio pistrinam; verumtamen iuxtà voluntatem tuam faciam; cui imago respondit: fac quod hucusque fecetas, & ego pro te seruiam in pistrina. Et sic factum est, nescientibus his, qui ibi laborabant aliud, quàm quòd Frater Gerrechinus personaliter inibi laborasset, cùm tamen fixus in oratione in Ecclesia repausauit. De eodē Fratre habetur Quartō Libro, Cap. 121. Apparuit Diabolus, & dixit, &c.

BEATÆ MEMORIÆ DOMINVS Vlpho Gudmarson quondam Maritus Beatæ Brigittæ præmortuus apparuit eidem, pœnarum Purgatorij sui assignans causas, & celeris liberationis suæ remedia declarans.

CAP. LVI.

QVIDAM mortuus apparuit dicens. Iustitiam sentieram Iudicis, sed iam paulatim minuetur seueritas, & misericordia appropinquat. Nam viuens quinque modis excessi, de quibus in extremis non satis pœnitui. Primum est, quòd in illo puero deliro, quē nouisti, nimis excessi ineptijs eius applaudendo, & congaudendo, & in deliramentis eius delectando. Secundum est, quòd non satis feci viduæ de bonis ab ea emptis antè mortem, & hoc contigit propter negligentiam meam. Ideò vt me verùm dicere probes, cras veniet ad te, cui redde quid petit, quia non petit nisi petenda. Tertium est, quòd promisi in leuitate mentis meæ vni Viro astare sibi in omnibus difficultatibus suis, ex qua promissione ille animosior factus, contrà Regem, & legem se erexit. Quartum est, quòd in hastiludijs, & mūdi vanitatibus, plùs propter ostentationem me exercui, quàm propter aliquam vtilitatem. Quintum est, in exilio cuiusdam nobilis nimis pertinax fui; & inexorabilis, & licèt dignus erat iudicio, ego tamen minùs misericors fui in eum, quàm debebam. Tunc Domina respondit. O fœlix anima, quid tibi primùm profuit ad salutem? Aut quid est, quòd tibi prodesse poterit nunc ad liberationem? Respondit. Sex sunt quæ profuerunt mihi. Primum scilicet confessio mea, quàm omni Sexta Feria, quando copiam habui, feci, habens firmum propositum imposita mihi exemendandi. Secundum est, quòd sedens in iudicio non iudicaui amore pecuniæ, seù fauoris, sed omnia iudicia mea examinaui diligentèr, paratus errata corrigere, & minùs benefacta retractare. Tertium est, quòd obediui Magistro meo consulenti mihi non commisceri, postquam partum intellexi viuificatum. Quartum est, quòd cautus fui, quantùm potui, nè per me, vel meos pauperibus in hospitando essem ingratus, vel onerosus, seù sumptuosus, omnem adhibens sollicitudinē, nè contraherem debita, nisi præuiderem vndè soluerentur. Quintum est abstinentia, quàm assumpsi mihi in via peregrinationis ad sanctum Iacobum. Nam constitui in via non bibere per interualla. Ideò per hanc abstinentiam deleta est illa longa sessio, quam habui in mensa, & loquacitas, & excessus.

Et iam certus sum de salute mea, licèt incertus sum de hora. Sextum est, quòd commisi iudicia mea illis, quos credebam iustos, vt soluerent debita mea. Et quia debitis implicari timebam, reassignaui viuus Regi Prouincias suas, nè anima mea iudicium Dei sustineret. Nunc igitur, quia datum est mihi auxilium petere, rogo te, vt per annum integrum facias continuè celebrare Missas de Saluatrice nostra Sanctissima Maria, de Angelis, & de omnibus Sanctis, & pro Defunctis. Insuper de Passione Christi Saluatoris nostri, quia spero me liberari citiùs. Præcipuè etiam sollicita sis erga pauperes, non parcendo distribuere vasa, & equos, & alia in quibus delectando maximè peccaui. Calices quoque aliquos, si poteris pro sacrificio Dei non negligas offerre, quia certissimè proficiunt animę ad salutem. Immobilia verò relinque filijs, non enim remordet conscientiam meam aliqua vel malè acquisisse, vel tenuisse, vel tenere voluisse.

QVADAM VICE DVM SPONSA Christi tentabatur à spiritu Castrimargiæ, Angelus dedit ei formam, & cautelam euadendi huiuscemodi tentationes.

CAP. LVII.

QVADAM vice Beata Brigitta in Monasterio Aluastri tentata fuit à Castrimargia intantùm, quòd præ fame vix aliqua alia sufficeret cogitare. Tamdem ipsa orante in spiritu visæ sunt ei duæ personæ, scilicet Æthiops vnus habens in manu quasi buccellam panis, & quidam iuuenis pulcherrimus habens vas deauratum. Et tũc dixit iuuenis Æthiopi. Cur sollicitas eam, quæ tradita est mihi in custodia? Respondit Æthiops, quia gloriatur in abstinentia, quam non habuerat. Non enim cessat implere ventrem suũ, donec plenus fuerit stercoribus delicatis. Ideò porrigo ei buccellam meam, vt dulcescant ei grossiora. Respondit ei iuuenis. Tu scis bene, quòd non habet naturam immaterialem, sicut nos, sed saccum terrenum, quæ cum sit terra labilis, & inquieta indiget continua recreatione. Et ille Æthiops dixit. Christus vester aliquo tempore ieiunauit nihil comedens panis, & biberat aquam ad mensuram, ideò promeruit sublimia. Et quomodo ista merebitur, quæ semper sentit satietatem? Respondit Angelus. Numquid non est etiam Christus tuus sicut noster? Cui ille inquit. Nequaquam quia numquam ei me volo humiliare, sed contraria faciam ei, quia non redibo in gloriam suam. Respondit iuuenis. Christus docuit ieiunare, ita tamen, vt non debilitetur corpus vltrà modum, sed vt humilietur, nè insolescat contra animam. Nec Christus noster quærit impossibilia naturæ, sed moderantiam, nec quærit qualia, & quanta quis sumit, sed quali intentione, & charitate. Cui Æthiops. Iustum inquit est, vt quòd ista mulier non experiebatur in iuuentute, sentiat in senectute. Et è contra iuuenis. Iuuenum ait laudabile est abstinere à peccato, nec prohibet à cælo purpura, & caro delicata cum charitate Dei habita, quia consuetudo educationis bonæ cum gratiarum actione tenenda est quandoque, nè caro grauiùs infirmetur. Post hæc autem eadem hora Virgo Maria apparens eidem Dominæ Brigittę coronata, dixit Æthiopi. Obmutescere negotiator inuide, quia mihi ista est assignata. Et Æthiops ait. Si inquit aliud facere non potero, iaceam saltim paliurum in fimbriam vestimentorum eius. Cui Virgo ait. Ego adiuuabo eam, & quoties eam eieceris, reijcietur tibi in faciem, & duplicabitur corona eius.

MARIA VIRGO DICIT, QVOD omnia ieiunia, & alia meritoria facienda sũt cũ obedientia, & discretione. Et dicit tria debere esse in ieiunio.

CAP. LVIII.

MARIA loquitur ad Sponsam. Omnia, quę facis, cum obedientia, & discretione facere debes. Acceptius est enim filio meo comedere, quàm contra obedientiam ieiunare. Ideò tria sunt tibi in ieiunio cauenda. Primò nè ieiunes inaniter, sicut illi, qui ostendũt ieiunia sua hac intentione, vt alijs sint in ieiunio, & labore similes, & æquales, hoc enim irrationabile est, nam iuxtà corporis fortitudinem, & motuum illicitorum edomanda desideria temperandum est ieiunium, & sicut natura ferre potest. Secundò ne ieiunes insipienter, sicut illi, qui in infirmitate sua, ita exercere volunt contra vim naturæ, sicut in sanitate. Isti diffidunt de misericordia Filij mei, quasi noluerit recipere infirmitatem eorum pro opere, & voluntate, ergo filia ieiuna sapienter. Et quoties aduenerit infirmitas, aliquantulum mitior sis circà corpus tuum, compatiendo ei tanquam animali irrationabili, nè succumbat ex labore. Tertiò caue, ne ieiunes irrationabilitèr, sicut qui ieiunant plùs alijs intentione, vt præ alijs maiorem mercedem, & honorem obtineant. Isti sunt quasi illi, qui cõstituunt sibi mercedem laboris sui, proptereà ieiuna de cæterò, vt placeas Filio meo, & prout natura tua ferre potest. Mẽsura ergò te in temetipsa iuxtà fortitudinem virium tuarum, confidens semper de misericordia Filij mei. Et crede te ad omnia indignam, nec cogita, aliquem laborem tuum esse condignum ad remissionem peccatorum tuorum, & minùs ad remunerationem perpetuã, nisi Filius meus fecerit tecum misericordiam suam.

QVOD RELIQVIÆ SANCTORVM sunt reuerenter habendæ.

CAP. LIX.

TEMPORE quo B. Brigitta fuit Magistra Reginę Blancæ quondam Reginæ Suetiæ, obtinuit ab ipsa vnam capsam eburneam pulcherrimam, in qua multorum Sanctorum Reliquiæ erant inclusæ. Et etiam de Sancto Ludouico Rege Franciæ quas de Francia ipsa Regina apportauerat. Igitur casu accidente, capsa illa in loco minùs decenti à seruitoribus posita fuit, & oblita. Tunc Beata Brigitta vidit in spiritu de illa capsa prodire lumen splendidũ. Quæ admirata super hoc, audiuit vocem sic dicentem. Ecce thesaurus Dei, qui honoratur in cælis, despicitur in terra, ideò transmigremus ad alia loca. Quod audiens Domina reponi fecit ipsam capsam honorificè in altari.

CHRISTVS DECLARAT HIC, quòd balnea cum discretione, seù medicinæ aliæ carnales ab electis Dei receptæ non displicent ei.

CAP. LX.

ORANTE Beata Brigitta Christus apparens dixit ei. Scias quòd illi, qui videbantur esse spirituales homines in Veteri Lege vocabantur Pharisæi, qui habebant tria. Lauabant enim se iugitèr, vt viderentur mundi, ieiunabant, & orabant in aperto, vt vocarentur sancti, docebant, & præcipiebant multa, quæ ipsi minimè faciebant. Sed modicùm profuit eis apud Deum, quia intentio eorum erat corrupta, & anima immunda.

Ergò

Ergò ſicut non proficit animæ immundæ lotio carnis ſine munditia conſcientiæ, ſic nec obeſt animæ mundę lotio carnis, dummodo fiat ex diſcreta compaſſione, & abſque delectatione. Ideò plus placuit mihi, quòd obediſti Magiſtro tuo contra velle tuum, quàm ſi ſecuta fuiſſes tuam voluntatem contra præceptũ eius. Nam multi electorum meorum fuerunt, qui nec habuerunt medicinas carnales, nec alias indulgentias carnis, & placuerunt mihi. Alij verò ſecundùm diſpoſitionem temporum, & locorum, & infirmitatum diuerſarum, adhibuerunt ſibi medicamenta, nec iſti diſplicuerũt mihi, quia totum fecerunt ad ſeruiendũ mihi. Ideò obedientia illa, quæ nihil habet de propria voluntate, plus placet mihi, quàm ſacrificium magnum.

QVOD CONSVETVDO deuota propter obedientiam poteſt mutari.

CAP. LXI.

DOMINA Brigitta habuit in conſuetudine non bibere inter interualla. Contigit quadam die, quòd vix poterat loqui, quod videns Magiſter Mathias ſuus Pater ſpiritualis, præcepit ſibi ſumere potum, quæ licèt ſibi graue videretur, omnem priorem cõſuetudinem mutare, nihilominus obediuit. Quæ tunc audiuit in ſpiritu: Quid times mutare vitam? numquid bonorũ tuorum egeo, aut meritis tuis intrabis cælum? Obedias igitur Magiſtro tuo. Ipſe enim expertus eſt conflictum duorum ſpirituum, ſcilicet veritatis, & illuſionis, nam etiam ſi decies comederis, & biberis in die propter obedientiam, non tibi imputabitur in peccatum.

QVOMODO SANCTA BRIGITTA elongans ſe à Diabolo, ſe totam conuertit ad Deum, & quanta eſt malitia Diaboli contra Deum.

CAP. LXII.

VIDEBANTVR Angeli, inter quos erat vnus malus, qui ait ad Sponſam Chriſti: Aliam diſpoſitionem habet anima tua nũc, quàm prius, nutrix tua iam elongat ſe à te, hæc eſt ſuperbia, quæ ego ſum. Quare non loqueris, & faues mihi ſicut prius? Reſpondit illa in anima ſua, hoc eſt, quia non diligis Deum, etiam ſi paſceres animum meum omni ſuauitate, corpus meum veſtires auro, non diligam te, quia ſpernis Deum meum. Nam magis ſequererer Deum in pænam, quàm in te omnem dulcedinem. Et ideò quia odis Deũ omnia tua ſunt mihi odioſa. Sed ſi vertere volueris animum tuum ad Deum, ego vtique diligam te, & faciam voluntatem tuam. Reſpondit Dæmon. In veritate (inquit) ſi poſsẽ ſumere corpus mortale, magis in eo vellem pati omnem pænam, & inſuper pænas Inferni, quàm charitatem vertere ad Deum. Tunc reſponderunt illi duo boni Angeli. Cum Dominus noſter eſt Deus tuus, & creator, cur non vis ei ſubijci? Reſpondit ille. Quia ſic firmaueram mentem, & voluntatem meã, quàm immutare nolo, ſic mihi odioſus eſt. Tunc alter illorum bonorum Angelorum ait. Domine, licèt omnia memineris, tamen quia tibi ſic placet, vnum verbum tibi reduco ad memoriam. Dixiſti enim priùs de noua Sponſa tua. Cum ego verto me ad Auſtrũ, ipſa vertit ſe ad Occidentem. Nunc autem potes dicere, quocumque vertiș te, Sponſa tua pro modulo ſuo ſequitur te. Reſpondit Dominus. Decet Sponſam obedire, & humiliare ſe Deo ſuo.

VERBA SANCTÆ BRIGITTÆ ad Virginem Mariam de charitate sua ad ipsam. Et responsio Virginis reamorosa.

CAP. LXIII.

BENEDICTA sis tu ô Maria Mater Dei, & benedictus sit idem Deus tuus Filius Iesus Christus, pro omni gaudio, quod mihi dederat ex eo, quòd tu Mater eius es. Ipse idemque nouit, quòd Maria filia Ioachim est mihi charior, quàm liberi Vlphonis, & Brigittæ. Et magis vellem, quòd Brigitta filia Birgeri numquã fuisset nata, quàm quòd Maria filia Ioachim non esset progenita. Et leuius eligerem, quòd Brigitta esset in inferno, quàm quòd Maria filia Ioachim non esset Mater Dei in cælo. Cui respondit Beata Virgo: Filia scias pro certo, quòd illa Maria filia Ioachim erit tibi vtilior, quàm tu Brigitta filia Birgeri es tibi ipsi. Et eadem filia Ioachim, quæ est Mater Dei, vult esse pro matre liberis Vlphonis, & Brigittæ. Sta ergò stabilis, & obedi Agneti in consilijs, quæ dat tibi in spirituali visione, & Magistro tuo, qui ambo informant te de vno spiritu. Et obediens alteri eorum, obedis ambobus. Dic etiam illi Magistro tuo, quòd nihilominus faciat, quod sibi iniunctum est, licet exinde incurrit tribulationes corporales, quia tribulationes positæ contra bona opera, non sunt nisi laquei diaboli. Persaltet igitur laqueos, & procedat viriliter, quoniam via, quam incedit homo ad gloriam Dei cum maiori tribulatione, erit ei apud Deum in maiorem remunerationem, & coronam, quàm quæ peragitur cum minori tribulatione. Et quodlibet vestigium reputabitur ei à Domino ad coronam.

SANCTA BRIGITTA PROBAT hìc Virginem Mariam esse pijssimam dupliciter. Et de quinque tentationibus, quæ spirituales solent impedire.

CAP. LXIV.

BENEDICTA sis tu, quæ es Virgo, & Mater. Maria est nomen tuum. Tu peperisti Iesum Christum. Et similitudo, quam semel intellexi, quòd multi nobiles, & sapientes perhibebant cuidam testimonium, quòd erat pius, & misericors, turba pauperum eminus existens clamabat dicendo, eorum testimonium esse verum. O mea charissima Domina sic mihi videtur esse per te, quia omnes Sancti, qui pariter erant nobiles, & sapientes, perhibent tibi testimonium, quod tu verè es pijssima, & misericordissima. Ego vero, quæ sum de turba pauperum, de meipsa nihil boni habens, clamo dicendo testimonium illorum esse verissimum. Ideò rogo te pijssima Domina, vt digneris misereri mei. Videbor enim mihi nimis periculosè stare, quia mihi videtur quasi stem in limine inter duas domos, quarum altera est valdè lucida, altaque nimis tenebrosa. Dum autem verto oculos ad domum tenebrosam, videntur mihi omnia, quæ vidi in domo lucida, esse quasi somnum in nocte visum. Beata Virgo respondit. Dic mihi, licet omnia sciam, quid vidisti specialiter in domo tenebrosa? Ego respondi. Mihi videbatur, quòd quasi vnus ingressus esset in tenebrosam domum, & vnus arctus exitus. Extra verò exitum claritudo quædam lucida, in qua omnia delectabilia erant. Ab isto ingressu erant multæ viæ ducentes ad exitum. Et in qualibet via stabant quinque mortales inimici omnium transeuntium per alias vias. Primus inimicus loquebatur eis verbis blandis, sed in accommodantium

ſibi aures immiſit cerebro flammam ardentem. Secundus tenebat in manu flores, & alia, quæ terra fructificat, quæ citò deficiunt. Sed qui vertebat oculos ad illa cum deſiderio poſſidendi ea, perforabatur ab illis in oculis lanceâ acutiſſima. Tertius hoſtis habuit vas veneno plenum perlinitum exterius in ſummitate modico melle, & emiſit in guttura omnium illud vas deguſtantium. Quartus habuit diuerſa, & pretioſa clenodia de auro, & argento, & lapidibus pretioſis manibus hominum fabricata, ad quæ, qui appoſuit manum cum deſiderio poſſidendi, lædebatur à ſerpente venenoſiſſimo. Quintus ſtrauit molliſſimam culcitram ſub pedibus tranſeuntium, ſed quàm citò quis delectabatur requieſcere ſuper illa ſubtraxit hoſtis culcitram, & ſic qui putabat quieſcere cecidit profundiſſimè in ſaxa duriſſima.

CHRISTVS REVELAVIT HIC Sponſæ regularem modum viuendi pro ſeipſa, & ſua familia.

CAP. LXV.

CHRISTVS loquitur: Conſulo vobis habere quattuor horas pro dormitione antè mediam noctem, & quatuor poſt. Sed qui hoc non poteſt, habeat voluntatem, & proderit ei. Qui poteſt minuere aliquid de ſomno rationabiliter, ita quòd non deficiat in corporalibus ſenſibus, vel viribus, proficiat ei in maius meritũ, & præmium. Deindè habeatis quattuor horas pro orationibus legendis, & pro alijs deuotis, & vtilibus operibus perficiendis, vt nulla hora prætereat ſine fructu. Deindè per horam ſedeatis ad menſam, ſed ſi breuius feceritis prēmium à Deo indè recipiatis. Et illud tempus etiã nullatenus ſine cauſa rationabili prolongetis. Deindè habeatis ſex horas ad operandum opera neceſſaria, quæ vobis permittuntur, & iniunguntur. Deindè habeatis duas horas ad Veſperas, & Cõpletorium, & deuotas orationes. Poſteà horam ad comedendum, & bibendum in cœnis, cum honeſta conſolatione ad alleuiationem corporis. Surgentes autem à lecto teneatis ſilentium per quattuor horas, ita quòd nihil loquamini ſine licentia, nec etiam neceſſaria, niſi cum paucioribus verbis, ſi quid à vobis quæritur reſpondendo. Poſteà permittitur vobis habere moderatam, & honeſtam conſolationem ad ſolatium, & recreationem corporalem. Poſt gratias teneatis ſilentium, donec legatis orationes vobis iniunctas, & ordinatas. Sex autem horas ordinetis ſecundùm præceptum Magiſtri veſtri, vel ad diſcendum, vel operandum aliquid vtile, & tunc loqui poteſtis cum quibus volueritis, quæ ſunt honeſta, & non contra Deum. In Veſperis, & Cõpletorio teneatis ſilentium. Et in illa modica hora, quæ deindè protenditur ad cœnam, poteſtis loqui adinuicem verbis honeſtis, & vſquedum lectos intraueritis conſolari. Ego dixi in Euangelio, quòd qui dederit calicem aquæ frigidæ in nomine meo nõ perdet mercedem ſuam. Item omnis abſtinentia quamuis minima pro honore meo aſſumpta, & deuotè completa, meretur à me condigna prēmia. Item vos benè ſcitis ieiunia veſtra in itinere tenenda. Si eſſetis in Monaſterio, eſſet vobis forſan maius otium, aut ſuperfluitas. Sumatis igitur corporis neceſſaria cum parcitate diſcreta, vtamini brodio vnius generis, ſiue ſit olus, ſiue aliud quodcunque ſorbile, plura autem relinquite propter Deum. Carnes verò, vel piſces duplici genere liceat vobis in menſa habere. Et id, quod maius eſt, ob amorem meum dimittite. Panes, qui vobis apponuntur, comedatis. Et ſi plures quàm apponuntur, egueritis, petatis in nomine meo à Magiſtro veſtro. Et eadem lex ſit in potu, quæ de pane data eſt. Sciatis etiam, quòd infirmus

firmus non potest æquè tenere regulam, vt sanus, & fortis viribus. Et ideò potest necessaria sua petere, & sibi, quæ habentur præ manibus exhiberi. Item cum nihil decreueritis possidere, nihil etiam debetis sine licentia dare, vel data vobis sine licentia acceptare. Vos etiam præcaueo, quòd diabolus omni hora ponit vobis laqueos, & insidias. Ideò consulo vobis, vt notetis verba, quæ in tempore silentij protulistis incautè, & faciatis de eis veram confessionem, assumentes satisfactionem debitam pro eisdem. Et si in verbis inuenitur inutilis, & non discretè præmeditata locutio, vel responsio, tunc oportet, quòd pœnitentia, & satisfactio sit maior. Si verò aliquis subito motu, vel ira obloquitur alteri, statim, cùm fieri potest, quæratis locũ aptum, legendo vnam Aue Maria, à Deo indulgentiam humilitèr postulãdo. Item qualibet Sexta Feria veniatis in capitulum ea voluntate, quòd nihil velitis de debitis vestris abscondere, vel iterare, sed omnia secundùm quòd vobis iniungitur humiliter emendare.

HIC PERMITTITVR SANCTÆ Brigittæ videre qualis erat Christus.

CAP. LXVI.

MARIA loquitur. Ego sum Regina cæli, & Mater miserorum, ego tibi ostendere volo, qualis Filius meus erat in humanitate sua, & qualis, quando patiebatur in cruce, & hoc erit tibi signum, quia venies ad loca, in quibus ego corporaliter conuersabar, & ibi videbis spiritualibus oculis tuis Filium meum.

VERBA VIRGINIS MARIÆ multùm consolatoria facta Beatæ Brigittæ in vltima infirmitate sua.

CAP. LXVII.

PAVLO ante mortem Beatę Brigittę Virgo Maria apparuit ei dicens. Si fœmina, quando est infirma, parit, omnes filij eius, quos parit, infirmantur. Sed tu paries filios fortes, & sanos, & Deo deuotos, & sanaberis melius, quàm vnquam prius fueras, & non morieris, sed venies ad locum tibi promissum, & præparatũ. Nam Sanctus Franciscus diù fuit infirmus, & tamen tunc fecit fructum, & velle Dei. Sed postea sanatus est, & fecit, & facit maiora, quàm infirmus. Sed quærere potes, quare tantùm prolongatur infirmitas tua, & consumitur natura, & fortitudo tua? Respondeo tibi, quòd Filius meus, & ego diligimus te. Nonnè recordaris, quòd Filius meus dixit tibi in Hierusalẽ, quòd peccata tua fuerunt dimissa tibi, quando ingressa fuisti templum sanctum sepulchri eius, quasi si tunc à baptismo leuata esses. Sed non dixi tibi, quòd nihil pati deberes, quamdiù viuis in mũdo. Ideò voluntas Dei est, vt charitas hominis respondeat charitati Dei. Et quòd negligentiæ præteritæ per patientiam, & infirmitatem diluantur. Reminiscere etiã, me dixisse tibi multoties, quòd verba Filij mei, & mea spiritualiter, & corporaliter intelligi possunt, sicut dixi in ciuitate Stralelundis, quòd si ante perfectionem diuinorum verborum contentorum in libris cælestibus, quæ tibi diuinitùs data sunt, vocata fueris de mundo, quòd tunc propter voluntatem tuam bonam reputaberis monacha in Vuazstena, & eris particeps omnium à Deo tibi promissorum.

BEA-

BEATA VIRGO DECLARAT HIC quid sit mori spiritualitèr aut viuere.

CAP. LXVIII.

VIRGO Maria apparuit Beatæ Brigittæ sexta die antè mortem eius sic dicens. Quid dicunt Medici, nonnè quòd non morieris? Verè Filia ipsi non attendunt, quid est mori. Nam ille moritur, qui separatur à Deo, qui obduratus in peccato non euomit immunditiam peccatorum per Confessionem. Ille etiam mortuus est, qui non credit in Deum, nec diligit Creatorem suum. Sed ille viuit, & non moritur, qui semper timet Deum, qui frequenti Confessione purgat peccata sua, qui desiderat peruenire ad Deum suum. Verùm quia Deus naturarum loquitur tecum, qui etiam contrà naturam disponit, & tenet vitam tuam, ideò in medicamentis non est salus, nec vita. Sic nec etiam necesse est tibi iam inniti medicamini, quia modicum tempus modico indiget cibo.

ORATIO SANCTÆ BRIGITTÆ ad Sanctam Mariam, & responsio Virginis commendans Filiam Sponsæ Beatam Catherinam.

CAP. LXIX.

ORABAT Sponsa Christi ad Virginem dicens. O mea charissima Domina. Rogo te propter charitatẽ dilecti Filij tui, vt dones mihi auxilium eum toto corde diligere. Ego sentio me debilem ad diligendum eum tam ardenti charitate, vt deberem. Ideò rogo te Mater misericordiæ, vt ligare digneris charitatem eius super cor meum, & attrahe illud ad Filium tuum, toto conamine separatum ab omni dilectione carnali. Et eo valentiùs attrahe, quò fuerit ponderosiùs. Beata Virgo respondit. Benedictus sit ille, qui tales orationes inspirat. Sed quamuis tibi iam dulce videatur colloquium meum, Vade tamen, & consue tunicam Filiæ tuæ; quæ magis gaudet de vetusta, & reparata tunica, quàm de noua, quæ maiùs desiderium habet ad griseum burellum, quàm ad sericum, & aliud pretiosum indumentum. Beata illa, quæ sic libere reliquit mũdialia. Ipsa reliquit maritum cũm ipsius beneuolo consensu, cuius corpus dilexit sicut seipsam, & eius animam plus, quàm vtrorumque eorum corpora. Ipsa reliquit Fratres, & Sorores, Cognatos, & amicos corporalitèr, vt posset eos iuuare spiritualitèr, possessiones mundi non curauit; Ideò pro derelictione consanguineorum dimissa sunt ei omnia peccata sua. Stet modo deinceps stabilis. Nam pro possessione terrena dabitur ei regnum cæli. Et ipse Iesus Christus pro marito. Et omnes, qui diligunt eam, ad Deum proficient propter eam.

CHRISTVS HIC PROMITTIT se prouisurum Sponsæ suæ, & suis propter charitatem.

CAP. LXX.

CVM Beata Brigitta esset propè Ludosiam in Regno Suetiæ occurrit ei vnus de familia sua pauper, rogans, sui misereri, quia disponebat facere nuptias Filiæ suæ desponsatæ, sed præ paupertate non valebat. Igitur ipsa Domina Brigitta audiens à dispensatore domus suæ, quantùm haberet in prompta pecunia, respondit dicens. Da inquit isti pauperi tertiam partem eorũ, quæ habes, vt Filia eius consolata oret pro nobis. Ingressi autem Ciuitatem, inuenerunt ad ianuam hospitij dictæ Dominę Brigittæ pauperes congregatos, quibus præ-

præcepit eleemosynam dari. Respondit dispensator, nullo modo sufficere ea, quæ habebat ad soluendum in hospitio, nisi reciperet ab alio pecuniam accommodatam. Et quomodo tàm largè effunditis pecunias. Magnæ quippè perfectionis est, pecunias pauperibus erogare, & ab alijs mutuum recipere. Cui Domina Brigitta. Demus, cùm habemus, quia benignus Deus largus est nobis dare, cùm indigemus. Istis enim pauperibus ego reseruata sum, quia non habent aliud solatium. Ego autem in necessitate mea relinquo me voluntati Dei. Cum autem Missam in Ecclesia audiret ipsa Beata Brigitta, orando audiuit Christum dicentem sibi. Filia nostra est sicut illa, quæ ità feruentèr properat ad Sponsũ, quòd obliuiscitur Patrẽ, & Matrem, & omnia, quæ habet, donec inueniat, quem quærit. Quid ergo facturus est Sponsus? Mittet vtique seruos, & facient omnia, quæ Sponsæ sunt, venire post eam. Sic propter tuam charitatem prouidemus tibi, & tuis ò Filia. Nam sicut charitas ineffabilitèr introduxit me in vterum Virginis, sic charitas hominis introducit Deum in animam eius.

SANCTVS IOANNES BAPTISTA loquitur Beatæ Brigittæ de quodam, qui creditur fuisse Magister Petrus Olaui Confessor eius, de quo superiùs est actum.

CAP. LXXI.

O FILIA de amici tui spiritualis victoria te turbari non oportet. Miles amicus Dei vicit de inimico Dei pulchram victoriam. Inimicus incautè accurrebat post eum, volens eum lædere in hoc, quod irasci deberet contra latrones, se spoliantes. Ille quidem contra hostis lanceam insultauit frangens illam, Et ipsum lancea sua transfixit in hoc, quod cum omnia sibi abstulissent, remota iræ commotione dicebat illis. Amici si placet vobis bibere habeo adhùc vinum in flascone. Secundò transfixit eum alia lancea in hoc, dum abstulerunt ei cappam, ipse enim eis sine impatientia præbebat vnicam. Tertia lancea eum transfixit in hoc, quòd ipsis recedentibus, & eo nudo residente, gaudenter regratiabatur Deo pro suis tribulationibus, pro suis læsoribus orans cum charitate. Et viam suam deindè arripuit, de nuditatis pudore minimè verecundans, ex cuius victoria tota nostra curia congaudebat.

SANCTVS BOTVIDVS promeruit Beatæ Brigittæ istam gratiam, &c.

CAP. LXXII.

QVARTO anno antè mortem vir Sanctus quidam terræ Suetię Botuidus nomine apparuit Dominæ Brigittæ quasi in quodam mentis excessu, dicens. Ego tibi promerui cùm alijs Sanctis istam gratiam Dei, scilicet audire, & videre spiritualia, & sentire, & spiritus Dei inflammabit animam tuam.

QVOD PROPTER MALOS Principes quandoque destruuntur Regna, & quomodo Rex se habeat secundùm Deum.

CAP. LXXIII.

FILIVS DEI loquitur. Sicut propter charitatem hominis quandoque saluatum est Regnum, sic propter adinuentiones, & grauamina quandoque perdita sunt regna. Sicut exemplũ

dico

dico tibi de vno Regno, ipse enim Rex plùs confidebat in pecunia à populo, & transeuntibus sub fraude, & simulatione iustitiæ exacta, quàm in Deo, ideò vitam perdidit; & regnum reliquit in tribulatione, & adinuentiones suæ prauæ ductę sunt in consuetudinem, & quasi in legem. Sed si confidit in Deo, & à Communitate petit auxilium cum charitate; Deus potens est saluare in paucis, & citiùs propter charitatem reducere ad pacem. Ideò Rex, si prosperari desiderat, teneat promissionem suam cum Deo, & veritatem cum Communitate sua. Caueatque præcipuè, nè nouas adinuentiones, & subtilitates inducat. In difficultatibus verò sequatur consilia timentium Deũ, non cupidorum, quia meliùs est aduersa quædam mundi pati, quàm scientèr peccare in Deum, & animam suam.

GRAVIS COMMINATIO DEI super militiam Regni cuiusdam, & quòd propter tria iustitia Dei mitigari potest.

CAP. LXXIV.

FILIVS DEI loquitur. Dixi tibi priùs, ego volo visitare super militiam Regni istius in gladio, & lancea, & ira. Sed respondent. Misericors est Deus non veniet malum, faciamus voluntatem nostram, tempus nostrum breue est. Ideò audi, quæ nunc dico. Ecce surgere volo, non parcam iuueni, nec seni, diuiti, & pauperi, iusto, & iniusto, sed vadam cum aratro meo, & euertam stipulas, & arbores, ità vbi erant mille, vix remanebunt centum, & absque habitantibus erunt domus. Radix quoque amaritudinis erumpet, & potentes decident. Aues quoque rapaces cum vngulis suis prosperabuntur, & comedent non sua. Verumtamen propter tria placari potest, atque mitigari iustitia mea. Nam tria peccata abundant in Regno isto, scilicèt superbia, gula, & cupiditas. Ideò si assumitur humilitas, & honestas in vestibus, moderantia in potationibus, refrenatio de cupiditatibus mundi, mitigabitur ira mea. Princeps quoque terræ, quia remissus fuerat in iustitia, prędatorque multorum, ædificabit Monasterium in honorem Matris meæ in loco, quo tibi constituo. Si fecerit, iuuabo eum, & augebo ei charitatem meam, & omnibus cooperatoribus eius. Sin autem, vocabo eum sub coronam, & secundùm gloriam eius multiplicabitur tribulatio eius, & Regnum eius erit in contemptum, & inhabitantes non gaudebunt.

CHRISTVS ARGVIT QVAMDAM Dominam pro grauibus excessibus, iudicium condignũ pro eisdem ostendens, & quòd propter pœnitentiam, & satisfactionem iustitiam commutat in misericordiam.

CAP. LXXV.

CHRISTVS dicit cuidam audiente Sponsa. Oculi tui curiosi erant ad videndum voluptuosa. Aures ad audiendum laudem tuam, & scurrilia. Os tuum paratum ad detractiones, & inania. Venter tuus plenus semper delitijs, & quod volebat non ei negasti. Ornabas cum vestibus corpus vltrà modum ad laudem eius, non meam. Amici autem mei stabant exteriùs miserabiles, famelici, & nudi, & clamabant, nec exaudiebas eos, cupiebant enim ingredi, & indignabaris. Improperabas eis miserias eorum, & deridebas, nec compatiebatur anima tua super eos. Leue videbatur tibi quidquid ad honorem corporis tui faciebas, & graue

vltrà

vltra modum, quidquid pro me faciebas; Iacebas, & sedebas, cùm volebas, nec iustitiam meam attendebas. Quærebas quidquid erat pulchrum in mundo, & me Creatorem mundi pulchriorem omnibus minùs curasti. Propterea si iusto iudicio contenderem tecum pro superbia oris tui, & omnium membrorum, dignũ esset, vt omnes abominarentur te, & confunderent te publicè cum omni pudore, & opprobrio. Pro luxuria tua digna esses, vt omnium membrorum tuorum compagines dissoluerentur, caro putredine consumeretur, cutis præ tumore rumperetur, oculi eruerentur, os distorqueretur, manus, & pedes abscinderentur, & omnia membra sine cessatione mutilarentur. Pro contemptu verò pauperum, & amicorũ meorum, & pro auaritia tua dignum esset, vt tanta te inuaderet fames, quòd membra tua, ac si esset vnum frustum carnis, libentèr vorares, & stercus tuum comederes, & vrinam tuam biberes, nec tamen extingui posset. Pro requie tua, & accidia digna esses nullam habere requiem, sed vbique miseriam, & tristitiam. Pro fauore hominum, quem quærebas plùs, quàm me, tantam merereris deiectionem omnium, vt etiam filij tui, & amici charissimi fugerent te, & quasi fętida caro, & stercus humanum fęteres in oculis eorum, & naribus. Mallentque centuplum audire te mortuam, quàm videre viuã. Pro eo autem, quòd proximo tuo intulisti damnum, & ad superbiam tuam dilatandam aliena habuisti, & detinuisti, dignum esset, vt omnia membra tua, & ossa tua gladius membratim diuideret, & serra acutissima carnes tuas sine cessatione laceraret, eo quòd miser affligebatur, & non compatiebaris ei. Pro inuidia tua, & ira, qua abundabas, dignum esset, vt Dæmones ore suo te deuorarent totam, & dentibus, vt farinam confringerent, ità vt optares mortem, & mori non posses, sed semper discerpereris, & semper ad idem supplicium sustinendum viueres. Verumtamen, quia misericors sum, nec aliquam iustitiam sine misericordia facio, & nec misericordiam sine iustitia, paratus sum misereri omnibus pœnitentibus, ità tamen, vt non derelinquam iustitiam, sed magnitudinem iustitiæ in leuiora commutem, quia iniuriam non facio Dæmonibus, nec Angelis in cælo. Ideò sicut in omnibus membris tuis peccasti, sic in omnibus debes satisfacere, & pro modico labore habebis magnam dulcedinem. Abstineat ergo os tuũ à multiloquio, & omni verbo otioso. Aures tuæ claudantur à detractione, & oculi tui à visione superuacua. Manus tuę aperiantur ad dandum pauperibus eleemosynam. Genua tua incruentur ad lauandum pedes eorum. Corpus tuum abstineat à delitijs, & sic reficiatur, vt stare possit in seruitio meo, vt non luxurietur. In vestibus tuis non sit vnum filum, in quo deprehendatur superbia, sed solummodo sit ad vtilitatem, & necessitatem, non ad superfluitatem.

CAP. LXXVI.

CHRISTVS loquitur. Dic Magistro tuo, vt non desistat clamare, & exaltare vocem suam, quia venio citò. Fęlices erunt, qui confugiunt ad veram humilitatem.

COMMINATIO GRAVIS Regni Suetiæ.

CAP. LXXVII.

FILIVS DEI loquitur. Arabo terram istam in iudicio, & tribulatione, donec inhabitantes addiscant petere misericordiam Dei.

DE

DE QVINQVE REGIBVS TRIVM Regnorum similibus brutis, & quòd sextus Rex eleuatus deijceretur. Comminatio quoque Christi super Ciuitates, & Regna, &c.

CAP. LXXVIII.

FILIVS Dei loquitur. Ostendi tibi prius quinque Reges, & eorum Regna. Primus coronatus Asinus, quia degenerans à Principibus bonis maculam posuit in gloriam suam. Secundus lupus insatiabilis, qui non cognouit improuisum casum suum, vt ditaret inimicum. Tertius, Aquila sublimis cæteros contemnens. Quartus Aries ventilans, & conterés, & proficiens ex iustitia Dei. Quintus Agnus occisus, sed non sine macula, cuius sanguis multis fuit occasio tribulationis, & ruinæ. Nunc ostendo tibi de sexto Rege, qui conturbabit terram, & mare, & simplices contristabit, qui terram Sanctorum meorum exhonorabit, & sanguinem innocentem effundet. Qui tempus vindictæ meæ posuit in audacia manuum suarum. Ideò nisi celeritèr attenderit, appropinquabunt ei iudicia mea, & relinquet Regnum in tribulatione, & fiet sicut scriptum est. Voluptatem, & ventum seminant, ac tribulationem, & dolorem metent. Nec solùm visitabo super Regnum istud, sed super Ciuitates opulentas, & magnas. Nam suscitabo famelicum, qui deuorabit desiderabilia eorum, intestina malà non deficient, & discordiæ abundabunt, stulti dominabuntur, & senes, & sapientes non leuabunt caput, honor, & veritas prosternentur, donec veniet, qui placabit iram meam, & qui animæ suæ non parcet pro æquitatis charitate.

CHRISTVS LOQVENDO de duobus, qui dissimiliter vocati sunt materia Episcopalis, dat hìc optimam doctrinam Episcopis, ad conseruandum se in gratia, & fugiendum tentationes.

CAP. LXXIX.

FILIVS Dei loquitur. Recordare, quia misi te ad Magistrum, quem nominaui materiam Episcopalem. Et dixi, quòd propter quattuor possit fieri petitio salubris, qui tamen non peruenit ad Episcopatũ, quia alitèr disponuntur iudicia hominum, & alitèr iudicia Dei. Et quia sic Deum habere voluit, vt tamen nihil cõtemptibile de mundo pateretur. Nunc tibi dico de alio, & quem voco materiã Episcopalem, & quem etiã diligo, cuius corpus ego ipse confortabo, & saluabo de laqueis Diaboli. Cuius conscientiam non obumbrabit fallacia Diaboli. Cuius animam mater mea mihi præsentabit, à quo etiam tria peto. Primò, vt progrediatur cautè, & non procedat in via plùs debito. Secundò, quòd transiliet muros, & fossas, præsentando mihi, quod est mihi charissimum, idest animas. Tertiò, vt non præponat sinistrum pedem dextero, nec alium pedem priùs eleuet, nisi alius solidè subsistat. Quid significat, quòd cautè debet procedere in via? Nisi quòd cautus sit in tentationibus, non nimis abstinendo, nè debilitetur natura in laborãdo, nec plùs iusto indulgendo corpori, nè caro contrà animam insolescat. Secundò, quòd transiliat muros, & fossas. Isti muri sunt impedimenta, & contrarietates, quibus amicus meus impeditur, & attediatur lucrando animas. Hæc autẽ impedimenta

ſunt, timor potẽtum, fauor adulantium, comminatio malignantium, pudor, & damnum mundi, amicitia amicorũ carnalium, & quies vtilitatis priuatæ. Hæc trãſiliet amicus meus per confidentiam in Deo, per ſtabilitatem fidei, per dulcedinem, & deſideriũ cæleſtis vitæ. Foſſę verò ſunt tentatio carnalis delectationis, impugnatio immundorum ſpirituum, puſillanimitas mentium, lætitia diſſoluta, triſtitia immoderata, obduratio, & frigiditas mentis. Hęc tranſcendat Epiſcopus meus per conſolationẽ ſanctarũ Scripturarum, per exẽpla, & vitas Sanctorũ, per conſiderationem culparũ, & miſericordiarum ſibi factarũ, per contritionẽ, & continuam confeſſionẽ, per diſcuſſionem diuini iudicij, & formidinẽ incertę mortis. Si Epiſcopus iſtos muros tranſcenderit, & foſſas, tunc theſaurum mihi pretioſum, ideſt animas mihi lucrari poterit, & ego Deus ero cum eo in corde, & ore, & conſeruabo corpus eius, nè iacula malignantiũ perueniant ad cor eius. Verumtamen conatus Diaboli nõ aufugiet, quos ego deijciã ab eo. Duo verò pedes ſunt duo affectus placendi, vnus ſcilicet Deo, vt vitam æternam obtineat, & alius placendi hominibus, vt proficiat ad Deũ. Sic ergò Epiſcopus extendat pedem ſiniſtrum, ideſt placeat hominibus, admonẽdo ſcilicet, & conuerſando, & cõpatiendo errantibus, vt non diſpliceat Deo, & mandatis eius. Sic etiã extendat pedem dextrum, ideſt exerceat miſericordiam, vt non obliuiſcatur iuſtitiam, quia glorioſius eſt apud Deum rationem reddere de moderata miſericordia, quàm de ſuperabundãtia æquitatis. Quòd verò Epiſcopus nõ eleuet pedem, niſi alius ſolidè ſubſiſtat, ſignat quòd affectum, & zelum exercere non debebat in peccantes, niſi priùs cognita, & diligentèr diſcuſſa veritate. Non enim eſt ſanctior Dauid, qui etiam in iuſtitia facienda errabat, ſed errando cognita veritate ſe iuxtà cõſilium diuinum correxit.

BEATA VIRGO DAT HIC aliqua conſilia Principibus vnius Regni, vt Rex Regni illius corrigatur à ſuis exceſsibus.

CAP. LXXX.

VIRGO MARIA Mater Dei loquebatur Sponſæ Christi. Ego ſum ad quam Angelus dixit. Aue gratia plena. Et ideò exhibeo gratiam meam omnibus eam in neceſſitate habere volentibus. Ego exhibeo adiutorium meum ad regimen Regni, in quo tu nata es, contra inimicos Dei corporales, & ſpirituales. Cuius inhabitatores admoneo laborare vnanimitèr, vt obtineant Regẽ, qui regere velit Incolas Regni ad deuota opera, & honeſtã conuerſationẽ. Quibus etiam notifico, quòd diuina iuſtitia proponit ſeparare Regẽ, & totã generationẽ eius à regimine Regni iſtius, & alter natus in Regno in Rege electus eſt, qui regnaturus eſt ſecundùm conſilium amicorũ Dei, & vtilitatẽ Regni. Vos igitur quattuor faciatis ſecũdùm conſilium meũ, vt poſſitis vobis plures attrahere, habeatis iſtud cõſilium ſecretum ſecretè cum amicis Dei, & abſcõditum ab inimicis eius, vt honor Dei augeatur, & bona cõſuetudo renouetur, nec non & alienata à corona Regno reſtituantur. Vadat igitur vnus veſtrũm, vel plures ad Regem dicendo ſibi: Nos habemus aliqua dicere vobis tangentia ſalutem animæ veſtræ, qua rogamus vos ſub ſigillo confeſſionis tenere. Addatis etiam plura verba, vt expedire videtur, quorum ſenſus ſit talis. Vos habetis peſsimam famam in toto Regno dicentẽ, vos habere, & exercere naturalem commixtionem, & turpitudinem cum maſculis contrà naturalem diſpoſitionem. Quòd veriſimile videtur ex eo, quòd plùs diligitis quoſdã viros contrà Deũ, & ani-

animam propriam, quàm propriá vxorem. Secundò dubitari potest, an habeatis fidem rectam, quia interdictus ab Ecclesia audire Missam intrastis nihilominùs Ecclesias, & audistis Missas. Tertiò estis prędo coronæ, & bonorum Regni. Quartò, quod estis proditor famulorum, & subditorum vestrorum, qui fideliter seruiebant vobis, & Filio vestro, quos tradidistis volũtariè in manus inimici eorũ pessimi cũ tota terra Schaniç, pro cuius malitia, & fallacia, numquã eo viuente tutè poterunt securari. Si decreueritis peccata ista emendare, & terras alienatas reuincere, seruiemus vobis. Sin autem committatis filio vestro sub iuramento præstito, quòd velit terras alienatas reuincere, Communitatem diligere militibus suis fidelis existere, & omnia secundùm leges Patriæ iustè, & piè regere, & gubernare. Attamẽ sciatis vos quattuor, quòd Deus prouiderat sibi alium Regem in futurum, qui taliter prouenire potest in publicum cum minori damno, & periculo, quia potens est Dominus, tàm vitam Iunioris, quàm Senioris abbreuiare, vel de Regno alitèr expellere, omniaq. secũdùm velle suum disponere, abbreuiare, seù etiam protelare. Si verò ille obedire noluerit, tunc consulatis secretè aliquos de Principibus, & militibus Regni, & cum inueneritis aliquos ad idẽ vobiscũ beneuolos, & fideles, dicatis eis in publico, quod priùs dixistis Regi in secreto, quòd nulli hæretico seruire volueritis, vel proditori. Sed nec filio eius, si decreuerit esse paterni sceleris imitator. Quo facto assumatis vobis vnũ in Principẽ, qui ex parte coronæ Regni præliari poterit prælia Regni. Qui electus, si perfectus in bono fuerit, amicus meus erit. Sin autem non, citò delebitur. Vos opponite pecunias, & similia, ego addam cor virile, & audaciã, vt qui spontè noluerit, inuitus obedire cõpelletur. Sin autẽ Rex voluerit de Regno recedere, caueatis, nè quis vestrum ipsius vestigia imitetur.

DECLARATIO CVIVSDAM specialis gratiæ Beatæ Brigittæ.

CAP. LXXXI.

HOC magnum de Spiritus sancti gratia habuit Spósa Christi, quòd quoties approximabant ei homines spiritu immundo, & superbo, statim sensit tantum foetorem, & in ore tàm amarum habuit saporem, quòd vix ferre posset. Vndè quidam plenus peccatis cum consedisset ei, quæsiuit dicens ei: Quid est de spiritu, quem diceris habere, vtrum est à te, aut ab alio aliquo, aut fortè à Dæmone. Sed illa vix ferre valens foetorem eius ait. Foetidum habes habitatorem, & foetida sunt, quæ procedunt de ore tuo. Poenitentiam igitur age, nè tibi superueniat vltio Dei. Qui nimis iratus recedens. Cum autem se sopori dedisset, audiuit Dæmon voces innumerabilium dicentium: Trahamus istum ad loca porcorum, quia spernit monita salutis, qui rediẽs ad seipsum, correxit ex gratia Dei vitam suam criminosam. Et posteà odor bonus foetore sublato reuersus est.

CHRISTVS HORTATVR homines ad considerationem operum suorum misericorditèr, & ad poenitentiam inuitat peccatores sub interminatione poenæ horribilis, & væ sempiterni.

CAP. LXXXII.

CHRISTVS loquitur. Ego sum omnium Deus, cuius vocem Moyses audiuit in rubo, Ioannes in Iordane, Petrus in monte. Ego clamo ad te ò homo misericorditèr, qui clamaui pro te in Cruce lacrymabilitèr. Eleua aures tuas, & audi me. Aperi oculos tuos, & vide me, vide me

me,quia ego,qui loquor sum potentissimus, & fortissimus, sapientissimus, & virtuosissimus,iustissimus, & pijssimus, & cum his omnibus super omnia pulcherrimus. Vide,& inquire potentiam meam in Veteri Lege, & inuenies eam in creatione creaturarum omnium mirabilem, & timendam. Inuenies & fortitudinem meam in Regibus, & Principibus rebellibus. Sapientiam quoque in creatione, & dignitate humanæ effigiei, & in sapientia Prophetarum. inquire & virtutem meam incomparabilem, & inuenies eam in legis datione, & populi mei liberatione. Vide & iustitiam meam in primo Angelo, & in primo homine. Vide in diluuio. Vide in reliquarum Ciuitatum, & Vrbium subuersione. Vide præterea pietatem meam in supportatione, & patientia inimicorum, vide & in admonitione per Prophetas. Ad vltimum vide, & considera pulchritudinem meam, ex pulchritudine, & operatione elementorum, ex Moysi glorificatione, & tunc quàm dignè me eligis, & diligere debes reuoca ad intellectum. Vide me præterea eumdem esse, qui loquebar in noua Lege potentissimum, & pauperrimum. Potentissimum in adoratione Regum, & denunciatione Stellæ, pauperrimum,qui ligabar pannis,& in Præsepio reclinabar. Vide me ampliùs sapientissimum, & insipientissimum reputatum. Sapientissimum, cui non possunt aduersarij respondere. Insipientissimum,qui mendacij arguebar, & iudicabar,vt reus.Vide & me virtuosissimũ, & abiectissimum. Virtuosissimum in sanatione infirmorum, & expulsione Dæmonum, abiectissimum in flagellatione omnium membrorum. Vide me iustissimum, & iniustissimum reputatũ, Iustissimum in veritatis, & iustitiæ institutione, iniustissimum reputatum per mortis deformis adiudicationem. Vide me quoque pijssimum, & impijssimè tractatum. Pijssimum in redemptione, & condemnatione peccatorum, impijssimè tractatum, quia Latronibus in Cruce sociatum. Vide me vltimò pulcherrimum in monte, turpissimum in cruce, quia non habebam speciem, neque decorem. Vide me, & considera, quia ego, qui patiebar propter te, nunc loquor ad te. Vide me non oculis carnis,sed cordis,vide quid dedi tibi, quid exigo à te, quid redditurus es mihi. Dedi tibi quippè absque macula animã, redde absque macula. Patiebar pro te, vt tu sequereris me. Docui te, vt viueres secundùm me, non secundùm velle tuum, audi insuper vocem meam, qua clamaui ad te in carne, agite pœnitentiam. Audi vocem meam,qua clamaui ad te in cruce,scilicet sitio te. Audi nunc altiùs, quia nisi egeris pœnitentiam, veniet tibi væ, quo væ caro tua arescet, anima pauore dissoluetur,& medulla tota desiccabitur, fortitudo infirmabitur, pulchritudo euanescet, vita habebitur tędio, fuga quæretur,& non inuenietur. Ideò fuge celeritèr ad latibulum humilitatis meæ, nè veniat væ, quod minatur, quia ideò minatur, vt fugiatur, si credideris corde. Sin autem opus dabit fidem verbis. Verumtamen inquire à sapientibus, quæ promisseram non præteribo, quamuis per patientiam patientèr patientiæ fructum expecto.

EX TRIBVS COGNOSCITVR Christus fuisse verus Deus, & homo in morte sua. Et quod Christus habuit tres amicos in mundo, qui modò auersi sunt ab eo.

CAP. LXXXIII.

MARIA loquebatur dicens. Tripliciter intelligi, & cognosci poterat in morte Filij mei, quod ipse erat verus Deus, & verus homo. Primò, quia terra contremuit, & lapides con-

conſciſſi ſunt. Secundò cùm dixit. Scriptura completa eſt. Tertiò cùm dixit Latroni, Hodie mecum eris in Paradiſo. Hoc enim nullus Sanctorum promittere poterat. Deindè loquebatur Filius ad exercitum ſuum circumſtantem dicens. Amici mei verba mea ſunt æterna, & omnia ſcitis, & videtis in me, propter iſtam tamen, quæ aſtat hìc, quæ ſine ſimilitudine percipere non poteſt, loquor, & conquæror coram vobis. Ego habui tres amicos in mundo. Primus dilexit me, quia ſenſit. Cogitabat enim apud ſe, Deus dat mihi fructum de terra, & arboribus, & piſces de mari, dat inſuper corpus, & animam, & cum hoc ſanitatem, & omnia neceſſaria. Ideò dilexit me fide, & charitatis operibus, eleemoſyna, & ieiunio, & hi erant omnes boni laici. Secundus dilexit me, quia ſenſit, & vidit. Senſit quippè, quia terra dedit fructum, cælum pluuiam. Vidit quoque in Scriptura, quomodo viueret, qualis erat via, & inſtitutio mea, & Sanctorum meorum, & cogitauit ſecum. Homines quaſi cæci ſunt, & quaſi mortui, ideò quia Deus dedit mihi ſcientiam, inſtruã eos. Et hi erant litterati, & Clerici, qui laudabant, & glorificabant me opere, bonam vitam habendo, quia ſenſerunt, & dilexerunt me, ore alios incitando ſecum, & docendo. Tertius me ſenſit, & vidit, & perfectè intelligendo conſiderauit. Senſit quoque cum amico primo, quam vtilitatem attulit ei terra, & cęlum, quo illuminabatur. Vidit cum ſecundo in Scripturis, quæ fugienda erãt, & quæ facienda. Tertiò etiam intimè cõſiderauit quantam charitatẽ ei oſtendiſſem. Ideò propter tria, quæ cõſiderauit tripliciter ſe ex charitate afflixit. Conſiderauit enim nuditatem meam, & paupertatem, propterea relinquens mũdum quæſiuit ſolitudinem. Conſiderauit ſecundò tribulationis meæ patientiam, ideò aſſumpſit ſibi abſtinentiam. Conſiderauit obedientiam meam vſque ad mortem crucis, ideò reliquit voluntatem ſuam in manus aliorum. Iſti erant boni clauſtrales. Hi tres amici mei quotidiè clamauerunt in aures meas, & vox eorum erat ſuauis mihi quaſi potus bonus, & delectabilis ſitienti. Sed nunc hi amici mei auerterunt ſe à me, & vox eorum abominabilis facta eſt mihi quaſi vox ranarum. Primus enim, ideſt Communitas dicit. Laborabo terram, quia dat mihi fructũ de laboribus meis, ſicut mihi placet, quia laboris mei eſt, quod aliquid habeo. Induſtriæ meæ eſt, quòd aliquid poſſideo. Niſi enim laborarem, nihil haberem. Non regratiantur mihi, quia vitam eis tribuo, & ſanitatem. Non attendunt, quòd tempora eis diſpono ad commoda, & aerem de cælo opportunum. Non etiam conſiderant, quare creaueram eos, & quòd mihi reddituri ſunt de operibus ſuis rationem. Ideò tribuunt ſibijipſis laudem, & ſecundùm voluptatem ſuam viuunt. Inſuper, & ſpoliant me iure meo, quia decimas non ſoluunt mihi. Secundus autem dicit, hoc quòd habeo ex induſtria mea eſt, & iure quodam habeo, & ideò viuere volo ſecundùm voluntatem meam. Acquiram mihi ſapientiam hominum, quia ſapientia diuina fatuitas eſt, mandata eius oneroſa, & exemplum difficilè ad imitandum. Ad honorem verò vocatus ſum, propterea laborabo quomodo ab homine honorari poſſim, hoc enim eſt lætitia, eſſe magnum in mundo. Tertius dicit. Intrabo Monaſterium, vt maiorem cæteris obtineam honorem, cum primis vbi venero ſedeam. Pro paupertate dicit, nulla mihi deeſſe volo. Pro abſtinentia dicit, in propria voluntate volo eſſe. Pro obedientia dicit, obediam hominibus pro vtilitate mea, non curo obediẽs eſſe Deo. Si placere poſſim hominibus, ſufficit mihi. Talis eſt nunc maledictus clamor eorum in auribus meis, & ſic ſtant coram me.

CHRISTVS LOCO MALORVM Christianorum eligere vult Paganos, sicut lutifigulus vna imagine defędata, facit sibi aliam.

CAP. LXXXIV.

EGO sum quasi fictor, qui de luto facit pulchrā imaginem ad hoc, vt eam nobilitèr deauret. Euoluto autem aliquo tēpore inspiciens fictor vidit imaginem humidā, & quasi ex humore deformatā, os quippè retortum à pulchritudine sua factum est quasi os canis, & aures dependentes, oculi euersi, frons, & genæ immersæ. Tunc dicit Magister. Non es digna, vt vestiaris auro meo, & arripiens eam cōminuit, & facit aliam auro suo dignam. Ego sum ille fictor, qui hominem feci de terra ad hoc, vt auro Deitatis meæ eum mecum insignirem. Nunc autem amor voluptatis eius, & cupiditatis, sic eum defędauerat, vt indignus sit auro meo. Nam os, quod ad laudem meam creatum est, nihil loquitur nisi placentia, & proximo nociua. Aures nihil audiunt nisi terrena. Oculi nihil vident nisi voluptuosa. Frons humilitatis deciderat, & recta est superbia. Ideò eligam mihi pauperes, idest Paganos despectos, & dicam eis. Ingredimini, & quiescite in brachio charitatis meæ. Vos autem, qui mei esse deberetis, & spreuistis, viuite secundùm voluntatem vestram tempore vestro, & in tempore meo, scilicet iudicij, dicam vobis. Ecce dabitur vobis tantùm de tormentis, quantùm dilexistis voluptatem vestram plùs, quàm Deum vestrum. Iste verò venit ad me quasi catulus, ponens caput, & collum ad laqueum exhibens se reum. Ideò dimissum est ei peccatum.

QVOD TRIA DEBENT ESSE in corpore hominis, & tria in anima, sicut tria sunt in exercitu cælesti. Et de quodam Episcopo amico Christi, & Virginis Mariæ qualitèr se haberet in refectione corporis sui, qui & portaturus erat ista verba Christi ad malos Christianos.

CAP. LXXXV.

MARIA loquebatur. In exercitu Regis Angelorū tria sunt. Primum, quòd abundat, & non minuitur. Secundum, quòd stabile est, & non euertitur. Tertium, quòd fulgidum est, & non obfuscatur. Sic etiā tria debent esse in corpore, & tria in anima. Primum, quod abundat in anima, & non minuitur, hoc est donum Spiritus sancti, quod datur animæ, licèt enim in se, & virtute sua abundat, tamen propter peccatum minuitur. Secundum debet esse stabile boni operis, vt nō euertatur voluntate praua. Tertium debet esse fulgidum pulchritudine, & profectu bonorum operum, vt non offuscetur colore prauæ affectionis, seù concupiscentiæ. In corpore tria esse debent. Primo refectio. Secundo labor. Tertio voluptatis, & consensus carnalis cohibitio. Primo satietas somni, vigiliarum, & refectionis cum temperamento, vt nec minùs, nec plùs sit, sed sic, vt corpus sufficiat stare in seruitio Dei. Secundo continuatio in labore cum omni discretione. Tertio voluntas hilaris in seruitio Dei, & cohibitio prauæ voluptatis, ex qua anima illuminatur. Ergò quia amicus meus per votum suum manus suas ligat, nè corpus suum cōtrà animam processum habeat contrarium, ideò ego, quæ sum Regina cæli, & Filio meo charissima, & proxima, soluo votum suum, quia Filio meo sic placet. Ego enim illa sum

de

de qua prædicationem suam incipit. Ego enim prece tāquam sidus antè Solem pręcedo eum antè Filium meum, gubernando subsequor. Ideò permitto ei, vt corpori suo, prout naturæ cōgruit, & expedit, indulgeat, carnes comedendo diebus carniū, & pisces diebus piscium. Insuper do sibi tria. Primò formam in bonis operibus. Secundò sapientiam copiosiorem in conscientia. Tertiò robur maius ad effectum in proferendis verbis diuinis. Insuper, & illum timorem, quem pro excessu ciborum sumendorū habet, verto ei in bonum, ita vt cibus, quem sumpturus est, ad corporalem ei fortitudinem, & spiritualem proficiet, & ad animæ profectum liquescat. Deindè Filius apparens loquebatur dicens. Ipsi iniunctum est officium Apostolorum; ideò cibum Apostolorum permitto ei habere, Apostoli quippè, quæ apponebātur, comederunt. Sic ipse in refectione corporis sui se habebit sicut Apostolus. Ego enim mitto eum non ad Gentiles, vt alios amicos meos, sed ad malos Christianos. Sicut enim Sponsam, quæ à Viri sui consortio contemptibilitèr discesserat, difficiliùs est reuocare ad Viri cohabitationem, quàm illam, quæ non gustauerat Viri voluptatem, sic difficiliùs est malis Christianis ad Deum redire, quàm, qui nondùm gustauerant verba Dei, & bonitatis eius dulcedinem. Propterea quia amicus meus est, & eum intimè diligo, ideò quasi amico laboriosiùs onus impono. Verumtamen omnia, cum attētauerit, per gratiam meam fient illi leuia. In Pascha nunc appropinquante videat, vt paratus sit ire ad negotium meum, ipse quippè ponet Nucleum in pingui terra, qui pinguescet in multis, & fructum faciet. Nucleus iste verba mea sunt, terra verò pinguis sancta Ecclesia, quæ à sapientibus exarata fructifera fiet. Ideò vadat securus, ego ero cum eo in corde, & ore.

QVARE PERICVLOSA EST lætitia mundanorum, & securitas.

CAP. LXXXVI.

MARIA loquebatur, modica lætitia est in illo risu, quem scitur pro certissimo ploratus secuturus. Sic est de risu mundanorum, post quem sciunt homines, omnium membrorum dolorem secuturum, & corde crepante, lætitiam conuertendam in luctum. Magnum etiam periculum est non curare reconciliari Iudici, antequam gladius separat caput à corpore. Tale periculo instat homini non attendenti reconciliari iustitiæ Dei, antequam mors separat animam à corpore.

GRATIA SPIRITVS SANCTI indigni sunt quicumque nolentes dimittere peccata.

CAP. LXXXVII.

MARIA ait. Consuetudo est vobiscum, quòd alicui venienti cum sacco apto, vel vase mundo detur aliquid in illo. Sed si portans saccum nolit præ pigritia sua aperire eum, & si vas suum fuerit immundum, similiùsq. est stercori, quàm vasi purificato, quod etiam portans nullo pacto mundare proponit, quis daret ei sua pretiosissima, cum indignus sit? Sic est etiam spiritualiter, quando voluntas non proponit peccatum dimittere, tunc non est iustitia, vt illi detur poculum Spiritus sancti. Et quando non est voluntas in corde peccatum emēdare, tunc non debet cibus sancti Spiritus illi infundi, siuè talis sit Rex, siuè Cæsar, siuè Clericus, siuè pauper, siuè diues.

ACCOMMODARE MVTVO pecuniam indigenti meritorium est, sed absque vsura.

CAP. LXXXVIII.

SI quis petit à te mutuo pecuniam accommodare pro nomine Dei, quem scis eam contrà Deum nolle expendere, quære ab eo, quo die voluerit reddere, & computatis retentis, quæ tibi, & tuis sunt pro quotidianis sumptibus necessaria, mutua sibi quantùm vales, & ipse indiget. Qui licet præfixo die reddiderit, nihilominùs præmium habebis à Domino pro quolibet denario. Si autem præfixo tempore non reddiderit, potes ab eo exigere quod tuum est secundùm leges Patriæ, & nihilominùs præmium habebis à Domino pro labore, & mutuatione tua. Ita cum pecunijs tuis potes acquirere tibi lucra spiritualia magis, quàm haberes eas in scrinio reconditas. Sed caue summoperè, nè recipias vnum obulum pro vsura, prout aliqua præmia desideras habere à Deo pro cócessione tua.

VISIO QVALITER MATER Christi iuuat omnes volentes reconciliari Deo, & abbreuiat pœnam damnandorum. Et de malitia Diaboli ad homines.

CAP. LXXXIX.

VIDEBATVR Spósæ Christi Beatæ Brigittæ quasi quòd Virgo Maria Mater Dei staret propè eam. Et à dextris eius iacerent diuersa instrumenta, cum quibus in omnibus periculis se posset defendere. Et quòd à sinistris eius iacerent quasi arma apta ad puniendum eos, qui se mala voluntate ad pœnas damnauerant. Tunc dixit Virgo ad Sponsam. Sicut tu vides diuersa instrumenta, quodlibet ad opus suum necessarium, sic ego veniam in adiutorium instrumentis meis omnibus timentibus, & diligentibus Filium meum, & viriliter contrà tentamenta Diaboli reluctantibus. Hi sedent quasi intrà muros castrorum, quotidiè repugnantes contrà insidias malignorum spirituum, quibus venio ad defensionem cum armis meis, & dum inimici nituntur murum fodere, & destruere, suppono sustentaculum. Si nituntur per scalas ascendere furcis eos retrudo. Si nituntur foramina in parietibus facere murorum, eos cum trulla reparo, & impleo foramina illa. Tali modo cum armis defensionis adiuuo omnes volentes reconciliari Filio meo, & numquam vlteriùs contrà eum scienter peccare. Et licet tria tantùm instrumenta nominaui, innumerabilibus tamen armis defensionis adiuuo amicos meos, & defendo. De illis instrumentis, quæ apparent ad sinistram tuam, volo tibi tria nominare. Primum est gladius meus, qui tamen gladio lictoris acutior est. Secundum est laqueus. Tertium ligna, quibus illi comburétur, qui voluntatem habentes vsque in finé peccandi nisi in vltimo puncto, antè mortem se ad pœnas perpetuas códemnauerunt. Quando enim homo proponit in animo vsque in finem contrà Deú delinquere, & non priùs cessare, quàm quòd non poterit peccare, tunc à diuina iustitia iudicandus est ad æterna supplicia. Et sicut pro diuersis sceleribus inferuntur interficiendis diuersæ mortes in terris, ita etiam diuersa genera suppliciorum inferuntur damnatis ad gehennam pro peccatis. Ideò quando homo cogitat peccare quamdiù vixerit, dignú est, vt Diabolus habeat potestatem super corpus eius, & animá. Et sicut caro scinditur ab ossibus, ita esset iuris Diaboli sepa-

ſeparare corpus eius, & animam tàm amara pœna, ac ſi caro, & oſſa retuſo ſilice ſcinderentur, quamdiù corpus miſerum poſſet in tali amaritudine perdurare. Scito tamen pro certiſsimo, quòd licet aliquis propter enormitatem ſcelerum ſuorum eſſet in corpore,& anima iuri Diaboli traditus à Deo, tamen gratia pœnitentiæ, quamdiù viueret, & ſenſum haberet, numquam auferetur ab eo. Sed illis, qui non obtinent pœnitentiam,abbreuiabit gladius meus aliquam pęnam corporalem antè mortem, nè Diabolus plenam poteſtatem habeat ſuper corpus dum in mundo vixerit, ſicut habet poteſtatem in Inferno. Sicut enim aliquis ſecaret cum ſerra collum inimici ſui ad maiorem eius pœnam, ſic Diabolus animam cum gladio ſuo viuentem in æterna morte. Laqueus ſignificat dolorem,quem anima damnata habebit poſt mortem. Qui eò maiori in Inferno, quò vita longior in mundo. Et vellet Diabolus, vt homo habens voluntatem peccandi,quamdiù vixerit,diù viueret, vt poſt mortem magis doleret. Et ideò gratia mea dirumpit laqueum, quem vides, ideſt abbreuiat vitam carnis miſeræ contrà voluntatem Diaboli, nè fiat dolor ex iudicio iuſtitiæ, ita horribilis, vt deſiderat inimicus. Diabolus enim incendit ignem in cordibus amicorum ſuorum viuentium in voluptate, & quamuis conſcientia eorum dicit eis eſſe contrà Deum,tamen eam adimplere tantùm cupiunt,quòd contrà Deum delinquunt nõ curantes. Et ideò iuris Diaboli eſt toties incendere, & augere eis ignem ſuppliciorum in Inferno, quoties eos impleuit peruerſa voluptate in mundo.

CHRISTVS COMMENDANS Sanctum Franciſcum arguit eius Fratres, addendo quòd ipſe ſibi dedit illas Indulgentias, quę ſunt in Aſsiſio.

CAP. XCI.

CVM Beata Brigitta eſſet in Eccleſia Fratrum in Aſsiſio audiuit, & vidit Chriſtum dicentem. Amicus Franciſcus deſcendit de monte delitiarum in ſpeluncam,vbi panis ſuus erat diuina charitas, potus eius continuæ lacrymæ,& lectus eius meditatio operum, & mandatorum meorum. Nunc autem Fratres eius aſcendunt in montem curarum, & delitiarum ſæculi, & non attendunt ad humilitatem, & conſolationem Patris ſui, & amici mei. Sed dic, quid eſt in corde tuo, de quo turbaris, licet omnia ſciam? Et illa,conturbor (inquit) quia aliqui dicunt, quòd iſte Sanctus confixit ſibi Indulgentias iſtas, & aliqui arguunt eas nullas eſſe. Reſpondit Chriſtus. Qui confingit aliqua,eſt ſicut arundo inclinabilis ad fauores adulantium. Sed amicus meus fuit quaſi lapis ignitus, & igneus, quia habuit me in ſe, qui ſum ignis diuinus. Et ſicut ignis, & ſtramina non conueniunt, ſic nec falſitas ibi communicat, vbi veritas habitat, & ignis diuinæ charitatis. Sed amicus meus habuit, & dixit veritatem. Et quia vidit teporem hominum ad Deum,& cupiditatem ad mundum, doluit vehementèr. Ideò petiuit à me ſignum aliquod charitatis, per quod homo accenderetur ad charitatem, & cupiditas minueretur. Cui petenti ex charitate, ego,qui ſum ipſa charitas,dedi ſignum,ſcilicet quòd omnes,qui venirent ad locum ſuum vacui, implerentur benedictione mea, & ſoluerētur à peccatis ſuis.

ſuis. Reſpondit iterùm Domina. Numquid Domine mi ſucceſſor reuocare debet, quod tu omnis potẽtiæ, & gratiæ infuſor dediſti? Reſpondit Chriſtus. Fixũ eſt, quod dixi Petro, & eius Succeſſoribus. Quodcumque ligaueris ligatum eſt. Verumtamen propter malitias hominum multa donata ſubtrahuntur, & propter fidem, & merita gratia donata augetur.

VERBA OMNIA BIBLIÆ emanauerunt à Deo, & ſunt virtuoſa tamquam lapides pretioſi.

CAP. XCI.

DEUS Pater loquebatur ad Sponſam Filij dicens. Audi tu, quæ miraris de illis verbis, quæ ſcripta legis in Biblia. Scias pro certiſſimo, quòd quodlibet verbum ſcriptum in ea emanauit ex me, & habet ſuam propriam virtutem, & efficaciam. Sicut vides, quòd lapides pretioſi in mundo habent ſuas naturales virtutes. Sicut magnes habet ſuam virtutem attractiuam, attrahendo ſibi ferrum. Quidam molunt grana, & vertunt in farinam. Quidam vertuntur in cæmentum habẽtes virtutem connexiuam ad alios lapides. Alij acuunt ferrum, vt cotes, & ſic quodlibet genus lapidum habet vim ſuam. Eodem modo habet quodlibet verbũ, quod emanauit ex me, vires ſuas, & ſtant omnia cum æterna pulchritudine in cælo rutilantia coram omni meo cæleſti exercitu, ſicut pretioſiſſimi lapides cum venuſtiſſimo colore in auro clariſſimo. Et omnis, qui eſt in cælo, nouit virtutem præcipuam cuiuſlibet eorum.

QUOMODO S. DIONYSIUS conſolabatur Sponſam Chriſti, marito ſuo in peregrinatione ægrotante.

CAP. XCII.

CUM iam eſſet in reditu de peregrinatione S. Iacobi, maritus S. Brigittæ infirmari cœpit in Atrebato. Et inualeſcente infirmitate, Sponſa Chriſti in magna anxietate animi conſtituta, per Sanctum Dionyſium meruit conſolari. Qui apparens ei in oratione dixit. Ego ſum (inquit) Dionyſius, qui à Roma veni ad has partes Franciæ prædicare verbum Dei in vita mea. Tu verò, quia ſpeciali deuotione diligis me, ideò prædico tibi, quòd Deus per te vult innoteſci mundo, & tu tradita es cuſtodiæ meæ, & protectioni. Propterea iuuabo te ſemper, & hoc tibi do ſignum, quòd vir tuus iam non morietur de iſta infirmitate. Et ſic etiam multis alijs vicibus idem Beatus Dionyſius in reuelationibus viſitabat, & conſolabatur eam.

DIABOLO TENTANTI SE de nobilitate generis, & dilectione Dei, reſpondit Sancta Brigitta dicens.

CAP. XCIII.

O Diabole, tu cecidiſti propter ſuperbiam tuã. Ego autem quare quærerẽ ſuperbiam, cum non ſit melior caro Reginæ, quàm Ancillæ, ſed totum vile eſt, & terra? Quare autem non humiliabo me, cum non vnam minimam bonam cogitationem poſsẽ habere à memetipſa, niſi Deus miniſtrauerit. Tuncq. Chriſtus apparens ei dixit ſibi. Humilitas eſt quædam ſcala, qua de terra aſcenditur ad cor Dei.

QUA-

QVALITER SANCTA Brigitta obtinuit capillos Beatæ Virginis Mariæ.

CAP. XCIIII.

CVM Sancta Brigitta in Ciuitate Neapoli per aliquod tempus moraretur, misit pro ea Soror quædam Clara nomine in Monasterio Monialium ad Sanctam Crucem, & dixit ad eam. Habeo (inquit) reliquias de capillis Matris Dei datas mihi per Reginam Sanctam, quas nunc tibi dabo, quia mihi inspiratum est diuinitùs, vt tibi eas committam. Et hoc tibi signum erit, quòd vera loquor, quia citò moriar, & veniam ad Dominum meum, quem super omnia diligit anima mea. His autē dictis, paucis diebus superuixit, & perceptis Sacramentis Ecclesiæ emisit spiritum. Igitur, cum Beata Brigitta dubitaret, vtrum capilli illi essent de capillis Virginis Mariæ, vel non. Tunc in oratione apparuit ei eadem Mater Dei dicens. Sicut verùm est, & creditur, quòd ego de Anna, & Ioachim nata sum, sic verũ est, quòd isti capilli creuerũt in capite meo.

VISIO DE OLLA SVPER IGNEM posita, & puero sufflante, & amore superfluo ad filios.

CAP. XCV.

CONTIGIT semel in Monasterio Aluastri, quòd animus Beatę Brigittę, cũ itura esset Romam, accendebatur ad amorẽ filiorum suorum, compatiens relinquere eos, quasi orbatos consolatione materna. Timens etiam, quòd post eius recessum audaciùs offenderent Deum in aliquo, quia iuuenes erant, diuites, & potentes. Et tunc vidit in visione vnam ollam positam super ignem, & quemdam puerum sufflantem prunas, vt olla accenderetur. Cui dixit Beata Brigitta. Cur tantùm inflare conaris, vt succendatur olla? Respondit puer. Vt amor filiorum tuorum magis accendatur, & inflammetur in te. Beata Brigitta respondit. Quis (inquit) tu es? cui ille. Ego (inquit) sum negotiator. Tunc ipsa intelligens, amorem aliquem inordinatum in corde suo existere ad filios, statim correxit se, vt nihil præponeret amori Christi.

QVOD OBEDIENTIA introducit ad Cælum.

CAP. XCVI.

QVADAM die cum Beata Brigitta faceret legi pro se in libro, qui vocatur Speculum Virginum, rapta fuit in spiritu. Reuersa autem ad se dixit. Audiui nunc in spiritu vocem dicentem mihi, quòd Virginitas meretur coronā. Viduitas appropinquat Deo, Coniugiũ nō excluditur à cælo. Sed obediētia omnes intruducit ad gloriam.

CHRISTVS VOCANS TVGVRIVM cameram salutis, præcipit Sanctæ Brigittæ ibi stare.

CAP. XCVII.

CHRISVS præcipit Sponsę suæ ire à Roma ad Castrũ nouum Abbatiæ Farfa dicens. Vade, quia camera prò te parata est. Cumq. venisset ibi cum Domino Petro Cōfessore suo, & familia sua, tũc à Fratribus illius Monasterij cum maxima difficultate obtinuit ad inhabitandum vnum vile tugurium, allegantibus non esse consuetudinē eis cum mulieribus cohabitare.

bitare. Tunc Christus apparens ei dixit. Hæc est camera salutis, in qua promereri poteris, & addiscere sublimia. Vt sicut priùs inhabitabas domos altas, & pulchras, sic nũc experiri poteris qualia Sancti mei in speluncis habitantes patiebantur. Quæ adimpleuit præcepta Christi, ac eis obediuit.

CONSTANTIA S. BRIGITTÆ de morte filiæ suæ. Et quæ est verè Mater, & quæ Nouerca, & qualiter educandæ sunt filiæ.

CAP. XCVIII.

AVDIENS Sponsa Christi filiam suam Dominam Ingeburgen sanctimonialem in Monasterio Risabergh esse mortuã, exultans dixit. O Domine Iesu Christe, ò amator meus, benedictus sis tu, quia vocasti eam, antequam mundus irretiret eam. Et statim ingrediens Oratorium suum, tantas lacrymas emisit, & suspiria, quòd à circumstantibus audiri potuit. Dicentibus illis, qui aderant, ecce filiam suam plorat. Tunc autem Christus apparens ei dixit. Mulier quid ploras? licet enim omnia sciam, tamen te loquente cognoscere volo. Respondit illa. O Domine non ploro, quòd filia mea mortua est, immò gaudeo, quia si diutiùs vixisset, maiorem coram te habuisset reddere rationem. Sed ex hoc ploro, quia non instruxi eam secundùm mandata tua. Et quia exempla superbiæ ei præbui, & remissiùs correxi eam delinquentem. Cui Christus respondit. Omnis mater, quæ plorat, eò quòd filia sua offendit Deum, & instruit eam secũdùm meliorem conscientiam suam, illa est vera mater veræ charitatis, & mater lacrymarum. Et filia eius est filia Dei propter Matrẽ. Illa verò mater, quæ gaudet ex eo, quòd filia eius se scit gerere secundùm mundum, non curans de moribus eius, dummodo exaltari possit, & honorari à mundo, illa non est mater, sed nouerca. Ideò propter charitatem, & bonam voluntatem tuam filia tua per compendium transeat ad coronã glorię.

CHRISTVS RELAXAT SPONSÆ suæ votum ieiunij in Aduentu Domini.

CAP. XCIX.

CVM Beata Brigitta iret de Roma ad Sepulchrum Sancti Andreæ Apostoli in Regno Ciciliæ propter infirmitates varias transire non poterat, nisi in Ciuitate Bari. Cumq. esset tempus Aduentus Domini, quo ipsa solita erat ieiunare, & in societate eius erant plures infirmi, & in via illa non inueniebantur pisces, rogauit Deũ, vt eis compateretur, nè Deũ offenderent, aut scandalizarent proximum in comedendo, aut infirmi deficerent ieiunando. Tunc Christus apparens dixit. Pisces sunt multum frigidi, & tempus non est multum calidum, via difficilis, & petrosa, & vos infirmi. Ideò, quæ inueniũtur comedite, ego enim super omnia vota sum. Et quæ sunt ad honorem Dei, & moderatam sustentationem carnis non imputabuntur ad peccatum.

QVALITER IMAGO CRVCIFIXI prædixit cuidam Dominę finẽ suum, quę vidit Beatam Brigittam quasi stare suprà vnam columnam.

CAP. C.

QVÆDAM Domina de Regno Suetiæ existens propè Sanctum Iacobum de Galitia in quadam Ecclesia vidit vnum Crucifixum in pariete depictum. Quem diligentèr intuens

intuens cum deuotione, & compassione, audiuit tunc vnam vocem dicentem sibi sic. Vbicumque istam imaginem videris, & loquentem audieris, ibi manebis, & morieris. Quæ rediens ad Patriam, & iterùm iter aggrediens ad Romam, cum venisset ad Ciuitatem Montisflacon, vidit in domo cuiusdam Domine similem imaginem, quam in Hispania viderat. Et tunc imago dixit ei. Hìc ingredieris, & permanebis. Ego verò inclinabo animũ Dominæ istius domus, vt tradat tibi hìc mansionem. Igitur reclusa illa perseuerauit ibidem, & in lacrymis, ieiunijs, & orationibus vitam duxit exemplarem, & miraculosam. Hæc autem vidit semel vnam columnam, super quam stabat quædam Domina mediocris staturæ, quam multæ turbæ circumstantes aspiciebant, & admirabantur. Et de ore eius exibat quasi ros, & rosæ albæ, & rubeæ, quarum odore homines intuentes delectabantur. Euigilans igitur sequenti nocte consimilia vidit, & audiuit vocem dicentem sic. Mulier, quam vides, est Domina tua Brigitta, quę stans Romę afferet vinum de longinquis partibus cum rosis mixtum, & dabit sitientibus peregrinis.

DOMINÆ CVIVSDAM peregrinatio, mors, & saluatio, quam Diabolus purgauerat viuentem.

CAP. CI.

DOMINA quædam de Suetia sequens Beatam Brigittam ad Romam, timensq. inconstatiam mariti sui, rogauit Beatam Brigittam, quòd Deum pro marito suo oraret. Cui oranti Christus apparens dixit ei. Ite, nè moueamini ab itinere, & proposito sancto, ego enim abbreuiabo isti mulieri iter. Ego præparabo corpus, vt, cum saccus exhaustus fuerit, anima impleatur dulcedine, maritus verò habebit desiderium suum. Igitur cum venissent Mediolanum, Domina ista infirmata obijt in pace. Qua sepulta, Domina Brigitta orando rapta fuit in spiritu, audiuit Diabolum conquerentem super anima illius, quia non adiudicabatur sibi. Cui Christus tunc dixit. Vade. Si tu purgasti eam affligendo saccum, iam ego animam quæ, intùs iacebat, possidebo, & honorabo.

QVALITER EPISCOPVS QVIDAM diligens mundum, & à Diabolo deceptus mortuus est sine fructu.

CAP. CII.

CVM quidam Episcopus Vrbeuetanensis, tunc pro Domino Clemente Papa in Alma Vrbe Vicarius existens aliquas Reuelationes Beatæ Brigittæ diuinitùs reuelatas haberet, nec multùm ad illas attenderet. Tunc Beatæ Brigittæ oranti Christus apparuit his verbis dicens. Audi Brigitta, quia voluntas mea est, futura hominum aliqua tibi esse reuelata. Ideò scias, quòd iste Episcopus numquam habebit illud, quod temporaliter totis viribus, & affectibus sui cordis desiderat, immò illa, quæ congregauit, derelinquentur ab ipso, & morietur in loco non suo. Et accidet ei sicut cani, quem, cum homo vult decipere, primò vngit ferrum carne pingui, quod canis deuorare volens strangulatur à ferro. Sic Diabolus ostendit isti Episcopo delectabilia mundi esse suauia in corde, & omnia, quę habet, decere statũ suum. Ideò nihil relinquere proposuit pro anima sua de iocalibus suis, donec morte arctatus relinquet omnia sine fructu. Expecta igitur, & videbis omnia ista, quæ tibi dixi. Post paucos dies Episcopus iuit Auenionem, vbi vitam finiuit, & thesauros reliquit inuitus.

CHRISTVS CONSOLANDO Sponsam turbatam de solutione suorum debitorum, prędixit sibi nuncium venturum cum pecunia.

CAP. CIII.

CONTIGIT antè festum Omnium Sanctorũ, quòd Beata Brigitta existens Romæ ob defectum pecunię à diuersis mutuũ accepisset, nec in tribus annis de Patria sua pecuniam accepisset, vndè erat in magna angustia propter creditores suos, qui quotidiè instabant, vt eis redderet pecunias mutuatas. Tunc dixit ei Christus. Accipe pecunias mutuas audactèr, & consolare, & promitte creditoribus tuis reddere omnia Dominica Prima post Octauas Epiphanię Domini, quando monstratur Sudarium, quia tunc omnia persoluentur eis. Quod & ità fecit. Circà Vesperas enim dictæ Dominicæ venit nuncius de Patria apportans pecunias, & eadem die creditoribus est satisfactum.

CHRISTVS REVELABAT Sanctę Brigittę cogitationes cuiusdam Episcopi ipsam comedentem iudicantis, qui tamen erat amicus Virginis Mariæ, &c.

CAP. CIV.

QVADAM vice Sponsa Christi sedens in conuiuio cum quodam Episcopo Aboensi, scilicet Domino Hemmingo in mensa, de cibis delicatis sibi appositis comedebat in honorem Dei, propter quòd Episcopus dicebat in corde suo. Cur ista Domina habens donũ spiritus à delicatis cibis non abstinet? Tunc ipsa nihil sciens de talibus cogitationibus eius, circà Vesperas cum esset in oratione, audiuit in spiritu vocem dicentem. Ego sum, qui impleui pastorem spiritu Prophetiæ, numquid propter ieiunia sua? Ego sum, qui feci coniugatos, quid meruerunt illi? Ego iussi Prophetę vt adulteram reciperet in coniugem, numquid non obediuit ipse? Ego sum, qui loquebar cum Iob ità benè in delitijs suis, sicut quando sedebat in sterquilinio. Ideò, quia ego sum mirabilis, facio sine præcedentibus meritis omnia, quæ mihi placent. Quam quidem Reuelationem ipsa statim illi Episcopo exhibuit. Episcopus autem hoc audiens recognouit se, & fatebatur, quòd illas cogitationes in mensa habuerat, propter quod humiliatus animo, petendo veniam ab ea, rogauit eam pro se orare. Tunc tertio die apparens eidem Dominę Brigittæ oranti Beatissima Virgo Maria dixit. Dic eidem Episcopo, quòd quia omnes prædicationes suas inchoare solet à laude mea, & quia per iudicium suum te iudicabat in mensa, etiam quia illud iudicium charitatis, & non inuidiæ erat, ideò charitas meretur consolari. Dic ergò ei, quòd ego volo ei esse in matrem, & eius animã præsentare Deo. Et ego nunc exponam ei, quòd ipse est animal septimum de animalibus prioribus tibi ostensis. Et quòd ipse verba Dei coram Regibus, & Pontificibus portabit. Hęc Reuelatio de septem animalibus habetur Libro Quarto Cap. 125.

VERBA CHRISTI, QVÆ RETVLIT Sancta Brigitta Abbati de Farfa, vt se corrigeret.

CAP. CV.

CHRISTVS loquitur. Tu Domine Abbas deberes esse speculum Religiosorum, sed tu es caput meretricũ, hoc patet in filijs, pro quibus es infamatus. Tu deberes esse exemplum pauperum, & distributor

indi-

indigentium, sed ostendis, te esse de eleemosyna magnum Dominum. Hoc patet, qua magis inhabitas Castra, quàm Claustrum. Tu deberes esse doctor, & mater fratrum tuorum, & factus es vitricus, & nouerca. Tu ludis in delitijs, & in pompa, illi autem afflicti murmurant tota die. Ideò nisi te correxeris te, deponam de castris, & cum minimis fratribus non habebis consortium, nec ad patriam tuã, vt credis, redibis, nec patriam meam introibis. Sic posteà omnia euenerunt.

QVOMODO SPONSA CHRISTI obtinuit particulam veræ Crucis Christi, quæ iam contempta terribilis apparebit.

CAP. CVI.

QVIDAM iuuenis in Suetia Diœcesis Lincopeñ. ex successione paterna habebat quamdam Crucem auream, in qua inclusæ erant reliquiæ de ligno verò Sanctæ Crucis. Qui ex necessitate paupertatis Crucem illam vendidit, & lignum Crucis dedit cuidam deuotè mulieri. Quæ timens illud tenere apud se, donauit illud Beatæ Brigittæ. Illa verò dubitante, an illud esset de vero ligno Crucis, vel non? Dixit ei Christus. Ille iuuenis cambium fecit irrecommendabile. Nam recepit lutum, & dimisit margaritam prætiosissimam. Recepit aurum contemptibile, & dimisit lignum, quo potuisset aduersarios vincere. Recepit desiderabile oculorum suorum, & amisit desiderium Angelorum. Ideò veniet tempus, quo lignum, quod nunc contemnitur, terribile apparebit. Pauci enim cogitant, quàm dolorosus stabam in illo ligno, quando cor meum crepuit, & nerui mei à iuncturis recesserunt. Igitur Beata Brigitta fecit illum lignum Sanctæ Crucis reponi in capsa honorabilitèr, nè ab indignis portaretur.

QVALITER CHRISTVS PERMISIT Sponsam suam turbari in carentia Hospitij in Roma per vnum mensem cum sua familia, & posteà ipsam consolabatur.

CAP. CVII.

CVM Beata Brigitta habitaret Romę in domo Cardinalatus iuxtà Ecclesiam Sancti Laurentij in Damaso per quattuor annos, Vicarius Cardinalis dixit ei, quòd infrà vnum mensem recedens cum familia sua, aliam domum sibi inquireret. Ipsa verò hoc audiens tristabatur nimis, eò quòd habebat secum filiam pulchram iuuenem, & nobilem, & intuentiũ oculis desiderabilem. Ideò timebat non posse inuenire domum similem, ad conseruandum honestatem suam, & filiæ suæ. Et tunc cum lacrymis orauit Deum pro remedio opportuno. Qui volens probare ancillã suam, dixit ei. Vade, & proba per istum mẽsem circumeundo per Vrbem tu, & Cõfessor tuus, si fortè poteris aliam domũ vobis vtilem inuenire. Ipsa autem obediens cum Magistro suo, & Patre spirituali circumiuit per totum illum mensem per Vrbem cum dolore, & pœna, nec domum aptam potuit inuenire. Filia verò eius Domina Catherina videns angustias Matris, & de pudore suo timens, sæpè lacrymata est. Cumque per duos dies antè vltimum terminum mensis fecisset parari, & ligari sarcinulas suas ad dimittendum domum, & hospitandum in hospitijs publicis peregrinorum, tunc dolore conflicta posuit se ad orationem, & cum lacrymis auxilium flagitabat de cælis. Tunc Christus apparens ei dixit. Tu turbaris, quia domum congruam tibi inuenire non potuisti. Scias igitur, quòd hoc ego permisi ad vtilitatem tuam, & ad maiorem coronam

Vt per experientiam probares paupertatem, & dolores illos, quos pauperes peregrini, qui vadunt peregrinando extrà propriam patriam, sentiunt. Et vt scias habere compassionem eorum. Tamen scias, quòd de ista domo non expelleris. Sed mittentur tibi nuncij ex parte Domini domus, vt permaneas in ista domo consolata, vt hactenùs fecisti in bona pace, & quiete cũ tota familia tua. Et stabis ibi secura tu, & familia tua, & omnes tui, nec aliquis poterit vos vlteriùs turbare. Domina autem Brigitta læta iuit ad referendũ hanc Reuelationem Domino Petro suo Patri spirituali. Illicò quidam nuncius pulsauit ad ostium domus portans litteras domini domus, in qua consolabatur eam, scribens ei, quòd non recederet de domo, sed firmaret se, & habitaret in eadem stabilis in omni pace, & quiete.

DE BEATO BRINVLPHO Episcopo Scarensi quàm acceptabilis erat Deo, & Virgini Mariæ.

CAP. CVIII.

ACCIDIT, quòd cum in die Purificationis B. Brigitta esset in Ecclesia Scarensi, tunc sensit odorem suauissimum, & insolitum. Admirans igitur de hoc, rapta fuit statim in spiritu, & videbat tunc Beatam Virginem Mariam. Et cum ea quemdam Virũ miræ pulchritudinis indutũ Pontificalibus ornamentis. Tũc verò ait Virgo Maria ad eam. Scias filia, quòd iste Episcopus honorauit me in vita sua, & honorem opere confirmauit. Cuius vita, quàm acceptabilis fuit Deo, demonstrauit odor, quem sensisti. Nunc autem licèt anima eiusdem est in conspectu Dei, tamen corpus eius iacet hìc in terra sine honore. Et sic ista margarita mihi dilecta locata est inter porcos.

De eodem Episcopo habetur in Secundo Libro Cap. 30.

QVOMODO CONSCRIPTOR harum Reuelationum curatus est à longo dolore capitis.

CAP. CIX.

DOMINVS Prior Petrus narrat, quòd, cùm ipse à pueritia sua vehementissimum dolorem in capite continuè pateretur, rogauit Beatam Brigittã in Monasterio Aluastri existentem, quòd super hoc oraret pro eo. Cui oranti, Christus apparens dixit. Vade, & dic Fratri Petro, quòd à dolore capitis liberatus est. Scribat igitur audactèr libros verborum meorum tibi reuelatorum, quia ipse habebit adiutores. Et ab illo tempore vsque triginta annos dolorem capitis non sensit.

QVOD AB INDIGENTIBVS CVM gratiarum actione accipienda sunt, quæ offeruntur.

CAP. CX.

CVM Beata Brigitta à Sancta Ciuitate Hierusalem versus Romã rediret, Regina quædam certam sibi pecuniæ quantitatem in Neapoli Ciuitate pro subsidio ex compassione transmisit. Dubitante verò illa. vtrũ tale munus deberet admittere. Christus apparens ei dixit. Numquid pro amicitia reddenda est inimicitia, aut pro bono reddendum est malum? Aut in frigido vase reponenda est nix, vt plùs frigescat? Ideò, quamuis Regina ex frigido corde tibi dedit, quod obtulit, tamen cum charitate, & reuerentia à te suscipiendum est, & orandum pro ea, vt ad diuinum calorem valeat peruenire. Quia scriptum est. Aliorum abundantia suppleat pauperum defectus. Et quòd nulla bona opera coram Deo in obliuione erunt.

BONA

BONA CLERICORVM SVNT proprium Christi, vndè vult, quòd pauperes sustententur.

CAP. CXI.

CVM B.Brigitta semel in peregrinatione pecunia, quam secum tulerat, pro honore Dei iam consumpta inopiam pateretur, Dominus Iesus, pro cuius amore sua largiendo alienis indigebat, apparens dixit ei oranti. Quamuis mundus meus sit, & omnibus omnia dare possim, tamē quod ex charitate offertur, acceptiùs est mihi, & ea libentiùs exigo, quæ propria mea sunt. Nunc autem, quia bona vestra expendistis hilaritèr pro honore meo, ideò tempore necessitatis vestræ de meo accipietis. Fac ergò dici Archiepiscopo huius Ciuitatis sic. Sicut omnes Ecclesię sunt meę, ità omnes eleemosynę meę sunt. Da ergo mihi, & amicis meis de his, quæ mea sūt, quia licèt acceptum sit mihi erigere muros Ecclesiarum, æquè tamen acceptum mihi est iuuare indigentes amicos meos, qui pro amore meo bona sua exposuerunt. Recordare, quòd Eliam ad pauperem viduam destinaui, quem priùs per coruos paueram. Non quia eo tempore aliqui vidua ista ditiores non erant, vel quia sine vidua Prophetam, qui quadraginta diebus impastus sustinuerat, absq; alimonijs sustentare non poteram. Sed hoc feci, quia de charitate viduæ volui experimentum sumere, quam, ego scrutans corda, & renes, Deus benè noueram, vt alijs fieret manifesta. Tu ergò qui Pater es, & Dominus viduæ, benefac viduis de meis. Quia quamuis sine te possum omnia, & tu sine me nihil, volo tamen interim charitatem tuam in eis contemplari.

QVAM MALVM EST inquietare amicos Dei.

CAP. CXII.

CVM Sancta Brigitta staret Romæ, coquus eius ipsam sic nequitèr est affatus. Domina inquit. Iam filius vester Dominus Carolus est suspensus. Cui ipsa respondit dicens. Prohibeat hoc Deus, & à quo hoc audisti? Et ille. Peregrini mihi hoc dixerunt. Posteà circà finem anni, idem coquus contritus, & confessus obijt. Beata verò Brigitta pro animæ ipsius sollicita salute orationi se dedit. Elapsis autem diebus septem rapta in visionem spiritualem vidit quasi vnam trabem transuersum super Infernū positam, in cuius medio sedebat anima prædicti mortui. Tunc apparuit Virgo Maria dicens ei. Nullus homo credit in quanto timore sedet hìc anima ista. Et hoc ideò, quia existens in corpore inquietauit amicos Dei. Verumtamen scias, quòd est de numero saluandorum.

QVOD CANTVS SORORVM Ordinis Sancti Saluatoris, & Horæ, quas dictauit Magister Petrus Confessor S.Brigittæ, & legenda Matutinalis, & Regula sunt ex Spiritu sancto.

CAP. CXIII.

MARIA dixit Sanctæ Brigittę. Mitte illi amico meo horas meas. Et dic ei, quòd idem dictauit eas, qui dictauit Regulam, & idem spiritus, qui tibi dedit lectiones scribere, ostendit & illi cantum dictare cum rebus mirabilibus. Ipsi namque tantus in aures aer aduenit, quòd caput

ſuis. Reſpondit iterùm Domina. Numquid Domine mi ſucceſſor reuocare debet, quod tu omnis potẽtiæ, & gratiæ infuſor dediſti? Reſpondit Chriſtus. Fixũ eſt, quod dixi Petro, & eius Succeſſoribus. Quodcumque ligaueris ligatum eſt. Verumtamen propter malitias hominum multa donata ſubtrahuntur, & propter fidem, & merita gratia donata augetur.

VERBA OMNIA BIBLIÆ emanauerunt à Deo, & ſunt virtuoſa tamquam lapides pretioſi.

CAP. XCI.

DEUS Pater loquebatur ad Sponſam Filij dicens. Audi tu, quæ miraris de illis verbis, quæ ſcripta legis in Biblia. Scias pro certiſſimo, quòd quodlibet verbum ſcriptum in ea emanauit ex me, & habet ſuam propriam virtutem, & efficaciam. Sicut vides, quòd lapides pretioſi in mundo habent ſuas naturales virtutes. Sicut magnes habet ſuam virtutem attractiuam, attrahendo ſibi ferrum. Quidam molunt grana, & vertunt in farinam. Quidam vertuntur in cæmentum habẽtes virtutem connexiuam ad alios lapides. Alij acuunt ferrum, vt cotes, & ſic quodlibet genus lapidum habet vim ſuam. Eodem modo habet quodlibet verbũ, quod emmanauit ex me, vires ſuas, & ſtant omnia cum æterna pulchritudine in cælo rutilantia coram omni meo cæleſti exercitu, ſicut pretioſiſſimi lapides cum venuſtiſſimo colore in auro clariſsimo. Et omnis, qui eſt in cælo, nouit virtutem præcipuam cuiuſlibet eorum.

QVOMODO S. DIONYSIVS conſolabatur Sponſam Chriſti, marito ſuo in peregrinatione ægrotante.

CAP. XCII.

CVM iam eſſet in reditu de peregrinatione S. Iacobi, maritus S. Brigittæ infirmari cœpit in Atrebato. Et inualeſcente infirmitate, Sponſa Chriſti in magna anxietate animi conſtituta, per Sanctum Dionyſium meruit conſolari. Qui apparens ei in oratione dixit. Ego ſum (inquit) Dionyſius, qui à Roma veni ad has partes Franciæ prædicare verbum Dei in vita mea. Tu verò, quia ſpeciali deuotione diligis me, ideò prædico tibi, quòd Deus per te vult innoteſci mundo, & tu tradita es cuſtodiæ meæ, & protectioni. Propterea iuuabo te ſemper, & hoc tibi do ſignum, quòd vir tuus iam non morietur de iſta infirmitate. Et ſic etiam multis alijs vicibus idem Beatus Dionyſius in reuelationibus viſitabat, & conſolabatur eam.

DIABOLO TENTANTI SE de nobilitate generis, & dilectione Dei, reſpondit Sancta Brigitta dicens.

CAP. XCIII.

O Diabole, tu cecidiſti propter ſuperbiam tuã. Ego autem quare quærerẽ ſuperbiam, cum non ſit melior caro Reginæ, quàm Ancillæ, ſed totum vile eſt, & terra? Quare autem non humiliabo me, cum non vnam minimam bonam cogitationem poſsẽ habere à memetipſa, niſi Deus miniſtrauerit. Tuncq. Chriſtus apparens ei dixit ſibi. Humilitas eſt quædam ſcala, qua de terra aſcenditur ad cor Dei.

QVA-

QVALITER SANCTA Brigitta obtinuit capillos Beatæ Virginis Mariæ.

CAP. XCIIII.

CVM Sancta Brigitta in Ciuitate Neapoli per aliquod tempus moraretur, misit pro ea Soror quædam Clara nomine in Monasterio Monialium ad Sanctam Crucem, & dixit ad eam. Habeo (inquit) reliquias de capillis Matris Dei datas mihi per Reginam Sanctam, quas nunc tibi dabo, quia mihi inspiratum est diuinitùs, vt tibi eas committam. Et hoc tibi signum erit, quòd vera loquor, quia citò moriar, & veniam ad Dominum meum, quem super omnia diligit anima mea. His autẽ dictis, paucis diebus superuixit, & perceptis Sacramentis Ecclesiæ emisit spiritum. Igitur, cum Beata Brigitta dubitaret, vtrum capilli illi essent de capillis Virginis Mariæ, vel non. Tunc in oratione apparuit ei eadem Mater Dei dicens. Sicut verùm est, & creditur, quòd ego de Anna, & Ioachim nata sum, sic verũ est, quòd isti capilli creuerũt in capite meo.

VISIO DE OLLA SVPER IGNEM posita, & puero sufflante, & amore superfluo ad filios.

CAP. XCV.

CONTIGIT semel in Monasterio Aluastri, quòd animus Beatę Brigittę, cũ itura esset Romam, accendebatur ad amorẽ filiorum suorum, compatiens relinquere eos, quasi orbatos consolatione materna. Timens etiam, quòd post eius recessum audaciùs offenderent Deum in aliquo, quia iuuenes erant, diuites, & potentes. Et tunc vidit in visione vnam ollam positam super ignem, & quemdam puerum sufflantem prunas, vt olla accenderetur. Cui dixit Beata Brigitta. Cur tantùm inflare conaris, vt succendatur olla? Respondit puer. Vt amor filiorum tuorum magis accendatur, & inflammetur in te. Beata Brigitta respondit. Quis (inquit) tu es? cui ille. Ego (inquit) sum negotiator. Tunc ipsa intelligens, amorem aliquem inordinatum in corde suo existere ad filios, statim correxit se, vt nihil præponeret amori Christi.

QVOD OBEDIENTIA introducit ad Cælum.

CAP. XCVI.

QVADAM die cum Beata Brigitta faceret legi pro se in libro, qui vocatur Speculum Virginum, rapta fuit in spiritu. Reuersa autem ad se dixit. Audiui nunc in spiritu vocem dicentem mihi, quòd Virginitas meretur coronã. Viduitas appropinquat Deo, Coniugiũ nõ excluditur à cælo. Sed obediẽtia omnes intruducit ad gloriam.

CHRISTVS VOCANS TVGVRIVM cameram salutis, præcipit Sanctæ Brigittæ ibi stare.

CAP. XCVII.

CHRISVS præcipit Sponsę suæ ire à Roma ad Castrũ nouum Abbatiæ Farfa dicens. Vade, quia camera pro te parata est. Cumq. venisset ibi cum Domino Petro Cõfessore suo, & familia sua, tũc à Fratribus illius Monasterij cum maxima difficultate obtinuit ad inhabitandum vnum vile tugurium, allegantibus non esse consuetudinẽ eis cum mulieribus cohabitare.

bitare. Tunc Christus apparens ei dixit. Hæc est camera salutis, in qua promereri poteris, & addiscere sublimia. Vt sicut priùs inhabitabas domos altas, & pulchras, sic nūc experiri poteris qualia Sancti mei in speluncis habitantes patiebantur. Quæ adimpleuit præcepta Christi, ac eis obediuit.

CONSTANTIA S. BRIGITTÆ de morte filiæ suæ. Et quæ est verè Mater, & quæ Nouerca, & qualiter educandæ sunt filiæ.

CAP. XCVIII.

AVDIENS Sponsa Christi filiam suam Dominam Ingeburgen sanctimonialem in Monasterio Risabergh esse mortuā, exultans dixit. O Domine Iesu Christe, ô amator meus, benedictus sis tu, quia vocasti eam, antequam mundus irretiret eam. Et statim ingrediens Oratorium suum, tantas lacrymas emisit, & suspiria, quòd à circumstantibus audiri potuit. Dicentibus illis, qui aderant, ecce filiam suam plorat. Tunc autem Christus apparens ei dixit. Mulier quid ploras? licet enim omnia sciam, tamen te loquente cognoscere volo. Respondit illa. O Domine non ploro, quòd filia mea mortua est, immò gaudeo, quia si diutiùs vixisset, maiorem coram te habuisset reddere rationem. Sed ex hoc ploro, quia non instruxi eam secundùm mandata tua. Et quia exempla superbiæ ei præbui, & remissiùs correxi eam delinquentem. Cui Christus respondit. Omnis mater, quæ plorat, eò quòd filia sua offendit Deum, & instruit eam secūdùm meliorem conscientiam suam, illa est vera mater veræ charitatis, & mater lacrymarum. Et filia eius est filia Dei propter Matrē. Illa verò mater, quæ gaudet ex eo, quòd filia eius se scit gerere secundùm mundum, non curans de moribus eius, dummodo exaltari possit, & honorari à mundo, illa non est mater, sed nouerca. Ideò propter charitatem, & bonam voluntatem tuam filia tua per compendium transeat ad coronā glorię.

CHRISTVS RELAXAT SPONSÆ suæ votum ieiunij in Aduentu Domini.

CAP. XCIX.

CVM Beata Brigitta iret de Roma ad Sepulchrum Sancti Andreæ Apostoli in Regno Ciciliæ propter infirmitates varias transire non poterat, nisi in Ciuitate Bari. Cumq. esset tempus Aduentus Domini, quo ipsa solita erat ieiunare, & in societate eius erant plures infirmi, & in via illa non inueniebantur pisces, rogauit Deū, vt eis compateretur, nè Deū offenderent, aut scandalizarent proximum in comedendo, aut infirmi deficerent ieiunando. Tunc Christus apparens dixit. Pisces sunt multum frigidi, & tempus non est multum calidum, via difficilis, & petrosa, & vos infirmi. Ideò, quæ inueniūtur comedite, ego enim super omnia vota sum. Et quæ sunt ad honorem Dei, & moderatam sustentationem carnis non imputabuntur ad peccatum.

QVALITER IMAGO CRVCIFIXI prædixit cuidam Dominę finē suum, quę vidit Beatam Brigittam quasi stare suprà vnam columnam.

CAP. C.

QVÆDAM Domina de Regno Suetiæ existens propè Sanctum Iacobum de Galitia in quadam Ecclesia vidit vnum Crucifixum in pariete depictum. Quem diligentèr intuens

intuens cum deuotione, & compassione, audiuit tunc vnam vocem dicentem sibi sic. Vbicumque istam imaginem videris, & loquentem audieris, ibi manebis, & morieris. Quæ rediens ad Patriam, & iterùm iter aggrediens ad Romam, cum venisset ad Ciuitatem Montisflacon, vidit in domo cuiusdam Dominæ similem imaginem, quam in Hispania viderat. Et tunc imago dixit ei. Hìc ingredieris, & permanebis. Ego verò inclinabo animũ Dominæ istius domus, vt tradat tibi hìc mansionem. Igitur reclusa illa perseuerauit ibidem, & in lacrymis, ieiunijs, & orationibus vitam duxit exemplarem, & miraculosam. Hæc autem vidit semel vnam columnam, super quam stabat quædam Domina mediocris staturæ, quam multæ turbæ circumstantes aspiciebant, & admirabantur. Et de ore eius exibat quasi ros, & rosæ albæ, & rubeæ, quarum odore homines intuentes delectabantur. Euigilans igitur sequenti nocte consimilia vidit, & audiuit vocem dicentem sic. Mulier, quam vides, est Domina tua Brigitta, quę stans Romę afferet vinum de longinquis partibus cum rosis mixtum, & dabit sitientibus peregrinis.

DOMINÆ CVIVSDAM peregrinatio, mors, & saluatio, quam Diabolus purgauerat viuentem.

CAP. CI.

DOMINA quædam de Suetia sequens Beatam Brigittam ad Romam, timensq. inconstatiam mariti sui, rogauit Beatam Brigittam, quòd Deum pro marito suo oraret. Cui oranti Christus apparens dixit ei. Ite, nè moueamini ab itinere, & proposito sancto, ego enim abbreuiabo isti mulieri iter. Ego præparabo corpus, vt, cum saccus exhaustus fuerit, anima impleatur dulcedine, maritus verò habebit desiderium suum. Igitur cum venissent Mediolanum, Domina ista infirmata obijt in pace. Qua sepulta, Domina Brigitta orando rapta fuit in spiritu, audiuit Diabolum conquerentem super animam illius, quia non adiudicabatur sibi. Cui Christus tunc dixit. Vade. Si tu purgasti eam affligendo saccum, iam ego animam quæ, intùs iacebat, possidebo, & honorabo.

QVALITER EPISCOPVS QVIDAM diligens mundum, & à Diabolo deceptus mortuus est sine fructu.

CAP. CII.

CVM quidam Episcopus Vrbeuetanensis, tunc pro Domino Clemente Papa in Alma Vrbe Vicarius existens aliquas Reuelationes Beatæ Brigittæ diuinitùs reuelatas haberet, nec multùm ad illas attenderet. Tunc Beatæ Brigittæ oranti Christus apparuit his verbis dicens. Audi Brigitta, quia voluntas mea est, futura hominum aliqua tibi esse reuelata. Ideò scias, quòd iste Episcopus numquam habebit illud, quod temporaliter totis viribus, & affectibus sui cordis desiderat, immò illa, quæ congregauit, derelinquentur ab ipso, & morietur in loco non suo. Et accidet ei sicut cani, quem, cum homo vult decipere, primò vngit ferrum carne pingui, quod canis deuorare volens strangulatur à ferro. Sic Diabolus ostendit isti Episcopo delectabilia mundi esse suauia in corde, & omnia, quę habet, decere statũ suum. Ideò nihil relinquere proposuit pro anima sua de iocalibus suis, donec morte arctatus relinquet omnia sine fructu. Expecta igitur, & videbis omnia ista, quæ tibi dixi. Post paucos dies Episcopus iuit Auenionem, vbi vitam finiuit, & thesauros reliquit inuitus.

CHRISTVS CONSOLANDO Sponsam turbatam de solutione suorum debitorum, prędixit sibi nuncium venturum cum pecunia.

CAP. CIII.

CONTIGIT antè festum Omnium Sanctorũ, quòd Beata Brigitta existens Romæ ob defectum pecunię à diuersis mutuũ accepisset, nec in tribus annis de Patria sua pecuniam accepisset, vndè erat in magna angustia propter creditores suos, qui quotidiè instabant, vt eis redderet pecunias mutuatas. Tunc dixit ei Christus. Accipe pecunias mutuas audactèr, & consolare, & promitte creditoribus tuis reddere omnia Dominica Prima post Octauas Epiphanię Domini, quando monstratur Sudarium, quia tunc omnia persoluentur eis. Quod & ità fecit. Circà Vesperas enim dictæ Dominicæ venit nuncius de Patria apportans pecunias, & eadem die creditoribus est satisfactum.

CHRISTVS REVELABAT Sanctę Brigittę cogitationes cuiusdam Episcopi ipsam comedentem iudicantis, qui tamen erat amicus Virginis Mariæ, &c.

CAP. CIV.

QVADAM vice Sponsa Christi sedens in conuiuio cum quodam Episcopo Aboensi, scilicet Domino Hemmingo in mensa, de cibis delicatis sibi appositis comedebat in honorem Dei, propter quòd Episcopus dicebat in corde suo. Cur ista Domina habens donũ spiritus à delicatis cibis non abstinet? Tunc ipsa nihil sciens de talibus cogitationibus eius, circà Vesperas cum esset in oratione, audiuit in spiritu vocem dicentem. Ego sum, qui impleui pastorem spiritu Prophetiæ, numquid propter ieiunia sua? Ego sum, qui feci coniugatos, quid meruerunt illi? Ego iussi Prophetę, vt adulteram reciperet in coniugem, numquid non obediuit ipse? Ego sum, qui loquebar cum Iob ità benè in delitijs suis, sicut quando sedebat in sterquilinio. Ideò, quia ego sum mirabilis, facio sine præcedentibus meritis omnia, quæ mihi placent. Quam quidem Reuelationem ipsa statim illi Episcopo exhibuit. Episcopus autem hoc audiens recognouit se, & fatebatur, quòd illas cogitationes in mensa habuerat, propter quod humiliatus animo, petendo veniam ab ea, rogauit eam pro se orare. Tunc tertio die apparens eidem Dominę Brigittæ oranti Beatissima Virgo Maria dixit. Dic eidem Episcopo, quòd quia omnes prædicationes suas inchoare solet à laude mea, & quia per iudicium suum te iudicabat in mensa, etiam quia illud iudicium charitatis, & non inuidiæ erat, ideò charitas meretur consolari. Dic ergò ei, quòd ego volo ei esse in matrem, & eius animá præsentare Deo. Et ego nunc exponam ei, quòd ipse est animal septimum de animalibus prioribus tibi ostensis. Et quòd ipse verba Dei coram Regibus, & Pontificibus portabit. Hęc Reuelatio, de septem animalibus habetur Libro Quarto Cap. 125.

VERBA CHRISTI, QVÆ RETVLIT Sancta Brigitta Abbati de Farsa, vt se corrigeret.

CAP. CV.

CHRISTVS loquitur. Tu Domine Abbas deberes esse speculum Religiosorum, sed tu es caput meretricũ, hoc patet in filijs, pro quibus es infamatus. Tu deberes esse exemplum pauperum, & distributor

indigentium, sed ostendis, te esse de eleemosyna magnum Dominum. Hoc patet, quia magis inhabitas Castra, quàm Claustrum. Tu deberes esse doctor, & mater fratrum tuorum, & factus es vitricus, & nouerca. Tu ludis in delitijs, & in pompa, illi autem afflicti murmurant tota die. Ideò nisi te correxeris te, deponam de castris, & cum minimis fratribus non habebis consortium, nec ad patriam tuã, vt credis, redibis, nec patriam meam introibis. Sic posteà omnia euenerunt.

QVOMODO SPONSA CHRISTI obtinuit particulam veræ Crucis Christi, quæ iam contempta terribilis apparebit.

CAP. CVI.

QVIDAM iuuenis in Suetia Diçcesis Lincopeñ. ex successione paterna habebat quamdam Crucem auream, in qua inclusæ erant reliquiæ de ligno verò Sanctæ Crucis. Qui ex necessitate paupertatis Crucem illam vendidit, & lignum Crucis dedit cuidam deuotè mulieri. Quæ timens illud tenere apud se, donauit illud Beatæ Brigittæ. Illa verò dubitante, an illud esset de vero ligno Crucis, vel non? Dixit ei Christus. Ille iuuenis cambium fecit irrecommendabile. Nam recepit lutum, & dimisit margaritam prætiosissimam. Recepit aurum contemptibile, & dimisit lignum, quo potuisset aduersarios vincere. Recepit desiderabile oculorum suorum, & amisit desiderium Angelorum. Ideò veniet tempus, quo lignum, quod nunc contemnitur, terribile apparebit. Pauci enim cogitant, quàm dolorosus stabam in illo ligno, quando cor meum crepuit, & nerui mei à iuncturis recesserunt. Igitur Beata Brigitta fecit illum lignum Sanctæ Crucis reponi in capsa honorabilitèr, nè ab indignis portaretur.

QVALITER CHRISTVS PERMISIT Sponsam suam turbari in carentia Hospitij in Roma per vnum mensem cum sua familia, & posteà ipsam consolabatur.

CAP. CVII.

CVM Beata Brigitta habitaret Romę in domo Cardinalatus iuxtà Ecclesiam Sancti Laurentij in Damaso per quattuor annos, Vicarius Cardinalis dixit ei, quòd infrà vnum mensem recedens cum familia sua, aliam domum sibi inquireret. Ipsa verò hoc audiens tristabatur nimis, eò quòd habebat secum filiam pulchram iuuenem, & nobilem, & intuentiũ oculis desiderabilem. Ideò timebat non posse inuenire domum similem, ad conseruandum honestatem suam, & filiæ suæ. Et tunc cum lacrymis orauit Deum pro remedio opportuno. Qui volens probare ancillã suam, dixit ei. Vade, & proba per istum mẽsem circumeundo per Vrbem tu, & Cõfessor tuus, si fortè poteris aliam domũ vobis vtilem inuenire. Ipsa autem obediens cum Magistro suo, & Patre spirituali circumiuit per totum illum mensem per Vrbem cum dolore, & pœna, nec domum aptam potuit inuenire. Filia verò eius Domina Catherina videns angustias Matris, & de pudore suo timens, sæpè lacrymata est. Cumque per duos dies antè vltimum terminum mensis fecisset parari, & ligari sarcinulas suas ad dimittendum domum, & hospitandum in hospitijs publicis peregrinorum, tunc dolore conflicta posuit se ad orationem, & cum lacrymis auxilium flagitabat de cælis. Tunc Christus apparens ei dixit. Tu turbaris, quia domum congruam tibi inuenire non potuisti. Scias igitur, quòd hoc ego permisi ad vtilitatem tuam, & ad maiorem coronam.

Vt per experientiam probares paupertatem, & dolores illos, quos pauperes peregrini, qui vadunt peregrinando extrà propriam patriam, sentiunt. Et vt scias habere compassionem eorum. Tamen scias, quòd de ista domo non expelleris. Sed mittentur tibi nuncij ex parte Domini domus, vt permaneas in ista domo consolata, vt hactenùs fecisti in bona pace, & quiete cũ tota familia tua. Et stabis ibi secura tu, & familia tua, & omnes tui, nec aliquis poterit vos vlteriùs turbare. Domina autem Brigitta læta iuit ad referendũ hanc Reuelationem Domino Petro suo Patri spirituali. Illicò quidam nuncius pulsauit ad ostium domus portans litteras domini domus, in qua consolabatur eam, scribens ei, quòd non recederet de domo, sed firmaret se, & habitaret in eadem stabilis in omni pace, & quiete.

DE BEATO BRINVLPHO Episcopo Scarensi quàm acceptabilis erat Deo, & Virgini Mariæ.

CAP. CVIII.

ACCIDIT, quòd cum in die Purificationis B. Brigitta esset in Ecclesia Scarensi, tunc sensit odorem suauissimum, & insolitum. Admirans igitur de hoc, rapta fuit statim in spiritu, & videbat tunc Beatam Virginem Mariam. Et cum ea quemdam Virũ miræ pulchritudinis indutũ Pontificalibus ornamentis. Tũc verò ait Virgo Maria ad eam. Scias filia, quòd iste Episcopus honorauit me in vita sua, & honorem opere confirmauit. Cuius vita, quàm acceptabilis fuit Deo, demonstrauit odor, quem sensisti. Nunc autem licèt anima eiusdem est in conspectu Dei, tamen corpus eius iacet hìc in terra sine honore. Et sic ista margarita mihi dilecta locata est inter porcos.

De eodem Episcopo habetur in Secundo Libro Cap. 30.

QVOMODO CONSCRIPTOR harum Reuelationum curatus est à longo dolore capitis.

CAP. CIX.

DOMINVS Prior Petrus narrat, quòd, cùm ipse à pueritia sua vehementissimum dolorem in capite continuè pateretur, rogauit Beatam Brigittã in Monasterio Aluastri existentem, quòd super hoc oraret pro eo. Cui oranti, Christus apparens dixit. Vade, & dic Fratri Petro, quòd à dolore capitis liberatus est. Scribat igitur audactèr libros verborum meorum tibi reuelatorum, quia ipse habebit adiutores. Et ab illo tempore vsque triginta annos dolorem capitis non sensit.

QVOD AB INDIGENTIBVS CVM gratiarum actione accipienda sunt, quæ offeruntur.

CAP. CX.

CVM Beata Brigitta à Sancta Ciuitate Hierusalem versus Romã rediret, Regina quædam certam sibi pecuniæ quantitatem in Neapoli Ciuitate pro subsidio ex compassione transmisit. Dubitante verò illa, vtrũ tale munus deberet admittere. Christus apparens ei dixit. Numquid pro amicitia reddenda est inimicitia, aut pro bono reddendum est malum? Aut in frigido vase reponenda est nix, vt plùs frigescat? Ideò, quamuis Regina ex frigido corde tibi dedit, quod obtulit, tamen cum charitate, & reuerentia à te suscipiendum est, & orandum pro ea, vt ad diuinum calorem valeat peruenire. Quia scriptum est. Aliorum abundantia suppleat pauperum defectus. Et quòd nulla bona opera coram Deo in obliuione erunt.

BONA

BONA CLERICORVM SVNT proprium Christi, vndè vult, quòd pauperes sustententur.

CAP. CXI.

CVM B.Brigitta semel in peregrinatione pecunia, quam secum tulerat, pro honore Dei iam consumpta inopiam pateretur, Dominus Iesus, pro cuius amore sua largiendo alienis indigebat, apparens dixit ei oranti. Quamuis mundus meus sit, & omnibus omnia dare possim, tamẽ, quod ex charitate offertur, acceptiùs est mihi, & ea libentiùs exigo, quæ propria mea sunt. Nunc autem, quia bona vestra expendistis hilaritèr pro honore meo, ideò tempore necessitatis vestræ de meo accipietis. Fac ergò dici Archiepiscopo huius Ciuitatis sic. Sicut omnes Ecclesię sunt meę, ità omnes eleemosynę meę sunt. Da ergo mihi, & amicis meis de his, quæ mea sũt, quia licèt acceptum sit mihi erigere muros Ecclesiarum, æquè tamen acceptum mihi est iuuare indigentes amicos meos, qui pro amore meo bona sua exposuerunt. Recordare, quòd Eliam ad pauperem viduam destinaui, quem priùs per coruos paueram. Non quia eo tempore aliqui vidua ista ditiores non erant, vel quia sine vidua Prophetam, qui quadraginta diebus impastus sustinuerat, absq; alimonijs sustentare non poteram. Sed hoc feci, quia de charitate viduæ volui experimentum sumere, quam, ego scrutans corda, & renes, Deus benè noueram, vt alijs fieret manifesta. Tu ergò qui Pater es, & Dominus viduæ, benefac viduis de meis. Quia quamuis sine te possum omnia, & tu sine me nihil, volo tamen interim charitatem tuam in eis contemplari.

QVAM MALVM EST inquietare amicos Dei.

CAP. CXII.

CVM Sancta Brigitta staret Romæ, coquus eius ipsam sic nequitèr est affatus. Domina inquit. Iam filius vester Dominus Carolus est suspensus. Cui ipsa respondit dicens. Prohibeat hoc Deus, & à quo hoc audisti? Et ille. Peregrini mihi hoc dixerunt. Posteà circà finem anni, idem coquus contritus, & confessus obijt. Beata verò Brigitta pro animæ ipsius sollicita salute orationi se dedit. Elapsis autem diebus septem rapta in visionem spiritualem vidit quasi vnam trabem transuersum super Infernũ positam, in cuius medio sedebat anima prædicti mortui. Tunc apparuit Virgo Maria dicens ei. Nullus homo credit in quanto timore sedet hìc anima ista. Et hoc ideò, quia existens in corpore inquietauit amicos Dei. Verumtamen scias, quòd est de numero saluandorum.

QVOD CANTVS SORORVM Ordinis Sancti Saluatoris, & Horæ, quas dictauit Magister Petrus Confessor S.Brigittæ, & legenda Matutinalis, & Regula sunt ex Spiritu sancto.

CAP. CXIII.

MARIA dixit Sanctæ Brigittę. Mitte illi amico meo horas meas. Et dic ei, quòd idem dictauit eas, qui dictauit Regulam, & idem spiritus, qui tibi dedit lectiones scribere, ostendit & illi cantum dictare cum rebus mirabilibus. Ipsi namque tantus in aures aer aduenit, quòd ca-

put eius, & pectus replebantur, & cor calefiebat ad charitatem Dei. Et secundùm quòd flatus ille ei ostendit, lingua eius cãtum, & verba proferebat. Ideò non oportet ea breuiari. Sed dic sibi, quòd ostendat ea dilecto amico meo vero Episcopo Hemmingo, quòd ipse, si velit, potest addere, vèl planare. Totum autem, quod ibi de infantia mea scriptum est, verum est: Et hoc Ecclesię nõ cõtradicit. Et quamuis ibi nõ sit magistrale latinũ, potiùs tamen mihi verba placent ex ore istius dilecti amici mei, quàm ex ore alicuius Magistri mundani. Posteà verò debent horæ cùm Regula custodiri in Monasterio Aluastri, donec locus Monasterij mei consumetur.

SPIRITVS SANCTVS DVPLICITER illuminat intellectũ hominis, & quòd lectura, & cantus Sororum Ordinis S. Saluatoris sunt ex Spiritu sancto.

CAP. CXIV.

VIRGO Maria loquebatur Sponsæ Christi. Deo non est difficiliùs facere, quàm loqui. Ipse fecerat vermes venenosos, vt sciant, quò prodire possint iuxtà suam necessitatem. Libentiùs autẽ se homini inclinat ad illuminandũ conscientiã eius, secundùm quòd sibi placet cum suorũ verborũ intelligentia. Et hoc facit duobus modis. Primo sicut tibi videtur, quòd quasi aliqua persona dicenda tibi ostendit. Secundo modo, prout Magistro tuo videbatur, quòd aures suæ, & os aere replebantur, & cor tamquã vessica ex ardenti ad Deum charitate extumescebat, vndè obtinuit ipse illa scire verba, quę priùs ignorauit. Quomodò scilicet Respõsoria, Antiphonas, & Hymnos cõponere, & cantum debuit ordinare, & ideò nullũ eorũ abbreuiari debet, aut adaugeri. Permittitur tamen, quòd verbũ aliquod elucidetur, si obscurum forsitan videatur.

ITEM DE EODEM Magistro Petro.

CAP. CXV.

ANGELVS loquebatur Sanctæ Brigittæ dicens. Dic Magistro tuo, quòd ipse, & ego ambo sumus vnum membrũ Dei. Ipse exteriùs, ego verò interiùs. Scribat igitur verba, quæ dico tibi, & quòd sibi placet deponere potest, aut addere. Ambo enim vno spiritu gubernamur.

QVAM DVLCIS, ET DILECTVS erat Deus Sanctæ Brigittæ, & è conuerso.

CAP. CXVI.

BEATA Brigitta loquebatur Deitati dicens. O dulcissime Deus meus quando dignaris visitare cor meũ, brachia mea se continere non possunt, quin pectus meum amplexentur ex deifica charitatis præ dulcedine, quam tunc sentio in corde meo. Mihi videtur, quòd ità imprimeris in animam meam, vt verè sis eius cor, & medulla, & omnia eius intestina. Et ideò charior mihi es, quàm vtrumq. anima scilicet, & corpus meum. Fęlix ego essem, si fecero, quod tibi sit placitum. Ergò charissimè Domine da mihi auxilium, & posse ad faciendum in omnibus rebus honorem tuum. Respondit Deus. Filia sicut cera imprimitur in sigillo, ità anima tua imprimetur Spiritui sancto, vt post mortem tuam dicetur à multis. Ecce iam videmus, quòd Spiritus sanctus cum illa erat. Et calor meus addi debet ad calorem tuum. Sic quòd omnes, qui ibi appropinquant, inde calefient, illuminabuntur, & fortificabuntur.

DEO GRATIAS.

INCI-

INCIPIT VITA ABBREVIATA PRAEDILECTAE SPONSAE CHRISTI SANCTAE BRIGITTAE DE REGNO SVETIAE.

CONTINENS IN SE CERTAS REVELATIONES diuinas cùm aliquibus miraculis.

Quæ in impressis hactenùs Codicibus extant.

BENEDICTVS sit Deus Pater, & Filius, & Spiritus sanctus. De cuius priuilegiata familiaritate, ac magnifica dignatione, erga deuotissimamChristi Sponsam Sanctam Brigittam scire volentibus, iuxtà continentiam Reuelationum Cælestium Voluminis hìc præsentis, congruit primùm ea agnouisse salútis exordia, quæ in ipsa prælecta Dei virtutum præuenerint incrementa. Videt enim Dominus, quia conturbatæ sunt gentes, & inclinata sunt regna, & diminutæ sunt veritates à filijs hominum, vt patet Primo Libro Reuelation. Cap. 41. & 46. & infrà. & cap. 56. Item Secundo Libro Cap. 20. Item Tertio Libro Cap. 30. Item Quarto Libro, Cap. 76. & alibi, verigerum sydus in lumen, & reuelationem Populorum creare dignatus est, radijsque decorare gratiæ multiformis, in conueniendo populos in vnum, & Reges, vt seruiant Domino, vt patet Secundo Libro Cap. 15. 16. & 17. Item Tertio Libro Cap. 5. & 30 Item Libro Quarto Cap. 143. & alibi. Et quamuis sexu de fragili, non tamen fragilem, sed mulierem fortem, Sanctam scilicet Brigittam de Sanctorum Regum Gothorum Regni Suetiæ oriundam progenie, velut plantulam salubrem, fructiferam semine spirituali multis profuturo, Ecclesiæ suæ militanti in singulare decus, & solatium destinauit, vt patet Primo Libro Reuelation. Cap. 20. Item Quarto Libro Cap 66. Quamobrem Christus Dominus sibi in quadam Reuelatione inquit.

Dico tibi non ad laudem tuam, quòd generatio tua processit de Sanctorũ Regum progenie, & ipsi suis promeruerunt meritis, vt tecum manifestaretur gratia Dei. Vt sic iuxtà verbũ Legislatoris ad filiam transiret hæreditas. Numeri 27. Confirmatur ex hoc, quia auia sua Deo, & hominibus grata, quæ ob eminentem pulchritudinem suam Domina. N. venusta communitèr dicebatur, deuotionem mẽtis occultans, suæque nobilitatis iuxtà decentiam incedens. Cùm semel sociata familia sua per Monasterium Schoo transsieret, vna Monialium fastuosam, quasi ipsa iudicando cõtempsit. Cui in sequenti nocte apparuit persona quædam miræ pulchritudinis, irato quasi vultu dicens. Cur detraxisti ancillæ meæ, dicendo ipsã superbam esse, quod non est verum, ipsius namque de genere filiam vnicam faciam procedere, cum qua facta mea magna faciam in mundo, tantamq. sibi gratiam infundam, quòd gentes mirabuntur vniuersæ. Itaque mane notum faciet Dominus, qui ad se pertineant, & applicabit ad se populum suum. Numeri 16. Cum verò hæc fęlicissima futura Sponsa Christi Beata Brigitta in Matris vtero clausa gestaretur, Mater sua naufragium passa est, multisque promiscui sexus iam submersis, ipsa ad litus viua peruenit. Cui nocte eadem persona quædam vestitu fulgenti astitit dicens. Ecce saluata es propter bonum, quod gestas in vtero tuo. Nutri igitur illud cum charitate Dei, à Deo namque tibi donatum est. Vndè prima ad Timoth. 2. de muliere iusta dicitur, quòd saluabitur per filiorũ generationem. Nata verò Virgine Curatus vicinioris Ecclesiæ, qui & factus fuit Episcopus Aboensis, vitæ, & conuersationis beatæ, vigilando in oratione vidit nubem lucidam, & in nube Virginem habentem librum in manũ sua. Cui admiranti, vox quædam diuinitùs dixit. Nata est Birgero Filia, cuius vox admirabilis audietur per mundum. Verè vox exultationis, & salutis in tabernaculis iustorum. Cumque septimum attigisset ætatis annum, vidit ex opposito lecti sui semel altare, Dominamque super illud fulgida veste sedentem, & habentem in manu prætiosam coronam, quæ dixit ei. Brigitta veni. Cui currenti ad altare. Domina ait. Vis nè (inquit) habere istam coronam? Et illa annuente, imposuit eam capiti eius. Vndè sensit quasi circulum coronæ cingentis caput. Statimque visio illa disparuit, quam tamen numquam poterat obliuisci. In decimo insuper ætatis anno audiens in Ecclesia semel prædicari de Passione Christi, statim nocte sequenti vidit Christum quasi eadem hora crucifixum, & dicentem. Taliter plagatus sum. Illa verò putans hoc recentèr factum. Respõdit. O Domine, quis fecit tibi istud? Respondit Christus. Qui me contemnunt negligentes charitatem meam, mihi hoc faciunt. Et ab illa die ad Passionem Christi tantùm afficiebatur, quòd ipsam raro sine lacrymis reuoluebat. Sicut docet Apostolus, Domino cum humilitate, & lacrymis seruiendo. Præterea circa annũ eius duodecimũ Matertera sua, sub cuius cura defuncta Matre Virgo degebat, nocte quadam cubiculum Virginum latentèr ingressa, inuenit Beatam Brigittam nudam antè lectũ suum crucifixum flexis genibus adorantem. Quæ læuitatem Virginis suspicata, virgam sibi iussit afferri. Quam, dum super dorsum Virginis eleuasset, mox in frusticula soluebatur. Quod Matertera sua vehementèr admirans, dixit. Quid fecisti Brigitta? Numquid docuerunt te mulieres aliquas fallaces orationes? Cui Virgo lacrymando respondit. Non Domina mea, sed surrexi de lecto, vt laudarem eum, qui me semper adiuuare solet. Cui Domina. Quis inquit est ille? Virgo ait. Crucifixus, quem nuper vidi. Et ab illa die Matertera ipsam venerando feruentiùs diligebat. Denique paulò post Beata Brigitta cum coæuis sibi puellis ludente, consilium malignantium obse-

obſedit eam. Apparuit namque ſibi Diabolus quaſi centum habens manus,& pedes deformiſſimus. Vndè ipſa territa, lectum ſuum properantèr acceſſit,Crucifixo ſe humilitèr recommendans. Vbi iterùm apparens ei Diabolus dixit. Nihil poſſum facere,niſi permiſerit Crucifixus. Et ſic ab his,qui animam eius accipere conſiliati ſunt, liberauit eam Dominus, qui facit cum tentatione prouentum. Facta tamdem annorum treſdecim, licèt in florido virginitatis ſummæ ferueret propoſito, parentũ tamen non minùs,quam diuino parendo imperio iuxtà hoc Eccleſiaſt. 3. Iudicium patris audite filij, & ſic facite, vt ſalui ſitis. Nobili militi, & Viro adoleſcenti annorum decem, & octo, qui & ipſe Virgo erat,eſt matrimonio copulata. Qui pariter per duennium in virginalibus delicijs iocundantes, conuictũ caſtiſſimum celebrarunt. Poſteà verò præmiſſa ſemper ad Deum oratione,quatenùs ipſos in actu matrimonij ſeruaret innoxios,prolemque ſibi Deum non offenſuram dare dignaretur, cum Dei timore, & mentis puritate infantes promiſcui ſexus octo numero futuros cæligenas fructiferè genuerunt. Quorum cohabitatio ex ſequentibus Deo acceptafuiſſe dignoſcitur, & deuota. Quoniam Dominus in generatione iuſta eſt.Primus igitur Filius eorũ fuit Dominus Carolus miles egregius. Qui primus, & ſolus eatenùs ſuã Deo dedicauit militiam, prout docetur in Secundo Lib. Reuel. Cap. 13. d. propterea meruit ſalubrem illam militiæ ſpiritualis accipere inueſtituram, de qua habetur in Quarto Lib. Reuelat. Cap. 74. per totum. Ipſe denique cum Sãcta Matre ſua peregrinando in via, & propoſito verſus ſanctã Ciuitatem Hieruſalem, vitam ſuam pro recuperatione terræ Sanctæ paratus exponere, in Ciuitate Neapoli, 12. die menſis Martij infirmatus obijt. Et in die Aſcenſionis Domini proximè ſequenti anima eius cælicas petijt manſiones.Sicut pulchrè deducitur in Septimo Libro Reuelat. Cap. 13. & 14. per totum. Iſte Dominus Carolus habebat filium etiam Carolum nomine, qui cum eſſet magnæ litteraturæ, veniens de ſtudio duxit vxorem. Cum autem ſemel in Monaſterio Vuatzſtenenſi orationi vacaret, apparuit ei auia ſua Sancta Brigitta, tenens quaſi vitrum horedicum in manu ſua, & ait. Carole vides, quàm propè hoc vitrum curſum ſuum compleuit? Cui ille inquit, Domina mea video. Et ipſa ſubiunxit. Tàm propè tranſit tẽpus vitæ tuæ, nec plùs tibi, quàm cernis reſtat. Sed ſi tu obediſſes Deo, longeuior cęteris in progenie mea permanſiſſes, & Epiſcopus Lincopenſis, notabiliſque columna in Eccleſia Sancta Dei. Illo verò rogante eam, quòd pro ſe oraret, ſeque libentèr emendaret.Dixit iterùm Domina. Non fili, iam enim iudicium datum eſt, & tempus præterijt. Qui ſtatim infirmatus, paulò poſt acceptis Sacramentis defunctus eſt, & ſepultus in Vuatzſtenis. Præterea cum filia iſtius Domini Caroli Brigitta nomine,& ſeptennis ætaterepoſita eſſet ad litteras in Monaſterio Vretũ, & iam extremè decumberet, vidit Sanctã Brigittam ab auiam ſuam,dicentem ſibi. Confitere filia. Quæ cum diceret ſe confeſſam eſſe. Adiunxit Domina. Confitere inquit, quòd intantùm te geſtaturam mantellum tuum,& coronam lætabaris, vt ſomnum capere non valebas.Moxque humilitèr abſolutione accepta,legumina fraga nuncupata ſibi ad edendum miniſtrari rogabat. Audito autem à circumſtantibus, quòd tali tempore Anni,quod erat inter Feſta Natiuitatis CHRISTI, & Purificationis MARIÆ impoſſibile eſſet huiuſmodi inueniri. Immò (inquit Virgo)in colle propè Monaſterium quærite, ibique remota niue, eorum copiam capietis. Ità enim Domina mea mihi retulit Sancta Brigitta, vbi cum indè latè tentarent,iuxtà verbum Virginis hoc genus leguminum ibi numquam priùs repertum, & donum Domini in magna multi-

multitudine collegerunt. Verè à Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Posteà Virgo defuncta est in Domino, & in Vuatzstenis tumulata. Secundus filius Sanctæ Brigittæ Dominus Birgerus vocatus, Sanctæ Matris suæ paritèr, & Germanæ Beatæ Catherinæ peregrinationis comes indiuiduus, terram sanctam vsque peruenit, & factus ibi miles Romam redijt. Defunctaque illic sanctissima Matre sua, ipse eum Germana sua prædicta, cæterisque comitibus reliquias Matris, ossaque Beata Vuatzstenas vsque reuexit, vbi tamdem iuxtà Imperiũ Christi diutina negotiorum Monasterij, & Sanctæ Matris suæ procuratione fidelitèr impensa, fœlicem corporis accepit mansionem, & vt piè creditur animam cum Sanctis Dei benedictionem. Quia generatio rectorum benedicetur. Tertiũ genuerunt filium re, & nomine Benedictum. Qui cum diù infirmaretur in Monasterio Aluastra, deuota Mater sua plorans de tàm longa infirmitate eius, reputabat hoc esse propter peccata parentum. Tunc apparens Diabolus dixit ei. Quid tibi mulier, quòd tantis àquis debilitas visum tuum, & in vanum laboras? Numquid aquæ tuæ possunt ascendere in cælum? Moxque affuit Christus dicens. Huius pueri infirmitas non est ex stellis; nec propter peccata eius, aut parentum; sed propter naturæ conditionem, maioremque eius coronam. Ideò, si hucusque vocatus est Benedictus, ammodò filius aquarum, & orationum vocabitur, & finem faciam necessitati eius. Die igitur quinta post hæc, auditus fuit cantus suauissimus quasi auiũ inter parietem, & lectum pueri, tunc quoque anima eius à corpore est egressa. Sed eorum quartus filius Gudmarus nomine, puer Scholaris in Oppido Stokolmensi, quia placita erat Deo anima illius, propter hoc properauit educere illum de medio iniquitatum, illibatum spiritum Domino commendauit, vndè piè creditur, quòd in bonis Domini demoratur. Dominus enim non priuabit bonis eos, qui ambulant in innocentia. Insuper & filias quattuor habebebant. Quarum prima Domina Merita vocabatur. De qua non reperi memoriæ commendatum. Nisi quòd post deuotum matrimonium, filiorumque castam generationem, cũ illa bona Martha Euangelica pro Domino sollicita; in Regno Noruegiæ creditur corpusculo pulueri tradita. Spiritu ad Dominum, qui fecit illum; fœlicitèr ascendente. Quia hæc est generatio quærentium eum, quærentium faciem Dei. Filia verò eorum secunda Beata Virgo Catherina, propter verba labiorum Domini custodiendo vias duras, noua velut quadam inuentione de hoste didicit triumphare. Maritales namque post, & inter amplexus virgineo candet honore. Sicut patet in Extrau. Cap. 110. Quæ, quàm celebris in cælis sit Angelis, probant, quę per ipsã Omnipotens Deus operari dignatur in terris. Etenim in omnem terrã quasi exiuit sonus eorũ, prout in legenda Vitæ suæ latiùs declaratur. Eiusque præconium attestatione deifica recensetur. Item in Sexto Lib. Reuelat. Cælest. 110. & 120. cap. Hæc Deo dilecta Domina Catherina, quia deuotione præcipua, & morum grauitate præcellens erat, ac habitudine corporis formosa, vitamque ducens exemplarem, eius honestiores Dominæ præsentiam diligebant. Vndè cum semel à nobilioribus Matronis Romæ rogata cum eis extrà muros recreationis gratia deambularet, prominentibusque hinc indè suprà macerias vinearum botris, instabant vt, ipsa Domina Catherina, quia elegantis, & proceræ staturæ erat; ipsis dependentes carperet vuas. Quæ cum manus sursum porrigeret, brachia eius virginea in vestitu deaurato circumdata varietate fulgebant, cum tamen præ paupertate, quam elegerat, repetiatas haberet manicas, & prærruptas, quas nobiles illæ Matronæ cum admiratione singillatim attrectantes stupebant,

quòd

quòd tam humilis, & deuota persona his pretiosis vestibus, vt eis apparuit vteretur, non intelligentes diuinum esse mysterium hoc, quod cernerent. Alio quoq. tempore cum Beata Catherina graui corporis valetudine depressa lecto decumberet, & voluntariæ paupertatis præferens insignia, super stramineum iaceret stratorium, habens sub capite vnicum cussinulum, cooperta desuper antiquata, & emendato mantello, quidam eius specialis amicus Nobilis Baro Romanus Ludouicus nomine pluribus stipatus satellitibus ipsam ex deuota compassione visere satagebat. Veniens autem ad lectum languentis videbatur sibi delicatis, & optimis lectisternijs instauratus, desuperq. deaurato,& hyacinthino tegmine resplédere. Vndè plurimum admirans,dixit comitibus suis. Meliùs esset,vt istæ Dominæ hæc pretiosa venderent, & cum pretio eorum suam inopiam releuarent. Contigit etiam Romę, quòd Tyberinus fluuius tantâ inundatione succreuit, vt Monasterium Sancti Iacobi cum diuersis circumuicinis ædificijs supergrederetur. Romani itaque excidium Vrbis pertimentes, in domum Beatæ Catherinæ quàmtocius properabant. Rogantes,quantenùs vsq. ad decursus aquarum inundantium cum ipsis descendere dignaretur, Dominũ pro Vrbe deprecatura, ipsa verò humilitatis alumna,indignam se ad hoc reputans, cum lacrymis supportationem postulabat. Sed cum precibus se proficere non posse viderent, violentèr, cũ reuerentia tamen; ipsam de domo sua educentes aquarum profluuio obtulerunt. Mira res, antiquum innouatur miraculum. Iosue tempore Iordanis conuersus est retrorsum, & ad ingressum Virginis Sanctę in aquã,virtus de illa exibat, & vim virtutis aquarum restringens, inundantem fluuium cum omni velocitate in alueum suum redire coegit, vndè exultabant vniuersi laudantes cunctipotentis magnalia in prælecta sua Virgine Catherina. Sed tertia eorum filia Ingeburgis nomine Nazarçorum more, in Cœnobio Risaberga Virgo deuotissima, Monialis ab infantia extitit consecrata, & consummata in breui,animam Angelico dignam consortio morte pretiosa reddidit Creatori, sicut claret in extrà, Cap.98. Crebescentibusq. ad sepulchrum eius miraculis apud Deum nota est, & apud homines laude digna. Quarta autẽ filia eorum, & vltimò genita erat Domina Cæcilia,omni reuerentia cum prædictis nominanda, maximè ob singularem gratiam sibi à Gloriosa Matre Dei exhibitam, priùs quàm ex Matris vtero nasceretur. Quippè cum ipsam Beata Mater sua paritura, in eius partu periclitaretur, & de eius vita desperaretur, Virgo Maria quasi serico albo induta, visa est ad eam ingredi. Et stans antè lectum, singula iacentis membra tangebat,mulieribus,quę ibi tunc aderant,stupentibus, & mirantibus vniuersis. Qua iterùm egrediente, mox sine difficultate peperit partum suũ, vndè paulò post ipsamet Virgo Maria hoc ipsi Sanctæ Brigittæ reuelauit dicens. Quando (inquit) difficultatem in partu habuisti,ego ad te ingressa sum. Ideò ingrata es,si non diligis me, labora igitur, vt filij tui sint etiam filij mei. O quàm fęlix, quàmq. generosa Progenies, vndè Mater Dei eligere dignabatur sibi filios adoptionis,prout hìc patet; & in Extrau. Cap.63. De hac Domina Cæcilia loquebatur Christus, Quarto Libro Reuelat. Cælestium Cap.71. per totum. Quia Mater sua Sancta Brigitta ipsam paruulã Monialem in Monasterio Scheningensi facere proponebat. Sed ordinatione diuina per fratrem suum Dominum Carolum fuit magnifico Militi desponsata. Quo parùm post mortuo, Virgo alteri nupsit. Et ex casto coniugio accepta prole velut altera Tabita plena operibus bonis, obijt in viduitate bona, sepultaq. est in Vuatzesteno circà annos Domini 1391. Ecce quàm pulchra est casta generatio

cum

cum claritate. Gaudiũ quoque parentibus est de tàm bonorum filiorum multiplicatione, vndè Prouerbiorum 23. Exultat in gaudio Pater iusti, & Mater, quæ eum genuerunt. At vbi præordinatam à Domino sibi propagationem prolis implessent, vtriq. sese continentiæ, & castitati perpetuæ dedicarunt, vt patet in Prologo sub littera E. Perfectisq. fatigabilibus peregrinationibus, abstinentijs, vigilijs, disciplinis, cæterisq. virtutum operibus. Vir Deo benè placens Dominus Vlpho maritus Sanctæ Brigittæ in Monasterio Aluastra exuuiarum quietem, & cum pietate dormitionem accipiens. Anno Domini 1344. duodecima die mensis Februarij, optimam habet repositam gratiam, prout in Extrauaganti Cap. 56. habetur per totum. Quo protinus defuncto, ipsa prælecta Dei Sancta Brigitta, impendia, possessiones, amicos, & propinquos pro modico reputans terrestres, cum Magdalena optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea, vt patet in Prologo sub littera F. Nimirùm igitur, qui diligentes se diligit. Et in animas sanctas se transfert, ipsam cælesti benedictione preueniens iubilferi Spiritus sãcti dulcisflua præsentia per realem experientiam deiformitèr adimplere, Sponsamque, & filiã charissimam sibi assumere, & nominare dignabatur, ac suorum secretorum consciam, Reuelationumq. Cælestium facere receptricem, eius quoq. cor, & animam vti templum amœnissimũ diuinæ Maiestati placitum inhabitando, iubilosa illic festinabat Iesus encœnia, quę nemo scit, nisi qui talitèr accipit, Benedicti spiritus habens contubernium Dei, Quarto Libro Reuelationum Cap. 70. Item Sexto Lib. Cap. 52. & alibi. Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum. Notandum prætereà, quod hæc Gloriosa Christi Sponsa, cœpit habere istas diuinas Reuelationes Anno Domini 1344. Et ad præceptũ Christi iuit Romam. Anno Domini 1346. Anno verò sui 42. & per viginti octo annos, postquam recessit à Patria sua, numquam aliquorsum diuertebat sine imperio Christi, sicut patet in Extrauaganti Cap. 8. Obijt autẽ Romę Anno Domini 1373. Anno autem ætatis suæ septuagesimo, die verò vigesimatertia mensis Iulij, & vigesimasexta die mensis eiusdem corpus eius benedictum sepultum fuit in Monasterio Sancti Laurentij Panispernę in capsa lignea sigillata, & in monumento marmoreo inclusa, ac per spatium quinq. hebdomadarum cum dimidia carne miraculosè consumpta nuda ossa recentia sunt inuenta. Quæ posteà à Roma translata sunt anno Domini 1374. quarto nonas Iulij, quod fuit Feria tertia infrà Octauas Apostolorum Petri, & Pauli in suo Monasterio Vuatzstena in Regno Suetiæ Lincopen. Diœcesis, condignis honore, & gloria collocata. Tamdem Canonizata fuit Anno Domini 1391. vt latiùs in Bulla Canonizationis eius continetur.

SEQVVNTVR
ALIQVA MIRACVLA SANCTAE BRIGITTAE.

DVO viri tanquam piratę iniustè in Arosia captiuati, catenis, & vinculis per mensem crudelitèr tenebantur. Qui cum vouissent, se reliquias, & Monasterium Sanctæ Brigittæ in Vuatzstenis visitaturos, si ipsos iuuare dignaretur, statim ad nudæ manus tactũ sine quocunque instrumento ab alio extrinseco ab eis totalitèr omnia vincula deciderunt. Cũq. timore custodum carcerem obseruantiũ non auderent egressũ per ostiũ attentare, terram manibus velùt cinerem effodientes, sub carcere secum trahentes vincula ferrea, in medio custodum Deo se protegente in plateam securiùs conscenderũt, votum suum emissum effectui mancipando.

Secun-

SECVNDVM MIRACVLVM.

QVidam de Gothlandia circà festū Natiuitatis Domini naufragantes, in quemdam maris scopulum naui conquassata delati sunt, vbi per vnam septimanam famem, & frigus patientes, sortem miserunt, quis eorum, vt alijs esca fieret, necaretur. Per sortem verò deprehensus cum lacrymis S. Brigittæ subsidium præcabatur, ad visitandum suum Monasterium in Vuatzestenis se astringens. Moxq. miraculosè grande frustum carnis in litore inuenerunt, quo deuorato, tranquillitateq. suborta, cum parua cimba per longa maris deuia ad frequentiam hominum peruenerunt. Ille verò, quem sors occidendum monstrauerat. In via implendi voti sui captiuatus, ferroq. & cippo duritèr afflictus, iterato Sanctæ Brigittæ vltrò ab eo cadentibus vinculis, iter inceptum continuare cœpit. Cui cū in via numerosi lupi terrorem incuterent vibrata catena, qua ligatus fuerat, singuli diffugerunt.

TERTIVM MIRACVLVM.

DEcem Viri circà festum Omnium Sanctorum nocturno tempore in mari velantes in quoddam promontoriū impegerunt, vbi Naui onusta ima petente, ipsi quamtociùs promontorium subrepantes, per nouem dies continuè absque cibo, & potu frigescentes inibi iacuerunt. Tamdem vouentes se visitare reliquias Sanctæ Brigittæ in Vuatzstenis, nona die per quosdam insulares ad securitatem deducti sunt.

QVARTVM MIRACVLVM.

QVattuor Viri de Olandia circà festum Natiuitatis Domini versùs Almaniam nauigaturi à piratis tenti sūt. Et intromissis ad eos quattuor nequam de naui piratarum, cœperunt eos tyrannicè molestare, villani autem illi vim vi repellere cœperunt, & gratia Dei præualentes, omnes illos quattuor piratas à se in mare eiecerunt. Quod cæteri piratæ videntes ad eos venire festinabant, villani itaque, eò quod nisi octo vlnarum spatio, vel quasi ab eis distabant, humano ingenio destituti, votum peregrinationis ad reliquias Sanctæ Brigittæ in Vuatzstenis, vt euaderent emiserunt, mira res. Subitò Nauis piratarum immobilis quasi fixa vndis adhæsit, donec illi prospero nauigio ab eorum aspectibus auulsi sunt.

QVINTVM MIRACVLVM.

IN Regno Suetiæ Diœcesi Strengen. Parrochia Malma, puer nouem annorum cum sorore sua sex annorum cum dimidio imperio parentum boues ad pascua siluestria minabat. Vbi puella pr̨ nemorum densitate aberrante, puer solus reuersus est. Parentes igitur primò cum vicinis suis, deindè cum tota Parrochia, tamdem cū populo trium circumiacentium Parrochiarum perditam filiam per sex dies requirentes in vanum laborauerūt, postea per tres dies quoddam fluuiū, si fortè, ex quo in terris non est inuenta, submersam reciperent scrutabantur, sed labore vacuo. DemùmReliquias S. Brigittæ in Vuatzstenis se pro receptione filiæ perditæ vouentes cum offertorijs visitare. Nona die perditionis eius in ortu solis antè fores ipsam incolumem receperunt.

SEXTVM MIRACVLVM.

IN Ciuitate Liptzig quidam pictor Magister Henricus nomine inter Doctores de sanctitate Beatæ Brigittæ, & eius Libris Cælestium Reuelationū multa loqui solebat præ amore, quo ad ipsam afficiebatur. Tunc semel vnus Doctorum sibi cum indignatione inquit. Nisi de hac noua hæresi, Librisq. illius vetulæ loqui

desieris, tradam te ignibus comburendũ, quod & facere proposuit, citariq. eum fecit, vt sequenti die manè coram Magistris compareret. Pictor itaque dictus quemdam Clericum Beatæ Brigittæ deuotum Valtherum nomine pro saniori in hac re cõsilio requisiuit, timebat enim vitæ suæ. Qui ipsum confortans suasit, vt erga Deum, & Sanctam Brigittam deuotioni insisteret, nihil de ipsorum suffragio dubitando. Ipseque Sacerdos cum alio Magistro Ioãne Torto eiusdem erga Sanctam Brigittam deuotionis viro libentèr vellet pro ipso Dominum deprecari, quod & factum est. Mane autem facto coram Collegio trémula mente comparuit, examen durum sustinens, vt conuictus tamquam hæreticus puniretur. Sed precibus Sanctæ Brigittæ, pro qua certabat, Spiritu sancto imbutus laicus ille simplex, & sine litteris, magnalia Dei tàm efficacitèr proponebat, vt aduersarij sui spiritui, qui in ipso loquebatur resistere non valebant. Vndè nec longe posteà, Deus vltionum Dominus huius disturbij excitatori vindictam retribuit principali. Nam lectum suum sanus ingrediens, morbo caduco nocte percussus interijt, tantò quoque fœtore, & horrore cadauer suum illicò computruit, vt nemo illi appropinquare audebat, & ad tactum manuũ carnes frustratim ab ossibus soluebantur. Tamdem cloacarij appretiati miserum corpus eius in tumulũ asportabant. Affirmantes, quòd, si præsciuissent tanti fœtoris in ipso abundantiam, & si pretium eis duplicassent, ipsum minimè attrectassent.

SEPTIMVM MIRACVLVM.

Aliquandiù post prædicta quidam Doctor de Ordine Fratrum Minorum iturus versus Stolpæ ad amicos suos, prænominatum Dominum Vualterum in comitem acquisiuit. Qui cũ de Sancta Brigitta, & eius diuinis Reuelationibus in via magnifica loqueretur, Doctor ille sanam doctrinam non sustinens. Desine (inquit) loqui de vetula illa, & suis friuolis superstitionibus, ac noua hæresi. Cumque in Stolpæ intrassent post vsum balnei, & cum amicis suis iocundo celebrato conuiuio, ad lectum pergens, & in alto gradu consistens, diuina percussione præcipitatùs protinùs expirauit.

OCTAVVM MIRACVLVM.

Qvidam magnæ litteraturæ de Ordine Prædicatorum contra Reuelationes Sanctæ Brigittæ succensus ità, vt manifestè diceret ipsos comburendos, Religionis eius personas lulardos, & beguttas appellando. Cui alius Magister quidam sęcularis obtulit libros Sanctæ Brigittæ Reuelationum Cælestium, vt eos legendo ad meliora mutaretur. Sed salubre consilium aspernanti, subiunxit. Timeo, quòd Dominus Iesus se, & suam Sãctam in vos vltione diuina vindicabit, eo quòd tàm pertinacitèr hãc Sanctã impugnatis. Et cum hoc separati sunt. Statimque manus Domini in ipsum sæuiebat, tantaq. lepra corpus suum magis, ac magis infecit, vt nullus Fratrum Conuentus illius secum comedere, bibere, aut conuersari audebat, seù aliquod seruitium impendere, donec viam carnis transijt vniuersæ, Deus sit ei propitius. Quàm periculosum est S. Brigittæ detrahere, aut Reuelationibus celitùs sibi factis ausu temerario contraire, patet ex supradictis, & 90. & 92. Cap sexto Lib. Reuel. quomodo diuina iustitia virilitèr retribuit facientibus superbiam. A qua nos protegat Deus trinus, & vnus. Amen.

MIRA-

MIRACVLA SANCTAE BRIGITTAE

Ex Antiquiſsimo M.S. Codice deſcripta, qui apud RR. Moniales S. Laurentij in Paniſperna de Vrbe aſſeruatur, quæ in impreſsis hactenùs Codicibus inuenta non ſunt.

PRÆSENS Opuſculum ſuppeditarunt nobis RR. Moniales Sancti Laurentij in Paniſperna de Vrbe, in quo habentur Miracula plura à B. Brigitta edita Romæ, Neapoli, ac etiam in Regnis Poloniæ, & Suetiæ, quæ in Codicibus hactenùs impreſsis deſiderantur, quod quidem Opuſculum, quoniam rudi ſtilo, prout ferebat illa ætas, conſcriptum eſt, non pauca in eo inuenimus obſcura, ignotaq. ſic, vt ad eorum intelligentiam illa omnia, quæ temporis diuturnitate erant deprauata, & immutata, emendare, ac reſtituere operoſum fuerit, vt mirum non ſit, ſi nomina quædam propria aliquarum Ciuitatum, Oppidorum, & Parrochialium Eccleſiarum Regnorum Poloniæ, & Suetiæ, in quibus Miracula illa edita ſunt, non ita forſitan fidelitèr ex Antiquiſsimo illo Codice M.S. deſumi potuerint. Cætera autem, quæ impolito, rudiq. ſtilo ſcripta ſunt, non immutauimus ad antiquitatis venerationem.

MIRACVLA
A B. BRIGITTA EDITA NEAPOLI.

Nec non mandatum Reuerend. in Christo Patris Domini Bernardi Archiepiscopi Neap. de Informatione capienda super eisdem Miraculis.

IN nomine Domini Amen, Anno à Natiuitate Dñi 1376. Regnante Serenissima Domina Domina nostra Ioanna Dei gratia Regina Ierusalem, & Siciliæ, Ducatus Apuliæ, Principatus Capuæ, Prouinciæ, & Fortil. ac Pedemontis Comitissa. Regnorũ verò ipsius anno tertio, quarto Februarij amen, die 20. mensis Octob. 15. Indict. Neap. Nos Iacobus de Orlando de Neapoli per Prouincias Terræ laboris, ac Comitatus Molij; ac Principatus citrà publicus Reginali auctoritate Notarius, & Testes subscripti ad hoc specialitèr vocati, & rogati, præsenti scripto publico declaramus. Notum facimus, & testamur, quòd veniens ad nostram præsentiam Carolus de Frisono de Neapoli ostendit, & præsentauit nobis quasdam litteras Reuerendiss. in Christo Patris Dñi Dei gratia Archiepiscopi Neapolitani in carta de papiro scriptas, eius magno Archiepiscopali sigillo sigillatas omni vitio, & suspicione carentes, quas vidimus, legimus, & inspeximus diligentèr, & erant per omnia continentes subsequentia.

BErnardus Dei gratia Archiepiscop. Neapolitanus. Dilecto Filio Iudici Carolo de Neapoli salutem in Domino Iesu Christo.

CVm bona, quæ nobis Deus sui gratia elargitur minimè cœlare, immò propalare debeamus, aliàs meritò de ingratitudine possemus reprehendi. Quapropter Magister noster Iesus Christus dicit de leprosis decem curatis, quòd vnus alienigena tantùm ad regratiandũ ad eũ reuersus fuerat, nouem tamen vbi sunt, & in Psal. Venite, & audite, & narrabo omnes, qui timetis Deum, quanta fecit animæ meæ. Et Angelus Raphael dixit Tobiæ opera Dei reuelare, & confiteri honorificum est. Et cum in istis temporibus vltimis huius sæculi mali Dominus nobis licèt indignis contulerit lucernam, & eam posuerit super candelabrum videlicet B. Brigittam de Suetia de gente Regali exortam, quam illustrauit innocentia multis virtutibus, & cui multa secreta reuelauit. Quæ viuens in Ciuitate nostra Neapolitana, non nulla salubria consilia nobis, & populo Neapolitano contulit, & pro nobis Deũ sæpiùs interpellauit, & ad eius preces non nulla mala cessauerunt. Et post eius mortem, sicut in vita ad eius preces Dominus noster in nostra Ciuitate multa miracula fecit; quæ non debent silentio tradi, sed potiùs ad laudem Dei diuulgari, & publicari. Idcircò tibi, qui deuotus eras eiusdem Dominæ in vita, tenore præsentium committimus, vt omnia, & singula miracula, quæ dicta Domina, tàm in vita, quàm post

mortem à Domino nostro Iesu Christo fieri procurauit, in nostra Ciuitate diligentèr scribas, sic, & talitèr, quòd mera veritas, quam reperire poteris, describatur, vt omnes, & singuli videntes eius mirifica opera ad laudem se conferant, & in eorum necessitatibus ad Beatam Brigittam deuotiùs recurrant. Datum Neapoli in nostro Archiepiscopali Palatio die xxv. Augusti xiiij. Indict.

Bernardus Dei gratia Archiepiscopus Neapolitanus, qui propria manu me subscribo, & sigillo Pontificali sigillari feci.

Quarum quidem litterarum vigore, & auctoritate præfatus Carolus nos requisiuit, & rogauit attentè nostrum super hoc officium implorando, vt vnà se cum per Ciuitatem Neapolitanam ad suprascriptas personas accedere deberemus, ad audiendum ab eis viuæ vocis oraculo miracula, quæ in eis Deus meritis Beatæ Brigittæ operatus est. Nos verò requisitioni huiusmodi deuotè parentes, maximè quòd negotium mirabile, & pium erat, & officium nostrum, quod est publicum, non possumus alicui denegare, subscriptis diebus mense Octobris, & Nouembris, vnà cum eo personalitèr accessimus per dictam Ciuitatem Neapolitanam ad subscriptas personas, quas personalitèr inuenimus, quæ coram nobis interrogatæ fuerant. Si Deus miracula aliqua meritis Beatę Brigittæ eis, seù alicui alteri operari dignatus est, qui responderunt viuę vocis oraculo, prout infra particularitèr continetur, videlicet:

Dicto die 20. dicto mense Octobris Domina Catherina Vxor Domini Pauli de Marinis de Ianua habitatrix Neapoli interrogata dixit, & suo sacramento firmauit, quòd quidam suus Nepos, filius cuiusdam filiæ suæ fuit grauitèr infirmatus, ex qua siquidem infirmitate potiùs sperabatur de morte, quàm de vita. Ipsaque audiens famam Beatæ Brigittæ vndiq. diffusam, votum fecit eidem, quòd dignaretur suæ sanctitatis meritò impetrare gratiam sanitatis eiusdem sui Nepotis, quòd statim veniret ad Ecclesiam S. Mariæ de Carmelo, vbi Imago sua depicta erat, & Missam dici faceret, & ibidem candelas offerret. Qui puer manè inuentus est sanus sine vllo periculo personali, & dicta Domina Catherina votũ reddidit, quod promisit. Deindè quidam alius puer annorũ 11. filius cuiusdam sui Cognati, quẽ ipsa tenuit in domo sua, & diligebat vt filiũ, similitèr grauitèr infirmatus est, ex qua infirmitate dubitabat dicta Catherina de morte ipsius, & fiduciam habens in Deo, & in Beata Brigitta, votum vouit eidem pro sanitate ipsius ire ad dictam Ecclesiam, & Missam ibi dici facere vt suprà. Qui puer subitò inuentus est sanus, & ipsa votum reddidit, sicut promisit.

Thecla Vxor Odi Faui de Pisis habitatrix Neapoli interrogata dixit, & suo sacramento firmauit, quod nouitèr quidam suus filius dicti Odi fuerat grauitèr infirmatus, ex qua infirmitate potiùs dubitabat de morte, quàm de vita, & ipsa audiens famam dictæ Beatæ Brigittæ vndique diffusam votum vouit eidem quòd dignaretur sua sanctitate gratiam impetrare sanitatis eiusdem filij sui, qui statim veniret ad dictam Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Carmelo, vbi sua Imago depicta erat, & Missam ibidem dici faceret, candelasque ibidem offerret. Qui puer statim inuentus est sanus sine vllo periculo personali, & dicta Thecla votum reddidit, quod promisit.

Eliana de Cibo Soror Domini Villani Cibo de Ianua habitatrix Neapoli interrogata dixit, & suo sacramento firmauit, quòd Luchinus frater eius veniens cum quodam Nauigio de Damasco per mare infirmatus est, & cum applicuisset Neapolim infirmitas

ipsa aggrauauit eum, itaque dubitans soror de morte dicti sui fratris, dixit eidem fratri suo, quòd deberet, se vouere dictæ B. Brigittæ, quia fama sanctitatis suæ vndique diffusa est. Qui sperans B. Brigittæ meritis consequi sanitatem, votum vouit eidem, quod depingi faceret suam figuram, vbi meliùs ei videbitur pro fama dictæ Dominæ. Qui post quam votum vouit, subitò dixit eidem suæ sorori. Ego benè sentio, & auxilium recepi meritis B. Brigittæ, qui subitò sanus factus detulit Imaginem B. Brigittæ ad Ciuitatem Ianuæ, vt eam ibi depingi faceret.

Maria Vxor Alphonsi Hispani habitatrix Neapoli dixit, & suo sacramento firmauit, quòd viuente dicta Domina Brigitta, dum ipsa iret cum ea ad visitandum sepulchrum Domini Nostri Iesu Christi petijt ab ea consilia pro quadam filia sua, quid agere deberet de ipsa, quæ dixit eidem pluries, quòd deberet eam monachare in Ecclesia Sanctæ Crucis, vel in Monasterio Sanctæ Claræ de Neapoli. Quæ rediens Neapolim dixit Viro suo prædicto, vt prædictam eorum filiam monachare deberent. Quo renuente, ac etiam dicta filia nolente, retulit dicta Maria dictæ B. Brigittæ verba, & intentionem dictorum mariti, & filiæ. Quę respondit eidem: Tu numquam dictam tuam filiam nuptam videbis, quod & factum est. Nam post paucos dies ab huius mundi illecebris fuit erepta. Asseruit insuper, quòd post mortem ipsius B Brigittæ dictus vir eius Alphonsus fuit grauiter infirmus, quæ dolens de sui prædicti viri infirmitate vouit eidem B. Brigittæ pro sanitate dicti sui viri depingi faciendi Imaginem ipsius in Ecclesia Sancti Eligij de Napoli, qui subitò sanus inuentus est, dictaq. Maria votum promissum adimpleuit.

Luchina Vxor Adoardi de Mari de Ianua habitatrix dictæ Ciuitatis Neapolis interrogata dixit, & sacramento firmauit, quòd nouiter ipsa patiens intollerabilem dolorē dentiū, ex quo dormire, & comedere bono modo non poterat. Ipsaq. audiens sanctitatis famam dictę B. Brigittæ, habens deuotionem ad eam, votū vouit eidem, quòd dignaretur ob suam sanctitatem impetrare sanitatem, & cessationem doloris dentium dictorum, quòd statim iret ad dictam Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Carmelo, vbi Missam dici faceret pro sua reuerentia, & honore, quæ dixit, quòd statim facto dicto voto dolor prædictus cessauit, & sana inuenta est, votumq. reddidit, quod promisit.

Domina Heliana interrogata iterùm dixit, & suo sacramento firmauit, quòd nuper existens in domo sua Rogerius Samignanus de Ianua, grauiter febricitando infirmatus est, qui ad petitionem, & suasionem ipsius Helianæ votum vouit eidem B. Brigittæ, & statim à dicta infirmitate liberatus fuit.

Palmerius Mercator Pannorum interrogatus dixit, & suo iuramento firmauit, quòd ipse existens infirmus graui infirmitate, de qua potiùs sperabatur de morte, quàm de vita. Vxor eius dubitans de morte ipsius, habens maximam deuotionem ad dictam B. Brigittam, quòd tempore, quo ipsa B. Brigitta viuebat in mundo, cum ipsa frequentabat assiduè, & post dormitionem ipsius maiorem habuit in ea deuotionem; Votum vouit eidem de Missis dicendis, cereis fiendis, & lampadibus accendendis in Sancta Maria de Carmelo, vbi Imago dictæ B. Brigittę depicta erat, quòd si gratiam impetraret de sanitate eidem Viro suo votum redderet eidem: Et subitò dictus vir eius, qui quasi laborabat in extremis, vidit per visionem dictam B. Brigittam ponentem se extensam super corpus suū, de qua visione nimium confortatus, excitatus, tamquā si dormiuisset, & dixit. Ego sanus sum, quia B. Brigitta me sanauit; Et sic fuit pro certo, quòd statim sanus inuētus fuit, & dicta eius vxor votū reddidit, quod promisit.

Lau-

Laurentius de Florentia habitator Neapoli interrogatus dixit, & suo sacramento firmauit, quòd mortua dicta Beata Brigitta magnam habuit deuotionem ad eam, quia pro certis negotijs sibi commissis accessit ad nundinas Ciuitatis Salerni, & moram trahendo ibidem, litteram vnam recepit ab Angelo de Lacemnijs de Benis Mercatore Neapoli commorante inter alia continentem, quòd frater suus grauitèr infirmaretur infirmitate illa, quæ dicitur glandula, ex qua potiùs de morte, quàm de vita sperabatur, & si desideraret ipsum viuũ videre, ante quam moriatur, statim veniat Neapolim, quod ità freneticus ille erat. Qui intèr se dixit. Me dolente quò ibo? ipse forsitan antequam vadam morietur? Nam infirmitas erat ad mortem, tamen confidens in bonitate Dei, & meritis B. Brigittæ, quæ viuebat adhùc, supplicauit diuinæ bonitati, & rogauit mentalitèr dictam B. Brigittam cum deuotione, & lacrymis, quòd dignaretur succurrere, & sanitatem impetrare pro fratre suo prædicto; & subitò dictus frater, qui à tempore, quo infirmatus fuerat, nondùm dormierat, & phreneticus erat, vidit illa nocte visionem hanc, quòd ipse existens in quodam loco, vbi aqua decurrebat non modica. Vidit B. Brigittam à dextero latere dictæ aquæ morantem, quæ dixit eidem. Veni huc, & transeas ad me ab alio latere aquæ, vbi tu moraris. Qui respondit, Domina non possum, quia infirmus sum, & glandula, quam habeo in gamba me impedit. Quæ dixit: omninò veni huc. Qui videbatur se ire illuc ab alio latere dictæ aquæ, & ipsam Dominam transiuit. Qui euigilans quasi à somno dixit se esse sanũ, quia ipsa Domina eum sanauit. Omnes verò expectantes finem ipsius, credentes ex ira se dixisse, quasi territi reperientes esse sanum, subsequentèr Deo, & Brigittæ laudes reddiderunt. Quod Laurentius asseruit hæc acta fuisse de mense Settembris 13. Ind. 22. eiusd. mens.

Marinus de Alexandro de Neapoli Aurifex interrogatus dixit, & suo sacramento firmauit, quòd ipse habuit Delauũ suum grauitèr infirmum infirmitate, quę dicitur glandula, seù inguinaria, qui fuit à Medicis desperatus; Et deindè habuit filium suum grauitèr infirmantem quadam alia infirmitate, de qua potiùs sperabat mortem, quàm vitam. Qui confidens in Domino, & meritis B. Brigittæ, quòd multũ, dum ipsa viueret, in Mundo pro ea laborauit in eo, quòd potuit, supplicauit eidem, quòd dignaretur pro ipsis scilicet filio, & Delauo sanitatis gratiam impetrare, quæ exaudiens supplicantis preces amborum, sanitatis gratiam impetrauit.

Candolus Mercator Neapoli commorans interrogatus dixit, & suo sacramento firmauit, quod ipse subitò habuit dolorem eximium in digito pedis, qui habens deuotionem, & fidem ad B. Brigittam, votum vouit eidem, quòd dignaretur gratiam impetrare à Domino, quod dolor ille cesset, quia statim eam depingi faceret in quadã Ecclesia Sancti Gregorij Maioris de Neapoli, qui statim sentijt se sanatum.

Thomassinus Speciarius de Nitia habitator Neapoli interrogatus dixit, se scire, quòd quidam deuotus B. Brigittæ quadam vice accessit ad visitandum sepulchrum Domini cum B. Brigitta, & cum secunda vice pergeret ad visitandũ sacrũ locum prædictum, essetque in itinere, subitò per tres dies lumen oculorũ amisit, qui plenus mœstitia votum vouit subitò eidem B. Brigittæ dicens, Domina mea in te est tota mea spes, supplico, vt mihi oculorum lumen restituas, & subitò gratiam accepit, & lumen oculorum recuperauit.

Ioannes Prouincialis familiaris Domini Cancellarij Regni Siciliæ interrogatus dixit, & suo sacramento firmauit, quòd existens ipse in Ciuitate Neapoli aliquibus diebus fuit infirmus, & habens deuo-

deuotionem ad B.Brigittam, votum vouit eidem pro sanitate recuperanda dicens, quòd ibo ad S.Mariam de Carmelo, vbi Imago tua depicta est, & ibi Missam dici faciam pro sua reuerentia, & honore, qui dixit. Quod sanus subitò est inuentus, & votum reddidit, quod promisit.

Domina Ceccha Bochaplanula de Neapoli interrogata dixit, & suo sacramento firmauit, quòd quædam soror sua grauitèr infirmata ad tantam debilitatem corporis deuenit, quòd dubitabatur de subitanea morte ipsius. Quæ vnà cum matre sua rogauit, & supplicauit Beatæ Brigittæ, vt dignaretur impetrare conualescentiam dictæ suæ sororis, vt corpus Domini valeret recipere, nè sic sine Sacramento Eucharistiæ decederet, quibus precibus cum deuotione factis, statim illa conualuit, & sacrum Corpus Domini cum recepit.

Marcus Clauicterius de Neapoli de Platea Salariæ Ciuitatis eiusdem interrogatus dixit, & suo sacramento firmauit, quòd nuper quædam Lellena de Lando Vxor sua fuit longa, & graui infirmitate corporali per spatium duorum annorũ, & plùs à Domino visitata, existens sic infirma accessit ad domum matris suæ, abstulit furtiuè eidem viro suo nonnulla bona mobilia, & detulit illa ad domum dictæ suæ matris. De quibus rebus ablatis dictus Marcus vir eius erat in magno dolore, nesciens modum capere dicta bona recuperãdi, subitò dicta Vxor eius existens quasi in vltimis loquelam perdidit, qua de causa dolor additus fuit dolori dicti sui viri. Ipse autem nesciens quid ageret, diuina gratia eũ inspirante recursum habuit ad refugiũ singulare, audiens famam dictæ B.Brigittæ, quæ vndiq. effundebatur, statim vouit eidem B. Brigittæ, & dixit. Supplico tibi Domina quatenus digneris mihi, & Vxori meæ gratiam facere, vt anteaquam moriatur habeat loquelam, & notitiam bonam, & quòd veniat ad domum meam cum rebus, quas mihi abstulit, quòd nudus veniam me frustando, siue verberando vsq. ad Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Carmelo, vbi Imago tua depicta est, & alia promisit, & vouit. Et existens dicta Vxor sua sic cum loquela perdita in domo matris suæ prædictæ. Ipse vir eius accessit ad eam videndam habens magnum dolorem de rebus perditis sibi ablatis. Et dum esset in domo prædicta, cœpit ipse aliqua verba dicere, statim mirabilitèr dicta eius Vxor, quæ loquelam amiserat, locuta est, vocans eũ, & dicens Marce vir, & Domine mi. Et ipse confortatus est eam, & dixit, quòd ipse vouerat eam B.Brigittæ. Quæ respondit. Ipsa Domina confortata est me, quòd vna mulier fuit mecum, & credo, quod ipsa fuit. Quæ tenebat manum in stomacho meo, & alijs partibus corporis mei, meq. non modicùm confortauit. Et statim dixit viro suo. Ego volo venire ad domum tuam, & sic stimulabat matrem suam, volens ire ad domum dicti viri sui, quod & factum est. Dictusq. vir eius fecit eam iuuare, & ipsa cœpit res, quas abstulerat dicto viro suo de domo sua, & portauit in domo sua, sibiq. illa restituit, quæ deindè confortata conualuit. Dictusq. vir eius adimpleuit Votũ promissum solemniter B.Brigittæ. Et demùm post aliquos dies mulier ipsa recidiuauit, & venerũt sibi assellationes, ex quibus grauata infirmitate mortua est, & ab hoc mundo recessit.

Die octauo mensis Nouembris d. xv. Indict. Domina Lancilla Moronul de Neap. soror Domini Andrilli Moronul. de Neap. Militis interrogata dixit, & suo sacramento firmauit, quòd dum olim inter ipsum militem cum sua cognatione ex vna parte, ac nonnullos alios Nobiles Ciuitatis Neap. qui dicuntur de Constantio ex altera orta fuisset lis, seù briga mortalis, ex qua nonnulli ex vtraq. parte interempti fuerunt. Præfatusque Dominus Andrillus nullum ad Deum habendo respectum Diabolo instigante determinasset in sua mente vendere omnia

sta bona sua stabilia ad hoc, vt possit de dictis suis ęmulis sanguine satiari, Curiaq. Reginalis in futurum non haberet, nec posset de bonis ipsius quocumq. casu accipere, vel habere. Et vt asseruit, & publicata fama fuit pro pace fienda inter eos. Interposuerunt se sanctæ memoriæ Dominus Summus Pontifex Papa Vrbanus, Domina Nostra Regina Ioanna, & Dominus Rex Vngharię, nihilq. proindè facere potuerunt. Ex quo ipse Dominus Andrillus cum suis sequacibus de mandato Dominæ D. Reginæ incarcerati pro ipsa pace fienda, nihil tamen boni proptereà executioni demandatū fuit. Operante tamdem diuina gratia volens ipse Deus in suis Sanctis laudari, & glorificari specialitèr in præfata B. Brigitta, subitò Miles ipse fuit graui infirmitate, & periculosa grauatus, illa scilicet, quæ glandula appellatur, non vnam, sed plures in suo corpore habens, ex qua, vt dixit, fuit ab omnibus Medicis desperatus. Ipse autem inspiratus à Domino voluit saluti suæ animæ prouidere, incœpit, & perfecit suū vltimum testamentum, vt dixit. Et subitò ecce venit quidam Religiosus ad eum dicens ei, quod omninò si saluare desiderat, pacem faciat cum suis inimicis. Ipse autem promisit id facere. Verum quia ipse audierat famam dictæ B. Brigittæ, desiderabat aliquid de suis Reliquijs pro sua sanitate habere. Quod sciens quidam nomine Antonius de Carlecto, qui de Beatę Brigittæ, dum vixit in mundo, familiarissimus fuit, ei detulit vnā Crucem paruulam, quæ fuit dictæ B. Brigittæ cum certis alijs Reliquijs corporis ipsius, qui deuotè cum desiderio recepit eas, tangens illis se in certis partibus corporis sui, & se eidem Dominæ recommendans, & petens adiutorium ab ea. Et eccè subitò cœpit eum tempestas, & angustia valida corporalis, & ipse vociferauit cunctis audientibus de domo sua dicens, damnatus sum in Inferno, damnatus sum, multoties id replicauit. Ex quo multi territi sunt, & expectabant ipsius exitum, vt sibi visum fuit, qui nec dormiebat, nec vigilabat. Ecce venit quidam ad eum, & vt credidit Dæmon fuit dicens, tu damnatus es, quia tuum testamentum voluntariè non fecisti, sed coactus. Et subitò, vt dixit, apparuit quædam mulier, quæ fuit vt dixit, & credidit dicta B. Brigitta dicens ei. Nè dubites, quia ego te iuuabo, ex quo ipse confortationem recepit. Ecce iterùm ille tentator affuit, qui dixit ei. Tu damnatus es, quia ore dicendo, & non corde pepercisti inimicis tuis. Et ipsa Domina adiutorium prębuit eidem dicens. Ne dubites, & ne desperes, dic, & confitearis ore, & corde, ego eis peperci, quod sic factum fuit, vt apparuit successiuè de pace secuta. Tentator ille se videns ita victum, & confusum, ampliùs ibi non apparuit. Et ipse iterùm vociferauit dicens non sum damnatus, non sum damnatus, multotiès replicans illud, ac dixit, Domina Brigitta Sancta est, quod verbum multotiès replicauit. Deindè ipse ad se reuersus vocauit suos omnes consanguineos, & amicos, narrans eis cuncta, quæ viderat, & audiuerat, & credens mori dixit parcam pro peccatorum meorum remissione, volo quòd fiat pax inter nos, & illos de Constantio firma, & valida, ore, corde, & opere, & accedatis ad eos vos omnes, & firmam faciatis pacem cum illis. Qui statim accesserunt, & illi de Constantio hoc scientes è conuerso statim venerunt obuiam illis, qui vnanimitèr pacem, & concordiam firmauerunt. Et venientes vnanimitèr ad dictum Andrillum cum planctu, & gaudio magno firmantes pacem illam operante Domino nostro Iesu Christo meritis, vt creditur, dictæ Beatæ Brigittæ, qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat in sæcula, sæculorum. Amen. Deindè Miles ipse sanitatem corporalem recipiens depingi fecit Imaginem dictæ B. Brigittæ in Ecclesia S. Marię de Carmelo de Neap. cuius meritis vt creditur hęc omnia facta fuerunt.

Eodem die retulit prænominatus Carolus, & suo sacramento firmauit, se audiuisse à Magistro Lisolo Balistario de Neapoli Procuratore Monasterij S. Claræ de Neapoli, quòd nuper Philippella Lanzlenga de Neap. Vxor eius, dum suum filium paruulum lactaret, subitò in vigilia Ascensionis Domini nostri Iesu Christi cœpit eum febris grauissima molestare per spatium mensis vnius, & medij, quæ semper dictum suum filium lactabat, eò quod puer ipse mammillas alterius mulieris nullo modo sugere volebat. Sicque dictus Magister Lisolus dubitabat tàm de morte ipsius coniugis suæ, quàm de filij, quia deficiente matre oportebat, & filium mori, qui, vt dictũ est, alias mammillas nolebat aliqualitèr sugere. Diuina tamen gratia ei inspirante audiens famã, & sanctitatem ipsius B. Brigittæ, votum vouit eidem flexis genibus, vt dignaretur gratiam impetrare, vt dicta eius Vxor valeat à dicta, qua tenebatur, infirmitatẽ liberari, & dictus eius filius ex huiusmodi infirmitate similitèr non pereat, promittens fieri facere statuam vnam muliebrem de cera cũ filio in brachijs stantem, eamque ponere antè figuram ipsius B. Brigittæ, quæ depicta erat in dicta Ecclesia S. Mariæ de Carmelo, quòd & factum est. Nam infrà dies quattuor post dictum votum dicta Vxor sua fuit à dicta infirmitate, qua tenebatur, penitùs liberata, febrisq. eam dimisit, & benè conualuit. Dictusq. Lisolus votum factum per eum solemnitèr adimpleuit. Quibus quidem personis prædicta miracula coram nobis narrantibus, & dicentibus, sicut suprà particularitèr continetur. Præfatus Carolus volens, vt in pręmissis fides plenaria adhibeatur, nos rogauit, & requisiuit, attentè nostrum super hoc officium implorando, vt de permissis publicum Instrumentum facere deberemus ad certitudinem omnium, quorũ, vel cuius pręmissa scire interesset, vel scire voluerint, vt si, & quãdo opus esset, fieri valeat exindè plena fides. Nos verò requisitioni huiusmodi deuotè parentes, maximè quòd officium nostrum, quod est publicum, non possumus alicui denegare, ad rogatum, & requisitionem dicti Caroli de pręmissis factum est præsens publicum Instrumentũ per manus mei Notarij supradicti signo meo solito signato sub omnibus mei, qui suprà Iudicis, & nostrorũ subscriptorum Testium sigillis roboratum. Quod scripsi ego præfatus Matthæus vt supra publicus Notarius, quia præmissis omnibus rogatus interfui, ipsumq. meo signo signaui, ac abrasi, & emendaui superiùs, vbi legitur Bernardus, ac vbi legitur miraculo, & vbi legitur subscriptis diebus mensis Octobris, & Nouembris. Item vbi legitur suo sacramento firmauit, vbi legitur applicuisse, ac vbi legitur Beatam. Item vbi legitur Dominusq. vir eius, ac vbi legitur dictæ xv. Indict. Domina Linella Moronul. Item vbi legitur nec posse, & vbi legitur sibi visum fuit, necnon vbi legitur eodem die non vitio, quod scribendo carnalitèr erraui, nec abrasi similiter, & emendaui denuò super, vbi legitur Suetia, vt soror morante in te est. In quadam vbi legitur de crinule, & vbi legitur non abrasi, quod non vitio, sed scribendo erraui, quod pro autentico, & legitimo, & firmissimo habeatur, & valeat.

Ego Iacobus de Orlando de Neap. qui suprà Iudex ad contenta subscripsi.

Ego Reynaldus Crucialma de Neapoli Testis subscripsi.

Ego Abbas Petrus Curzulus de Neapoli electus Testis subscripsi.

Ego Ioannellus Macerdonus de Neapoli Testis subscripsi.

Ego Ioannes Speciarius de Neapoli Testis subscripsi.

MIRACVLA
A B. BRIGITTA NOLÆ, ET ROMÆ.
Antè, & post mortem edita ex eodem antiquißimo Codice descripta.

AGNES de Concessa habitans in Roma propè Montem Iordani habens à natiuitate grossissimum guttur, iuit ad funus B. Brigittę, antequam sepeliretur, & cum zona sua fecit tangi manus B. Brigittæ, & ligauit ad collum, & detumuit, & sanata est.

Domina Silena Vxor quondam Cancellarij Vrbis, qui vocabatur de Monte nigro habens vlcus in vtero, ita quòd non poterat os aperire ad comedendum, nec Medici eam curare poterant, & facto voto ad B. Brigittam sanata est, & obtulit Coronam de perlis ad Sepulchrum eius ad Ecclesiam S. Laurentij in Panisperna.

Domina Ioanna Vxor Petrutij Iacouelli de Turrinata in Regione Regulæ propè domum Cardinalis de Vrsinis, quę cadens de scala priuata fuit bracchio quasi disiuncto à iunctura debita. Et in somnis per visionem à B. Brigitta sanata est, quę vnum brachium de cera statim portauit ad appendendum super sepulchrum eius coram Imagine sua.

Domina Paula quondam Vxor Domini Ioannis de S. Eustachio fuit infirma de capite, & desperata de vita à Medicis, vòuit se ad B. Brigittam, tertia die sanata est, iuit ad sepulchrum eius.

Item præfata Domina Paula grauabatur à quodam Nobili in bonis suis, & fecit votum Dominæ Brigittæ, quæ in somno apparuit Priuigno suo Silo, & ab illo grauamine liberata est, & similem gratiam habuit sæpiùs, quando ab alijs grauabatur.

Domina Silena Mater præfatæ Dominæ Paulæ infirmabatur de febre, & punctura, idest dolore lateris, quæ derelicta à Medicis, & iudicata pro mortua, à Magistro Francisco della Fara, & ab alijs Medicis, ad preces prædictæ filiæ suæ, quæ vouerat B. Brigittæ per eamdem liberata est à periculo mortis, cum tamen iam esset quasi mortua.

Domina Francisca Vxor Petri Pauli Velleni propè S. Eustachium patiebatur in manu dextera infirmitatem, quæ dicitur. Noli me tangere, & habebat super manũ inflationem magnitudinis vnius nucis. Quæ requisiuit Medicos, qui desperauerunt eam de sanitate, & dixerunt eam incurabilem esse, nec voluerunt de ea curare, proptèr quòd dicta Domina recurrens ad B. Brigittam confessa est, & orauit ad eam, & ligauit super manum frusticulum vestis Dominæ Brigittæ, & fecit votũ, & alia die sanatam se inuenit.

Soror Francisca de Sabellis Monialis in Monasterio S. Laurentij in Panisperna vbi Domina Brigitta sepulta fuit, erat infirma de stomacho tàm grauitèr, quòd duobus annis in Infirmaria in lecto ęgrotando iacebat, nec quasi vmquam surgebat de lecto, nisi quando se præparabat

ad

ad comedendum, & magnam deuotionem habebat, & amicitiam cum præfata Domina Brigitta, quando viuebat. Vndè contigit, quòd tempore mortis eiusdem Beatę Brigittæ, cum propter multitudinem, & concursum Populi funus eius in dicto Monasterio intùs infrà ambitum Claustri Monialiũ intromitteretur vsq. ad diem sequentem, quo sepeliri debebat. Tunc dicta Soror Francisca per totam noctem illam iuxtà Beatum funus prædictę suæ amicæ, vt fidelis amica deuotissimè pernoctauit. Sedendo super pauimentũ marmoreum in orationibus, & singultibus deuotionis, nolens petere à præfata amica sua B. Brigitta, quòd à Deo impetraret totalem sanitatem corporalem pro ea. Sed quòd impetraret pro ea tantam sanitatem, & valetudinẽ corporis, quod posset ire ad Ecclesiam ad diuinum Officiũ, & aliquando per Monasterium hinc indè. Cuius precibus, & fide deuota nec sedendo in marmoribus per vna noctem aliquam sensit læsionem, & accepit gratiam prædictam à B. Brigitta plenissimè. Hæc omnia scripta sunt ab ore ipsius sororis.

In Regione Columnæ, in Parrochia Sanctæ Mariæ in Carrerio, Domina Angela Lelli Petri Stephani habebat nepotem suum puerum filium Cecchi Lelli cum pessimo vulnere inter lumbos, & erat in maximo periculo mortis, & requisitis Medicis, non adhibebatur remedium. Quæ recepit panniculum de Vestibus B. Brigittæ, & ligauit eum super vulnus, mane autem facto inuenit sanum puerum, nec cicatricem inuenit.

Cecchولus Ioannis Cimini in Parrochia S. Mariæ Rotundæ infirmabatur grauitèr tali modo, quòd de vita à Medicis desperatus est, & stetit tribus diebus sine loquela agens in extremis, nec confessionem, nec communionem acceperat. Audiens autem hæc Auuncula sua Domina Francisca Papazzura accepit de linteamine, quod fuerat Dominæ Brigittæ frusticulum, & iuit ad Infirmum, & facto voto ad Sepulchrum Dominæ Brigittæ, tetigit cum panniculo dictum semimortuum in facie, & in corpore, & vocans eum, ipse statim respondit tribus vicibus, & fecit eum dicere Aue Maria coram astantibus. Posteà verò cum adhùc plenam loquelam, & intellectum dictus ægrotus non haberet, Domina prædicta rogauit Fratrem Anselmum, qui portasset legendam vitæ Dominæ Brigittæ, & cum ea tangeret infirmum. Quo tacto loquelam plenam, & intellectum recuperauit Infirmus, & statim confessionem, & communionem accepit, & sanatus est, & viuit.

In Regione Columnę, quidam Puer nomine Antonius filius Burij Capocij de Capocijs de Vrbe superueniente sibi subitò dolore in spatula grauitèr infirmari cœpit, & febricitari, adeò quòd iacens in lectulo per se ipsum moueri non poterat, sed alteriùs ministro mouebatur, & regebatur, quem dolorem subsecutus est tumor in spatula. Quo sic crescente, & rubescente videbatur Medicorum iudicio secundùm exteriorem apparentiam, quòd ibi esset Apostema profundissimũ generatum, quod eousq. sub Medicorum cura perductum est vnctionibus, & emplastris, vt determinaretur per Medicos in crastino incidi ferro debere. Hoc autẽ cum intelligeret Auia eius Matrona Domina Angela Vxor Lelli Petri Stephani de Vrbe commotis omnibus pro compassione visceribus eius super futuro dolore, ac imminenti periculo dicti Nepotis, humano remedio desperata conuertit se toto corde, ac mentis affectu ad Beatam Brigittam, & ad B. Antonium, & maximè ad B. Brigittam, in cui, morte pro nimia deuotione ipsius per ministerium famulæ suæ, tùm furtim, tùm violentèr habere procurauerat aliquantulùm de vestimentis eius, quod sibi cum deuotione maxima retinebat. Hæc autem Domina Angela videns sibi, & dicto Nepoti

suo

ſuo imminere tantùm periculum humilitèr deuouit ſe ad dictos ſanctos, & maximè ad Beatam Brigittam, vt dignaretur ſuis meritis, & oratione impetrare ſalutem, & liberationem dicti ſui Nepotis ab apoſtemate ſupradicto, itá vt inciſionem ferro factam non ſentiret. Et ipſa facere deberet depingi figuram eiuſdem B. Brigittæ, & ad ipſius laudem hoc miraculum facere prędicari. Et hoc voto emiſſo, cœpit illud modicùm de veſtimentis B. Brigittæ, quod habebat, & poſuit ipſum ſuper tumefactionem illius apoſtematis, quod ibi ſtare permiſit per totá noctem. In craſtino verò aduenientibus Medicis, vt, ſicut priùs decreuerant, inciderent, Apoſtema ipſum, inuentum eſt ibi nihil penitùs apparere de Apoſtemate ſupradicto, ſed ipſum Apoſtema cum omni dolore prorsùs abijſſe, adeò vt puer ipſe admirantibus Medicis, & cunctis tunc aſtantibus ſurgeret à lecto, & peteret à parentibus velle ire ad ludendum cum pueris ſibi coetaneis, vt ſolebat. Quod videntes Medici, & tunc alij, qui aſtabant, deputauerunt hoc diuino miraculo factum propter merita dictæ B. Brigittæ, in cuius deuotione cœperunt omnes tunc in anteá feruentiùs animari, & accendi, poſt hæc filia Dominæ præfatæ D. Angelæ Nepotis cum pateretur glandulam, & febricitaret fortitèr, & eousq. peruentum eſſet, vt à Medicis deliberaretur glandulam ipſam ferro incidi, propterea mater eius ex compaſſione filiæ recordata eſt miraculi ſupradicti, & mente recurrens ad Beatam Brigittam recommandauit eam.

Domina Catherina Vxor quondam Domini Caroli militis depoſuit cum iuramento, quòd filius ſuus Carolus nomine, cum eſſet in tenera ætate conſtitutus morbum caducum patiebatur vehementèr, & continuè per duos annos, ſuper quo ipſa mater plurimum anxia, & triſtis ſcripſit Dominæ Brigittæ tunc Romæ commoranti, & ſupplicabat humilitèr, quòd pro paruulo ſuo Deum oraſſet. Tamdem eadem Domina Brigitta reſcripſit ei, quod ſuper infirmitate illa ampliùs triſtari, vel turbari non deberet, quod vlteriùs ſibi nocitura non eſſet. Et hoc dicta Catherina ſuo iuramento aſſeruit eſſe à Deo, quòd ipſa hora, qua littera ſcripta fuerat Romæ, eadem hora puer in Suetia omninò fuit ab illa infirmitate liberatus, & ſanus factus, & adhùc perſeuerat in ſanitate ſua. Teſte de iſto miraculo, &c. require in illa magna carta ſigillata ſigillis Epiſcoporum, quæ ad Ananiam venit de Suetia.

CEDVLA
QVAM MISIT COMES DE NOLA
D. ALPHONSO EREMITAE OLIM EPISCOPO.

Reuerend. Patri in Christo Prædilecto Domino Alphonso de Hispania olim Episcopo Gibenen.

REVERENDE Pater in die, & in Ecclesia Beati Ioannis antè Portam Latinam, cum Deus vterque nostrum permiserit illuc pergi, & de Sanctæ memoriæ Domina Brigitta habere colloquiũ, à me tua Paternitas quæsiuit, si ex familiari notitia, quam ipsius Dominę habueramus recordabar aliquod percepisse miraculum, cum summus Antistes velit de ipsius Dominæ vita, & gestis, & si per eam Deus aliquod prodigiũ demonstrauit, habere testimonium fide dignum, vt si reperiret prout plurimorũ fama testatur, Sanctarũ ascribat Cathalogo fęminarum; moxq. ad reminiscentiam me reducens ad memoriam redierunt tria de eadem Domina valdè mirãda, & vt ità dicam veriùs prophetica, & stupenda. Quorum vnum, si verum fateor, tu, qui interrogator Pater, es Testis. Cum enim eadem Domina proposuisset Sepulchrum Domini visitare, vt perrexit Neapolim, cum qua etiam tu Pater iuisti. Ego illic eodem tempore cùm conuenirem ipsam, teq. viderem, humilitati tuæ placuit pergere mecum Nolam, & Sanctorum Ecclesias, & tumulos Felicis Episcopi, & Martyris, & Præsulis Paulini Confessoris visitare. Cumq. in æde pariter loqueretur de licitis, meæ memoriæ affuit terribile quoddam, quod in eadem mea Ciuitate Nolana tunc immundus spiritus exercebat, quod ad tuæ Paternitatis reducam memoriam, & per ordinem enarrabo. Mulier quædam Vidua Pizcolella nomine Vxor quondam Epizobi meę Curiæ seruientis, bonæ famæ, ætatis prouectæ, nequaquam formosæ, per hunc modũ immundus spiritus quasi omni nocte eam agitabat, cum opprimetur à somno: repente vir quidam fortis, & magnus irruebat in ipsam, eamque opprimens virili actu coibat. Itaque signa omnia, quæ in hac vili materia post factum remanent apparebant. Eratq. spiritus ille tangibilis secundùm iudiciũ mulieris, sed eum minimè cognoscere poterat, cum lumen semper antè coitum extingueret. Cępit mulier de aliquibus vicinis plurimum suspicari, loquebatur ipsa, interponebat amicos, vt cessaret à sua molestia, & actu illicitò: de quo ipsa credebat per attestationes veridicas, & excusationes multas iuramento vallatas, se quilibet excusabat. Cępit mulier fortiùs firmare ostia, vicinas vocare Marronas, vt de nocte secũ assisterent, & prohiberent

violentiam, & cognoſcere illatorem. Quibus paritèr vigilantibus, cum ſomnus eas opprimeret, accidebat vt priùs. Ipſa enim credens muliebrem ſexum non eſſe ad ſui defenſam idoneum, generum iuuenem aptum aduocauit in domum, & cum filia inuicem decumbebat. Vir ſomno fortiùs reſiſtebat, & mulieres etiam cogebat vigilare, ità quod noctem quodammodo totam tranſibant inſomnem. Et vt ſpiritus nequam ſe oſtenderet omnibus fortiorem, cùm ſtrepitu intrabat in domum, extinguebat lumen, in omnibus inducebat terrorem, etiam, & ſoporem, quibus lecto humi proſtratis coibat ex ſolito. Cœpit mulier cognoſcere immundi ſpiritus eſſe negotium, ſe conuertit ad Deum, pluries fuit confeſſa, recepit etiam Corpus Chriſti, nec ob hoc Sathanas deſtitit eam vexare, & quia mulieres, quod cupiunt de facili credunt, ad aliquorum ſuggeſtionem ſe conuertit ad incantationes, & magis patiebatur, portabat characteres, & faciebat alia, quæ ſuggerebant ei fallacitèr Arioli, & inter alios Presbyter quidam nomine Raymundus de Caſtro Lauri Nolan. Diœceſ. qui in vetita arte illa dicebatur expertus, & tribuit quoddam breue characteribus figuratum, quod inter comas capillorum Mulieris ſtrictè ligauit. Et vt efficeretur credula, & per conſequens damnaretur, cœpit ſpiritus rariùs eam vexare, ſed nequaquam extitit, vt mulier optabat. Et quoniam mulier ipſa diù fuerat mihi honeſta familiaritate coniuncta, credens me ſapientiorem eſſe, quàm ſim, detexit cum lacrymis, & ſingultu caſus ſuæ miſeriæ deteſtando. Fui territus, & admiratus, quid conſilij, quid auxilij exhibere non valens, cum Paternitate tua, quæ Nolam tunc aderat, contuli de nouitate ſceleris, & miſeria mulieris. Super hoc, ſi memineris, fuit ſermo prolixus, tamdem ad hoſpitium meum, vbi eras, accerſiri feci illicò mulierem, retulit, vt prædixi. Conſuluiſti, & optimè quòd Neapolim pergeret, & prælibatè Dominæ Brigittę ſuffragia peteret. Tuncque ad eam cum Pater eſſet reuerſus, Mulier præfata cum lacrymis Dominæ Sanctæ detegit factum ſuum, vt mihi poſteà retulit. Primò ipſa Domina Sancta ab ea petijt, ſi ſuper ſe habebat aliquod arte magica compilatum, negauit ex toto. Reſpondit Domina, quæ diuina gratia multa ſciebat, nequaquam eſt ità. Sed inter capillos habes, quæ non licèt Chriſtiano portare. Stupefacta mulier confeſſa eſt mendacium protuliſſe. Abiecit faſcinum, mandauit ei, vt confiteretur, & veracitèr pœniteret, ac mane ſequenti reciperet Corpus Chriſti. Domina Sancta indixit ieiunium, orauit ad Deum. Audita Miſſa, & communione recepta vlteriùs minimè fuit illa mulier vexata, de quo gratias egit Deo, & fuit Nolæ reuerſa cum gaudio, quæ Neapolim acceſſerat cum mœrore. Si in præſentia Dominæ ſæpè dictæ aliquod plus geſtum extitit, quod mulier neſciuit fortè referre, tua Paternitas ſcire debet, poteſtque addere, vt tua conſcientia teſtante videbitur.

Enarro aliud, cuius ego ipſe ſum Teſtis, cum Sancta Domina prælibata ad Montemflaſconem pergeret, vbi ſanctæ memoriæ Vrbanus Papa Quintus cum ſua Curia reſidebat pro obtinenda confirmatione cuiuſdam ſuæ Regulæ, ſeù formæ viuendo in quodam Monaſterio in partibus Suetiæ per ipſam Dominam tũc inchoato, meque Oratorem miſiſſet ad Papam pro audientia obtinenda, qua habita ad Antiſtitem perreximus paritèr. Ipſaq. ſupplicauit humilitèr, pro quo dixit ſubiungens ſe gratiam habituram. Cum à quindecim annis ipſum Antiſtitem expectaſſet in Vrbe, quo tempore ipſe Papa erat Abbas cuiuſdã Monaſterij parui, & de ipſius promotione ad Apoſtolicã Sedem nullatenùs ſperabatur. Hoc quidem

propheticum magnum fuit, quod dixisset post factum. Nam ab ore eius nullum procedebat mendacium in conspectu Christi Vicarij, & tantæ iactantiæ non commisisset peccatum.

Ex auditu aliud referam, quod etiam credo verum, postquam Domina supradicta de Sepulchro Domini rediјt, & suus Pater spiritualis pariter cum eadem. Et vt nosti meliùs Neapolim diù stetit. Robertus primogenitus meus, cœpit ipsam Dominam familiariter visitare, & habens cum ipsa colloquium de Domino nostro Vrbano VI. Papa præsente, qui in Auenione degebat, ipse ei dicere habuit. Roberte sis certus, quòd ipsum Romanum Pontificem videbis in Roma, verbis immemor non existens, quia credulus fuit. Transierunt anni circiter quinque, & vt nosti Papa, venit ad Vrbem, & dum ad Monasterium Sancti Pauli equitaret, vt ingrederetur Romam, dictus Robertus primus deputatus, vt Papam visitaret recordatus verborum Dominę antedictæ, & se vertens ad Præsulem ait. Nunc verè cognosco, quòd Domina Brigitta protulit mihi verùm, & non solùm, quòd vos in Vrbe videam, sed etiam vos conduco. Sic hoc protulit dictus Robertus Summo Antistiti.

Cum magis notis referre intenderem, quod proferendum fuit vltimo loco describo. Non ne memor es Pater, quòd dum existentibus nobis pariter in Perusia, & etiam in Tuderto de hac alma Domina miranda narrabas, & præcipuè de eò, quod tibi retulerat Ioannes de Pornacio ob Christi amorem pauper, quòd quadam die, si benè recolo, à te, & à me ipse adiuratus astrictus causa obedientiæ protulit, quod aliquibus tunc annis elapsis, dum Lateranensem Ecclesiam visitaret apud Coliseum obuiam habuit Dominam prælibatam, quàm intuens splendidissimi radij circumquaque caput eius, & corpus per modum, quo à Sole procedunt, cum benè intueretur, exibant, efficaciùs in ipsa respiciens, & figens gressus, non quòd solum hæc visio perduraret, immò eleuata à terra ipsam vehi non meare perspexit, à quo autem videre non potuit. Post eam etiam intuens equè radij à capitis tergo fulgebant, & nè esset de Visione dubius.

Iterùm permisit Dominus illud idem ipsum videre. Nam cum Domina ipsa esset in via, qua à Sancta Maria Maiori ad Sanctam Crucem in Ierusalem itur, obuius fuit ei ipse Ioannes, qui radiantem vidit eam vt suprà.

Suprascripta, quæ ego Nicolaus de Vrsinis ore protuli, ad fidem manu propria hæc subscripsi.

MIRA-

MIRACVLA
IN SVETIA A BEATA BRIGITTA POST MORTEM EDITA.

CVM de Bruma Ciuitate pergentes hospitaremur in Oppidulo quodam, aliqui sub specie Peregrinorum explorantes nos, indicauerũt his, qui fuerunt in Castro Ekarslahof, quorũ quidam more suo latrocinia exercentes, exierunt summo mane cũ optimis equis paratis balistis. Et cum ipsi essent in summitate montis, nos verò in descensu, transierunt propè nos quasi ad iactũ lapidis, & pertranseuntes nos ad Oppidũ vicinissimum, vt meliùs viderent nos, antequam veniremus ad loca tutiora. Cumque sequenti die homines armati venissent sequentes currus suos, quæsierunt ab eis vbi nam essent peregrini illi diuites cum equis multis, & saccis oneratis auro transeuntes. Responderunt illi, transierunt inquiunt, & iam sunt in securitate. Qui admirantes, & confusi regrediebantur ad Castrum. Tunc ipsa nocte reuelatum est cuidam per dictam Beatam Brigittam, quæ dixit, vidistis illos multos armatos equites hodiè. Et ipse ait. Vidi Domina. Cui respondit. Ego inquit virtute Dei excæcaui eos, vt non nocerent vobis, nec impedirent viam vestram sicut proponebant.

Cùm diuerteremus ad Monasterium, quod vocatur Clarauallis Regni Poloniæ causa audiendi Missas, mulier, quæ diù laborabat in partu, mox vt Reliquiæ Beatæ Brigittæ domum mulieris ingressæ sunt peperit, & ab omni periculo est liberata.

Cum adhùc essemus in Mari inter Alamaniam, & Suetiam dubitantes proptèr bellorum pericula eidem Regno Suetiæ vndique ingruentium, ad quem portum applicaremus, tunc modicùm post meridiem apparuit Stella quasi candidissima in cælo, quam primùm vidit quidam puer octo annorum innocens, & infirmus, & posteà omnes in Naui cunctis admirantibus, & dicentibus, se numquam hora diei Sole claro splendentem vidisse Stellam, quæ vsque ad portum non præcognita Nauem præcedebat, & sic disparuit. Tunc nocte sequenti cuidam de nostris dictum est. Stella, quàm heri vidisti Nauem præcedentem; & portum vobis ostendentem, est dilecta Sponsa Christi Brigitta, cuius fama quasi Stella paulatim præcedet, donec sicut Sol illuminet totum mundum.

Quidam in infirmitate lateris ferè xx. annis firmissimè laborabat, qui etiam Beatam Brigittam corporali visu Romæ viderat. Hic audito, quòd iam defuncta esset, rogauit eam, vt suis præcibus ipsius angustiæ subueniret. Quo facto homo subitò curatus est, & coram multis recognouit, & publicauit gratiam sibi factam.

Quidam in noctibus frequentèr vexabatur à Diabolo, ità quòd multoties extraheretur à lecto, in sui auxilium hic B.Brigittam inuocabat, promittens omni die ad honorem ipsius legere decies Pater noster, qui à vexatione quamdiù dolorosè afflictus est ipsius meritis est saluatus.

Fœmina quædam cum communicasset die Paschæ, recepit de ore suo Corpus Christi, & ligauit in vitta sua, vt daret ad liberandum hoc cuidam viro, quem malè cõcupiuit, ità vt eumdem sic æstimans ad amplexus illicitos alliceret, & cum nihil proficeret, accepit secundario Corpus Christi, & sicut priùs in vitta sua reposuit, vt applicaret illud ad opus nepharium, quod illicò disparuit, ità quòd de eo quidem nullæ Reliquiæ remanerent. Post hæc fœmina illa in decẽ annis numquam vidit Corpus Domini in Ecclesia, nec vmquam, quando erat in Ecclesia, legere poterat vnum Pater noster. Sed extrà Ecclesiam aliqualitèr legere potuit. Quæ talitèr stetit in peccato suo multò tempore, nulli ausa suum facinus confiteri. Hæc cum audisset Reliquias Dominæ Brigittæ venisse in partes Suetiæ, rogauit humilitèr, vt sui misereri dignaretur, & voto peregrinationis ad dictas Reliquias completo, mox vt tetigit pallium illis Reliquijs suppositum, resoluta est in lacrymis. Et consurgens confessa est omnem malum suũ. Facta verò confessione, & videre potuit Corpus Christi, & persistere in Ecclesia sine tædio ad orandum.

Quidam in 40. annis numquam confessus est, qui audita fama Dominæ Brigittæ, veniens ad confessionem, coram Religioso dixit se nihil peccasse. Cui frater. Nec ego te absoluo. Ille igitur secundò venit, & dixit se nihil egisse mali. Tunc volens surgere vidit Diabolum in figura teterrima, à cuius visu volens fugere cecidit in terram quasi mortuus nihil loquens, sed tacens quasi per dimidiã horam. Posteà vidit Dominam pulcherrimam vestibus deauratis indutam dicentem sibi. O homo malè infirmus es, & ille verè ità est. Cui Domina. Vade ad Reliquias Brigittæ meæ, ibi medicina est. Ego enim, qui loquor tibi sum Mater misericordiæ. Surgens igitur homo omnia peccata sua confessus est, quæ à iuuentute sua operatus est, gratias agens Deo, & precibus Dominæ Brigittæ se commendans.

Mulier quædam reputans vana, & friuola, quæ de Domina Brigitta dicebantur, & quædam inconuenientia ore euomens, perdidit sensum. Rediens igitur vir suus domum, & audiens eam extra sensum, vouit se, & cum Vxore sua Reliquias Dominæ Brigittę visitare, & modico vallo interiecto curata est mulier; Et ambo votum suum cum deuotione magna impleuerunt.

Quadam nocte, cum multitudo maxima, quæ Reliquias sequebatur in quodã magno prato requiesceret in tentorijs. Puer quidam mutus nouem annorum propter pluuiam ponebatur sub feretro Reliquiarum, vbi vsum loquendi recepit personis testantibus fide dignis.

Quidam multum sæcularis in spiritu vidit B. Brigittam dicentem sibi sequere me. Ego tibi monstrabo viam, qui euigilans compunctus est.

Duo Cæci, quorum vnus à Natiuitate, alter per octo annos cum cæcus fuisset, videntibus omnibus, qui aderant, sanati sũt in Monasterio Vuatzsteno in festo Sancti Petri ad Vincula.

Quidam contractis manibus, & pedibus, & à multis notus ibidem eodem die sanatus est.

Filius cuiusdam de Ciuitate Arosien. nouem diebus sic erat, quòd mammillas Matris sugere non poterat, qui cum iam morti proximus esset, exeunte Matre præ tristitia, illi, qui intùs erant, vouerunt votum Dominæ Brigittæ. Quo facto puer statim conualuit, & matris vbera sugens portatus fuit Vuatzsten. per vij. dietas.

Qui-

Quidam de Arosien. Ciuitate nouem annis epilecticus fuerat, & quasi omni die ter passus erat. Pater eius pro eo votũ vouit ad dictas Reliquias, & sanatus est.

Vir quidam cæcus, & vna Mulier etiam in Vuatzsteno illuminati sunt eo tempore.

Mutus etiam quidam eodem tempore loquendi officium, quod diù amiserat, recuperauit.

Vir quidam sæcularis, & nobilis ab inimicis lancea perforatus, ità quòd ferrũ lanceæ, & magna pars ligni per pectus intrauit, & per spondile dorsi exiens magnum frusticulum de pulmone secum extraxit, hic iam, cum ab inimicis insequeretur, cogitabat secum. Si verum est, quod audio de B. Brigitta, promitto me limina eius visitaturũ, vitam meam correcturum, & vestes humiles portaturum, & statim ascendens equm euasit, & infrà quatuordecim septimanas contrà spem omniũ mirabilitèr sanatus, & de Vesgocia vsque Vuatzstenum pedester iuit, & Reliquias suas visitauit.

Alius erat nobilis vulneratus, qui nullo modo per Medicum longo tempore poterat curari; Nam quando curatus videbatur, iterùm vulnera aperiebantur, & putruerunt. Hic votum vouit ad dictas Reliquias, & infra paucos dies plenè, & perfecte sanatus est.

Quidam nauigio trāseuntes ad nundinas Sancti Botuidi in superiori Suetiæ parte, adueniente grauissima tempestate iactati sunt, ità vt nimis ex procellarum impulsibus Nauis crepuit, & aqua implebatur. Qui quasi nihil aliud quàm submersionem expectantes, Dominæ Brigittæ deuotè implorabant auxilium, & mox quasi quadam manu Nauis leuata est, & à quadam procella in Terram iactata, qui tamdem cognoscentes se vnum puerum perijsse, flexis genibus eamdem Dominam Brigittam humilitèr exclamabant, & statim vna procella puerum iactauit in terram sanum, & illæsum. Et hi, qui in Naui fuerunt ad Monasterium Vuatzstenum venire properabant, laudantes Christi gloriam, qui per eamdem Dominam tot, & tanta miracula operari dignatus est, nobis cum gaudio talia referentes.

Vir quidam in Parrochia Vretum blasphemans Dominam Brigittam, ità & adeò subitò correptus est, vt crura ipsius continuè frangerentur.

Cuidam etiā Moniali ipsam blasphemando eodem modo contigit.

Hydropicus quidam de superioribus partibus Suetiæ, cuius pedes, & manus in tantùm tumuerunt, vt secundus Iob videretur, hic votum vouit, vt Vigiliam Dominæ Brigittæ, si sciret diem obitus sui ieiunaret, & tanta facilitate curatus est, vt omnes mirarentur.

Quidam blasphemando verba Dei, quæ spiritus Dei loquebatur ad Dominā Brigittam, arreptus est subitò tanta infirmitate, quòd se nec ad dexterā, nec ad sinistrā mouere poterat, & tantò tædio affectus est, vt etiam sibi immittere vellet manum propriam ad extinguendum vitam. Cui persona reuerendo habitu apparens dixit. Extende linguam, & curaberis. Ego enim sum illa, quam blasphemasti, & extendens homo linguam recepit quamdam vnctionem, qui euigilans curatus est, & ab illa infirmitate, & à tentatione liberatus.

Muta quædam mulier veniens ad dictas Reliquias vsum loquendi recepit, & ad propria remeauit cum gaudio.

Mulier arrepta à Dæmonio, & intollerabilitèr vexata, verbaq. inepta proferens, populi multitudine præsente est curata.

Domina quędam nobilissima constricta erat tanta infirmitate, vt quoties se vertere vellet, per trabem funibus se, aut alio adiutorio releuaret, quæ audiens Reliquias aduenisse, & tentans ire pedibus, quantumcumq. malè haberet, surrexit, vt iret, & tanta fęlicitate iuit, quòd nec sensit solitam infirmitatem, nec adiutorium requi-

requirebat, quæ posteà easdem Reliquias in Vuatzsteno alacritèr visitabat.

Quidam in Parrochia Salia Arosien. Diœc. bis suspensus votum fecit Dominę Brigittæ, & in secundo suspendio eius meritis est liberatus.

De Naribus Caballi cuiusdam familiaris Enakenborth fluxit sanguis continuè pluribus diebus, ità quòd non fuit spes de vita sua, cuius possessor vouit in honorem Beatę Brigittæ formam capitis equini de cera, quo facto, statim cessauit fluxus sanguinis, & equus perfectè curatus est, & possessor votum compleuit.

Vir quidam pauper in Vesgocia cum inscinderet Carpenta, incautè cum securi fidit genu suum, & licet à Medicis vulnus consolidatum fuisset, tibia tamen miserabilitèr contracta remansit. Qui audiens famam Dominæ Brigittæ vouit, quòd visitaret eius Reliquias cum oblatione pecuniæ, quam habebat, & hoc non perfecit. Vouit iterùm oblationem ceræ, nec hoc perfecit. Vouit se in Vuatzsteno per octo dies in honorem eius laboraturum, si suis meritis sanaretur, & statim sine omni dolore nocte sequenti tibiam extendit, & perfectè se sanatum inuenit, & ad Vuatzstenum veniens deuotè votũ suum compleuit.

Vxor Alani Ioannis Benedicta nomine in tantùm infirma, quòd omnibus membris iam mortuis in solo pectore ad vitales spiritus palpitaretur. Vouit prout potuit, quòd Dominam Brigittam cum oblatione sua, si Deus sibi suis meritis vitam concederet, visitaret. Quo facto, statim sensit vitales spiritus paulatim ad singula membra redire, sicut eos priùs ab ipsius membris paulatim senserat discessisse.

Mulier quædam in Salaa Arosien. Diœc. habens filiam quattuordecim annorum, quæ à quarto natiuitatis suę anno morbo epileptico tàm grauitèr laborabat, quòd treidecim vicibus in terram cadens, & spumans miserabilitèr affligebatur die quolibet. Vouit pro filia, quòd vnà secum Dominam Brigittam peregrè visitaret, si suis meritis sanaretur, & statim sine mora est filia eius sanata, & tàm mater, quàm filia Vuatzsteno venientes deuotissimè votum suum perfecerunt.

In Parrochia Fialansbro Arosien. Diœc. Infans quidam septem septimanarum per duodecim dies infirmatus, tamdem ab omnibus est mortuus per vnius horæ spatium iudicatus, cuius parentes cum lacrymis Dominę Brigittæ auxiliũ pro Infante mortuo implorabant. Et statim infans reuixit, & parentes cum suis oblationibus Vuatzstenum, sicut vouerant, peruenerunt.

Cum iam in Autumno plures Naues periclitarentur apud Malotranda, apparuit Domina Brigitta cuidam in vna illarum Nauium dicens sibi. Vis euadere periculum mortis. Et ille. O Domina libentissimè. Tunc illa. Promitte, quòd limina mea in Vuatzsteno visitabis. Et ille. Promitto. Quo facto omnes de illa Naui ad terram salui venerunt, quamuis Nauis in partes minutissimas frangeretur, & omnes de alijs Nauibus mergerentur. Sed quòd iste ingratus, quod vouerat, perficere distulisset. Iterùm apparuit sibi Domina dicens ei: Miser non consideras grauissimam tentationem, quam pateris. Ille namque in quinque annis præcedentibus numquam potuit nominare istud nomen Maria. Et dixit ei Domina Brigitta ab ista tentatione numquam liberaberis, donec in Vuatzsteno mea limina visitabis. Quod ille statim cum magna deuotione perficiens, & à tentatione liberatus est, & Benedictum nomen Mariæ clarè, & absolutè nominans, atque laudans.

Mulier quædam propè Aluastrũ Monasterij Ordinis Cistercień. pauper in peculio, sed diues vita pura, decem annis cũ dimidio continuè in dextero brachio dolorem grauissimum est perpessa, quæ inuocans Dominam Brigittam vidit eam

in

in habitu, & dispositione, sicut eam priùs pluries viderat in dicto Monasterio Aluastro, dum ibi moram fecerat adhùc viuens. Quæ dixit sibi. Tu rogas me pro recuperanda sanitate, roges potiùs Deũ, qui hoc, & omnia potest. Libentèr iuuabo te rogando tecum, & certa sum, quòd Deus exaudiet nos. Et hoc dicto, mulier statim ab omni dolore liberata est. Et modicùm post, cũ dicta mulier quadam nocte pro pace, & reformatione status Regni Sueciç deuotè Dominũ exoraret. Iterùm apparuit ei Domina Brigitta in habitu, & dispositione quibus suprà, dicés ei. Propter multa grauia peccata in hoc Regno impunita Deus extendet super Regnum virgam suam. Et ecce misericordia aperta est omnibus se humiliantibus, qui pauci sunt. Adhùc superest induratis grauis afflictio iræ Dei.

Quidam de Lincopen. Ciuitate, ex Aquisgrani sua peregrinatione secundùm votum peracta, in mari constituti ad propria reuertendi spem habuerunt. Nauim, in qua erant, inter procellas reluctantem ignis fulminis in summitate mali protinus incendebat. Qui periculũ mortis euadere diffidentes, genibus flexis auxilium Dei, & B. Brigittæ cum lacrymarum suspirijs implorabant, omnes in Naui vna voce vouentes, Reliquias suas in Vuatzsteno visitaturos, si petitionum suarum celerem consequerentur effectũ. Hoc facto, quasi per manus alicuius fuit fulminis incendium in mari proiectum. Illi de tantò periculo liberati, dum ad portum desideratum applicuissent, ad Vuatzstenum deuotionis causa transierunt Dominæ Brigittæ tamquam benemeritæ laudem, & gloriam referendo.

Mulier quędam in partu laborans tantum grauamen perpessa fuit, vt Infans in vtero Matris moriebatur, pro qua votum factum erat, vt sanitate sibi reddita statim ad Vuatzstenum vaderet, facto verò voto, mulier ad se rediens peperit, & Infans reuixit.

Restitutus quidam in Parrochia Singitun Arosien. Diœc. commorans, qui à parentibus Vxoris suæ sępiùs arguebatur. Nam dixerunt eam ab eo exosam haberi, & despectam, verum fuit, quòd eam iugitèr verberibus afflixit. Nocte quadam, cum sana cũ eo dormitum iuisset, morte subitanea iuxtà eum iacens expirauit. Manè autem facto ipse Vxorem suam defunctam inueniens, Deum, & Dominã Brigittam cum magnis lacrymarum singultibus in loco secreto supplicitèr exorabat, vt ipse suæ mortis innocens ab Vxoris suæ, parentibus posset euadere sine damno. Parentes verò eius, & vicini ad tantæ tristitiæ spectaculum occurrentes, & credentes, eũ esse auctorem suæ necis, funus ad feretrum posuerunt, mortem eius amarissimè dolentes. Dum autem vir pro vita eius, & vt expers sinistræ suspicationis fieri posset in orationibus suis procubuit. Ipsa vitæ restituta modicùm se erigens sororem suam viua voce sic affata fuit. Soror mea ad quid venisti huc, & se circumspiciens à pluribus amicis suis circumstantibus causam aduentus eorum interrogauit. Illi verò asserebant morte eius percepta se venisse. At illa oculis in cælũ eleuatis, sic dicitur respondisse. Laus, & gloria sit Omnipotenti Deo, & gloriosæ Dominæ Brigittæ, cuius precibus pristinæ vitæ ad tempus merui restitui. Vir autem suus ipsam audiens viuam celeri gressu accessit ad eam, flexis genibus humilitèr deprecans, vt ipsa parentibus suis, & amicis audientibus palàm insinuaret, si ipse mortis suæ causa extitisset. At illa negauit dicens. Non. Sed secundùm voluntatem Dei hoc factũ est, vt ostenderetur in me immensa Christi charitas, qua Sponsam suam Brigittam amplecti dignatus est, cuius interuentionibus in breui de hac valle miseriæ disiungi debeam. Et statim sibi Sacerdotem vocari petijt propter Deum. Quo veniente, & facta confessione, perceptaq. Eucharistia, & Extrema Vnctione, vt vera

Chri-

Christiana suum spiritum in manus Domini commendauit. Marito suo à sinistræ suspicationis opprobrio liberato, & pluribus præsens miraculũ audientibus, Deũ pro sua magna gratia laudauerunt, & Dominæ Brigittæ limina se visitaturos cum magna deuotione promiserunt.

Puer quidam pustularum patiens infirmitatem, iam extremum spiritum agere videbatur, pro quo Mater, & Parentes vouerunt visitare locum Vuatzstenum cum oblationibus, & statim puer conualens sanatus est.

Domina quædam vitio incontinentiæ laborans, quadam nocte rapta in spiritu vidit Diabolum in figura horribili dicentem. Numquid tu credis, quòd homo peccata in terris dimittit, mihi vtiq. data es, & tecum descendam in Infernum. Dominæ vtique illi vltrà modum turbatæ apparuit persona miræ pulchritudinis dicens. Dic Diabolo misericordia Dei omnibus aperta est, ideò adiutorio Dei nolo peccare ampliùs, propterea nihil tibi mecum est. Quò dicto Diabolus clamans dixit. Væ mihi, quia vtiq. perdo ius meum, & iam incipit augeri inuidia mea, & miseria mea. Euigilans itaque Domina vidit in visu personam mirè fulgentem sicut priùs, quæ dixit. Ego sum Brigitta, quæ de Roma veni. Confortare, & esto stabilis. Ego enim, quòd sic placet Deo, adiuuabo te in tentationibus tuis futuris.

Quidam nobilis fugiens inimicos suos transfixus est in pectore, ità vt de vita eius desperaretur quòd, non nimium exibat de sanguine vulneris. Transactis aliquibus diebus votum vouit ad Vuatzstenum, & statim cępit sanguis fluere de vulnere, & paucis diebus sine medicamento sanatus est.

Quidam puer septemnis nouem vicicibus arreptus est die quolibet à Dæmonio, quem mater vouit in Vuatzstenum cum oblationibus, & veniens non sine admiratione omnium est curatus.

Vir quidam in superioribus partibus Sueciæ attediatus de vita multis vicibus tentabat se ipsum strágulare. Cuius Vxor vouit eum ad Vuatzstenum cum oblatione. Igitur eodem die, quo tentabat ire, vt adimpleret votum suum, percussit se in Tibia Securi, de qua infirmitate decubuit aliquibus septimanis. Cumque iam mulier surrexisset, vt adaquaret gregem suum in glacie cecidit in operturam, quæ aperta fuerat pro adaquando grege, & ibi in aqua iacuit quasi per horas quattuor, donec Vxor, & filius, & plures eum extraxerunt ab aqua, qui portatus ad domũ nihil omninò recepit de aqua in corpus suum, nec infirmatus est, nisi quòd frigus de glacie, & hyeme patiebatur: dixit enim, quod Domina quædam posuit super eum mantellum suum dicens ei. Ego te iuuabo, donec venies ad locum meum Vuatzstenum, igitur vir ille impleuit, quod promisit.

Quidam in Parrochia Felkare Arosien. Diœc. surgente manè Vxore sua pro opere necessariò agendo, requiescebat in lecto cum duobus filijs paruulis, qui vlulatum horribilem subitò emittens mortui sunt, quorum membra ità liuida, liuoreque tumentia effecta sunt, ac si baculis læsa essent. Quod videns Pater lacrymis, singultibus in stupam portauit, & eorum morte nimium anxiatus vltrà modum etiam pauidus, & quasi interfector eorũ ab aliquibus suspicaretur. Mater verò puerorum plenam in Dominam Brigittam habens fiduciam, eò quod audierat crebrò famam miraculorum eius, vouit pro altero dicens. O Domina Reuerenda, si reddideris mihi istum viuum portabo eum ad locum tuum Vuatzstenum cum oblationibus. Cuius spiritus statim cępit in corpus paulatim intrare, sicut solet die mortis appropinquantis paulatim recedere. Vndè mater exhilarata dixit. Laus Omnipotenti Deo, & tibi ò Domina Brigitta. Iam vadam ad Parrochialem Ecclesiam, faciamque in honore

Dei cantare Missam. Postquam transactis ferè tribus, vel quattuor horis mulier maiorem in animo concipiens fiduciam dixit. O Domina gloriosa scio quia potens es apud Altissimum, & istum adhùc iacentem mortuum reddere mihi viuum, sicut reddidisti alium. Qui statim eò modo, quo prior viuificatus est. Hæc mulier cum multis vicinis suis circumstantibus in Carnispriuio venit Vuatzstenũ, ostendens ibi dictos pueros coram multitudine populosa.

Mulier quædam ex Ekmgia Ciuitate Lincopen. peperit Infantem in vltimo spiritu constitutum, qui & statim mortuus est. Vndè mulier antedicta nimio dolore afflicta, maximè quia Infans sine baptismo decessit, cœpit cum omnibus circumstantibus se Dominam Brigittam lacrymosè rogare, vt proles sua tamdiù vitæ redderetur, quamdiù baptizaretur. Quo facto non sine admiratione, & congratulatione omnium circumstantium reuixit Infans, & baptizatus est. Hæc mulier aliquibus septimanis transactis veniens Vuatzsteno, & portans secum dictum Infantem viuum, & incolumem Omnipotentem Deum, & B. Dominam Brigittam collaudauit pro gratia sibi facta, similitudinem Infantis argenteam offerendo.

Mulier quædam fracto Crure dolorem vehementissimum passa est per dimidiũ annum, hæc in sui auxilium Dominam Brigittam suspirijs inuocabat, & statim nocte sequenti crure integro sanato ab omni dolore liberata est, & facto mane surgens sana de filis lini, quæ secum habebat, paratam telam paruam texendo parauit, & pedibus suis expeditè ambulans venit Vuatzstenum, & eamdem telam deuotè offerens, cum magna gratiarum actione sanationem suam publicè recognouit.

Ciuis quidã de Ciuitate Stocholmen. habens vermem in aure dolorem capitis grauissimum passus est per vnum mensem, hic tamdem audiens qualitèr multis in suis miserijs per Dominam Brigittam, fulcirentur, vouit peregrinando videre ossa sua in Vuatzsteno collocata, & statim excusso verme aliquantulùm sensit remedium, & veniens ad dictum locũ Vuatzstenum coram Confessore confessus est, se omninò tunc esse curatum, Deum in suam famulam magnificè collaudando.

Quidam equitans super glaciem cum appropinquaret ex improuiso iuxtà flumen propinquum decidit fracta glacie in aquam cum equo, quem dum vnda, & cursus fluuij vehementèr traheret, nec glaciem apprehendere valeret, venit ei in mentem vouere se ad limina Dominæ Brigittæ, & vitam suam correpturum, & mirùm dictu, statim equs traxit se ad partem glaciei, & ità facilitèr ascendit cũ equo contra spem omnium, ac si manus hominum eum leuassent. Illæsus igitur veniens ad terram, cum iter arripuisset ad domum Dominæ Brigittæ, ipsa nocte apparuit ei Domina quædam habitu reuerendo dicens. Cogitas venire ad domũ meam, nihil proderit animæ tuæ nisi corium, quo circumligata fuit lingua tua, solueris pura confessione. Qui ex verbis istis compunctus venit, & cum lacrymis totam vitam iuuentutis suæ confessus est. Nam quoddam abhorribile peccatum perpetrauerat, quod statuit in corde suo nulli se operire, antequam sciret se moriturum. Attamen frequentèr de alijs peccatis confitebatur concludens isto modo confessionem. Peto inquit absolutionem de omnibus, quæ dixi, & etiam de his, quæ non dixi. Cum verò hoc peccatum diù celatum aperuisset, sensit mirabilitèr se alleuiatum, anteà quippè tamquam grauissimo onere constrictus erat.

Quidam in amentiam raptus est, ita vt omninò perdiderat sensum, cumq. in Oppido extrà Ecclesiam Lincopen. die, notteq. grauaretur, & vix à multis teneri posset, dicens, quemdam hominem teterrimum stare antè se monentem ad sequen-

ſequendum eum, & multa inepta loquebatur. Famulus itaque iſtius vouit, vt ſi Dominus ſuus ſenſum obtineret, non ſolum viſitare domum Dominæ Brigittę, ſed in perpetuò ei cum ſuo Domino ſe ſeruiturum. Inſuper quousq. poſſet, inducere velle eum ad eius amorem, & honorem. Et ſequenti nocte benè conualuit dicens, multa loca pertranſieram, multas perſonas teterrimas videram, ſed intèr alias vidi Dominam Brigittam cum duobus comitantibus ſe loquentem. Facito inquit, quod ſeruus tuus promiſit pro te, & proderit tibi ſuper omnes theſauros. Qui complens votum, non ſolùm in ſenſibus, ſed & in anima eſt emundatus, abnegans omnes impietates, & conſuetudines vanas.

Mulier de More Lincopen. Diœc. cum nouem diebus periclitaretur in partu, quæ vouit multa, & multa, ſed nihil omninò profecit. Tamdem vouerunt multæ fęminæ circumſtantes, quòd ipſa cum omni domo ſua viſitaret domum Beatæ Brigittæ, & mox ad horam peperit tanta fęlicitate, quæ cum octo priùs peperiſſet infantulos, numquam tanta facilitate, & leuitate, & columitate priùs pariebat.

Puer quidam mortuus pluſquam ad tres horas rigidus, & frigidus iacebat. Cumque iam omnes flerent, Mater votũ vouit Dominę Brigittę, quòd ſi puer reuiuiſceret, non ſolum viſitaret limina eius, ſed & ei perpetuò deſeruiret. Et ſtatim modico interuallo facto puer ſurrexit viuus: Quo facto venit Mater cum puero ad Vuatzſtenum, & teſtimonio multorum fide dignorum ità factum eſſe oſtenderunt.

Item conſimilis gratia de alio puero narratur, qui longiori ſpatio temporum quaſi ad ſuccenſionem vnius magnæ candelæ iacens mortuus, facto voto ad Dominam Brigittam ſurrexit viuus.

SERMO

SERMO DE BEATA BRIGITTA

Ex eodem M. S. Codice descriptus, vnà cum alijs quibusdam Miraculis ab ea editis in Regno Poloniæ, & Suetiæ.

BENEDICTVS ergò Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi Pater misericordiarum, & totius consolationis, qui mirabilis in famulis etiam iam mundo senescente, fide verò bonis operibus approbata ferè ad occasum mundo tendente, in finem diligendo suos, charitatem suam ostendere dignatus est, quique per placita sibi merita Venerabilis Brigittæ de Suetia, hæc supradicta miracula, & multa alia, quæ nè legentes afficerent tædio, non sunt scripta omnia in Libro hoc, operari dignatus est. Et hæc scripta sunt, vt credatis, quomodo hæc erat vera Dei famula, quam tàm huiusmodi signis non immeritò admirandis dignificauerat, & quotidiè dignificat omni nationi, quæ sub cælo est dignè colendam exhibet. Quæ à primis iuuentutis suæ annis iugo seruitutis suę læuissimo subiecit. Ità quòd cum marito suo deuotè visitaret Romam, & Compostellam, & multa alia loca, in quibus Sanctorum Reliquiæ requiescunt, rediensque ad Patriam, ad continentiæ perfectionem adduxit eumdem, vt multis annis simul sine exactione, & redditione debiti coniugalis viuerent, iam adhùc ligato matrimonio, sobrietatem vidualem victu, & vestitu perferebat. Deuotioq. cordis eius, & orationum instantia magna in ea futuræ resignationis, & gratię perfectionem præmonstrabant. Cũq. iam à lege viri soluta esset, bona sua hæredibus, & pauperibus distribuens, & à mundi delectationibus, & patriæ retinaculis, parentumq. solatijs se expediens, & ex iussu Christi ad Romã iter arripiens, ipsum pauperem pauper sequens, nihil sibi nisi simplicissimum victum, & vestitum à generis sui nobilitate contemptibilem retinebat. Propter quod, & ea, quæ omnem mundi consolationem abiecerat, mirandis consolationibus, gratijs, & reuelationibus est diuinitùs illustrata, sicut in Libro Reuelationum sibi cælitus ostensarum lucidissimè continetur. In quibus omnibus non suam, sed Dei gloriam quærens, latere quidem ob humilitatis custodiam maluisset, nisi quantum ad proximorum salutem prospexisset, & ideò Spiritus, vel Christi potius sibi insuper apparitiones Confessori suo adhùc in corpore viuenti, & omnibus his verum testimonium perhibentibus. Scimus enim, & verè credimus, quia verum est testimonium eius manifestare iussa

iussa est, cui in spiritualibus humilitèr obediens, omnia sibi diuinitùs ostensa non sine deuotionis lacrymis reuelauit. In quibus inquam Reuelationibus ostenditur incomprehensibilis, & inexcogitabilis Christi Dei, & hominis pietatis charitatiua dignatio. Atq. hinc omnes propter preces, & merita Matris misericordiæ Virginis Mariæ, Sanctorumque suorum ab estu peccatorum, & ad postulandam misericordiam placidissimè conuocantur. Vndè Dominus, cui est proprium misereri semper, & parcere, in his Reuelationibus Omnipotentiam suæ diuinitatis in sublimitate maximæ miserationis indicat, vt inexcusabiles sint omnes operante diuino iudicio, qui misericordiam tam lenitèr, tamque dulcitèr exhibitam contempserint: numquid non excusabilitèr dignus est iustitia diuini iudicij fieri; qui tàm dulcibus verbis, & operibus, quàm huius apparitionis seriem continere oblatam sibi contemnit admonitionem, & respuit miserationem. Quapropter præparent omnes animos, & expandant voluntatum suarum sinus, vt mensura misericordiæ bona, scilicet super meritum confecta, super speratum cogitata, super desiderium, & omnem cogitationem superfluens per mediatricem Matrem Dei, & hominis à Filio suo fonte omnis pietatis infundatur, nec suspicio vlla fallacis spiritus mentibus ista legentium obrepat.

Non enim credendum est, quòd Spiritus malignus, vel verè iustos decipiat, vel peccatores in melius conuertat, vel charitatem, quam non habet, cordibus frigidis infundere queat, vel in aliquo gloriam Dei, cui inuidet, promoueat. Sicut enim impossibile est, quòd Spiritus veritatis loquatur mendacium, vel à iustitia quemquam auertat, vel superbiam, vel inuidiam cordibus sibi subditis inspiret, vel Omnipotentis Dei contemptum adducat, & spiritui falsitatis oppositum horum malorum propter inoblitam ei malignitatem, & nequitiam omninò sunt interdicta, & si fortè quis hoc, vel aliquid horum bonorum spiritui maligno possibilia esse ad faciendum contendat. Consequens est, quod opposito horum spiritui maligno, & sancto possibilia esse contendat, & veniat mentabilis error, vt mala Deo, & bona Diabolo tribuantur, & iustorum Princeps, & Rectorum credatur Diabolus. Impiorum verò structor, & inuestigator Deus esse blasphemetur. Si quis autem Reuelationibus, quæ à IESV Christo, & Amantissima Matre sua Maria Virgine sint misericorditèr ostensæ credere nequiuerit, vel noluerit, operibus ipsis credat. Ipsa enim opera testimonium perhibent, de cuius spiritu locuta sit viuens in corpore, quæ carne soluta tantis miraculis quotidiè succurrendo miseris illustratur. Incredibile enim, immò impossibile esset, quod Deus secretorum cognitor hanc tàm mirabilitèr dignificaret mortuam, si tanta, quę in Reuelationibus continentur, contra scientem omnia adinuentione propria fingere præsumpsisset. Hæc autem miracula, quæ in hoc paruo Volumine continentur, in quibus non est attendenda latinitas, ruditas, nuditas, vel simplicitas, sed propter dilectam sibi mirabilitèr operantem amantissima charitas, immensa bonitas, & suauissima benignitas; non solum nota sunt Venerabilibus Patribus, & Dominis videlicet Domino Brigero Archiepiscopo Vpsalen. Domino Thomæ Episcopo Vexionen. Domino Nicolao Episcopo Scaren. Domino Matthiæ Episcopo Arosien. Dominis Canonicis Capituli Lincopen. Inclitis Baronibus Domino Amiglislom Comiti Vrknoensi, Boetio Ioannis Capitaneo Silanden. Dominis Benedicto, & Carolo Consiliarijs, & Militibus Illustris Regis Suetiæ, qui ad firmiorem euidentiam, & certiorem credentiam eadem vera, & fide digna sigillorum suorum appensione appro-

approbarunt. Verum etiam toti ferè Communitati Suecorum Regni antedicti pro recuperanda tàm animæ, quàm corporis sanitate ad dictum locum Vuatzstenum, vbi ossa eiusdem Dominæ Brigittæ requiescunt, cateruatim quotidiè confluunt, quæ per eam fiunt signorum magnalia cernere cupientes. Ad laudem, & gloriam Domini nostri Iesu Christi, cui est honor, & gloria cum Imperiali potentia per infinita sæculorum sæcula. Amen.

Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi Pater misericordiarũ, & totius consolationis, qui ad ædificationem, & consolationem suorum in primis temporibus per seruos suos Prophetas fecit magna, & inscrutabilia, & mirabilia absque numero. Salutemque magnam in medio terræ, dum in Iudæa tantùm notus esset. Intrante verò tempore miserationis gentium, dedit hominibus scientiam Altissimus honorari in mirabilibus suis, in his curans, mitigabat dolores per mundi climata circumquaque, cum in omnem terram sonus prædicationis Apostolorum procederet, manus suas extendens tunc in sufficientia ad sanitates, & signa, & prodigia fieri pro nomine sancti Filij sui Iesu, quæ Suecia Borealis regio audita percipiens, suaue iugum Domini spontè suscepit. Euulsisq. spinis perfidiæ, & tribulis Idolatriæ, vt vinea fructifera fructus iustitiæ germinaret. Et hæc vinea de tenebrosis Idolatrantium Ægyptiorum ergastulis prælucente lumine gratiæ Dei translata, eiusque dextera firmis fidei radicibus plantata, nec non sedulis cælestium dogmatum imbribus per Doctores Catholicos irrigata. Licèt aliquoties raro tamen miraculorum insignis ad vberiorem virtutem perfectam fuisse dignoscitur illustrata. Vndè in illa nonnulli deuotis cupiebant affectibus huiusmodi calefieri, & ad amorem diuinum feruentiùs accendi, nè Aquilo ille, à quo panditur omne malum, super habitatores terræ aliquos imbecilles eius palmites gelu perfidię posset exurere, seu radices eius extirpare. Quorum desiderijs Dominator virtutum, qui cum tranquillitate iudicat, & magna reuerentia disponit omnia, benignitèr accurrens ineffabili sua sapientia ad nos habitantes in his extremis terræ finibus, Regno videlicet Sueciæ prædicto, attingendo inuenit magni pretij mulierem, videlicet Venerabilem, & sanctæ memoriæ Dominam Brigittam virtutum armis contra vitia valdè fortem, vt in illo Libro de vita ipsius plenius declaratur, & sibi reuelando secreta cælestia Sponsam suam, & filiam creberrimè nominatur, vt in Libris Reuelation. sibi viuenti in corpore cælitus ostensarum aptius edocetur. Et nè humanæ conditionis infirmitas nimis tarda ad credendum redderetur, quòd Christus in cælo residens, loqui fœminę in hac mortalitate degenti dignaretur, non cessat eiusdem Dei, & Domini nostri Iesu Christi magnifica gloria Sponsam suam in omnibus circumquaque Regnis magnificis, vt infrà dicetur miraculorum prodigijs illustrare, sic piè satisfaciens oculis suis videri mirabilia fieri affectantium. Necnon euidentèr ostendens, hanc se intimè dilexisse, crebrisque, & charitatiuis locutionibus consolatorijs, nec non admirandis Reuelationibus lætificasse viuentem in corpore, ad cuius nominis innocationem in carne mortua, tam innumera signorum magnalia quotidiè dignaretur ostendere. Quæ, si omnia publicarentur, vnius scriptoris, licèt velocissimi sedulitas ea colligere, & conscribere non valeret. Igitur ad hoc, vt à pueris deuotis magnificentiæ diuinæ laudabile nomen eò feruentiùs exaltetur, & agnoscat omne sæculum, quanta gloria Deus dignificat in sanctis suis, prædictam famulam suam Dominam Brigittam à primo tempore, quo ab Vrbe Romana

ossa sua translata sunt. Ex præcepto Venerabilis in Christo Patris Domini Domini Nicolai Diuina miseratione Episcopi Lincopen. per patentem litteram ipsius sigillo roboratam. Nos Gudhmarus Frederici, Ioannes Giurderi, & Batismundus licèt indigni Presbyteri in Monasterio Vuatzsteno Lincopen. Diœc. prædicti Regni Suetiæ commorantes, diligentiam, quam potuimus, apposuimus ad conscribendum in hoc volumine, cum testibus, & personarum, & locorum in quibus habitabant nominibus aliqua miracula, per quæ virtuosus Deus glorificat famulam suam. Sed nequaquam omnia, sed multa valdè stupenda referuntur nobis. Collegimus etiam prius aliqua miracula in vnum alium Libellum, quem Reuerenda Domina Catherina Venerabilis, & sanctę memoriæ Dominę Brigittæ filia tulit secum ad sedem Apostolicam sigillatum sigillis Venerabilium Patrum, ac Dominorum, qui in fine ipsius nominantur, & ex miraculis, quæ scripta sunt in illo Libello scripsimus sex in principio præsentis voluminis cum personarum, testium, & locorum, in quibus habitant, nominibus, facta sunt autem illa sex miracula non longe à Monasterio Vuatzsteno, & idcircò ad ea testes, & nomina facilitèr reperire potuimus. Alia verò pleraque facta sunt in remotis partibus, & ideò testes ad hæc inquirere sine difficultate non valuimus. Nec in his sex propter appositionem nominum testium, & locorum, necessariò compulsi sumus dictiones aliquas permittere. Verùtamen tàm illa, quàm ista in veritate facta scimus, & vidimus personas, cum quibus facta sunt. Licèt primò per negligentiam testes vel nomina illi apponere ommisimus. Verè etiam credimus, multa per eam facta miracula, quæ nusquam referuntur ad nos, quod patet per multos hùc peregrinantium, & ceram in diuersis formis suspendentium, qui ità veniunt, atque recedunt, qui nobis penitùs nihil loquuntur. Sciendum est insuper, quòd multi sunt in partibus istis cognomina non habentes, huiusmodi ergò de Oppidis, in quibus habitant nominamus.

Item notandum, quòd veniunt aliqui non recordantes præcisè dicere nobis diem, quo infirmitas eorum inceperit, aut finierit. Diem ergò & annum, quo ad nos veniunt ponimus, hoc ex plerisque perpendentes, quod statim finita passione iter arripiunt, quorum aliqui hoc valdè debiles attentant, & ad locum ipsum Vuatzstenum peruenientes gaudent se per Venerabilis Dominæ Brigittę merita perfectæ curationis Antidotum in itinere prægustasse. Initium ergò signorum per eam in partibus istis factorum hoc est.

Contigit anno 1 3 7 4. Feria Tertia Pentecostès, quod quidam nobilis Fadhresse nomine de Oppido Sodhrbij Parrochiæ Ieroprompta Lincopen. Diœc. ab hostibus suis capitur, & strictissimè ligatus à domo sua plusquam xxx. miliaria vsq ad litus maris adducitur. Naue itaq. parata, qua ad Alemaniam vlterius traduceretur, vt ibi liberiùs tantam argenti summam, quantam vellent ab eo per pœnas extorquere possent. Stans itaque vir ille in litore doloribus vndique circumseptus, audiuit, quòd illi qui transtulerunt Reliquias Dominæ Brigittæ à Roma pausandi gratia consisterent non longè à loco, quo ille staret. Illam ergò in sui auxilium, vt saltem in patria sua remeare posset altis suspirijs inuocabat. Et statim armati de propinquo Castro Brimi plures, & fortiores captiuatoribus suis venerunt, & prohibuerunt, nè adduceretur in regionem alterã, sed imponeretur sibi ibi certa summa pecuniæ pro captiuitate soluenda, si iustitia sic dictaret, quod & factum est. Et ille liber ad patriam dimissus est. Illi tamẽ, qui iuuabant eum, in nullo sibi attinebant, sed hucusque venerant propter inimicos eius.

Ille

Ille verò dum reuerteretur ad propria, venit ad illos, qui transtulerant ossa Dominæ Brigittæ, & sequebatur eos, vsque dum collocassent ea in Monasterio suo Vuatzsteno, quo collocata sunt quarto 9. Iulij anni prædicti. Narrans gratiam secum factam. Postmodum per Reges, & Proceres Regni liber datus est, ità quod captiuatoribus suis obulum posteà non soluerit. Testes sunt Nobiles viri Haquinus Tampe de Oppido Ludhigistadl. Parrochia Sydstadd. Lincopen. Diœc.

Nobilis quidam Hanus similitèr nomine in Ciuitate Sudhr. Lincopen. Diœc. apertè blasphemans laude dignam Dominam Brigittam, vbi primùm venimus ad Regnum Suetiæ in Festo Apostolorum Petri, & Pauli anni prædicti tanta furia arreptus est, quòd non solum vidit multitudinem Dæmonum, sed currens ad quamdam arborem, & se expolians vestibus, flectensq. genua coram arbore se vehementissimè flagellauit. Et qui solebat antè dicere, quid mihi de illa vetula, & de Reliquijs suis, & si haberem vnũ equum valentem 40. marcas de illa nihil penitùs curarem. Postquam se flagellasset, inuenit vnam equam miseram, & super eam sedens equitauit ad Ecclesiam S. Laurentij in Ciuitate Sudhricopen. ibiq. dimittens equam intrauit Ecclesiam, claudensque ostium super se solum cum virgis, & baculis totum corpus suum, & caput miserabilitèr vulnerauit. Quod percipientes amici sui veniebant, & pulsabant ad ostiũ, vt eis aperiret. Ipso verò negante, ipsi tamen per aliquas fenestras Ecclesiæ intrauerunt. Quod ipse videns, quasi pro sęuis hostibus cum baculis, quibus se priùs percusserat, se defendit, quem ipsi per astuta consilia capientes ad hospitium suum importunè traxerunt. Ille autem ex dementia sua digitos dentibus mordens improperans eis, & clamans. Vos maledicti latrones, & tyranni, ità malè locuti estis de illa Beata Domina Brigitta, sicut & ego, ità digni estis maledictione, & Dęmonum societate sicut ego. Qui suam, & eorum nequitiam detegens, tamdem redijt ad sensum suum, & votũ vouit visere Reliquias sanctas. Cumq. venisset ei in mentem priùs ire ad limina Aquisgrani, quia hoc priùs vouerat, & non impleuerat, statim iterũ arripitur, & grauius more solito à multitudine magna Dæmonũ vexatur, & cum aliquantulùm respiraret, habito consilio cũ quodam viro discreto promisit, vt Monasterium Vuatzstenum visitaret. Qui arripiens iter primò, quasi mole quadam depressus vix ire potuit, sed egressus Ciuitatem in maxima humilitate, pauperrimo habitu, nudis pedibus per longas duas dietas venit ad locum destinatum, & tanta facilitate iter suum peregit, ac si infirmus non fuisset, Deo gratias referens, oblationem suam humilitèr offerebat. Testes sunt honorabiles viri Dominus Laurentius Curatus Ecclesiæ prædictæ Sancti Laurentij, & frater suus Dominus Nicolaus secum morans, & Dominus Tostus Vice Curatus Ecclesiæ S. Trinitatis in Ciuitate prædicta.

Nobilis quidam Regualdus Inolisson nomine de Oppido Idhmg Parrochiæ Nasclta Strangen. Diœc. paraliticus affectus fuit, ità quòd nullius membri dexteræ partis vsum haberet, & loquendi, videndi, audiendi officiũ amisisset. Quod videntes Vxor eius, & Sacerdos Curatus ibidem Dominus Ioannes, & sibi nimirùm plurimũ condolentes, vouerunt pro ipso, cum ipsemet nõ posset, quòd ipse visitaret Reliquias Dñæ Brigittæ in Vuatzsteno, oblaturus pro quolibet articulo vsu officij sui naturalis carente vnam marcam ceræ. Quo facto mirum in modum paulatim sensit se sanari. Qui circà Natiuitatem Beatæ Virginis veniebat Vuatzstenum humilitèr implens votum suum. Testes sunt Ioannes prędictus Pater Styrbertus Abbas Monasterij Viletę eiusdem Diœc. & Laurentius de Oppido Thiorby eiusdem Parrochiæ.

Honorabilis Pater Stirbernus Abbas de Monasterio Iuleta Strengien. Diœc. ad Vuatzstenum direxit litteram in hæc verba. Reuerendo Viro Domino Petro Priori Aluastri in Vuatzsteno existenti in Domino salutem. Abscondere cœpi, quod experior non abscondendum esset, videlicet, quòd Domina illa gloriosa Domina Brigitta magna, dum inuocata fuerit, in aquarum periculis auxiliatrix erit. Nā in Stagno Maleer propè passagiū Olughasud Nauē ascēdi transiturus versus Strengines, extensoque velo sub illo vehementi flatu, qui erat circà festum B. Martini scopulo quodā lęsa est Nauis, fracto autem gubernaculo, & rupta Naui, velum deponere volebamus, sed non potuimus, flatu instrumenta veli stringente. Sicq. Nauis velocissimè currens in aliū lapidem impegit, & fortiùs rupta est. Tamdem velum trahere volentes in tanto periculo. Missam Salue sancta parens in honorem gloriosæ Brigittæ dicendam vouimus, & tantum protinùs releuamen accepimus, quòd nec minima gutta aquę percipiebatur Nauem intrare. Pueri autem, & famuli, prius quàm Nauis rumpebatur, ad vnam leucam pluries exhauserunt aquam, quia Nauis propter vetustatem porosa erat, rupturæ verò tàm amplæ fuerunt, quòd non erat in manu nostra auxilium ferre. Ipsis itaq. ab inuasione aquæ mirabilitèr exemptis, etiam pori, qui antè receperūt aquam, tanto deferentes facto quieuerunt. Verumtamen aqua rupturis alludens, inconsuetum sonū dedit mira reluctante potentia, quippè in comparatione tantæ resistentiæ ostendit, se in tali actione minoris esse potentiæ, & virtutis. A terra vtiq. remoti eramus sub isto facto ad longam dimidiam leucam, & Nauis postmodum remis ad terram ducta, & in Portu firmata, aqua mox cœpit absorbere. Post cuius reparationem famuli se habuerunt in exhauriendo aquā de Naui, sicut antè eius fractionē. Me autē descendente de Naui in Strengines, & famuli persequebantur viā versus Ciuitatē Stocholinensem, vbi eadem Nauis penitùs est destructa. Illæsis tamen famulis, & rebus nostris. Hæc itaq. facta sunt, non inuocantis meritò, sed inuocati nominis dignitate. Et quid igitur tantæ auxiliatrici respondemus? scimus pro certo, quòd ipsa re vera, & nomine veracitèr extitit bona, inuocātibus reis iuuamen tribuens. Taceant aduersarij. Valete in Christo semper. Scriptum in crastino B. Vincentij meritis gloriosi. Testes sunt Dominus Soal Monachus, & Sacerdos Monasterij Rinna in Terra Gothlandiæ Berocampæ Laurentij Benedicti. Ioannes Petri nobiscum in Naui periclitantes. Ista quattuor miracula posita sunt in primo libro, & duo de illis videlicet de Domino Nicolao de Suuenthals, & de Piscatoribus sequuntur.

Item circà festum S. Nicolai Episcopi, Nobilis quidam primo nomine de Castro sito iuxtà Ciuitatem Orobro Strengien. Diœc. deridens Dei famulam, altero oculo subitò priuatus est. Qui post dimidium annum de blasphemia pœnitens, & votum peregrinationis ad eam emittens, atq. perficiens, se gaudebat amissam prædicti oculi claritatem recuperasse. Testes sunt Hermannus Schuita, & Vvillabargh cum cæteris eiusdem Castri castrensibus.

Eodem tempore Iacobus Aurifaber Ciuis dictæ Ciuitatis Orobro etiam blasphemans Dei famulam paralisi dissolutus est, qua per tres dies, & tres noctes miserabilitèr afflictus est, vouit se pergere visere, quam deriserat, qui mox vsu, firmaque stabilitate membrorum percepta, quod vouerat adimpleuit. Testes sunt Cōciues, & amici sui Petrus Aquinus, & Ioannes.

Item anno sequenti videlicet Anno Domini 1375. Benedictus Monachus Ord. Prædicatorum de Claustro sito in Ciuitate Strengien. consistens apud Ecclesiam Ekiolistadh eiusdem Diœc. deridens laudabilem Dominam, amens omninò

rinò effectus est per tres dies, & noctes circà Epiphaniam Domini. Qui facto ad eam peregrinationis voto, quam deriserat visitare, viuacitatem sensuum pristinam est adeptus. Testes sunt honorabiles viri, & Dominus Nicolaus Curatus Ecclesiæ Ekiolistadh Dominus Honichinus Curatus Ecclesiæ Ekheby eiusdem Diœc.

Item circà Epiphaniam Domini Nicolaus Pistor 40.ferè annorum de Oppido Vthebgrh Parrochiæ Hunnita in Vallibus Arosien. Diœc. à natiuitate mutus, audita fama miraculorum, per quæ Omnipotens Deus mirificat famulam suam, gratia adipiscendi vsum loquelæ peregrinando cępit visere locum Vuatzstenum, soluto in itinere linguæ ligamine, perfecto loquendi prędirus officio ad propria cum gaudio reuersus est, peregrinatione sua priùs fideliter consumata Testes sunt Nicolaus, & Laurentius Agricultores in Oppido prædicto.

Petrus Sartor de Oppido Kausbethorp, Parrochiæ Kustha Strengien. Dięc. per nouē hebdomadas languore grauissimo laborãs, nouē vltimis diebus perdito sensu, atq. loquela, nihil omninò comedere potuit. Tamdem ad sensum rediens, fecit votum peregrinationis ad Monasterium Vuatzsteno, quod illicò plena sanitate recepta circà Octauam Epiphanię humilitèr adimpleuit. Testes sunt Holinger de Oppido Gutamù, Ioannes de Oppido Frolimda eiusdem Parrochiæ.

Item circà Purificationem B. Virginis Ioannes Monachus dę Ord. Minorum Claustro sito in Ciuitate Orbuga Arosien. Diçc. verbis minus decentibus blasphemans gratiam Reuerendæ Dominæ nostræ factam, morbo ephiletico subitò cecidit, & visu, auditu, loquela, motu, omnique sensu rationabili perdito, per tres dies, & noctes iacuit quasi truncus inutilis, cuius miseriæ Dominus Aruidus Ecclesiæ prædictæ Curatus, & discretæ Matronæ eiusdem Ciuitatis Catherina, & Margarita compatientes fecerunt votum peregrinationis pro eo famulæ Dei, qui eadem hora surgens sanus, fatebatur, se libentèr velle, quod pro eo vouerant, adimplere. Testes prædicti sunt.

Ryatilborgh Vxor Gymari de Oppido Vnidhalbagh Parrochiæ Hunnita Arosien. Diçc. per tres dies, & noctes in partu periculosissimè laborauit, ita quod mulieres secum existentes de vita ipsius penitùs desperarent. Adueniens post hæc Curatus Ecclesiæ Arnardus pro audienda ab ea Confessione, sibi consuluit famulæ Dei votum peregrinationis emittere. Quo facto, Infantem peperit incolumem circà festum Purificationis B. Virginis votum fidelitèr adimplendo. Testes sunt Dominus Arnardus prædictus, Catherina, & Ignefridis conuicinę suæ.

Dominus Nicolaus Curatus Ecclesiæ Suuashaal Lincopen. Diçc. paralisi dissolutus, pro sui sanatione Dominam Brigittam deuotè flagitauit, & tempore Quadragesimæ prout potuit, venit Vuatzstenum pro salute recuperanda, vbi in paucis diebus tantùm cóualuit, quod in sácto die Paschæ nobis, & alijs pluribus vidētib. Missas in Monasterio celebrauit, & hoc est 9. Kal. August. anni instãtis suã Ecclesiã sanus regit. Testes sũ honorabiles viri Dominus Tiko Curatus Parrochialis Ecclesię Vadhrstadha, & Dominus Andreas Curatus Parrochialis Ecclesiæ Arrestadha; & Dominus Tyrgillus de domo sancti Spiritus Skamigen.

Decem viri cum puero paruo sedebant ad piscandum super glaciem in Stagno magno Monasterio Vuatzsteno adiacenti, vbi talis est consuetudo, quòd dum appropinquat tempus resolutionis glaciei, vehementissimo strepitu incipit ebullire, & commouere à profundo; & magna violentia rumpere primò paruas rimas, quæ sunt in glacie, has in modico spatio faciens valdè latas, licèt glacies in densitate habuerit plusquam vlnam. Et tunc superiùs adiuuante impetu ventorũ

diuiditur tota glacies in grossa frusticula, & tunc multi existentes super ipsam multoties submerguntur. Et licèt istud videatur mirabile ad credendum. Hoc tamen omnis circumiacens regio attestatur. Sex verò de decem dictis viris commotionem à profundo audientes, & stagni consuetudinem non ignorantes, cursu velocissimo properabant ad litus. Relictis piscibus omnibus, quos prendiderát, cęterisq. rebus suis. Alij verò quattuor videlicet Syndomquiscbargh Parrochiæ Vuatzsten. Lincopen. Dięc. Kar, & Emiregus in Vastestadhu Parrochiæ Orabargh eiusdem Dięc. & Dalpho in Oppido, & Parrochianus eiusdem Dięc. cum puero volentes sua secum tollere sustinuerunt modicùm, & cum iam parabant se ad discedendum, viderunt inter se, & socios suos aperturam tàm amplam effectam, quòd impossibile erat eis venire post illos vndè ex horribili collisione, & commotione glaciei vsque ad mortem turbati, cum nihil expectarent nisi submersionem subitam. Leuauerunt oculos suos versus Vuatzstenum Dominam Brigittam sibi in auxilium humilitèr inuocantes. Quo facto mirum in modum pars glaciei, in qua illi stabant periculosissimè, in ictũ oculi contra violentiam ventorũ coniunxit se ad illam partem, quæ adiacebat litori, in qua sine periculo stabant eorum socij, permittentes eos ad locum securum accedere. Iamq. illis in securitate stantibus, glacies tanta facilitate disiũcta est, quanta coniuncta. Dictus verò puer properans post eos, sed saltare nom valens tanta velocitate, quanta illi, cum disiungeretur glacies persiluit in aquam. Quod videntes hi decem viri, & ipsum in nulloq; iuuare valentes, pro ipsius liberatione Dominam Brigittam flexis genibus implorabant, qui mox quasi constituta sibi manu cuiusdam ex aqua leuatus est. Illi omnes, cum quibus miraculum factum est circà Annunciationem Domini venientes ad Vuatzstenum, & lacrymantes pro gaudio, auxilium sibi mirabilitèr, & misericorditèr præstitum pluribus intimabant. Testes sunt Suenon Arnabagh, Aquinus Kuntis de Oppido Subij Parrochiæ Ortaton Lincopen. Dięc.

Dominus Nicolaus Curatus Ecclesiæ Vnighby Strangen. Dięc. credere nolens oblocutionibus, honorandam Dominam Brigittam blasphemabat. Quod faciens, dolore grauissimo in dextero brachio percussus est, quod per tres dies ità intollerabilitèr affligebatur, quod nec comedere, siuè dormire, aut aliquid quietis remedium inuenire potuit. Tamdem intelligens, se propter ingratitudinem erga famulam Dei factam correctum pęnituit vouens se intimo corde, sibi non derogare de cætero, sed in quibus possit digna reuerentia honorare. Quo facto sanitatem pristinam sibi redditam sentiebat. Testes sunt honorabiles Domini Henichinus Ekby Ecclesiæ Curatus, & Orlandus Curatus Ecclesiæ Arabargh eiusdem Dięc.

Eadem Dięc. atque Parrochia Agbordus de Oppido Giasmge per nouem dies omninò insensatus est, pro quo Vxor, & amici votum peregrinationis ad Vuatzstenum firmitèr emiserunt. Qui statim sensũ rationabili sibi reddito, circà Annunciationem Domini votum per se factum deuota alacritate compleuit, adiungens, quòd vigiliæ famulæ Dei, dum statueretur ieiunaret, & vnam Missam ob reuerentiam eius quolibet anno dici faciet. Testes sunt Dominus Arnardus suus Ignemarius, & Karaldus de Oppido Vlda eiusdem Parrochiæ.

Margarita de Oppido Okne Parrochia Biornàs Kogh Arosien. Dięc. peperit infantem mortuum, & totalitèr denigratum, cunctis credentibus, quod in lingua eius niger carbo teneret, qui & magis phantasma, quàm homo putabatur. Hęc votum vouit ad Vuatzestenum, & infans reuixit, & colorem, & formam decentem in omnibus membris recuperauit. Testes sunt

sunt Ingridis, & Helena Obstetrices, & conuicinæ suæ.

Agnes de Oppido Vualsoni eiusdem Diœc. & Parrochiæ infantem viuum sensit in vtero suo, quem posteà mortuum intellexit per sex septimanas, & mirum dictu testificantibus mulieribus fide dignis Margarita, & Lucia, quæ frequentiùs ei aderant, vno palmo effecta est gracilior siuè tenerior, quàm fuerat antè, dū infans sentiebatur viuus. Facto igitur voto ad limina B. Brigittæ, mulier peperit infantem viuum, portans eum ad Vuatzstenum transactis post partum eius quattuordecim septimanis. Testes sunt mulieres prædictæ conuicinæ suæ.

Pistrix quædam Ramburgis nomine de Ciuitate Arosien. furti rea deprehenditur, & carcere ligatur, vt post modū ad mortē Iudici tradita condemnaretur. Hęc pro sui liberatione Dominā Brigittam inuocabat, vouens se Vuatzsteno laboraturam per annum, & post pusillum soluta, Vuatzstenum veniens paulò post Pentecostes, complet sedulò votum suum. Testes sunt Ioannes cum cæteris per eam coctum panem quotidiè comedentibus.

Mulier quędam Margarita nomine de Ciuitate, & Diœc. Troudenen. in Regno Noruegiæ paralitica, muta, totius corporis viribus inconsolabilitèr destituta, quasi truncus inutilis quotidiè iacebat in grabato. Huic dormienti apparuit Domina quædam reuerendo habitu dicens. Ego sum Brigitta de Vuatzsteno. Iamq. curabo te de incurabili infirmitate tua, & tu sanata venies ad locum meum, tibi gratiam factam publicè confessura. Hoc dicto quasi vnguento medicaminis tetigit membra dolentia. Euigilans autem mulier inuenit se omnibus membris sanatā, loquela, omnique corporis fortitudine plenariè restituta. Hæc Vuatzstenum veniens coram Presbyteris ibi existentibus, & multis alijs hæc enarrauit, eiusq. membra præcipuè in dextera parte carnositate ferè carentia satis liquidè monstrabant pellem, quæ deposita fuerat, ad ambulandum tamen, & ad laborandum robore corporis viguit vigorosa. Testes sunt nobiles viri Dominus Petrus Porse miles de Notaby Parrochiæ Lomandh, Lincopen. Diœc. & Ioannes Petri de Vestraby Parrochiæ Vardahanàs eiusdem Diœc.

Folquinus de Oppido Mordanhuegh Parrochiæ Hinnita Arosien. Diœc. grauissimo dolore per tres dies afflictus ad Vuatzstenum contra suarum virium facultatem, & amicorum consilium iter, prout potuit arripuit, vbi se gaudebat recuperasse pristinam sanitatem. Testes sunt Dominus Arnolfus Curatus Ecclesiæ prædictæ, & Petrus de Oppido Oppeby eiusdem Parrochiæ.

Ingeborch Vxor Olmgeri de Oppido Gotaubi Parrochię Ranchaby Strangien. Diœc. omninò Surda per tres annos, facto voto ad Vuatzstenum ob reuerentiam Dominæ Brigittæ, & auditus recuperationem, peregrinationis voto surditate detersa, recepit auditum. In Natiuitate B. Virginis perficiens votum suum. Testes sunt Ioannes de Oppido Menghmnistum, & Suuono Surabonen. de Oppido Solberghm. eiusdem Parrochiæ.

Christina vxor Laurentij Campanarij Ecclesiæ Kijl Strangien. Diœc. obsessa à Dæmone, & totius corporis priuata valetudine, sensusq. rationabilis in parte perdito regimine, per 15. annos continuos afflicta iacuit in grabato, frequentèr ab inhabitante se Dæmone audiens horribilia verba, & abhominabilia, dicente inter alia. Iam extraham cor tuum de corpore tuo, teque morte turpissima condemnabo. Huic in somnis apparuit persona quædam venerando habitu cōsulens sibi, quòd pro mundatione ab immundo spiritu, sensus, atque vigoris corporei restitutione Monasterium Venerabilis Dominæ Brigittæ visitaret peregrè. Hæc euigilans sensit se ratione viuaciore solito prędita, & cognito, quod multi tunc parati erant

ad

ad peregrinandum illic, quod tunc instabat proximè festum Natiuitatis Beatæ Virginis, quæ reptando manibus, & pedibus, cum alitèr non posset, cum alijs iter arripuit. Quæ mox à Diabolo liberata, antequam ad locum ipsum peruenisset, integræ sanitatis beneficio tàm sensus, quàm corporis gaudebat intimè, hæc audientes vix credimus, quòd mulier, tàm diù debilitata, & crudelitèr vexata, tam citò fortificaretur, & mundaretur. Adiurauimus ergò Dominum Gregoriū Ecclesiæ prædictæ Curatum venientem ad Vuatzstenum, vt nobis huius rei plenam diceret veritatem, qui ità gestam se eam asseruit constanter fidei iuramento. Hic igitur huius miraculi Testis est cum Petro, & Sturborno Parrochianis suis de Oppido Hamarby.

Christinæ Vxori Gingolphi de Oppido Staffatra Parrochiæ Vist Lincopen. Diœc. natum est vlcus sub inguine, crescebatq. vehementissimè intumescendo per octo septimanas, quibus finitis, cœpit vlcus in parte media mollefieri, atque disrumpi, à qua parte cecidit in terram frusticulum carneum simile nigro muri admodum magno. Sicq. fecit vlcus apertum per septem hebdomadas, quod quidquid illa comedebat, aut bibebat in his septem septimanis per aperturam vlceris effluebat. Comedebat enim cœpam frequenter inter alia, quæ talis exiuit de vulnere, qualiter deglutiuit eam. Et cum iam non esset possibile remedium artis medicinalis apponere, mulier illa præ dolore viribus deficiens, facta confessione, perceptisque Sacramentis Ecclesiæ in vltimo spiritu constituta pro restauratione sanitatis incurabilium curatricem Dominā Brigittam intimo corde inuocabat. Vouens se peregrè visere locum suum. Vix votum de labijs cordis eius egressum est, apertura vlceris conglutinari cœpit, atq. sanari. Illa verò grabato gratantèr exurgens, parauit se ad perficiendū, quod vouerat. Et in Epiphania Domini Vuatzsteno veniens ista cum iuramento, & multis testibus stans iuxtà Ambonem. Et ille, qui illo die faciebat sermonem ad Populum firmitèr affirmabant. Huius tamen verbis contradixerunt aliqui, dicentes esse impossibile, quod deberet per secessum demitti, per talem partē corporis exiret, nisi disrupta essent viscera. Quę si disrupta essent probaretur, iterū impossibile, quod mulier tàm diù vixisset his disruptis. Saluo quòd quidquid Deus facere voluerit creaturę, sit possibile Creatori. Vt sciremus ergò huius rei veritatē, audiuimus Dominum Carolum Curatū Ecclesiæ prædictæ Vist, qui vera fide asserebat rem ita gestam fuisse, seque ministrasse sibi in infirmitate positæ Sacramenta Ecclesiæ, & signis probasse euidentissimis veritatem omnium prędictorum. Huius igitur rei testis est cum fide dignis Viris Domini Ehorinus Chorali in Ecclesia Cathedrali Lincopen. Diœc. Parrochus. Cui mulier hæc eadem confessa est, & maritus suus Gingulpho prædictus Fridhstano, & Tyrgillus de prædicto Oppido Staffatra.

Vxor Ingeualdi de Oppido Inbile Parrochia Kareclinge Strengien. Diœc. circà Octauam Epiphaniæ Domini cum labore, & dolore maximo infantem mortuū enixa est. Pro cuius viuificatione parētes, postquam per integrum diem naturalem extitisset mortuus, fecerunt votum famulæ Dei, in quem protinus à fonte vitæ vitalis spiritus ingressus est. Testes sunt Ragualdus, Nicolaus de Oppido prædicto.

Boetius duorum annorum filius Petri Coloni ex Parrochia Clastadha propè Vuatzstenum Lincopen. Diœc. quarta die post Conuersionem Sancti Pauli deglutiuit magnum frustum cuspidis ferri, quod gutturi eius ità firmitèr infixum est, quod nec sursum, nec deorsum mouere potuit, quod tamen Mater sua Margarita nomine longiori digito tangere potuit, sed extrahere nō valuit. Cernensq.

autem

autem infantem proximò moriturum, portauit eum in cappella iam circumuolutis oculis spirare volentem, & pro eo Dominam Brigittam humiliter inuocabat. Qua orante ferrum disparuit, & infans cœpit maternas mammillas sugere vultu læto. Testes sunt Olauis, & Ioannes Columni in prædicto Oppido.

Fuit in Oppido Bro Parrochia Husaby Lincopen. Diœc. quidam Rusticus diues Laurentius Copper nomine, habens filiam nomine Christinam, quæ à primis annis infantiæ magnas infestationes in somnis perpessa est à Diabolo. Et hæc volens dicere parentibus suis, non potuit os aperire. Hoc tamen ex signis aliquibus perpendentes inuocauerunt incantatricem quamdam, quæ fecit artes suas super eam, & peius habuit, quia postea vidit eum in teterrimis formis diuersorum animalium se terrentium, videlicet Equorum, Luporum, Canum, Serpentiũ, & huiusmodi. Deindè transacto tempore aliquo, quidam incantator fecit super eam incantationes, & ligauit res aliquas circà collum eius, & peius habuit. Quia tunc apparuit ei, vt puer teterrimus xij. annorum, & percutiebat eam sine misericordia, eò quòd plenus esset inuidia. Et cũ vellent super eam plura maleficia facere, cœpit fortiter exclamare dicens, se eò grauius puniri, quò plura facerent. Prætereà cum facta esset annorũ nubilium, viro tradita est legitimè circà festum Sancti Martini. Post hæc autem tertia die venit ad eam Diabolus vehementer iratus, & percussit eam ità valenter, quòd cecidit in terram, & cónexit ambo genua sua, quæ ità inseparabilitèr cohęrebant, ac si clauo ferreo confixa forent, nemine ea ab inuicem separare valente, iacensq. quasi truncus inutilis, non valens mouere, nec manum, nec pedem, nec aliud membrorũ, sed nec linguam ad expeditè loquendum, submissè tamen loquebatur difficultèr aliquo intelligente quid diceret. Odorem non sensit nisi pessimum. Posteà circum festum Sanctæ Catherinæ visu oculorum priuata, ità quòd nihil omninò videret nisi Diabolum, & circà eum vnum oculum, & omne, quod erat cũ eo, in illo oculo hęc videbat, hic eam tàm acriter vexabat, commouebat, & collidebat ad parietes vbi iacebat, vel sedebat, trahebat eam per crines, & membratim discerpebat, vt omnes videntes eã mirarentur, quomodo vel vna hora tantas pęnas viuens pati posset. O insensata peccatorũ obstinata duritia, vt à malis resipiscas, intellige quanta malitia puniet animam, in qua serui scelerum suorum enormitate plenè præualent, & cum tantò furore affligit corpus, in cuius anima dominium non possidet. Deindè anno sequenti, anno Domini 1376. post Octauam Epiphaniæ maritus suus cum amicis suis parauit se, vt transferret eam, & cũ iter arriperent, cucurrit cum eis Diabolus cum habitu oualium modernorum, & cadens in quadàm lubrica glacie flere cœpit. Quod videns illa dixit sequentibus se, quod flerent. At illi ridere cœperunt. Ille verò surgens arripuit vnum per pedes, & collidebat ad glaciem. Alterum verò percussit in dentes cũ instrumento, quo minabat iumenta, ità quod sanguis effluerct, & dolentibus illis dixit. Pro tempore vos risistis, iam ego rideo. Et quocumque portaretur siue in Ecclesia, siue alicubi, semper sequebatur eam Diabolus affligendo. Portata autem in Cathedrali Ecclesia Lincopen. reliquit eam extrà Cœmiterium. Inuasitque ab Ecclesia redeuntem statim nequitèr pertractando. Cum iam venisset Vuatzstenum, iacuit in vehiculo, quo illùc translata est. Confluentibus multis de habitatoribus loci, & alijs ad videndum, & in conspectu omnium astantium arripuit eam Diabolus per pedes eleuans in sublime, & fecit horribilitèr cadere in vehiculum. Post hæc

marito

marito cum alio forti viro portante eam in aliam paruam cappellam solito, ponderosior effecta est. Postquam autem collocassent eam in quodam loco in cappella, arripuit eam Diabolus per pedes, volens extrahere eã, frendens horribilitèr, quòd ferè rumpebatur cor eius, videns eum præ timore. Maritus autem eius attraxit sibi eam tenens per caput, sed retinere non valuit. Sequenti verò die, quæ erat dies Sabbati, congregatis omnibus in loco illo cantare scientibus, post Nonã; & Completorium cantauimus ad expellendum ab ea malignum spiritum Hymnum veni Creator Spiritus, &c. Ter cantando versum illum. Hostem repellas longiùs. Aue Stella matutina, & Antiphonam pro Reliquijs: Et sic cantatum est Dominica, Feria 2.3.4.& 5. & interea eam vexabat, & collidebat ad parietem, circà quam stabat ità horribilitèr, quod ferè mouebatur, & tremuit tota cappella, vt in fletum excitarentur plurimi; hoc videntes, & testificatæ sunt mulieres eam tangentes, sentire aliquod corporeum ità mouere in visceribus eius, ac si foret vicina partui. Vndè, & dixit ad eam Diabolus, qui loquebatur secum. Non ego tibi facio multa, sed ille, qui habitat in te, est tibi multò molestior, te grauius affligendo. Quadam autem die positum est caput Dominæ Brigittæ super caput eius, & ligata est super pectus eius Crux argentea paruula, quam Domina Brigitta posuerat in sepulchro Domini in Ierusalem, & osculabatur manũ eiusdem Senis Presbyteri. Quo facto venit ad eam totus furibundus Diabolus dicens. Iam multa tecum faciunt, posuerunt clauam, quæ mihi est pessima super caput tuum, vel quare osculabaris manũ illius Senis pessimè fœtentẽ, extendensq. manum suam dixit. Osculare manum meam, quod illa negante, cœpit quasi blandis verbis velut amicã rogare eam, quòd à se abiceret stipulam illam, quam gerebat in pectore, dicens, se præ vehementia fœtoris pessimi, quod redderet sibi, non posse commorari. Inter hæc & rogabat eam blandis verbis, vt à cappella secum rediret dicens, se præ anxietate intolerabili non posse audire illum vehementem clamorem, qui resonabat ibi. Quinta autem Feria dum intrauimus ad cantandum, cessauit à vexatione eius, & recedens extra cappellam clamabat væ, væ, quia iam nihil mali possum tibi facere. Et licèt dimisisset eam, iacuit tamen sicut persona paralisi pessima dissoluta. Sequenti verò die, quæ erat dies Conuersionis Sancti Pauli, dum in Matutinis cantabatur Te Deum laudamus, restituta est sibi loquela. Laudabat, & illa Deum, dum thurificabantur Imagines, sensit naturalem Thuris odorem, & dum eleuabatur Corpus Christi in prima Missa, recepit visum, clarè videns Hostiam in manibus Sacerdotis. Quod cum diceret circumstantibus, repleta est cappella clamore alta voce laudantiũ Iesum Christum, & adhùc de loco, quo iacuit, erigere se non valuit. Finita autem Missa accessit ad eam Dominus Petrus quondam Venerabilis Dominæ Brigittæ Confessor, & statim surrexit, & stetit erecta super pedes suos. Quo facto conuocatis omnibus cantare scientibus cantauimus. Te Deum laudamus, & Sequentiam Gaude Virgo Mater Christi, & Antiphonam pro Reliquijs, cum Collecta Sancta Maria Mater, &c. Et his finitis cœpit ire offerens oblationem suam ad Altare. Ibatq. post modum liberè, quo volebat. Peractisq. ibi post hæc decem diebus, gaudens ad propria remeauit. Et tertia die, postquam domum suam ingressa est, vt prius à Dæmone iterùm arrepta est, totiusque corporis valetudine priuata. Leuius tamen, vt ipsamet fatebatur, quàm prius vexata. Deindè in Dominica mediæ Quadragesimæ ad locum prædictum translata pro festo Annunciationis B. Virginis visis, & omnium membrorum debita, & vigorosa recuperabat officia, decedente ab ea Demo-

Dæmone, & expuente in faciem eius, atq. dicente, dum propè esset, vt portaretur in cappellam. Iam vilissima facta es, recedãq. à te, & eligã pulchriorem. O Domine Iesu secretorũ cognitor tu scis causam, quare ista secundò percussa est, & nos vidimus pro accepta gratia minus rengratiari tibi, quã deberet. Nonne ergò propter ingratitudinem maligno spiritui iterum affligenda tradita est, & typum gerit ad benignitatis tuæ accepta beneficia ignauitèr ingratorum. Huius miraculi sunt testes Reuerendi Patres, & Dñi, videlicet Dñs Laurentius Canonicus Lincopen. Diœc. Dñs Sohaurus Esgeri ibidem Præbendatus, Fr. Olauus quondam Prior Claustri Fratrum Prædicatorum in Ciuitate Arosien. qui die prædicto, videlicet Annunciatione B. Virginis viderũt eam expeditè ambulantem, & pristinæ sanitati restitutam integrè, & Dñs Bero Curatus Parrochialis dictæ Ecclesiæ Husaby, & Dñs Ioannes Henrici Vice Curatus Ecclesiæ Hersinæ Lincopen. Diœc. qui viderunt eam malè habentem, & prout, si velint, hodiè hoc est die Sancti Laurentij inspicere benè sanam.

Catherina Vxor Ioannis Campanarij Ecclesiæ Bro Arosien. Diœc. vehementissimum oculorum dolorem passa est per longum tempus, pro cuius sanatione maritus suus diuersis Sanctis votum faciens, & nihil proficiens, fecit tamdem votum famulæ Dei. Quæ mox euanescente dolore recepit clarum visum. Pro qua in Purificatione B. Virginis votum impletum est. Testes sunt Dominus Ioannes Ecclesiæ prædictæ Curatus, Nicolaus Thidericus de Oppido Biergha eiusdem Parrochiæ.

Olauus Agricultor de Oppido Grita Parrochiæ Biornastogh Arosien. Diœc. grauissimo dolore circà carnisprimũ afflictus per tres dies cõtinuos audiuit duodecim dęmones teterrimos in habitu vsq. ad nates decurtato, calceis rostratis, & capucijs in summitate exacutis secundũ turpissimam consuetudinem Aulicorum modernorum iuxtà se corizantes atq. dicentes, si vis consentire nobis ditabimus te diuitijs, sin autem nolueris, morte turpissima condemnabimus te nobiscũ; & vsq. ad tartara perducemus. Quibus ille semper respondit. Consentiã Deo meo, & illi reuerendæ famulæ suæ D. Brigittæ, cui votum peregrinationis emiseram, in quã tota fiducia spero, quòd virtute Dei me de minarum vestrarũ terroribus eripiet. Illam enim in omnibus diebus vitæ meę, in quibus potero honorabo. Finitis autem his tribus diebus horribilis Dæmonum visio disparuit, & ille statim pristina sanitate percepta perfecit humilitèr votũ suũ. Testes sunt honorabiles Viri Dñs Carolus Curatus Ecclesiæ prædictæ, & Dñs Ioannes frater eius secum tunc existens, qui viderunt eum ægrum, & sanatum, & audierunt ista asserentem.

Burgensis quædam Catherina nomine in Ciuitate, & Parrochia Orabro Strengien. Diœc. Hora Completorij in carnispriuio reuertens à conuiuio, quo eam ad Auleas Coreas non nimis honestas sui duxerant, in platea, priusquam venit ad domum suam, à Diabolo arrepta est, & ità crudelitèr percussa, quòd à planta pedis vsq. ad verticẽ in omnibus membris esset quasi liuida sensu, loquela, visu, auditu, totiusq. corporis perdita valetudine noctem illam maxima peregit miseria, circà diluculum autem vocati sunt ad eam duo honorandi Presbyteri in dicta Ciuitate Orabro tunc existentes, videlicet Dñs Erlandus Curatus Parrochialis Ecclesiæ Asaborgh, & D. Gregorius Curatus Parrochialis Ecclesiæ Kijl, qui cũ alijs amicis eius votum peregrinationis ad Vuatzstenum ob reuerentiam famulæ Dei, & conseruationẽ afflictæ mulieris miserant. Cui eadẽ hora sensus, & robur corporis est non sine admiratione circumstantiũ restituta. Testes sunt prædicti Presbyteri, & Iacobus Pistor Ciues Orabroens.

Contigit in Cęna Dñi in Oppido Orabro

bro Parrochiæ Hardhberga Lincopen. Diœc. filium Catherinæ Viduæ Tyrgillũ nomine, & filiam eius Helenam casu incauto de Ponte quodam paruo cadere in torrentem impetuosum, in quo torrente sunt multa Molendina dicto Oppido attinentia, & hora erat quasi sexta. Cernens verò mulier liberis se orbatam, spem consolatiuam suæ viduitatis periisse, dolorosis singultibus Dominam Brigittam inuocabat, vt illa venerabilis Vidua, quæ diù antè mortem mariti illô consentiente castitaté seruare vouerat, laudabilitèr vixerat, & iam cælesti Sponso inseparabilitèr coniuncta verè creditur, desolatæ, & miseræ Viduę succurrere dignaretur. Vouens ad Vuatzstenũ peregrè cum paruulis profecturam, si viuos eos de gurgitibus aquarum recipere posset. Deindè extergens lacrymas ab oculis vidit eos ampliùs cursu impetuosissimo raptos inferiùs per loca trium Molendinorum, & puerũ per pedem in prorupto cuiusdam magni lapidis detineri, & puellã alio obstaculo adhæsisse, ità tamen, quòd aquæ decurrentis inundatio super eos effueret; licèt videri poterant, & quia pro valida torrentis impetuositate nauem non esset possibile ad eos attingere, conuocabat multam vicinorum turbam, qui parabant multa instrumenta, quibus succurrere possent, & pertingentes ad eos circà horam Vespertinam, inuenerũt eos viuos, illæsos, & incolumes, ac si in loco florido quieuissent, excepto quòd ex omni parte fluuij cursu erant madefacti. Hæc mulier in Dominica Quasi modo geniti, votum suum perficiens, ista cum gratiarum actionibus publicè confessa est. Testes sunt honorabiles viri Dominus Tydemanus Vice Curatus Ecclesię S. Laurentij in Ciuitate Lincopen. & Tyrgillus Vice Consul, & Ciuis eiusdem Ciuitatis.

Duæ Mulieres videlicet Catherina vxor Godhsens, & Benedicta Vidua de Parrochia, & Ciuitate, quæ dicitur Aaos Lunden. Diœc. Regni Daciæ peracto in Vuatzsteno voto suo in Cœna Domini reuertebantur ad propria, quæ dum irent per magnam syluam non longè ab Ecclesia Vbrichstadha Lincopen. Diœc. à quodam latrone magnæ crudelitatis, & fortitudinis pręuentæ sunt, qui minabat eas lancea sua à Solis ortu vsque in occãsum per dumos arctos, asperos, atque densissimos plusquã ad duas leucas ad quemdam profundum puteum longè satis à conuersatione hominum positum, volens eas præcipitare in ipsum, & in aqua subitò suffocatas depriuare eas pecunijs, & rebus, quas habebant, reputans nè alia forte posset effugere, dum alteram lancea percuteret. Cumq. appropinquaret ad puteum dixit eis latro, intrate citò, & submergimini, alioquin perfodiam vos cum lancea. Illę verò videntes se in ianuis mortis positas, vouerunt se festinè reuersuras ad Reliquias D. Brigittæ, si meritò ipsius crudelitaté latronis viuę possent euadere. Vix votum de labijs earum egressum est; quòd appropinquarunt eis duæ aliæ mulieres de propinquo Oppido errantes in Eremo, quas videns latro, ac timens plures esse in comitiua earum, arripuit de his, quas priùs insecutus fuerat, vnum sacculum, in quo erant pecuniæ, & aliæ res illarum, illisque dimissis intrauit latibula syluarum. Indigenæ verò mulieres cognita causa aduentus alienigenarum mulierum, dixerunt se diuina prouidentia sic errasse, & ad illarum auxilium missas fuisse. Quia non putabant ad illum densissimum Eremum solis bestijs inuium in multis annis aliquem hominem appropinquasse. Post hęc alienigenæ ductæ consilio indigenarum venerunt ad præfectum Prouinciæ Ignemũ dus Sterrlynth habitantem in Stensyt non longè à sylua, in qua latro morabatur, narrantes ei, quid eis acciderat, & rogabant eum, inquirere latronem illum armata manu, vt illo capto possent recipere res sua, quas eis abstulerat. Quibus respondit Præfectus. Benè scio latronem illum

illum latitasse in illa Sylua, multosq. expoliasse per sex annos, & multoties requisitus per multos armatos capi non potuit, quia Diabolus, cui seruit, ità procaptat, & custodit eum, quòd tota Prouincia congregata ad capiendum ipsum, hunc apprehendere non valebat, & licèt iam inquiratur, verè scio tamen, quòd non inuenitur, nisi tradiderit illum nobis Venerabilis illa Domina, cuius peregrinas ausus est spoliare. In illam enim confidens mittam famulos meos ad loca, in quibus latere dicitur. Qui missi inuenerunt eum in primo latibulo, quo cœperunt inquirere, duoq. irruentes in eum tenere non valebant, donec tertius adueniens latentèr abscidit ei pedem alterum. Et sic captus restituit prædictis mulieribus res suas. Posteà verò in patibulo, prout malè meruit, est suspensus. Et illæ mulieres posteà Dominica prima post Pascha reuersæ sűt Vuatzsteno, & cum gratiarum actionibus ista enarrabant. Testes sunt Venerabiles Viri videlicèt Dominus, & Frater Sueno de Monasterio Nouæuallis tunc existens apud Ecclesiam prędictam Bricstadh, qui direxit litteram ad Vuatzstenum ista testificantem, & prędictus Ignemundus cuius famuli latronem illum in suspendio condemnauerunt.

Caput, & collum Margaritæ de Oppido Tyngasta Parrochiæ Athanaas Strengien. Diœc. ex vehementissimo dolore in tantùm intumescebant, quod eius oculi, & nares inspici non valerent. Cui per amicos per se facto voto famulæ Dei restituta est circà festum SS. Philippi, & Iabi sanitas repentina. Testes sunt Thomas Ignemundus, & Henricus de Oppido prædicto, qui sibi præsentes erant infirmitate durante.

Sanctimonialis quædam Margarita nomine de Claustro Bisabergh Strengien. Diœc. consistens extrà Castrű apud Ecclesiã Viby eiusdem Dięc. blasphemando deridere Venerabilem D. Brigittam ausa est. Quę statim vindicta Dei percussa sensum perdidit, & loquelam. Cumq. in huiusmodi miseria quinq. dies miserabilitèr peregisset. Dñs Nicolaus Curatus Ecclesiæ prædictæ Viby, & Fr. Benedictus Nicolai de Castro Stregien. votum peregrinationis ad Vuatzstenum pro ea fecerűt, & sequenti die videlicet feria quarta antè Dominicam Palmarum plenè conualuit. In Dominica antè Ascensionem Domini deuotè per se factum votum perficiens, secumq. gratiam factam humilitèr recògnoscens. Testes sunt, qui pro ea votum emiserunt, & Dominus Ioannes Curatus Ecclesiæ Ledhoborgk Straren. Diœc. & Thorinus Ioannis de Couolodhun. Parrochiæ Vrmarbyt, qui tunc in Vuatzsteno existentes audiuerunt eam secum gratiam factam confitentem.

Gertrudis Clauigera Dñi Nicolai Curati Ecclesiæ Rombra Strengien. Diœc. deridere pręsumens Venerabilem D. Brigittam subitò tàm vehementi inflatione, & dolore capitis est percussa, quòd per tres dies, & noctes nec videre, nec loqui potuit. His finitis pœnituit de facta blasphemia, voto peregrinationis, quod in Ascensione Dñi compleuit, emisso, integrè est sanata. Testes sunt viri fide digni videlicet Dominus Nicolaus prædictus, & Frater Benedictus de Ordine Fratrum Prædicatorum Claustri Strengien.

Harcaldus famulus nobilis viri Henichini Molteka de Vlfasa Parrochiæ Ekby Lincopen. Dięc. ab aduersarijs suis tã grauitèr cum fustibus percussus est, quod cecidit in terrã, & iacuit per tres dies quasi mortuus, non mouens manű, nec pedem, deindè ad sensum rediens, & in omnibus membris suis dolorem grauissimű sentiens, pro alleuiatione, & recuperatione sanitatis D. Brigittã inuocabat, vouens se peregrè visere locű suum, & eadem hora surgens sanus, circà Ascensionem Dñi compleuit cum gratiarű actionibus votű suum. Testes sunt Dñs Laurentius Vice Curatus in Rabyn Lincopen. Diœc. & Folquinus officialis Nobilis viri Gerardi

medicinæ non potuit, nec quòd omninò abſcinderetur ſuſtinere valuit, fecit tamdem votum famulæ Dei. Et ſtatim in Aſcenſione Domini Vuatzſteno veniens confeſſus eſt, & gaudebat ſe totius pedis ſanitatem integram recepiſſe. Teſtes ſunt Ioannes, & Iacobus Agricultores in Oppido prædicto.

Filius paruulus Ioannis in Sorby Parrochiæ Ninkathorp. Aroſien. Diœc. ex caſu incauto cecidit in ignem, qui ſic horribilitèr in facie, & pectore, manibus, & bracchijs aduſtus eſt, quòd iam non ſpeciem humanam, ſed carbonum prætendere videbatur. Vndè præſentes nimium dolore afflicti, eò quòd puer ſeptemnium non compleuerat. Illiq. etiam præter alia, quæ patiebantur incommoda, proximè pro morte filij erant aſtringendi, qui eadem hora moriturus credebatur. Pater intimo corde pro vita, & ſanatione Filij votum emiſit ſe peregrè viſere famulā Dei. Et paucis euolutis diebus plenam recuperauit ſanitatem, vt pater eius nobis in Aſcenſione Domini confeſſus eſt. Teſtes ſunt Dominus Laurentius Vice Curatus Eccleſię prædictę, & Aquinus in Sandiſtam eiuſdem Parrochiæ.

Dominus Gregorius Curatus Eccleſię Kijl Strengien. Diœc. ad laborandum in ſua curia habens puellam adoleſcentem Ingrisdim nomine, quam ſecunda die Paſchæ inuaſit Diabolus, & per integrū menſem bis, vel ter in quolibet die crudeliſſimè vexauit. Ità quòd venter eius ſupra pectus vſque ad faciem eius videbatur ſe erigere. Cuius dolori Dominus ſuus compatiens fecit votum pro ea, & ſtatim diſceſſit ab ea Diabolus, ſibi vlterius nihil nocens, & idem Dominus Gregorius infrà Octauam Aſcenſionis Domini iſta nobis retulit bona fide. Teſtes ſunt Petrus, & Stirbernus in Amarybi eiuſdem Parrochiæ.

Cecilia quattuor annorum filia Martini Okiꝺa in Oppido Mam Parrochiæ Niobirbyo Lincopen. Diœc. longo tēpore grani dolore, & languore macerata, & tamdem viſu oculorū per quinq. hebdomadas priuata eſt. Pro ſanitate recuperāda verſus Vuatzſtenum à matre ſua Catherina nomine ducta eſt. Quæ in itinere antequam ad locū ipſum perueniret oculorum, totiusq. corporis ſe ſanitatem gaudebat integram recepiſſe. Teſtes ſunt Dominus Petrus Curatus Eccleſiæ Aa, & D. Andreas Vicarius Eccleſiæ Vnimarby Lincopen. Diœc. qui infrà Octauā Aſcenſionis in Vuatzſteno exiſtentes vnà nobiſcum viderunt puellam ſoſpitam corpore, oculorumque claro lumine redimitam.

Chriſtina Vidua de Oppido, & Parrochia Arnobonga Lundunen. Diœc. Regni Daciæ habuit filium ſeptem annorum Olauum nomine à Natiuitate claudum, & mutum. Quæ mater cum alia fœmina Helena nomine in humeris ſuis portabat per longas duas dietas ad Vuatzſtenum venientes illùc in vigilia Pentecoſtes, vbi puer eodem die plena fortitudine ad ambulandum, & loquendum præditus eſt. Teſtes ſunt Nobiles Viri Ioannes Brodehrſſem de Ciuitate Subdhu Capen. Diœc. Hannus Volt, Henechinus Greuenſmolla Ciues Skarmigen, qui rem ità geſtam à matre pueri audierunt, & eum expeditè ambulantem oculis proſpexerunt.

Holinſtanus decem annorū filius Petri Fut de Oppido Bruta Parrochiæ Ringarium Lincopen. Diœc. in inſulis maris cum alijs multis ſtetit ſuper glaciem fragilem ad piſcandum piſces, & ſubitò venit ventus vehemens circumquaq. diſrūpens glaciem, quod videntes, qui ſeniores erant, properabant ad litus, puer verò ſibi præcauere neſciens remanſit quouſq. glacies in fruſta ſoluta eſt, ità quod ad litus venire nō potuit. Vndè puer territus alta voce inceſſantèr clamare cœpit. O S. Brigitta adiuua me. Vento autē indeſinentèr flante glacies in tàm minutas partes diſſoluta eſt, quod puer à Patre, & alijs nouē

viris in litore ſtantibus non viſus eſt ſuper glaciem, ſed ſuper ſolá ſtare aquam. Et ſic ſtetit per quattuor, vel quinque horas, & vrgente ſemper flatu longè ſatis elongabatur à litore. Patre, & alijs videntibus auxilium dare non valentibus, eò quòd Naues nõ habebant. Puer verò non ceſſabat inuocare Dominam Brigittam, cuius proculdubio meritis diuina prouidentia, cui cura eſt de omnibus, prouiderat, quod Acaneridus de Oppido Bro, & Marbum de Vaginar prædictæ Parrochiæ pro negotijs ſuis nauigantes appropinquabant ei, & conſiderantes particulam glaciei ſuper quam ſteterat, nam ferè omnem in aquam reſolutam, cœperũt eum in Nauem ſuam. Illi igitur huius rei Teſtes ſunt cum Banka de Oppido Greuianas eiuſdem Parrochiæ, qui hoc videns ſtetit in litore, & Pater pueri, qui in die Pentecoſtes iſta nobis per ordinem enarrauit.

Margarita octo annorum filia Hilchyuaſti de Oppido Ranſtadha Parrochiæ Emby Lincopen. Dioc. ex languore grauiſſimo per nouem dies nihil comedens muta iacuit. Pater verò pro filia votũ famulæ Dei faciens in paucis diebus plenã recuperauit ſanitatem, & nobis in die Pentecoſtes confeſſus eſt. Teſtes ſunt Hithuniaſtus Rugennius, & Thomas Agricultores in Oppido prædicto.

Petrus valdè Senex pauper homo de Oppido Moo in Parrochia Sildanzdh Striparen. Diœc. altera manu doloroſè debilitatus, & cæcus per tres annos, pro recuperanda ſanitate vouit ſe peregrè viſere Reliquias Dominæ Brigittæ, prout potuit carpens iter. Qui cum appropinquaret ad locum Vuatzſtenum, ob merita famulę Dei diuina gratia integram recuperauit ſanitatem. Teſtes ſunt Coko Diathakij de Ciuitate Ludhrcopeñ. Lincopeñ. Diœc. & Ioanna de Oppido, & Parrochia Mothala, qui ſecunda die Pentecoſtes audierunt eum cum multis alijs ſecum gratiam factam publicare.

Gumildis Mulier paupercula de Oppido Salbiergha Parrochia Rimalmida Osloen. Diœc. Regni Noruegiæ iacuit paralitica per quinque annos, ità quod nec ſenſum, nec in aliquo corporis membro habuit robur plenum. Noti igitur ſui fecerunt votum pro ea famulæ Dei, quæ mox ità perfectè conualuit, quæ ad Monaſterium Vuatzſtenum per viam aſperam, & valdè longam ire potuit, illuc Feria tertia Pentecoſtes perueniens iſta nobis cum alia muliere Thoron nomine de eodem Oppido cum iuramento teſtificata eſt. Teſtes ſunt honorabiles viri videlicèt Dominus Aquinus Coralis Eccleſiæ Cathedralis Lincopen. Dominus Carolus Curatus Parrochialis Eccleſiæ eiuſdem Diœc. qui tunc in Vuatzſteno exiſtens hanc mulierem ſuis oculis perſpexerunt.

Chorborgh de Villa, & Parrochia Byarlnuda Osboen. Diœc. Regni Noruegiæ circà Annunciationem B. Virg. cum marito ſuo ibat ſuper glaciem valdè fragilem, & perroſã, qui ſubitò rupta glacie ambo paritèr ferebantur in profundum. Et cũ cœpiſſent mergi, clamauit mulier. O Sancta Brigitta ſalua me, ſtatimq. quaſi quadam manu leuata eſt ſuper glaciem, quæ ità fragilis erat, quòd multoties ſub pedibus poſteà frangebatur, illa tamen non demergebatur. Veniente verò illa ad Ripam, ferè tota glacies ex magno etiam tunc imminente vento diſrupta, & in elementalem ſpeciem reſoluta. Hæc tertia die poſt Pentecoſtes Vuatzſteno veniens. Teſtes ſecum de Terra ſua non habuit, quia nemo mortalium vidit, quomodo ſecum factum eſt, & quòd ſic ſecũ factam gratiam gratantèr, & conſtantèr confitebatur. Teſtes ſunt honorabiles viri Dominus Tyrgillus de domo S. Spiritus Skaingen. Lincopen. Diœc. Dominus Olauus Curatus Eccleſiæ Hedhæ eiuſdem Diœc. qui cum multis alijs audierunt eam veracitèr hæc dicentem.

Sigridis quattuor annorum filia Iacobi Campanarij Eccleſiæ Herſemæ Lincopen.

copen. Diœc. circà Natiuitatem Domini paralisi tàm dolorosè dissoluta est, quòd manus, & pes dexteræ partis ipsius erant ad palpandum quasi tela, sed nec ossa in illis esse cernebantur. Cumq. sic iacuisset per sex hebdomadas, factum est votum pro ea famulæ Dei : Quo facto pristinam illicò recuperauit sanitatem. Quam parentes eius ostenderunt nobis in Dominica Trinitatis secundùm suam ætatem membris omnibus vigorosam. Testes sũt honorabiles viri Dominus Nicolaus Curatus Ecclesię Suanshalis Lincopen. Dięc. qui vidit eam in Vuatzsteno die prædicto sanam, Dominus Ioannes Vice Curatus Ecclesiæ prædictæ Hersemę, & Petrus Honason ibidem, qui viderunt eam debilem, & posteà sanatam.

Margarita viginti annorum filia Laurentij Frendæ de Oppido, & Parrochia Nordibiergh Arosien. Diœc. cæca per duos annos. Pro recuperatione visus peregrè abijt Monasterium Vuatzstenum, quæ in itinere visu claro prædita, vt nobis in Dominica infrà Octauam Corporis Christi cum Testibus subsequentibus confessa est, videlicet Simone Huring, & Patre suo prædicto, & Nobili Vidua Hena de prædictis Oppido, & Parrochia.

Nicolaus Skuame Petrus Ruth, & Andreas Gale de Oppido Langaue Parrochiæ Sancti Olaui in Ciuitate Vitarella, in qua sita est Cathedralis Ecclesia vbi habent Dominium Christi Milites Confines Paganis, pro piscibus capiendis mare, in cuius litore habitant, ingressi sunt. Qui ex contrario vento Castro, quod dicitur Cabbris in terra Paganorum, appropinquare compulsi sunt. Quos videntes, ac comprehendentes duodecim de Paganis traxerunt ad litus, & spoliatis omnibus rebus suis excepta vna sola tunica, quam cuilibet reliquerunt, ligabant eis manus ad tergum, & ingentem lapidem ad collum cuiuslibet volentes eos præcipitare in mare. Et cum agerentur hæc, illi, quos perterruit imminentis in proximo mortis angustia non cessabant in adiutorium sibi Dominam Brigittam inuocare. Quam quantò feruentius inuocabant tantò, vehementiùs percutiebantur, & strictiùs ligabantur à Paganis dicentibus. Non est, qui de manibus nostris vos viuos eripiat. His itaque gestis posuerunt illos tres in propriam Nauem illorum, & extraxerunt secum longè à litore ad spaciositatem maris, vbi putabatur esse profunditas decem vlnarum, & eiecerunt primò Andream Galam, qui mox cum lapide ligato sibi ad collum descendebat ad profundum quasi lapis, quo perueniens Dei virtute rupta fune, quæ ità fortis erat, quod benè tenuisset decem homines simul pendentes ad stipitem; remanente lapide releuatus est in ictu oculi super aquas, & ligatis adhùc ad tergum manibus iacuit super aquam quasi super firmã humũ. Quod videntes Pagani, & noua crudelitate sæuientes, cęperũt illũ fustibus velle percutere, & interficere, & quantũcumq. nitebantur percutere eũ solam semper cõcutiebant aquam. Ad illum autem verbera pertingere non valebant. Attendentes iterùm se stulto consumi labore timere cœperunt, ac dicere mutuo. Eccè adiuuat eos illa, quam inuocant. Dimittamus ergò eos, nè & nos inuoluat vindicta, quia potens est illa, quæ priuat aquis vim suam, & stupere facit manus nostra, dignam nobis reddere talionem. His dictis soluebant eos duos, quos non dum eiecerant, illumq. qui iacuit super aquam cum blandis verbis traxerunt ad se, & soluentes eum in propria Naui positos liberos recedere permiserunt. Hæc autem gesta sunt in vigilia Paschę circà horam Vespertinam, & licèt iam, qui dimissi erant, sine periculo non fuerunt, quia stante mari circumquaque quieto effugere non valebant. Vndè timebant vsque ad mortem, ne & à Paganis alijs caperentur. Ad expertum autem refugium vertebant se dicentes, O Veneranda, & gloriosa Domina, quo-

modo nos de mortis eripuisti casibus, fac nos in hac nocte ad terram Christianorũ pertingere, vt sancta die Paschæ crastina corpus Dominicum cum alijs fidelibus possimus percipere. His dictis miraculũ miraculo additur. Nam, vt dictum est mari vndiq. stante quieto, ità quod nec pluuia leuissima moueretur. In illo tempore veniens quasi torrens impetuosus sub Naui illorum, quo fortitèr sine remis, & velo nauim trahentes, ad tenebras venerunt ad amicos per tantum maris spatium, quantum in terra decem leucas nos vocamus. Isti viri in Dominica infrà Octauam Corporis Christi venerunt Vuatzstenum ista cum iuramento, & verbis constantes fidei firmitèr asserentes. Et ex verberibus à Paganis acceptis cicatrices in suis corporibus ostendentes. Hos sequebatur quartus de Oppido eorũ, qui vocatur Ioannes Lafrrenzsmo. Hæc cum eis vera fide testificans, quod audierunt multi, ex quibus testes ponimus Nobiles, & fide dignos varios Symonem Siegha de Oppido Ouistborgh Parrochiæ Vuatzsten, & Aluardum Bagga de Vlfalom Parrochiæ Ekby, & Dominũ Thyrgillum ex domo S. Spiritus Okmgie Lincopen. Diœc. & Thorinum Vassa de Vuatzsteno.

Ioãnes Agricultor de Oppido Veskervik Parrochiæ Heboherand Vpsalen. Diœc. tempore carnispriuij cum pugione in interioribus ità periculosè percussus est per medium, quòd spiculum putabatur, omnia viscera eius penetrare, atque disrumpere, qui statim cecidit quasi mortuus iacens per integram hebdomadam, ità quòd nemo videntium eum pro certo scire potuit, vtrum viuus fuerat, vel mortuus, nisi quantum perpendi potuit ex hoc, quod non computruit, & fœtuit sicut cadauer exanime, qui per amicos suos famulę Dei facto pro se voto, surgens cępit de die in diem conualescere, & per viam longissimam infrà Octauam Corporis Christi Vuatzstenum veniens ista cum gratiarũ actionibus enarrauit, cicatrices punctionis paratus ostendere, eas cernere volentibus, quomodo pugio intrauit per vnam partem corporis, & exiuit per aliam. Illũ sequebantur duo de prædicta Parrochia Eboherardh, qui videbantur esse fide digni, videlicet Igneraldus de Oppido Indhk, Riquidus de Rono hæc secum iuramento verę fidei confitentes.

Chindolphus de Oppido Nosaridh Parrochia Quilla Osloen. Diœc. Regni Noruegiæ de equo cadens incautè offendebat ità grauitèr genitalia sua, quod in frusta minuta frangerentur pelle tamen integra permanente, vndè dolore circumseptus intolerabili, nullo Medicorũ remedio sibi ferre valente, per annum integrum continuè iacuit in grabato, se de illo nisi alteriùs adminiculo mouere non valens, & cum iam incœperat putrescere, & sic horribilitèr fœtere, quòd nemo sibi cohabitare potuit. Vouit se peregrè visere Monasterium Vuatzstenum ob reuerentiam famulæ Dei Dominæ Brigittę, si suis meritis sanaretur, illicò remediũ non aliud accipiens, quàm prout potuit carpsit iter, & infrà Octauam Corporis Christi ad nos veniens, gaudebat se sanitatem integram recepisse. Volens se nobis ad oculum ostendere qualitèr dilaceratus fuerat, & corruptus. Hunc sequebatur filia sua Vbergh nomine, quam asserebat per decem hebdomadas fuisse cæcam, & voto peregrinationis facto illuminatam. Testes secum de terra sua non habuit nisi filiam suam, & huius facti cóscios dicebant esse nobiles viros Gutdhormam Legiferum de Oppido Thrual, Nicolaum de Oppido Slasdhstadhum eiusdem Diœc. & Parrochiæ.

Filia Gozstani Katilburgis nomine decẽ annorũ de Oppido Kalua Satr Parrochiæ Varringe Schiaren. Diœc. in vigilia Paschæ demens penitùs facta est, semetipsã, & circà se dolorosè discerpens, multa mala, & inconuenientia patiebatur.

Pro

Pro qua parentes quinto die Paschæ votũ fecerant: Quam mox facto voto plenum sensum recuperasse nobis in festo Apostolorum Petri, & Pauli Vuatzstenum venientes cum illa confessi sunt fidei iuramento. Hos sequebantur duo de Parrochia prędicta videlicet Algotus de Oppido Lakathorp. Laurentius in Hynaas ista cum eis firmitèr attestantes.

Christina Vxor Michaelis de Oppido Lappali Parrochię Pantarsharadh Alioen. Diœc. in vltimis ad illam plagam Christianorum finibus, corrosiones viscerum acerrimas perpessa est per tres annos, itaque frequentèr cadens in terram eodem momento putabat se morituram. Hæc diuersis Sanctis pro alleuiatione doloris sui votum faciens, & nihil proficiens, tamdem Dominam Brigittam humiliter inuocabat, vouens se quolibet anno visere locum Vuatzstenum, si suis meritis sanaretur. Quæ post paucos dies pleno recepto remedio infrà Octauam Apostolorũ Petri, & Pauli ad nos veniens rem ità gestam cum gratiarum actionibus enarrabat. Hanc sequebatur maritus suus, & alter Siluester nomine de prædicto Oppido, hæc cum ea constantèr testificantes, qui Siluester testificabatur, se fuisse cæcũ per tres annos, & famulæ Dei facto voto peregrinationis illuminatum, quod secum cõstanter testificatur Michael prędictus, & Vxor sua Christina prædicta.

Equus Petri Sessoni de Oppido Appallaby Haghabrogha Lincopen. Diœc. in itinere constituti in Nouergiæ Regno longè à domo sua quasi decem dietas, ità claudicare cœpit, quòd quarto pede terrã tangere vix potuit. Et cum sic inuitus traheretur cecidit mortuus circà horam vespertinam, ad quem possessor reuersus circà Solis occasum, & mouens membra eius in eo rigida, & frigida. Recedensq. ab eo dedit cuidam potestatem, vt decoriaret, & haberet pellem eius. Manè autem hora prima rediens inuenit eum nõ dum decoriatum. Hic homo habitans propè Vuatzstenum audierat crebrò narrari mirabilia facta per honorabilem Dominã Brigittam, totam igitur fiduciam suam in ea ponens dicebat. O Reuerenda Domina redde mihi viuum equum meũ, & dum ad propria rediero offeram similitudinem equi de cera. Et hæc dicens pro dolore, eo quòd alium equum secum non haberet, iactauit se ad dormiendum iuxtà eũ. Quo dormiente surrexit equus, & tangens caput dormientis excitauit eum. Et ecce adhùc miraculum. Nam equus, qui antè pessimè claudicauerat, iam minimè claudicauit. Hic homo Dominica post Trinitatem rediens ad domum suam cum equo prædicto benè sano. Et posteà ad Vuatzstenum vera fide confessus est, & soluebat fidelitèr votum suum. Testes sunt fide digni viri Nicolaus Sauskalasse Pretroslomhamus Fandike Ciues Ciuitatis, & Parrochiæ Skamungen. Lincopen. Diœc. cum alijs plusquam centum, qui secum erant in itinere.

Quidam de nobiliori Sualnorsgne Fulquinus Melisson nomine de Sualnatholm Parrochia Haergh Lincopen. Diœc. circà Inuentionem Sanctæ Crucis Nauigio tendens ad Alamaniam, quodam die descendens de Naui cum alijs multis intrauit insulam quamdam, vbi post pauca cum alijs cursitare cępit, quod cum faceret, viuaciori modo, quo potuit, cœpit cælum velut Amens inspicere, & quasi morbo caduco in terram subitò cadens vt Epilepticus, aut à Dæmone arreptus spumam horribilem euomere, quod anteà nusquam deprehensus est facere, vndè cæteri territi stabant stupefacti. Inter quos erat quidam consanguineus, & dilectus socius suus Ingeualdus Iorson nomine, qui famulæ Dei Venerabili Dominę Brigittæ pro eo fecit votum in hunc modum, quod ambo nudis pedibus irent ad Monasterium Vuatzstenum ab illa parte terræ Succorum, ad quam possent reuertentes peracto negotio, pro quo tũc ten-

tendebant primò pertingere, si iam illa intercedente sanus surgeret, & in huiusmodi morbo de cæterò non caderet. Quo facto satis grauitèr afflictus surrexit, nauem cum cæteris ascendens. Qua elongata, seù longe à litore grauissima tempestas oritur, & Nauis fracto, & ammisso gubernaculo periculosè iactabatur. Vndè hi duo prædicti votũ iterùm emiserunt, & sic illæsi, tantùm maris spatiũ, quantùm in terra vocamus 40. leucas nauigabant, posteà reuertentes ad propria applicabant ad Ciuitatem Calmarnens. Regni Suetiæ, quæ distat à Vuatzsteno ad triginta longas leucas, & ab illa Ciuitate per viam montuosam nimis, & asperam nudis pedibus ambulantes, ad locum prædictum cum multis famulis suis peruenerunt, & quod cum eis Venerabilis Domina fecerat confitentes. Testes sunt Nobiles Viri Dominus Petrus Parso Miles de Cesta Parrochiæ Banison Lincopen. Diœc. Ioannes Petarson de Oppido Vlabolstadh Parrochiæ Skarbind eiusdẽ Diœc. qui viderunt eos in Vuatzsteno nudis pedibus incedentes.

Helena septem annorum filia Laurentij Thorissom de Oppido Karlaby Parrochia Patrarschredh Aboen. Diœc. Feria secunda post Pentecostes intrauit Eremũ densissimum sui patris Oppidum circũiacentem, in quo sine cibo hùc, illùcq. discurrens per decem dies errabat, cum ferocissimis bestijs videlicet vrsis, lupis, diuersisq. generis serpentibus, & cum hujusmodi permaximæ multitudinis abundantiam inibi habitantibus conuersando, & noctibus accubando, quam pater cum multa vicinorum turba diù requirens, & neminem inueniens, desijt, tàm casso labore, atque superuacuo fatigatus, post hæc transactis aliquibus diebus fecit votum peregrinationis cum filia prædicta, si eam viuam inuenire posset. Et sequenti die, qui erat Feria quarta sequentis hebdomadæ puella tenera inuenit Nuncium in Eremo discurrentem separatum à grege, & hunc sequens decima die, ab hac qua recessit, reuersa est in domum patris sui. Quæsitaque quomodo tam diù sine cibo viuere potuit? Respondit his diebus, antequam appropinquaret ad Oppidum, esuriem non sensisse. O Reuerenda Domina verum periclitantium refugium, iam in veritate comperi, quòd sint tibi vera misericordiæ viscera, quia te præsciens inuocandam, etiam priusquã inuocareris, teneram puellam, nè deuoraretur à bestijs, aut fame deficeret, defendisti. Hic homo cum filia, & multa vicinorum turba xviij. Kal. Augusti veniens ista confessus est nobis veræ fidei iuramento. Quod testificabatur videlicet Veroslukar de Oppido Lamarshabr, & Firmiepatter. de Oppido Asinundaby Veroleon de Oppido Lapallax eiusdem Diœc. & Parrochiæ.

Item nocte præcedente diem, quo Venerabilis Dominæ Brigittæ ossa primò in Vuatzsteno collocata sunt Petrus de Oppido Vglothorp. Parrochiæ Haghabyhegha Lincopen. Diœc ab aduersario ità in capite valentèr percutitur, quod ferè tota testa capitis sui in frusta confracta est. Hic præ vehementia doloris reputans se illicò moriturum pro seruanda vita Venerabilem Dominam Brigittam inuocabat, & mox aliquantulùm respiramen accipiens, arte medicinali inniti tentabat, sed quia per eam ossa disrupta conglutinari non possent. Noti sunt tria ossa tantæ magnitudinis ✠ cum quindecim minoribus, & multis alijs ad modum paruarum pilarum, quæ non numerata sunt de capite eius extraxerunt. Quo facto cępit cutis se contrahere, & cooperire cerebrum, & homo de die in diem conualescere, qui hodierna die familiam suam pleno vigore sensus, & corporis regit, corrigit, & dispensat. Testes sunt Magnus de Oppido Skestadha, & Nicolaus Liomson de Oppido Eslebey eiusdem Parrochiæ. Hic homo diù secum factam gratiam occultauit, quam tamen nobis

in

in die Sanctæ Margaritæ cum præscriptis testibus publicauit.

Asta Vidua de Oppido, & Parrochia Osmala Osloen. Diœc. circà festum Omnium Sanctorum iuit per Pontem, sub quo erat torrens satis impetuosus, portans in humeris suis filiam suam teneram Exrridim nomine, titubanteq. matre, incautè lapsa est filia in torrentem, eiusq. cursu rapidissimo applicata est sub Rota Molendini stantis in proximo. Quod videns dolorosa mater flere cœpit, ac dicere. O Venerabilis Domina Brigitta redde mihi viuam filiam meam, & ego cum gratiarum actionibus portabo eam ad Monasterium tuum. Deindè hùc, illùcq. circà Ripam discurrens, vidit eam tamdē inter duos lapides, in aqua subtèr capite detineri, ità quòd pedes eius interdum super aquas eleuabantur, & aliquoties submergebantur. Sicq. detenta est quasi per tres horas, donec aduenit quidam fortis homo, qui commotus lacrymis desolatæ Viduæ, puellam cunctis ferè membris eius corporis confractis omninò mortuam cum difficultate in periculo maximo de torrentis flumine extrahebat. Misera verò mater non desistebat à prece, donec filia viua surrexit, & membrorū integram recepit sanitatem. Hæc mulier cum filia in festo Sancti Petri ad Vincula ista in audientia Venerabilium, & fidedignorum Virorum, videlicet Domini Laurentij Canonici Lincopen. & Domini Petri Persa militis de Oppido Vocaby Parrochiæ Lemaridh eiusdem Diœc. & Thorri Bassa de Oppido Venabodh Parrochiæ Vrnnarby prædictæ Diœc. & multorum aliorum verbis constantis fidei fatebantur.

Christina Vidua de Oppido Ostrarirby Parrochiæ Rizby Lincopen. Diœc. in sinistro oculo cæca per decem annos, & in dextero oculo per tres annos in festo S. Petri ad Vincula visum in Vuatzsteno recepit videntibus honorabilibus viris videlicet Domino Laurentio Canonico Lincopen. & Domino Tyrgillo de domo Sancti Spiritus Ekrnigiæ eiusdem Diœc.

Anno Domini Millesimo tercentesimo septuagesimoquarto hoc subsequens miraculum factū est, & ille, cui contingebat coram Episcopo Lincopen. & quibusdam suis Canonicis Cathedralis Ecclesiæ propria in persona comparuit sub iuramento dicens: quod Sactaus Heyndank Tyrannus apprehendit constitutū apud Ecclesiam Horby Vpsalen. Diœc. & imputauit sibi, quòd famulus suus vulnerasset quemdam Rusticum, & ob hoc dicebat ipsum exbanditum esse. Iste verò respondit, famulum suum respondere debere pro facto suo, & nihil sibi imputari. Tyrannus statim apprehendit eum, & voluit eum taliasse ad sexcentas marchas, deindè petiuit tres lescas ferri. Tamdem duo Curati, qui præsentes erant, consuluerunt eidem Petro, vt redimeret periculum suum, sicut posset. Et ob hoc ille obtulit illi vnum vas ferri, propter quam oblationem idem Tyrannus reputans se despectum, statim fecit eum ad torturas poni, & ad quæstiones. Propter quod iste timore ductus vouit Deo, & Dominę Brigittæ, quòd si orationibus suis saluari posset, visitare debere locum Vuatzstenum in honorem Beatæ Brigittæ semel quolibet anno infrà decem annos, & offerre dimidium talentum, & ad faciendum illud votum induxit eum vnus de familiaribus illius Tyranni. Quo facto apposuerunt, & constrinxerunt tybias eius truncis fortibus, qui statim frangebantur, quotquot apposuerunt. Deindè constrinxerunt caput eius cum chamo, adeò quod sanguis defluxit de naribus, & ore, nihil tamen pecuniæ extorquere potuerunt ab eo. Deindè tulerunt eum, & suspenderunt eum ad furcas cum corda forti, quia de Iustitia timuerunt procedere contra illos, si superueniens quis conquereretur, sicut, & posteà fuit

factum

factum per Regem Suetiæ. Et ibi pendebat à meridie vsque ad occasum Solis. Et tunc vnus illorum videns ocreas eius bonas, & ornamenta corporis voluit sibi tulisse. Et puer quidam, qui astitit, clamabat dicens. Noli tollere quidquam, quia video ibi mulierem albis vestibus indutam cum crinibus vsque ad pectus, quæ hominem sustentat. Ad quod idem, qui tollere voluit, dixit. Vtinam illa Sancta Domina, cuius Reliquiæ translatæ sunt ad terram istam nouitèr, cuius etiam cocus fui per tres annos, velit hominem hunc iuuare ad salutem. Saltem ob reuerentiam illius cordam succidam suspensionis, ac vestes, & ornamenta corporis sibi dimittam. Et hoc dicto præcidit cordam, & dimisit hominem ibi iacere. Qui ibidem iacuit vsq. ad noctem totalitèr exanimis, & sine sensu. Tamdem post longũ tempus respirauit, & oculos aperuit, & sensus suos aliqualitèr recuperauit, sic quòd intelligere potuit factum, & quid sibi contigerat. Manus tamen ambas fortitèr ligatas habebat antè pectus cũ corda de coreo facta. Et sic resumptis aliqualitèr viribus traxit se sicut potuit infrà blada, quæ propè stabant, timens quòd redirent, & interficerent eum. Et nitebatur cum dentibus, si posset cordam rumpere, & statim quando applicuit ad dentes rumpebatur corda sicut filum paruũ. Et surrexit indè, & venit iterùm ad locum proprium. Et Sacerdotes ipsa nocte, vbi primò captus fuit, factum istud publice posteà coram Rege, & Consiliarijs Regni Suetiæ proposuerunt, & petunt sibi iustitiam fieri super eodem tyranno, & suis complicibus, ità quòd omnes fuerunt exbanditi extrà Regnum. Et idem Seclaus publicè factum istud coram Rege, & Consiliarijs Regni confitebatur per omnia, sicut superiùs scriptum est. Et hoc in præsentia nostra examinauimus per examinationem ipsius suspensi, & confirmabant Proceres Regni cum iuramento, duo scilicèt prędictus Fikko de Bozen Miles Capitaneus Castri Kalmarneum, & Dominus Carolus de Toptum Miles Legif Suecorum ambo Consiliarij Regni. Et vltrà hoc fatebatur idem Dominus Fikko sub iuramento, quod ipse audiuit à quattuor viris, & probis militibus, qui iurabant se vidisse, & examinasse verba prędicti pueri dicentis, & iurantis coram ipsis, quòd verè vidit mulierem cum albis vestibus astantem, & sustentantem hominem suspensum. Et quando hoc vidit erat puer annorum quattuordecim. Suspensus vocabatur Petrus Nicolai Ciuis Schocalinensis. Testes scripti sunt in magna littera sigillata, quæ nouitèr venit de Suetia.

Expliciunt Miracula Beatæ Brigittæ de Suetia finita, & scripta Anno Domini 1378. In Octaua Sancti Martini per manus Nicolai Misner aliàs dicti Vyogeler Clerici Brandenburgensis Diœcesis tunc temporis in Roma existentis, &c.

DE PEREGRINATIONE.

Peregrinationes à B. Brigitta ad diuersa loca susceptas, in quibus plurimorum Sanctorum Reliquias visitauit, quæ hactenùs in impreßis Codicibus repertę non sunt, hic duximus adiungendas, excerptas à fragmento cuiusdam Codicis antiquißimi Reuelat. S. Brigittæ Romę in Domibus eiusdem impreßi, quod apud Nos extat.

QVANTAS verò, & quàm laboriosas Sancta Brigitta ad diuersa Sanctorum loca quandoq. comitante viro fecerat peregrinationes in Libris suarum Reuelationum satis est expressum. De Aquilone cum marito, ac magna comitiua vtriusq. sexus Clericorum, & Laicorum aliquando pedestri, aliquando equestri vicissitudine ad S. Iacobum in Compostella, & ad plura loca in Hispania, Italia, Francia, Germania, & Noruegia iuit, vbi 36. dietis aliàs à patria transiens Sanctum Olaum Regem, & Martyrem visitauit, & licèt in tanto itinere equitaturam habuerit copiosam, tamen pedester frequentiùs, etiá in saxosis locis, quibus ea Regio plena est, pro fatigando corpore ambulabat. Item ad Coloniam tres Reges, & alios infinitos Martyres honorandos visitatura, adiuit. Item ad S. Mariam Magdalenam, Sanctam Martham, & ad Taraschonam, rediensq. Romam, vbi 28. annis manens, bis adiuit Neapolim, vt ibidem visitaret corpora Sanctorum Apostolorum Andreę, Matthęi, & Thomę, & Sanctum Nicolaum in Baro, ac Sanctum Angelum in Monte Gargano, visitauit etiam corpora Sanctorum quattuor Doctorum Ecclesiæ Ambrosij, Augustini, Hieronymi, Gregorij. Item iuit de Roma ad Sanctum Franciscum in Aßisio, in qua via, sicut & omnibus alijs, tàm in Mari, quàm in terra à periculis erat diuinitùs præseruata, verum ad vltimum 1372. partim terra, partim mari præcepto Domini in Hierusalem profecta est, vbi Natiuitatis Christi, & eius Passionis seriem reuelante Deo quattuor mensibus, & dimidio ibidem transactis, contemplata est, & tamdem Romam redijt, & sequenti anno videlicet 1373. xxiij. die Iulij à Domino vocata quieuit in Domino, atque ad Sanctum Laurentium in Panisperna deposita, & indè relicto dextero brachio in patriam suam Regnum Suetiæ ductu Illustrium filiorum suorum Birgeri, & Catherinæ, ac Confessorum ad honorem Dei, & Patriæ salutem translata, ab Incolis deuotißimis obsequijs honoratur.

VITA DIVAE CATHERINAE FILIAE SANCTAE BRIGITTAE DE REGNO SVETIAE.

B. Catherinam relatam fuisse in Sanctorum numerum ab Vrbano Sexto Pont. Max. testatur Molanus in Vsuardum die 22. Martij, & F. Angelus Rocca in Catalogo Sanctorum Canonizatorum. De eadem agit, Surius Tomo secundo.

ATTESTATIO SANCTIMONIAE, & laudis B. Catherinæ filiæ Diuæ Brigittæ.

SCIENS Beatissimus Vrbanus Sextus Pontifex Maximus, scriptum esse, Arbor bona fructus bonos facit, & qualis radix, talis & ramus, ac germen eius. Idcircò in cõspectu Reuerendiss. DD. Card. dixit Beatæ Catherinæ pro Canonizatione Matris suæ Beatæ Brigittæ sollicitanti. Verè filia tu bibisti de lacte Matris tuæ, quod verè dicere potuit. Nam & Christus, ac Beatiss. Virgo Maria huic gloriosæ Virgini Catherinæ magnum virtutis testimonium (prout in plurimis Reuelationibus supradictis patet) perhibuerunt. Insuper, & Reuer. Alphonsus Episcopus Giennen. peregrinationis suæ Matris fidelis comes à Deo præordinatus in Hierusalem, sub eiusmodi verbis ait. Hæc B. Catherina Deo, & parentibus semper obediens, erat speculum virtutum omnium eam intuentium, quia in omni tempore extitit.

In diuino officio feruens
In tribulationibus patiens
In congerie virtutum solida
Omnium oculis gratiosa
Opinione mirabilis
Humilitate placida
Benignitate suauis
Pietate compatiens
In patientia stabilis
In colloquio affabilis
In eleemosynis dandis hilaris,
Et in omni morum honestate composita.

Atque ad regularem obseruantiam omnes Sorores, & Fratres sincerè diligens, materno, & dulci hortabatur affectu, eiusq. pijssima admonitione semper de virtute in virtutem grandientes, adhùcusq. diem optimam viuendi formam posteris reliquerunt.

IN-

INCIPIT VITA,
SIVE LEGENDA CVM MIRACVLIS
DIVÆ CATHERINÆ
FILIAE SANCTAE BRIGITTAE
DE REGNO SVETIAE.

VENERABILIS, & Deo dilecta Catherina Nobilis Viri Domini Vlphonis Gudhmarson, & Brigittæ coniugis eius, cuius laudis præconium in Ecclesia, filia fuit. Hi ex sancto suo coniugio, non tantùm mũdo, sed Deo octo filios genuerunt. Catherinam, de qua narrandi series suscipitur, ordine nascendi quartam, prouidentia diuina tamquam mediam, virtutibus, & morum honestate cæteris eorum filijs eminentiorem, huic luci inuexit. Quæ cum adhùc in cunis mortalis huius vitæ ageret, exordium eius futuræ sanctitatis, & puritatis inditia diuina gratia demonstrauit. Nam nutricis officio tradita, propter impudicam, & lasciuam vitam (vt probabili coniectura conijcitur) sugere eius mammas abhorrebat, mammillas verò matris suæ sanctæ, & quarumdam continentium mulierum sine horrore bibebat, incontinentium verò lac sicut absynthium refugiens cum lacrymis, & vagitu. Congruum namque fuit, vt quæ tota diuinis dedicanda erat obsequijs, more Nazareorum immundum non manducaret ex vtero matris suæ. Ablactatam igitur, sancta mater eius de educatione filiæ solicita, cuidam deuotæ, & sanctæ opinionis Abbatissæ de Risabergha tradidit sanctis moribus educandam. Sed innocentiæ persecutor Diabolus, qui semper primordia bona molitur extinguere, dormientem puellam, Abbatissa in deuotis orationibus excubante, in specie bouis cornipetæ impetijt, & eam cornibus è lecto proijciens in pauimento semiuiuam reliquit. Abbatissa verò puellæ immanem gemitum audiens, cum omni celeritate accurrit, eamq. velut mortuam in sinu suo collocauit. Cui Diabolus iterùm apparens horribilis dixit. Quàm libentèr eam occidissem, si à Deo permissus fuissem? Anno verò ætatis suæ septimo, cœpit quadam vice, à coæuis suis inducta, ludis puparum intendere, & nè talium ludorum vanitas, quæ in plerisq. iuuenibus mentis stabilitatem subuertit, etiam ipsius animum innocentem dissolueret, misericordis Dei, qui flagellari permittit omnem filium, quem recipit, permissione factum est, quòd sequenti nocte, postquam tali ludo intenderat, vidit in somno multos immundos spiritus in specie puparum cubiculum suum subintrantes, qui eam de lecto eiectam flagellis cæciderunt, adeò quòd in crastino toto corpore liuida videbatur. Vndè postmodum omnem dissolutionis materiam, & ludorum vanitatem, cooperante eius gratia, qui cum tentatione prouentum facit, perfectè reliquit, ampliùs cum ludentibus etiam quibuscunque se non commiscens, immò quadam maturitate contrà illius ætatis fluxam, & decliuem inertiam se agebat.

CAP. II.

ANNOS insuper nubiles attingens, cum fiducia, quam semper in Deo, & Gloriosa Virgine Maria de castitate seruanda habebat, voluntati patris obediens, in matrimonium Nobilis Viri Domini Egardi consensit. Veniente autem die nuptiarũ, cũ in secreto thalami soli commanerent, virgo illa Deo, & Beatæ Virgini deuota, ad castitatis votum sponsum suum sanctis exhortationibus inflexit, ipso cooperante, qui totius puritatis, & casti consilij in mentibus electorũ est infusor. Voto itaq. inter se de castitate perpetua cum Sacramentis firmato, tenerrimè se inuicem in Domino diligentes, sub sæculari pompa, sancta quadam calliditate hostem pudicitiæ deluserunt. Et quàm gratum Deo erat eorũ votum, patet ex indicio subsequenti relatione digno. Nam cũ vir ipsius Deo semper deuotus more nobilium quamdam damam cum canibus venaretur, contigit ipsam Dominã Catherinam fortuitò per viam eiusdem luci pro negotijs suis vehiculo transuehi, ad quam fera cursu concito lassa prę canibus omni feritate post posita, tamquam ad singulare præsidium confugiens, caput suũ in sinu mulieris pudicæ, quæ in se bestiales motus amputauerat, mansuetissimè reclinauit. Cumq. à viro, & alijs bestiam insequentibus esset prædicta Domina Catherina requisita, ostendit eam sub pallio latitantem, supplicans humilitèr pro eadé, vt captiuum suum (significando bestiam) donaret libertati. Quo facilitèr annuente, syluas bestia petijt, ipsi verò paritèr in Domino plurimùm gauisi, & consolati, gratias ei agentes, qui feras edomat, & mansuescere facit. Et nè hostis domesticus, caro videlicet, insurgeret, post nocturnas in deuotis orationibus vigilias, & genuflexiones, in pauimento cameræ suæ substratorium vnum torale habentes, & cussinum sub capitibus dormire consueuerunt, tempore hyemali suam abstinentiam minimè immutantes, quia quantò molliora pro Deo relinquebant, tantò magis diuini amoris incendio incalescebant. Ipsa namq. venerabilis Domina menti viri sui deuoti verbo exhortationis sæpiùs studuit materna virtutum exercitia, & pœnitentiæ inculcare, quæ ipsa iuuencula in matre S. Brigitta viderat, & ab alijs didicerat, cupiens se in his paritèr cóformari. Hinc vigilijs, & orationibus sanctis ieiunium associabant, vt cunctis animæ virtutibus florere possent, vt caro subiecta animæ, & ancilla Dominæ suæ congruè famularetur. Abstinentiã ergò, quæ multùm cómendabilis est, paritèr amplexati sunt ob amorem Dei, & propriam salutem, non solùm cohibentes se ab illicitis, immò etiam à licitis, & concessis, scientes quòd abstinentia vitã prolongat, castitatem conseruat, Deũ placat, Dæmones expugnat, intellectum illuminat, mentem roborat, vitia domat, carnẽ exuperat, & cor ipsum in Dei amorem pertrahit, & inflammat. Fœlix ergò fuit hoc coniugium, quod non carnis petulantia, & lasciuia duo corda vnum fecerat; sed dilectio, quæ est in Christo Iesu, castis amplexibus constrinxerat glutino charitatis. Fęlix eorum coniugium, qui sanctissimum Mariæ, & Ioseph virginale coniungium, quantùm possibile fuit, conabantur imitari, ob diuinæ miserationis respectum, & amorem. Nam in diebus suis erant quasi duo lilia in horto Dominico, & statu matrimoniali benè fragrantia, castitatis nitorem coram Domino omnium inspectore habentes, & coram proximo per virtutum exempla, & exercitia cum opinione bonæ famæ suauissimè redolentes. Vndè quidam de eorum familia insolitæ abstinentiæ, & spiritualis vitæ inexperti, tamquam vanis, & superstitiosis corã Domino Carolo fratre Dominæ Catherinæ detrahebant.

Qui

Qui captata opportunitate, latentèr eorum cubiculum intrans, inuenit eos non vt coniuges delitias carnales sectantes, sed velut deuotos religiosos laneis, & asperis indutos tunicis, dimisso delicato lecto, in pauimento separatim dormientes. Super quo memoratus Dominus Carolus minùs eorum, quæ sunt spiritus, sapiens, Dominum Egardum, & vxorem eius Germanam suam tamquam superstitiosos, & fatuos arguebat. Ipsi verò descendentes pluuias increpationum, venientia flumina detractionum, & flantes ventos irrisionum, æquanimitèr tolerantes, à proposito castitatis, & abstinentiæ fundamento minimè ceciderunt, firmati enim erant super sanctæ perseuerantiæ stabile fundamentum. Sed quia non sufficit munditia carnis, nisi & munditia mentis sequatur cum humilitate vera ad gloriam Dei (nam sicut munditia carnis est immunitas à pollutione hominum, sic humilitas est immunitas à pollutione Dæmonum, miscentur enim Dæmones animabus, & corrumpunt eas per superbiam, sicut homines corpora corrumpunt per luxuriam) ideò hæc venerabilis Domina pudicitiæ suæ humilitatis studit adhibere munimentum.

CAP. III.

COEPIT etiam vestes deformatas ab antiqua patriæ laudabili consuetudine, in quibus modernis temporibus maximè nobiles affluere solent, paulatim deponere, nec propter detractiones, & irrisiones ob humilitatis, & honestæ consuetudinis patriæ obseruantia desistebat. Cuius exemplo multæ nobiles consodales eius, & cognatæ, vestes pompofas, & ornamentum superfluũ patriç reliquerunt. Inter quas nobilis Domina vxor fratris sui prædicti Domini Caroli, quamuis cõsilijs, & exemplis eius in principio pertinacitèr resisteret, speciali tamen diuinæ visitationis oraculo ad melioris vitæ ordinem conuersa est. Nam contigit in Ciuitate Calmarnen. in Cappella Beatæ Virginis, dum simul starent in oratione antè Imaginem ipsius Beatæ Virginis, venerabilis Domina Catherina cum vxore fratris, quòd Domina illa, vxor videlicet memorati Domini Caroli, paululùm obdormiret, videbaturq. sibi, quòd Beata Virgo hilari vultu respiceret Dominam Catherinam sororem mariti sui, se verò toruis oculis, & irato vultu inspectaret. Hac visione multùm turbata, cœpit cum lacrymis Beatam Virginem orare dicens. Quare Domina mea me ità terribilitèr respicitis? Cui Virgo. Quare non obedis consilijs dilectæ meæ Catherinæ. Si eius consilijs, & exemplo habitum tuum, & mores correxeris, ego te per gratiam meam hilaritèr respiciã. Quæ expergefacta admonitionis huiusmodi haud ingrata, continuò depositis superbiæ ornamentis, humilitati, & Dominæ Catherinæ moribus se studuit conformare. Vndè vir eius supradictus Dominus Carolus adhùc totus sæcularis, mutationem vestium, & deuotionis gestus in coniuge perpendens, turbato animo dixit, improperando Dominæ Catherinæ sorori suæ. Non es contenta, quòd te beguinam feceras, quin etiam vxorem meam tecum beguinam faceres, & fabulam populorum. Patientèr itaque ferebat improperia, & irrisiones pro Domino, pro virtuosis operibus commendari plurimùm abhorrens, commendantes se obtestans per misericordiam Christi, nè eiusmodi de ea dicerent, seù sentirent. Nam speciales suos secretarios sæpissimè cum lacrymis obiurgabat, quia ob reuerentiam pudicitiæ virginalis, & quòd illibata maritalem thorum ageret, fœlicemeam referebãt, adiurans eos, nè talia de ea amodò nominarent.

CAP. IV.

BREVI igitur tempore elapso, postquam à parentibus nuptui tradita esset, Pater eius Dominus Vlpho Gudhmarson Princeps, & Legifer Neritiæ, in senectute bona defunctus, in Monasterio Aluastra honorificè datur sepulturę. Post cuius obitũ B. Brigitta mater Dominæ Catherinæ, iuxtà præceptũ Domini, Romam est profecta. Et cum solicita esset de persona, quæ eam in negotijs arduis familiariùs adiuuaret, & solatio esset in terra peregrinationis suæ, responsũ accepit à Christo, nè de hoc turbaretur, quia mitteret ei personam, quæ esset ei in negotijs sibi diuinitùs cõmissis fidelis coadiutrix, quam etiã speciali gratia suæ benedictionis præueniret. Elapsis itaque ferè quinque annis, postquam Beata Brigitta à Patria sua Romam venerat, tantò cœpit Domina Catherina feruere desiderio ad Romam peregrinari, quòd præ suspirijs, & quotidianis affectionum incrementis quasi languida appareret. Quod vir eius Deo deuotus perpendens, causam tantorum suspiriorum, & insolitæ affectionis requirit. Ipsa verò de viro tam benigno, & Deo deuoto plurimùm confidens, cordis sui arcanum aperuit. Sed prudens ille maritus eius propter ipsius quam expertus erat vitæ stabilitatem, præsumebat instinctum huiusmodi à Domino agitari, & ideò contradicere, quamuis eam tenerrimè diligeret, non audebat. Sed exindè verebatur, nè personæ tam eleganti, & iuueni, vtpotè decem, & octo annorum, aliquid aduersitatis in via peregrinationis tàm longinquæ accideret. Vndè aliquandiù consensum dare distulit. Sed tamdem victus timore Dei, qui voluntati diuinæ repugnare dissuadet, importunis precibus coniugis condescendit. Intereà parantur pro ea, & eius familia sumptus in via necessarij, de cominitiua honesta prouidetur, & iam exitus de Patria solum expectatur. Sed ille veteranus virtutum persecutor (qui molitur quæq. sancta, & bona proposita extinguere, si potest, si non, saltem ea nititur impedire) Domini Caroli fratris eiusdem Dominæ Catherinæ animum in indignationem contrà eam incitat, ità vt scriberet Domino Egardo marito suo sub comminatione mortis, nè sororem suam peregrinari permitteret extrà Patriam. Sed littera ista, Domino Egardo extrà domum propriam in negotijs suis agente, ad manus Dominæ Catherinæ deuoluta est. Quæ aliquid talium suspicata, litteram aperuit, & agnita comminationis serie, sermonem huiusmodi ad auunculum suum Dominum Israelem virum potentem, & totius deuotionis, ac prudentiæ detulit. Qui piè eam in Domino consolando hortabatur, vt ab illo Sancto proposito non excideret, propter minas fratris, simulq. assecurauit eam, quòd comminationem eius contrà Dominum Egardum maritum suum euerteret, sicq. plurimùm consolatam, non tantùm verbis, sed & donatiuis ad celeriorem exitum de patria confortauit. Nec mora cum Domino Gorstago Thunasson Marscalco Suetiæ, cum duabus alijs dominabus Regni Suetiæ nauem conscendit.

CAP. V.

TRANSITO mari cum difficultate magna, his supradictis comitata per terras Alamaniæ, & Italiæ, in mense Augusto Romam peruenit. Eo denique tempore Sancta, & Deo digna mater eius Beata Brigitta apud Bononiam in Monasterio Parpensi ad correctionem Abbatis, & Conuentus eiusdem loci ex præcepto Christi aliquamdiù moram traxit cum venerabili Patre suo spirituali Domino Petro Olaui, & paucis alijs de familia

milia sua: Domina verò Catherina cum sua comitiua quærebat matrem suam in Roma per continuos octo dies multùm anxia, quia, quo diuertisset, scire non poterat. Intereà Dominus Petrus confessor Beatæ Brigittæ, quosdam mirabiles motus, & instinctus quarumdam affectionũ in anima persensit, intantùm eum agitantes Romam transire, quod præ eorũ vehementia dormire, seù comedere non posset, donec arriperet iter versus Romam. Qui à Beata Brigitta, quamuis inuitè dimissus, celeritèr ad Vrbem peruenit, & in Ecclesia S. Petri Dominæ Catherinæ, & comitiuæ eius occurrens, excepit eos cum gaudio magno, verè cognoscens, quia Dominus accelerauit iter eius propter consolationem eorum. Sequenti verò die ad visendum Dominam Brigittam vnà cum Domino Petro ad Monasterium prædictum repedarunt. Suscepti reuerentèr ab Abbate loci illius, propter deuotionem Dominæ Brigittæ, cuius exhortationibus sanctis ad meliorem vitam iam conuersus fuerat, per aliquot dies ibi insimul steterunt, sed ad cõsilium Beatæ Brigittæ iteratò Romam venientes, multum humilitèr per Stationes, & limina Sanctorum, peregrinationes suas compleuerunt. Peractisq. in Roma aliquantis hebdomadibus, ad Patriã redire Domina Catherina se disposuit. Cumq. iam esset in præcinctu redeundi ad Patriam Domina Catherina, requisita à matre sua sancta Brigitta ex præcepto Christi, si ad honorem eius vellet in Roma cum ipsa remanere, & pro Christo labores, & aduersa quæq. perpeti. Tota igitur inflammata spiritu, respondit se non solum patriam, amicos, & cognatos, diuitias, & delitias, sed etiam maritum, quem plus, quàm corpus proprium diligebat, si Christo placeret, libentèr velle relinquere: Consensu itaq. remanendi dato, Christus reuelauit matri suæ Beatæ Brigittæ dicens, Filia tua Catherina est persona, quam promiseram fidelem cooperatricem in negotijs tibi diuinitùs commissis, ipsa enim est pulchra plantula, quam ego ipse plãtare volo sub dextro brachio meo, vt crescat in arborem fructiferam. Et quia indiget humore gratiæ, rigabo eam sapientia mea. Consule ergò illi, quòd stet tecum ad tempus, quia vtilius est ei stare, quàm redire. Nam facturus sum ei, sicut pater facit puellæ, quæ à duobus diligitur, & petitur in coniugium, quorum alius est pauper, & altèr diues, & ambo diliguntur à puella, pater itaque prudens videt affectum virginis, & pauperem ab ea diligi, dat pauperi vestes, & dona, diuiti verò coniungit filiam suam, sic ego volo facere. Ista diligit me, & maritum suũ, ideò quia ditior sum, & Dominus omnium prouidere ei volo de donis meis vtilioribus sibi ad animam; quia placet mihi vocare eum, & infirmitas, qua laborat, signum est exitus sui. Decet enim tendentem ad potentissimum ratiocinationem suã habere in manibus, & à carnalibus esse expeditum, illam verò volo ducere, & reducere ad sua, donec apta fiat ad opus, quod ab ęterno pręsciui, & ostendere ei mihi placet. Ab illo igitur die, tanta ei accreuit eloquentiæ gratia, vt inter Principes, & Sapientes de testimonijs Dei loqueretur confidenter. Vndè ipse Dominus Papa Vrbanus VI. tantùm de sapientia eius admiratus est, vt cum ipsa semel coram eo, & Cardinalibus loqueretur, sibi familiaritèr diceret. Verè filia tu biberas de lacte matris tuæ. Aliquantò itaq. tempore elapso, postquam vouerat cum matre remanere, horrore quodam insuetæ vitę concussa, memorq. libertatis præteritæ, multùm anxia petijt à matre, vt ad Suetiam posset remeare. Matri verò eius pro hac tentatione in oratione existenti, apparuit Christus dicens. Dic virgini illi filiæ tuæ, quòd iam facta est vidua, & consulo, vt tecum remaneat, quia ego ipse volo sibi prouidere. Et quamuis humilitèr beneplacitum diuinæ voluntatis amplecteretur, coge-

factum per Regem Suetiæ. Et ibi pendebat à meridie vsque ad occasum Solis. Et tunc vnus illorum videns ocreas eius bonas, & ornamenta corporis voluit sibi tulisse. Et puer quidam, qui astitit, clamabat dicens: Noli tollere quidquam, quia video ibi mulierem albis vestibus indutam cum crinibus vsque ad pectus, quæ hominem sustentat. Ad quod idem, qui tollere voluit, dixit. Vtinam illa Sancta Domina, cuius Reliquiæ translatæ sunt ad terram istam nouitèr, cuius etiam cocus fui per tres annos, velit hominem hunc iuuare ad salutem. Saltem ob reuerentiam illius cordam succidam suspensionis, ac vestes, & ornamenta corporis sibi dimittam. Et hoc dicto præcidit cordam, & dimisit hominem ibi iacere. Qui ibidem iacuit vsq. ad noctem totalitèr exanimis, & sine sensu. Tamdem post longū tempus respirauit, & oculos aperuit, & sensus suos aliqualitèr recuperauit, sic quòd intelligere potuit factum, & quid sibi contigerat. Manus tamen ambas fortitèr ligatas habebat antè pectus cū corda de coreo facta. Et sic resumptis aliqualitèr viribus traxit se sicut potuit infrà blada, quæ propè stabant, timens quòd redirent, & interficerent eum. Et nitebatur cum dentibus, si posset cordam rumpere, & statim quando applicuit ad dentes rumpebatur corda sicut filum paruū. Et surrexit indè, & venit iterùm ad locum proprium. Et Sacerdotes ipsa nocte, vbi primò captus fuit, factum istud publicè posteà coram Rege, & Consiliarijs Regni Suetiæ proposuerunt, & petunt sibi iustitiam fieri super eodem tyranno, & suis complicibus, ità quod omnes fuerunt exbanditi extrà Regnum. Et idem Seclaus publicè factum istud coram Rege, & Consiliarijs Regni confitebatur per omnia, sicut superiùs scriptum est. Et hoc in præsentia nostra examinauimus per examinationem ipsius suspensi, & confirmabant Proceres Regni cum iuramento, duo scilicèt prędictus Fikko de Bozen Miles Capitaneus Castri Kalmarneum, & Dominus Carolus de Toptum Miles Legif Succorum ambo Consiliarij Regni. Et vltrà hoc fatebatur idem Dominus Fikko sub iuramento, quod ipse audiuit à quattuor viris, & probis militibus, qui iurabant se vidisse, & examinasse verba prędicti pueri dicentis, & iurantis coram ipsis, quòd verè vidit mulierem cum albis vestibus astantem, & sustentantem hominem suspensum. Et quando hoc vidit erat puer annorum quattuordecim. Suspensus vocabatur Petrus Nicolai Ciuis Sthocalinensis. Testes scripti sunt in magna littera sigillata, quæ nouitèr venit de Suetia.

Expliciunt Miracula Beatæ Brigittæ de Suetia finita, & scripta Anno Domini 1378. In Octaua Sancti Martini per manus Nicolai Misner aliàs dicti Vyogeler Clerici Brandenburgensis Diœcesis tunc temporis in Roma existentis, &c.

DE PEREGRINATIONE.

Peregrinationes à B. Brigitta ad diuersa loca susceptas, in quibus plurimorum Sanctorum Reliquias visitauit, quæ hactenùs in impressis Codicibus repertę non sunt, hic duximus adiungendas, excerptas à fragmento cuiusdam Codicis antiquissimi Reuelat. S. Brigittæ Romę in Domibus eiusdem impressi, quod apud Nos extat.

QVANTAS verò, & quàm laboriosas Sancta Brigitta ad diuersa Sanctorum loca quandoq. comitante viro fecerat peregrinationes in Libris suarum Reuelationum satis est expressum. De Aquilone cum marito, ac magna comitiua vtriusq. sexus Clericorum, & Laicorum aliquando pedestri, aliquando equestri vicissitudine ad S. Iacobum in Compostella, & ad plura loca in Hispania, Italia, Francia, Germania, & Noruegia iuit, vbi 36. dietis aliàs à patria transiens Sanctum Olaum Regem, & Martyrem visitauit, & licèt in tanto itinere equitaturam habuerit copiosam, tamen pedester frequentiùs, etiá in saxosis locis, quibus ea Regio plena est, pro fatigando corpore ambulabat. Item ad Coloniam tres Reges, & alios infinitos Martyres honorandos visitatura, adiuit. Item ad S. Mariam Magdalenam, Sanctam Martham, & ad Taraschonam, rediensq. Romam, vbi 28. annis manens, bis adiuit Neapolim, vt ibidem visitaret corpora Sanctorum Apostolorum Andreę, Matthęi, & Thomę, & Sanctum Nicolaum in Baro, ac Sanctum Angelum in Monte Gargano, visitauit etiam corpora Sanctorum quattuor Doctorum Ecclesiæ Ambrosij, Augustini, Hieronymi, Gregorij. Item iuit de Roma ad Sanctum Franciscum in Assisio, in qua via, sicut & omnibus alijs, tàm in Mari, quàm in terra à periculis erat diuinitùs præseruata, verum ad vltimum 1572. partim terra, partim mari præcepto Domini in Hierusalem profecta est, vbi Natiuitatis Christi, & eius Passionis seriem reuelante Deo quattuor mensibus, & dimidio ibidem transactis, contemplata est, & tamdem Romam redijt, & sequenti anno videlicet 1373. xxiij. die Iulij à Domino vocata quieuit in Domino, atque ad Sanctum Laurentium in Panisperna deposita, & indè relicto dextero brachio in patriam suam Regnum Suetiæ ductu Illustrium filiorum suorum Birgeri, & Catherinæ, ac Confessorum ad honorem Dei, & Patriæ salutem translata, ab Incolis deuotissimis obsequijs honoratur.

VITA DIVAE CATHERINAE FILIAE SANCTAE BRIGITTAE DE REGNO SVETIAE.

B. Catherinam relatam fuisse in Sanctorum numerum ab Vrbano Sexto Pont. Max. testatur Molanus in Vsuardum die 22. Martij, & F. Angelus Rocca in Catalogo Sanctorum Canonizatorum. De eadem agit, Surius Tomo secundo.

ATTESTATIO SANCTIMONIAE, & laudis B. Catherinæ filiæ Diuæ Brigittæ.

SCIENS Beatissimus Vrbanus Sextus Pontifex Maximus, scriptum esse, Arbor bona fructus bonos facit, & qualis radix, talis & ramus, ac germen eius. Idcircò in cōspectu Reuerendiss. DD. Card. dixit Beatæ Catherinæ pro Canonizatione Matris suæ Beatæ Brigittæ sollicitanti. Verè filia tu bibisti de lacte Matris tuæ, quod verè dicere potuit. Nam & Christus, ac Beatiss. Virgo Maria huic gloriosæ Virgini Catherinæ magnum virtutis testimonium (prout in plurimis Reuelationibus supradictis patet) perhibuerunt. Insuper, & Reuer. Alphonsus Episcopus Giennen. peregrinationis suæ Matris fidelis comes à Deo præordinatus in Hierusalem, sub eiusmodi verbis ait. Hæc B. Catherina Deo, & parentibus semper obediens, erat speculum virtutum omnium eam intuentium, quia in omni tempore extitit,

In diuino officio feruens	Benignitate suauis
In tribulationibus patiens	Pietate compatiens
In congerie virtutum solida	In patientia stabilis
Omnium oculis gratiosa	In colloquio affabilis
Opinione mirabilis	In eleemosynis dandis hilaris,
Humilitate placida	Et in omni morum honestate composita

Atque ad regularem obseruantiam omnes Sorores, & Fratres sincerè diligens, materno, & dulci hortabatur affectu, eiusq. pijssima admonitione semper de virtute in virtutem grandientes, adhùcusq. diem optimam viuendi formam posteris reliquerunt.

IN-

INCIPIT VITA, SIVE LEGENDA CVM MIRACVLIS DIVÆ CATHERINÆ FILIAE SANCTAE BRIGITTAE DE REGNO SVETIAE.

VENERABILIS, & Deo dilecta Catherina Nobilis Viri Domini Vlphonis Gudhmarſon,& Brigittæ coniugis eius, cuius laudis præconium in Eccleſia, filia fuit. Hi ex ſancto ſuo coniugio,non tantùm mũdo,ſed Deo octo filios genuerunt. Catherinam, de qua narrandi ſeries ſuſcipitur, ordine naſcendi quartam,prouidentia diuina tamquam mediam,virtutibus,& morum honeſtate cæteris eorum filijs eminentiorem, huic luci inuexit. Quæ cum adhùc in cunis mortalis huius vitæ ageret,exordium eius futuræ ſanctitatis, & puritatis inditia diuina gratia demonſtrauit. Nam nutricis officio tradita, propter impudicam,& laſciuam vitam (vt probabili coniectura conijcitur) ſugere eius mammas abhorrebat, mammillas verò matris ſuæ ſanctæ, & quarumdam continentium mulierum ſine horrore bibebat, incontinentium verò lac ſicut abſynthium refugiens cum lacrymis, & vagitu. Congruum namque fuit, vt quæ tota diuinis dedicanda erat obſequijs,more Nazareorum immundum non manducaret ex vtero matris ſuæ. Ablactatam igitur,ſancta mater eius de educatione filiæ ſolicita, cuidam deuotæ, & ſanctæ opinionis Abbatiſſæ de Riſabergha tradidit ſanctis moribus educandam. Sed innocentiæ perſecutor Diabolus,qui ſemper primordia bona molitur extinguere, dormientem puellam, Abbatiſſa in deuotis orationibus excubante, in ſpecie bouis cornipetæ impetijt,& eam cornibus è lecto proijciens in pauimento ſemiuiuam reliquit. Abbatiſſa verò puellæ immanem gemitum audiens,cum omni celeritate accurrit,eamq. velut mortuam in ſinu ſuo collocauit. Cui Diabolus iterùm apparens horribilis dixit.Quàm libentèr eam occidiſſem, ſi à Deo permiſſus fuiſſem? Anno verò ætatis ſuæ ſeptimo, cœpit quadam vice,à coæuis ſuis inducta,ludis puparum intendere, & nè talium ludorum vanitas, quæ in pleriſq. iuuenibus mentis ſtabilitatem ſubuertit,etiam ipſius animum innocentem diſſolueret, miſericordis Dei, qui flagellari permittit omnem filium, quem recipit, permiſſione factum eſt, quòd ſequenti nocte, poſtquam tali ludo intenderat, vidit in ſomno multos immundos ſpiritus in ſpecie puparum cubiculum ſuum ſubintrantes, qui eam de lecto eiectam flagellis cæciderunt, adeò quòd in craſtino toto corpore liuida videbatur. Vndè poſtmodum omnem diſſolutionis materiam, & ludorum vanitatem, cooperante eius gratia,qui cum tentatione prouentum facit, perfectè reliquit, ampliùs cum ludentibus etiam quibuſcunque ſe non commiſcens, immò quadam maturitate contrà illius ætatis fluxam,& decliuem inertiam ſe agebat.

CAP. II.

ANNOS insuper nubiles attingens, cum fiducia, quam semper in Deo, & Gloriosa Virgine Maria de castitate seruanda habebat, voluntati patris obediens, in matrimonium Nobilis Viri Domini Egardi consensit. Veniente autem die nuptiarũ, cũ in secreto thalami soli commanerent, virgo illa Deo, & Beatæ Virgini deuota, ad castitatis votum sponsum suum sanctis exhortationibus inflexit, ipso cooperante, qui totius puritatis, & casti consilij in mentibus electorũ est infusor. Voto itaq. inter se de castitate perpetua cum Sacramentis firmato, tenerrimè se inuicem in Domino diligentes, sub sæculari pompa, sancta quadam calliditate hostem pudicitiæ deluserunt. Et quàm gratum Deo erat eorũ votum, patet ex indicio subsequenti relatione digno. Nam cũ vir ipsius Deo semper deuotus more nobilium quamdam damam cum canibus venaretur, contigit ipsam Dominã Catherinam fortuitò per viam eiusdem luci pro negotijs suis vehiculo transuehi, ad quam fera cursu concito lassa prę canibus omni feritate post posita, tamquam ad singulare præsidium confugiens, caput suũ in sinu mulieris pudicæ, quæ in se bestiales motus amputauerat, mansuetissimè reclinauit. Cumq. à viro, & alijs bestiam insequentibus esset prædicta Domina Catherina requisita, ostendit eam sub pallio latitantem, supplicans humilitèr pro eadẽ, vt captiuum suum (significando bestiam) donaret libertati. Quo facilitèr annuente, syluas bestia petijt, ipsi verò paritèr in Domino plurimùm gauisi, & consolati, gratias ei agentes, qui feras edomat, & mansuescere facit. Et nè hostis domesticus, caro videlicet, insurgeret, post nocturnas in deuotis orationibus vigilias, & genuflexiones, in pauimento cameræ suæ substratorium vnum torale habentes, & cussinum sub capitibus dormire consueuerunt, tempore hyemali suam abstinentiam minimè immutantes, quia quantò molliora pro Deo relinquebant, tantò magis diuini amoris incendio incalescebant. Ipsa namq. venerabilis Domina menti viri sui deuoti verbo exhortationis sæpiùs studuit materna virtutum exercitia, & pœnitentiæ inculcare, quæ ipsa iuuencula in matre S. Brigitta viderat, & ab alijs didicerat, cupiens se in his paritèr cõformari. Hinc vigilijs, & orationibus sanctis ieiunium associabant, vt cunctis animæ virtutibus florere possent, vt caro subiecta animæ, & ancilla Dominæ suæ congruè famularetur. Abstinentiã ergò, quæ multùm cõmendabilis est, paritèr amplexati sunt ob amorem Dei, & propriam salutem, non solùm cohibentes se ab illicitis, immò etiam à licitis, & concessis, scientes quòd abstinentia vitã prolongat, castitatem conseruat, Deũ placat, Dæmones expugnat, intellectum illuminat, mentem roborat, vitia domat, carnẽ exuperat, & cor ipsum in Dei amorem pertrahit, & inflammat. Fœlix ergò fuit hoc coniugium, quod non carnis petulantia, & lasciuia duo corda vnum fecerat; sed dilectio, quæ est in Christo Iesu, castis amplexibus constrinxerat glutino charitatis. Fęlix eorum coniugium, qui sanctissimum Mariæ, & Ioseph virginale coniugium, quantùm possibile fuit, conabantur imitari, ob diuinæ miserationis respectum, & amorem. Nam in diebus suis erant quasi duo lilia in horto Dominico, & statu matrimoniali benè fragrantia, castitatis nitorem coram Domino omnium inspectore habentes, & coram proximo per virtutum exempla, & exercitia cum opinione bonæ famæ suauissimè redolentes. Vndè quidam de eorum familia insolitæ abstinentiæ, & spiritualis vitæ inexperti, tamquam vanis, & superstitiosis corã Domino Carolo fratre Dominæ Catherinæ detrahebant.

Qui

Qui captata opportunitate, latentèr eorum cubiculum intrans, inuenit eos non vt coniuges delitias carnales sectantes, sed velut deuotos religiosos laneis, & asperis indutos tunicis, dimisso delicato lecto, in pauimento separatim dormientes. Super quo memoratus Dominus Carolus minùs eorum, quæ sunt spiritus, sapiens, Dominum Egardum, & vxorem eius Germanam suam tamquam superstitiosos, & fatuos arguebat. Ipsi verò descendentes pluuias increpationum, venientia flumina detractionum, & flantes ventos irrisionum, æquanimitèr tolerantes, à proposito castitatis, & abstinentiæ fundamento minimè ceciderunt, firmati enim erant super sanctæ perseuerantiæ stabile fundamentum. Sed quia non sufficit munditia carnis, nisi & munditia mentis sequatur cum humilitate vera ad gloriam Dei (nam sicut munditia carnis est immunitas à pollutione hominum, sic humilitas est immunitas à pollutione Dæmonum, miscentur enim Dæmones animabus, & corrumpunt eas per superbiam, sicut homines corpora corrumpunt per luxuriam) ideò hæc venerabilis Domina pudicitiæ suæ humilitatis studit adhibere munimentum.

CAP. III.

COEPIT etiam vestes deformatas ab antiqua patriæ laudabili consuetudine, in quibus modernis temporibus maximè nobiles affluere solent, paulatim deponere, nec propter detractiones, & irrisiones ob humilitatis, & honestæ consuetudinis patriæ obseruantia desistebat. Cuius exemplo multæ nobiles consodales eius, & cognatæ, vestes pomposas, & ornamentum superfluũ patrię reliquerunt. Inter quas nobilis Domina vxor fratris sui prædicti Domini Caroli, quamuis cõsilijs, & exemplis eius in principio pertinacitèr resisteret, speciali tamen diuinæ visitationis oraculo ad melioris vitæ ordinem conuersa est. Nam contigit in Ciuitate Calmarnen. in Cappella Beatæ Virginis, dum simul starent in oratione antè Imaginem ipsius Beatæ Virginis, venerabilis Domina Catherina cum vxore fratris, quòd Domina illa, vxor videlicet memorati Domini Caroli, paulu lùm obdormiret, videbaturq. sibi, quòd Beata Virgo hilari vultu respiceret Dominam Catherinam sororem mariti sui, se verò toruis oculis, & irato vultu inspectaret. Hac visione multùm turbata, cœpit cum lacrymis Beatam Virginem orare dicens. Quare Domina mea me ità terribilitèr respicitis? Cui Virgo. Quare non obedis consilijs dilectæ meæ Catherinæ. Si eius consilijs, & exemplo habitum tuum, & mores correxeris, ego te per gratiam meam hilaritèr respiciã. Quæ expergefacta admonitionis huiusmodi haud ingrata, continuò depositis superbiæ ornamentis, humilitati, & Dominæ Catherinæ moribus se studuit conformare. Vndè vir eius supradictus Dominus Carolus adhùc totus sæcularis, mutationem vestium, & deuotionis gestus in coniuge perpendens, turbato animo dixit, improperando Dominæ Catherinæ sorori suæ. Non es contenta, quòd te beguinam feceras, quin etiam vxorem meam tecum beguinam faceres, & fabulam populorum. Patientèr itaque ferebat improperia, & irrisiones pro Domino, pro virtuosis operibus commendari plurimùm abhorrens, commendantes se obtestans per misericordiam Christi, nè eiusmodi de ea dicerent, seù sentirent. Nam speciales suos secretarios sæpissimè cum lacrymis obiurgabat, quia ob reuerentiam pudicitiæ virginalis, & quòd illibata maritalem thorum ageret, fœlicem eam referebát, adiurans eos, nè talia de ea amodò nominarent.

CAP. IV.

BREVI igitur tempore elapso, postquam à parentibus nuptui tradita esset, Pater eius Dominus Vlpho Gudhmarson Princeps, & Legifer Neritiæ, in senectute bona defunctus, in Monasterio Aluastra honorificè datur sepulturę. Post cuius obitũ B. Brigitta mater Dominæ Catherinæ, iuxtà præceptũ Domini, Romam est profecta. Et cum solicita esset de persona, quæ eam in negotijs arduis familiariùs adiuuaret, & solatio esset in terra peregrinationis suæ, responsũ accepit à Christo, nè de hoc turbaretur, quia mitteret ei personam, quæ esset ei in negotijs sibi diuinitùs cõmissis fidelis coadiutrix, quam etiá speciali gratia suæ benedictionis præueniret. Elapsis itaque ferè quinque annis, postquam Beata Brigitta à Patria sua Romam venerat, tantò cœpit Domina Catherina feruere desiderio ad Romam peregrinari, quòd præ suspirijs, & quotidianis affectionum incrementis quasi languida appareret. Quod vir eius Deo deuotus perpendens, causam tantorum suspiriorum, & insolitæ affectionis requirit. Ipsa verò de viro tam benigno, & Deo deuoto plurimùm confidens, cordis sui arcanum aperuit. Sed prudens ille maritus eius propter ipsius quam expertus erat vitæ stabilitatem, præsumebat instinctum huiusmodi à Domino agitari, & ideò contradicere, quamuis eam tenerrimè diligeret, non audebat. Sed exindè verebatur, nè personæ tam eleganti, & iuueni, vtpotè decem, & octo annorum, aliquid aduersitatis in via peregrinationis tàm longinquæ accideret. Vndè aliquandiù consensum dare distulit. Sed tamdem victus timore Dei, qui voluntati diuinæ repugnare dissuadet, importunis precibus coniugis condescendit. Intereà parantur pro ea, & eius familia sumptus in via necessarij, de comitiua honesta prouidetur, & iam exitus de Patria solum expectatur. Sed ille veteranus virtutum persecutor (qui molitur quæq. sancta, & bona proposita extinguere, si potest, si non, saltem ea nititur impedire) Domini Caroli fratris eiusdem Dominæ Catherinæ animum in indignationem contrà eam incitat, ità vt scriberet Domino Egardo marito suo sub comminatione mortis, nè sororem suam peregrinari permitteret extrà Patriam. Sed littera ista, Domino Egardo extrà domum propriam in negotijs suis agente, ad manus Dominæ Catherinæ deuoluta est. Quæ aliquid talium suspicata, litteram aperuit, & agnita comminationis serie, sermonem huiusmodi ad auunculum suum Dominum Israelem virum potentem, & totius deuotionis, ac prudentiæ detulit. Qui piè eam in Domino consolando hortabatur, vt ab illo Sancto proposito non excideret, propter minas fratris, simulq. assecurauit eam, quòd comminationem eius contrà Dominum Egardum maritum suum euerteret, sicq. plurimùm consolatam, non tantùm verbis, sed & donatiuis ad celeriorem exitum de patria confortauit. Nec mora cum Domino Gorstago Thunasson Marscalco Suetiæ, cum duabus alijs dominabus Regni Suetiæ nauem conscendit.

CAP. V.

TRANSITO mari cum difficultate magna, his supradictis comitata per terras Alamaniæ, & Italiæ, in mense Augusto Romam peruenit. Eo denique tempore Sancta, & Deo digna mater eius Beata Brigitta apud Bononiam in Monasterio Parpensi ad correctionem Abbatis, & Conuentus eiusdem loci ex præcepto Christi aliquamdiù moram traxit cum venerabili Patre suo spirituali Domino Petro Olaui, & paucis alijs de familia

milia sua: Domina verò Catherina cum sua comitiua quærebat matrem suam in Roma per continuos octo dies multùm anxia, quia, quo diuertisset, scire non poterat. Intereà Dominus Petrus confessor Beatæ Brigittæ, quosdam mirabiles motus, & instinctus quarumdam affectionū in anima persensit, intantùm eum agitantes Romam transire, quod præ eorū vehementia dormire, seù comedere non posset, donec arriperet iter versus Romam. Qui à Beata Brigitta, quamuis inuitè dimissus, celeritèr ad Vrbem peruenit, & in Ecclesia S. Petri Dominæ Catherinæ, & comitiuæ eius occurrens, excepit eos cum gaudio magno, verè cognoscens, quia Dominus accelerauit iter eius propter consolationem eorum. Sequenti verò die ad visendum Dominam Brigittam vnà cum Domino Petro ad Monasterium prædictum repedarunt. Suscepti reuerentèr ab Abbate loci illius, propter deuotionem Dominæ Brigittæ, cuius exhortationibus sanctis ad meliorem vitam iam conuersus fuerat, per aliquot dies ibi insimul steterunt, sed ad cōsilium Beatæ Brigittæ iteratò Romam venientes, multum humilitèr per Stationes, & limina Sanctorum, peregrinationes suas compleuerunt. Peractisq. in Roma aliquantis hebdomadibus, ad Patriā redire Domina Catherina se disposuit. Cumq. iam esset in præcinctu redeundi ad Patriam Domina Catherina, requisita à matre sua sancta Brigitta ex præcepto Christi, si ad honorem eius vellet in Roma cum ipsa remanere, & pro Christo labores, & aduersa quæq. perpeti. Tota igitur inflammata spiritu, respondit se non solum patriam, amicos, & cognatos, diuitias, & delitias, sed etiam maritum, quem plus, quàm corpus proprium diligebat, si Christo placeret, libentèr velle relinquere: Consensu itaq. remanendi dato, Christus reuelauit matri suæ Beatæ Brigittæ dicens, Filia tua Catherina est persona, quam promiseram fidelem cooperatricem in negotijs tibi diuinitùs commissis, ipsa enim est pulchra plantula, quam ego ipse plātare volo sub dextro brachio meo, vt crescat in arborem fructiferam. Et quia indiget humore gratiæ, rigabo eam sapientia mea. Consule ergò illi, quòd stet tecum ad tempus, quia vtilius est ei stare, quàm redire. Nam facturus sum ei, sicut pater facit puellæ, quæ à duobus diligitur, & petitur in coniugium, quorum alius est pauper, & altèr diues, & ambo diliguntur à puella, pater itaque prudens videt affectum virginis, & pauperem ab ea diligi, dat pauperi vestes, & dona, diuiti verò coniungit filiam suam, sic ego volo facere. Ista diligit me, & maritum suū, ideò quia ditior sum, & Dominus omnium prouidere ei volo de donis meis vtilioribus sibi ad animam; quia placet mihi vocare eum, & infirmitas, qua laborat, signum est exitus sui. Decet enim tendentem ad potentissimum ratiocinationem suā habere in manibus, & à carnalibus esse expeditum, illam verò volo ducere, & reducere ad sua, donec apta fiat ad opus, quod ab ęterno pręsciui, & ostendere ei mihi placet. Ab illo igitur die, tanta ei accreuit eloquentiæ gratia, vt inter Principes, & Sapientes de testimonijs Dei loqueretur confidenter. Vndè ipse Dominus Papa Vrbanus VI. tantùm de sapientia eius admiratus est, vt cum ipsa semel coram eo, & Cardinalibus loqueretur, sibi familiaritèr diceret. Verè filia tu biberas de lacte matris tuæ. Aliquantò itaq. tempore elapso, postquam vouerat cum matre remanere, horrore quodam inconsuetæ vitę concussa, memorq. libertatis præteritæ, multùm anxia petijt à matre, vt ad Suetiam posset remeare. Matri verò eius pro hac tentatione in oratione existenti, apparuit Christus dicens. Dic virgini illi filiæ tuæ, quòd iam facta est vidua, & consulo, vt tecum remaneat, quia ego ipse volo sibi prouidere. Et quamuis humilitèr beneplacitum diuinæ voluntatis amplecteretur, cogebatur

batur nihilominùs delitiosum patriæ natale solũ in mente reuoluere, quod quidẽ voluntate, & rationis vigore refutabat. Vndè rogare benignam matrem suam cœpit, vt si quod secundùm Deum sciret remedium, ei sic affectæ adhiberet. Venerabilis mater eius omnium talium tentationum iam triumphatrix, filiæ sauciatæ carnali affectione, remedium prouidit salutare, vocans Magistrum confessorem suum, rogando suppliciter, & deuotè, vt cæde virgarum mentis incommodum excutiat, ipsaq. D. Catherina hoc idem remedium instantèr efflagitabat. Et quandoque, cum à Confessore cæderetur, dixit Magistro: Non parcas, immò fortiùs percute, quia adhùc duritiam cordis non attingis. Continuante igitur Magistro flagella, vna vice hilari vultu dicebat, Sufficit mihi, sentio enim cor meum mutatum, & omnem tentationis illius motionem penitùs abscessisse.

CAP. VI.

EODEM deniq. tempore Dominus Papa cum Curia sua in Auenione residebat. Vndè multi de filijs Belial ausum ex impunitate captantes, in Vrbe contrà publicam iustitiam inualuerunt, insolentias, & violentias impunè in plateis Vrbis exercentes, ità quod peregrini, & simplices, propter huiusmodi malorum incursiones, indulgentias, & stationes visitare nõ audebant: Maximè autem iuuenibus mulieribus molestiæ graues ab illis pestilentibus inferebantur. Hac de causa etiam Domina Catherina prohibita fuit à matre, nè iret ad indulgentias sine magna, & potenti comitiua. Vndè per plures dies domi cũ ancillis remanens, Matre, & Confessore stationes, & indulgentias visitantibus, semel amaris quibusdam cogitationibus cœpit agitari, quæ tales erant. Ego hìc miseram vitam duco, alij proficiunt, & commoda lucrantur animarum suarum, visitant loca Sanctorũ, intersunt mysterijs diuinis, ego verò brutali more ab omnibus bonis spiritualibus sequestrata sũ: Eia cognati mei, fratres, & sorores meæ, in patria cũ omni tranquillitate seruiunt Deo, vt quid ego deueni in hanc miseriam? Nonne meliùs esset non esse, quàm sic in vtrolibet, corpore videlicet, & anima, inutilitèr viuere? Sedebat confecta mœroribus, intrinsecus repleta amaritudine nimia. Et dum sic affecta cogitationibus suis fluctuaret, superueniens mater sua cum Confessore suo Domino Petro requirit causam tristitiæ, sed illa præ vehementia amaritudinis, & doloris respõdere nequit. Mater autem in virtute sanctæ obedientiæ responsum petit, ipsa verò Domina Catherina ad verbum obedientiæ, quasi ex imo pectoris aiebat. Domina mea non valeo loqui. Erat enim sicut mortua, pallida facie, & oculis transuersis ex violentia importunarum cogitationum eius mentem captiuantium. Sequenti verò nocte videbatur sibi in somno, quòd totus mundus arderet, & quòd constituta esset in medio ignis in quadã parua planitie, & multùm timens, & tremens, desperansq. se posse ignem illum euadere. Tunc apparuit ei Mater Dei Virgo Maria, ad quam suppliciter alloquitur dicens. O mea carissima Domina adiuua me. Cui Virgo, Quomodo possũ te iuuare, ex quo tàm feruentèr desideras ad patriam, ad amicos, & cognatos remeare? Negligis votum Deo tuo factũ, facta inobediens ei, & mihi, matri, & patri tuo spirituali. Ad hęc Catherina. O benignissima Domina mea libentèr amplector, quicquid mihi iniunxeris. Et Virgo ad eam, Esto ergò obediens matri tuæ, & Patri spirituali ex parte mea, hoc volo, quod facias, hoc mihi placitum esse cognoscas. Domina verò Catherina euigilans, festinè cum omni humilitate venit ad matrem suam, flexis genibus antè eam stans supplicando, vt sibi dimitteret

cul-

culpám pertinacis inobedientiæ ſuæ, qua grauitèr Deum, Glorioſam Virginem, & ipſam offenderat, viſione noctis matri plenè expoſita, promiſit deindè ſe vſque ad mortem libentèr ei velle obedire, & ſecum ſtabilitèr in peregrinationis eius exilio remanere. Cuius miraculi conuerſione mater congratulans ait. Hæc mutatio dexteræ excelſi, ſit ipſe benedictus, qui diligentibus ſe omnia facit cooperari in bonum.

CAP. VII.

VOLENS igitur B. Brigitta filiam ſuam humilitatis, & obedientiæ iugo arctiùs obligari, nè ex maternæ compaſſionis indulgentia in via ſanctæ pœnitentiæ remiſſiùs viueret, vocat Magiſtrum ſuum D. Petrum, virum in ſpirituali magiſterio probatum, totiusq. ſanctimoniæ, & virtutum chariſmatibus circumfuſum, ſupplicitèr efflagitans ab eo, vt filiæ ſuæ obedientiam acceptaret. Conſentienti tamdem eidem D. Petro votis tàm rationabilitèr, & piè obſecrantis, Domina Catherina humilitèr obedientiam promiſit, & tenuit adeò efficacitèr, quòd nec minimam rem abſque eius licētia facere præſumeret, ſciens, quòd virtus obedientiæ veritati militet, greſſusq. hominis in diſciplinam dirigit, & ſanctæ conuerſationis gratiam promeretur. Igitur hac virtute munita, in militiam ſpiritualis exercitij progreditur, corpus ſuum continentia caſtitatis reſtringens, nè mortifera voluptas deflueret. Et quamuis in virginitate, etiam in coniugio cum viro ſuo vixerat, timebat tamen iuuenilis fragilitatis decliuem cōditionem, & vel nè inimicus commentator totius nequitiæ ſua calliditate propoſiti ſui ſancti ſubuerteret fundamentum. Altiſſimum igitur poſuit adiutorem ſuū, deuotiſſimè deprecans, vt ei tribueret virtutem, & fortitudinē reſiſtendi verſutijs inimici. Vndè quodam Sabbato cum communicatura Sacramentum Corporis Chriſti ad altare accederet, ipſo Sacerdote audiente hæc apud ſe orabat, dicens, O amantiſſimè Redemptor, qui hoc corpus de Intemerata Virgine ſumpſiſti, & in crucis patibulo diruptis neruis, & venis amariſſimè extendi voluiſti, ego indigna peccatrix per ineffabilem miſericordiam tuam deprecor, vt conſeruare me digneris, nè cadam in peccata. Et quia egregiū militem mortalem habui per gratiam tuam pudicitiæ meę cuſtodem, de cuius modò ſoluta coniugio, alium per gratiam efflagito caſtitatis meæ zelatorem militem illum nobiliſſimum propagatorem tuorum ſanctiſsimorum præceptorum Beatum Sebaſtianum, cuius me cuſtodiæ, & curæ pijſſime Ieſu committere digneris. Hæc & alia deuotè perorans, Corpus Chriſti accepit in pignus ſalutis, & conſeruationis à tentatione inimici. Cuius orationis, & commendationis adeò efficax fuit ſacrificium, quòd ab illo die à multis periculis non ſine magnis prodigijs conſtat eam diuinitùs fuiſſe præſeruatam, ſicut inferiùs clariùs patebit. Ipſa ergò venerabilis Domina, cum marito eſſet viduata morte intercedente, & ſtaret Romæ cum matre ſua Sancta Brigitta, cœpit viuere tamquam in Monaſterio ſub cura matris ſuæ, quam nouit Spiritu Dei illuſtratam, & diuinarum virtutum chariſmatibus decoratam. Præceptorem verò habuit Magiſtrum Petrum Confeſſorem matris, cuius monitis, doctrinis, & ſalutaribus conſilijs totalitèr tamquam vera obediens, ſe humilitèr conformabat. Matris verò ſuæ vitam, & mores, tamquam ſpeculum ſine macula ſemper eſt intuita, cupiens mores, actusq. ſuos dirigere ad exemplum eius, & eam ſanctis pœnitentiæ exercitijs imitari. Ex ea namque certis temporibus ſilentium obſeruare didicit, ſciens, quod ſilentij virtus confert pacem cordis, cultumq. iuſtitiæ, & inter proximos pacem nutrit, atq.

custo-

custodit. Nam nisi homo valdè diligentèr ori suo custodiam adhibeat, gratuita bona, quæ habet, citò dissipabit, & in multa mala corruet. Rationabilia verò, & pauca verba interrogata respondebat, sed ædificatoria de voluntate Dei, & præceptis tractantia, omnibus & erga pauperes, & peregrinos, familiaritèr, & humilitèr loquebatur, obseruans illud sapientis. Omnis narratio tua sit de præceptis altissimi. Vndè cum staret Romæ, pauperes, & peregrinos dulcitèr confouebat, plurimos de patria aduentantes, non tantùm eleemosynis, sed dulci, & familiari colloquio recreabat, exhortans eos ad patientiam, & amorem Christi, sępiùs inculcans eis, quòd continuam recordationem amarissimæ passionis Christi, & mandatorum Dei obseruantiam specialitèr haberent. De vno mentionem facio, quem tunc peregrinum pauperem pluries vocauit in cameram suam, Euangelium sibi relegens, vitas Sanctorũ, mandata Dei explicans, ad vitanda septem mortalia peccata summopere inuitabat. Hic quidem cum ea ad patriam rediens, in Monasterio Vuatzstena frater conuersus bonam militiam Christi militans, multa laudabilia de eius sanctitate fratribus recitare consueuit.

CAP. VIII.

CVM autem hæc laudabilis Domina Catherina staret Romæ viuente matre sua Brigitta, licèt iuuenis esset, vtputà viginti annorum, fuit tamen grauitate morum spectabilis, & sensus canos habens, venustateq. corporis decora, quæ corda multorum inficit, necnon oculis omnium gratiosa, vndè multi magnates cupiebant eam matrimonialitèr sibi copulari, vota sua nunc per se, nunc per alios eidem Dominæ declarantes, magna, & pretiosa quæque dotis nomine promittentes, si eis in matrimonij copulam consentire vellet. Quibus ipsa constantèr respondit, se vouisse perpetuæ continentiæ cœlibatum, nec velle cum mortali sponso amodò nuptias iterare. Ipsi verò cæco amore capti, quod promissionibus, & blanditijs nõ poterant, minis, & violentijs extorquere moliuntur. Ponunt igitur insidias in stratis publicis inter angustias viarum, vt captam abducerent, nè matris suæ sanctis consilijs confortata eis consensum denegaret. Vndè in quodam festo contigit, matre sua alijs occupata negotijs, quòd dum D. Catherina cum multis Matronis nobilibus Vrbis Romæ ad S. Sebastianũ extrà Muros pro Indulgentijs proficisceretur, quidam Comes cum magno comitatu inter vineas latitabat, obseruans si fortè D. Catherina cum alijs Matronis illùc peregrinaretur. Et vt cognouit eam in earum commeatu esse, suos iubet esse paratos ad eam capiendam. Festinant hi de absconditis suis, vt rapiant innocentem, sed frustra tetenderunt arcum iniquitatum suarum, præualuit enim consilium Domini, qui semper in se sperantes protegit, & defendit. Cum igitur impij illi impetum facerent, ecce festino cursu ceruus eis obuius venit, cuius captione illis nutu Dei occupatis, D. Catherina cum alijs Matronis citato gressu in Vrbem sese recepit, eruta quasi damula de manibus eorum, & quasi auis de insidijs aucupis. Venienti itaq. in domum, Beata Brigitta mater sua in spiritu cognoscens periculum de quo liberata est, dixit, Benedictus sit ceruus, qui te ab insidijs rugientis aduersarij hodie misericorditèr liberauit, sicut mihi existenti in oratione Gloriosa Mater Dei ostendere dignata est. Vndè cum sponsa illa amorosa dicere potuit, Fuge dilecte mi, assimilare capræ hinnuloq. ceruorum super montes aromatum. Ab illo die non in palàm per Stationes ire præsumpsit, sed tantùm vicinam Ecclesiam domui suæ visitans, raro in plateis videri voluit, prælegit enim

in

in domo sua consistere pedibus suis, quia pedes firmi super plantas mulieris stabilis. Extrà muros Vrbis Romæ nullo modo ire præsumebat, nisi diuino præmunita fuisset oraculo, nè præsumptio sua de ipsa faceret gaudium inimico. Quando verò à matre per Reuelationem diuinam assecurata fuisset, ad indulgentias ire minimè dubitabat. Contigit enim instante solemnitate S. Laurentij, quòd Beata Brigitta in Vigilia eiusdem, diceret filiæ suæ D. Catherinæ, Cras per Dei gratiam paritèr ibimus ad S. Laurentium. Cui D. Catherina respondit, Domina mea multùm timeo, quòd in via ab illo Comite, quem benè nostis, violentèr tollar à vobis. Et Mater ad eam, Spero firmitèr, & confido in Domino Iesu, quòd ipse velit nos de manibus eius per misericordiam suam liberare, & ab omni periculo custodire. In die verò Sancti Laurentij egredientes domum, munierunt se quinquies viuificæ Crucis signaculo, quinque vulneribus Christi, & Sancti Laurentij custodiæ se committentes. Talibus munitę præsidijs, ad Ecclesiam S. Laurentij securè peruenerunt. Comes autem ille cum famulis suis, cum adhùc nox erat, propè viam in vinea se absconderat, vt incautam illucescente iam die, prosiliens de latibulis suis, eam raperet, sed in laqueo suo, quem absconderat, humiliauit eum Deus. Nam orto iam Sole, & cùm magna pars diei transierat, famuli tædio affecti dicunt Comiti, Domine quid hic moramini? Respondit Comes, Expectamus vtique propter illam Dominam, quam hodiè cogitauimus nobis capere. Ad hæc famuli, Multum temporis est, postquam pertransijt, & iam diù peruenit ad Ecclesiam S. Laurentij. Et Comes ab eis quæsiuit, si iam dies esset, Responderunt ei, Certè Domine dies clara circumlucet, & Sol in alto est. Tunc primùm Comes cognouit manum Domini contrà se, exigente sua iniquitate, extentam. Apariensq. oculos nihil videbat, sed eo præcipiente statim ductus est ad eamdem Ecclesiam Sancti Laurentij, vbi cum venisset, requirit à famulis, si ibi Dominam Brigittam, & eius filiam viderent. Qui requirentes in multitudine aduentantium, renunciauerunt ei, quòd illìc essent. Continuò mandat se ad ipsas perduci, & cum perductus fuisset ad eas, prostrauit se in medio cum fletu magno, in erumnis suis recognoscens malitiam suam, humiliterq. petens veniam, vt sibi culpam suam propter Deum dimitterent, promittens Deo, quòd talia numquam ampliùs attentaret, adiungens etiam, quòd earum pro viribus suis esset defensor, & adiutor, & ad quæuis beneplacita existeret earum promotor beneuolus, & paratus. Sicq. continuò ipsis pro eo orantibus lumen oculorum recepit. Ab illo die cœpit eas habere in magna reuerentia, & honore, beneficia plurima conferendo. Narrauit autem Comes iste gratiam, & miraculum secum factum coram Domino Vrbano Papa V. & Cardinalibus prædictis, magnalia Dei.

CAP. IX.

VNDE nec tacendum putò, quantis impugnationibus aduersarius humani generis per suos fautores castitatem eius Deo dedicatam impugnauerit, & Dominus virtutum Christus Rex gloriæ ab his misericorditèr eã liberauerit. Accidit autem Sanctum Franciscum apparuisse in visione Beatæ Brigittæ, inuitantem eam ad visendũ cameram suam, quæ cum statim, tamquam deuota Sancto Francisco obediens, se disponeret ad pergendum in Assisium ad Ecclesiam eiusdem sancti, quæ dicitur de Portiuncula, præceptum fuit ei à Christo, quòd Domina Catherina eam sequeretur, quia desiderio magno illùc peregrinari affectabat, assecurauit eam etiam Christus, quòd in instantibus periculis viarum ipsas misericorditèr conseruaret, & non for-

formidarent, quia licèt aduersarius multos suscitauerat insidiatores, ipse tamen de eorum manibus eas mirabilitèr erueret, & saluaret. Iter igitur arripientes cũ decenti comitiua versus Assisium, contigit semel, quòd ad hospitium honestum inclinata iam die non possent peruenire. Sed inter frutera, & deuia montium oberrantes, tamdem in crepusculo venerunt ad quamdam pauperem tabernulam, vbi à Tabernario vix receptæ, inter angustas latebras illius tugurij, & ab imbribus pluuiæ, & niuis aliqualitèr contegerent, se collocarunt. Et ecce in conticinio noctis turba magna latronum illùc aduenit, accendunt ignem, vultus singulorum conspiciunt, captiq. pulchritudine D. Catherinæ, verba iaculantur venerea. Quali metu mens eius innocua lacessitur, quis explicare potest, cum rugientium terribilis vox leonum ingeminatur. Modò omne humanum deest auxilium, solùm diuinum supplici deuotione efflagitant patrocinium. Benedictus Deus, qui eruit sustinentes se. Cùm igitur facibus libidinis succensi in eam resilire disponerent, subitò factus est impetus magnus tamquam aduenienti exercitus, auditur etiam collisio armorum, clamorq. exhortantium ad capiendum latrones. Miseri illi filij occisionis, auditis his clamoribus consternati diffugiunt, nec audentes hospitium illud ipsa nocte reuisere, subitaneus enim, & insperatus timor superuenerat eis, sicq. fugientes credebant illùc venisse castra fortium armatorum. Beata autem Brigitta, & D. Catherina filia eius, cum comitiua sua in protectione Dei sui ipsa nocte ibi commorantes, manè facto peregrinationis suæ itinera carpunt versus Assisium. Sed scelerati illi per custodes Israel de nocte perterriti, ipso die inuia parant, collocantes se ex vtraq. parte viæ, qua Domina Brigitta, & Catherina cum familia sua transituræ erant, vt vel sic ad iniquitates extendant manus suas. Illæ in Domino confisæ publica progrediuntur via, videntes latrones ex vtraque parte viæ in malum paratos, sed ab ipsis minimè videntur, quia ipsis solis superposita erat grauiùs nox, & imago tenebrarum, quamuis circumquaq. orbis terrarũ limpido illuminabatur lumine. Sicque euaserunt manus eorum in nomine Domini, perficientes peregrinationem ad limina Sancti Francisci, vbi consolationibus diuinis plurimùm recreatæ, cum gaudio magno Dei laudantes magnalia, Romam redierunt.

CAP. X.

PERPENDENS exindè venerabilis Domina Catherina diuinã charitatẽ, & bonitatem in suæ conseruationis beneficio, tãquam grata Dei filia fundamentum humilitatis posuit in corde suo, quæ gratos Deo efficit, & trahit ad se clementiam Dei, cæterasq. virtutes in suo vigore conseruat, & earum obtinet principatum. sciens, quòd dum mens humana humilitati innititur, profectò in amore Dei, & cælestium inflammatur. Vndè non solùm habuit humilitatem, qua seipsam veracitèr contempsit, verum etiam ab alijs contemni voluit, & vilis reputari. Magna quidem fuit vitæ meritò, & oculis Dei grata, sed tamen ab alijs noluit sancta, sed peccatrix nominari. Studuit ergò in humilitatis spiritu arctiùs Domino famulari, semper in æstimatione sua se intùs deprimens, extrà coram hominibus humiliando in verbis, & gemitibus, in habitu, & in omnibus factis suis, laudari pro quoque facto suo plurimũ abhorrebat. Vndè quamdã de famulabus suis, eam pro gratijs sibi collatis commendantem, acritèr arguebat dicens. Per nomen D. N. Iesu Christi contestor te, nè vmquam amplius de me talia dicas, seù sentias, cum vilis, & indigna peccatrix sim,

sim, sed ipse benedicetur ab omni creatura sua, qui omnia bona in omnibus operatur. Quantæ charitatis etiam, & diuini feruoris extiterit in seruitio diuino, longum esset enarrare. Ipsa enim ab infantia sua Horas B. Virginis, septem Psalmos, cũ multis priuatis Orationibus quotidiè legebat. Et quanti feruoris in priuatis Orationibus extiterit, perpendi potest ex his, quæ subiecta sunt. Nam antè dormitionem per quattuor horas continuas in genuflexionibus, & pectoris tunsionibus, cum lacrymis multis, ob recordationem amarissimæ Passionis Christi omni vesperi holocaustum se totam Domino offerebat, in lecto membra diurnis, ac nocturnis fatigata laboribus recolligens, modicum somni capiebat, semper antè diluculum ad orationes consurgens, in silentio quotidianum sacrificium, nec interrogata peragebat, nec sine euidenti necessitate antè meridiem à sanctis occupationibus desistebat. Sed quàm efficaces, & Deo acceptæ fuerint eius orationes, quas pro alijs in spiritu deuotionis, & compassionis faciebat, multis claret miraculorum insignijs. Nam cum adhùc in humanis ageret pia Mater eius S. Brigitta, & staret cum ea in Roma, quadam die D. Catherinæ procumbenti in oratione antè altare S. Io. Euangelistæ in Ecclesia maiori S. Petri, apparuit ei quædam mulier peregrina, tunica alba induta, balteo præcincta, albumq. velamen in capite portans, superuestita mantello nigro, gressu festino appropinquabat Dominæ Catherinæ, salutans eam ex nomine, suppliciter rogans, quod oraret pro anima Noricæ. Domina verò Catherina erigens se, interrogauit eam vndè esset. Peregrina illa respondit, se esse de Suetia, & quòd vxor D. Caroli fratris sui mortua esset. Cœpit ergò Domina Catherina inuitare eam in domum matris suæ, sed peregrina illa excusare se cœpit, dicens se tempus manendi non habere; iteratò replicans verba priora, scilicet, Ora bene pro anima Noricæ, nam citò habebitis nuntium de Patria vestra, & bonum subsidium, quoniam Norica legauit vobis aureum circulum capitis sui, & statim disparuit. Admirans igitur D. Catherina, conuertit se ad ancillas, quæ propè eam stabant, interrogabatque, quò persona illa secum loquens diuertisset. At illæ responderunt, Audiuimus quidem vos cum aliquo loquentem, neminem tamen vidimus. Stupefacta igitur Domina Catherina, intimauit visa, & audita Matri suæ B. Brigittæ. Cui super hoc oranti diuinitùs reuelatum fuit, quòd D. Gydha vxor D. Caroli mortua erat, cuius anima petens suffragium, sibi apparuit. Nec longè post venit Ingeualdus Amundzson familiaris Dominæ Catherinę de Suetia nuntians mortem memoratæ Dominæ Gydha apportans ei testamentum, scilicet circulum aureum, seù coronam, quam viuens gestare solebat secundùm Patriæ suæ consuetudinem. Erat enim dicta Domina Gydha oriunda de nobiliori prosapia Noricorum. Corona autem illa tantùm valoris extitit, quòd pretio eius per integrum annum Beata Brigitta, & filia eius cum tota familia earum, quoad victualia competentèr procurabantur. In hoc verisimilitèr apparet, quàm accepta erant orationum suarum sacrificia, cum ex diuina clementia animæ in Purgatorio existenti, pro sua liberatione illa cócedere tam expetere. Consuetudo huius venerabilis Dominæ erat, orationis tempore secretum locum quærere, & tumultum fugere, vt dignum Deo sacrificium, & obsequium redderet, credens se tantò celebriùs exaudiendam, quantò de imis penetralibus pectoris sui ad Dominum clamaret. Et si lingua carnis tacuit, vitæ puritas tamen, cum pijs exercitijs, & operibus non destitit Domino supplicare.

CAP. XI.

QVANTÆ compassionis, & dilectionis erga proximum hæc Venerabilis Domina extiterit, ex eo considerari potest, quia ab infantia sua secum creuit miseratio pauperum, & infirmorum. Consueuit enim Mater sua Sanctissima B. Brigitta iuuenem, & tenellam secum ad Hospitalia ducere, vbi ipsa Mater sua plagas, & vlcera, infirmorumq. vulnera sine horrore manibus suis deuotè pertractauit, beneficia plurima, & verba consolatoria eis conferendo, ostendens sibi adhùc iuueni exemplum, qualitèr similia pauperibus, & infirmis facere deberet propter Deum in omni ætate ventura. Et si quando aliqui Matrem piam huius Venerabilis Dominæ arguebant pro eo, quòd teneras filias secū duceret ad domos pauperum, & infirmorū, timentes eas aliqualitèr posse infici fœtoribus infirmorum, respondit benignè eis dicens, quòd ideò filias suas ad domos infirmorum duceret, vt addiscerent seruire Deo in pauperibus, & infirmis. Vndè satis credibile est de hac Venerabili Domina S. Brigittæ filia, quòd accrescente ætate secum creuit infirmorum, & personarum pauperum miseratio, eas sedulò visitando, verba consolatoria exhibendo, & eorum inopias pijs eleemosynis releuando; Sanctæ Matris suæ vestigia in his, prout potuit, deuotè imitando. Verba autem Matris S. Brigittæ, quæ audierat, & opera pietatis, quę in matre viderat, cor eius pietate transfixerant, ità quòd erat pauperum inopiæ toto corde valdè compatiens, & dolentibus in sermone condolens, & operibus subueniens, beneficia largitèr impendendo. Nam ipsi quoque Matri suæ super durū pauimentum dormienti, ex pia filiali cōpassione, de nocte secrete surrexit, ponens sub costis, & renibus capucium suum, duritiam pauimenti temperando. O quàm pia compassio plena dilectione, quæ licèt modicum exhibuit in effectu, maximum tamen amorem ostendit esse in affectu, sicut decuit filiam bonā super matre sua. Fœlix igitur Mater, quæ mundo talem filiam carne propagauit, immò multo fęlicior, quia eam suis sanctis exemplis, & sanctimonia vitæ Christo omnium Domino spiritualitèr generauit, & eius sancto seruitio adaptauit. Et quoniam maxima impedimenta deuotionis, & obsecrationum sunt mundi, & carnis desideria, studuit ea magnopere, tamquam mortiferum à mente sua alienare, appetens paupertatem, & abiectiorem vitam propter Deum voluntariè amplecti, vt liberiùs Christum propter se pauperem factū sequi mereretur. Quem verè sequuta est, diuitijs mundi, & delitijs carnis renunciando, quæ amatores suos cruciant, & molestant. Mundi gloriam in contemptu habuit, & spiritu calcauit, vt Dei gloriam dilataret, & vt magis in via Dei proficere posset, seipsam alteriùs voluntati per obedientiam subiecit, magnam gloriam ęstimans, se pro Domino esse pauperem, & à mundo vilipendi. Possessiones mundi, & fratrum, ac propinquorū solatia à mente prorsus sequestrauit, exilium diligens pro patria, vt animi sui intentionem in Christo sibi dilecto defigeret arctiùs, & bonis æternis. Vndè benignus ille recompensator, qui diligentibus se omnia indigna propter se assumpta, commutat in eorum gloriam, & honorem, non tantùm in futuro, verùm etiam in præsenti commutauit paupertatem, & abiectionem huius Dominæ Venerabilis Catherinæ, in pręconium, & decorem. Nam contigit semel, Matre eius Sancta Brigitta viuente, quòd quædam Matronæ Nobiliores Romæ rogarent eam, vt causa recreationis extrà muros cum eis iret, quia multùm diligebatur ab omnibus propter gratias multiplices sibi à Deo collatas. Nam deuotionis præcipuè,

morum grauitate præcellens, habitudine Corporis venusta, & laudabili conuersatione socialis enitebat. Mater verò eius Beata Brigitta, considerans illarum insignem probitatem, permisit filiam Dominam Catherinam extrà muros Romanos, non ex leuitatis incuria, sed recreationis causa spatiari. Exeuntes igitur Romam, venerunt ad macerias vinearum, quædam verò ex ipsis, videntes vuas prominere suprà macerias, rogauerunt Dominam Catherinam, quia staturæ proceræ erat, vt prominentes botros extrà vineam eis carperet. Et cum haberet pręe paupertate, quam elegerat, manicas consumptas, & appetiatas, inter tantas Dominas non erubuit pauper, & abiecta reputari. Brachijs extrà sinum porrectis ad colligendum fructus vuarũ cunctis dominabus, apparuerunt brachia eius hyacintho, & purpura optimè vestita, Vndè multum stupentes, singillatim tangunt, & conspiciunt manicas illas, pretiosa purpura splendescentes, & dicunt ei, O Domina Catherina, quis crederet, quòd vmquam tàm pretioso vestitu, & habitu velletis vti? Hæc testabatur familia, quæ tunc præsens erat, & sanctæ memoriæ Magister Petrus Confessor eius.

CAP. XII.

ALIO quoq. tempore, cum Domina Catherina, adhùc Matre sua in humanis agente, graui infirmitate depressa lecto decumberet, quidam earum specialis amicus Nobilis Baro Romanus Ludouicus nomine, intimauit Beatæ Brigittæ, quòd vellet infirmam filiam suam visitare. Hęc audiens familia earum, intra se erubuit, quòd tantus Dominus deberet videre eam in tàm paupere lecto decumbere. Iacebat namq. super stratum stramineũ, vnum cussinulum habens sub capite, cooperta desuper antiquo, & emendato mantello. Sed Dominus Iesus Christus, qui paupertate sua pauperum suorum inopiam gloria, & honore extulit, huius etiam voluntarię paupertatis suæ vilitatem, & abiectionem, ineffabilis gratiæ suæ diuitijs in conspectu Domini Ludouici potentis, & diuitis insigniuit. Nam Dominus ille comitatus plurimis, cum veniret, vbi infirma decumbebat, videbatur sibi lectus eius optimis paramentis stratus, desuper habens aureum, & coccineum operimentum. Admirans plurimùm, dixit seruitoribus sequentibus se, Dominæ istę apud omnes pauperes reputantur, vndè frequenter mutuo sumũt pecuniam pro necessarijs emendis, meliùs esset, quòd tanti pretij purpuram, & apparatum illum nobilem, quem in domo earum vidimus, pro necessarijs distraherent, quàmquòd tanta egestate, & penuria alimentorum, & vestium præmerentur. Quantùm autem placuit Deo eius paupertas voluntaria, & gloriosæ Virgini Marię, Beatę Brigittę in spiritus dulcedine oranti, talitèr reuelatum fuit. O mea charissima Domina, rogo te per charitatem dilecti Filij tui, vt dones mihi auxilium, eum toto corde diligere. Ego sentio me debilem ad diligendum eum tàm ardenti charitate, vt deberem, Ideò rogo te Mater misericordię, vt ligare digneris charitatem eius super cor meum, & trahe illud ad Filium tuum totò conamine, separatum ab omni dilectione carnali, & eò valentiùs attrahe, quò fuerit ponderosiùs. Cui Virgo Maria respondit, dicens. Benedictus sit ille, qui tibi tales orationes inspirat. Sed quamuis tibi videtur dulce colloquium meum, vade tamen, & consue tunicam filię tuę Catherinę, quę magis gaudet de vetusta, & reparata tunica, quàm de noua, quę magis desiderium habet ad grisium burellum, quàm ad sericum, vel aliud pretiosum indumentum. Beata illa, quę sic reliquit liberè mundialia, ipsa reliquit maritum cum ipsius beneuolo consensu, cuius corpus plusquam seipsam, & eius ani-

animam, plus quàm vtrorumq. eorum corpora, dilexit. Ipsa etiam reliquit fratres, & sorores, cognatos, & amicos corporalitèr, vt posset eos iuuare spiritualitèr, & possessiones mundi non curauit. Modò pro derelictione consanguineorũ dimissa sunt ei omnia peccata sua. Stet deinceps stabilis, quia pro possessione terrena dabitur ei Regnum Cæli, & ipse Iesus Christus pro marito, & omnes, qui diligunt eam propter Deum, proficiant propter eam. Et quamuis circumamicta varietate virtutum, apud omnes opinione bonæ famæ, & sanctitatis redoleret, erga tamen domesticos suos de patientia præcipuè commendabatur, quia perpendebat diligentèr, quòd animus, dum per patientiam perturbationi suæ non obsistit, etiam si qua à se tranquilla mente fuerant benè gesta, cófundit, & improuiso impulsu destruit, quidquid forsitan diù prouido labore construxit. Perfacilè enim est vestem habere contemptibilem, & inclinato capite incedere, sed verum humilem patientia iniuriæ ostendit. Nam sicut vnguenta redolere latiùs nesciunt, nisi commota, ità hæc Venerabilis Domina Catherina patientiæ virtute latiùs redoleuit, ex persecutionibus, & iniurijs sibi iniustè illatis. Triplici enim virtutis patientiæ exercitio se totam occupauit, à proximo namq. damna, persecutiones, contumelias, detractiones, patientissimè sustinuit. Sæpè enim ab ancillis, & familiaribus obiurgata, offensas, & iniurias æquanimitèr tolerauit, offensores suos in spiritu lenitatis, tamquam benefactores diligendo. Referebat de hac virtute patientiæ eius quædam religiosa, & beatæ vitæ sanctimonialis in Vuatzesteno. Margarita filia Caroli, quæ seruiuit ipsi Dominæ Catherinę per quinque annos, quòd numquam audiuit verbum impatientiæ ab ea, nec signa indignationis contrà offendentes eam, perpendere potuit. Vndè valdè dolendum, & reprehensibile est in nonnullis, qui pro modico conuitio, vel etiam propter signũ aliquod, vel verbũ; ita derelinquunt charitatem, vt per plures dies nec loqui, nec amicitiam, nec amicitiæ signa erga proximùm velint habere, & prospera facere. Martyres, & cęteri Sancti non poterant horribilibus tormentis à charitate Dei separari, sed (proh dolor) nos interdùm otiosis fabulis, & sæpè ob minimum conuitiũ, immò aliquo quandoq. leuitatis signo dereliquimus Dei, & proximi charitatem. Quanta ab aduersario tentamenta pertulerit, non facilè explicari potest, quoniam vita iustorũ non est nisi militia super terram. Flagella verò Opificis cum gratiarum actione hilaritèr tolerans, minimè ad excessum proruit murmurationis. Considerauit enim, quòd, qui vitæ futuræ præmia desiderat, mala omnia vitæ præsentis debet æquanimitèr sustinere.

CAP. XIII.

INSVPER hæc venerabilis Domina infrascriptis virtutibus non solùm se toto vitæ suæ tempore studiosè exercuit, verùm etiã in alijs bonorum operum exercitijs, cum staret Romæ 25. annis cum matre sua, omni reuerentia nominandá Sancta Brigitta (cuius etiam extitit præmisso tempore indiuidua comitatrix in suis peregrinationibus) non solùm Romæ Stationes Ecclesiarum pro Indulgentijs, sed etiam cum ea diuersa limina Sanctorum, in diuersis locis, & Regnis existentia, atq. Sepulchrum Domini Hierusalem, in laboribus magnis, feruens Dei desiderio, peregrè visitauit. Peragratis igitur Sanctorum locis, in Sancta Hierusalem cœpit Mater eius Sancta Brigitta febre infirmari, quæ durauit vsquequo Romam pariter peruenirent. Vbi Dominus Iesus eidem sanctę Sponsæ suæ diem, & horam obitus sui reuelauit, & alia facienda, quæ singula Dominis suis Confessoribus, &

Dominæ Catherinæ intimauit, prout ei à Christo fuerat reuelatum, & demandatum. Mortis igitur debito Matris suæ S.Brigittæ Romæ soluto, & corpore sepulturæ tradito, secundùm eiusdem voluntatis ordinationem in Monasterio Panispernæ, hæc Venerabilis D.Catherina, sicut se exhibuerat matri viuenti fidelissimam cooperatricem in negotiorum à Christo sibi commissorum promotione, sic etiam defunctæ secundùm voluntatis Christi ordinationem, in omnibus exhibuit debitam executricem. Christus enim reuelauerat matri, vt corpus Romę deponeret, & posteà ad Suetiam transferretur, quod ipsa solicitè exequitur cum Confessoribus S.Brigittæ, quinq. Hebdomadarum spatio peracto. Tempore igitur suprascripto post mortem eius, & in eodem anno translatio inchoata, sed non absq. prodigijs insignibus circà resolutionem carnis ab ossibus mirabilitèr factam, necnon sine miraculis in via factis, est consummata, & ad Monasterium Vuatzstenen. translata, sicut alibi pleniùs est conscriptum. Cumq. hæc Venerabilis Domina Reliquias Matris suæ B.Brigittę deferret, veniebant ad eam Matronæ nobiles, & plebeæ, sacras Reliquias venerantes, & deosculantes ex deuotione. Quibus ad se venientibus monita dabat salutis, vt perituri luxus sęculi pompis postpositis futurorum bonorum desiderijs ardentiùs inhiarent. Ad cuius salutaria monita multi Nobiles Viri, & Matronæ compuncti resipiscebant, melioris vitæ facti cooperante Dei gratia sectatores. Tamdem peruenit cum sacris Reliquijs ad Prussiam, & ad Ciuitatem Dantzik, vbi duo de primoribus Ciuitatis, qui eam secuti fuerant de Vrbe Roma cum reliqua eius familia, virtutis Dei gratiam in sancta fœmina collaudabant. Ibiq. constantèr arguebat transgressiones Cruciferorũ, & terribiles comminationes contrà eos diuinitùs reuelatas B.Brigittæ, tota inflammata Spiritu Dei proponebat, non pertimescens eorum potentiam sæcularem, vt verè diceret illi æterno iudici, & testi fideli, Loquebar de testimonijs tuis in conspectu Principum, & non confundebar. Stupor enim apprehendit eos, propter miram diuina sapientia plenam eloquentiam, vndè ad verba eius omnis iniquitas opilauit os suũ, nec potuit sapientia mundi veritati refragari. Deindè exiuit Ciuitatem Dantzik intrans Nauem cum sacris Reliquijs, & familia ad Suetiam nauigando. Cumq. nauigassent, ad portum Suetiæ minimè præcogitatum Stella duce, & Sole clariùs splendente in meridie peruenerunt, & posteà applicuerunt ad portum Ostrogotiæ Sudhercopensem omnibus suis saluis. Cognito eius aduentu diù desiderato, occurrerunt ei ex omnibus partibus Ostrogotiæ innumera multitudo virorum, ac mulierum, Nobilium, ac Plebeorum, Clericorum, & Religiosorum, eam & sacras Reliquias B.Matris Brigittæ, ac aliorum diuersorum Sanctorum, quibus Matris, & Filiæ honoratæ fuerant à magnis personis, Regina Neapolis, Cardinalibus, Baronibus, & Matronis nobilibus Romanis, ac Religiosis plurimis, cum deuotione præcipua, & gaudio non modico, vsq. ad Monasterium Vuatzstenen. perducentes. Venerabilis verò Petrus Prior de Aluastro Cistercien. Ordinis felicis mem. D. Catherinam secutus fuerat de Roma in hac deductione sanctarum reliquiarum. A Sudercopia vsq. Vuatzstenum in Ciuitatibus, & Oppidis frequentèr sermonem faciebat ad populum confluentem, explicans quanta benignus Deus cum ea operari dignatus est, & quàm stupendis prodigijs Matrem suam B.Brigittam clarificauerat in Alamaniæ, Italiæ, & Hispaniarum partibus, & in regionibus transmarinis.

CAP. XIV.

NEC prætereundum arbitror, quanta reuerentia, & deuotione D. Catherina veniens Lincopiam cum sacris reliquijs, sit accepta à venerabili Antistite Lincopen. D. Nicolao sanctæ mem. Exijt enim obuiam ei cum Clericis, & Religiosis, cum solemni Processione, subsequente populo Ciuitatis, pulsantur signa campanarum, organa resonant, vox iubilationis cum cantico resultat in Clero, benedicitur Deus Deorum in Syon, qui Sanctos suos glorificat in terris. Perducta deniq. D. Venerabilis Catherina cum sacris pignoribus ad Ecclesiam Cathedralem, & finito sermone, D. Episcopum, & suum Capitulum seorsum conuocat, & enarratis quæ ad ipsam pertinebant negotijs, D. Episcopum cum omni reuerentia super quibusdam ieiunijs, & abstinentijs minus discretis conueniebat. Incluserat namq. se per longũ tempus, solùm Deo vacans in ieiunijs, vigilijs, & orationibus, pastorali solicitudine prætermissa. Cupiebat enim dissolui, & esse cum Christo, non propter laboris, & solicitudinis inquietudinem, sed quia multiplicatis malis in Regno Sueciæ, non potuit sine dispendio Ecclesiarum, & Cleri sui, se murum pro domo Domini opponere. Zelus domus Dei comedit eum, & opprobria exprobrantium priuilegijs Ecclesiæ ceciderunt super cor eius. Sed audito consilio Sanctæ mulieris spirituali sapientia condito, elegit affligi cum populo Dei, diuitias æstimans portare pro longanimitate, & patientia, improperium Christi. Verificabatur in illo Sapientis illud eulogium, Da, inquit, sapienti occasionem, & addetur ei sapientia, doce iustum, & festinabit accipere. Exindè venerabatur eam plurimùm Sanctus Pontifex, videns sapientiam Dei esse in ea, cuius labia considerant Deo placita, & lingua tamquam argentum electũ intonat prudentiam. Perueniens tamdem ad Monasterium Vuatzstenen. Feria 4. infrà Octauas Petri, & Pauli, cum ingenti gaudio à tota Cõgregatione Sororum, & Fratrum suscipitur. Omnes namq. Sorores maternali affectione complectitur, de sospitate, & profectu deuotionis earũ, plurimùm exultans. Sicq. collatione habita cũ Fratribus, cum Sororibus inclusa, toto spiritu deuotionis Deo sacrificiũ laudis immolabat, gaudens se diras Charybdes fluctuantis huius sæculi salubritèr euasisse. Cœpit itaq. eo tempore præesse Sororibus, & Regulam Saluatoris, quam per 24. annos adhùc viuente matre sua B. Brigitta in vita spirituali didicerat, ipsis in sanctæ conuersationis vigilanti studio, demonstrare, præbens se omniũ in regula contentorum exemplar conspicuum. Et ideò quidquid erat in sancta conuersatione reprehensibile, vtputà detractio, & alia conuitia, plurimùm abhorrebat. Vndè semel nepti suæ Ingegærdi tunc iuueni, posteà primæ Abbatissæ consecratæ in Vuatzsteno, dixisse perhibetur, cum aliquando quicquam operis plumarij, vt mos est iuuenculis, faceret. Filia mea Ingegærdis, quid acu depingis in opere illo, quod manibus tenes? Respondit illa, Domina mea, ego hic depingo duos altrinsecus dorsa mordentes. At Venerabilis Catherina ab imo pectoris suspiria trahens, in verba hæc obsecrationis prærupit, dicens, Benignissime Iesu propter amantissimæ tuæ Matris dignissimam intercessionem, auerte ab ordine isto Virgini Matri tuæ dedicato, pestiferos morsus detractorum. Perpendebat enim Sancti cuiusdam dictum, quòd detractor, & libens auditor, vterq. in lingua Diabolum portat. Videbat ergò in ea omnis Congregatio Sororum, & Fratrum, tamquam in speculo, normam totius honestatis, & sanctimoniæ, & quomodò fuit feruens in diuino obsequio, ac in tribulationibus patiens.

Cõſiderabãt eam tamquam iubar Solis in vertice montis, quod refractione radiorum ſuorum conualles illuminat. In ea deniq; ſibi diuina charitas vendicauit dominium, quæ in omnium virtutum congerie dignoſcitur eſſe ſolidius firmamentum. Huius enim excellentis virtutis magiſterio facta eſt Venerabilis Catherina, opinione mirabilis, humilitate lænis, benignitate ſuauis, compatiens pietate, ſtabilis patientia, colloquio affabilis, in largitione eleemoſynarum hilaris, & in omni morum honeſtate compoſita. Poſt horas verò ſuas, & orationes, cum aliqua Sorore pſalterium relegebat. Sorores nunc ſingillatim, nunc viciſſim omnes ad ſe conuocans, ad obſeruantiam regulæ dulci, & materno hortabatur affectu.

CAP. XV.

FACTVM eſt igitur, poſtquam Venerabilis D. Catherina ſanctas Reliquias Sanctæ Matris ſuæ B. Brigittæ de Roma ad Sueciam tranſtuliſſet in Monaſterium Vuatzſtenen. Cœperunt ibidem multis coruſcare miraculis, & fama ſanctitatis B. Brigittæ, vbiq. in Orbe terrarum diuulgata, multi de diuerſis partibus Vuatzſtenum venerunt, laudantes, & magnificantes Deum in miraculis, & prodigijs, quæ per eius merita multipliciter operari dignabatur. Quorum miraculorum gloria, Rex, & Prælati, Proceresq. Regni, & Clerus ſuccenſi, decreuerunt cum vnanimi totius Congregationis, eiuſdemq. Monaſterij conſenſu, vt D. Catherina iteratò ad Romam tranſiret pro negotio Canonizationis Matris ſuæ B. Brigittæ. Sequenti igitur anno, poſtquam repoſitum eſt corpus glorioſum S. Matris Brigittæ in Monaſterio Vuatzſtenenſi, in Hebdomada Paſchæ, omnibus ſumptibus pro tam arduo negotio paratis, & iam in craſtino profectura eſſet, familiaribus ſuis dixit, Nouit Deus omnium ſecretorum fideliſſimus teſtis, quòd toto mentis deſiderio affecto fatigari pro hoc ſancto negotio, & vitam ſuperimpendere, vt effectum debitum ſortiatur, ſed tantùm diligo obedientiam, quòd ſi Magiſter meus diceret mihi vnico verbo. Tu non vadas de Monaſterio iſto, donec vitam finies præſentem, promptiſſimè eius acquieſcerem voluntati. Sciebat enim, quòd obedientia melior eſt, quàm victima, quia obedientia victimis iure prǫponitur, quia per victimas aliena caro, per obedientiam verò voluntas propria mactatur. Tamdem Deo duce, & ſaluis rebus venit iteratò Romam, vbi propoſito negotio Canonizationis, miraculis S. Brigittæ, Regis Sueciæ, Dominorum, & Prælatorum Regni, humilibus, & deuotis petitionibus, omnes Curiales Papæ, tàm Cardinales, quàm cæteri, qui S. Brigittæ in vita exiſtenti, ſemper deuoti, & fautores ſpecialitèr fuerant, ad promouendum hoc negotium ſanctum ſunt paritèr inclinati. Cumq. fama ſanctitatis D. Catherinæ, & fœlicis opinionis ſuæ ad aures Romanorum deueniſſet, rememorati ſunt, quãtæ efficaciæ erant apud Deum eius deuotæ orationes, ſancta matre eius Brigitta viuente, Vndè quamplures Nobiles eius orationis ſuffragia, pro ſe, & conuerſione ſuorum humilitèr efflagitabant, ſicut patebit clariùs ex infraſcriptis. Fuit igitur quædam Domina relicta cuiuſdam Baronis, extrà Romam in Caſtello ſuo in ſæculari pompa vitam ducens, ſoror Latini Nobilis Baronis Romani, multoties admonita per fratrem ſuum, & ſpirituales Viros, vt vanitate poſtpoſita continentiùs in ſtatu viduitatis viueret. Quæ contemptis monitis animæ ſuæ ſalubribus, magis, ac magis voluptatibus operam dabat. Tamdem D. Latinus frater eius multa inſtantia obtinuit, vt ad ſtandum cum eo in Roma veniret. Quæ cum magna pompa, non pro indulgentijs lucrandis, Ro-

Romam venit, vbi cœpit grauitèr infirmari, adeò vt à Medicis desperata esset. Frater verò eius memoratus D. Latinus, de salute animæ sororis suæ semper solicitus, per se, & per alios deuotos hortabatur eam, vt purè confiteretur peccata sua, sed ipsa animo indurato semper respondebat, se satis esse confessam. Vndè idem D. Latinus confidens plurimùm de sanctitate, & deuotione Dominæ Catherinæ rogabat eam, vt dignaretur sororem suam iam morti proximam visitare, & vt consuleret ei, antè mortem veracitèr confiteri. Domina verò Catherina semper ad infirmorum consolationem benigna, ad eam veniens, deuotis exhortationibus inducere nititur eam ad faciendam confessionem plenariè de commissis, sed infirma illa, vt priùs dixit se satis esse cõfessam, nec velle ampliùs confiteri. Vndè D. Catherina cor eius induratum intelligens, rogat omnes circumstantes, vt orarent pro salute animæ, & gratia contritionis obtinenda, flexisq. genibus contulit se ad orationem. Et subitò manifestè videbatur de flumine Tyberis ascendere quidam fumus fuligine nigrior, qualitate sphærali, sed quantitate plaustri fœni, qui leuatus in altum supra domum, in qua infirma decumbebat, penduius vehebatur. In qua domo tantæ tenebræ fiebant, quòd nullus poterat ibi præ densitate tenebrarum alium videre. Ille deniq. tenebrosus turbo, qui mentem illius infirmæ interiùs obtenebrauerat, tenebras quoq. exteriores sibi in proximo affuturas præfigurabat, nisi pœnitentiæ remedio per gratiam Dei sibi subuentum fuisset, vtique, sicut piè creditur, propter deuotas orationes D. Catherinæ. Nam turbo ille tenebrosus viciniorem domum cameræ, in qua prædicta Domina infirma iacebat, solo tenus destruxit, ad cuius immanem impetum, & fragorem territa infirma illa, D. Catherinam vocat, & quidquid consuleret pro salute animæ suæ, facere cum lacrymis pollicetur. Vndè gratias immensas Domino agens Domina Catherina, qui semper humilium suorum respicit vota, consuluit infirmæ Dominæ, vt peccata sua plenariè confiteretur. Continuò vocatur Confessor, quod priùs audire non poterat sine mentis horrore, iam compuncta ferventèr expetit, cum gemitu cordis, & dolore. Sicq. confessione pluries facta, sequenti manè sumptis Sacramentis obdormiuit in Domino. Hanc gratiam creditur orationibus, & meritò D. Catherinæ veracitèr obtinuisse, sicut ibi omnes præsentes testabantur, laudantes Saluatoris clementiam, qui exaudiuit deprecationem pauperis, & facit misericordias multas, propter diligentes se.

CAP. XVI.

DEVOTIONIS etiam eius sinceritas ex sequenti diuino beneficio euidentèr omnibus innotescat. Fuit autem quædam Domina Romæ, quæ septem filios abortiuos viro suo generauerat, qua de re minùs dilecta à viro habebatur. Et cum iam prægnans esset, timuit sicut priùs infantem mortuũ procreare. Adijt ergò supplex D. Catherinam, sciens eam Sanctam, & Deo dignam, exposuitq. ei mirabilem casum suum. Vndè D. Catherina dedit ei particulam de vestibus B. Brigittæ Matris suæ, exhortans, quòd illas secum semper portaret vsq. ad tempus partus, promisit etiã ei, quòd vellet adesse, quando parturiret. Mulier igitur confisa de eius sanctitate, sibi iniuncta deuotè compleuit. Instante verò tempore partus, vocauit D. Catherinam, vt ei suis sanctis orationibus apud Deum obtineret partum viuum procreare, nec cunctata est ad eam venire, sicut promiserat. Vndè festinè ad eam veniens iam partu laborantem, sedulitatem debitam prægnanti humilitèr exhibuit, orare, & obsecrare non desinens, donec mulier infantem viuam enixa est, quam

Bri-

Brigittam ob deuotionem D. Catherinæ nominauit. Huiusmodi enim gratiam, præsentia, & meritis, & orationibus Venerabilis D. Catherinæ veracitèr credidit se Domina illa obtinuisse. Hoc factum diuulgatum fuit in Vrbe, & habitum pro grandi miraculo, omnesque, qui audierũt huiusmodi factum, laudauerunt paritèr Dominũ, qui per merita, & deuotionem D. Catherinæ salutis beneficia matri, & proli contulerat in periculo constitutis. Contigit etiam Romę ipsa commorante, semel inundatione Tyberis nimium excrescente, ità quod Monasterium B. Iacobi, & multa alia circumiacentia ædificia inundatio aquarum supergrederetur, Romani timentes Vrbis excidium propter nimiam inundationem, inito consilio venerunt in domum D. Catherinæ rogantes, vt dignaretur descendere cum eis ad decursum aquarũ inundantiũ, pro his incommodis Dominum deprecatura. Ipsa verò humilitatis alumna indignam se reputans, cum lacrymis negare cœpit. At illi videntes se instantijs precum nihil proficere, vim inferunt, educentes eam de domo, obieceruntq. ipsam obuijs aquarum inundationibus. Mira res, antiquum redire miraculum. Iosue namq. tempore Iordanis conuersus est retrorsum, ipsa pedibus profluuium tangente redit retrorsum cum omni velocitate, petens alueolum suum, fugitq. aqua inundationis ad introitum sanctæ mulieris. Stupent vniuersi, laudaturq. immensæ potentiæ Dominus, qui etiam in aquis per sanctos suos mirabilia facit. Vndè Venerabilis Pater, & sanctæ mem. Frater Petrus Prior Aluastri Ord. Cisterciensiũ huic spectaculo præsens, familiam D. Catherinæ cõtestans alloquebatur his verbis. Tenete memoritèr, quæ vidistis mirabilia hodie, quia de his, & alijs eius miraculosis gestis, & virtutibus, quæ per eam Deus operari dignatus est, in futuris temporibus requiretur. Deindè cum hęc Venerabilis Domina Catherina transiret Neapolim, & ibi moram duceret propter negotium Canonizationis præmissum, ad scribendum, & colligendum miracula, quę per S. Brigittam matrem suam, tàm in vita ibi existentem, quàm post mortem eius Dominus operari dignatus est, fama sanctitatis eius celebris habebatur. Vndè accessit ad eam quędam magna Domina secundùm sęculi dignitatem, exponens ei cum lacrymis, quomodò filia sua marito viduata, à Dęmonio nocturno grauissimè infestaretur, nec audebat alicui de propinquis manifestare verecundas huiusmodi perturbationes, sed propter opinionem, & famam sanctitatis eius ausum captans, ei incommoda filię detegebat. Audiens verò Domina Catherina earum horribilem impugnationem, ex intimis eis condoluit, legensq. vnum Aue Maria submisè, sicut semper solebat, cum super aliquibus spiritualibus consuleretur, saluberrimum dedit eis consiliũ. Primò, vt confessionem facerent purè de omnibus peccatis suis, quia propter peccata inconfessa tales illusiones plerumq. multis accidunt, & quòd nudis pedibus absq. lineis camisijs cum omni humilitate ad Ecclesiam Sanctę Crucis pergerent, per continuos octo dies antè Crucifixum legendo septem Pater noster, & Aue Maria ob reuerentiam passionis Christi, Et quòd ipsa libentèr pro ipsis oraret, quamuis se indignam ad impetrandum reputaret, humillimè tamen ex compassionis spiritu spopondit. Dictę verò Dominę iuxtà consilium eius facientes, octauo die ad eam reuertuntur, laudantes Deum, quia misericordiam magnam iam cum eis fecerat, propter salubria consilia, & orationes eius. Nam illud monstruosum Dæmonium eidem iuueni in noctis silentio apparuit, terribilitèr minans, & dicens. Maledicta sit illa filia Brigittę, quę me à te separauit, numquam ad te ampliùs reuertar. Sicq. oratio mulieris sanctę exclusit inimicum persequentem, & religauit

Dæmo-

Dæmonium in deserto Ægypti infernalis. Vndè propter hæc, & alia sanctitatis eius indicia, Domina Catherina, cum esset post decessum matris suæ Romæ, Neapoli, ac diuersis alijs partibus Italiæ, & Germaniæ, reputata est, & habita pro magna sancta, & sine dubio Deo accepta, ità quòd multi in necessitatibus constituti pro consilio, & auxilio apud Deum impetrando ad eam confugerent, reportantes incommodorum suorum grata remedia precibus, & meritis eius gloriosis.

CAP. XVII.

EXPEDITIS negotijs apud Neapolim, & miraculorum conscriptionibus sanctæ Matris suæ Brigittæ, Venerabilis Domina Catherina Romam redijt, & Canonizationis processum, quem sub Gregorio XI. incœperat, continuauit, sed prout negotium Canonizationis exigebat, non potuit habere debitum effectum, quia Papa morte præuentus fuit. Vndè totum illud negotium Canonizationis exordialitèr initiandum, ad Vrbanum VI. successorem immediatum ipsius Gregorij extitit deuolutum. Qui quidem Vrbanus Papa Beatæ Brigittæ, dum in humanis ageret, notitiam habens, & suæ sanctitatis experientiam, Canonizationem eius attentauit, sed nō consummauit, ob varios casus, qui in illis diebus in Ecclesia acciderant, & scisma tunc nouitèr inchoatum. Igitur Venerabilis Domina Catherina quinquennio pro prædicto negotio sic Romæ peracto in magnis, & grauibus expensis, cum ei ob periculosum scisma, quòd imminebat, non esset spes huiusmodi negotij tàm ardui posse consequi finem debitum, vt decuit, saniori vsa consilio Prælatorum, Vita, & Miracula Sanctæ Matris suæ Brigittæ conscripta, cum suis attestationibus sub pluribus publicis instrumentis autenticis, & sigillis Cardinalium, Prælatorum, Dominorum, & Dominarum, in diuersis Vrbis, & Orbis partibus, omnibus veram fidem præstantibus, Romæ deposuit, dispositioni diuinæ, & prouidentiæ committens illud sanctum negotium in futurum. Cumq. ab Apostolico prænominato impetrasset Bullam, in qua continetur Regula Saluatoris in tertia persona, & alia Priuilegia pro Monasterio Vuatzstenen. disponebat se ad Patriam redire, omnibus Romæ tunc degentibus relinquens celebrem sui nominis memoriam, & famam sanctitatis. Dominus autem Eleazarus Cardinalis eidem Dominæ Catherinæ deuotionis solatia, dilectionisq. beneficia, consilia, & auxilia, in quibuscunq. suis negotijs procurandis, ob vitæ eius eminentiam singularitèr, & deuotè impendebat. Habebat quidem Cardinalis prædictus à iuuentute sua singularem deuotionis gratiam ad Sanctam Brigittam, tàm viuentem, quàm defunctam, quia ipsa viuente se in via Dei, & vita, secundùm eius sancta consilia, & monita salutaria deuotè, & humilitèr conformabat. Summus verò Pontifex Vrbanus VI. vnà cum Sacro Collegio Cardinalium, eam singulari dilectionis fauore excipiens, dabat ei cum benedictione Apostolica Bullam exhortatoriam, siuè viaticam, ad Dominia, Ciuitates, & Castella, ad quæ eam declinare contingeret, ad tuitionem in via habendam, & securitatem. Vndè Virum magnæ auctoritatis de Curia, vt eam per partes Italiæ tutò conductu deduceret, secum vsque ad Alpes ire præcepit. Quantis igitur ob gratiam Domini Papæ, & eius Bullæ condignis honoribus excepta fuit à Ciuitatum Primoribus, Ducibus, & Principibus, tàm Italiæ, quàm Alamaniæ, stylus in longum protraheretur, si omnia deberent enarrari. Vnum tamen æstimo necessarium ad dicendū, quòd passim omnibus

ad

ad se venientibus, monita dabat salutaria, quæ non tantùm vitæ sinceritas sancta comprobabat, immò etiam miraculi nouitas commendabat. Accidit in Prussia, cũ in itinere ex labore, & infirmitate plurimùm fatigata curru veheretur, vnus de familia eius currui insidens obdormiret, & ex agitatione currus præceps caderet inter pedes equorum, rotæque succedentes costas ei in tantùm confregerunt, quòd vix anhelitum trahere valens in currum leuaretur. Cui, sicut omnibus infirmis, & tribulatis semper solita erat, benignè compatiens, latus eius contritũ, & costas confractas, legens Aue Maria, manu lenitèr contrectabat. At vbi manus mulieris Sanctę costas confractas tetigit, virtus diuina ipsa solidauit, dolor cessit. Et qui vix propter immanem cruciatum spirare potuit, lætus eodem die, & omninò sanus discurrit, laudes Deo, & D. Catherinæ exoluens pro recuperatæ beneficio sanitatis. Considerabat enim, quòd in tactu manuum huius Dominæ, medicina suo dolori competens salubris extitit, & non in malagmate, quod à Medicis magno pretio comparatur. Eo denique tempore, quo de Roma recessit, cœpit in via corpore debilis existere, & de die in diem languor inualescere, vires tamen animæ, & mentis eius deuotio in Domino numquam in ea marcescebant. Nec remedia quæsiuit Medicorum, quia toto cordis desiderio cupiebat dissolui, & esse cum Christo. A tempore autem, quo de Roma rediјt ad Regnum Suetiæ, & ad Monasterium Vuatzstenen. vsque ad obitum suum, videlicet, ab Octaua Apostolorum Petri, & Pauli, vsque ad festum Annunciationis Dominicæ, continuis, & varijs corporis ægritudinum passionibus laborabat. Sed quantò corpore infirmior, tantò mente extitit vigorosior, sciens, quòd virtus in infirmitate perficitur, & stabilitas festinat ad coronam. Nec deerant tantæ sanctitati miraculorum insignia, quia Ciuitas suprà montem posita abscondi non potest. Contigit igitur, quemdam de familia Monasterij de alto quodam ædificio super lapides, & ligna præcipitem ruere. Sed passus hanc ruinam validam, fractis costis dextri lateris, vt moris est, sic quas satis cum difficultate anhelitum trahere vix valebat. Quod cum piæ matri Monasterij Dominæ Catherinæ nunciatum esset, ipsa condolens dolenti, descendit ad ianuam Monasterij, oratione præmissa, læsa membra tetigit, & ad eius tactum diuina virtus membra confracta consolidauit, læsusq. sanus factus, & incolumis, ad labores statim rediјt, magnificans Deum, qui talem potestatem dedit hominibus. Nouit autem vir ille huiusmodi suæ læsuræ fomenta vnctionis congruere, & emplastra, sed tactum manus huius Sanctæ Dominæ multò excellentiorem his omnibus præiudicauit, & virtutem Dei in manu eius existere omnibus prædicauit.

CAP. XVIII.

AEGRITVDINE autem Venerabilis Dominæ Catherinę quotidiè accrescente, studuit se frequentèr sacramentis communiri. Ex feruenti deuotione etiam, postquam peregrinationem susceperat, cum Matre sua quotidiè confessionem faciebat in cordis contritione, & aliquando bis, vel ter ad lauacrum confessionis humilitèr accedebat. Nouerat autem, quòd confessio est salus animarum, dissipatrix vitiorum, restauratrix virtutum, oppugnatrix Dęmonum, & quod obstruit os Inferni, & aperit portas Paradisi. Sacramentum verò Corporis Christi, propter passiones stomachi, in hac vltima ægritudine sumere non audebat, sed gestibus deuotionis, prout potuit, sacrosanctum Corpus Domini venerans, leuatisque oculis ad cælum, diù cordis lingua (quia carnis lingua

lingua iam obmutuerat) aliquid soli Deo cognitum perorans, astantibus Sororibus, & exitum suum Deo commendantibus, in Domino fœliciter obdormiuit. Statim prodigia è cælo sanctitatem eius testantia aliquibus deuotis personis apparuerunt. Nam Stella visa est stare suprà domum, in qua iacebat corpus eius exanime per dies, & noctes, vsquedum corpus fuisset traditum sepulturæ. Corpore verò ad sepeliendum delato, Stella videbatur moueri de loco suo, quasi obsequium funeri eius præstitura, & funere posito in Ecclesia, inter Missarum solemnia Stella manebat quasi pendula super feretrum corporis extincti, sed humato eius corpore Stellæ illius cessabat officium. Benè quidem Stellæ ministerio honorabatur, quæ dum in humanis ageret, vitæ puritate clara, firmaque, ac perseuerans, & lucens in sancto proposito, exemplis commendabilis conuersationis, & omni morum honestate fuisse perhibetur. Aliquę etiam deuotæ personæ cum Sacramentis asserebant, se vidisse luminaria mirè radiantia in aëre antè feretrum ferri, dum portaretur ad Ecclesiam sepelienda, sed a quibus illa luminaria portabantur, videre minimè potuerunt. Conuenerant autem die depositionis eius in Vuatzsteno, quamplurimi Prælati, Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates, de Regnis Suetiæ, Gotiæ, Daciæ, & Noruegiæ, necnon ex sæculari potestate Dominus Ericus filius Regis Suetiæ, cum multis Principibus, Magnatibus, & Baronibus, & inferiorum statuum Clericorum, & Laicorum multitudine copiosa. Erant verò non modica per singulos suspiria cum lamentis, præcipuè virginum inclusarum, quæ exequias benignæ Matris gemitibus, & lacrymis celebrarunt. Efferebat ad sepeliendum extinctum corpus eius memoratus Dominus Ericus, cum Principibus, & Magnatibus Regni, factaque est compressio magna populorum, vt vix deferre ad sepulchrum corpus sacrum valuerunt, quoniam omnis turba quærebat contingere illam margaritam pretiosam. Debitum sepeliendi officium beatæ memoriæ Dominus Nicolaus Episcopus Lincopensis, astantibus sibi Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus cum multitudine Clericorum, & Religiosorum numerosa, lacrymosè expleuit. Inter quos affuit quidam magnæ auctoritatis, & scientiæ Magister Tordo Episcopus Strengenensis, in exequijs eius solicitus, & deuotus ministrator, qui ob deuotionem, & familiaritatem, quas erga eam adhùc viuam habuerat, manum Dominæ Catherinæ palpitando tangebat, recommendans se eius interuentui apud Iudicem æternum. Mirum dictu, sentiebat Episcopus manum suam fortitèr teneri, & comprimi manu Dominę Catherinę, sicut solet fieri inter amicos, & fideiussores, qui manus suas in signum maioris dilectionis, & firmitatis inuicem fortitèr constringunt. Ipsa enim in Roma existens, pro eodem Episcopo veniente ad Apostolicam sedem pro electione sua confirmanda, apud D. Apostolicum, Cardinales, & Officiales Curiæ plurimum laborabat. In hoc facto constrictionis manus Episcopi, dabatur intelligi, vt sicut cum viua hortabatur memorati sponsionis suæ Deo factę, pro quo quodammodò coram Domino Papa, pro confirmatione sua intercedendo fideiussit, sic exempta carnis oneri, assistens æterno Pontifici, admonuit fidelitatem seruare suę promissionis, quasi sibi inculcaret illud Sapientis: Si spoponderis pro amico tuo, defixisti apud extraneum manum tuam, illaqueatus es verbis oris tui, fac ergò quod dico, & temetipsum libera. Obijt autem Venerabilis Domina Catherina in Monasterio Vuatzstenensi, anno Domini 1381. vndecimo Kalen. Aprilis, die Dominica, videlicet in profesto Annunciationis Dominicę, & in crastino eiusdem, honorificè est sepulta. Ad cuius tumulum, & sanctam memoriam,

moriam, multa patrantur deuotè poscentibus beneficia, ipsius dono, qui in sanctis suis est laudabilis, & mirabilis in sæcula sæculorum, Amen.

CAP. XIX.

CVM supradicta beneficia, seù miracula multa, variaq. & admiranda sint, aliorũq: Sanctorum virtutibus, & meritis, scilicet in omnium necessitatum, ægritudinum, morborum, & obsessorum curatione dignissimè cõparanda, satis est ad ea recurrere, quę dexteræ Dei digito, tàm foris in sua peregrinatione, quàm domi in optima, & virtuosissima cõuersatione sua fit operata. Vnũ itaq. è multis stupendius cæteris, quòd in frigidissima eius patria acciderat, hìc inserendum erit. Monasterio S. Brigittæ in Regno Gotiæ, seù Suetiæ adiacet quidã lacus Veter dictus, longitudinis 60. & latitudinis 20. Italicorum milliarium, qui talis est naturæ, quòd cùm tempestuoso vento, eoq. remisso congelatus fuerit, & tempus resolutionis immineat, vehementissimo strepitu incipit in fundo ebullire, & commoueri, magnaq. violentia prorũpere in paruas rimas, vel scissuras, quæ fiunt in glacie, & has in modico temporis spatio faciens valdè latas, licèt pro tunc glacies in spissitudine habuerit plusquam vnum, vel duo brachia, & tunc cooperante superiore impetu diuiditur tota glacies in plures particulas, ità quòd multi existentes super ipsis, frequentiùs (nisi Dei præsidio, & Sanctorum inuocatione tutelam inuenerint) submerguntur. In hac angustia constituti homines cum iumentis, & vehiculis, visa horribili collisione, & dissolutione, ac voragine glacierum, & morte imminente, magno gemitu inuocant Deum, & S. Catherinam, vel Matrem eius, aut vtramq. vt salui fiant. Nec frustra id accidere solet; nam non solum fortificata parte glaciali, in qua tristes remanent, vel de vna ad aliam transiliunt, sed & contra turbinem, & vim ventorũ, gemino miraculo salui deferuntur ad litus, glacie in aquas quasi momentaneo spatio resoluta.

CAP. XX.

ADHVC de crebris, & quasi quotidianis ad sepulchrum eius miraculis ipso largiente, qui in Sãctis suis semper mirabilis, atq. laudabilis existit, aliqua subiungere curaui, nè lucerna tantæ pulchritudinis abscondita sub modio, torpore obliuionis extinguatur. Sacerdos quidam dictus Petrus Kraaka, Vicarius in Ecclesia Parrochiali Vuatzstenen. in tantùm dolore capitis premebatur, quod fauces, & linguã mouere, seù os ad capiendũ cibum aperire minimè posset. Omni igitur humano auxilio in hoc necessitatis articulo destitutus, ad Dei, Sanctorumq. suffragia, se tota mente, & deuotione conuertit, signis, & nutibus innuens, vt vota pro eo fierent ad aliquem Sanctorum. Vndè placuit quibusdam eius amicis, debere fieri votum, & oblationem ad sepulchrũ D. Catherinę, vt meritis ipsius à passione hac grauissima releuaretur. Hoc voto emisso, sequẽti die exhaustis iam viribus, infirmus ille quasi in extasi positus, vidit duas Reuerendas Matronas ad se introeuntes, quarũ altera ei dixit. Ex quo vota tua ad me direxeras, tibi libentèr subuenirem, sed multum impatiens es, tamen scias, quòd veni tibi in auxilium. Qui ad se reuersus, sensit dolorem imminutũ, & os, linguam, & cęteros sensus suo naturali officio redditos. Et qui per septẽ dies continuos, sine cibo, & potu, ac sermonis eloquio exaruerat, sumptis naturæ fomentis, Dei magnalia per merita B. Catherinę sibi exhibita, prędicabat hilari mente, ad Sepulchrũ D. Catherinę caput de cera offerens in testimoniũ suæ sanitatis totalitèr recuperatæ.

FINIS.

INSTRVMENTVM DONATIONIS
Domus Sanctæ Brigittæ sitæ propè Palatium Farnesiorum de Vrbe.

IN nomine Dei Amen. Nouerint vniuersi pręsens publicum instrumentum inspecturi, & etiam audituri, quòd anno Natiuitatis eiusdem Millesimo tricentesimo octuagesimo tertio. Pontificatus Domini Vrbani Papæ Sexti anno quinto, mense Ianuarij die octaua, sextæ Indictionis, Romæ in regione Pineæ. In præsentia mei Notarij, & testium subscriptorum ad hæc specialitèr vocatorum, & rogatorum personalitèr constituta Nobilis, & honesta mulier Domina Francisca filia q. Nardi Marci, & Vxor q. Petri Iacobi Papazuri de Papazuris de Vrbe de Regione Arenulæ renuncians auxilio Velleian. Senat. Cons. sua spontanea, pura, absoluta, & mera liberalitate Omnipotentis Dei, & Beatæ Virginis matris Mariæ, & omnium Sanctorum intuitu, & ob deuotionem, quam gessit, & gerit D. Brigittæ inclitæ memoriæ de Regno Suetiæ, & Monasterium Sanctæ Mariæ Vuatzstenen. dicti Regni fundatum per ipsam, & filiam eius Dominam Catherinam, & in remissionem peccatorum, & eius defunctorum dedit, cessit, tradidit, concessit, obtulit, & præsenti carta confirmauit, purè, liberè, simplicitèr, inter viuos, causa mortis, & ob causam, & sub modo, vel conditione, irreuocabilitèr, perpetuò, proprio iure in dotem dicto Monasterio, & dictæ Abbatissæ dicti Monasterij absenti tamquam præsenti, & successoribus suis, & alijs Monialibus eiusdem Monasterij, qui nunc sunt, & pro tępore fuerint nomine dicti Monasterij, totiq. Conuentui absentibus tamquam præsentibus. Et Venerabili Viro Domino Magno Petri dicti Regni Suetiæ ibidem præsenti, recipienti, & stipulanti vice, & nomine dicti Monasterij, & dictæ Abbatissæ, & Conuentus dicti Monasterij; & mihi Notario tamquā publicæ personæ recipienti, & stipulanti pro eo, & nominibus quibus supra, idest, vnum Palatium Magnum ipsius Dominę Franciscæ, & in quo ipsa nunc inhabitat, & hactenùs inhabitauit, cum turri, porticali, horto, salis, cameris, & tribus alijs domunculis terrineis collateralitèr coniunctis cū dicto Palatio, & cum quadam alia domo, quæ dicitur Turricella, cum platea antè eam, cum introitibus, & exitibus, accessibus, & egressibus suis in vijs publicis, & alijs, & cum omnibus, & singulis, quæ habent suprà se, intra se, vel inter se, in integrum, & omnia iura, & actiones sibi ex eisdem domibus, vel pro eis, aut ipsis domibus, vel cuilibet ipsarum modo antiquo pertinentibus. Quæ quidem domus, & Palatium sita sunt in Vrbe in dicta regione Arenulæ, inter hos fines, à duobus lateribus sunt viæ publicæ, ab alio latere tenet domus Dominæ Agnetis Butij Oddonis, retrò tenet Ceccus Simonelli, & horti q. D. Cardinalis Sancti Petri, & Hospitale de Anglia, vel si qui sint ad omnes dictas domos, & Palatium plures, vel veriores confines, & supradicta omnia, & singula, & quodlibet ipsorum supradicta Domina Francisca donatrix, retento sibi vsufructu, dum ageret in humanis, donauit prædicto Monasterio, Abbatissæ, & Conuentui absentibus

tibus, & dicto D. Magno præſenti nominibus quibus ſuprà, ad habendum, tenendum, locandum, permutandum, ſeù in meliùs commutandum; vel in Emphyteoſim, vel aliud perpetuum, vel ad tempus longum, vel breue contractandum, ſeù pactum dandum, & concedendum, & quidquid eis poſt mortem ipſius Dominæ donatricis placuerit faciendũ, excepto dumtaxat, quòd eaſdem domos, & Palatium, vel ipſarum aliqua vendere, vel alitèr alienare non poſsit, niſi pro pecunia habenda ex eis pro fundando, & ædificando in Vrbe, vel extrà, propè Vrbem Monaſterium ſub titulo, & vocabulo dicti Monaſterij Vuatzſten. Et quòd poſt mortem dictæ D. Franciſcæ ſoluere teneantur hæredibus q. Colæ Papazuri triginta quinque florenos auri, in quibus ipſa tenetur dicta donatrix ex cauſa promiſsionis, & obligationis. Et ipſa D. Franciſca donatrix ex nunc, quoad vixerit, dictas domos, & Palatium præfati Monaſterij Abbatiſſæ, & Conuentus D. Magni donationis nomine precario ſe conſtituit poſsidere, donec poſt mortem ipſius donatricis ipſi donatarij, vel eius, vel eorum certum mandatum dictarum domorum poſſeſsionem acceperit corporalem. Quam quidem accipiendi, & recipiendi auctoritate ſua poſt eius obitum eis, & ipſorum cuilibet omnimodam, & liberam licentiam dedit. Promittens pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus, & mihi Notario infraſcripto, tamquam publicæ perſonæ, & prænominato Domino Magno ſtipulanti, & acceptanti, & recipienti nomine dicti Monaſterij Abbatiſſæ, & Conuentus eiuſdem, & alijs nominibus quibus ſupra, præmiſſam donationem, & omnia, & ſingula ſuprà, & infrà ſcripta perpetuò rata, & grata, ac firma habere, & tenere, & non contrafacere, vel venire per ſe, vel alium, vel aliqua alia cauſa, vel ingenio, ſeù colore quæſito de iure, vel de facto, nec ipſam donationem ingratitudinis, vel cauſa aliqua reuocare, ſub pœna quingentorũ florenorum auri iure ſtipulationis promiſſa, & refectione damnorum, & expenſarum litis ſub obligatione bonorũ ſuorum, qua pœna ſoluta, vel nòn, prædicta omnia, & ſingula firma perdurent, & ſæpè dicta donatrix pro ſe, & hæredibus ſuis dixit, & voluit valere dictam donationem tamquam inter viuos, & cauſa mortis, & ob cauſam, ac ſub modo, & cõditione, & omnibus alijs vijs, iuribus, rationibus, & conſuetudinibus, quibus meliùs valere poterit, & eam præſenti iuxtà quantum, meliùs, & validiùs poterit perpetuò confirmauit. Et ſupradictam Abbatiſſam, & Moniales abſentes tamquam præſentes, & iam dictum D. Magnum præſentem, & hoc acceptantem, & recipientem nomine dicti Monaſterij, & Cõuentus, & quemlibet ipſorum inſolidum Procuratores fecit, & inſtituit in rem ſuã. Conceſsit etiam, & voluit ipſa donatrix, quòd Abbatiſſa, & Conuentus, & quilibet alter de dicto Monaſterio etiam poſt publicationem iſtius Inſtrumenti poſsint ad conſilium ſui Sapientis, ſeù Sapientum addere, diminuere, ponere, & emendare, quæ ſibi placuerit, & eis viſum fuerit ad meliùs, et firmiùs validandum, ac etiam roborandum hanc donationem, dotem, ſeù donationem inter viuos. Et pro quibus, et ſingulis ſupradictis attendendis, implendis, et firmitèr obſeruandis ipſa donatrix pro ſe, et hæredibus ſuis renunciauit exceptioni S.C. Velleiani expreſsè, doli, vis, metus, fraudis, læſionis, circumuentionis, in factum actionis, condictionis indebiti, ſine cauſa, ob iuſtam cauſam, et non ſic celebrati contractus, et alitèr fuiſſe dictum, quàm ſcriptum, et cuilibet alteri exceptioni, et dilationi, petitioni, oblationi libelli, et ſimplici petitioni, tranſcripti Inſtrumenti, ſeù eius Notæ per modum actionis, ſeù alio quocunque modo, et in iudicijs, ferijs meſſium, et vindemiarũ, et alijs quibuſcũq. & iuriſdicendi confeſsionem extrà iudiciũ fa-

factam non valere, & iuribus dicendi, quòd propter ingratitudinem donata possunt reuocari, omni alij Iuris Canonico, & Ciuili, diuino, & humano, nouo, vel veteri, vsui, vel consuetudini, & priuilegijs quibuscunque, & specialitèr renunciauit in omnibus, quibus suprà iurisdictioni, & iuribus dicendi, generalem renunciationem, seù generalem donationem non valere, nisi præcesserit specialis. Et omnibus alijs iuribus, statutis, consuetudinibus, constitutionibus quibuscunque, & omnibus alijs exceptionibus iuris, & facti, quibus possint designari vocabulis, quibus in præmissis, vel aliquo præmissorum se, vel hæredes sui excusare, vel contrauenire possent, vel aliàs quomodolibet adiuuare, etiam si sint talia, quibus seù cui in specie non esset quis verisimilitèr renunciaturus. Et posito, quòd sint paria, vel maiora, vel grauiora, seù exceptiones pares, vel maiores, vel grauiores, quàm hic fuit expressum. Et talia iura, seù tales exceptiones, & talis donatio, seù tales donationes, quæ in donatione generali, seù renunciatione de iure, statuto, consuetudine, vel constitutione non includerentur. Non obstantibus iuribus, & opinionibus glossarum, & Doctorum dicentium, & asserentium, quòd non valet generalis renuntiatio, seù donatio, & quòd si inuenirentur aliqui casus, iura, seù exceptiones, vel donationes, vt exprimuntur, & posteà sequatur clausula generalis, quòd illa clausula non extenditur ad paria, seù pares, æqualia, seù æquales, & non ad maiora, seù maiores, grauiora, seù grauiores enumeratur, seù expressatur. Quibus omnibus, & singulis suprascriptis præfata Domina Francisca donatrix, & supradictus Magnus, vt donatrix, & donatarius nominibus quibus suprà, me Notarium infrascriptum rogarunt, quòd facerem vnum, vel plura publica Instrumenta, & dicto Monasterio, Abbatissæ, & Monialibus, & Conuentui traderem, quatenùs per eos, vel aliquem ipsorum super hoc extiterim requisitus. Acta fuerunt hæc Romæ in domibus habitationis mei Nicolai Notarij infrascripti positum in regione Pineæ, in Parrochia Sancti Ioannis de Pinea. Præsentibus Venerabilibus Viris Dominis Ludouico Alphonsi Hispano, D. Presbytero Luca Rectore Ecclesiæ Sanctarum Mariæ, & Catherinæ de Vrbe, Ioanne Verso de dicta Vrbe, & contrada Campi Floræ, & Venerabili Viro Domino Nicolao Andreæ de Regno Suetiæ testibus adhæc vocatis specialitèr, & rogatis.

Et ego Nicolaus q. Francisci de Porcarijs Ciuis Romanus Dei gratia Sacrę Pręfecturę auctoritate publicus Notarius, & Iudex Ordinarius, quia prædictis omnibus, & singulis interfui, eaq. scripsi, & publicaui rogatus, meumq. signum apposui consuetum.

CON-

CONSTITVTIONES MONASTERII S.Saluatoris ſuper Regimine præfatæ Domus Sanctæ Brigittæ.

Uniuerſis, & ſingulis quorum intereſt, vel intereſſe poterit quomodolibet in futurum. Soror Ingegd Abbatiſſa. Frater Geruinus Confeſſor Generalis. totaq Congregatio Sororum, & Fratrum Monaſterij Vuatzſten. Ordinis S Saluatoris Lincopen. Diœc. Salutem, & diuinum cultum iugiter ampliare.

CVM hominis vita breuis ſit, & torpens negligentia, & multiplex deuotorum vacatio nos pauca recurrere permittant. Ideò vſus litterarum mortalibus datus eſt, vt quæ geruntur, à poſteris generationibus ſciantur, & ſeruentur. Hinc eſt, quòd Nos ſupradicti Abbatiſſa, Confeſſor generalis, & Cõuentuales Vuatzſten. per hæc patentia munimenta litterarum noſtrarum poſteris volumus inſinuare. Qualitèr anno Domini Milleſimo quadringenteſimo trigeſimoprimo die octaua menſis Martij Capitularitèr in locutorio congregati tractauimus, vt infrà patebit, de & ſuper.gubernio, & durabili ſubſtantia domus Sanctæ Matris noſtræ Brigittæ de Vrbe, atque noſtra in regione Arenulæ exiſtente, quam domum iuſto titulo pro fundatione Monaſterij noſtri Ordinis ſupradicti, prout patet in publicis Inſtrumentis deſuper confectis, poſſidemus. Sed quia dicta noſtra Religio hactenùs eſt primaria plantatione, & cum Dei adiutorio eam ſuo tempore dilatandam ſperamus. Verum etiam ex quo noſtrum Monaſterium nondùm in ſtructuris eſt completum, eò minùs ad inſtituendum nouum Monaſterium in dicta domo, prout nobis eſt in animo, ſuppetunt facultates. Verumtamen, vt in ea ſaltem aliquod noſtræ Religionis veſtigium permaneat, harum litterarum ſerie omnes poſteros noſtros, Sorores, & Fratres hortamur in viſceribus Ieſu Chriſti, quatenus eamdem domum ſolicitè manuteneant, & gubernent, & licet iam fuerit ruinoſa, pro eius reparatione tamen non deſiſtant extendere manus adiutrices, vt tamdem in ea vnam Capellam pro diuino cultu peragendo valeant inſtaurare, ſcientes quòd non ſine maximo iudicio alicuius futuræ gratiæ tamdiù, antequam dicta Sancta Mater noſtra Brigitta Romam venerat, Omnipotens Deus eidem in Attrabato exiſtenti eumdem locum, & domum, in qua, & quomodo migratura erat ab hoc ſæculo præmonſtrauit, ac eidem in ea multa ſecreta cæleſtia reuelauit. Per quæ eius ſanctam vitam locum eumdem vſque ad mortem inſigniuit, & ſacrauit. Sed quia inconſideratio futurorũ multos ſupplantat, nec nos omnes euentus, & exitus negotiorum dictæ domus futuros valemus proſpicere, & cauere. Ideò ad confutandas futuræ ætatis actiones, & quærelas, & ad conſeruan-

seruandum iura nostra in dicta domo:
In primis, & antè omnia protestamur expressè per præsentes, quòd pęnas infrascriptas nostras Constitutiones, Ordinationes, & Statuta non intendimus ius nostrum, quod in dicta domo habemus, minimè lædere, vel abrogare, neque alicui, vel aliquibus personis Cõmunitati, Collegio, Principibus, aut Prælatis cuiuscũq. conditionis, status, gradus, vel dignitatis facultatem aliquam in eam concedere, aut tribuere directè, vel indirectè. Immò Nobis, nostrisq. successoribus, Abbatissæ, Confessori generali, & Conuentualibus Vuatzsten. pro tempore existentibus reseruamus ex nunc, & semper in futurum liberã disponendi, gubernandi, instituendi, regendi, & prouidendi de dicta domo, eiusq. annexis, & connexis facultatem, ac directum dominium, & iuspatronatus. Neque volumus, aut intendimus per has nostras Constitutiones, & Ordinationes Nos, aut posteros nostros ad infrascripta quacũq. occasione per modũ debiti obligari, sed ex gratuito beneficio, & libero nostræ voluntatis arbitrio pro honore Dei, Religionis nostræ decore, & miserabilium personarum de Regno Suetiæ dumtaxat venientium ad Vrbem commoditate, & quiete. Ita statuimus, & ordinamus.

Primò, vt duo Fratres in Monasterio nostro professi Capitulariter à Conuentu pro tempore eligantur, & cum pleno mandato ad gubernandum, & regendum dicta domum, res, & possessiones nostras in Vrbe existentes mittantur. Qui quidem Fratres, prout decet bonos obedientiarios, semper ad nutum Abbatissæ, Confessoris, & Conuentus ab illius domus gubernio, & administratione debeant esse amouibiles, & in Vrbe manentes sint totius Ordinis nostri Sancti Saluatoris Procuratores, & Syndici Generales, habentes Commissionem, & mandatum impetrandi quascunq. litteras Apostolicas, gratiam, vel iustitiam concernentes, sintq. Ordinis nostri Conseruatores vigilantèr attendentes, si fortè aliqui Fratres Ordinis nostri ad Vrbem venerint, sine obedientialibus litteris suorum Prælatorum vagabundi, & illos ad disciplinam obseruantiæ regularis coerceant, & reducant, etiamsi opus fuerit (iuxtà Ordinis priuilegia) inuocato ad hoc brachio sæculari carceribus mancipando.

Præterea statuimus, & ordinamus, & omnes Fratres Ordinis nostri ad Vrbem pro negotijs suorum Monasteriorum venientes teneantur, & debeant ad dictam domum accedere, ac dictis Procuratoribus negotia sua aperire in eadem domo, Cameram, & lectum, quamdiù in Vrbe manserint, expensas verò per vnam Septimanam gratis habituri.

Mandamus etiam dictis Procuratoribus domus pro tempore existentibus, vt in exequendis, & gerendis negotijs aduentantibus Fratribus fidelitèr assistant, & procurent.

Statuimus insuper, & ordinamus, vt prædicti Fratres domus debeant iuxtà istas nostras Ordinationes recipere omnes Peregrinos venientes de Regno Suetiæ causa deuotionis, siuè voti soluendi. visitantes limina Apostolorum, eisq. panem, & vinum per tres dies, lectum verò, & Cameram per vnam septimanam ministrare. Qui verò fuerint Peregrini diuites, & in eadem domo hospitari maluerint, in proprijs viuant expensis, Cameram, & lectum gratis habituri. Et hęc tàm in anno Iubilei, quàm alijs temporibus volumus Suetiæ Peregrinis, & Fratribus Ordinis debere obseruari. Si verò aliqui Peregrini fuerint rixosi, vel aliàs inquieti, & per Procuratores domus moniti non emendauerint, de domo eijciantur.

Et quoniam super pauperes pia semper compassio habenda est, ideò mandamus dictis Procuratoribus domus, vt non solùm in hospitalitate dictorũ Peregrinorum de Suetia se exerceant; sed etiam

bene-

beneuolos in audiendis eorum confessionibus se exhibeant, quando ad hoc fuerint requisiti, iuxtà Ordinis nostri priuilegia beneficium absolutionis impendendo.

Cæterùm quia Sancta Mater nostra Brigitta laudes Gloriosæ Virginis Mariæ omni Vespere per suos Capellanos, & familiam in dicta domo cantari fecit iuxtà Reuelationem diuinitùs desuper sibi factam. Ideò statuimus, & mandamus, easdem laudes scilicet, *Aue Maris Stella*, per dictos Procuratores omni vespere futuris temporibus decantandas, seù dicendas.

Propterea volumus, & decernimus dictam domum ex nunc intitulandam Hospitale S. Brigittæ de Regno Suetiæ, & desuper expediatur confirmatio Sanctissimi Domini nostri Papæ in roboratione præmissorum.

Et vt dicti Fratres Procuratores in gubernio sint vigilantiores, volumus vt Abbatissæ, & Confessori generali Vuatzsten. pro tempore existentibus de administratis teneantur reddere rationem, cum ad hoc fuerint requisiti.

Demùm inhibemus dictis Procuratoribus, nè intrent obligationes pro alienis negotijs, vel personis, nec domos impignorent, seù alienent, neque debita contrahant per sumptus superfluos, & inanes, sed ad bonificationem domus cum timore Dei semper intendant vigilantes.

Quotiescunq. aliqui Fratres de nouo ad gubernandum dictam domũ mittantur, copia horum Statutorum eis assignetur, nè ignorantiam prætendere possint eorumdem.

Super quibus omnibus, & singulis obseruandis volumus, vt promittant fideliter se obseruaturos, & facturos, prout extat expressum.

In quorum omnium præmissorum fidem, testimonium, & nostris successoribus notificatione facienda. Sigilla vtriusq. Conuentus fecimus, & iussimus appendi. Datum anno, die, & loco, quibus supra.

SEQVI-

SEQVITVR CONFIRMATIO Donationis, & Hospitalis Monasterij S. Saluatoris de Suetia facta per Eugenium Papam IV. iuxtà Constitutiones prædictas.

Prædictam autem donationem, & erectionem sub titulo Hospitalis confirmauit fel. recor. Eugenius Papa Quartus Anno Domini 1433. tertiodecimo Kal. Septembris Pontificatus sui Anno Tertio.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI.
Dilectis in Christo filiabus Abbatissæ, & Conuentui Monasterij B. Mariæ, & Sanctæ Brigittæ Vuatzsten. Ordinis Sancti Augustini, Sancti Saluatoris nuncupati Lincopen. Diœc. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

CVM à nobis petitur, quod iustum est, & honestum, tàm vigor æquitatis, quàm ordo exigit rationis, vt id per solicitudinem officij nostri ad debitum perducatur effectum. Exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat. Quòd olim quondam Francisca q. Iacobi Papazurij de Papazurijs de Vrbe mulier cupiens illi aliquid dare de suis, qui sibi contulit vniuersa, pro suæ, & parentum suorum animarum salute, quamdam domum in Parrochia S. Catherinæ in regione Arenulæ dictæ Vrbis sitam, & ad eam legitimè pertinentem cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis vobis, & dicto Monasterio pia largitione donauit, prout in Instrumento publico desuper confecto pleniùs dicitur contineri. De qua quidem domo vos postmodùm Hospitale pauperum dictę Sanctæ Brigittæ nuncupatum in dicta Vrbe, quod nullius ordinis est, erigi fecistis. Nos itaque vestris in hac parte supplicationibus inclinati, donationem, & erectionem prædictas, sicuti ritè factæ sunt, ratas, & gratas habentes, eas auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergò omninò hominũ liceat hanc paginam nostræ confirmationis, communitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicę Millesimo quadrigentesimo trigentesimotertio. Tertiodecimo Kal. Septembris, Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Prædicta omnia transumpta fuere ex quodam manuscripto in charta pergamena extenso, ac existente apud Reuerendas Moniales Sancti Laurentij in Panisperna de Vrbe.

INCIPIT
INDEX LIBRORVM CÆLESTIVM REVELATIONVM SANCTAE BRIGITTAE DE REGNO SVETIAE.

LITTERA A.

Adam,

INDEX.

Ami-

DE LITTERA B.

Bellum

DE LITTERA C.

Cha-

Co-

DE LITTERA D.

DE LITTERA E.

Dele-

Dia-

DE LITTERA E.

DE LITTERA F.

&

Filios

Fugere

DE LITTERA. G.

DE LITTERA. H.

Ho-

DE LITTERA. I.

Ia.

Infirma

Iuuare

DE LITTERA. K.

DE LITTERA. L.

Lan-

La-

DE LITTERA. M.

Manus

Me-

DE LITTERA. N.

Nasci

DE LITTERA. O.

Occul.

DE LITTERA. P.

Præ-

Puero

DE LITTERA. Q.

Quietem

DE LITTERA. R.

Re-

DE LITTERA. S.

Somnia

Sug-

DE LITTERA T.

Tem-

Tri-

DE LITTERA. V.

Vita

Vo-

DE LITTERA. X.

Xp̄us

DE LITTERA. Z.

Explicit Index Librorum Cælestium Reuelationum Sanctæ Brigittæ.

INDEX
RERVM, ET VERBORVM,
QVAE IN NOTIS ANIMADVERSIONE
DIGNA VISA SVNT.
IN QVO LITTERA T. TOMVM.
P. PAGINAM. N. NOTAM INDICAT.

A.

Ani-

B.

Chri-

D.

De-

Episco-

La-

L.

M.

L.

M.

Ma-

N.

O.

P.

R.

tis

T.

Vermi

sine

Explicit Index Notationum.

INDEX

INDEX ALPHABETICVS RERVM, ET VERBORVM.

Quæ in Tractatu de Visionibus, Reuelationibus, Apparitionibus, Extasi, & Raptu continentur.

IN QVO LITTERA C. CAPVT. P. PAGINAM. COL. COLVMNAM DESIGNAT.

A.

INDEX.

sibili

Li-

S. Ioan.

M.

Somni

Explicit Index Tractatus de Visionib. & Reuelat. &c.

Errata sic corrigantur.

In Tractatu de Visionibus, &c.

Pag.	Col.	Vers.		corrige
84	2	43	immediatiuis	immediatiùs
205	2	29	recipiſtis	recepiſtis

In Tomo Primo Reuelat. S.Brigittæ.

Pag.	Col.	Vers.		corrige
17	2	26	Gloriam	Gloria
27	2	31	pertranſiui	pertranſibit
335	1	32	verò	verè
423	1	26	nobis	nobilis
560	2	35	aut ſi	aut ſic
601	1	11	imperiatur	impertiatur
601	1	20	diſcedente	deſcendente

REGESTVM PRIMI TOMI.

† †† ††† †††† ††††† A B C D E F G H I K L M N O P Q R S.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff.

Omnes ſunt Terniones, præter †††††, quæ eſt folium, & S, & Fff, duernio.

In Tomo Secundo Reuelat. S.Brigittæ.

Pag.	Col.	Vers.		corrige
5	1	15	poſt verum	adde, hoc
381	1	19		adde, & Septimũ
494	1	5	vterq.	vtrumq.
494	2	13	opprimetur	opprimeretur.

Ad Indicem Tractatus littera A. ibi,

Apparuiſſe numquam Patrem ſatisfit obiectionibus contrarijs.	Apparuiſſe interdum Deũ Patrem ſub viſibili forma probatur, & contrarijs obiectionibus occurritur.

REGESTVM SECVNDI TOMI.

† A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz.

Aaa.

a b c d e f g h i k l m.

Omnes ſunt Terniones, præter †, quæ eſt foliũ, & Aaa, h, & m, duernio, & k, quæ eſt quaternio.

ROMÆ, Apud Ludouicum Grignanum. MDC XXVIII. *Superiorum Permiſſu.*